

ΑΔΗΜΙΑ
ΘΗΝΩΝ

Ε

167

3163

Σ 118 - 209-1.2.

Ε. 107*

KAS/68

3163

ΕΠΙΤΟΜΟΣ

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ,

Ἐγκρίσει τῆς ἐπὶ τῶν διδασκτικῶν βιβλίων ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ Ἰπουργείου
τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

ΥΠΟ

ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΚΑΣΤΟΡΧΗ,

Καθηγητοῦ.

14 MAY 1958

Β. Χ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΤΥΠΟΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΩΜΑΣΙ Σ. Κ. ΒΛΑΣΤΟΥ.

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΟΔΟΝ ΕΡΜΟΥ, ΑΡΙΘ. 212.

1851.

Αριθ. Πρωτ. 12,917.
Διεκπ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἐν Ἀθήναις,
τῇ 16 Ἰουλίου 1851.

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ.

Πρὸς τοὺς κατὰ τὸ Βασιλεῖον Γυμνασιάρχας, Σχολάρχας
καὶ Διδασκάλους τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων.

Ὁ Καθηγητὴς Κ. Εὐθύμιος Καστόρχης φιλοπονήσας πρὸ καιροῦ
ἐξέδωκεν ἤδη ἐπίτομον Λατινικὴν Γραμματικὴν πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλ-
ληνικῶν Σχολείων καὶ Γυμνασίων. Τὴν Γραμματικὴν ταύτην, παρα-
πεμφθεῖσαν πρὸς ἐξέτασιν, ἐνέκρινεν ἡ ἐπὶ τῶν διδασκτικῶν βιβλίων
Ἐπιτροπὴ γνωμοδοτήσασα, ὅτι τὸ πόνημα τοῦτο εἶναι τῷ ὄντι κα-
τάλληλον εἰς χρῆσιν τῶν Σχολείων καὶ Γυμνασίων τοῦ Κράτους, ἐ-
ξαιρέτως δὲ, ὃ ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει, τῷ συντακτικῷ, διὰ πολλοτά-
των παραδειγμάτων παραλληλισμὸς τῆς Λατινικῆς πρὸς τὴν Ἑλλη-
νικὴν γλῶσσαν ἀρμόζει εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις τῶν Γυμνασίων.

Τούτων πάντων ἕνεκα δὲν διστάζομεν νὰ συστήσωμεν πρὸς ὑμᾶς,
Κύριοι, τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος Γραμματικὴν, διὰ νὰ μεταχειρίζησθε
αὐτὴν εἰς τὴν διδασκαλίαν ὑμῶν, ὡς περιέχουσιν διάφορα πλεονε-
κτῆματα κατὰ τὴν γνώμην τῆς διαληφθείσης Ἐπιτροπῆς, κατὰ τε
τὸ Τεχνολογικὸν καὶ τὸ Συντακτικὸν, καὶ διὰ τὸ εὐμέθοδον εἰς τὴν
διάταξιν τῶν μερῶν καὶ εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῶν κανόνων.

Προσδιορίζεται δὲ ἡ τιμὴ αὐτῆς εἰς Δραχμὰς 3.

Ὁ Ὑπουργὸς
ΠΑΝΑΓ. ΒΑΡΒΟΓΑΝΗΣ.

M. J. Weiss

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΝ.

ΟΤΕ πρό δύο ἐτῶν μεταφράσας εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν ἐξέδωκα τὴν λατινικὴν γραμματικὴν τοῦ Δανοῦ Μαδβιγίου, προσθέμην νὰ συντάξω καὶ ἐπίτομον γραμματικὴν τῆς αὐτῆς γλώσσης πρὸς κοινοτέραν χρῆσιν· διότι ἔβλεπον, ὅτι ἡ μὲν τοῦ Μαδβιγίου ἔμελλε διὰ τὴν ἔκτασιν αὐτῆς νὰ χρησιμεύσῃ μόνον εἰς τοὺς ὁπωσοῦν προκεχωρηκότας εἰς τὴν γλῶσσαν ταύτην οὐχὶ δὲ εἰς πρωτοπείρους, ἡ δὲ τοῦ μακαρίτου διδασκάλου μου Οὐλερίχου, ἣν μέχρι τοῦδε μεταχειρίζονται πολλοὶ ἐν τοῖς Σχολείοις, ὅτι μένει τοιαύτη οἷα τὸ πρῶτον ἐξεδόθη· ἐπειδὴ ἐπελθὼν ὁ θάνατος ἐκώλυσε τὸν συγγραφεὰ νὰ ἐπιφέρῃ τὰς διὰ τὴν πρόδοδον τοῦ χρόνου ἀναγκαίας διορθώσεις καὶ προσθήκας. Εἰς τὴν πρόθεσίν μου δὲ ταύτην μὲ ἐνεθάρρυνεν ὁ φιλόκαλος τυπογράφος καὶ βιβλιοπώλης κύριος Σ. Κ. Βλαστός, διότι ἀνεδέχθη ἰδίαις δαπάναις τὴν τύπωσιν αὐτῆς, τὴν ὅποιαν ἄμα ἐκδοθεῖσαν ἐξετάσασα διαταγῇ τοῦ Ἰπουργοῦ τῆς Παιδείας ἢ ἐπὶ τῶν βιβλίων Ἐπιτροπῇ, ἔκρινεν αὐτὴν κατάλληλον πρὸς τὴν ἐν τοῖς ἡμετέροις Σχολείοις καὶ Γυμνασίοις διδασκαλίαν τῆς λατινικῆς γλώσσης.

Πρὸς κοινοτέραν λοιπὸν χρῆσιν καὶ διὰ πρωτοπείρους ὄρισας τὴν γραμματικὴν ταύτην, παρέλαβον ἐκ τῆς τοῦ Μαδβιγίου ὅσα ἐνόμισα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἰκανὰ, προσθέσας εἰς ταῦτα ἐξ ἄλλων πονημάτων καὶ ἐξ ἰδίας πείρας οὐκ ὀλίγα· τὸν δὲ θέλοντα πλείω παραπέμψω πανταχοῦ τοῦ πονήματος τούτου εἰς τὴν γραμματικὴν ἐκείνην. Διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον οὐ μόνον πάντα τὰ ἐκ τῆς λατινικῆς παραδείγματα μετέφερον εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν, τινὰ μὲν πρὸς λέξιν τινὰ δὲ κατ' ἔννοιαν μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς κανόνας ἠρμῆνευσα ὅσον οἶόν τε σαφῶς καὶ συντόμως. Εἰς δὲ τὸ συντακτικὸν προσέθηκα πανταχοῦ ἐν εἴδει ὑποσημειώσεων παραδείγματα ἐκ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἀντίστοιχα τοῖς λατινικοῖς, ἵνα δώσω ἀφορμὴν εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ διδασκάλους πρὸς παραλληλισμὸν τῆς συντάξεως τῶν συγγενῶν τούτων γλωσσῶν· ἐν πολλοῖς ὅμως ἠρέκασθην νὰ παραπέμψω εἰς τὸ μικρὸν ἑλληνικὸν συντακτικὸν τοῦ ἡμετέρου Κ. Ἀσωπίου,

ὡς εἰς τελειότερον τῶν παρ' ἡμῖν καὶ συνηθέστερον ἐν τοῖς ἡμετέροις Σχολείοις καὶ Γυμνασίοις. Ἰσως καταλληλοτέρα ἐκλογή καὶ διάταξις τῶν ἐλληνικῶν τούτων παραδειγμάτων ἤθελεν εὐκολύνει ἔτι μᾶλλον καὶ καταδείξει σαφέστερον τὴν συγγένειαν τῶν δύο τούτων ἀρχαίων γλωσσῶν· ἀλλ' ἐν ἀρχῇ τὰ πάντα δὲν ἐξέρχονται τέλεια, ὡς ἡ Ἀθηνᾶ ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διός· καὶ ἄλλως οὐδὲ βοηθήματα πρὸς τοιαύτην ἐργασίαν ὑπάρχουσι πολλά· διότι ἡ τοῦ Γερμανοῦ **Moeller Parallel-Syntax der Griechischen und Lateinischen Sprache** δὲν προέβη, καθ' ὅσον ἐγὼ γινώσκω, πέραν τῆς τῶν πτώσεων συντάξεως. Ὁ εὐμενὴς ὅμως ἀναγνώστης θέλει δεχθῆ καὶ τὸν πόνον μου τοῦτον ὡς πρῶτον δοκίμιον, τὸ ὅποιον σκοπὸν ἔχω, ἐὰν ἐθεὸς δώσῃ, νὰ ἀναδείξω προϊόντας τοῦ χρόνου τελειότερον.

Ὁ σκοπὸς, δι' ὃν ἡ γραμματικὴ αὕτη ἐγράφη, δικαιοῦ, νομίζω, τὴν συντομίαν πρῶτον, ἣν μετεχειρίσθησαν πανταχοῦ τοῦ βιβλίου· ὅσον εἰς τὸ περὶ προφορᾶς τῶν γραμμάτων κεφάλαιον, ὅπου εἶχε τις πολλὰ νὰ εἰπῆ, καὶ εἰς τὴν τῶν κανόνων ἐρμηνεσίαν· καὶ τὴν ἐκλογὴν δεύτερον· τῶν παραδειγμάτων, τὰ ὅποια ἐλήφθησαν πάντα σχεδὸν ἐκ τῶν δοκίμων τῆς λατινικῆς γλώσσης συγγραφέων· διότι ἡ γραμματικὴ αὕτη ἀντικείμενον ἔχει τοὺς συγγραφεῖς τῆς λαμπρᾶς κυρίως ἐποχῆς τῆς γλώσσης. Διὸ καὶ εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τοῦ πονήματος τούτου λαλῶν περὶ τοῦ ἐλληνικοῦ φ, καὶ λέγων ὅτι οὐδέποτε οἱ Ῥωμαῖοι γράφουσι **f** ἀντὶ τούτου ἐν ἐλληνικαῖς λέξεσιν ἀλλὰ **ph**, ἀναφέρω ταῦτα εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην τῆς γλώσσης οὐχὶ δὲ εἰς πολὺ προγενεστέραν· ἐπειδὴ τὸ πάλαι ἔλεγον καὶ ἔγραφον **fama**, **fero**, καὶ ἄλλας πολλὰς τοιαύτας ἐλληνικὰς λέξεις μὲ ἀπλοῦν **f**.

Ἐν τέλει δὲ κρίνω ἀναγκαῖον νὰ προσθέσω, ὅτι ἀφορμὴ πρὸς συγγραφὴν τοῦ διδακτικοῦ τούτου βιβλίου δὲν εἶναι τὸ κέρδος· διότι πᾶς τις, συγκρίνων τὴν ἔκτασιν αὐτοῦ πρὸς τὴν τοῦ νῦν ἐν χρήσει ἐν τοῖς ἡμετέροις Σχολείοις, καὶ τὴν μετρίαν τιμὴν τούτου πρὸς τὴν ἐκείνου, θέλει πεισθῆ περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων μου, ἀλλὰ πρόθεσίς μου ἦτο ἵνα χορηγήσω εἰς τοὺς μαθητὰς καταλληλοτέρου πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῶν βιβλίων, καὶ ἵνα ἐρεθίσω ἄλλους εἰς συγγραφὴν τελειοτέρων.

Ἐγραψα ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Αὐγούστου 1851.

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΚΑΣΤΟΡΧΗΣ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΜΕΡΟΣ Α'. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΝ.

- ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'. Περὶ τῶν Γραμμάτων καὶ τῆς προφορᾶς αὐτῶν §. 1.
- » Β'. Περὶ Προσφῶδας §. 3.
- » Γ'. Περὶ Κλίσεων §. 5.
- » Δ'. Ὀνομάτων Πρώτη Κλίσις §. 7.
- » Ε'. — Δευτέρα Κλίσις §. 10.
- » Σ'. — Τρίτη Κλίσις §. 13.
- » Ζ'. — Τετάρτη Κλίσις.
- » Η'. — Πέμπτη Κλίσις §. 19.
- » Θ'. Ἄνωμαλῖαι τῶν ὀνομάτων
α) Ὡς πρὸς τοὺς ἀριθμοὺς §. 21.
β) Ὡς πρὸς τὴν κλίσιν §. 23.
- » Ι'. Περὶ τῶν ἐπιθέτων §. 26.
Περὶ τῶν συγκριτικῶν καὶ ὑπερθετικῶν ἐπιθέτων §. 28.
- » ΙΑ'. Περὶ τῶν ἀριθμητικῶν §. 31.
- » ΙΒ'. Περὶ τῶν ἀντωνυμιῶν §. 35.
- » ΙΓ'. Περὶ τοῦ ῥήματος §. 42.
Περὶ σχηματισμοῦ τοῦ ῥήματος κατὰ πάντας τοὺς χρό-
νους καὶ τὰς ἐγκλίσεις §. 44.
- » ΙΔ'. Τὸ ῥῆμα sum §. 45.
Παραδείγματα τῶν τεσσάρων συζυγιῶν §. 49.
- » ΙΕ'. Περὶ τῶν ἀποθετικῶν ῥημάτων §. 47.
- » ΙϚ'. Παρατηρήσεις περὶ τινῶν τύπων τοῦ ῥήματος §. 48.
- » ΙΖ'. Περὶ ἀνώμαλου σχηματισμοῦ παρακειμένων τινῶν καὶ
σουπίνων §. 49.
α) Ἄνωμαλῖαι τῶν τῆς ἀ συζυγίας ῥημάτων §. 50.
β) Ἄνώματος σχηματισμὸς τοῦ παρακειμένου καὶ σου-
πίνου τῶν ῥημάτων τῆς β' συζυγίας §. 51.
γ) Τῶν τῆς γ' συζυγίας §. 52.
δ) Τῶν τῆς δ' συζυγίας §. 53.
ε) Ἄνώματος σχηματισμὸς τοῦ σουπίνου καὶ τῶν μετοχῶν
τῶν ἀποθετικῶν ῥημάτων, καὶ ἄλλα τινὲς ἀνωμαλῖαι
τούτων §. 54.
- » ΙΗ'. Κυρίως ἀνώμαλα ῥήματα §. 55.

- ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'.** Ἑλληνικὰ ῥήματα §. 62.
- **Κ'.** Ῥήματα ἀπρόσωπα §. 64.
Τελευταία παρατήρησις περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ῥημάτων §. 65.
 - **ΚΑ'.** Περὶ τῶν ἐπιρρήμάτων §. 66.
 - **ΚΒ'.** Περὶ τῶν προθέσεων §. 68.
 - **ΚΓ'.** Περὶ τῶν συνδέσμων §. 69.
Περὶ τῶν ἐρωτηματικῶν καὶ ἀρνητικῶν μορίων §. 70.
Περὶ τῶν ἐπιφωνημάτων §. 72.
 - **ΚΔ'.** Περὶ παραγωγῆς ἐν γένει §. 73.
Περὶ παραγωγῆς οὐσιαστικῶν
α) ἀπὸ ῥημάτων §. 74. β) ἀφ' ἐτέρων οὐσιαστικῶν §. 75
Περὶ παραγωγῆς τῶν ὑποκοριστικῶν §. 76.
Περὶ παραγωγῆς οὐσιαστικῶν ἀπὸ ἐπιθέτων §. 77.
 - **ΚΕ'.** Περὶ παραγωγῆς ἐπιθέτων.
α) ἀπὸ ῥημάτων §. 78.
β) ἀπὸ οὐσιαστικῶν §. 79.
γ) ἀπὸ κυρίων ὀνομάτων §. 80.
 - **ΚΣ'.** Περὶ παραγωγῆς ῥημάτων.
α) ἀπὸ οὐσιαστικῶν §. 84.
β) ἀπὸ ἐπιθέτων §. 85.
γ) ἀφ' ἐτέρων ῥημάτων §. 86.
 - **ΚΖ'.** Περὶ παραγωγῆς ἐπιρρήμάτων §. 87.
 - **ΚΗ'.** Περὶ τῆς διὰ συνθέσεως παραγωγῆς νέων λέξεων §. 88.

ΜΕΡΟΣ Β'. ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ.

- ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.** Περὶ τῆς προτάσεως καὶ τῶν μερῶν αὐτῆς §. 90.
Περὶ συμφωνίας τοῦ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου §. 91
Περὶ ἀπρόσωπων προτάσεων καὶ περὶ τοῦ ὑποκειμένου αὐτῶν §. 98.
- **Β'.** Περὶ τῆς τῶν πτώσεων συντάξεως §. 99.
 - 1) Περὶ τῆς ὀνομαστικῆς §. 102.
 - 2) Περὶ τῆς γενικῆς §. 103.
 - 3) Περὶ τῆς δοτικῆς §. 109.
 - 4) Περὶ τῆς αἰτιατικῆς §. 127.
 - 5) Περὶ τῆς κλητικῆς §. 141.
 - 6) Περὶ τῆς ἀφαιρετικῆς §. 142.
 - **Γ'.** Περὶ τῆς τῶν ἐπιθέτων συντάξεως §. 163.
 - **Δ'.** Περὶ τῆς τῶν ἀντωνυμιῶν.

α) περί τῶν δεικτικῶν καὶ τῶν ἀναφορικῶν §. 172.

β) περί τῆς τῶν λοιπῶν χρήσεως καὶ σημασίας §. 180.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄. Περί τῶν εἰδῶν τῶν προτάσεων καὶ περί ἐγκλίσεων §. 192

» Γ΄. Περί τῆς ὀριστικῆς καὶ τῶν χρόνων αὐτῆς §. 195.

» Ζ΄. Περί τῆς ὑποτακτικῆς §. 206.

Α΄. ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ §. 207.

Β΄. ἐν ἐξαρτήσῃ λόγου §. 215.

Γ΄. ἀναφορικαὶ προτάσεις καθ' ὑποτακτικὴν §. 222.

Δ΄. αἱ λοιπαὶ καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερόμεναι προτάσεις §. 230

Ε΄. Περί τῶν χρόνων τῆς ὑποτακτικῆς §. 236.

Η΄. Περί τῆς προστακτικῆς §. 243.

Θ΄. Περί τῆς ἀπαρεμφάτου §. 246.

Ι΄. Περί σουπίνων §. 261.

Περί γερουδίου §. 263.

Περί μετοχικοῦ ἐπιθέτου §. 268.

ΙΑ΄. Περί τῆς μετοχῆς §. 271.

ΤΩΝ ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ.

Ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ τοῦ Ἰπουργείου στίχῳ 12 γράφε καὶ αὐτὴν. Σελ. 6 *corvus*. Σελ. 7 διαφέρει εἰς ὅλας τὰς κλίσεις, ἄνευ τοῦ σχεδόν. Σελ. 8 λέγεται καὶ *drachmarum*. Σελ. 9 στίχ. 29 ἑλληνικόν. Σελ. 22 τηροῦσι *συνήθως*. Σελ. 36 *γεννηθεῖς*. Σελ. 70 *Pleo. commōneo*. Σελ. 72 *ἀρέσκει*. Σελ. 73 *Lugeo*. Σελ. 78 *vici*. Σελ. 109 *at enim*. Σελ. 113 μετὰ τοῦ συμπλεκτικοῦ συνδέσμου *et*. Σελ. 114 *δρομικά*. Σελ. 115 *παραγωγικῶν*. Σελ. 118 *ἐλαιῶν*. Σελ. 119 *sigillum*. Σελ. 126 εἰς τὰ εἰς ο. Σελ. 132 *deinde*. Σελ. 138 *ἀντιστοίχων*. Σελ. 208 *σῶζεται*. Σελ. 235 *παλαίσω*. Ἔτεράι τιγες διορθώσεις θέλουσι τυπωθῆ εἰς ἰδιαίτερον τομίδιον, ὅπερ θέλει περιέχει ἀναγκαίᾳς τινὰς προσθήκας εἰς τὴν γραμματικὴν ταύτην.

ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

ΜΕΡΟΣ Α΄. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΦΟΡΑΣ ΑΥΤΩΝ.

§. 1. **Τ**α γράμματα τῆς λατινικῆς γλώσσης εἶναι ταῦτα· a, b, c, d, e, f, g, h, i (j), k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, (v), x, y, z.

Τούτων τὸ μὲν a προφέρεται ὡς τὸ ἡμέτερον α, τὸ δὲ b οἱ μὲν Εὐρωπαῖοι προφέρουσι κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἰδίων γλωσσῶν ὡς μπέ, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι δὲν γινώσκουσι ἂν ἐπρόφερον αὐτὸ, ὅπως καὶ οἱ νῦν Εὐρωπαῖοι. Γινώσκουσι δὲ, ὅτι τὸ ἐν τοῖς ἐλληνικοῖς ὀνόμασι β γράφουσι πάντοτε διὰ τοῦ h, ὡς ἰσχυρῶς μεταφέρουσιν εἰς τὴν γλώσσαν τῶν τὰ ὀνόματα αὐτά. Παρ' ἡμῖν δὲ ἐγένετο ἤδη συνήθης καὶ ἐν τῇ λατινικῇ ὁ τῶν Εὐρωπαίων φθόγγος, προφερομένου τοῦ b ὡς μπέ.

Τὸ c οἱ νῦν Εὐρωπαῖοι προφέρουσι διαφόρως κατὰ τοὺς κανόνας τῶν ἰδίων γλωσσῶν, ἄλλως οἱ Γάλλοι καὶ Ἄγγλοι, ἄλλως οἱ Γερμανοὶ καὶ Ἰταλοὶ. Οἱ Γερμανοὶ, τῶν ὁποίων ἡ προφορά τῆς λατινικῆς γλώσσης ἐγένετο συνηθεσττέρα παρ' ἡμῖν, πρὸ μὲν τῶν συμφώνων καὶ φωνηέντων a, o, u προφέρουσιν αὐτὸ ὡς ἡμεῖς τὸ κ, πρὸ δὲ τῶν e, i, y καὶ τῶν διφθόγγων æ, œ ὡς τσέ. Ἀλλ' ὁ τελευταῖος οὗτος φθόγγος (τσέ) φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι τῶν Ῥωμαίων ἴδιος· ἐπειδὴ οὗτοι ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς ἐλληνικοῖς κυρίοις ὀνόμασι κ γράφουσι πάντοτε c, καὶ οὐδέποτε ἄλλως· ὅπερ δεικνύει, ὅτι τὸ γράμμα τοῦτο ἐτήρει καὶ ἐν τῇ λατινικῇ, ὡς καὶ ἐν τῇ ἐλληνικῇ, ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν φθόγγον πρὸ οἰωνδήποτε φωνηέντων. Διὸ οἱ Γερμανοὶ ὁμολογοῦσι μὲν, ὅτι ὁ φθόγγος τσέ εἶναι βάρβαρος, ἀναφανείς μετὰ τὸν 5' ἀπὸ Χριστοῦ αἰῶνα, τηροῦσιν ὅμως τοῦτον ὡς συνήθη ἤδη γενόμενον παρ' αὐτοῖς (βλ. Μαδβιγίου Λατ. Γραμ. §. 8. καὶ Ζουμπτίου Λ. Γ. §. 3 καὶ σημ.). Ὅθεν καλὸν εἶναι νὰ προφέρωμεν ἡμεῖς τὸ γράμμα τοῦτο πανταχοῦ ὡς τὸ ἡμέτερον κ.

Τὸ d οἱ Εὐρωπαῖοι προφέρουσιν ὡς ντέ σχεδὸν, μὴ ἐπιτεινομένου

πολύ τοῦ ν. Οἱ Ῥωμαῖοι ὁμῶς τὸ ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς λέξεσι δ γράφουσι διὰ τούτου τοῦ γράμματος αἰείποτε (οἶον, Δημοσθένης, Demosthenes) ὅπερ δηλοῖ, ὅτι τὰ δύο ταῦτα γράμματα εἶχον τὸν αὐτὸν φθόγγον ἢ παραπλήσιον.

Τὸ ε προφέρεται ὡς τὸ ἡμέτερον ε· τὸ αὐτὸ δὲ μακρὸν (ē) ἐπέχει τόπον τοῦ ἑλληνικοῦ η ἐν ἑλληνικαῖς λέξεσιν (Ἥβη, Hebe).

Τὸ f προφέρεται ὡς τὸ ἡμέτερον φ. Οἱ Ῥωμαῖοι ὁμῶς φαίνεται ὅτι διέκρινον τῶν δύο τούτων γραμμάτων τὸν φθόγγον· ἐπειδὴ οὐδέποτε γράφουσι f ἀντὶ τοῦ ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς λέξεσι φ, ἀλλὰ πάντοτε ph (φιλοσοφία, philosophia).

Τὸ g οἱ Γερμανοὶ προφέρουσιν ὡς γγ. Τῶν ἄλλων δ' Εὐρωπαϊῶν ἄλλοι ἄλλως κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἰδίων γλωσσῶν. Οἱ Ῥωμαῖοι ὁμῶς τὸ ἑλληνικὸν γ γράφουσι διὰ τούτου τοῦ στοιχείου· ὅθεν πιθανὸν εἶναι ἢ ὅτι ἐπρόφερον αὐτὸ ὡς οἱ Ἕλληνες τὸ γ (Gelon=Γέλων), ἢ ὅτι ἄλλου Ῥωμαϊκοῦ γράμματος ὁ φθόγγος δὲν ἐπλησίαζε περισσότερον τοῦ g εἰς τὸν τοῦ γ.

Τὸ h ἐπέχει τόπον τοῦ δασέος πνεύματος τῆς ἑλληνικῆς· ὅθεν καὶ γράφεται πρὸ τῶν δασυνομένων ἑλληνικῶν λέξεων, λατινικοῖς γράμμασι γραφομένων (Hector, Ἔκτωρ, Helena, Ἑλένη)· προφέρεται ὁμῶς ἐλαφρότερον τοῦ ἡμετέρου χ (βλ. Διεξοδ. Γραμμ. §. 9).

Τὸ i ποτὲ μὲν εἶναι φωνῆεν, ποτὲ δὲ σύμφωνον. Ὅπου δὲ εἶναι σύμφωνον γράφεται ὑπὸ τῶν Νεωτέρων διὰ τοῦ j, καὶ προφέρεται σχεδὸν ὡς τὸ ἡμέτερον γ· μικρὸν ὁμῶς ἀπαλώτερον. Εἶναι δὲ σύμφωνον ἐν ἀρχῇ λέξεως καὶ μεταξὺ δύο φωνηέντων τῆς αὐτῆς λέξεως εὐρισκόμενον (Juvenis, νέος, Troja, Τροία). Ἑλληνικῶν δὲ λέξεων ἀρχικόνδον, εἶναι πάντοτε φωνῆεν (iambus, ἱαμβος). (βλ. Δ Γ. §. 5 ἀ. σημ. β').

Τὸ k εἶναι σχεδὸν ἀχρηστον ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ, ἐπειδὴ τὴν ἔλλειψιν τούτου ἀναπληροῖ τὸ c. Εὐρηται δὲ μόνον ἐν ἀρχῇ τινῶν λέξεων πρὸ τοῦ a, καὶ μάλιστα συντετμημένων· οἶον k=kaeso (κύριον ὄνομα), k ἢ kal=Καλένδαι.

Τὰ l, m, n, o, p ἀντιστοιχοῦσι τοῖς ἡμετέροις λ, μ, ν, ο, π, προφερόμενα ὡς ταῦτα, καὶ γραφόμενα ἀντὶ τούτων ἐν ἑλληνικαῖς λέξεσι, λατινικοῖς γράμμασι γραφομένας. Τὸ μακρὸν ὄ ἐπέχει τόπον τοῦ ἑλληνικοῦ ω ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς λέξεσιν.

Τὸ **q** εὔρηται πάντοτε συνημμένον μετὰ τοῦ **v**, καὶ ἔχει μικρόν τι τοῦ **c** ἐξηλλαγμένον φθόγγον· ὅθεν καὶ συναλλάσσεται πολλάκις μετὰ τούτου (βλ. Δ. Γ. §. 8). Οἱ Γερμανοὶ προφέρουσι τὸ **qv** (ἢ **qu**) ὡς **κβ**, ἢν προφορὰν παρεδέχθημεν καὶ ἡμεῖς ἤδη (**qvīs**=κβίς, τίς).

Τὰ **r**, **s**, **t** ἀντιστοιχοῦσι τοῖς ἡμετέροις **p**, **c**, **t** καὶ προφέρονται ὡς ταῦτα. Ἀλλὰ τὸ **ti** πρὸ φωνήεντος εὐρισκόμενον προφέρουσιν οἱ Γερμανοὶ κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς ἰδίας γλώσσης ὡς **τσι**· ἐνθα δὲ προηγεῖται αὐτοῦ **s** ἢ ἕτερον **t**, ἔτι δὲ καὶ ἐν ἀπάσαις ταῖς ἑλληνικαῖς λέξεσι, πάντοτε ὡς **τι**. Οἱ Ῥωμαῖοι ὅμως φαίνεται, ὅτι οὐδέποτε ἐπρόφερον **τσι**, ἀλλὰ πάντοτε καὶ πανταχοῦ **τι**, ὅπως γράφουσιν αὐτὸ καὶ εἰς τὰς ἑλληνικὰς λέξεις. Διὸ καλὸν εἶναι νὰ τηρῶμεν καὶ ἡμεῖς τὸν φθόγγον τοῦτον ὡς γνησιώτερον· (βλ. Δ. Γ. §. 8 **Ti**, καὶ περὶ τῆς ἐναλλαγῆς τοῦ **r** καὶ **s** §. 8 **R**).

Τὸ **u**, ἀντιστοιχοῦν τῷ ἡμέτερῳ **ou** καὶ προφερόμενον ὡς τοῦτο, ποτὲ μὲν εἶναι φωνῆεν, ποτὲ δὲ σύμφωνον. Ὅτε εἶναι σύμφωνον γράφεται ὑπὸ τινων Γερμανῶν διὰ τοῦ **v**, καὶ προφέρεται συνήθως ὡς τὸ ἡμέτερον **β**. Εἶναι δὲ σύμφωνον ἐν ἀρχῇ λέξεως καὶ μεταξὺ δύο φωνηέντων τῆς αὐτῆς λέξεως εὐρισκόμενον (**vado**, **avidus**), καὶ μετὰ τὰ ζοιχεῖα **ng**, **l**, **r**, ῥιζικὸν ὄν, (**angvis**, ὄφεις, **salvo**) (βλ. Δ. Γ. §. 5 **α**. σημ. γ').

Τὸ **x** ἀντιστοιχεῖ τῷ ἡμέτερῳ **ξ** καὶ προφέρεται ὡς τοῦτο.

Τὸ **y** καὶ **z** εὔρηται μόνον ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς λέξεσιν ἀντὶ τοῦ **υ** καὶ **ζ**, καὶ προφέρονται ὡς ταῦτα. Οἱ Γερμανοὶ ὅμως, προφέροντες τὸ ἡμέτερον **ζ** διὰ τοῦ φθόγγου **ts**, προφέρουσιν ὡσάυτως καὶ τοῦτο· ἀλλ' ἡ τοιαύτη προφορὰ εἶναι ἀδόκιμος· ὡσάυτως καὶ ἡ τοῦ **s**, τὸ ὁποῖον τινὲς τῶν Γερμανῶν, ὅταν εὐρίσκηται μεταξὺ δύο φωνηέντων, προφέρουσιν ὡς ἡμεῖς τὸ **ζ**.

Σμ. Τὰ γράμματα τῆς λατινικῆς εἴτε μόνᾳ, εἴτε διπλᾷ εἶναι, εἴτε συνημμένα μετ' ἄλλων ἐν ταῖς λέξεσι, τηροῦσι πάντοτε τὴν αὐτὴν προφορὰν· τὸ δὲ **ng** προφέρεται ὡς τὸ ἡμέτερον **γγ**.

Τὸ **θ** καὶ **χ** τῆς ἑλληνικῆς δὲν ἔχει ἡ λατινικὴ· ἀντ' αὐτῶν δὲ γράφει ἐν ταῖς λατινιστὶ γραφομέναις ἑλληνικαῖς λέξεσι **th** (οἶον, **Thucydides**, **Θουκυδίδης**) καὶ **ch** (**Chabrias**, **Χαβρίας**). Ἀντὶ τοῦ ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς λέξεσι δασυνομένου **ρ** γράφει ἡ λατινικὴ τὸ τοῦ δασέος πνεύματος σημεῖον **h** μετὰ τὸ **r** (**Rhodus**, Ῥόδος, **Pyrrhus**, Πύρρος).

Σημ. Περί συναίρέσεως, τροπῆς καὶ ἐναλλαγῆς τῶν φωνηέντων Ἑλ. Δ. Γ. §. 5 καὶ 6, καὶ περὶ μεταβολῆς καὶ ἐναλλαγῆς τῶν συμφώνων §. 8—12.

§. 2. Αἱ δίφθογοι τῆς λατινικῆς γλώσσης εἰσὶν æ, œ, au, ἀντιστοιχοῦσαι ταῖς ἑλληνικαῖς αἰ, οἰ, αυ. Προφέρονται δὲ νῦν ἢ μὲν æ ὡς τὸ ἡμέτερον αἰ, ἢ δὲ œ ὡς τὸ γαλλικὸν eu, ἢ δὲ au ὡς αου. Εἰς ὀλίγας μόνον λέξεις (heus, heu, eheu, ceu, seu, neu, neuter, neutiqvam) εὔρηται καὶ ἡ eu (ευ), ἥτις προφέρεται ὡς εου ἢ εφ σχεδόν· ἢ δὲ ei (ει) εὔρηται μόνον εἰς τὸ ἐπιφώνημα heī, καὶ ἡ ui εἰς τὰς ἀντωνυμίας huic καὶ cui καὶ εἰς τὸ ἐπιφώνημα hui.

Τὸ πάλαι ἢ æ ἐγράφετο ai καὶ ἢ œ οἰ· ἢ δὲ τῆς œ προφορὰ ἀπέκλινε πρὸς τὴν τοῦ u ὕθεν καὶ εἰς τινὰς λέξεις συναλλάσσονται οἱ φθόγγοι οὔτοι (οἶον pœna, ποινὴ, punire).

Ἄντι τῆς ἑλληνικῆς διφθόγου ei γράφουσιν οἱ Ῥωμαῖοι εἰς ἑλλήν. λέξεις ἀπλοῦν i μακρὸν πρὸ συμφώνου (Heraclītus), ē ἢ ī πρὸ φωνήεντος (Darēus καὶ Darīus). Ἄντι τῆς ou ἀπλοῦν u.

Σημ. Περί συναίρέσεως καὶ τροπῆς τῶν διφθόγων ἐν τῇ κλίσει καὶ συνθέσει τῶν λέξεων Ἑλ. Δ. Γ. §. 5 καὶ 6 καὶ 85.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΩΔΙΑΣ.

§. 3. Οἱ Ῥωμαῖοι δὲν μετεχειρίζοντο ἐν τῇ γραφῇ σημεῖα τόνων· οὐχ ἤττον ὁμῶς ἐτόνιζον καὶ αὐτοὶ τινὰς τῶν λέξεων συλλαβὰς, τηροῦντες τοὺς ἐφεξῆς κανόνας.

Τῶν μὲν πολυσυλλάβων λέξεων οὐδέποτε ἐτόνιζον τὴν λήγουσαν, ἀλλὰ πάντοτε τὴν παραλήγουσαν, ἐὰν αὕτη ἦναι φύσει ἢ θέσει μακρά, ἄλλως τὴν προπαραλήγουσαν (οἶον, pagīna, σελίς, paginārum, σελίδων, parēntes, γονεῖς, tragœdus, τραγωδός)· τῶν δὲ δισυλλάβων πάντοτε τὴν παραλήγουσαν (οἶον, dômus, δόμος, οἰκία)· ἢ δὲ λήγουσα οὐδέποτε ἐτονίζετο, οὐδὲ ἐπίρροιάν τινα εἶχεν εἰς τὸν τόνον.

Ἐξαιρέσεις τῶν γενικῶν τούτων κανόνων κάμνουσι τὰ ἐκ τοῦ facio, ποιῶ, καὶ ἐτέρων λέξεων, οὐχὶ δὲ προθέσεων, σύνθετα· ἐπειδὴ τούτων τονίζεται αἰείποτε ἡ ριζικὴ συλλαβὴ τοῦ facio, καίτοι βραχεῖα οὔσα οἶον, calefācit, θερμαίνει.

Τὰ ἐγκλιτικὰ μόρια *que, ne, ve, ce*, προσαρτώμενα εἰς τὸ τέλος τῶν λέξεων, καταβιβάζουσι τὸν τόνον τούτων ἐπὶ τῆς πρὸ αὐτῶν συλλαβῆς, ἢτοι τῆς ληγούσης τῆς λέξεως, εἰ καὶ ἄλλως αὕτη δὲν εἶναι φύσει μακρά· οἶον, *itāque* = *et ita*, καὶ οὕτω, *Musāque* = *et Musā*. ὅταν ὅμως διὰ τῆς προσθήκης τοῦ *que* σχηματίζεται νέα λέξις, ἧς τὸ μόριον τοῦτο εἶναι συνθετικόν, οὐχὶ δὲ ἐγκλιτικόν, τότε αὕτη τονίζεται κατὰ τοὺς γενικοὺς κανόνας· οἶον, *itāque*, ὅθεν, *utēque*, ἐκάτερος.

§. 4. Ἐκτὸς τοῦ τόνου διακρίνουσιν οἱ Ῥωμαῖοι, ὡς καὶ οἱ Ἕλληνες, ἐν τῇ ἀπαγγελίᾳ τῶν λέξεων καὶ τὸν χρόνον τῶν συλλαβῶν· ἐπειδὴ ἄλλαι μὲν συλλαβαὶ εἶναι μακραὶ φύσει ἢ θέσει, ἄλλαι δὲ βραχεῖαι, καὶ τινες ἀδιάφοροι ἢ δίχρονοι. Καὶ μακραὶ μὲν εἶναι ἅπασαι αἱ δίφθογγοι, καὶ πάντα τὰ ἐν τῷ μέσῳ λέξεως ἐκ συγχοπῆς καὶ συναϊρέσεως προερχόμενα φωνήεντα· οἶον, *cōgo* (ἐκ τοῦ *cōāgo*), ἀναγκάζω, *mālo* (ἐκ τοῦ *magēnōlo*), προτιμῶ· βραχὺ δὲ πᾶν φωνῆεν, ὅταν ἔπληται μετ' αὐτὸ ἐν τῇ αὐτῇ λέξει ἕτερον φωνῆεν, καὶ ὅταν ὑπάρχη μεταξὺ αὐτῶν τὸ γράμμα *h*· οἶον, *fīlius*, υἱὸς, *cōntrāho*, συναϊρῶ.

Ἐξαιρέσεις τῶν γενικῶν τούτων κανόνων εἰσὶν αἱ ἐξῆς·

1) Τὸ *e* πρὸ τοῦ καταληκτικοῦ *i* τῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς τῆς ἐκλίσεως εἶναι μακρόν μόνον ὅταν προηγήται αὐτοῦ ἕτερον φωνῆεν (οἶον, *diēi* ἡμέρα), ὅχι δὲ καὶ ὅταν προηγήται σύμφωνον (οἶον, *fīdēi*, πίστις).

2) Τὸ ἐν διαιρέσει προφερόμενον *a* τῆς ἀρχαίας καταλήξεως τῆς γενικῆς τῆς ἀκλίσεως *āi*· οἶον, *mensāi*, τράπεζα.

3) Τὸ *i* τῆς εἰς *ius* ληγούσης γενικῆς τοῦ *unīus*, *alīus* καὶ τῶν λοιπῶν ἐν §. 10 σημ. β' ἀναφερομένων λέξεων.

4) Τὸ *a* καὶ *e* πρὸ τοῦ καταληκτικοῦ *i* τῆς κλητικῆς τῶν εἰς *ius* ληγόντων κυρίων ὀνομάτων τῆς β' κλίσεως· οἶον, *Gāi*, Γάϊε, *Pompeī*, Πομπήϊε.

Αἱ δὲ ἐν τῇ λατινικῇ εὐρισκόμεναι ἑλληνικαὶ λέξεις τηροῦσιν ἀείποτε τὸν ἴδιον χρόνον· ὡς πρὸς τὸν τονισμὸν ὅμως ὑπόκεινται εἰς τοὺς ἥδη ῥηθέντας κανόνας τῆς λατινικῆς· οἶον, *āēr*, ἀήρ, *ēos*, ἠὸς, *herōus*, ἠρῶος, *Menelāus*, Μενέλαος, *āera*, ἀέρα, κλπ.

Σημ. Περὶ τοῦ χρόνου τῶν ῥιζικῶν συλλαβῶν καὶ τοῦ τῆς ληγούσης πολυσυλλάβων καὶ μονοσυλλάβων λέξεων βλ. Δ. Γ. §. 19.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΚΛΙΣΕΩΝ.

§. 5. Μέρη τοῦ λόγου ἔχει ἡ λατινικὴ ὅσα καὶ ἡ ἑλληνικὴ, πλὴν τοῦ ἄρθρου. Ἐξ αὐτῶν δὲ κλιτὰ εἶναι μόνον τὰ ὀνόματα καὶ αἱ ἀνωμυλῖαι καὶ τὰ ῥήματα (βλ. Δ. Γ. §. 24—26). ὧν τὰ μὲν ὀνόματα διακίρονται κατὰ τὴν διάφορον κλίσιν εἰς πέντε κλίσεις, τὰ δὲ ῥήματα εἰς τέσσαρας συζυγίας. Οἱ ἀριθμοὶ εἶναι δύο, ἐνικὸς καὶ πληθυντικὸς· αἱ δὲ πτώσεις ἔξ· ἐπεὶ δὴ πρὸς ταῖς τῆς ἑλληνικῆς ἔχει ἡ λατινικὴ καὶ ἀραιρετικὴν. Τὰ γένη τῶν ὀνομάτων τρία, ἀρσενικόν, θηλυκόν καὶ οὐδέτερον.

Γινώσκεται δὲ τὸ γένος ἐκ τῆς σημασίας καὶ ἐκ τῆς καταλήξεως. Ἔνεκα τῆς σημασίας Α. Ἀρσενικὰ μὲν εἶναι, οἷανδὴποτε κατάληξιν καὶ ἂν ἔχωσι, 1) πάντα τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν, ἐθνῶν, καὶ ἀρσενικῶν ὄντων· οἷον, *vir*, ἀνὴρ, *scriba*, γραφεὺς, *consul* ὑπάτος, *poëta*, ποιητής· 2) τὰ τῶν ἀρσενικῶν ζώων· ὡς, *aries*, κριὸς, *verres*, κάπρος, *laurus*, ταῦρος· 3) τὰ τῶν ποταμῶν, μηνῶν καὶ ἀνέμων· ὡς, *Tibëris*, *Albis*, *etesiac*, ἐτησίαι, *Februarius*, Φεβρουάριος· διότι τὰ ὀνόματα τούτων εἶναι κυρίως ἐπίθετα, τὰ δὲ ἐξυπακουόμενα οὐσιαστικά αὐτῶν (*fluvius*, ποταμὸς, *mensis*, μὴν, *ventus*, ἄνεμος), γένους ἀρσενικοῦ.

Β'. Θηλυκὰ δὲ πάντα τὰ τῶν γυναικῶν καὶ θηλυκῶν ὄντων ὀνόματα· οἷον, *uxor*, ἡ σύζυγος, *soror*, ἀδελφὴ· ἔτι δὲ καὶ τινῶν δένδρων καὶ πόλεων ὀνόματα, καὶ τὰ τῶν νήσων καὶ χωρῶν· ἐπεὶ δὴ ἐν τούτοις, ἐπιθέτοις κυρίως οὖσιν, ἐξυπακούονται τὰ θηλ. οὐσιαστικά *arbor*, δένδρον, *urbs*, πόλις, *insula*, νῆσος, *regio*, χώρα.

Γ'. Κοινὰ δὲ τὰ ἀποδιδόμενα εἰς ἄρρεν καὶ θῆλυ· ὡς, *adolescens*, νέος, *vea*, ἀφῆλις, *artífex*, τεχνίτης· ἔτι δὲ καὶ τὰ ζώων ὀνόματα τὰ τὸ γένος δηλοῦντα· ὡς *cancer*, καρκίνος, *cornux*, κόραξ. Τινὰ τούτων ὅμως ἔχουσι διάφορον κατάληξιν δι' ἐκάτερον γένος· ὡς, *agnus* (ἀρσ.), *agna* (θηλ.) ἀρνὸς, *cervus*, *cerva*, ἔλαφος.

Δ'. Οὐδέτερα δὲ 1) πάντα τὰ ἄκλιτα οὐσιαστικά· οἷον, *fas*, ὄσιον, *nefas*, ἀνόσιον· 2) ἅπασαι αἱ ἀντὶ οὐσιαστικῶν τιθέμεναι λέξεις, ὡς (τὸ) *scire tuum*, ἡ σὴ γινῶσις· 3) πᾶσα ἄλλη λέξις ὡς πρᾶγμα ἀπλῶς θεωρουμένη· ὡς, *diu* (*hoc ipsum diu*), *arx* (*arx est mono-*

syllabum) καὶ 4) τὰ γράμματα τοῦ ἀλφabethου, τὰ ὅποια ὁμως ἐκλαμβάνονται ἐνίοτε καὶ ὡς θηλυκὰ ἔνεκα τοῦ ἐξυπακουομένου θηλυκοῦ οὐσιαστικοῦ littera, στοιχείον ἢ γράμμα.

Σημ. Πῶς ἐκ τῆς καταλήξεως διακρίνεται τὸ γένος τῶν ὀνομάτων θέλομεν εἰπεῖ ἐν ταῖς κλίσεσι.

§. 6. Αἱ πτωτικαὶ καταλήξεις τῶν πέντε κλίσεων εἰσὶν αὗται

Κλίσεως	Α΄.	Β΄.	Γ΄.	Δ΄.	Ε΄.
	Ἀριθμὸς ἐνικός.				
Ὄνομ.	a, (e, as, es)	us, er, um	us	es	
Γεν.	æ (es)	i	is	us	ei
Δοτ.	æ	o	i	ui, u	ei
Αἰτ.	am, (em)	um	em (im)	um, u	em
Κλητ.	a, (e)	e, er, um	ὡς ἡ ὄνομ.	us	es
Ἀφαιρ.	a (e)	o	e ἢ i	u	e

Ἀριθμὸς πληθυντικός.

Ὄνομ. καὶ Κλητ.	æ	i, οὐδ. a	es οὐδ. a ἢ ia	us, ua	es
Γεν.	arum	orum	um ἢ ium	uum	erum
Δοτ. καὶ Ἀφαιρ.	is	is	ibus	ibus ἢ ubus	ebus
Αἰτ.	as	os, a	ὡς ἡ ὄνομ.	ὡς ἡ ὄνομ.	es

Σημ. α'. Ἐκ μόνης τῆς τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ ὀνομαστικῆς δὲν γινώσκομεν εἰς τίνα τῶν πέντε κλίσεων ἀνάγεται ἐκάστη λέξις· ἐπειδὴ ἡ αὐτὴ κατάληξις τῆς ὀνομαστικῆς εἶναι κοινὴ πολλῶν κλίσεων· οἷον, ἡ us εἶναι κοινὴ τῆς β΄ γ' καὶ δ' κλίσεως. Εὐκολώτερον δὲ μανθάνομεν τοῦτο ἐκ τῆς καταλήξεως τῆς ἐνικῆς γενικῆς· διότι αὐτὴ διαφέρει σχεδὸν εἰς ὅλκας τὰς κλίσεις.

Σημ. β'. Περὶ τῶν καταλήξεων τῶν ἐν τῇ λατινικῇ ἑλληνικῶν ὀνομάτων βλ. Δ. Γ. §. 33. σημ. γ'. καὶ κατωτέρω εἰς τὰς κλίσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΠΡΩΤΗ ΚΛΙΣΙΣ.

§. 7. Εἰς τὴν κλίσειν ταύτην ἀνάγονται πάντα τὰ λατινικὰ ὀνόματα τὰ εἰς a ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ εἰς æ ἐν τῇ γενικῇ λήγοντα· οἷον,

Ἀριθμὸς ἐνικός.

Ὄνομ. καὶ Κλητ.	} mensā, τράπεζα.	scribā, γραφεὺς
Γεν. καὶ Δοτ.		} mensae
Αἰτιατ.	mensam	
Ἄφαιρ.	mensā	scribā

Ἀριθμὸς πληθυντικός.

Ὄνομ. καὶ Κλητ.	} mensae	scribae
Γεν.		} mensarum
Δοτ. καὶ Ἄφαιρ.	} mensis	
Αἰτιατ.		mensas

Οὕτω κλίνονται οὐ μόνον τὰ οὐσιαστικά, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν τῇ ὀνομαστικῇ εἰς α λήγοντα ἐπίθετα καὶ αἰ μετοχαὶ θηλυκοῦ γένους· οἷον, magna, μεγάλη, picta, ποικίλη, rotunda mensa, στρογγύλη τράπεζα.

Σημ. α. Ποιηταὶ καὶ μάλιστα οἱ ἀρχαιότεροι σχηματίζουσι ἐνίοτε τὴν γενικὴν ἐνικὴν εἰς *ai* ἀντὶ *ae*, λέγοντες magnai, pictai ἀντὶ magnae, pictae. Τὸ πάλαι ὅμως ἔληγεν ἡ αὐτὴ πτώσις εἰς *as* ἐνίοτε· διὸ ἡ λέξις familia, οἰκογένεια, σύνθετος μετὰ τῶν ὀνομάτων pater, πατήρ, mater, μήτηρ, filius, υἱός, filia, θυγάτηρ, ἔχει ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ γενικὴν familias· οἷον, paterfamilias, οἰκοδεσπότης, γεν. patrisfamilias· ἀλλὰ καὶ ἡ γενικὴ patrisfamiliae εὐρηται πολλάκις· σπανιώτερον δὲ ἡ patresfamiliarum.

Σημ. β'. Ἡ γενικὴ πληθυντικὴ τινῶν λέξεων καταλήγει παρὰ ποιηταῖς εἰς *um* ἀντὶ *arum*· οἷον, drachmum ἀντὶ drachumarum, δραχμῶν· ὡσαύτως καὶ τῶν συνθέτων λέξεων τῶν ἐχουσῶν τελευταῖον συνθετικὸν μέρος gena (ἐκ τοῦ gigno, γεννῶ) καὶ cola (ἐκ τοῦ colo, κατοικῶ)· οἷον, terrigena, γηγενής, caelicola, οὐρανίων· ἔτι δὲ καὶ τῶν πατρωνυμικῶν εἰς *des*· οἷον Aeneadum ἀντὶ Aeneadarum, Αἰνεαδῶν· καὶ τινῶν ἐλληνικῶν ἐθνικῶν, ὡς Lapithum ἀντὶ Lapi-
tharum, Λαπιθῶν.

Σημ. γ'. Ὀλίγα τινὰ ὀνόματα, ὧν τὰ ἀντίστοιχα ἀρσενικά κλίνον-

ται κατὰ τὴν β' κλίσειν, σχηματίζουσιν ἐνίοτε τὴν πληθυντικὴν δοτικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν πτώσειν εἰς *ābus* ἀντὶ *is*, πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῶν ἀρσενικῶν ἐν ταῖς αὐταῖς πτώσεσιν· οἷον, *dea*, θεὰ, *filia*, θυγάτηρ, *anima*, ψυχὴ, *nata*, θυγάτηρ, (σπανίως) *liberta*, ἀπελεύθερος, καὶ τινὰ ἄλλα ὀνόματα· (οἷον, *dis deābusqve omnibus*. Κλίθ. *cum duābus filiābus*. Λιβ).

§. 8. Εἰς τὴν κλίσειν ταύτην ὑπάγονται καὶ ἑλληνικά τινὰ οὐσιαστικά καὶ κύρια ὀνόματα εἰς *e*, *as*, *es* (η, ας, ης) λήγοντα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ, ἅπερ κλίνονται ὡς ἐφεξῆς.

Ὀν. <i>epitōme</i> , ἐπιτομή.	<i>Aenēas</i> , Αἰνείας.	<i>anagnostes</i> , ἀναγνώστης.
Γεν. <i>epitōmēs</i>	<i>Aeneā</i>	<i>anagnostæ</i>
Δοτ. <i>epitōmæ</i>	<i>Aeneā</i>	<i>anagnostæ</i>
Αἰτ. <i>epitōmēn</i>	<i>Aeneam</i> (an)	<i>anagnosten</i> (am)
Κλ. <i>epitōmē</i>	<i>Aeneā</i>	<i>anagnostā</i>
Ἀφ. <i>epitōmē</i>	<i>Aeneā</i>	<i>anagnostā</i> (stē).

Σημ. α'. Ἀλλὰ τὰ πλεῖστα τῶν εἰς *e* ληγόντων, καὶ μάλιστα τὰ τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν ὀνόματα εἰς *ce*, δέχονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λατινικὰς καταλήξεις· οἷον, *musica*, μουσικὴ, *logica*, λογικὴ, γεν. *musicæ*, *logicæ*· τινὰ δὲ κύρια ὀνόματα σχεδὸν πάντοτε· οἷον, *Creta*, Κρήτη, *Helēna*, Ἑλένη.

Σημ. β'. Τὰ ἑλληνικά ὀνόματα, τὰ εἰς *as* ἐν τῇ ὀνομαστικῇ λήγοντα, ἀποβάλλουσιν τὸ *s* παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις· ὅθεν εὔρηται *Mena*, Μηνᾶς, *Apella*, Ἀπελλῆς, κατὰ τὴν αἰολικὴν καὶ ὀμηρικὴν ὀνομαστικὴν νεφεληγερέτα, ἱππότα. Τῶν αὐτῶν δὲ ἡ αιτιατικὴ παρὰ μὲν τοῖς συγγραφεῦσι λήγει συνήθως εἰς *am*, παρὰ δὲ τοῖς ποιηταῖς εἰς *an*.

Σημ. γ'. Τὰ εἰς *es* κύρια ὀνόματα καὶ οὐσιαστικά σπανίως σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν εἰς *a*, συνήθως ἔχουσιν αὐτὴν ὁμοίαν τῇ ὀνομαστικῇ, πλὴν τῶν λέξεων, αἵτινες ἐγένοντο ὅλως λατινικαὶ καὶ οὐδέποτε ἔλαβον λατινικὸν τύπον· οἷον *poë'ta*.

Σημ. δ'. Τῶν εἰς *es* ληγόντων κυρίων ὀνομάτων, ἅτινα ἐν τῇ ἑλληνικῇ κλίνονται κατὰ τὴν α' κλίσειν, τινὰ ὑπάγονται εἰς τὴν γ' κλίσειν· οἷον, *Aeschines*, Αἰσχίνης, *Apelles*· ἔτι δὲ τὰ εἰς *des* μὴ πατρωνυμικά, ὡς *Alcibiādes*, Ἀλκιβιάδης, *Euripi'des*, Εὐριπίδης, καὶ τὰ βάρβαρα *Astyāges*, *Xerxes*. Τῶν αὐτῶν ὅμως εὔρηται ἐνίοτε ἡ

αιτιατική και εις en κατὰ τὴν ἄ κλίσιν. Ἄλλα πάλιν κλίνονται καὶ κατὰ τὰς δύο ταύτας κλίσεις· ὡς **Orestes**, ὀρέστης.

§. 9. *Περὶ τοῦ γένους τῶν ὀνομάτων τῆς κλίσεως ταύτης.*

Πάντα τὰ εἰς a λήγοντα οὐσιαστικά τῆς κλίσεως ταύτης εἶναι γένους θηλυκοῦ. Τοῦ κανόνος τούτου ἐξαιροῦνται ὡς ἄρσενικά 1) τὰ σημαίνοντα ἄρσενικά πρόσωπα· οἶον, scriba, γραφεὺς, nauta, ναύτης, collēga, ἐταῖρος, aurīga, ἠνίοχος, advēna, ἔπηλος· 2) τὰ τῶν ποταμῶν ὀνόματα, τὰ εἰς a λήγοντα κατὰ τὸν § 5. Ἡ πόλις Hadria, Ἄδρια, εἶναι θηλυκοῦ γένους· ὁ ὁμώνυμος ὅμως ταύτης κόλπος Hadria, Ἄδριας ἢ ἀδριατικὸν πέλαγος, καὶ πάντα τὰ εἰς es καὶ as ἐν τῇ ὀνομαστικῇ λήγοντα, εἶναι ἄρσενικά· τὰ δὲ εἰς e εἶναι πάντα θηλυκά, ὡς καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ.

§. 10. *Εἰς τὴν κλίσιν ταύτην ὑπάγονται τὰ εἰς us ἄρσενικά καὶ τὰ εἰς um οὐδέτερα, τὰ τὴν γενικὴν εἰς i σχηματίζοντα· ἔτι δὲ καὶ τινὰ τῶν εἰς er ληγόντων, ὧν ἡ γενικὴ λήγει πάντοτε εἰς i· πάντα δὲ κλίνονται κατὰ τὰ ἐφεξῆς παραδείγματα.*

Ἄριθμὸς ἐνικός.

Ὄνομ.	domīnūs, δεσπότης.	signum, σημεῖον.	puer, παῖς.
Γεν.	dominī	signi	puerī
Δοτ.	dominō	signo	puero
Αἰτ.	dominum	signum	puerum
Κλ.	dominē	signum	puer
Ἄφ.	dominō	signo	puero

Ἄριθμὸς πληθυντικός.

Ὄνομ. καὶ Κλ.	dominī	signā	pueri
Γεν.	dominōrum	signōrum	puerōrum
Δοτ. καὶ Ἄφ.	dominīs	signis	pueris
Αἰτ.	dominōs	signa	pueros

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ εἰς us καὶ er λήγοντα ἄρσενικά ἐπίθετα, καὶ τὰ εἰς um οὐδέτερα· οἶον bonus, ἀγαθός, miser, ἄθλιος, bo-

num, ἀγαθόν, miserum, ἄθλιον, dominus bonus, signum magnum, puer miser.

Κατὰ τὸ puer κλίνεται καὶ τὸ μοναδικὸν vir, ἀνὴρ, γεν. viri, δοτ. viro, καὶ ἐξῆς ὁμαλῶς· ὡσαύτως καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ σύνθετα, οἷον triumvir, καὶ τὸ ἐθνικὸν Trivir· ἔτι δὲ καὶ τὸ ἐπίθετον satur, πλήρης, γεν. satūri, δοτ. satūro κτλ.

Τῶν εἰς er ληγόντων τὰ πλείστα τηροῦσι τὸ e μόνον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν καὶ κλητικὴν, εἰς δὲ τὰς λοιπὰς πτώσεις ἀποβάλλουσι αὐτό· οἷον, ὄν. ager, ἀγρός, γεν. agri, δοτ. agro, ὄνομ. πληθ. agri, γεν. agrōrum· liber, βιβλίον, libri, libro, κτλ. Τίνα δὲ τούτων τηροῦσι τὸ e καὶ εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις λέγει ἡ Δ. Γ. §. 37.

Σημ. α΄. Τὰ εἰς ius καὶ ium ἐν τῇ ὀνομαστικῇ λήγοντα σχηματίζουν τὴν γενικὴν εἰς ii. Τὸ πάλαι ὅμως τὰ οὐσιαστικὰ ἐκ τούτων, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ ἐπίθετα, εἶχον εἰς τὴν γενικὴν ἐν μόνον i· οἷον Appius, ὁ Ἄππιος, γεν. Appi, ingēnium, πνεῦμα, γεν. ingēni, consilium, βουλή, γεν. consilii. (Ὁ τόνος τούτων, καίτοι τρισυλλάβων, τηρεῖται εἰς τὴν παραλήγουσιν παρὰ τὸν κανόνα [βλ. §. 3], ἢ καὶ αὕτη ἦναι βραχεῖα).

Σημ. β΄. Τὴν γενικὴν ἐνικὴν εἰς ius καὶ τὴν δοτικὴν εἰς i σχηματίζουν καθ' ὅλα τὰ γένη τὰ ἐξῆς ἐπίθετα καὶ ἀντωνυμῖαι, ὧν τὸ μὲν ἀρσενικὸν καὶ οὐδέτερον σχηματίζουν τὰς λοιπὰς πτώσεις κατὰ τὴν κλίσιν ταύτην, τὸ δὲ θηλυκὸν κατὰ τὴν πρώτην· οἷον,

Ὄνομ. unus, una, unum, εἷς.

Γεν. unū)
 Δοτ. unī) καὶ διὰ τὰ τρία γένη.

Λίτ. unum, unam, unum.

Ἄφ. uno, una, uno.

ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς σχηματίζεται ὁμαλῶς. Κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦτο κλίνονται καὶ τὰ ἐξῆς· solus (sola, solum), μόνος, totus(a, um), ὅλος, nullus (a, un), οὐδείς, alius (a, ud) ἄλλος, alter (altera, alterum), ἕτερος, uter, (utra, utrum), πότερος, neuter, οὐδέτερος, καὶ τὰ σύνθετα τοῦ uter (uterque, ἐκάτερος, utercumque, uterlibet, utervis, alteruter, ὁποτεροσύν, ὁποτεροσδήποτε). Ἡ παραλήγουσα ὅμως τῆς ἐνικῆς γενικῆς τούτων (ius) εὔρηται ἐνίοτε παρὰ ποιηταῖς μὲ

βραχὺ ἰ, καὶ πρὸ πάντων ἢ τῆς λέξεως alteri'us. (Ἐλ. Δ. Γ. §. 37 σημ. 6').

Σημ. γ'. Τὰ εἰς *ius* (ἢ *jus*) κύρια ὀνόματα σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν εἰς ἀπλοῦν *i*, οὐχὶ δὲ εἰς *ie* ἢ *je*· οἶον, *Mercū'ri, Gāi*. Τούτοις ἠκολούθησαν καὶ τὰ *filius*, υἱός, *genius*, δαίμων, *meus*, ἐμός, καὶ τὸ ἐπίθετον *Feretrius*, ὧν ἡ κλητικὴ εἶναι *fili, geni, mi*. Τῶν πλείστων ὅμως προσηγορικῶν καὶ ἐπιθέτων εἰς *ius* (ὡς τοῦ *gladius*, ξίφος, *egregius*, ἐξαιρετός) ἡ κλητικὴ εἶναι ἄχρηστος. Ἡ δὲ λέξις *deus* ἔχει τὴν κλητικὴν πάντοτε ὁμοίαν τῇ ὀνομαστικῇ. Τὰ δὲ ἑλληνικὰ κύρια ὀνόματα καὶ ἐπίθετα εἰς *iūs* (ἢ *ē'us*, εἰος) σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν κανονικῶς· οἶον, *Cynthie, Arīe*, ἀπὸ τῆς ὀνομαστικῆς *Cynthius, Κύνθιος, Arīus, Ἄρειος*.

Σημ. δ'. Ἡ γενικὴ πληθυντικὴ τῶν ἐξῆς ὀνομάτων καταλήγει ἐνίοτε εἰς *um* ἀντὶ *ōrum*· 1) ἡ τῶν νομισμάτων, μέτρων καὶ σταθμῶν· οἶον *nummum, serstertium, denarium, talentum, modium, medimnum* (ἀπὸ τῶν ὀνομαστικῶν *nummus, νόμισμα, sertertius, denarius* κτλ.), καὶ μάλιστα ὅταν ᾖναι συνημμένα μετὰ τῆς λέξεως *milia*, χιλιάδες (οἶον, *duo milia nummum, decem milia talentum*)· 2) ἡ τῶν ἀριθμητικῶν *seni*, ἀνά ἕξ, *deni*, ἀνά δέκα, κτλ., γεν. *senum, denum*· 3) ἡ τῶν *libēri*, τέκνα, *deus*, θεός, γεν. *liberum, deum*, καὶ παρὰ ποιηταῖς *virum* ἀντὶ *virorum*. (πρβ. Δ. Γ. §. 37. σ. δ'.)

Σημ. ε'. Ἡ λέξις *deus*, ἔχει διττὴν ὀνομαστικὴν καὶ δοτικὴν πληθυντικὴν, *dei* καὶ *dii, deis* καὶ *diis*, (καὶ συνηρημένως *di, dis*) γεν. πληθυντικὴν *deorum* καὶ *deum*.

§. 11. Ἑλληνικὰ ὀνόματα. Πόλεων καὶ νήσων ὀνόματα καὶ τινα προσηγορικὰ τηροῦσιν ἐνίοτε τὴν ἑλληνικὴν κατάληξιν *os* καὶ *on* ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ καὶ αἰτιατικῇ· οἶον, *Dēlos, Δῆλος, Delon, scorpīos, Pellion*. Ἐνίοτε δὲ, ἀλλὰ λίαν σπανίως, εὐρίσκονται καὶ τινα καταλήγοντα εἰς *œ* (οἰ) ἐν τῇ πληθυν. ὀνομαστικῇ (ὡς *Cane-phōrœ, Κανηφόροι*), καὶ εἰς *on* ἐν τῇ γενικῇ (ὡς *libri Georgicon, βίβλοι Γεωργικῶν*).

Σημ. Τὰ εἰς *ros* λήγοντα καὶ πρὸ τούτου σύμφωνον ἔχοντα ἑλληνικὰ κύρια ὀνόματα λήγουσιν εἰς *er* ἐν τῇ λατινικῇ· οἶον, *Alexander, Antipäter*, γεν. *Alexandri, Antipatri*. Τὰ δὲ κατὰ τὴν β'

ἀττικὴν κλίσειν κλινόμενα ἢ δέχονται ὅλως λατινικὰς καταλήξεις (ὡς Tyndareüs, ἀντὶ Tyndareös, ἀπὸ τοῦ ἑλλήν. τύπου Τυνδάρεως), ἢ τηροῦσι μόνον εἰς τινὰς πτώσεις τὰς ἑλληνικὰς καταλήξεις· (ὡς, ὄν. Athös, αἰτ. Athön· ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦτο κλίνεται καὶ κατὰ τὴν γ' λατινικὴν κλίσειν· ὄνομ. Atho, γεν. Athönis). Τὰ δὲ εἰς εὐς, γεν. εὐος, κλίνονται ἢ κατὰ τὴν β' ταύτην κλίσειν (οἶον· Orphëus, γεν. Orphëi καὶ συνηρημένως Orphei, δοτ. Orpheo κτλ.), ἢ κατὰ τὴν γ' τῆς ἑλληνικῆς· οἶον, Orpheus [δισύλλαβον], γεν. Orphëös, δοτ. Orphëi καὶ συνηρημένως Orphei, αἰτ. Orphëä, κλητ. Orpheu. Τὰ ὀνόματα Achilles καὶ Ulixes κλίνονται κατὰ τὴν γ' κλίσειν, μόνον τὴν γενικὴν σχηματίζουσιν Achillei, Ulixei, ὡς ἀπὸ τῶν ὀνομαστικῶν Achilleus, Ulixeus.

§. 12. Περὶ γένους τῶν τῆς κλίσεως ταύτης ὀνομάτων.

Τὰ εἰς us (os) καὶ r ἐν τῇ ὀνομαστικῇ λήγοντα εἶναι γένους ἀρσενικοῦ, τὰ δὲ εἰς um (on) οὐδετέρου.

Τῶν εἰς us θηλυκὰ μὲν εἶναι 1) τὰ alvus, κοιλία, cölus, ἡλικία, humus, γῆ, χῶμα, vannus, λιμνός· 2) τὰ πόλεων καὶ νήσων ὀνόματα, ὅσα ἐν τῇ ἑλληνικῇ εἶναι θηλυκὰ· 3) πάντα τὰ τῶν δένδρων καὶ τινὰ θάμνων ὀνόματα· 4) τὰ ἐκ τῆς ἑλληνικῆς θηλυκὰ, καὶ τὰ τῶν πλείστων πολυτίμων λίθων, περὶ ὧν βλ. Δ. Γ. §. 39. Οὐδέτερον δὲ τὸ vivus, δηλητήριον, vulgus, ὄχλος (σπανίως ἀρσενικόν), pelägus, πέλαγος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

ΤΡΙΤΗ ΚΛΙΣΙΣ.

§. 13. Εἰς τὴν κλίσειν ταύτην ἀνάγονται τὰ ἐν τῇ ὀνομαστικῇ εἰς a, e, i, o, c, l, n, r, s, t, x, καὶ ἐν τῇ γενικῇ εἰς is λήγοντα· ὧν τὰ μὲν εἶναι ἰσοσύλλαβα, τὰ δὲ περιττοσύλλαβα. Ἐπειδὴ δὲ τὸ τελικὸν τῆς ὀνομαστικῆς γράμμα εἶναι διάφορον, ὡσαύτως καὶ τὸ πρὸ τῆς καταλήξεως τῆς γενικῆς καὶ ἡ παραλήγουσα αὐτῆς, μανθάνομεν εὐκολώτερον διὰ τῆς ἀσκήσεως ἢ διὰ κανόνων νὰ σχηματίζωμεν τὴν γενικὴν καὶ νὰ κλίνωμεν τὰ ὀνόματα τῆς κλίσεως ταύτης (βλ. Δ. Γ. §. 41). Τὰ ἐφεξῆς παραδείγματα καθοδηγοῦσιν εἰς τοῦτο ὅσον οἶον τε ἰκανῶς.

Ἄριθμός ἐνικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	avis, ὄρνις,	cædēs, φόνος,
Γεν.	avīs,	cædis
Δοτ.	avī	cædī
Αἰτ.	avem	cædem
Ἄφ.	avē καὶ avī,	cæde

Ἄριθμός πληθυντικός.

Ὄν. Αἰτ.)	avēs	cædēs
καὶ Κλ.)		
Γεν.	avium	cædium
Δοτ. καὶ Ἄφ.	avībus	cædibus.

Ἄριθμός ἐνικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	pater, πατήρ,	mare, θάλασσα.
Γεν.	patris	maris
Δοτ.	patri	mari
Αἰτ.	patrem	mare
Ἄφ.	patre	mari

Ἄριθμός πληθυντικός.

Ὄν. Αἰτ.)	patres	marīa
καὶ Κλ.)		
Γεν.	patrum	marium
Δοτ. καὶ Ἄφ.	patribus.	maribus.

Ἄριθμός ἐνικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	urbs, πόλις,	aetas, ἡλικία,	mos, ἔθος,	lac, γάλα.
Γεν.	urbis	aetātis	moris,	lactis
Δοτ.	urbī	aetati	mori	lacti
Αἰτ.	urbem	aetatem	morem	lac
Ἄφ.	urbe	aetate	more	lacte

Ἄριθμός πληθυντικός.

Ὄν. Αἰτ.)	urbes	aetates	mores	ἄχρηστος ὁ πληθυντικός.
καὶ Κλ.)				
Γεν.	urbium	aetatum	morum	
Δοτ. καὶ Ἄφ.	urbibus	aetatibus	moribus	

Ἄριθμὸς ἐνικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	consul, ὑπατος, judex, δικαστής, miles, στρατιώτης.
Γεν.	consūlis judicis militis
Δοτ.	consuli judici militi
Αἰτ.	consulem judicem militem
Ἄφ.	consule judice milite

Ἄριθμὸς πληθυντικός.

Ὄν. Αἰτ. } καὶ Κλ. }	consules judices milites
Γεν.	consulum judicum militum
Δοτ. καὶ Ἄφ.	consulibus judicibus militibus.

Ἄριθμὸς ἐνικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	sermo, λόγος, virtus, ἀρετὴ, radix, ῥίζα.
Γεν.	sermōnis virtūtis radīcis
Δοτ.	sermoni virtuti radici
Αἰτ.	sermonem virtutem radicem
Ἄφ.	sermone virtute radice

Ἄριθμὸς πληθυντικός.

Ὄν. Αἰτ. } καὶ Κλ. }	sermones virtutes radices
Γεν.	sermonum virtutum radicum
Δοτ. καὶ Ἄφ.	sermonibus. virtutibus. radicibus.

Ἄριθμὸς ἐνικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	poëma, ποίημα, corpus, σῶμα, anser
Γεν.	poëmätis corpōris ansēris
Δοτ.	poëmati corpori anseri
Αἰτ.	poëma corpus anserem
Ἄφ.	poëmate corpore ansere

Ἄριθμὸς πληθυντικός.

Ὄν. Αἰτ. } καὶ Κλ. }	poëmata corpora anseres
Γεν.	poëmatum corporum anserum
Δοτ. καὶ Ἄφ.	poëmatibus. corporibus. anscribus.

Ἄριθμός ἐνικός.

Ὀν. καὶ Κλ.	nomen,	animal	exemplar
Γεν.	nomīnis	animālis	exemplāris
Δοτ.	nomini	animali	exemplari
Αἰτ.	nomen	animal	exemplar
Ἄφ.	nomine	animali	exemplari

Ἄριθμός πληθυντικός.

Ὀν. Αἰτ. καὶ Κλ.	} nomina	animalia	exemplaria
Γεν.			
Δοτ. καὶ Ἄφ.	nomibus.	animalibus.	exemplaribus.

Κατὰ τὰ παραδείγματα ταῦτα κλίνονται καὶ τὰ ἐπίθετα τῆς κλίσεως ταύτης· οἷον, κατὰ τὸ avis τὸ ἀρσενικὸν καὶ θηλυκὸν ἐπίθετον. gravis, βαρὺς, καὶ κατὰ τὸ mare τὸ οὐδέτερον grave· κατὰ τὸ radix τὸ μονοκατάληκτον ἐπίθετον felix, εὐτυχής. βλ. §. 27.

§. 14. Παρατηρήσεις περὶ τινῶν πτώσεων τῆς κλίσεως ταύτης.

Ἡ ἐνικὴ γενικὴ ἐλληνικῶν καὶ ἄλλων μὴ λατινικῶν κυρίων ὀνομάτων εἰς es ἰσοσυλλάβων καταλήγει πολλάκις παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις (οἷον τῷ Κικέρωνι) εἰς ἀπλοῦν i ἀντὶ is· οἷον· Aristotēli, Isocrāti, Nicoeli, Achilli, Ulixi, Ὀδυσσεύς. (πρβ. §. 8. σημ. δ'.)

Ἡ αἰτιατικὴ τινῶν ἰσοσυλλάβων, εἰς is τὴν ὀνομαστικὴν ἐχόντων, καταλήγει εἰς im ἀντὶ em· ὡς ἡ τῶν amussis, στάθμη, buris, οὐρὰ τοῦ ἀρότρου, sitis, δίψα, tussis, βήξ, vis, δύνχμις, καὶ ἡ τῶν ποταμῶν καὶ πόλεων Hispālis, Tibēris, Liger. Συνήθως δὲ καὶ ἡ τῶν febris, πυρετός, puppis, πρύμνη, restis, σχοινίον, turris, πύργος, secūris, πέλεκυς. Σπανίως ἡ τῶν clavis, κλείς, messis, ἀμητός, θέρος, navis, πλοῖον. Καὶ τινῶν ἐλληνικῶν ὀνομάτων εἰς is καταλήγει ἡ αἰτιατικὴ ὡσαύτως εἰς im, ἢ εἰς in ἐλληνικῶς οἷον, poësim καὶ poësin.

Ἡ ἀφαιρετικὴ λήγει συνήθως εἰς e· τινῶν ὅμως λέξεων εἰς i, καὶ ἄλλων εἰς e καὶ i.

Α) Εἰς i τὴν ἀφαιρετικὴν σχηματίζουσι 1) τὰ ἔχοντα τὴν αἰτιατικὴν εἰς im μόνον· ὡς, siti, Tiberi, poësi· 2) πάντα τὰ οὐδέτερα

εις e, al, ar (γεν. *āris*) ἐν τῇ ὀνομαστικῇ λήγοντα· οἶον, *mari* (καὶ *mare* ἐνίοτε παρὰ ποιηταῖς), *sināri*, *animāli*, *calcāri*, ἀπὸ τῶν ὀνομαστικῶν *mare*, θάλασσα, *sināri*, σίναπι, *anīmal*, ζῶον, *calcar*, κέντρον· 3) τὰ δικατάληκτα καὶ τρικατάληκτα ἐπίθετα εἰς *is* καὶ *e*, ἢ *er*, *is*, *e*· οἶον, *facilis*, εὐκολος, *acer*, ὄξύς, ἀφ. *facili*, *acri*. Ὡσαύτως ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ τὰ εἰς *is* οὐσιαστικά, τὰ ὅποια τὸ κατ' ἀρχὰς ἦσαν ἐπίθετα· οἶον, *familiāris*, οἰκείος, *natālis*, γενέθλια, ἀφ. *familiari*, *natali*.

Β') Εἰς *e* καὶ *i* καταλήγουσιν ἐν τῇ ἀφαιρετικῇ 1) τὰ τὴν αἰτιατικὴν εἰς *en* καὶ *im* σχηματίζοντα· οἶον, *puppi* καὶ *puppe*· (τὸ δὲ *restis* ἔχει ἀείποτε ἀφαιρ. *reste*, καὶ τὸ *secūris* μόνον *securi*)· 2) τὰ μονοκατάληκτα ἐπίθετα καὶ αἱ μετοχαὶ συνηθέστερον εἰς *i* ἢ εἰς *e*· οἶον, *prudenti* καὶ *prudente*, *inerti* καὶ *inerte*, ἀπὸ τῶν ὀνομαστικῶν *prudens*, συνετός, καὶ *iners*, ἀργός· 3) τὰ δὲ συγκριτικὰ συνηθέστερον εἰς *e* ἢ εἰς *i*· οἶον, *majōre* καὶ *majori*, ἀπὸ τῆς ὀνομαστικῆς *major*, μείζων. Πρὸς Δ. Γ. §. 42.

Ἡ πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ τῶν οὐδετέρων λήγει συνήθως εἰς *a*. Τὰ οὐδέτερα οὐσιαστικά ὅμως, τὰ εἰς *e*, *al* καὶ *ar* (γεν. *āris*) ἐν τῇ ὀνομαστικῇ λήγοντα, τὰ ἐπίθετα (ὅχι δὲ τὰ συγκριτικά) καὶ αἱ μετοχαὶ σχηματίζουσιν εἰς *ia* τὴν πτώσιν ταύτην τοῦ οὐδετέρου· οἶον, *maria*, *animalia*, *calcaria*, *elegantia*, *inertia*, *animantia*, ἀπὸ τῶν ὀνομαστικῶν *mare*, θάλασσα, *animal*, ζῶον, *calcar*, κέντρον, *elegans*, κομψός, *iners*, ἀργός, *animans*, ἔμψυχος. Μόνον τὸ *vetus*, παλαιός, ἐν τῷ οὐδετέρῳ γένει ἔχει ὀνομαστικὴν πληθ. *vetēra*.

Τῶν ἐφεξῆς ὀνομάτων ἡ πληθυντικὴ γενικὴ καταλήγει ὅχι εἰς *um*, ἀλλ' εἰς *ium*· 1) τῶν ἰσοσυλλάβων εἰς *es* καὶ *is*· ὡς, *aedes*, οἰκία, γενικὴ πληθ. *aedium*, *crinis*, *crinium*, κόμη· (πλὴν ὀλίγων τινῶν, ὡς *ambāges*, ἐλιγμοὶ, *canis*, κύων, *junēnis*, νέσς, κ. ἄ.)· 2) τῶν λέξεων *imber*, ὑετός, γεν. *imbrium*, *linter*, σκάφος, *venter*, κοιλία, *uter*, ἀσκός, καὶ *caro*, γεν. *carnium*, κρέας· 3) τῶν εἰς *s* καὶ *x* μονοσυλλάβων, προηγουμένου συμφώνου· οἶον, *mons*, γεν. *montium*, ὄρος, *arx*, γεν. *arcium*, ἀκρόπολις. Καὶ τῶν μονοσυλλάβων *as* (γεν. ἐν. *assis*), ἀσσάριον, *lis*, ἔρις, *mas*, ἄρρην, *mus*, μῦς, *os* (γεν. ἐν. *ossis*), ὀστέον, *faux*, φάρυγξ, *nox*, νύξ, *vis*, (ὄν. πληθ. *vires*, γεν.

virium), δύναμις, και ἐνίοτε *fraus*, ἀπάτη· 4) τῶν εἰς *ns* καὶ *rs* πολυσυλλάβων· ὡς, *cliens*, γεν. πληθ. *clientium*, πελάτης, *cohors*, γεν. *cohortium*, λόχος· 5) τῶν οὐδετέρων οὐσιαστικῶν εἰς *e*, *al* καὶ *ar* (γεν. *āris*) καὶ τῶν ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν, ὅσων εἶναι εὐχρηστος ὁ τοῦ οὐδετέρου πληθ. ἀριθμὸς (βλ. Δ. Γ. §. 44. ς'. σημ.)· οἷον ἀπὸ τῶν *mare*, *animal*, *calcar*, γεν. πλ. *marium*, *animalium*, *calcarium*, καὶ ἀπὸ τῶν *acer*, σφοδρὸς, *facilis*, εὐκολος, *felix*, εὐτυχῆς, *elegans*, *iners*, *locuples*, πλούσιος, γεν. πλ. *acrium*, *facilium*, *felicium*, *elegantium*, *inertium*, *locupletium*. Τὰ δὲ εἰς *ns* ἐπίθετα ἔχουσιν ἐνίοτε *um* ἀντὶ *ium*· οἷον, *sapiens*, σοφὸς, γεν. *sapientum*· 6) τῶν εἰς *is* καὶ *as* ἐθνικῶν· ὡς *Qviris*, *Qviritium*, *Arpīnas*, *Arpinatium*· καὶ τὰ δύο πληθυντικὰ *Penātes*, πατρῷοι θεοί, καὶ *Optimates*, ἀριστοκράται. Τὰ δὲ τῶν ῥωμαϊκῶν ἑορτῶν ὀνόματα εἰς *alia* λήγοντα καὶ ἐν τῷ πληθυντικῷ μόνον εὐχρηστο ὄντα, ἔχουσι τὴν γεν. πληθυντικὴν εἰς *ium* καὶ *iōrum* κατὰ τὴν β' κλίσιν· οἷον, *Bacchanalia*, *Bacchanalium* καὶ *Bacchanaliōrum*, Διονύσια.

Ἡ δοτικὴ καὶ ἀφαιρετικὴ ἐλληνικῶν λέξεων εἰς *ma* λήγει· συνήθως εἰς *is* ἀντὶ *ibus*· οἷον, *poëmātis* ἀντὶ *poëmatibus*, ἀπὸ τῆς ὀνομαστικῆς *poëma*, ποίημα.

Ἡ αἰτιατικὴ τῶν τὴν γενικὴν πληθυντικὴν εἰς *ium* ἐχόντων ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν λήγει παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις εἰς *es* καὶ συνηθέστερον εἰς *is*· οἷον, *classis*, στόλος, *omnis*, πᾶς, (γεν. πληθυν. *classium*, *omnium*), αἰτ. *classes*, *omnes* (ὄπερ ἐγράφετο καὶ *classis*, *omneis* καὶ συνηρημένως) *classis*, *omnis*.

Ἡ λέξις *bos*, βούς, (γεν. ἐν. *bovis*) ἔχει γεν. πληθυντικὴν *bovm* δοτ. καὶ ἀφαίρ. *hōbus* καὶ *būbus*· ἡ δὲ *sus*, ὕς, δοτ. καὶ ἀφ. πληθ. *suībus* καὶ συνηρημένως *sūbus*.

Σημ. Περὶ ἄλλων ἀνωμάτων ὀνομάτων τῆς κλίσεως ταύτης ἔσται λόγος ἐν §. 23. Ἐξαιρέσεις τινὰς τῶν κανόνων τούτων καὶ τινα ἄλλα μοναδικὰ βλ. ἐν τῇ Δ.Γ. §. 42—46.

§. 15. Περὶ σχηματισμοῦ τῶν ἐν τῇ κλίσει ταύτῃ ἐλλ. ὀνομάτων.

Τὰ κύρια ὀνόματα, ἅτινα ἐν τῇ ἐλληνικῇ ἔχουσι τὴν ἐν. ὀνομαστικὴν εἰς *ων* (γεν. *ωνος* καὶ *ονος*), λατινιστὶ σχηματίζουσι τὴν ὀνομαστικὴν συνήθως εἰς *o*· οἷον, *Plato*, Πλάτων, *Zeno*, Ζήνων, *Dio*, Δίων, *Agamemno*, Ἀγαμέμνων, γεν. *Platōnis*, *Zenōnis*, *Diōnis*,

Agamemnonis. Τινὲς ὅμως συγγραφεῖς (ὡς ὁ Κορνήλιος Νέπωσ) τηροῦσι τὴν ἑλληνικὴν κατάληξιν οη· οῖον, Dion, Conon, καὶ μάλιστα τῶν γεωγραφικῶν ὀνομάτων, ὡς Babylon, Lacedaemon. Τὰ δὲ εἰς ων (γεν. ωντος, ontis) λήγουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς οη· ὡς, Xenophon, Ξενοφῶν, γεν. Xenophontis.

Τὴν γενικὴν τῶν εἰς ις, ας καὶ υς (γεν. ιδος, αδος καὶ υος) σχηματίζουσιν οἱ ποιηταὶ ὄχι σπανίως εἰς ος κατὰ μίμησιν τῆς ἑλληνικῆς· οῖον, Thetis, Θέτις, γεν. Thetidos, Pallas, Παλλὰς, γεν. Pallados, Tethys, Τηθύς, γεν. Tethyos· ἔτι δὲ καὶ κυρίων ὀνομάτων εἰς ευσ· ὡς Peleus, Πηλεὺς, γεν. Pelëos. Καὶ τῶν εἰς sis (σις) εὔρηται ἐνίοτε ἢ γενικὴ εἰς eos· ὡς, poësis, ποίησις, γεν. poëseos. Τὰ δὲ γυναικῶν ὀνόματα εἰς ο (ω) ἔχουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὴν γενικὴν εἰς ūs (ους) (Sappho, Σαπφῶ, γεν. Sapphus)· τὴν δὲ δοτικὴν καὶ αἰτιατικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν εἰς ὀ ἀπλοῦν (Sappho = Σαπφῶ καὶ Σαπφοῖ)· οἱ δὲ λατινικοὶ τύποι τῶν πτώσεων τούτων (Sapphoni, Sapphonem, Sapphone) εἶναι σπάνιοι.

Οἱ ποιηταὶ καὶ τινεὶ συγγραφεῖς μεταχειρίζονται ἐνίοτε καὶ τὴν ἑλλ. κατάληξιν τῆς αἰτιατικῆς εἰς α· εἰς τὸν πεζὸν ὅμως λόγον μόνον εἰς κύρια ὀνόματα· οῖον, Agamemnona, Babylonā, Periclea, Træzēna, Pana. Τὰ δὲ aër, ἀήρ, καὶ æther, αἰθήρ, ἔχουσι καὶ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ σχεδὸν πάντοτε aëra, æthëra. Τὰ εἰς is, (γεν. is) σχηματίζουσι τὴν αἰτιατικὴν εἰς im καὶ in· ὡς poësim, καὶ poësin, Charybdim καὶ Charybdin· τὰ δὲ εἰς is (γεν. idis), τὰ ὅποια ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἔχουσι τὴν αἰτιατικὴν εἰς in καὶ ida, σχηματίζουσι τὴν αὐτὴν εἰς im (in) καὶ σπανίως εἰς idem (ida)· οῖον, Paris, αἰτ. Parim, Parin καὶ Paridem· τὰ δὲ εἰς tis ἔχουσι καὶ τοὺς δύο τύπους· ὡς Phthiōtis, Phthiotim (ἢ tin) καὶ Phthiotidem(ida). Τὰ ἐν τῇ ἑλληνικῇ εἰς ida τὴν αἰτιατικὴν σχηματίζοντα ἔχουσιν ἐν τῇ λατινικῇ idem (καὶ ida)· οῖον, tyrannis, αἰτ. tyrannidem καὶ tyrannida· οὕτω καὶ τὰ πατρωνυμικά· ὡς, Aenëis, Aenëidem καὶ Aenëida, Αἰνεϊάς.

Τὰ εἰς es (γεν. is) καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ κατὰ τὴν ἀκλίσειν κλινόμενα ἔχουσι τὴν αἰτιατικὴν εἰς em καὶ in· οῖον, Aeschinem, Mithridaten.

Τὰ εἰς is, ys, eus τηροῦσι καὶ ἐν τῇ λατινικῇ τὸν ἑλληνικὸν τύπον τῆς κλητικῆς· οἶον, Phylli, Alexi, Coty, Orpheu· τὰ δὲ εἰς is (γεν. idos) ἔχουσι πολλάκις τὴν κλητικὴν ὁμοίαν τῇ ὀνομαστικῇ· οἶον, ὄνομ. καὶ κλ. Thais. Τῶν εἰς es κυρίων ὀνομάτων ἡ κλητικὴ καταλήγει εἰς es καὶ e· οἶον, Carneades καὶ Carneade, Chremes καὶ Chreme.

Ἡ ἑλληνικὴ κατάληξις τῆς γενικῆς πληθυντικῆς εὑρηται μόνον εἰς ὀνόματα συγγραμμάτων· οἶον, libri Metamorphoseōn. Ἡ δὲ τῆς δοτικῆς ἑλληνικὴ κατάληξις εἰς si καὶ sin εὑρηται ἐνίοτε παρὰ ποιηταῖς εἰς θηλυκὰ ὀνόματα, εἰς as καὶ is ἐν τῇ ἐν. ὀνομαστικῇ λήγοντα· οἶον, Troasin, Charisin, ἀπὸ τῆς ἐν. ὀνομαστικῆς Troas, Charis, πληθ. ὀν. Troades, Charites. Καὶ ἐν τῇ αἰτιατικῇ τηρεῖται ἐνίοτε ἡ ἑλληνικὴ κατάληξις as· οἶον, Aethiōpas, pyramīdas, ἧτις εὑρηται καὶ εἰς βάρβαρα ἔθνηκὰ ὀνόματα· οἶον, Allobrōgas, Lingōnas, ἀπὸ τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς Allobrox, Lingon.

Σημ. Πλείω περὶ τούτων βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 43—

§ 16. Περὶ τοῦ γένους τῶν ὀνομάτων τῆς τρίτης κλίσεως.

Τὸ γένος τῶν εἰς τὴν κλίσειν ταύτην ὑπαγομένων ὀνομάτων μανθάνεται μᾶλλον διὰ τῆς ἀσκήσεως ἢ διὰ κανόνων, διότι οὗτοι ὑπόκεινται εἰς πολλὰς ἐξαιρέσεις (βλ. Δ. Γ. §. 41). Τὰ γενικώτερα ὅμως περὶ τούτου εἶναι τὰ ἑξῆς.

Α) Ἀρσενικοῦ γένους εἶναι τὰ λήγοντα εἰς o, or, os καὶ er, καὶ τὰ εἰς es περιττοσύλλαβα, καὶ μάλιστα τὰ εἰς es (γεν. ītis)· οἶον, sermo, λόγος, error, πλάνη, sudor, ἰδρῶς, flos, ἄνθος, mos, ἔθος, venter, κοιλία, stipes (γεν. stipītis), στέλεχος.

Ἐξαιρέσεις. Τῶν εἰς o θηλυκὰ εἶναι τὰ εἰς do καὶ go καὶ τὰ εἰς io λήγοντα· ὡς, consuetudo, συνήθεια, formido, φόβος, natio, ἔθνος· ἔτι δὲ τὸ caro, κρέας. Ἀλλὰ τῶν εἰς do πάλιν ἀρσενικὰ εἶναι τὸ cardo, στροφιγξ, καὶ ordo, τάξις· τῶν δὲ εἰς go, τὰ ligo (ligōnis), σκαλῖς, margo (īnis), ἄκρα, καὶ τῶν εἰς io πάντα τὰ ὀνόματα, τὰ πράγματα ὑλικά οὐχὶ δὲ ἰδέας ἢ ἐνεργείας σημαίνοντα. Ἡ λέξις eupido, ἔφρουν ἢ ἐπιθυμίαν σημαίνουσα, εἶναι θηλυκοῦ γένους, ἀρσενικοῦ δὲ ὅταν σημαίνῃ τὸν θεὸν Ἔρωτα.

Τῶν εἰς *or* οὐδετέρου γένους εἶναι τὰ *ador* (*ōris*), ζέα, *æqvor* (*ōris*), πέλαγος, *cor*, καρδία, καὶ *marmor*, μάρμαρον. Τῶν εἰς *os* εἶναι θηλυκὰ μὲν τὰ *cos*, ἀκόνη, *dos*, προῖξ, οὐδέτερα δὲ τὰ *ōs* (γεν. *ossis*), ὄστουν καὶ *ōs* (γεν. *oris*), στόμα.

Τῶν εἰς *er* πολλὰ εἶναι οὐδετέρου γένους· οἷον τὰ *cadāver*, πτώμα, *iter*, ὁδός, πορεία, *uber*, μαστός, *ver*, ἔαρ, *verber* (οὗ ὁ πληθ. συνηθέστερος, *verbera*, μαστιγώσεις), καὶ τινα φυτῶν ὀνόματα· ὡς, *cicer* (*ēris*), ἐρέβινθος, *rapāver*, μήκων, *piper*, πέπερι.

Τῶν εἰς *es* θηλυκὰ εἶναι τὰ *merges* (*ītis*), δέσμη σταχῶν, *seges* (*ētis*), σπορά, *merces* (*ēdis*), μισθός, *quies* (*ētis*), ἡσυχία, καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ σύνθετα, ὡς *requies*, καὶ τὸ πληθυντικὸν *compēdes*, πέδη, δεσμά· τὸ δὲ *æs* (γεν. *æris*), χαλκός, εἶναι οὐδέτερον.

Β') Θηλυκοῦ γένους εἶναι τὰ εἰς *as*, *is*, *aus* καὶ *x*, τὰ εἰς *es* ἰσοσύλλαβα καὶ τὰ εἰς *s* προηγουμένου συμφώνου· οἷον, *auctoritas* (*ātis*), κῦρος, *navis*, ναῦς, *laus* (γεν. *laudis*), ἔπαινος, *pax* (γεν. *pacis*), εἰρήνη, *radix* (*īcis*), ῥίζα, *cædes*, φόνος, *arx* (*arcis*), ἀκρόπολις, *pars* (γεν. *partis*), μέρος, *hiems* (γεν. *hiēmis*), χειμῶν.

Ἐξαίρεσις. Τῶν εἰς *as* ἀρσενικὸν μὲν εἶναι τὸ *as* (γεν. *assis*), ἀσσάριον (νόμισμα Ῥωμαϊκόν), καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ σύνθετα, οὐδέτερον δὲ τὸ *vas* (γεν. *vasis*), ἀγγεῖον, καὶ τὰ ἀκλιτα *fas*, ὄσιον, *nefas*, ἀνόσιον.

Τῶν εἰς *is* ἀρσενικά εἶναι τὰ *amnis*, ποταμός, *axis*, ἄξων, *cinis* (*ēris*), τέφρα, *colis*, λόφος, *crinis*, κόμη, *ensis*, ξίφος, *ignis*, πῦρ, *lapis*, λίθος, *mensis*, μῆν, (καὶ τὰ τῶν μηνῶν ὀνόματα εἰς *is*, ὡς ἐπίθετα τοῦ *mensis*· οἷον, *Sextīlis*, Ἀὔγουστος, *Aprīlis*, κτλ), *orbis*, κύκλος, *panis*, ἄρτος, *piscis*, ἰχθύς, *pulvis*, κόνις, *sanguis*, αἷμα, καὶ ἄλλα τινά.

Τῶν εἰς *ex* τὰ πλεῖστα εἶναι ἀρσενικά· ἀλλὰ καὶ τούτων πάλιν θηλυκὰ εἶναι τὰ *lex* (γεν. *legis*), νόμος, *nex* (*necis*), φόνος, *suppelle* (*suppellectīlis*), σκεῦη, καὶ τὸ *fæx*, τρυγία· τῶν εἰς *ix* ἀρσενικά εἶναι τὰ *calix*, κύλιξ, ποτήριον, *fornix*, ἄψις, καμάρα.

Τῶν εἰς *s* μετὰ προηγουμένου συμφώνου ἀρσενικά εἶναι τὰ *fons* (*fontis*), πηγή, *mons* (*montis*), ὄρος, *pons* (*pontis*), γέφυρα, *dens* (*dentis*), ὀδούς· καὶ τινὰ ἐπίθετα μὲν ποτε, ἀλλ' ἐφεξῆς ὡς οὐσιαστικά ἐν χρήσει ὄντα· ὡς τὰ *confluens* (*entis*), συρροή ποταμῶν, *torrens*, χεῖμαρρος, (ὣν τὸ ἐξυπακουόμενον οὐσιαστικὸν εἶναι *amnis*,

ποταμὸς), oriens, ἀνατολή, occidens, δύσις (ἐν οἷς ἐξυπακούεται τὸ οὐσιαστικὸν sol, ἥλιος), κυρίως ἀνατέλλων, δύων, τουτέστιν ἥλιος.

Γ'. Οὐδετέρου γένους εἶναι τὰ εἰς a, e, c, l, n, t, ar, ur καὶ us· οἶον, poëma, ποίημα, mare, θάλασσα, lac (lactis), γάλα, animal, ζῶον, mel (γεν. mellis), μέλι, flumen (ἴνις), ῥεῦμα, caput (ἴτις), κεφαλὴ, calcar (ἄρις), κέντρον, fulgur (ἄρις), ἀστραπή, opus (γεν. opëris), ἔργον, tempus (ἄρις), χρόνος.

Ἐξαιρέσεις. Τῶν εἰς l, n, r, ἀρσενικά εἶναι τὰ sol (γεν. solis), ἥλιος, sal (salis), ἅλας, καὶ mugil, εἶδος ἰχθύος, pecten (ἴνις), κτεῖς, χτένι, ren, (rēnis), νεφρὸς, furfur (ἄρις), πίτυρον, turtur, τρυγῶν, vultur, γυψ καὶ fur, κλέπτῃς, ἕνεκα τῆς σημασίας κατὰ τὸν § 5.

Τῶν δὲ εἰς us θηλυκὰ εἶναι πάντα τὰ δισύλλαθα καὶ πολυσύλλαθα, τὰ τηροῦντα τὸ u εἰς τὰς πλαγίαις πτώσεις· οἶον, juvenus (ὑτίς), νεότης, virtus (ὑτίς), ἀρετὴ, palus (ὑτίς), τέλμα, καὶ pecus (pecūdis), πρόβατον. Τὰ μονοσύλλαθα ὅμως εἶναι οὐδέτερα· ὡς τὸ jus (juris), δίκαιον, καὶ τὰ τρέποντα τὸ u εἰς τὰς πλαγίαις πτώσεις· ὡς, pecus (pecōris), κτήνη· τὸ δὲ Venus (γεν. venēris), χάρις (οὐσιαστ.) καὶ Ἀφροδίτη (κύριον ὄνομα) εἶναι θηλυκόν· τὰ δὲ lepus (ἄρις), λαγῶς, mus (muris), μῦς, ἀρσενικά· θηλυκὰ δὲ τὰ grus (γεν. gruis), γέρανος, καὶ sus (suis), ὄς.

Πάντα τὰ ἑλληνικὰ ὀνόματα, τὰ κατὰ τὴν κλίσιν ταύτην κλιόμενα, οἰανδήποτε κατάληξιν καὶ ἂν ἔχωσι, τηροῦσι τὸ γένος, ὅπερ ἔχουσι καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΚΛΙΣΙΣ.

§. 17. Τὰ μὲν τῆς κλίσεως ταύτης ἀρσενικά ὀνόματα καὶ τὰ ὀλίγα θηλυκὰ λήγουσιν εἰς us, τὰ δὲ οὐδέτερα εἰς u, καὶ κλίνονται κατὰ τὸν ἐπόμενον τρόπον.

Ἄριθμὸς ἐνικός.

Ὀν. καὶ Κλ. fructūs, καρπός.

cornū, κέρασ.

Γεν. fructūs

cornūs

Δοτ.	fructui	cornui (ū)
Αιτ.	fructum	cornū
Ἀφ.	fructū	cornū

Ἄριθμός πληθυντικός.

Ὀν. Αιτ. • καὶ Κλ.	} fructūs	cornūa
Γεν.		
Δοτ. καὶ Ἀφ.	fructibus.	cornibus.

Κατὰ τὸ fructus κλίνονται καὶ τὰ motus, κίνησις, magistratus, ἀρχή, senatus, γερουσία, exercitus, στρατός. Κατὰ δὲ τὸ cornu μόνον ὀλίγαι λέξεις· οἷον, τὸ genu, γόνυ, veru, ὄβελος. Ἄλλαι δὲ λέξεις ἔχουσι μόνον τινὰς πτώσεις κατὰ τοῦτον τὸν τύπον· οἷον τοῦ pecus (γεν. pecūdis καὶ pecōris, κατὰ τὴν γ' κλίσει συνήθως κλινομένου) εὔρηται καὶ pecu ἐνικὴ ὀνομαστικὴ, pecua ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ πληθ. καὶ pecūbus δοτικὴ· τὸ gelu, ψύχος, εὔρηται μόνον κατ' ἀφαιρετικὴν.

Σημ. α'. Ἡ κατάληξις τῆς ἐνικῆς γενικῆς us προέρχεται ἐκ συναϊρέσεως ἐκ τῆς uis, ἥτις εὔρηται παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις· οἷον, anuis, γραίας· τῶν δὲ senatus, γερουσία, καὶ tumultus, θόρυβος, εὔρηται παρὰ Σαλλουστίῳ καὶ ἄλλοις ἢ γενικὴ senati, tumulti. Τῆς δὲ δοτικῆς ἢ ui κατάληξις συναϊρεῖται ἐνίοτε εἰς ἀπλοῦν ū· οἷον, eqvitatui, eqvitatū, ἵππικόν.

Σημ. β'. Εἰς ūbus ἀντὶ ibus σχηματίζουσι τὴν πληθυντικὴν δοτικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν αἱ δισύλλαβοι λέξεις, αἱ c πρὸ τῆς καταλήξεως ἔχουσαι, acus, βελόνη, arcus, τόξον, lacus, λίμνη, quercus, δρυς, specus, σπήλαιον καὶ pecu, κτήνη· ἔτι δὲ καὶ αἱ artus, μέλος, partus, γέννησις, tribus, τριτὺς ἢ φυλὴ, καὶ veru, ὄβελος· ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ portus, λιμὴν.

Σημ. γ'. Ἡ λέξις domus, οἰκία, κλίνεται εἰς τινὰς πτώσεις κατὰ τὴν β' καὶ δ' κλίσειν.

	Ἐνικός.	Πληθυντικός.
Ὀν. καὶ Κλ.	domus	domus
Γεν.	domūs	domum καὶ domōrum
Δοτ.	domui (σπαν. domo)	domibus

Αιτ. (n) *domum* *domos* (σπκν. *domūs*)
 Ἀφ. *domo* (σπκν. *domu*). *domibus*

Ἡ δοτική *domi*, οἴκοι, εἶναι ἐπίρρημα. Καὶ τὰ δένδρων ὀνόματα *cupressus*, κυπάρισσος, *ficus*, συκῆ, *laurus*, δάφνη, καὶ *pinus*, πίνυς, ἔτι δὲ καὶ τὸ *colus*, ἡλακάτη, ἅτινα συνήθως κλίνονται κατὰ τὴν β' κλίσειν, σχηματίζουσιν ἐνίοτε τὴν ἐνικὴν γενικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν καὶ τὴν πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν κατὰ τὴν κλίσειν ταύτην· οἶον, *laurus*, ἐν. γεν. *lauru*, ἀφ. *laurus* ὀνομ. καὶ αἰτ. πληθυντικῆ.

§. 18. Περὶ τοῦ γένους τῶν τῆς κλίσεως ταύτης ὀνομάτων.

Τὰ εἰς *us* ἐν τῇ ὀνομαστικῇ λήγοντα εἶναι ἀρσενικοῦ γένους, τὰ δὲ εἰς *u* οὐδετέρου. Τῶν εἰς *us* ὅμως ἐξαιροῦνται ὡς θηλυκὰ τὰ δένδρων ὀνόματα, ὡς *quercus*, δρυς, κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα ἐν §. 5. Ἔτι δὲ τὰ *acus*, *colus*, *domus*, *manus*, χεῖρ, *penus*, τροφή, *porticus*, στοά, *tribus*, καὶ τὰ πληθυντικὰ *Idus* (γεν. *Iduum*) ἢ ἰγ' (ἢ ἰέ) τοῦ μηνός, *specus*, σπήλαιον· καὶ διὰ τὴν σημασίαν τῶν τὰ *anus*, γραία, *nurus*, νύμφη, *socrus*, πενθερά, κατὰ τὸν §. 5.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

ΠΕΜΠΤΗ ΚΛΙΣΙΣ.

§. 19. Τὰ ὀλιγάριθμα τῆς κλίσεως ταύτης ὀνόματα λήγουσιν εἰς *es* ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ κλίνονται οὕτως.

Ἄριθμός ἐνικός.

Ὀν. καὶ Κλ.	<i>res</i> , πρᾶγμα.	<i>dies</i> , ἡμέρα.
Γεν. καὶ Δοτ.	<i>rei</i>	<i>diēi</i>
Αἰτ.	<i>rem</i>	<i>diem</i>
Ἀφ.	<i>rē</i>	<i>diē</i>

Ἄριθμός πληθυντικός.

Ὀν. Αἰτ. καὶ Κλ.	<i>res</i>	<i>dies</i>
Γεν.	<i>rērum</i>	<i>diērum</i>
Δοτ. καὶ Ἀφ.	<i>rēbus</i> .	<i>diēbus</i> .

Σημ. α'. Τὸ ε τῆς ἐνικῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς εἶναι μακρόν, ὅταν προηγῆται αὐτοῦ ἕτερον φωνῆεν, βραχὺ δὲ, ὅταν προηγῆται σύμφωνον (βλ. §. 4). Εὐρῆται ὁμοῦς ἐνίοτε παρ' Ὀρατίω, Καίσαρι, καὶ Σαλλουστίω καὶ ὁ συνηρημένος τῆς γενικῆς τύπος εἰς ἀπλοῦν ε' οἶον, *fidē, aciē, diē*, ἀντὶ *fidēi, aciēi, diēi*. ἔτι δὲ καὶ ἡ γενικὴ *permiciī* ἀντὶ *permiciēi*, ὄλεθρος.

Σημ. β'. Εἰς πάσας τὰς πτώσεις τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ κλίνονται μόνον αἱ λέξεις *dies* καὶ *res*. Αἱ δὲ *acies*, στρατός, *facies*, πρόσωπον, *effigies*, εἰκὼν, *species*, εἶδος, καὶ *spes*, ἐλπίς, ἔχουσιν εὐχρήστους τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ μόνον τὴν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν. Αἱ λοιπαὶ λέξεις δὲν ἔχουσι πληθυντικὸν ἀριθμὸν.

§. 20. Περὶ τοῦ γένους τῶν ὀνομάτων τῆς κλίσεως ταύτης.

Πάντα τὰ τῆς κλίσεως ταύτης ὀνόματα εἶναι θηλυκοῦ γένους, πλὴν τοῦ *dies*, ὅπερ ἐν μὲν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ εἶναι πάντοτε ἀρσενικόν, ἐν δὲ τῷ ἐνικῷ καὶ ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ γένους. Καὶ ἀρσενικοῦ μὲν παρὰ τοῖς δοκίμοις, ὅταν σημαίνῃ ἀπλῶς ἡμέραν, θηλυκοῦ δὲ σχεδὸν πάντοτε, ὅταν δηλοῖ διορίαν, ἢ χρόνον γενικῶς (ὡς *longa dies*). Τὸ *meridies*, μεσημβρία, εἶναι ἀρσενικόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

ΑΝΩΜΑΛΙΑΙ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ.

Α. Ὡς πρὸς τοὺς ἀριθμοὺς.

§ 21. Πολλὰ ὀνόματα εἶναι ἐν χρήσει μόνον ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ ἢ διότι ἀναφέρονται εἰς μοναδικὰ ἀντικείμενα· ὡς, *Roma*, Ῥώμη, *tellus*, γῆ, *humus*, χῶμα· ἢ διότι δηλοῦσιν ἔννοιαν ἐν τῇ καθολικῇ αὐτῆς σημασίᾳ, χωρὶς ἀναφορᾶς πρὸς τὰ καθέκαστα οἶον, *justitia*, δικαιοσύνη, *senectus*, γῆρας, *cera*, κηρός, *fames*, πείνα, *qvies*, ἡσυχία (τὰ λοιπὰ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 50. σ. α', β'). Τὰ καθολικὰς ὁμοῦς ἐννοίας δηλοῦντα ὀνόματα εὐρηνται καὶ ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ, ὅταν ἀλλάσσωσι σημασίαν, ἢ ὅταν σημαίνωσι τὰ καθέκαστα τῆς αὐτῆς γενικῆς ἐννοίας· οἶον, *terrae*, αἱ ἐπὶ τῆς γῆς διάφοροι χῶραι, *æra*, χάλκινα ἔργα, ἀγάλματα, *cerae*, προσωπίδες ἐκ κηροῦ, *ligna*, ξύλινα σκεύη·

ἢ ὅταν ἡ αὐτὴ ἔννοια ἢ ἰδιότης ὑπάρχῃ εἰς πολλὰ πρόσωπα καὶ πράγματα, ἢ ἐπαναλαμβάνηται πολλάκις καὶ διαφόρως· οἶον, *anīmae*, ψυχαί, *iracundiae*, ὀργαί, *timōres*, φόβοι· ἢ ὅταν ἡ αὐτὴ κατάστασις διαρκῆ ἐπὶ πολὺ· οἶον, *nives*, χιόνες, *grandīnes*, χάλαζαι, *soles*, ἥλιοι ἢ ἡμέραι, *frigōra*, διαρκῆ ψύχη (πρβ. Δ. Γ. § 50). Ἄλλα πάλιν ὀνόματα εἶναι μόνον εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν εὐχρηστον, ἢ διότι σημαίνουσιν ἄθροισμα ἐκ πολλῶν διὰ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος ὁμοῦ δηλουμένων, ὡς *majōres*, πρόγονοι, ἢ διότι ἐμφαίνουσί τι ἐκ πολλῶν μερῶν τὸ κατ' ἀρχὰς συνιστάμενον ἢ ἐξ ἐνὸς πολλάκις ἐπαναλαμβανόμενου· ὡς *arma* (*armorum*), ὄπλα, *fides* (γεν. *fidium*), αἱ τῆς κηθάρας χορδαὶ καὶ ἡ κηθάρα αὐτή. Τῶν τοιούτων συνηθέστερα εἶναι ταῦτα· *libēri*, τέκνα, *procēres* καὶ *primōres*, πρόκριτοι, *Infēri*, καταχθόνιοι, *Supēri*, οὐράνιοι (θεοὶ), *Penātes*, πατρῷοι θεοὶ, *manes*, ψυχαὶ τῶν νεκρῶν, *artus*, μέλη, *exta*, *viscera*, σπλάγγνα, *renes*, νεφροὶ, *arma*, ὄπλα, *compēdes*, δεσμά, πέδη, *incunabūla*, σπάργαντα, *delicīae*, ἐντρυφήματα, ἡδονή, *excubiae*, φυλακὴ, *nuptiae*, γάμοι, *fasti*, ἡμερολόγιον. Ἔτι δὲ τὰ ἡμερῶν καὶ ἑορτῶν ὀνόματα· ὡς *Kalendae*, ἡ ἀ, *Nonae*, ἡ ἐ (ἢ ζ'), *Idus* ἢ ἰγ' (ἢ ἐ) ἐκάστου μηνός, *feriae*, ἑορταὶ, παύσεις, *Bacchanalia*, Διονύσια, *Saturnalia*, Κρόνια. (Γὰ λοιπὰ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 50 καὶ 51).

§. 22. Ἄλλων ὁ μὲν ἐνικὸς ἔχει ἐτέραν σημασίαν, ὁ δὲ πληθυντικὸς ἐκτὸς τῆς τοῦ πλήθους καὶ διάφορον ἢ συγγενῆ τῆς τοῦ ἐνικοῦ. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἐξῆς·

Ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ.

Ἐν τῷ πληθυντικῷ.

aedes, ναός.

aedes, 1) ναός, 2) οἰκία.

auxilium, βοήθεια.

auxilia, ἐπικουρικὸς στρατός.

aqua, ὕδωρ.

aquae, 1) ὕδατα, 2) ἱαματικαὶ πηγαί.

carcer, εἰρκτή.

carceres, ἀφετηρία, βαλβίς.

castrum, φρούριον.

castra, στρατόπεδον.

codicillus, μικρὸν στέλεχος.

codicilli, δέλτος, γραμματίον.

copia, πλῆθος, ἀφθονία.

copiae, 1) ἀφθονία, 2) στρατεύματα.

comitium, ἀγορὰ ἐν Ῥώμῃ.

comitia, ἐκκλησία τοῦ δήμου.

fortūna, τύχη.

fortunae, περιορισία.

gratia, εὐγνωμοσύνη.	gratiæ, εὐγνωμοσύνης ἔκφρασις.
hortus, κήπος.	horti, κήποι, 2) ἔπαυλις.
impedimentun, κώλυμα.	impedimenta 1) κωλύματα, 2) σκευή.
ludus, παίγιον.	ludi, δημόσιοι ἀγῶνες, θεάματα.
littera, στοιχείον ἀλφαβήτου.	litteræ, στοιχεῖα, 2) ἐπιστολή.
naris, μυκτῆρ.	nares, ῥίς (σπαν. ἐν τῷ ἐνικῶ).
natālis (dies), γενέθλιος ἡμέρα.	natales, καταγωγῆ.
ops (ἄχρ. ἢ ὄνομ.), βοήθεια.	opes, δύναιμι, πλοῦτος.
pars, μέρος.	partes, 1) μέρη, 2) πρόσωπα δράματος, 3) πολιτικὰ κόμματα.
rostrum, ἔμβολον.	rostra, ῥητορικὸν βῆμα ἐν Ῥώμῃ, ἐμβόλοις κεκοσμημένον.
tabūla, πίναξ, σανίς.	tabulæ, 1) σανίδες, 2) λογιστικὸν βιβλίον.

Β'. Ὡς πρὸς τὴν κλίσειν.

§. 23. Λέξων συνθέτων ἐκ δύο ὅλως ἀμεταβλήτων ἐν τῇ ὀνομαστικῇ ὀνομάτων κλίνεται ἑκάτερον κατὰ τὴν ἰδίαν κλίσειν· οἷον, *respublica*, πόλις, γεν. *reipublicæ* κτλ. κανονικῶς κατὰ τὴν ε' καὶ α' κλίσειν, *jusjurandum*, ὄρκος, γεν. *jurisjurandi*, κτλ. κατὰ τὴν γ' καὶ β'.

Ὅλως ἄκλιτα εἶναι τὰ τοῦ ἀλφαβήτου ὀνόματα, τὰ *fas*, ὄσιον, *nefas*, ἀνόσιον, *instar*, ἴσον, *mane*, πρῶτ' (*summo mane*, ἀφαιρ., λίαν πρῶτ'), *cæpe*, κρόμμον, *gummi*, κόμμι, *pondo*, βάρος (κυρίως ἀφαιρ., κατὰ τὸ βάρος). (Πρβ. περὶ τούτων Δ. Γ. §. 54. καὶ σημ.)

Ἄλλα πάλιν εἶναι μόνον εἰς τινὰς πτώσεις ἐν χρήσει. Ἄχρηστος ἡ ὀνομαστικὴ εἶναι τῶν (*daps*), γεν. *dapis*, δεῖπνον, (*dicio*), *dicionis*, ἀρχή, (*frux*), *frugis*, καρπός, (*internecio*), *internecionis*, ἀπώλεια, (*pollis*), *pollinis*, παιπάλη.

Τὰ δὲ ἐφεξῆς ἀπαντῶνται μόνον εἰς τὰς ἐνταῦθα ἀναφερομένας πτώσεις καὶ ἀριθμούς.

Fors, ὄνομ. καὶ αἰτιατ., τύχη, **forte**, ἀφ., κατὰ τύχην.

(**Fides** ἢ **fidis**, κιθάρα, ἄχρ. ἢ ὄνομ.) ἡ γενικὴ **fidis**, αἰτ. **fidem**, ἀφαιρετικὴ **fide** παρὰ ποιηταῖς μόνον· ὁ πληθ. **fides**, **fidium**, εἶναι καὶ εἰς τὸν πεζὸν λόγον συνηθῆς.

(Ops, βοήθεια, ὡς οὐσιαστικὸν ἔχει ἄχρηστον τὴν ὀνομαστικὴν, ὡς κύριον ὄνομα ἔχει αὐτὴν εὐχρηστον, ἀλλὰ σημαίνει τὴν θεὰν τῆς ἀφθονίας) εὐχρηστοὶ ὡς οὐσιαστικοῦ πτώσεις εἶναι ἡ γεν. opis, αἰτ. opem, ἀφ. ore, βοήθεια, καὶ πληθ. ὄνομ. opes, γεν. opum κτλ, δυνάμεις, πλοῦτος.

(Vix ἄχρο. ἀμοιβή, ἀλλαγὴ) ἐν χρήσει ἡ γεν. vicis, αἰτ. vicem, ἀφ. vice, καὶ ἐν τῷ πληθυντικῷ ἡ ὀν. vices, ἡ δοτ. καὶ ἀφ. vicibus.

Vis, βία, αἰτ. vim, ἀφ. vi· πληθυντικὸς vires, virium καὶ τὰ λοιπὰ εὐχρηστά.

Παρὰ ποιητικῆς ἐν χρήσει εἶναι ἡ ἐνικὴ ἀφαιρετικὴ μόνη τῶν ambāge, ἐλιγμός, compēde, πέδη, fauce, φάρυγξ, obīce, μοχλός, prece, ἱεσιάζ, verberē, μασιγῶσις· ὅλος δὲ ὁ πληθυντικὸς αὐτῶν εἶναι καὶ εἰς τὸν πεζὸν λόγον ἐν χρήσει, ἐνίοτε δὲ καὶ αἱ ἐνικαὶ ἀφαιρετικαὶ τῶν prece καὶ verberē.

Ἡ λέξις sponte, ὁρμή, θέλησις, εὐρηται μόνον κατ' ἀφαιρετικὴν καὶ μετὰ τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν συνήθως· ὡς, sua sponte, nostra sponte, ἰδίᾳ θελήσει· ἔτι δὲ καὶ πολλὰ ῥηματικὰ εἰς u μετὰ γενικῆς ἢ κτητικῆς ἀντωνυμίας συνημμένα· οἶον, jussu populi, διαταγῇ τοῦ δήμου, mandatu Cæsaris, ἐντολῇ τοῦ Καίσαρος, rogatu meo, ἐμῇ αἰτήσει· καὶ ἡ λέξις natu, κατὰ τὴν ἡλικίαν· ὡς, grandis natu, προβεβηκώς τὴν ἡλικίαν. (Περὶ τινῶν ἄλλων ἀπαντωμένων μόνον εἰς τινὰς φράσεις καὶ συντάξεις βλ. Δ. Γ. § 57, 5).

§. 24. Ἄλλα κλίνονται διχῶς ἢ τριχῶς, ὧν τινὰ ἔχουσι διάφορον ὀνομαστικὴν καὶ γένος κατὰ τὴν διάφορον κλίσιν. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἤδη μνημονευθέντα domus καὶ laurus (βλ. §. 17 σ. γ'), κλινόμενα εἰς τινὰς πτώσεις κατὰ τὴν β' καὶ τὴν δ' κλίσιν. Τινὰ τῆς β' κλίσεως ἔχουσι διττὴν ὀνομαστικὴν· ὡς, callus (ἀρσ.) καὶ callum (οὐδ.), τύλος, commentarius (ἀρσ.) καὶ commentarium (οὐδ.), ὑπόμνημα, jugūlus καὶ jugulum, λαιμός.

Meda (ae) κατὰ τὴν α' καὶ mendum (i) κατὰ τὴν β', ἀμάρτημα.

Vespera (ae), ἑσπέρα, κατὰ τὴν α' καὶ vesper, αἰτ. vespērum, κατὰ τὴν β', vespere καὶ vesperi κατὰ τὴν γ'. Vesper (i), ὁ ἑσπερος, κλίνεται ὁμαλῶς κατὰ τὴν β'.

Barbaria (ae) καὶ barbaries (ēi) κατὰ τὴν α' καὶ ε'. Οὕτω καὶ

τὰ mollitia καὶ mollities, ἀπαλότης, ἀβρότης, luxuria καὶ luxuries, τρυφή.

Eventus (us) καὶ eventum (i), συμβάν, κατὰ τὴν δ' καὶ β'.

Plebs (γεν. plebis) καὶ plebes (γεν. plebēi), ὄχλος.

Requies (requiētis), ἡσυχία, ἡ αἰτ. καὶ ἀφαιρετικὴ κατὰ τὴν ε' requiem, requie.

Jugērum (jugeri), πλέθρον, ὁ ἐνικὸς κατὰ τὴν β', ὁ δὲ πληθυντικὸς κατὰ τὴν γ'. ὄνομ. jugera, γεν. jugerum, κτλ.

Vas (vasis), ἀγγεῖον, κατὰ τὴν γ'. ὁ πληθυντικὸς κατὰ τὴν β'. vasa, vasorum κτλ.

Femur, μηρὸς, γεν. femōris καὶ feminis κτλ.

Jecur, ἥπαρ, γεν. jecōris καὶ jecinōris, jecinōris καὶ jecinēris, ὡσαύτως καὶ αἱ λοιπαὶ πτώσεις.

Juventus (juventūtis), νεότης· ποιητικὸν juvena (ae) καὶ Juventas, Juventatis, ἡ Ἡβη.

Senectus (ūtis) καὶ senecta (ae), γῆρας.

Pecus, γεν. pecūdis καὶ pecōris, κτήνος, καὶ κτήνη.

Penus, γεν. penōris, πληθ. penōra, τρυφή.

Colluvio (ōnis) καὶ colluvies (ēi), συρφετός.

Contagio (ōnis) καὶ contagium (i), μίασμα.

Crater (ēris) καὶ cratēra (ae), κρατήρ.

Elephas (antis) καὶ elephantus (i), ἐλέφας.

§. 25 Τὰ ἐξῆς ἀλλάσσουσιν ἐνίοτε τὸ γένος ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ.

Jocus, παιδιὰ, πληθ. joci καὶ joca.

Locus, τόπος, πληθ. loca, τόποι, loci, χωρία βιβλίων, ἐνίοτε δὲ καὶ τόποι.

Cælum, οὐρανὸς, πληθ. cæli.

Frenum, χαλινὸς, πληθ. freni καὶ frena.

Rastrum, δίκελλα, πληθ. rastri καὶ rastra.

Ostrea, ὄστρακον, πληθ. ostreae καὶ ostrea, ὄρυμ.

Sibylus, συριγμὸς, πληθ. sibili καὶ sibila.

Tartarus, ὁ πληθ. Tartara μόνον παρὰ ποιηταῖς. Πρβ. καὶ Δ.Γ. §. 57.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΕΠΙΘΕΤΩΝ.

§. 26. Πάντα τὰ ἐπίθετα κλίνονται κατὰ τὰς τρεῖς πρώτας κλίσεις. Εἶναι δὲ τρικατάληκτα, δικατάληκτα καὶ μονοκατάληκτα. Τὰ τῆς ἀ καὶ β' κλίσεως τρικατάληκτα λήγουσιν εἰς us, a, um, ἢ εἰς er, ěra, erum. Καὶ τὰ μὲν εἰς us καὶ er εἶναι ἀρσενικά, τὰ δὲ εἰς um καὶ ěrum οὐδέτερα, καὶ κλίνονται κατὰ τὴν β' κλίσιν· τὰ δὲ εἰς a καὶ ěra εἶναι θηλυκά, καὶ κλίνονται κατὰ τὴν ἄ.

Τὰ μὲν τρικατάληκτα εἰς us, a, um σχηματίζονται οὕτως.

Ἄριθμὸς ἐνικός.

Ὀν.	bonus, ἀγαθός,	bona, ἀγαθὴ,	bonum, ἀγαθόν.
Γεν.	boni	bonae	boni
Δοτ.	bono	bonae	bono
Αἰτ.	bonum	bonam	bonum
Κλ.	bone	bona	bonum
Ἄφ.	bono	bonā	bono

Ἄριθμὸς πληθυντικός.

Ὀν. καὶ Κλ.	boni	bonae	bona
Γεν.	bonōrum	bonārum	bonōrum
Δοτ. καὶ Ἄφ.	bonis	bonis	bonis
Αἰτ.	bonos	bonas	bona

Οὕτω κλίνονται καὶ αἱ μετοχαὶ, αἱ εἰς us, a, um, λήγουσαι· οἶον, amatus, amata, amatum, ἠγαπημένος, amaturus, a, um, ἀγαπη-
των, amandus, a, um, ἀγαπητέος.

Τὰ δὲ εἰς er, ěra, ěrum σχηματίζονται οὕτως.

Ἄριθμὸς ἐνικός.

Ὀν. καὶ Κλ.	liber, ἐλεύθερος,	libĕra,	libĕrum
Γεν.	libĕri	libĕrae	libĕri
Δοτ.	libero	libĕrae	libero
Αἰτ.	liberum	libĕram	liberum
Ἄφ.	libero	libĕrā	libero

Ἄριθμὸς πληθυντικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	liberi	liberae	libera
Γεν.	liberōrum	liberārum	liberōrum
Δοτ. καὶ Ἄφ.	liberis	liberis	liberis
Αἰτ.	liberos	liberas	libera

Σημ. α'. Τινὰ τῶν εἰς *er* τηροῦσι τὸ *e* μόνον εἰς τὴν ἐνικήν ὀνομαστικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἄρσενικοῦ, ὅχι δὲ εἰς τὰς πλαγίους πτώσεις καὶ τὰ λοιπὰ γένη· οἶον, *niger, nigra, nigrum*, μέλας, γεν. *nigri, nigrae, nigri*, κτλ. Τίνα δὲ τηροῦσι τὸ *e* πανταχοῦ λέγει ἡ Δ. Γ. §. 37.

Σημ. β'. Κατὰ τὰς δύο ταύτας κλίσεις κλίνεται καὶ τὸ μοναδικὸν ἐπίθετον *satur, satūra, satūrum*, κορεστός, πλήρης.

Σημ. γ'. Ἄχρηστος εἶναι ἡ τοῦ ἄρσενικοῦ ἐνική ὀνομαστικὴ τῶν ἐπιθέτων *caetera, ceterum*, ἕτερος, *ludicra, ludicrum*, παιγνιώδης, σπανία δὲ ἡ τοῦ *posterus*, ἐπιγενόμενος.

§. 27. Τὰ δὲ τῆς γ' κλίσεως τρικατάληκτα ἐπίθετα λήγουσιν εἰς *er* τὰ ἄρσενικά, εἰς *is* τὰ θηλυκά καὶ εἰς *e* τὰ οὐδέτερα· οἶον, *celer, celēris, celēre*, ταχύς. Τρικαταληκτοῦσι δὲ μόνον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὰς λοιπὰς πτώσεις, ὡς ἔχουσι κοινὰς μετὰ τῶν δικαταλήκτων. Καὶ τρικατάληκτα μὲν εἶναι μόνον δεκατρία, ἃ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 59, πλείω δὲ τὰ δικατάληκτα, ὧν τὰ μὲν ἄρσενικά καὶ θηλυκά λήγουσιν εἰς *is*, τὰ δὲ οὐδέτερα εἰς *e*, καὶ κλίνονται κατὰ τὸν ἐπόμενον τρόπον.

Ἄριθμὸς ἐνικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	levis, ελαφρὸς, ελαφρὰ,	leve, ελαφρόν.
Γεν.	levis	levis
Δοτ.	levi	levi
Αἰτ.	levem	leve
Ἄφ.	levi	levi

Ἄριθμὸς πληθυντικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	leves	levia
Γεν.	levium	levium
Δοτ. καὶ Ἄφ.	levibus	levibus
Αἰτ.	leves	levia.

Σημ. α. Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ τρικατάληκτα, ἅτινα πάντα, πλὴν ἐνὸς τοῦ *celer* (γεν. *celēris*), ἀποβάλλουσι τὸ *e* ἐν τῇ κλίσει (πρὸς Δ. Γ. §. 37)· οἷον (ἄρσ.) *acer*, (θηλ.) *acris*, (οὐδ.) *acre*, ὄξυς, γεν. *acris*, δοτ. *acri*, αἰτ. *acrem*, ἄφ. *acre* κτλ. Ἔτι δὲ καὶ τὰ τῶν μνη-
 ὦν ὀνόματα *September*, *October*, *November*, *December*, τὰ ὁ-
 ποῖα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εὔρηνται μόνον ἄρσενικά (βλ. ἀνωτέρω §. 5)· οἷον *September*, γεν. *Septembris* κτλ. (τουτέστι *mensis*, μὴν), εἰς τὰς λοιπὰς δὲ πτώσεις καὶ θηλυκὰ κατὰ τὸ οὐσιαστικὸν, μεθ' οὗ συντάσσονται· οἷον, *Kalendae Septembres*, αἱ τοῦ σεπτεμ-
 βρίου ἢ σεπτεμβριαναὶ Κιλένδαι, *libertate Decembri*, δεκεμβριανῇ ἐλευθερίᾳ, παρ' Ὁρατίω. (βλ. Δ. Γ. §. 59 σημ. β').

Σημ. β'. Τινὰ τῶν εἰς *is* καὶ *e* εὔρηνται ἐνίοτε καὶ εἰς *us*, *a*, *um* λήγοντα· οἷον, *hilārus* καὶ *hilaris*, ἰλαρὸς, *imbecillus* καὶ *imbecillis*, ἀσθενής, *imberbus* καὶ *imberbis*, ἀγένειος, *inermus* καὶ *inermis*, ἄοπλος. Τὰ λοιπὰ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 59. σημ. γ'.

Τὰ μονοκατάληκτα ἐπίθετα τῆς κλίσεως ταύτης λήγουσι διαφό-
 ρως, ὡς καὶ τὰ οὐσιαστικά αὐτῆς. Αἱ συνηθέστεραι δὲ καταλήξεις
 αὐτῶν ἐν τῇ ὀνομαστικῇ εἶναι αἱ *as* (γεν. *atis*)· ὡς, *Arpīnas*, *Arpi-
 natis*, ὁ τῶν Ἀρπίνων κάτοικος, *ns* (γεν. *ntis*)· ὡς *sapiens*, *sapien-
 tis*, σοφός, *ax* (*ācis*)· ὡς *audax*, *audācis*, τολμηρὸς, *ix* (*īcis*), ὡς
felix, *felīcis*, εὐτυχής. Τὰς λοιπὰς βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 60. β'.

Κλίνονται δὲ οὕτως.

Ἄριθμὸς ἐνικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	<i>audax</i> , τολμηρὸς.	<i>prudens</i> , συνετός.
Γεν.	<i>audācis</i>	<i>prudētis</i>
Δοτ.	<i>audaci</i>	<i>prudēti</i>
Αἰτ.	<i>audacem</i> (οὐδ. <i>audax</i>)	<i>prudētem</i> (οὐδ. <i>prudens</i>)
Ἄφ.	<i>audaci</i> (e)	<i>prudēti</i> (e).

Ἄριθμὸς πληθυντικός.

Ὄν. καὶ Κλ.	<i>audaces</i> (οὐδ. <i>audacia</i>)	<i>prudētes</i> (ia)
Γεν.	<i>audacium</i>	<i>prudētium</i>
Δοτ. καὶ Ἄφ.	<i>audacibus</i>	<i>prudētibus</i>
Αἰτ.	<i>audaces</i> (ia)	<i>prudētes</i> (ia).

Σημ. α'. Τὰ οὐδέτερα ἔχουσι τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν ὁμοίαν τῇ ὀνομαστικῇ, τὴν δὲ πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν εἰς *ia*· οἶον, *prudentia*, *audacia*. Μόνον τὸ μονοκατάληκτον ἐπίθετον *vetus*, παλαιός, ἔχει *vetera* πληθ. ὀν. καὶ αἰτ. τοῦ οὐδετέρου γένους. (βλ. §. 14, ἔνθα γίνεται λόγος καὶ περὶ τοῦ διπλοῦ τύπου τῆς ἐνικῆς ἀφαιρετικῆς καὶ γενικῆς πληθυντ. τῶν τῆς κλίσεως ταύτης ἐπιθέτων).

Σημ. β'. Οὐδέτερα πληθυντικὰ ἐπίθετα σχηματίζονται μόνον ἀπὸ τῶν μονοκαταλήκτων ἐπιθέτων εἰς *ans*, *ens*, *as*, *rs*, *ax*, *ix*, *ox* ληγόντων καὶ ἀπὸ τῶν ἀριθμητικῶν εἰς *plex*· οἶον, *elegans*, κομψός, οὐδέτερον πληθυντικὸν *elegantia*, *sapiens*, σοφός, *sapientia*, *Larinas*, ἡ πόλις, *Larinatia*, *sollers*, συνετός, *sollertia*, *concors*, σύμφωνος, *concordia*, *tenax*, σταθερός, *tenacia*, *felix*, εὐτυχής, *felicia*, *atrox*, ἀγριός, *atrocia*. Τὸ *dives* (καὶ συνηρημένως *dis*, γεν. *ditis*) πλούσιος, ἔχει οὐδ. ἐνικὸν *dite* καὶ πληθ. *ditia*. (Περὶ τινῶν ἄλλων βλ. Δ. Γ. §. 60 γ'.)

Σημ. γ'. Ἐπίθετα ἄλλως ἄχρηστα ἐν τῷ πληθυντικῷ τοῦ οὐδετέρου εὐρηνται ἐνίοτε μετὰ οὐδετέρων οὐσιαστικῶν κατὰ δοτικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν πληθυντικὴν· οἶον, *supplicibus verbis*, ἱκετηρίοις λόγοις, *discoloribus signis*, σημείοις ποικίλοις, *puberibus foliis*, φύλλοις ἡβῶσι. (Περὶ τινῶν ἄλλων ἰδιωτισμῶν τῶν ἐπιθέτων βλ. Δ. Γ. §. 60. σ. α—ε.)

Σημ. δ'. Τῶν ἐπιθέτων *primor*, προῦχων, ἐξέχων, *semisex*, ἡμιθανής, *sons*, ἔνοχος, ὡς καὶ τῶν *ceterus*, *ludicrus*, ἡ ἐν. ὀνομαστικὴ μόνη εἶναι ἄχρηστος. Τὰ δὲ *exlex*, ἄνομος, καὶ *exspes*, ἀνελπής, εὐρηνται μόνον κατ' ὄνομ. καὶ αἰτιατικὴν τοῦ ἐνικοῦ. Ἐν τῷ πληθυντικῷ μόνον εἶναι ἐν χρήσει τὰ *pauci*, ὀλίγοι, καὶ *plerique*, πλεῖστοι. Εὐρηνται ὁμῶς καὶ *pleraque juvenus, nobilitas*, τὸ πλεῖστον τῆς νεολαίας, τῶν εὐγενῶν, καὶ *plerumque*, τὸ πλεῖστον μέρος. Ὅλως ἄκλιτα εἶναι τὰ *frugi*, ἀγαθός, καὶ *nequam*, οὐτιδανός.

Περὶ συγκριτικῶν καὶ ὑπερθετικῶν ἐπιθέτων.

§. 28. Τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ ἐπίθετα σχηματίζονται ἀπὸ τῶν θετικῶν ἐπιθέτων· ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστῶτος καὶ τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου τῆς μετοχῆς, ὅταν οὗτοι ἔχωσιν ἀπλῶς ἐπιθετικὴν σημασίαν.

Καὶ τὰ μὲν συγκριτικὰ εἶναι δικατάληκτα ἐπίθετα καὶ σχηματίζονται προσθέσει τῆς καταλήξεως *or* καὶ *us* εἰς τὴν πτώσιν τοῦ θετικοῦ ἐπιθέτου, τὴν εἰς *i* λήγουσαν. Καὶ ἡ μὲν *or* κατάληξις εἶναι κοινὴ ἄρσενικῶν καὶ θηλυκῶν, ἡ δὲ *us* οὐδέτερον· οἶον, ἀπὸ τοῦ *probus* (γεν. *probi*), ἀγαθός, γίνεται τὸ ἄρσενικὸν καὶ θηλυκὸν συγκριτικὸν ἐπίθετον *probior* καὶ τὸ οὐδέτερον *probius*· ἀπὸ τοῦ *niger* (γεν. *nigri*), μέλας, *nigrior*, *nigrius*· *sapiens* (δοτ. *sapienti*), σοφός, *sapientior*, *sapientius*· *felix* (δοτ. *felici*), εὐτυχής, *felicior*, *felicius*.

Κλίνονται δὲ ἀμφοτέρω κατὰ τὴν γ' κλίσειν· οἶον,

Ἄριθμὸς ἐνικός.

Ὀν. καὶ Κλ.	<i>probior</i>	<i>probius</i>
Γεν.	<i>probiōris</i>	<i>probiōris</i>
Δοτ.	<i>probiori</i>	<i>probiori</i>
Αἰτ.	<i>probiorem</i>	<i>probius</i>
Ἄφ.	<i>probiore (i)</i>	<i>probiore (i)</i>

Ἄριθμὸς πληθυντικός.

Ὀν. Αἰτ. καὶ Κλ.	} <i>probiores</i>	<i>probiora</i>
Γεν.		<i>probiorum</i>
Δοτ. καὶ Ἄφ.	<i>probioribus.</i>	<i>probioribus.</i>

Τὰ δὲ ὑπερθετικά εἶναι τριατάληκτα καὶ σχηματίζονται προστιθεμένων εἰς τὴν αὐτὴν τοῦ θετικοῦ πτώσιν, τὴν εἰς *i* λήγουσαν, τῶν καταλήξεων *ssimus*, *ssima*, *ssimum*· ὧν τὰ μὲν εἰς *ssimus* καὶ *ssimum* λήγοντα εἶναι ἄρσενικά καὶ οὐδέτερα καὶ κλίνονται κανονικῶς κατὰ τὴν β' κλίσειν, τὰ δὲ εἰς *ssima* εἶναι θηλυκά καὶ κλίνονται κατὰ τὴν α', ὡς καὶ τὰ λοιπὰ ἐπίθετα· οἶον, *probus* (γεν. *probi*), ὑπερθετικὸν *probissimus*, *a*, *um*, *sapiens* (δοτ. *sapienti*), *sapientissimus*, *a*, *um*.

Σημ. α'. Τὰ τῆς β' καὶ γ' κλίσεως ἐπίθετα εἰς *er* σχηματίζουσι τὰ ὑπερθετικά εἰς *rimus*, *rima*, *rimum*, προστιθεμένων τούτων τῶν καταλήξεων εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἄρσενικοῦ θετικοῦ ἐπιθέτου ἀμετάβλητον· οἶον, ἀπὸ τῶν ὀνομαστικῶν *liber* (γεν. *liberi*), ἐλεύθε-

ρος καὶ niger (γεν. nigri), μέλας, γίνονται τὰ ὑπερθετικά liberrimus, a, um, καὶ nigerrimus, a, um. Οὕτω σχηματίζονται καὶ τὰ veterimus καὶ prosperrimus ἀπὸ τῶν vetus, ἀρχαῖος, καὶ prosperus, εὐτυχής. Τὸ δὲ matūrus ἔχει ὑπερθετικὸν maturimus καὶ maturissimus.

Σημ. β'. Τὰ facilis, εὐκολος, difficilis, δύσκολος, gracilis, ἰσχνός, humilis, ταπεινός, similis, ὅμοιος, dissimilis, ἀνόμοιος, σχηματίζουσι τὰ ὑπερθετικά ἀποβολῇ τῆς καταλήξεως is, καὶ προσλήψει τῶν καταλήξεων limus, lima, limum· οἶον, facillimus, a, um, humillimus, a, um κτλ. Τούτοις ἠκολούθησε καὶ τὸ imbecillus, ἔχον ὑπερθετικὸν imbecillimus, ὕπερ ὅμως σχηματίζει καὶ ἀπὸ τοῦ ἐτέρου τύπου τῆς ὀνομαστικῆς imbecillus, imbecillissimus, a, um. Τὰ λοιπὰ τῶν εἰς lis ἔχουσι τὸν συνήθη τοῦ ὑπερθετικοῦ τύπον.

Σημ. γ'. Οἱ ἀρχαιότεροι γράφουσι probissimus, nigerrimus ἀντὶ probissimus, nigerrimus. (Ἄλλὰ περὶ τῆς ἐναλλαγῆς ταύτης τοῦ i καὶ u ἐν τοῖς ὑπερθετικοῖς καὶ ἀλλαγῷ βλ. Δ. Γ. §. 5. α. σημ. ε.)

§. 29. Ἀνωμάλως σχηματίζουσι τοὺς βαθμοὺς τῆς παραθέσεως τὰ ἀπὸ τῶν ῥημάτων dico, λέγω, facio, ποιῶ, volo, θέλω, σύνθετα ἐπίθετα· οἶον, maledicus, κακολόγος, munificus, ἐλευθέριος, benevolus, εὐνούς· ἐπειδὴ τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικά τούτων εἶναι maledicentior, us, maledicentissimus, a, um, munificentior, munificentissimus κτλ., ὡς ἀνέληγον τὰ θετικά εἰς dicens, ficens, volens (maledicens, munificens, benevolens).

Ἔτι δὲ καὶ τὰ ἐξῆς σχηματίζουσιν ἀνωμάλως τοὺς βαθμοὺς τῆς παραθέσεως, τινὰ δὲ καὶ ἀπ' ἄλλης ρίζης.

bonus, ἀγαθός,	melior, us,	optimus, a, um.
malus, κακός,	pejor, pejus,	pessimus.
magnus, μέγας,	major, us,	maximus.
parvus, μικρός,	minor, us,	minimus.
nequam (ἄκλ.), φαῦλος,	neqvior, us,	neqvissimus.
frugi (ἄκλ.), σώφρων,	frugalior, us,	frugalissimus.
multus, πολὺς,	plus, plures, plura, plurimi,	plerique.

senex, γέρων,	senior, us,	λείπει.
juvenis, νέος,	junior, us,	λείπει.

Σημ. Τῶν συγκριτικῶν τοῦ multus εἶναι ἐν χρήσει ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ μόνον ἢ ὄνομ. καὶ αἰτιατική τοῦ οὐδετέρου plus, καὶ ἡ γενική pluris, ὡς γενική τῆς τιμῆς ἢ ἀξίας, περὶ ἧς ἔσται λόγος ἐν τῷ συντακτικῷ, ὃ δὲ πληθυντικὸς εἶναι ὅλος εὐχρηστος. Ἀντὶ plura εὔρηται καὶ pluria. Ἀπὸ δὲ τοῦ plures, πλείονες, σχηματίζεται complures, συμπλείους, complūra (καὶ σπαν. compluria), γεν. complurium.

Τὰ ἐξῆς, διότι ἔχουσιν ἄχρηστον τὸ θετικὸν ἐπίθετον, σχηματίζουσι τοὺς βαθμοὺς τῆς παραθέσεως ἀπὸ συστοίχων προθέσεων ἢ ἐπιρρήμάτων.

citra, ἐπιτάδε,	citerior, us, ἐγγύτερος,	citimus, a, um
extra, ἔξω.	exterior, ἐξώτερος,	extrēmus, extimus
infra, κάτω,	inferior, κατώτερος,	infimus καὶ imus
intra, ἐνδον.	interior, ἐνδότερος,	intimus
prope, πλησίον,	propior, πλησιέστερος,	proximus
post, ὕστερον,	posterior, ὕστερος,	postrēmus
supra, ἄνω,	superior, ἀνώτερος,	suprēmus, summus
ultra, πέραν,	ulterior, πορρωτέρος,	ultimus
	prior, πρότερος,	primus, πρῶτος
	deterior, χείρων,	deterimus
	ocior, θάσσων,	ocissimus
	potior, κρείσσων,	potissimus.

Σημ. Τινῶν ἐκ τούτων εὔρηται καὶ θετικὸν ἐπίθετον εἰς τινὰς μόνον πτώσεις καὶ γένη· οἶον, extēri, ἐξωτερικοί, ξένοι, (exteræ nationes, externa regna), infērum, μόνον ἐν τῇ φράσει, mare inferum, τυρρηνική θάλασσα, inferi οἱ ἐν τῷ ἄδει, infera flumina, οἱ τοῦ ἄδου ποταμοί, inferes partes, τὰ ὑπὸ τὴν γῆν· postērus σημαίνει ἐπόμενον ἢ προσεχῆ κατὰ χρόνον· ὡς porterum diem, τὴν ἐπιούσαν, postera nocte· Posterī, μεταγενέστεροι, τὸ δὲ ὑπερθετικὸν postūmus, ὀψιγενής, filius postumus, ὁ μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ πατρὸς γυννηθεὶς υἱός. Superum, εὔρηται μόνον ἐν τῇ φράσει,

mare superum, τὸ ἀδριατικὸν πέλαγος, Superi, οἱ οὐράνιοι, supera, τὰ ὑπὲρ τὴν γῆν.

§. 30. Τινὰ τῶν ἐπιθέτων οὐδὲν ὡς σχηματίζουσι βαθμοὺς παραθέσεως, διότι σημαίνουσι πράγματα ἢ τάξιν τινὰ, ἐν ᾗ δὲν ὑπάρχει διαφορὰ βαθμῶν, οὐδὲ δυνατὸν εἶναι νὰ ἐννοηθῇ· οἶον, aureus, χρυσοῦς, καὶ πάντα τὰ ὕλην σημαίνοντα, pedester, πεζός, aestivus, θερινός, vivus, ζωντανός, sospes, σῶς, merus, ἀκέραιος, memor, μνήμων. Ἄλλα πάλιν δὲν σχηματίζουσι παραθετικά πρὸς ἀποφυγὴν κακοφωνίας· οἶον τὰ πρὸ τῆς καταλήξεως us φωνῆν ἔχοντα, ὡς idoneus, ἐπιτηδεύσιος, dubius, ἀμφίβολος (εὐρηται ὅμως ἀπὸ τοῦ assiduus, διηνεκής, assiduissimus, ἀπὸ τοῦ strenuus, δραστήριος, strenuissimus, ἀπὸ τοῦ egregius, ἐξάριτος, egregior, egregiissimus καὶ ἀπὸ τοῦ pius, εὐσεβής, piissimus)· ἔτι δὲ καὶ πλεῖστα τῶν ἀπὸ ῥημάτων καὶ οὐσιαστικῶν συνθέτων· οἶον, τὰ ἀπὸ τοῦ gero καὶ fero καὶ τῶν εἰς ūcus, alis ἢ aris, īlis, ulus, timus, īmus, ivus, orus ληγόντων ἐπιθέτων· οἶον, civīcus, πολιτικός, naturalis, φυσικός, hostilis, ἐχθρικός κτλ. Ἄλλα τινὰ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 67.

Τῶν ἐξῆς ἐπιθέτων τὸ συγκριτικὸν εἶναι ἄχρηστον, εὐχρηστον δὲ τὸ ὑπερθετικόν· falsus, ψευδής, inclītus, περίφημος, novus, νέος, sacer, ἱερός, vetus, ἀρχαῖος, καὶ τινες μετοχαί, περι ὧν βλ. Δ. Γ. §. 68. (Doctus, πεπαιδευμένος, σχηματίζει doctior, doctissimus).

Ῥηματικῶν τινῶν ἐπιθέτων εἰς īlis (bilis) ληγόντων τὸ μὲν ὑπερθετικὸν εἶναι ἄχρηστον, εὐχρηστον δὲ τὸ συγκριτικόν· οἶον, agīlis, εὐκίνητος, docilis, εὐδίδακτος, credibilis, πιστευτός, probabilis, πιθανός· ἔτι δὲ καὶ τῶν ater, μέλας, caecus, τυφλός, jejūnus, νῆστις, surdus, κωφός, teres, στρογγύλος καὶ τινὰ ἄλλα.

Ὅταν δὲ ἦναι ἀναγκαῖον νὰ δηλωθῇ ἡ παράθεσις τῶν μὴ ἔχόντων ἐν χρήσει τὸν τοῦ συγκριτικοῦ καὶ ὑπερθετικοῦ τύπον, τότε γίνεται αὕτη διὰ περιφράσεως· διὰ μὲν τὸ συγκριτικὸν προστιθεμένου εἰς τὸ θετικὸν ἐπίθετον τοῦ ἐπιβήματος magis, μᾶλλον, διὰ δὲ τὸ ὑπερθετικὸν τοῦ maxime· οἶον, magis mirus, θαυμαστότερος, maxime (ἢ ἐνίοτε summe) mirus, θαυμαστότατος. Οὕτω καὶ πρὸς ἀποφυγὴν κακοφωνίας magis idoneus, ἐπιτηδειότερος, maxime idoneus, ἐπιτηδειότατος.

Σημ. Οἱ ποιηταὶ μεταχειρίζονται τὴν περίφρασιν ταύτην καὶ ὅπου ἄλλως δὲν ἦτον ἀναγκαία. Ἡ διὰ τῆς προθέσεως *per* ἐπίτασις ἐπιθέτων τινῶν, ὡς *percommodus*, λίαν κατάλληλος, εἶναι ἐν χρήσει καὶ παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι, ἢ δὲ διὰ τῆς *præ*, ὡς *prægelidus*, λίαν ψυχρὸς, παρὰ ποιηταῖς μόνον. Τὰ οὕτως ἐπιτεινόμενα ἐπίθετα δὲν σχηματίζουσι βαθμοὺς παραθέσεως πλὴν τοῦ *præclārus*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΩΝ.

§. 31. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ τῆς λατινικῆς γλώσσης καὶ οἱ δι' ὧν ταῦτα σημαίνονται ἀριθμητικοὶ χαρακτῆρες εἶναι τὰ ἑξῆς.

I. unus, una, unum.	XVIII. duodeviginti ἢ (σπανιώτερον) <i>decem et octo</i> .
II. duo, duæ, duo.	XIX. undeviginti ἢ (σπαν.) <i>decem et novem</i> .
III. tres, tria.	XX. <i>viginti</i> .
IV. quattuor.	XXI. unus (a, um) <i>et viginti ἢ viginti unus (a, um)</i> .
V. quinque.	XXII. duo (duæ) <i>et viginti ἢ viginti duo (duæ) κ.τ.λ.</i>
VI. sex.	XXV. <i>quinque et viginti ἢ viginti quinque</i> .
VII. septem.	XXVIII. <i>duodetriginta ἢ (σπανιώτερον) octo et viginti ἢ viginti octo</i> .
VIII. octo.	XXIX. <i>undetriginta ἢ (σπαν.) novem et viginti, ἢ viginti novem</i> .
VIII ἢ IX. novem.	XXX. <i>triginta κτλ. ὡς ἐπὶ τοῦ viginti</i> .
X. decem.	XXXIX. <i>undequadraginta ἢ σπαν.</i>
XI. undecim.	
XII. duodecim.	
XIII. <i>tredecim ἢ decem et tres (tres et decem)</i> .	
XIV. <i>quattuordecim</i> .	
XV. <i>quindecim</i> .	
XVI. <i>sedecim (sexdecim, decem et sex)</i> .	
XVII. <i>decem et septem ἢ septendecim (septem et decem)</i> .	

νιῶτ.) novem et triginta, ἢ	tuor, centum viginti quattuor.
triginta novem.	CC. ducenti, ae, a.
XL. quadraginta.	CCC. trecenti, ae, a.
L. quinquaginta.	CCCC. quadrigenti, ae, a.
LX. sexaginta.	IO ἢ D. quingenti, ae, a.
LXX. septuaginta.	DC. sexcenti, ae, a.
LXXX. octoginta.	DCC. septingenti, ae, a.
XC. nonaginta.	DCCC. octigenti, ae, a.
XCVIII. nonaginta octo, ἢ octo	DCCCC. nongenti, ae, a.
et nonaginta.	CIO ἢ M. mille.
XCIX ἢ IC nonaginta novem,	CIOCIO ἢ MM. duo millia κ ε.
novem et nonaginta, un-	IOO. quinque millia.
decentum.	IOOICIOIO ἢ IOOIII septem
C. centum.	millia.
CI. centum et unus ἢ centum unus	CCIOO. decem millia.
CII. centum et duo ἢ centum duo.	IOOO. quinquaginta millia.
CXXIV. centum et viginti quat-	CCCCIOO. centum millia.

Σημ. α΄. Οἱ λατινικοὶ ἀριθμητικοὶ χαρακτῆρες, πλὴν τοῦ M ἀρχικοῦ γράμματος τοῦ mille, εἶναι σημεῖα ἀπλῶς, οὐχὶ δὲ γράμματα. Πᾶς μικρότερος ἀριθμὸς, εἰς τὰ ἀριστερὰ μεγαλειτέρου γραφόμενος, ἀφαιρεῖται· οἷον IV=4, IX=9, XL=40. Μία γραμμὴ I μεθ' ἐνὸς O ἀντεστραμμένου (IO) σημαίνει 500· ἐν δ' ἕκαστον O, εἰς τὰ δεξιὰ ταύτης προστιθέμενον, ἀντιστοιχεῖ πρὸς ἐν μηδενικὸν τοῦ ἡμετέρου ἀριθμητικοῦ συστήματος· ὅθεν IOO=5,000, IOOO=50,000. Ὁ ἀριθμὸς διπλασιάζεται, ὅταν προστιθῆνται εἰς τὰ ἀριστερὰ τῆς γραμμῆς ταύτης τόσα C, ὅσα εἶναι καὶ εἰς τὰ δεξιὰ αὐτῆς· ὅθεν CIO=1,000, CCIOO=10,000, CCCIOOO=100,000. κτλ.

Σημ. β΄. Ἐκ τῶν παραδειγμάτων τούτων γίνεται δῆλον, ὅτι ἀπὸ τοῦ 20 μέχρι τῶν 100 ἢ προηγούμεναι αἱ δεκάδες τῶν μονάδων ἄνευ τοῦ συνδέσμου et (καὶ), ἢ προηγούμεναι αἱ μονάδες καὶ ἔπονται αἱ δεκάδες μὲ τὸν et. Οἱ ἀριθμοὶ 28, 29, 38, 39 καὶ λοιποὶ τοιοῦτοι, δηλοῦνται συνηθέστερον διὰ τῶν ἐξ ἀφαιρέσεως ἀπὸ τῆς προσεχοῦς δεκάδος γινομένων ἐκφράσεων· οἷον, undetriginta=29 ἢ τριάκοντα πλὴν ἐνός, duodetriginta=28, τριάκοντα πλὴν δύο. Αἱ

ἑκατοντάδες προηγουῖνται τῶν δεκάδων, αἵτινες ἔπονται μετὰ τοῦ et ἢ ἄνευ τούτου, καὶ αὐταὶ πάλιν τῶν μονάδων ὡς, centum et sexaginta sex=166.

Σημ. γ'. Ἐν ἑκατομμύριον δηλοῦται διὰ τῆς φράσεως δεκάκις 100,000·οῖον, decies centum (ἢ centēna) millia=10×100,000. Πλέον δὲ τούτου σημαίνεται διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ centum millia, προηγουμένου πάντοτε τοῦ σημαίνοντος τὸ πλῆθος τῶν ἑκατομμυρίων ἀριθμοῦ. βλ. Δ. Γ. §. 78.

§. 32. Ἐξ ὧν τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν κλιτὰ εἶναι τὰ πρῶτα τρία, καὶ αἱ ἑκατοντάδες ἀπὸ τῶν ducenti καὶ ἐξῆς, κλινόμεναι μόνον ἐν τῷ πληθυντικῷ τῆς α' καὶ β' κλίσεως ὡς καὶ τὰ λοιπὰ τρικατάλληκτα ἐπίθετα. Οἱ πρῶτοι τρεῖς ἀριθμοὶ κλίνονται οὕτως.

Ἀριθμὸς ἐνικός.

Πληθυντικός.

Ὦν.	unus, una, unum, εἷς.	uni, unæ, una
Γεν.	unīus) καὶ διὰ τὰ τρία γένη. unōrum, ārum, ōrum
Δοτ.	unī	
Αἰτ.	unum, unam, unum	unos, unas, una
Ἀφ.	uno, unā, uno	unis.

Τὰ duo, δύο, καὶ tres, τρία, εἶναι μόνον πληθυντικά.

Ὦν. πληθ.	duo ἀρσ. καὶ οὐδ.	duæ, θηλυκὸν,	tres, οὐδ.	tria
Γεν.	duōrum	duārum		trium
Δοτ. καὶ Ἀφ.	duōbus	duābus		tribus
Αἰτ.	duo καὶ duos.	duas.		tres, tria.

Σημ. Ὁ πληθυντικὸς τοῦ unus εὐρῆται πάντοτε μετὰ πληθυντικῶν οὐσιαστικῶν καὶ σημαίνει, μόνον· οἷον, uni Svevi, οἱ Σουηβοὶ μόνον, παρὰ Καίσαρι. Κατὰ τὸ duo κλίνεται καὶ τὸ ambo, ἄμφω, οὗ ἢ τοῦ ἀρσενικοῦ αἰτιατικῆ εἶναι ambo καὶ ambos. Ἡ γενικὴ duorum εὐρῆται καὶ duum, μάλιστα ἐν τῇ φράσει duum millium. Τὸ mille εἶναι ἄκλιτον καὶ ἐν χρήσει ὡς οὐσιαστικὸν ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ μόνον κατ' ὀνομαστικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν συνήθως· τὸ δὲ πληθυντικὸν αὐτοῦ millia (καὶ milia) εἶναι κλιτὸν (γεν. millium, δοτ. millibus κτλ.), τὸ δὲ ἀριθμούμενον ἀντικείμενον ἔπεται κατὰ γενικὴν πληθυντικὴν· οἷον, mille passuum, χίλια βήματα, sex

millia peditum, ἕξ χιλιάδες πεζοί. Περί τινων ἄλλων συντάξεων τούτου βλ. Δ. Γ. §. 72.

§. 33. Ἐκ τῶν ἀπολύτων γίνονται τὰ τακτικά, τὰ ὅποια εἶναι ἐπίθετα τρικατάληκτα, κλινόμενα κατὰ τὴν α' καὶ β' κλίσιν.

1. primus, a, um, πρῶτος (κυρίως ὑπερθετικὸν τοῦ συγκριτικοῦ prior, πρότερος, βλ. ἀνωτέρω §. 29).	mum). σπαν. primus et vicesimus, vicesimus primus.
2. secundus, a, um, δεύτερος (ἢ alter, ὁ ἕτερος, ἐπὶ δύο συνήθως λεγόμενον).	22. alter (σπαν. secundus) et vicesimus, vicesimus alter, ἢ duoetvicesimus (duoetvicesima, duoetvicesimum).
3. tertius.	23. tertius et vicesimus, vicesimus tertius.
4. qvartus.	24. qvartus et vicesimus, vicesimus qvartus κ. έ.
5. qvintus.	
6. sextus.	28. duodetricesimus (σπαν. octavus et vicesimus, vicesimus octavus).
7. septimus.	
8. octāvus.	29. undetricesimus, σπαν. nonus et vicesimus, vicesimus nonus.
9. nonus.	
10. decimus.	30. tricesimus (trigesimus).
11. undecimus.	31. primus et tricesimus, tricesimus primus ἢ unusettricesimus κ. έ. ὡς ἐπὶ τοῦ vicesimus.
12. duodecimus.	
13. tertius decimus (ἢ σπαν. decimus et tertius κ. έ.)	38. duodeqvdragesimus, σπαν. octavus et tricesimus ἢ tricesimus octavus.
14. qvartus decimus.	
15. qvintus decimus.	39. undeqvdragesimus, σπαν. nonus et tricesimus ἢ tricesimus nonus.
16. sextus decimus.	
17. septimus decimus.	40. qvdragesimus.
18. duodevicesimus (σπαν. octavus decimus).	50. qvinqvagesimus.
19. undevicesimus (σπανιώτερον nonus decimus).	60. sexagesimus.
20. vicesimus (ἢ vigesimus).	
21. unus et vicesimus (unaetvicesima, unumetvicesi-	

70. septuagesimus.	400. qvadringentesimus.
80. octogesimus.	500. qvingentesimus.
90. nonagesimus.	600. sexcentesimus.
100. centesimus.	700. septingentesimus.
101. centesimus primus.	800. octingentesimus.
110. centesimus decimus.	900. nongentesimus.
124. centesimus vicesimus qvartus κ. έ.	1000. millesimus, κ. έ. μετά ἐπιφφρημάτων· οἶον,
200. ducentesimus.	10000. decies millesimus.
300. trecentesimus.	

Σημ. Τὸ unus ἐν τῷ unusetvicesimus εἶναι κλιτόν· εὔρηται ὁμῶς καὶ συντετμημένον un (θηλ. unetvicesima), ὅτε τὸ un μένει ἀμετάβλητον· ὡσαύτως καὶ τὸ duo ἐν τοῖς duoetvicesimus καὶ τοῖς τοιοῦτοις μένει ἄκλιτον. Πᾶς δεῦτερος σημαίνεται διὰ τοῦ ἐπιθέτου alternus· οἶον, alternis diebus, κατὰ πᾶσαν δευτέραν ἡμέραν. Πᾶς (ἢ ὁ ἀείποτε) τρίτος, τέταρτος κτλ. σημαίνεται διὰ τῶν λέξεων tertius qvisqve, qvartus qvisqve κ. έ. Ἀριθμὸς τις ἐνικυτῶν δηλοῦται διὰ τῆς λέξεως annus, ἔτος, μετά τυχτικῶν ἀριθμητικῶν· οἶον, annus millesimus octingentesimus qvinqvagesimus primus=1851. Ἐν τούτοις ὁ σύνδεσμος et προστίθεται ἐνίοτε, συνήθως ὁμῶς παραλείπεται.

§. 34. Τὰ διαιρετικά (distributiva) εἶναι ὡσαύτως τρικατάληκτα καὶ κλίνονται μόνον εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν κατὰ τὴν α' καὶ β' κλίσειν· ἡ γενικὴ πληθυντικὴ αὐτῶν καταλήγει πολλάκις εἰς um ἀντὶ ὀrum κατὰ τὸν §. 10. σ. δ'. Εἶναι δὲ ταῦτα.

1. singuli, singulae, singula,	9. novēni.
ἀνὰ ἓνα, μίαν, ἓν.	10. deni.
2. bini, æ, a, ἀνὰ δύο.	11. undēni.
3. terni (trini).	12. duodeni.
4. qvaterni.	13. terni deni.
5. qvini.	14. qvaterni deni κ. έ.
6. seni.	18. octoni deni ἢ duodeviceni.
7. septēni.	19. noveni deni ἢ undeviceni.
8. octōni.	20. vicēni.

21. viceni singuli.	300. treceni.
22. viceni bini κ. ε.	400. qvadringeni.
30. triceni.	500. qvingeni.
40. qvadrageni.	600. sexceni.
50. qvinqvageni.	700. septingeni.
60. sexageni.	800. octingeni.
70. septuageni.	900. nongeni.
80. octogeni.	1000. singula millia (ἡ μόνον millia).
90. nonageni.	2000. bina millia.
100. centeni.	10000. dena millia κτλ.
200. duceni.	

Σημ. α΄. Περὶ τῆς χρήσεως καὶ συντάξεως αὐτῶν βλ. Δ. Γ. §. 76. Περὶ δὲ τῶν ἀριθμητικῶν ἐπιρρήμάτων ἔσται κατωτέρω λόγος ἐν §. 84. β΄.

Σημ. β΄. Ἀπό τινων ἀριθμῶν παράγονται τὰ εἰς plex (πλους) πολλαπλασιαστικὰ ἐπίθετα, τὰ ὅποια κλίνονται κανονικῶς κατὰ τὴν γ΄ κλίσειν οἷον τὰ simplex, ἀπλοῦς, duplex, διπλοῦς, triplex, τριπλοῦς, qvadruplex, τετραπλοῦς, qvincuplex, πενταπλοῦς, septemplex, ἑπταπλοῦς, decemplex, δεκαπλοῦς, centuplex, ἑκατονταπλοῦς. Τὰ δὲ εἰς plus (ὡς simplus, duplus, triplus, qvatruplus, octuplus) εἶναι οὐδέτερα μόνον, σημαίνοντα μέγεθος ἑτέρου διπλάσιον, τριπλάσιον κτλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΩΝ.

§. 35. Αἱ ἀντωνυμίαι εἶναι προσωπικαί, δεικτικαί, αὐτοπαθεῖς, ἀναφορικαί, ἐρωτηματικαί καὶ ἀόριστοι.

Καὶ αἱ μὲν προσωπικαὶ κλίνονται οὕτως.

Ἀριθμὸς ἐνικός.

Ὀν.	ego, ἐγώ.	tu, σύ.	ἐλλείπει.
Γεν.	(mei)	(tui)	suī
Δοτ.	mihi καὶ mi	tibi	sibi
Αἰτ.	me	te	se
Ἀφ.	me	te	se

Ἀριθμὸς πληθυντικὸς.

Ὀν. καὶ Αἰτ.	nōs	vōs	
Γεν.	(nostrum)	(vestrum)	ὡς ὁ ἐνικός.
Δοτ. καὶ Ἀφ.	nōbis	vōbis.	

Σημ. α'. Ἄντι τῆς ἐν. καὶ πληθ. γενικῆς τῶν ἀντωνυμιῶν τούτων εἶναι ἐν χρήσει ἡ αἰ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι meus, tuus, suus, noster, vester, ἢ ἡ γενικὴ τοῦ οὐδετέρου γένους τῶν αὐτῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν, mei, tui, sui, nostri, vestri· αἱ δὲ γενικαὶ nostrum καὶ vestrum εὐρηνται μόνον εἰς τινὰς φράσεις, περὶ ὧν ἔσται λόγος ἐν τῷ συντακτικῷ.

Σημ. β'. Εἰς πάσας τὰς πτώσεις τῶν ἀντωνυμιῶν τούτων, πλὴν τῶν tu, sui, nostrum καὶ vestrum, προστίθεται ἐνίοτε τὸ ἀχώριστον μόριον met, δι' οὗ ἀντιτίθεται μετ' ἐμπράσεως ἐν πρόσωπον πρὸς ἕτερον οἶον, egomet, ἐγὼ αὐτὸς, mihimet, temet, semet, κτλ· ἢ δὲ tu ἐπιτεινομένη γίνεται tutē καὶ tutemet. Ὡσαύτως καὶ ἡ αἰτ. καὶ ἀφ. meme, tele, sese.

Σημ. γ'. Μόνη ἡ tu καὶ vos εἶναι ὀνομαστικὴ καὶ κλητικὴ ἢ αὐτῆ, αἱ λοιπαὶ δὲν ἔχουσι κλητικὴν. Ἡ δὲ τοῦ γ' προσώπου εἶναι ἡ αὐτὴ καὶ αὐτοπαθῆς ἀντωνυμία· ἐπειδὴ ἕτερον τύπον ἢ λατινικὴ γλῶσσα δὲν ἔχει δι' αὐτὴν διὸ καὶ τινες θεωροῦσι ταύτην μόνον ὡς αὐτοπαθῆ ἀντωνυμίαν (Βλ. Δ. Γ. §. 85).

§. 36. Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι ἡ hic, οὗτος, iste, ὅδε, αὐτὸς, ille, ἐκεῖνος, is, αὐτὸς, idem, ὁ αὐτὸς, ipse, ὁ ἴδιος. Εἰς τὰς ἀνάγονται καὶ ἡ alius, ἄλλος, καὶ alter, ὁ ἕτερος. Κλίνονται δὲ ὡς ἐφεξῆς.

1) Ἡ hic, οὗτος.

Ἀριθμὸς ἐνικός.

Ὀν.	hic, οὗτος.	haec, αὕτη.	hoc, τοῦτο.
Γεν.	huius) κοινὰ καὶ τῶν τριῶν γενῶν.	
Δοτ.	huic		
Αἰτ.	hunc	hanc	hoc
Ἀφ.	hoc	hac	hoc

Ἀριθμὸς πληθυντικός.

Ὀν.	hi	hae	haec
Γεν.	horum	harum	horum
Δοτ. καὶ Ἀφ.	his	κοινὴ καὶ τῶν τριῶν γενῶν.	
Αἰτ.	hos	has	haec.

Σημ. Εἰς τὰς εἰς m καὶ s ληγούσας πτώσεις προστίθεται ὡς προσχηματισμὸς τὸ μόριον ce, μᾶλλον ἐπιτεῖνον τὴν δεῖξιν· οἶον, *hujusce, hosce, horunce, τουτουῖ, τουτονί*. Εἰς δὲ τὰς εἰς c ληγούσας προσετίθετο τὸ πάλαι e μετὰ τὸ c ὡς *hice, hunce, huice*.

2) Ἡ iste, ὅδε, αὐτός.

Ἀριθμὸς ἐνικός.

Ὀν.	iste, αὐτός,	ista, αὐτή,	istud, αὐτό.
Γεν.	istius)	κοινὰ καὶ τῶν τριῶν γενῶν.	
Δοτ.	isti)		
Αἰτ.	istum	istam	istud
Ἀφ.	isto.	ista.	isto.

Ὁ πληθυντικός κλίνεται κατὰ τὴν α' καὶ β' κλίσιν κανονικῶς. Κατὰ τὸ iste κλίνεται καὶ ἡ ille, ἐκεῖνος, illa, ἐκεῖνη, illud, ἐκεῖνο, καὶ ἡ ipse, ipsa, ipsum, ὁ ἴδιος, ἡς ἢ οὐδετέρα λήγει εἰς m, οὐχὶ δὲ εἰς d.

Σημ. α'. Τοῦ ἀρχαίου τύπου *ollus* ἀντὶ *ille*, εὔρηται παρὰ Βιργιλίῳ ἢ ἐν. δοτικῇ καὶ πληθ. ὀνομαστικῇ *olli*. Αἱ δὲ *iste* καὶ *ille* δέχονται ἐνίοτε τὸν προσχηματισμὸν c καὶ σπανίως τὸν ce· οἶον, *istic istaec, istuc* καὶ *istoc, illic, illaec, illuc* καὶ *illoc*, κλινόμενα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ, αἰτιατικῇ καὶ ἀφαιρετικῇ ὡς ἡ *hic*.

Σημ. β'. Ἡ *ipse* (καὶ παρὰ κωμικοῖς *ipsus*) εἶναι σύνθετος ἐκ τῆς *is* καὶ *pse*, ὡς ἡ *idem* ἐκ τῆς *is* καὶ *dem*. Οἱ ἀρχαῖοι τύποι *ea-pse eam-pse* καὶ *eo-pse* ἀντὶ *ipsa, ipsam* καὶ *ipso* εὔρηται παρὰ Πλάτῳ.

3) Ἡ is, ea, id, αὐτός.

Ἀριθμὸς ἐνικός.

Ὀν.	is, αὐτός,	ea, αὐτή,	id, αὐτό.
Γεν.	ejus)	κοινὰ καὶ τῶν τριῶν γενῶν.	
Δοτ.	ei)		

Αἰτ.	eum	eam	id
Ἄφ.	eo	eā	eo

Ἄριθμός πληθυντικός.

Ὀν.	ii καὶ ei	eae	ea
Γεν.	eōrum	eārum	eōrum

Δοτ. καὶ Ἄφ. iis καὶ eis κοινὴ καὶ τῶν τριῶν γενῶν.

Αἰτ.	eos	eas	ea
------	-----	-----	----

Κατὰ τὸν τύπον τοῦτον κλίνεται καὶ ἡ ἀπὸ ταύτης καὶ τοῦ ἐπιτακτικοῦ μορίου *dem* σύνθετος *īdem* (ἀντὶ *is-dem*), *eādem*, *īdem*, τηρουμένου τοῦ μορίου ἀμεταβλήτου εἰς πάσας τὰς πτώσεις.

Σημ. α'. Ἡ ὀνομαστικὴ πληθυντικὴ *ei*, εἶναι σπανία, ἡ δὲ *iis* εὔρηται συχνότερον ἢ ἡ *eis*.

Σημ. β'. Ἐκ τῶν μορίων *ecce* καὶ *en* (ἰδοῦ, ἦν) καὶ τῆς αἰτιατικῆς τοῦ ἄρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ τῶν ἀντωνυμιῶν *is* καὶ *ille* προήλθον οἱ ἐν τῇ συνηθείᾳ εὐχρηστοὶ τύποι *eccum*, *eccam*, *eccos*, *eccas*, *ellum*, *ellam*, *ellos*, *ellas*, οἵτινες ἀπαντῶνται παρὰ τοῖς ζωμικοῖς Πλάτῳ καὶ Τερεντίῳ.

Ἡ *alius*, *alia*, *aliud*, ἄλλος, κλίνεται ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ κατὰ τὸ *unus*, *una*, *unum* (βλ. §. 10 σημ. β' καὶ 32), ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ κατὰ τὴν α' καὶ β' κλίσιν κανονικῶς· ὡσαύτως καὶ ἡ *alter* (ἄρσ.), ὁ ἕτερος ἐκ δύο, *altera* (θηλ.), *alterum* (οὐδέτερον), γεν. *alterius*, δοτ. *alteri*, καὶ διὰ τὰ τρία γένη· τὰ λοιπὰ ὁμαλῶς κατὰ τὴν α' καὶ β' κλίσιν. βλ. Δ. Γ. §. 84 σημ.

§. 37. Ἀναφορικὴ ἀντωνυμία εἶναι ἡ *quī*, ὅς, ἥτις κλίνεται κατὰ τὸν ἐπόμενον τρόπον.

Ἄριθμός ἐνικός.

Ὀν.	quī, ὅς,	quae, ἥ,	quod, ὅ.
-----	----------	----------	----------

Γεν.	cujus	κοινὰ καὶ τῶν τριῶν γενῶν.
Δοτ.	cui	

Αἰτ.	quem	quam	quod
------	------	------	------

Ἄφ.	quo	quā	quo
-----	-----	-----	-----

Ἄριθμός πληθυντικός.

Ὀν.	quī	quae	quae
-----	-----	------	------

Γεν.	quōrum	quārum	quōrum.
------	--------	--------	---------

Δοτ. καὶ Ἄφ. qvibus (qvīs) κοινὴ καὶ τῶν τριῶν γενῶν.

Αἰτ. qvas. qvae.

Σημ. Ἀρχαῖος τύπος τῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς εἶναι qvojus, qvoī. Ἡ πληθυντικὴ δοτικὴ καὶ ἀφαιρετικὴ qvīs, ἥτις καὶ qveis γράφεται, εἶναι ἀρχαϊκὴ ὡσαύτως καὶ ἡ ἐν. ἀφαιρετικὴ qvī, ἥτις παρὰ τοῖς δοκίμοις συνήθως μόνον μετὰ τῆς προθέσεως cum εὔρηται (ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνευ ταύτης ἀλλὰ μετὰ ῥημάτων)· οἷον, qvicum=cum qvo ἄρσ. καὶ οὐδ., παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ θηλυκόν· πρβ. Δ. Γ. §. 86. σημ. ε'.

§. 38. Ἀόριστοι ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι ἡ qvicumqve, qvisqvis, ὅστιςδῆποτε, ὅστισοῦν, uter, utercumqve, ὁπότερος.

Ἡ qvicumqve, quæcumqve, quodcumqve, κλίνεται ὡς ἡ ἀναφορικὴ qvī, μένοντος τοῦ ἀχωρίστου μορίου cumqve ἀκλίτου κατὰ πάσας τὰς πτώσεις. Ἡ δὲ uter, utra, utra, ἥτις συνήθως εἶναι ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία (πότερος), κλίνεται κανονικῶς κατὰ τὴν ἀ καὶ β' κλίσιν, πλὴν τῆς ἐν. γενικῆς καὶ δοτικῆς, αἵτινες εἶναι utrius, utri κατὰ τὰ ἐν §. 10. σημ. ε' ῥηθέντα. Ὡσαύτως κλίνεται καὶ ἡ σύνθετος utercumqve, ὁποτεροςδῆποτε.

Ἡ qvisqvis εὔρηται συνήθως μόνον εἰς τὴν ἐν. ὀνομαστικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν (qvoqvo) τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ οὐδετέρου γένους καὶ εἰς τὴν αἰτιατικὴν τοῦ οὐδετέρου (qvīdqvīd ἢ qvīcqvīd ὡς οὐσιαστικόν). Περὶ τῆς χρήσεως τούτων βλ. Δ. Γ. §. 87.

§. 39. Ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία εἶναι ἡ qvis ἢ qvī (ἄρσ.), qvae, (θηλ.), qvīd ἢ qvod (οὐδέτ.), καὶ ἡ μετὰ τοῦ ἐπιτατικοῦ μορίου qvisnam ἢ qvinam, qvænam, qvīdnam ἢ qvodnam, τίς, τί· ἐτι δὲ καὶ ἡ uter, utra, utrum, πότερος.

Ἡ qvis καὶ qvisnam κλίνονται ἐντελῶς ὡς ἡ ἀναφορικὴ qvī, πλὴν τῆς διττῆς ἐν. ὀνομαστικῆς τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τῆς ὀνομαστικῆς καὶ αἰτιατικῆς τοῦ οὐδετέρου. Ἡ qvīd καὶ qvīdnam εὔρηται καθ' ἑαυτὴν ὡς οὐσιαστικόν, ἡ δὲ qvod καὶ qvodnam μετὰ οὐσιαστικοῦ ὡς ἐπίθετον· οἷον qvīd feci? τί ἐποίησα; qvod facinus commisit? τί ἀμάρτημα ἐπραξεν; Ἡ qvis εἶναι καὶ οὐσιαστικόν καὶ ἐπίθετον, ἡ δὲ qvī ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπίθετον. Πλεῖω περὶ τῆς χρήσεως τούτων βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 88.

Σημ. Ἡ ἀρχαῖκὴ ἀφαιρετικὴ *qvi* εἶναι ἐν χρῆσει μόνον ἐν τῇ σημασίᾳ, πῶς; *qvi fit?* πῶς συμβαίνει; *qvi convenit?*

§. 40. Ἀόριστοι ἀρτωνυμῶν εἶναι αἱ *quis, aliquis, quispiam, quisquam, ullus, quidam*, τῆς, *alteruter*, ὁ εἷς ἢ ὁ ἕτερος (ἐκ δύο), καὶ αἱ διαιρετικαὶ *quisque*, ἕκαστος ἰδίως, *unusquisque*, εἷς ἕκαστος ἰδίως, *uterque*, ἑκάτερος, ἀμφοτέρω. ἔτι δὲ καὶ αἱ καθολικὴν ἔνοιαν ἀορίστως δηλοῦσαι *quivis, quilibet*, ὅστις δὴποτε, *utervis, uterlibet*, ὅστις δὴποτε ἐκ δύο. Εἰς ταύτας ἀνάγονται καὶ αἱ ἀρνητικαὶ λέξεις *nemo*, οὐδεὶς (οὐσιαστικόν), *nil*, οὐδὲν, *nullus*, οὐδεὶς (ἐπίθετον), *neuter* οὐδέτερος.

Ἡ *quis, qvi* καὶ θηλ. *quæ* καὶ *qua*, οὐδ. *quid* καὶ *quod*, κλίνονται ὡς ἡ ἀναφορικὴ *qvi*: πλὴν τῆς πληθ. ὀνομ. καὶ αἰτ. τοῦ οὐδετέρου καὶ τῆς ἐν. ὀνομ. τοῦ θηλυκοῦ, αἵτινες ἔχουσι δύο τύπους *quæ* καὶ *quæ*. *Quid* εἶναι οὐσιαστικόν, *quod*, ἐπίθετον. Βλ. καὶ Δ. Γ. §. 90.

Ἀπὸ τῆς *quis* σχηματίζονται καὶ κατ' αὐτὴν κλίνονται αἱ (ἐρωτημ.) *ecquis, ecqvi, ecqua, ecquæ, ecquid, ecquod*, τῆς; μὴ τῆς; καὶ τὸ ἐμφαντικώτερον *ecquisnam* καὶ *numquisnam*.

Κατὰ τὴν *quis* κλίνεται καὶ ἡ *aliquis*, ἥτις ἐν τῇ ἐνικῇ ὄν. τοῦ θηλυκοῦ καὶ ἐν τῇ πληθυντικῇ ὀνομ. καὶ αἰτιατικῇ τοῦ οὐδετέρου ἔχει μόνον τὸν τύπον *aliqua*. *Aliquid* εἶναι οὐσιαστικόν, *aliquod*, ἐπίθετον, *aliquis*, καὶ οὐσιαστικόν καὶ ἐπίθετον, *aliqui*, ἐπίθετον μόνον.

Ἡ *quisquam*, καὶ οὐδέτερον *quidquam* δὲν εὐρίσκεται εἰς θηλυκὸν γένος, οὐδὲ εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν. Κλίνεται δὲ καὶ αὕτη κατὰ τὴν *quis*, ἀκλίτου τοῦ *quam* μένοντος. Καὶ μετὰ προσωπικῶν ὀνομάτων συντασσομένη (ὡς *quisquam scriptor*, συγγραφεὺς τις,) εἶναι ποτὲ μὲν οὐσιαστικόν, ποτὲ δὲ ἐπίθετον, ἢ δὲ ἀντίστοιχος αὐτῆς *ullus* ἀείποτε ἐπίθετον. Πρβ. Δ. Γ. §. 90 σημ.

Καὶ αἱ *quidam, quispiam, quivis, quilibet, quisque*, κλίνονται ὡς ἡ ἀναφορικὴ. Τὸ οὐδέτερον αὐτῶν ὡς οὐσιαστικόν μὲν, εἶναι *quid* (*quiddam* κτλ.), ὡς ἐπίθετον δὲ *quod* (*quoddam* κτλ.). Τοῦ *unusquisque*, κλίνεται ἑκάτερον συνθετικὸν μέρος· (*unaquæque, unumquidque* γεν. *uniuscujusque* κ. ἐ.)· τῆς δὲ *utervis* (*utrâ-*

vis, utrumvis), uterlibet (utralibet, utrumlibet), uterque (uträque, utrumque) μόνον τὸ uter (γεν. utriusque, δοτ. utrique κτλ.)· τῆς δὲ alterūter ποτὲ μὲν ἐκότερον συνθετικὸν μέρος (alterutra, alterumutrum κτλ.), ποτὲ δὲ τὸ ἔσχατον μόνον (alterutra, alterutrum). Τὰ ἐπίθετα ullus, a, um, nullus, nonnullus, οὐδείς, neuter (neutra, neutrum), οὐδέτερος, κλίνονται κανονικῶς κατὰ τὴν α' καὶ β' κλίσειν, πλὴν τῆς γεν. καὶ δοτ. τοῦ ἐνικοῦ, ἧτις εἶναι ullius, ulli κατὰ τὰ ἐν τῷ §. 10. σ. β'. ῥηθέντα.

§. Nemo (γεν. īnis) εἶναι οὐσιαστικὸν ἀρσενικοῦ γένους κατὰ τὴν γ' κλίσειν κλινόμενον. Ἡ γενικὴ αὐτοῦ εἶναι ἀχρηστος ἐν τῇ συνθειᾷ, ὡσαύτως καὶ ἡ ἀφαιρετικὴ παρὰ τοῖς δοκίμοις, ἀντ' αὐτῶν δ' εὐχρηστος ἡ γεν. nullius, καὶ ἡ ἀφ. nullo. βλ. Δ. Γ. §. 91. σημ.

§. 41. Ἀπὸ τῆς γενικῆς τῶν προσωπικῶν παράγονται αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμιαὶ meus, mea, meum, ἐμός, tuus, tua, tuum, σός, suus, a, um, ὁ ἑαυτοῦ, noster, nostra, nostrum, ἡμέτερος, vester, vestra, vestrum, ὑμέτερος, κλινόμεναι κανονικῶς κατὰ τὴν α' καὶ β' κλίσειν ὡς τρικατάληκτα ἐπίθετα. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τῆς meus εἶναι mi καὶ ἔχι mee κατὰ τὸν §. 10. σημ. γ'.

Σημ. α'. Εἰς τὴν ἐνικὴν ἀφαιρετικὴν τούτων, μάλιστα εἰς τὴν τῆς suus, προσαρτᾶται ἐνίοτε τὸ ἀχώριστον μόριον pte πρὸς ἰσχυροτέραν ἀντίθεσιν τοῦ ἰδίου πρὸς ἕτερον· οἷον, meopte ingenio, suopte pondere, τῷ ἰδίῳ αὐτῆς βάρει· εἰς δὲ τὴν suus τὸ met, ὅτε ἔπεται συνήθως ἡ ipse· ὡς, suamet ipse fraude, ἰδίῳ αὐτοῦ δόλῳ.

Σημ. β'. Ἀπὸ τῆς ἐν. γενικῆς τῆς ἀναφορικῆς καὶ ἐρωτηματικῆς ἀντωνυμίας σχηματίζεται καὶ ἕτερα κτητικὴ ἀντωνυμία, ἡ cuius, cuja, cujum, τίνος; ἀλλ' αὕτη εἶναι ἐν χρήσει μόνον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ τοῖς κωμικοῖς. βλ. Δ. Γ. §. 92. σ. β'.

Σημ. γ'. Ἀπὸ τῶν noster, vester, καὶ τοῦ ἐρωτηματικοῦ cuius παράγονται τὰ μονοκατάληκτα ἐπίθετα nostras, vestras, cujas (γεν. nostrātis κτλ.), ἡμεδαπός, ὑμεδαπός, ποδαπός.

Περὶ τῶν συσχετικῶν ἀντωνυμιῶν βλ. Δ. Γ. §. 93.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΡΗΜΑΤΟΣ.

§. 42. Τὰ ῥήματα τῆς λατινικῆς εἶναι ἐνεργητικά, παθητικά, οὐδέτερα (καὶ ἀποθετικά). Αἱ ἐγκλίσεις αὐτῶν τέσσαρες, ὀριστική, ὑποτακτική, προστακτική καὶ ἀπαρέμφατος. Ἐκτὸς δὲ τούτων ἔχουσι τὰ ῥήματα καὶ δύο ὀνομαστικούς τύπους εἰς *um* (αἰτ.) καὶ *u* (ἀφ.), πρῶτον καὶ δεύτερον σουπίνον (*Supinum*) συνήθως καλούμενους, καὶ σημαίνοντας τὴν ἐνέργειαν τοῦ ῥήματος ἀορίστως καὶ γενικῶς, ἄνευ ἀναφορᾶς εἰς πρόσωπον ὀρισμένον· εἶναι δὲ ἐν χρήσει μόνον εἰς τινὰς περιστάσεις, περὶ ὧν ἔσται λόγος εἰς τὸ συντακτικόν.

Αἱ μετοχαὶ εἶναι ἐνεργητικαὶ καὶ παθητικαί. Αἱ μὲν πρῶται ἔχουσι δύο μόνον χρόνους ἐνεστώτα *scribens*, γράφων, καὶ μέλλοντα *scripturus*, *a*, *um*, γράψων· αἱ δὲ δεύτεραι παρακείμενον μόνον, *scriptus*, *a*, *um*, γεγραμμένος. Ἐχουσι προσέτι τὰ ῥήματα καὶ ἕτερον ῥηματικὸν οὐδέτερον ὄνομα τῆς β' κλίσεως ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ μόνον εὐχρηστον, γερούνδιον (*Gerundium*) καλούμενον, οὗ ἡ μὲν ὀνομαστική εἶναι ὅλως ἄχρηστος, ὡς τοιαύτη δὲ χρησιμεύει αὐτὸς τοῦ ῥήματος ὁ ἀπαρεμφαικὸς ἐνεστώς, αἱ δὲ πλάγιαί πτώσεις ἀντιστοιχοῦσιν εἰς τὰς τοῦ ἐλληνικοῦ ὀνομαστικοῦ ἀπαρεμφάτου, ἅς διὰ τὴν ἑλληνικὴν τοῦ ἄρθρου ἀναπληροῖ ἡ λατινικὴ γλῶσσα διὰ τοῦ γερούνδιου τούτου· οἷον, *scribendi*, *scribendo*, *scribendum*, τοῦ γράφειν, τῷ γράφειν, τὸ γράφειν.

Ἀπὸ τοῦ γερούνδιου τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων σχηματίζεται προσθέσει τῶν καταλήξεων *us*, *a*, *um* τὸ μετοχικὸν ἢ ῥηματικὸν παθητικὸν ἐπίθετον, *Gerundivum* συνήθως καλούμενον, ὅπερ τινὲς θεωροῦσιν ὡς παθητικὸν μέλλοντα τῆς μετοχῆς· κυρίως ὅμως ἀντιστοιχεῖ ἐν πολλοῖς τοῖς εἰς τέος, τέα, τέον ῥηματικοῖς ἐπιθέτοις τῆς ἐλληνικοῖς· οἷον, *epistola scribenda*, γραπτέα ἐπιστολή. βλ. Δ. Γ. §. 97.

§. 43. Οἱ χρόνοι τῆς ὀριστικῆς εἶναι ἕξ· ὁ ἐνεστώς *scribo*, γράφω, ὁ παρατακτικὸς *scribēbam*, ἔγραφον, ὁ μέλλον *scribam*, γράψω, ὁ παρακείμενος, ὅστις καὶ τόπον ἐλληνικοῦ ἀορίστου πολλάκις ἐπέχει, *scripsi*, γέγραφα καὶ ἔγραψα, ὁ ὑπερσυντελικὸς *scripsēram*,

ἔγεγράφειν, ὁ τετελεσμένος μέλλων *scripsēro*, θέλω ἔχει γεγραμμένον. Τούτων ὁ ἐνεστώς, παρακείμενος καὶ μέλλων εἶναι κύριοι χρόνοι. Ἡ ὑποτακτικὴ ἔχει τοὺς αὐτοὺς χρόνους τῆς ὀριστικῆς, πλὴν τοῦ παθητικοῦ μέλλοντος· ἡ δὲ προστακτικὴ ἓνα μόνον, τὸν ἐνεστώτα, ἢ ἀπαρέμφατος τοὺς τρεῖς κυρίους χρόνους.

Τὰ πρόσωπα τοῦ ῥήματος εἶναι τρία, οἱ δὲ ἀριθμοὶ δύο μόνον, ἐνικός καὶ πληθυντικός· οἶον, ἐνικ. *scribo*, γράφω, *scribis*, γράφεις, *scribit*, γράφει, πληθ. *scribimus*, γράφομεν, *scribitis*, γράφετε, *scribunt*, γράφουσιν. Ἡ προστακτικὴ ἔχει μόνον δευτέρον καὶ τρίτον πρόσωπον.

Αἱ συζυγίαι εἶναι τέσσαρες, διακρινόμεναι κυρίως ἐν τῇ καταλήξει τοῦ ἐνεστώτος τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀπαρεμφάτου· ἐπειδὴ ἡ ἀλήγει ἐν τῷ ἀπαρεμφάτῳ εἰς *āre*, ἢ β' εἰς *ēre*, ἢ γ' εἰς *ēre*, ἢ δ' εἰς *īre*. Καὶ εἰς μὲν τὴν ἀ ἀνήκουσι πάντα τὰ ῥήματα, τῶν ὁποίων ἡ ῥίζα καταλήγει εἰς *a*, ὅπερ εἰς μὲν τὸ ἀ πρόσωπον τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς συναιρεῖται μετὰ τοῦ τῆς καταλήξεως φωνήεντος εἰς *o* (οἶον, *ama-o* = *amo*, ἀγαπῶ), εἰς δὲ τὸ β' καὶ τοὺς τῶν λοιπῶν προσώπων καὶ χρόνων τύπους ἀναφαίνεται πάλιν (ὡς *amas*, ἀγαπᾷς, *amat*, ἀγαπᾷ, *amabam*, ἠγάπων, κ. ἐ.). Εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἀνήκουσι τὰ ἔχοντα χαρακτηριστικὸν φωνῆεν τὸ *e* (οἶον, *mone-o*, συμβουλεύω)· εἰς τὴν τρίτην ὅσα χαρακτηριστικὸν ἔχουσι σύμφωνον ἢ τὸ φωνῆεν *u* (ὡς, *scrib-o*, γράφω, *minu-o*, ἐλαττώνω)· εἰς δὲ τὴν τετάρτην ἀνήκουσι τὰ ἔχοντα χαρακτηριστικὸν *i*· (οἶον, *audi-o*, ἀκούω). Πρβ. Δ. Γ. §. 101.

Περὶ σχηματισμοῦ τοῦ ῥήματος κατὰ πάντα τοὺς χρόνους καὶ τὰς ἐγκλίσεις.

§. 44. Ἀπὸ τῆς ῥίζης τοῦ ῥήματος, ἧτις ἀνευρίσκειται ἐν τῷ ἀ προσώπῳ τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς ἀποβαλλομένης τῆς καταλήξεως *o* (οἶον ἀπὸ τοῦ *amo* ἢ *amao*, *moneo*, *scribo*, *audio*, ἀνευρίσκονται καὶ τῶν τεσσάρων συζυγιῶν αἱ ῥίζαι *ama*, *mone*, *scrib*, *audi*) σχηματίζεται 1) ὁ ἐνεστώς τῶν λοιπῶν ἐγκλίσεων, 2) ὁ παρατατικός τῆς ὀριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς, 3) ὁ μέλλων τῆς ὀριστικῆς, 4) ὁ ἐνεστώς τῆς μετοχῆς καὶ 5) τὸ γερουνδιον καὶ τὸ μετοχικὸν ἐπί-

θετον, προστιθεμένης τῆς ἰδιαίτερας καταλήξεως ἐνὸς ἐκάστου τῶν χρόνων τούτων, ὡς δεικνύουσι τὰ κατωτέρω παραδείγματα.

Περὶ σχηματισμοῦ τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς σημειωτέον, ὅτι ἐν μὲν τῇ *á* καὶ *δ'* συζυγίᾳ σχηματίζεται οὗτος προσθέσει τῆς καταλήξεως *vi* εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ ῥήματος· οἶον, *ama-vi*, *audi-vi*, ἐν δὲ τῇ *β'* ἀποβολῇ τοῦ χαρακτηριστικοῦ *e* καὶ προσθέσει τῆς συλλαβῆς *ui* (ἥτις εἶναι ἡ αὐτὴ τῆς *vi*)· ὡς, *mon-ui*. Τῆς *γ'* ὅμως ὁ παρακειμένος ῥημάτων τινῶν λήγει εἰς *i*, ἄλλων εἰς *si* καὶ τινῶν εἰς *ui*. Καὶ εἰς *i* μὲν λήγει ὁ τῶν ἐχόντων *u* ἢ ἄλλο τι φωνῆεν χαρακτηριστικὸν ἐν τῇ ῥίζῃ· εἰς *si* δὲ τῶν ἐχόντων χαρακτηῖρα *b*, *p*, *c* (*qv*, *h*), *g* (*gv*) καὶ *d'* ὧν τὸ μὲν *d* ἀποβάλλεται πρὸ τῆς *si*, τὸ δὲ *bsi* τρέπεται εἰς *psi*, τὸ *gsi* καὶ *csi* εἰς *xi*· οἶον, *laedo*, βλάπτω, *paraxi*, *laesi*, *scribo*, γράφω, *scripsi*, *repi*, ἔρω, *repsi*, *dico*, λέγω, *dixi*. Πρβ. § 52 περὶ τινῶν ἄλλων ἀνωμαλιῶν.

Σημ. Τὰ εἰς *i* τὸν παρακειμένον σχηματίζοντα καὶ χαρακτηριστικὸν σύμφωνον ἔχοντα ἐκτείνουσι τὸ φωνῆεν τῆς ῥίζης ἐὰν ᾖναι βραχὺ καὶ οὐδὲ θέσει μακρὸν· ὡς *lego*, *lēgi*, *collīgo*, *collēgi*, συλλέγω. Ἡ ἔκτασις αὕτη τοῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος γίνεται καὶ εἰς ἄλλας συζυγίας, αἵτινες ἔχουσι (ἀνωμάλως) *i* μόνον ἐν τῷ παρακειμένῳ. Ἐκ τῶν τοιούτων δὲ βραχεῖαν τὴν παραλήγουσαν ἔχουσι μόνον τὰ *bībi*, *fīdi*, *scīdi*, *tūli*, ἀπὸ τῶν *bibo*, πίνω, *findo*, *scindo*, σχίζω, *fero*, φέρω. Βλ. Δ. Γ. §. 103.

Γνωστοῦ δὲ ὄντος τοῦ παρακειμένου τούτου, σχηματίζονται ἐξ αὐτοῦ οἱ ἐξῆς χρόνοι: 1) οἱ παρακειμένοι τῶν λοιπῶν ἐγκλίσεων, 2) ὁ ὑπερσυντελικὸς καὶ ὁ τετελεσμένος μέλλων τῆς ὀριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς, προστιθεμένων τῶν ἰδιαίτερων καταλήξεων τῶν χρόνων τούτων εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ παρακειμένου μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ τελικοῦ *i*· οἶον ἀπὸ τοῦ *ama-vi*, ὑπερσ. ὀριστικῆς *ama-vĕram*, κτλ.

Τὰ σουπίνα τῆς *á*, *γ'* καὶ *δ'* συζυγίας σχηματίζονται προστιθεμένων εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ ῥήματος τῶν καταλήξεων *tum* τοῦ *á* σουπίνου καὶ *tu* τοῦ *β'*, πρὸ τῶν ὁποίων τὸ *h* τῆς ῥίζης τρέπεται εἰς *p*, τὸ δὲ *g*, (*qv*, *h*, *gv*) εἰς *c*· οἶον, *ama-tum*, *scrip-tum*, *audi-tum*, *ama-tu*, *scrip-tu*, *audi-tu*. Τῶν δὲ τῆς *γ'* συζυγίας ῥημάτων, ὧν ἡ ῥίζα λήγει εἰς *d*, τὰ σουπίνα λήγουσιν εἰς *sum* καὶ *su*, πρὸ τῶν

οποίων αποβάλλεται τὸ d· οἶον ἀπὸ τοῦ laedo, laesum, laesu. Εἰς δὲ τὰ τῆς ε' αποβάλλεται τὸ e τῆς ρίζης καὶ προστίθεται εἰς αὐτὴν ἡ κατάληξις *ĭtum, ĭtu'* οἶον, *monĭtum, monĭtu*.

Σημ. Τὸ ĭ τῆς παραληγοῦσης τοῦ σουπίνου εἶναι πάντοτε μακρὸν, ὅταν ὁ παρακείμενος λήγῃ εἰς vi, πλὴν τῶν *ĭtum, cĭtum, lĭtum, qvĭtum, sĭtum* ἀπὸ τῶν ἀνωμάτων eo, πορεύομαι, eieo, κινῶ, lino, ἀλείφω, qveo, δύναμαι, sino, συγχωρῶ. Βραχὺ δὲ ä ἔχουσι μόνον τὰ σουπίνα *dätum, rätum, sätum* ἀπὸ τῶν ἀνωμάτων do, δίδω, reor, νομίζω, sero, σπείρω· καὶ βραχὺ ü μόνον τὸ *rütum* ἀπὸ τοῦ *ruo*, κρημνίζω.

Ἀπὸ τοῦ á σουπίνου σχηματίζεται ὁ παρακείμενος τῆς παθητικῆς μετοχῆς, τρεπομένης τῆς καταλήξεως *um* τοῦ σουπίνου εἰς *us, a, um*, καὶ ὁ μέλλων τῆς ἐνεργητικῆς μετοχῆς, τρεπομένης τῆς αὐτῆς εἰς *urus, ura, urum'* οἶον, ἀπὸ τοῦ σουπίνου *amätum* γίνεται ὁ παρακείμενος *amatus, a, um*, καὶ ὁ μέλλων *amaturus, a, um'* καὶ ἀπὸ τοῦ *scriptum, scriptus, a, um*, καὶ *scripturus, a, um*, κτλ. βλ. Δ. Γ. ἀπὸ τοῦ §. 106. κ. ε.

Ὁ ἐνεργητικὸς μέλλων τῆς ἀπαρεμφάτου, ὁ παθητικὸς παρακείμενος καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ χρόνοι σχηματίζονται ὄχι μονολεκτικῶς, ἀλλὰ διὰ περιφράσεως ἀπὸ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος *sum*, εἰμι, ὅπερ διὰ τοῦτο καλεῖται βοηθητικόν, καὶ τοῦ παρακειμένου τῆς παθητικῆς μετοχῆς.

Σημ. Πρὸς σχηματισμὸν λοιπὸν παντὸς ῥήματος ἀπαιτεῖται νὰ γνωρίζωμεν τὸν ἐνεστῶτα, παρακείμενον καὶ τὸ πρῶτον σουπίνον· διότι ἀπὸ τούτων σχηματίζονται πάντες οἱ λοιποὶ τοῦ ῥήματος χρόνοι κατὰ τὰ ἤδη εἰρημένα καὶ τὰ ἐφεξῆς παραδείγματα τῶν τεσσάρων συζυγιῶν. Διὸ οἱ τρεῖς οὗτοι χρόνοι τοῦ ῥήματος καλοῦνται ἀρχικοί, οἱ δὲ λοιποὶ πάντες παράγωγοι, ὡς ἀπ' ἐκείνων παραγόμενοι. Ὅποιαν δὲ ἀνωμαλίαν ἔχουσιν ἐκεῖνοι, τὴν αὐτὴν τηροῦσι καὶ οὗτοι. Ὅταν δὲ εἷς τῶν ἀρχικῶν ἦναι ἄχρηστος, εἶναι ὡσαύτως ἄχρηστοι συνήθως καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ παραγόμενοι. Τούτου ἕνεκα πρὶν ἀρχίσωμεν νὰ σχηματίσωμεν τὸ ῥῆμα, πρέπει νὰ γνωρίζωμεν τοὺς τρεῖς τούτους χρόνους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΤΟ ΡΗΜΑ SUM ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΣΥΖΥΓΙΩΝ.

§. 45. Ἐπειδὴ τὸ ῥῆμα sum, εἰμι, ἔχει διάφορον τῶν λοιπῶν ῥημάτων σχηματισμὸν, καὶ ἐπειδὴ εἶναι ἀναγκαῖον πρὸς σχηματισμὸν τῶν διὰ περιφράσεως σχηματιζομένων χρόνων τῶν τεσσάρων συζυγιῶν, προτάσσομεν αὐτὸ ἐνταῦθα.

Ὅριστικὴ.

Ἐνικός.

Πληθυντικός.

Ἔνεστ.	sum, es, est.	sūmus, estis, sunt.
Παρατ.	eram, eras, erat.	erāmus, erātis, erant.
Παρακ.	fui, fuisti, fuit.	fuīmus, fuistis, fuērunt (ēre).
Ἰπερσ.	fuēram, fueras, fuerat.	fuerāmus, fuerātis, fuerant.
Μέλλ.	ero, eris, erit.	erīmus, erītis, erunt.
Μέλλ. τ.	fuēro, fuēris, fuērit.	fuerīmus, fuerītis, fuerint. *

Ὑποτακτικὴ.

Ἐνικός.

Πληθυντικός.

Ἔνεστ.	sim, sis, sit.	sīmus, sītis, sint.
Παρατ.	essem, esses, esset.	essēmus, essētis, essent.
Παρακ.	fuērim, fueris, fuerit.	fuerīmus, fuerītis, fuerint. *
Ἰπερσ.	fuissem, fuisses, fuisset.	fuissemus, fuissetis, fuissent.
Μέλλ.	futūrus(a, um)sim, sis, sit, futūri (æ, a) simus, sitis, sint.	
Μέλλ. τ.	fuerim κ. ε. ὡς καὶ ὁ παραλείμενος.	

Προστακτικὴ.

Ἔνεστ.	ἐνικ. ε' πρόσ. es ἢ esto.	Πληθ. ε' πρόσ. este ἢ estōte.
	γ' πρόσ. esto.	γ' πρόσ. suntō.

Ἀπαρέμφατος.

Ἔνεστ. esse, παρακ. fuisse. Μέλλ. ἐνικ. futurus (a, um) esse, ἢ κατ' αἰτιατικὴν futurum (am) esse, πληθ. futuri (æ, a) ἢ futuros (as, a) esse.

* Εἰς τὸν πρῶτον λόγον ἀείποτε fuerīmus, fuerītis· ὡσαύτως καὶ εἰς τοὺς αὐτοὺς χρόνους τῶν τεσσάρων συζυγιῶν ἢ παραλήγουσα τούτων εἶναι βραχεῖα.

Μετοχή.

Μέλλων. futurus, a, um.

Σημ. α'. Τὸ σουπῖνον καὶ τὸ γερούδιον λείπει. Ἡ μετοχή *ens*, (γεν. *entis*) ὡς τοιαύτη εἶναι ἀχρηστος, ἐν χρήσει δὲ ὡς φιλοσοφικὸς τεχνικὸς ὄρος, οὐσίαν σημαίνουσα.

Σημ. β'. Κατὰ τὸ ἀπλοῦν *sum* κλίνονται καὶ τὰ σύνθετα αὐτοῦ· οἶον, *absum*, ἄπειμι (παρακ. *abfui* καὶ *afui*), *adsum*, πάριμι (ἡ *assum*, παρακ. *affui* καὶ *adfui*), *desum*, ἐλλείπω, *insum*, ἐνυπάρχω, *intersum*, παρευρίσκομαι, *obsum*, ἐναντιοῦμαι, *praesum*, πρόσταμαι, *prosum*, ὠφελῶ, *subsum*, ὑπόκειμαι, *supersum*, ὑπολείπομαι. Τούτων μόνον τὰ *absum* καὶ *praesum* ἔχουσιν εὐχρηστον τὸν ἐνεστώτα τῆς μετοχῆς *absens*, ἀπών, *praesens*, παρών. Τὸ δὲ *prosum* κλινόμενον δέχεται διὰ τὴν εὐφωνίαν τὸ *d* μεταξὺ τοῦ *o* τῆς προθέσεως καὶ τοῦ *e* τοῦ ῥήματος· οἶον, *prosum*, *prod-es*, *prodest*, *prosumus*, *prodestis*, *prosunt*.

Σημ. γ'. Ἄντι τοῦ συνθέτου ἀπαρεμφατικοῦ μέλλοντος *futurum esse* εὐρῆται *fōre*, καὶ ἄντι τοῦ παρατατικοῦ τῆς ὑποτακτικῆς *essem*, *esses* κτλ. *fōrem*, *fōres*, *foret*, *forent* (ἔτι δὲ *affōre*, *affōrem*, *profōre*, *profōrem* κτλ). Περὶ τῆς χρήσεως τούτων ἔσται λόγος ἐν τῷ συντακτικῷ.

Σημ. δ'. Ἀρχαῖκοι τύποι τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὑποτακτικῆς εἶναι *siem*, *sies*, *siet*, *sient*, καὶ *fuam*, *fuas*, *fuat*, *fuant*, ὅτινες ἀπαντῶνται παρὰ τοῖς κωμικοῖς. Λίαν δὲ ἀπηρχαιωμένος εἶναι ὁ τύπος τοῦ ὀριστικοῦ μέλλοντος *escit*, *escunt* καὶ *esit*, *esunt*. Περὶ Δ. Γ. §. 108. σ. δ'.

Σημ. ε'. Πάντες οἱ τύποι τοῦ *sum* οἱ ἀπὸ τοῦ *e* ἀρχόμενοι ἀνήκουσιν εἰς τὴν ῥίζαν *es* (εἰμι), ἀφ' ἧς καὶ ὁ ἐνεστώτης *sum*, ὅστις κατ' ἀρχὰς ἦτο *esum*, οἱ δὲ λοιποὶ εἰς τὴν ῥίζαν *fuo*, φῶ.

§. 46. Εἰς τὰ ἐπόμενα παραδείγματα τῶν τεσσάρων συζυγιῶν φαίνονται ἅπασαι αἱ μεταβολαὶ τῆς ῥίζης καὶ καταλήξεως, δι' ὧν δηλοῦνται αἱ διάφοροι ἐγκλίσεις, οἱ χρόνοι, τὰ πρόσωπα καὶ οἱ ἀριθμοί.

ΟΛΟΚΛΗΡΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΣΥΖΥΓΙΩΝ.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ.

Ὀριστική.

Ἐνεστώς.

Συζυγία Α΄.	Β΄.	Γ΄.	Δ΄.
Ἐν. amo, ἀγαπῶ.	moneo, νουθετῶ.	scribo, γράφω.	audio, ἀκούω.
amas	mones	scribis	audis
amat	monet	scribit	audit
Πλ. amāmus	monēmus	scribimus	audimus
amātis	monētis	scribitis	auditis
amant.	monent.	scribunt.	audiunt

Παρατατικός.

(Ἡ κατάληξις τοῦ τῆς ἀ καὶ β΄ συζυγίας εἶναι bam, τῆς γ΄ καὶ δ΄ ēbam).

amābam	monēbam	scribēbam	audiēbam
amabas	monebas	scribebas	audiebas
amabat	monebat	scribebat	audiebat
amabāmus	monebāmus	scribebāmus	audiebāmus
amabātis	monebātis	scribebātis	audiebātis
amabant	monebant	scribebant	audiebant.

Παρακείμενος.

(Ἡ κατάληξις τοῦ τῆς ἀ καὶ δ΄ συζυγίας εἶναι vi, τῆς β΄ ui ἀποβαλλομένου τοῦ ῥιζικοῦ e, τῆς γ΄ i ἢ si).

amāvi	monui	scripsi	audīvi
amavisti	monuisti	scripsisti	audivisti
amavit	monuit	scripsit	audivit
amavimus	monuimus	scripsimus	audivimus
amavistis	monuistis	scripsistis	audivistis
amavērunt	monuērunt	scripsērunt	audivērunt
(ἢ amavēre).	(monuēre).	(scripsēre).	(audivēre).

Υπερσυντελικός.

(Ἡ κατάληξις *eram* προστίθεται εἰς τὸν παρακείμενον μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ καταληκτικοῦ *i*).

amavēram	monuēram	scripsēram	audivēram
amaveras	monueras	scripseras	audiveras
amaverat	monuerat	scripserat	audiverat
amaverāmus	monuerāmus	scripserāmus	audiverāmus
amaverātis	monuerātis	scripserātis	audiverātis
amavērant.	monuerant.	scripserant.	audiverant.

Μέλλων.

(Ἡ κατάληξις τοῦ τῆς *á* καὶ *é* συζυγίας εἶναι *bo*, τῆς *γ'* καὶ *δ'* *am*).

amābo	monēbo	scribam	audiam
amabis	monebis	scribes	audies
amabit	monebit	scribet	audiet
amabīmus	monebīmus	scribēmus	audiēmus
amabītis	monebītis	scribētis	audiētis
amabunt.	monēbunt.	scribent.	audient.

Μέλλων τετελεσμέρος.

(Ἡ κατάληξις *ero* προστίθεται εἰς τὸν παρακείμενον μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ καταληκτικοῦ *i*).

amavēro	monuēro	scripsēro	audivēro
amaveris	monueris	scripseris	audiveris
amaverit	monuerit	scripserit	audiverit
amaverīmus	monuerīmus	scripserīmus	audiverīmus
amaverītis	monuerītis	scripserītis	audiverītis
amaverint.	monuerint.	scripserint.	audiverint.

*Υποτακτικὴ.**Ἐρεστώσ.*

(Ἡ κατάληξις εἶναι *am*, ἥτις ἐν τῇ *á* συζυγίᾳ μόνη τρέπεται εἰς *em* μετὰ τοῦ *a* τῆς *ρίζης*).

amem	moneam	scribam	audiam
ames	moneas	scribas	audias
amet	moneat	scribat	audiat
amēmus	moneāmus	scribāmus	audiāmus
amētis	moneātis	scribātis	audiātis
ament.	moneant.	scribant.	audiant.

Παρατατικός.

(Ἡ κατάληξις τῆς ἀ, β' καὶ δ' συζυγίας εἶναι rem, τῆς γ' ěrem).

amārem	monērem	scribērem	audīrem
amares	moneres	scriberes	audires
amaret	moneret	scriberet	audiret
amarēmus	monerēmus	scriberēmus	audirēmus
amarētis	monerētis	scriberētis	audirētis
amārent.	monērent.	scribērent.	audīrent.

Παρακείμενος.

(Ἡ κατάληξις ěrim προστίθεται εἰς τὸν παρακείμενον τῆς ὀριστικῆς μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ i).

amavěrim	monuěrim	scripsěrim	audivěrim
amaveris	monueris	scripseris	audiveris
amaverit	monuerit	scripserit	audiverit
amaverĩmus	monuerĩmus	scripserĩmus	audiverĩmus
amaverĩtis	monuerĩtis	scripserĩtis	audiverĩtis
amavěrint.	monuěrint.	scripsěrint.	audivěrint.

Υπερσυντελικός.

(Ἡ κατάληξις issem προσαρτᾶται εἰς τὸν παρακείμενον τῆς ὀριστικῆς μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ i).

amavissem	monuissem	scripsissem	audivissem
amavisses	monuisses	scripsisses	audivisses
amavisset	monuisset	scripsisset	audivisset
amavissēmus	monuissēmus	scripsissēmus	audivissēmus
amavissētis	monuissētis	scripsissētis	audivissetis
amavissent.	monuissent.	scripsissent.	audivissent.

Μέλλων.

amaturus, a, um, moniturus, a, um, scripturus, a, um, auditurus, a, sim, sis, sit.

amaturi, æ, a, monituri, æ, a, scripturi, æ, a, audituri, æ, a, simus, sitis, sint.

Ὁ τετελεσμένος μέλλων εἶναι ὁμοίος τῷ παρακειμένῳ.

Προστακτική.

'Ενεστώς. *

(Ἐν τῇ ἀ, β' καὶ δ' ἡ ρίζα ἀπλή, ἐν τῇ γ' ἡ ρίζα μετὰ τοῦ ε).

Ἐν. 2.	amā	monē	scribē	audi
2 καὶ 3.	amāto	monēto	scribīto	audīto
Πλ. 2.	amāte.	monēte.	scribīte.	audīte.
	καὶ amatōte	monetōte	scribitōte	auditōte
3	amanto.	monento.	scribunto.	audiunto.

'Απαρέμφατος.

'Ενεστώς.

(Ἡ κατάληξις τῆς ἀ, β' καὶ δ' re, τῆς δὲ γ' ěre).

amāre.	monēre.	scribēre.	audīre.
--------	---------	-----------	---------

Παρακείμενος.

(Ἡ κατάληξις isse προσαρτᾶται εἰς τὸν παρακείμενον τῆς ὀριστικῆς μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ i).

amavisse.	monuisse.	scripsisse.	audivisse.
-----------	-----------	-------------	------------

Μέλλων.

Ἐν. ὄν.	amaturus, a, um,	moniturus,	scripturus,	auditurus	} esse
αι.	amaturum, a, um.	a, um	καὶ scri-	κ. έ.	
Πλ. ὄν.	amaturi, æ, a	monituri,	pturum	audituros	
αι.	amatuos, as, a	æt, a.	κ. έ.	κ. έ.	

Σουπῖνον.

(Ἡ κατάληξις τῆς ἀ, γ' καὶ δ' συζυγίας tum, τῆς β' ĩtum ἀποβαλλομένου τοῦ καταληκτικοῦ τῆς ρίζης e).

amātum	monītum	scriptum	audītum
amatu.	monitu.	scriptu.	audītu. **

* Κατ' ἄλλους οἱ τῆς προστακτικῆς χρόνοι εἶναι δύο, ἐνεστώς καὶ μέλλων. Καὶ ὁ μὲν ἐνεστώς ἔχει δύο πρόσωπα, ἔν. β' ama καὶ πληθ. β' amāte· ὁ δὲ μέλλων ἔν. β' καὶ γ' amato, πληθ. β' amatōte καὶ γ' amanto. Οὕτω καὶ τὰ τῶν ἄλλων συζυγιῶν. Βλ. Δ. Γ. σελ. 94.

** Τὸ δεῦτερον τοῦτο σουπῖνον καλοῦσι τιμὲς παθητικῶν σουπῖνον, καὶ ὡς τοιοῦτο μεταφέρουσι εἰς τὴν παθητικὴν φωνήν.

Γερούνδιον.

(Ἡ κατάληξις τῆς *á* καὶ *é'* *ndi*, τῆς *γ'* καὶ *δ'* *endi*).

Γεν.	<i>amandi</i>	<i>monendi</i>	<i>scribendi</i>	<i>audiendi</i>
Δοτ. Ἀφ.	<i>amando</i>	κ. έ.	κ. έ.	κ. έ.
Αἰτ.	<i>amandum.</i>			

Μετοχή.

Ἐρεστώς.(Ἡ κατάληξις τῆς *á* καὶ *é'* *ns*, τῆς *γ'* καὶ *δ'* *ens*).

<i>amans.</i>	<i>monens.</i>	<i>scribens.</i>	<i>audiens.</i>
---------------	----------------	------------------	-----------------

Μέλλωρ.(Ἡ κατάληξις *ūrus* προσαρτᾶται εἰς τὸ σουπῖνον μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῆς καταλήξεως τούτου *um*).

<i>amatūrus, a, um.</i>	<i>monitūrus,</i>	<i>scriptūrus,</i>	<i>auditūrus,</i>
	<i>a, um.</i>	<i>a, um.</i>	<i>a, um.</i>

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ.

Πάντες οἱ ἀπλοῖ χρόνοι τῆς ὀριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς σχηματίζονται ἀπὸ τῶν ἀντιστοίχων ἐνεργητικῶν ἢ προστιθεμένου εἰς τὸ καταληκτικὸν ο ἑνὸς *i*, ἢ ἀντὶ τοῦ *m* τιθεμένου τούτου.

Ὀριστική.

Ἐρεστώς.

<i>amor</i>	<i>moneor</i>	<i>scribor</i>	<i>audior</i>
<i>amāris</i> (σπαν. <i>amāre</i>).	<i>monēris</i> (σπαν. <i>monēre</i>).	<i>scribēris</i>	<i>audīris</i>
<i>amātur</i>	<i>monētur</i>	<i>scribītur</i>	<i>audītur</i>
<i>amāmur</i>	<i>monēmur</i>	<i>scribīmur</i>	<i>audīmur</i>
<i>amamīni</i>	<i>monemīni</i>	<i>scribimīni</i>	<i>audimīni</i>
<i>amantur.</i>	<i>monentur.</i>	<i>scribuntur.</i>	<i>audiuntur.</i>

Παρατατικός.

<i>amābar</i>	<i>monēbar</i>	<i>scribēbar</i>	<i>audiēbar</i>
<i>amabāris</i> (ἢ <i>amabāre</i>)	<i>monebāris</i> (re)	<i>scribebāris</i> (re)	<i>audiebāris</i> (re)
<i>amabātur</i>	<i>monebatur</i>	<i>scribebatur</i>	<i>audiebatur</i>

amabāmur	monebāmur	scribebāmur	audiebāmur
amabamīni	monebamīni	scribebamīni	audiebamīni
amabantur.	monebantur.	scribebantur.	audiebantur.

Παρακείμερος.

amātus, a, um. monitus, a, um. scriptus, a, um. auditus, a, um.
sum, es, est.

amati, æ, a. moniti, æ, a. scripti, æ, a. auditi, æ, a.
sumus, estis, sunt.

Υπερσυντελικός.

amatus, a, um. monitus, a, um. scriptus, a, um. auditus, a, um.
eram, eras, erat.

amati, æ, a. moniti, æ, a. scripti, æ, a. auditi, æ, a.
eramus, eratis, erant.

Μέλλων.

amābor	monēbar	scribar	audiar
amabēris (ἢ amabēre)	monebēris (re)	scribēris (re)	audiēris (re)
amabītur	monebītur	scribētur	audiētur
amabīmur	monebīmur	scribēmur	audiēmur
amabimīni	monebimīni	scribēmīni	audiēmīni
amabuntur.	monebuntur.	scribentur,	audientur.

Μέλλων τετελεσμένος.

amatus, a, um. monitus, a, um. scriptus, a, um. auditus, a, um.
ero, eris, erit ἢ fuero, fueris, fuerit.

amati, æ, a. moniti, æ, a. scripti, æ, a. auditi, æ, a.
erimus, eritis, erunt, ἢ fuerimus, fueritis, fuerint.

*Υποτακτική.**Ἐρεστώς.*

amer	monear	scribar	audiar
amēris (ἢ amēre)	moneāris (re)	scribāris (re)	audiāris (re)
amētur	moneātur	scribātur	audiātur

amēmur	moneāmur	scribāmur	audiāmur
amemīni	moneamīni	scribamīni	audiamīni
amentur.	moneantur.	scribantur.	audiantur.

Παρατατικός.

amārer	monērer	scribērer	audīrer
amarēris (ἢ amarēre)	monerēris (re)	scriberēris (re)	audirēris (re)
amarētur	monerētur	scriberētur	audirētur
amarēmur	moneremur	scriberēmur	audiēmur
amaremini	moneremini	scriberemini	audiremini
amarentur.	monerentur.	scriberentur.	audirentur.

Παρακείμερος.

amatus, a, um.	monitus, a, um.	scriptus a, um.	auditus, a, um.
	sim, sis, sit.		
amati, æ, a.	moniti, æ, a.	scripti, æ, a.	auditi, æ, a.
	simus, sitis, sint.		

Ἰππερσυντελικός.

amatus, a, um.	monitus, a, um.	scriptus, a, um.	auditus, a, um.
	essem, esses, esset.		
amati, æ, a.	moniti, æ, a.	scripti, æ, a.	auditi, æ, a.
	essemus, essetis, essent.		

Προστακτική.*Ἰνεστώς.**

(Ἡ κατάληξις τῆς ἀ, ἐ' καὶ δ' συζυγίας re, τῆς γ' ἔρε).

Ἐν. 2. amāre	monēre	scribēre	audīre
2 καὶ 3. amātor	monētor	scribītor	audītor
Πλ. 2. amamini.	monemini.	scribimini.	audimini
3. amantor.	monentor.	scribuntor.	audiuntor.

* Κατ' ἄλλους καὶ οἱ τῆς προστακτικῆς ταύτης χρόνοι εἶναι δύο, ὧν ὁ ἐνεστώς ἔχει ἔν. ἐ' πρόσωπον amāre καὶ πλῆθ. ἐ' amamīni, ὁ δὲ μέλλων ἔν. ἐ' καὶ γ' πρόσωπον amātor, πλῆθ. γ' amantor. Οὕτω καὶ τὰ τῶν λοιπῶν συζυγιῶν ῥήματα.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστώως.

(Ἡ κατάληξις τῆς *ά*, *ε'* καὶ *δ'* συζυγίας *ri*, τῆς *γ'* *i*).

amāri. monēri. scribi. audīri.

Παρακείμερος.

Ἐν. ὄν. amatus, a, um	munitus, scriptus, auditus, a,	} esse
αι. amatum, am, um.	a, um. a, um um	
Πλ ὄν. amatī, æ, a		
αι. amatos, as, a		

Μέλλων.

(Ὁ χρόνος οὗτος εἶναι σύνθετος ἀπὸ τοῦ σουπίνου καὶ τοῦ παθητ. ἀπαρεμφάτου τοῦ ῥήματος *eo*, πορεύομαι).

amatum iri. monitum iri. scriptum iri. auditum iri.

Μετοχή.

Παρακείμερος.

(Ἡ κατάληξις *us* προσαρτᾶται εἰς τὸ σουπίνον μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ *um*).

amātus, a, um. monītus, a, um. scriptus, a, um. auditus, a, um.

Μετοχικὸν ἐπίθετον, ἢ μέλλων παθητικὸς.

(Ἡ κατάληξις τῆς *ά* καὶ *ε'* συζυγίας *ndus*, τῆς *γ'* καὶ *δ'* *endus*).

amandus, a, um. monendus, a, um. scribendus, a, um. audiendus, a, um.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΑΠΟΘΕΤΙΚΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ.

§. 47. Τὰ ῥήματα ταῦτα σχηματίζονται μόνον ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ, ἔχουσιν ὅμως τὰ πλεῖστα ἐνεργητικὴν ἢ οὐδετέραν σημασίαν· ὡς, hortor, παραινῶ, morior, θνήσκω. Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν παθητικῶν χρόνων εἶναι ἐν χρήσει καὶ τὸ γερούδιον καὶ τὸ σουπίνον τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῶν αὐτῶν ῥημάτων· ἔτι δὲ καὶ ἡ ἐνεργητικὴ μετοχὴ ἐνεστώως καὶ μέλλοντος, ὥστε ἔχουσι τρεῖς μετοχὰς μὲ ἐνεργητικὴν

σημασίαν. Ἀπὸ δὲ τοῦ μετοχικοῦ μέλλοντος σχηματίζεται περιφραστικῶς ὁ τῆς ὑποτακτικῆς καὶ ἀπαρεμφάτου μέλλων. Ἐξ ὅλων δὲ τῶν χρόνων μόνον τὸ μετοχικὸν ἐπίθετον ἔχει παθητικὴν σημασίαν οἷον, hortandus, παραινετός, προτρεπτός.

Παραδείγματα ἀποθετικῶν καὶ τῶν τεσσάρων συζυγιῶν εἶναι τὰ ἐξῆς.

Ὅριστική.

Ἔνς. hortor, παραινῶ. hortāris (re) χ. ἑ. ὡς τὸ amor.	vereor, φοβοῦμαι. verētis (re) χ. ἑ. ὡς τὸ moneor.	utor, χρῶμαι. utōris χ. ἑ. ὡς τὸ scribor.	partior, μερίζω. partīris χ. ἑ. ὡς τὸ audior.
Πρτ. hortābar.	verēbar.	utēbar.	partīebar.
Πρχ. hortātus, a, um sum, es. χ. ἑ.	verītus sum. χ. ἑ.	usus sum χ. ἑ.	partītus sum χ. ἑ.
Ἰπρ. hortatus eram.	veritus eram.	usus eram.	partitus eram.
Μέλ. hortābor.	verēbor.	utar.	partiar.
Μ.τ. hortatus ero.	veritus ero.	usus ero.	partitus ero.

Ὑποτακτική.

Ἔνς. hortor.	verear.	utar.	partiar.
Πρτ. hortārer.	verērer.	utērer.	partīrer.
Πρχ. hortatus sim.	veritus sim.	usus sim.	partitus sim.
Ἰπρ. hortatus essem.	veritus essem.	usus essem.	partitus essem.
Μέλ. hortaturus sim.	veriturus sim.	usurus sim.	partiturus sim.

Προστακτική.

Ἔνς. hortāre.	verēre.	utēre.	partīre.
---------------	---------	--------	----------

Ἀπαρέμφατος.

Ἔνς. hortāri.	verēri.	uti.	partīri.
Πρχ. hortatus, a, um ἢ hortatum am, um esse χ. ἑ.	verītus esse χ. ἑ.	usus esse χ. ἑ.	partītus esse χ. ἑ.
Μέλ. hortaturus a, um esse χ. ἑ.	veriturus esse χ. ἑ.	usurus esse χ. ἑ.	partiturus esse χ. ἑ.

Σουπῖνον.

hortātum.	verītum.	usum.	partītum.
hortatu.	veritu	usu.	partitu.

Γερούνδιον.

hortandi, χ. ἑ.	verendi.	utendi.	partiendi.
-----------------	----------	---------	------------

Μετοχή.

Ενς. hortans.	verens.	utens.	partiens.
Πρκ. hortatus, a, um.	veritus, x. έ.	usus x. έ.	partitus, x. έ.
Μέλ. hortaturus, a, um.	veriturus, x. έ.	usurus.	partiturus, x. έ.
Μτχ. έπιθ. hortandus, a, um.	verendus.	utendus.	partendus.

Σημ. α'. Τινά ρήματα μετά τών αποθετικών συγκαταλεγόμενα είναι όντως παθητικά· τά δέ ένεργητικά αυτών είναι μέν έν χρήσει, άλλ' εις διάφορον σημασίαν· ώς τó αποθετικόν pasci, νέμεσθαι, έχει ένεργητικόν pascere, τρέφειν. Τοῦ αυτού δέ pascor, του vehor, ό-χουμαι και του versor, στρέφομαι, τά όποια κυρίως είναι παθητικά τών έν χρήσει ένεργητικών, αι μετοχαι pascens, vehens, versens έχουσι άμφοτέρας τας σημασίας, τήν του ένεργητικού και τήν του αποθετικού αυτών.

Σημ. β'. Τά ρήματα audeo, τολμώ, fido, πέποιθα και confido, θαρρῶ, πισειύω, diffido, δυσειπιστώ, gaudeo, χαίρω, soleo, συνειθίζω, σχηματίζουσι τόν παθ. παρακείμενον και τους έξ αυτού παραγομένους χρόνους κατά τήν παθητικήν φωνήν μέ ένεργητικήν όμως σημασίαν· οίον, ausus sum, fisis sum, gavisus sum, solitus sum, ύπερσυν. όριστ. ausus eram, ύποτ. ausus essem και έξης. Διό καλοῦνται ταῦτα ήμιαποθετικά (semideponentia). Εις ταῦτα άνήκει και τó fio παρακ. factus sum x. έ., περι οῦ βλ. §. 61, και περι άλλων τινών τοιούτων Δ. Γ. §. 110, σημ. β'.

Σημ. γ'. Και ένεργητικών τινων άμεταβάτων ρημάτων ό παρακείμενος τής μετοχής έχει ένεργητικήν σημασίαν ώς ό τών αποθετικών. Τοιούτοι είναι οι του juro, όμνύω, παρακείμενοι juratus, όμό-σας, injuratus, ό μη όμόσας, conjuratus, συνομόσας, και του cæno, δειπνώ, cænatus, δειπνήσας, φαγών. Περι τινων άλλων βλ. Δ. Γ. §. 110 σημ. γ'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΙΝΩΝ ΤΥΠΩΝ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ.

§. 48. Τών εις ιο ληγόντων ρημάτων τής γ' συζυγίας απο-άλλεται άείποτε τó i τουτο, όταν έν τῷ κατά χρόνους και έγκλί-εις σχηματισμῶ αυτών ακολουθῆ μετ' αυτό έτερον i ή ει· οίον,

capio, capis, capit, (capiēbat ὁμως), capērem· ἔτι δὲ καὶ εἰς τὸν παρακείμενον (cepi) καὶ τὸ σουπῖνον (captum) καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν παραγομένους χρόνους, καὶ εἰς τὸ β' πρόσωπον τῆς προστακτικῆς (cape).

Εἰς τὸν παρακείμενον καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ παραγομένους χρόνους τῆς ἁ συζυγίας ἀποβάλλεται ἐνίοτε τὸ ν, ὅταν μετὰ τὴν συλλαβὴν ve ἢ vi ἀκολουθῇ r ἢ s· ἀλλὰ τότε τὸ α τῆς ῥίζης μετὰ τοῦ ἐπομένου e ἢ i συναίρειται εἰς ā· οἶον, ἀντὶ amavērunť, amavērim, amavisti, amavisse, εὔρηται amārunť, amārim, amāsti, amāsse. Ὡσαύτως ἀποβάλλεται ἐνίοτε ἡ ve καὶ vi συλλαβὴ τῶν εἰς evi παρακειμένων τινῶν ἀνωμάτων ῥημάτων τῆς β' καὶ γ' συζυγίας καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν σχηματιζομένων χρόνων, ὅταν ἀκολουθῇ μετ' αὐτὰς r ἢ s· οἶον, ἀντὶ flevistis, nevērunť, delevērant, decrevisse, εὔρηται flestis, nerunť, delerant, decresse, ἀπὸ τῶν fleo, κλαίω, neo, νήθω, deleo, ἐξαλείφω, decerno, κρίνω, ἀποφασίζω· ἔτι δὲ καὶ τῶν παρακειμένων novī, ἀπὸ τοῦ nosco, γινώσκω, καὶ movī, ἀπὸ τοῦ moveo, κινῶ, καὶ τῶν ἀπ' αὐτῶν συνθέτων.

Τῶν εἰς ivi παρακειμένων καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν παραγομένων χρόνων ἀποβάλλεται ἐνίοτε τὸ ν πρὸ τοῦ e εὐρισκόμενον· οἶον, ἀντὶ definiveram, qvaesiverat, ἀπὸ τοῦ definio, ὀρίζω, καὶ qvaero, ζητῶ, εὔρηται difinieram, qvaesierat· ὡσαύτως καὶ πρὸ τοῦ i, ἐὰν μετὰ τοῦτο ἔπηται s, ὅτε ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ συναίρουσνται τὰ ii εἰς ī· οἶον, audissem, petisse ἀντὶ audivissem, petivisse. Περί τινων ἄλλων τοιούτων ἰδιωτισμῶν τῶν ῥημάτων βλ. Δ. Γ. §. 113. σ.

Τὸ γ' πληθυντικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεργ. παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς λήγει ἐνίοτε (παρὰ Κικέρωνι σπανίως) εἰς ēre ἀντὶ ērunť. Τοῦ δευτέρου τούτου τύπου οὐδέποτε ἀποβάλλεται τὸ ve· οἶον, amavēre, monuēre, dixēre, audivēre. Ἡ δὲ παραλήγουσα τῆς erunť ἔχει ἐνίοτε παρὰ ποιηταῖς τὸ ἔ βραχύ· ὡς stetērunť παρὰ Βιργιλίῳ.

Ἡ κατάληξις re ἀντὶ ris τοῦ β' ἐνικῷ προσώπῳ τῶν χρόνων τῆς παθητικῆς φωνῆς, πλὴν τοῦ ὀριστικοῦ ἐνεστώτος, εἶναι συνήθης, μάλιστα παρὰ Κικέρωνι. Ἐν δὲ τῷ ὀριστικῷ ἐνεστώτι τῆς μὲν ἁ καὶ β' συζυγίας σπανία (ὡς arbitrāre, vidēre), τῆς δὲ γ' σχεδὸν ἀχρηστος, τῆς δ' παντάπασιν ἄχρηστος.

Τὰ ῥήματα dico, λέγω, duco, ὀδηγῶ, facio, ποιῶ, fero, φέρω

ἀποβάλλουσι τὸ τελικὸν ε τῆς προστακτικῆς· διὸ εῦρηται μόνον *dic, duc, fac, fer*· ὡσαύτως καὶ τὰ τούτων σύνθετα *educ, effer, refer*· παρὰ ποιηταῖς μόνον εῦρηται ἐνίοτε *face*, σπανίως *duce* καὶ *dice*.

Τὸ μετοχικὸν ἐπίθετον τῆς γ' καὶ δ' συζυγίας λήγει κατὰ τινα ἀρχαίαν προφορὰν εἰς *undus* ἀντὶ *endus*· οἶον, *juridicundus, potentiundus*.

Ῥήματά τινα ἐνεργητικὰ καὶ ἀποθετικά, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀμετάβατα, σχηματίζουσι διὰ τῆς εἰς τὴν ρίζαν προσθήκης τῆς καταλήξεως *bundus, a, um*, καὶ ἐν τῇ γ' συζυγίᾳ *ibundus, a, um*, νέαν μετοχὴν μὲ σημασίαν ἐνεργητικοῦ ἐνεστῶτος· οἶον, *contionabundus, cunetabundus, deliberabundus, furibundus, moribundus*, ἀπὸ τῶν *contionor, ἐκκλησιάζω, cunctor, βραδύνω, deliberor, βουλεύομαι, furo, μαίνομαι, morior, θνήσκω*.

Διὰ δὲ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς ἢ τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου τῆς αὐτῆς μετὰ τῶν διαφόρων χρόνων τοῦ *sum* σχηματίζονται πλείονες τῶν εἰρημένων χρονικοὶ διορισμοί· οἶον, *dicturus sum*, μέλλω λέγειν, *dicturus eram*, ἔμελλον λέγειν, *positus fui*, ἦν θεθειμένος κτλ. Ἔτεροι δὲ συνδυασμοὶ τοῦ μετοχικοῦ ἐπιθέτου μετὰ τῶν χρόνων τοῦ *sum* δηλοῦσι τὸ δέον ἢ πρέπον γενέσθαι· οἶον *faciendum est, erat*, δεῖ, ἔδει γενέσθαι. Ἄπαντες οἱ οὕτω σχηματιζόμενοι χρόνοι ἀποτελοῦσι τὴν περιφραστικὴν λεγομένην συζυγίαν, περὶ ἧς ἔσται λόγος ἐν τῷ συντακτικῷ.

Περὶ τινῶν ἄλλων ἀπηρχαιωμένων ῥηματικῶν τύπων, ἀπαντωμένων ἐνίοτε καὶ εἰς τοὺς δοκίμους συγγραφεῖς βλ. Δ. Γ. §. 115.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

ΠΕΡΙ ΑΝΩΜΑΛΟΥ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΙΝΩΝ ΚΑΙ ΣΟΥΠΙΝΩΝ.

§. 49. Ῥήματά τινα σχηματίζουσι μὲν τὸν παρακειμένον καὶ τὸ σουπίνον (καὶ παρακ. τῆς μετοχῆς) μὲ τὰς ἐν τῷ §. 44 καταλήξεις, ἀλλ' ὄχι κανονικῶς ἀπὸ τῆς ρίζης, οἷα αὕτη φαίνεται ἐν τῷ ἐνεστῶτι, ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς μεταβεβλημένης κατὰ τι· οἶον, ἀπὸ τοῦ *frango, θραύω*, σχηματίζεται μὲ κατάληξιν *i* καὶ ἔκτασιν τοῦ ριζικοῦ φωνήεντος κατὰ τὸν §. 44 καὶ ἀποβολὴν τοῦ *n* ὁ παρακειμένος *frēgi*.

Εἰς τὴν μεταβεβλημένην ῥίζαν προσαρτᾶται ἐνίοτε κατάληξις ἐτέρας συζυγίας ἢ τῆς τοῦ ἐνεστώτος· οἶον, τοῦ *juvo* βοηθῶ, (ἀπαρέμφατον *juvāre* τῆς ἀ συζυγίας) ὁ παρακείμενος εἶναι *juvī*, μὲ *i*, ὡς ἀπὸ ῥίζης τῆς γ' συζυγίας (*juv*)· τοῦ *peto*, αἰτῶ, *petēre* (τῆς γ'), ὁ παρακ. εἶναι· *tīvī*, μὲ *vī*, ὡς ἀπὸ ῥίζης εἰς *i* ληγούσης τῆς δ' συζυγίας, τὸ σουπῖνον *pepetitum· seco*, τέμνω, *secāre* (ἀ), σουπ. *sectum*, ὡς ἀπὸ ῥίζης τῆς γ' συζυγίας (*sec*). Γνωστοῦ δὲ ὄντος τοῦ παρακειμένου καὶ σουπίνου τῶν ῥημάτων τούτων, οἱ ἐξ αὐτῶν παραγόμενοι χρόνοι σχηματίζονται κανονικῶς κατὰ τὰ ἐν §. 44 ῥηθέντα. Πρὸς Δ. Γ. §. 117.

Κατὰ τὰ ἀπλᾶ ῥήματα σχηματίζονται καὶ τὰ σύνθετα αὐτῶν. Εἰς τὸν ἐπόμενον δὲ κατάλογον ἀναφέρομεν τὰ ἐκάστης συζυγίας ἀπλᾶ ῥήματα, τὰ ὁποῖα σχηματίζουσι τὸν παρακείμενον καὶ τὸ σουπῖνον ἀνωμάλως. Τὰ δὲ προστιθέμενα σύνθετα ῥήματα χρησιμεύουσι πρὸς ἄσκησιν τῶν μαθητῶν εἰς τὴν ὀρθὴν προφορὰν τῆς ῥιζικῆς συλλαβῆς, ἥτις δὲν εἶναι θέσει μακρὰ, καὶ συγχρόνως δεικνύουσι τὰς ἐκ τῆς συνθέσεως μεταβολὰς τῆς ῥίζης.

Τινῶν δὲ ἐξ αὐτῶν, ὅταν ᾖναι ἄχρηστος ὁ παρακείμενος καὶ τὸ σουπῖνον ἢ τὸ σουπῖνον μόνον, εἶναι ἄχρηστοι καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν σχηματιζόμενοι χρόνοι. *

Ἄρωμαλλαι τῶν τῆς πρώτης συζυγίας ῥημάτων.

§. 50. Τὰ ἐπόμενα ῥήματα τῆς ἀ συζυγίας καὶ τὰ σύνθετα αὐτῶν σχηματίζουσι τὸν παρακείμενον εἰς *ui* καὶ τὸ σουπῖνον εἰς *itum*.

Crepro, ἠχῶ, θορυβῶ, *crepui*, *crepītum*. Ὡσαύτως καὶ *discrepro*.

Cūbo κοίτομαι. *Accūbo*, κατακέκλιμαι, παράκειμαι· (*Incubavit* ἀντὶ *incubuit* παρὰ Κυντιλιανῶ).

Σημ. Τὰ σύνθετα τοῦ *cubo*, ἐν οἷς παρεμβάλλεται *m* πρὸ τοῦ *b* (ὡς *incumbo*), κλίνονται κατὰ τὴν γ' συζυγίαν, καὶ σημαίνουσι κατακλίνομαι, πορεύομαι ἵνα κατακλιθῶ· οἶον, *accumbo*, *accumbere*,

* Σημ. Τὸ σουπῖνον πολλῶν ῥημάτων σπανίως ἀπαντᾶται εἰς τὰ σωζόμενα συγγράμματα. Ἐπειδὴ ὅμως ἀπ' αὐτοῦ σχηματίζεται ὁ ἐν χρήσει παθητικὸς παρακείμενος καὶ ὁ ἐνεργητικὸς μέλλων τῆς μετοχῆς, ἀναφέρονται ἐν τῷ ἐπομένῳ πίνακι πολλὰ ἄλλως ἄχρηστα σουπῖνα ὡς ἐν χρήσει ὄντα.

accubui, accubitum· accūbat, παράκειται, accumbit, πορεύεται
 ἵνα κατακλιθῆ πλησίον τινός.

Dōmo, δαμάζω. Perdōmo, καταδαμάζω.

Sōno, ἦχῶ (μέλλ. τῆς ἐνεργ. μετοχ. sonaturus ἀνωμάλως σχη-
 ματιζόμενος). Consōno, συνηχῶ, συμφωνῶ.

Tōno, βροντῶ. Attōno (attonitus, ἐμβρόντητος). Tò intōno ἔχει
 παθητ. παρακείμενον μετοχῆς intonatus.

Vēto, κωλύω.

(Plīco πτύσσω). Εὔρηται μόνον εἰς σύνθετα (ὡς, applico προσά-
 πτω, complīco συνάπτω, explīco ἀναπτύσσω, implīco ἐμπλέκω,
 συγγέω, replīco ἀναπτύσσω) ἔχοντα ui, itum καὶ avi, atum·
 ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρακ. ui, σουπ. atum. Εὔρηται ὅμως
 συχνάκις καὶ explicavi, σημαῖνον ἐξηγῶ, καὶ applicavi.

Εἰς ui, tum καταλήγουσι τὰ

Fricō τρίβω, fricui, frictum (καὶ fricatum). Perfrico.

Sēco κόπτω, τέμνω (μέλλ. τῆς ἐνεργ. μετοχ. secaturus). Dis-
 sēco, διατέμνω.

Mīco στίλβω, ἔχει micui, ἄνευ σουπίνου. Emīco, ἀναλάμπω,
 ἀνατέλλω, emīcui, emicatum. Dimīco ἀγωνίζομαι, dimicavi,
 dimicatum.

Nēco φονεύω (necavi, necatum). Enēco, enecui, καὶ enecavi,
 enectum, ἀποκτείνω, διαφθείρω.

Ἴδιον σχηματισμὸν ἔχουσι τὰ

Do δίδω, dēdi (μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ), dātum, dāre. Tò a τῆς
 ρίζης εἶναι πανταχοῦ βραχὺ, πλὴν τοῦ dā καὶ dās. Οὕτω καὶ τὰ
 σύνθετα circumdo, περικυκλῶ, venundo πωλῶ (venum ὄνιον),
 pessundo διαφθείρω (pessum εἰς τὸν βυθὸν, κάτω), satisdo ἐγγύησιν
 παρέχω (satis ἱκανόν)· οἶον, circumdēdi, circumdātum. Τὰ ἀπὸ
 μονοσυλλάβων προθέσεων σύνθετα τούτου σχηματίζονται κατὰ τὴν
 γ' συζυγίαν. (Περὶ τοῦ τύπου duim βλ. Δ. Γ. §. 115 δ').

Jūvo βοηθῶ, jūvi, jūtum (μέλλ. μετοχ. javaturus). Adjūvo.

Sto ἴσταμαι, stēti, stātum. Τὰ σύνθετα τρέπουσι τὸ ρίζικόν e τοῦ
 παρακ. εἰς i· ὡς praesto παρέχω, praestīti, praestatum καὶ per-

sto, ἐρμῆνω, ἐπιμένω. Μόνον τὰ ἀπὸ δισυλλάβων προθέσεων σύνθετα (antesto, συνήθως antisto, προέχω, circumsto, περισταμαι, intersto, ἐν μέσῳ ἴσταμαι, supersto, ὑπολείπομαι) τηροῦσιν αὐτὸ ὄιον, circumstēli, ἀλλὰ δὲν ἔχουσι σουπίνον· τὸ δὲ disto, ἀπέχω, οὔτε παρακείμενον οὔτε σουπίνον.

Lavo λοῶω, δανείζεται τὸν παρακείμενον ἀπὸ τοῦ lāvo, lavēre, lāvi, lautum, (lotum) τῆς γ' συζυγίας, τοῦ ὁποίου ὁ ἐνεστώς εἶναι ἀπτηρχιωμένος καὶ τῶν ποιητῶν ἴδιος. (Lautus, lotus σημαίνει, καθαρὸς, lautus λαμπρὸς). Ἐν τοῖς συνθέτοις δὲ τρέπεται εἰς luo (abluo) καὶ κλίνεται κατὰ τὴν γ' συζυγίαν.

Pōto πίνω, potavi, potatum καὶ συνθέστερον potum. (Potus, πεπωκὼς, κατὰ τὸν §. 48 σημ. γ'). Epōto, ἐκπίνω.

*Ἀνώμαλος σχηματισμὸς τοῦ παρακειμένου καὶ σουπίνου
τῶν ῥημάτων τῆς δ' συζυγίας.*

§. 51. Τὰ ἐφεξῆς ῥήματα προσαρτῶσιν εἰς τὴν ρίζαν πρὸς σχηματισμὸν τοῦ παρακειμένου καὶ σουπίνου τὰς καταλήξεις vi καὶ tum (ὡς τὰ τῆς α' καὶ δ' συζυγίας).

Deleo φθείρω, delēvi, delētum.

Fleo κλαίω.

Neo νήθω.

(Fleo πληρῶ). Μόνον τὰ ἐξ αὐτοῦ σύνθετα εἶναι ἐν χρήσει· ὡς compleo, συμπληρῶ, expleo, ἐκπληρῶ, impleo κ. λ. π.

Aboleo ἀφανίζω (ἀπὸ τοῦ ἀχρήστου oleo αὐξάνω), abolēvi, abolētum.

Τὰ εἰς veo λήγοντα ῥήματα ἔχουσι τὸν παρακ. εἰς i (μετὰ μακροῦ ριζικοῦ φωνήεντος) καὶ τὸ σουπίνον εἰς tum.

Cāveo φυλάττομαι, cāvi, cautum. Ὁμοίως prēcāveo, (prēcāves), προφυλάττομαι, προνοῶ.

Fāveo εὐνοῶ, fāvi, fautum.

Fōveo θάλλω, fōvi, fōium.

Mōveo κινῶ, mōvi, mōium. Ὡς αὐτῶς commōveo (commōves, commosti, commosse), συγκινῶ, ταράσσω.

Vōneo εὔχομαι, vōni, vōtum. Οὕτω καὶ devōneo, ἀφιερῶ, (devōnes).

Τὰ ἐφεξῆς δὲν ἔχουσι σουπίνον.

Connīneo κλείω τοὺς ὀφθαλμούς, connīvi ἢ connixi· (ἐκάτερος τύπος εἶναι σπάνιος).

Ferveo πυρῶ, καίω, fervi καὶ (μάλιστα ἐν τοῖς συνθέτοις) ferbui. Ἀρχαϊκὸν εἶναι τὸ τῆς γ' συζυγίας fervo, fervēre.

Pāneo φοβοῦμαι, pāvi.

Τὸν παρακείμενον εἰς ui καὶ τὸ σουπίνον εἰς tum σχηματίζουσι τὰ

Dōceo διδάσκω, docui, doctum. Dedōceo (dedōces) ἀπομανθάνω.

Tēneo κατέχω, tenui, (tentum). Τὸ σουπίνον καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ χρόνοι δὲν ἀπαντῶνται συχνὰ, πλὴν τῶν συνθέτων detīneo, κωλύω, obtineo, κατέχω, κρατῶ καὶ retineo, ἀναστέλλω, κωλύω. Contentus (ἀπὸ τοῦ contineo) εἶναι ἐπίθετον, ὀλιγαρκῆς.

Misceo μιγνύω, miscui, mixtum καὶ mistum.

Torreo φρύγω, torrui, tostum.

Τὴν κατάληξιν ui καὶ sum ἔχει τὸ

Censeo νομίζω, κρίνω, censui, censum. Ἐκ τῶν συνθέτων (ὡς accenseo, προσγράφω) τὸ recenseo, ἀριθμῶ, ἐξετάζω, ἔχει σουπίνον recensum καὶ recensitum.

Παρακείμενον i, σουπίνον sum (ὡς τὰ τῆς γ' συζυγίας) ἔχουσι τὰ ῥήματα·

Prandeo ἀριστῶ, prandi, pransum. (Pransus, προγευματίας, κατὰ τὸν §. 48 σημ. γ').

Sēdeo κάθημαι, sēdi, sessum. Assīdeo (assīdes) παρακάθημαι· πρὸ. sīdo.

Possīdeo κατέχω ἢ λαμβάνω εἰς τὴν κατοχὴν μου, possēdi, possessum.

Vīdeo βλέπω, vīdi, vīsum. Invīdeo φθονῶ, invīdes.

Strīdeo συρίζω, strīdi, ἄνευ σουπίνου. (Καὶ strīdo, strīdere κατὰ τὴν γ' συζυγίαν).

Ἀναδιπλασιασµὸν εἰς τὸν παρακείμενον, ἀλλὰ μόνον τὰ ἀπλά, ἔχουσι τὰ ἐξῆς·

Mordeo δάκνω, momordi, morsum. (Demordeo, ἀποδάκνω, demordi).

Pendeo κρεµῶ, pependi, pensum. (Impendeo ἐπίκειμαι, ἐπι-κρέμαται, impendi). Πρβ. pendo (τῆς γ'), ζυγίζω.

Spondeo ὑπόσχομαι, ἐγγυῶμαι, spōndi, sponsum. Τὰ σύν-θετα ἄνευ ἀναδιπλασιασμοῦ· ὡς, respondeo ἀποκρίνομαι, respondi, responsum.

Tondeo κείρω, totondi, tonsum. Attondeo κόπτω, attondi, attonsum.

Si εἰς τὸν παρακείμενον, tum εἰς τὸ σουπίνον ἔχουσι *)

Augeo αὐξάνω, auxi, auctum.

Indulgeo συγχωρῶ, θεραπεύω, indulsi, indultum.

Torqueo στρέφω, torsi, tortum.

Si εἰς τὸν παρακείμενον, sum εἰς τὸ σουπίνον ἔχουσι τὰ

Ardeo καίω, φλέγω (ἀμετάβατ.), arsi, arsum.

Hæreo κρέμαμαι, κολλῶμαι, hæsi, hæsum. Adhæreo, προς-κολλῶμαι.

Jubeo διατάσσω, jussi, jussum.

Māneo μένω, mansi, mansum. Permāneo(permānes)διαμένω.

Mulceo θέλω, μαλάσσω, mulsi, mulsum.

Mulgeo ἀμέλω, mulsi, mulsum. (Τὰ οὐσιαστικὰ mulctra, mulctrum, καὶ mulctral, ὁ ἀμολγεὺς, ὡς ἀπὸ τοῦ σουπίνου mulctrum).

Rīdeo γελῶ, risi, risum. Arrīdeo (arrīdes) προσμειδιῶ· arrī-det mihi aliquid, ἀρέσει μοι.

Svādeo πείθω, svasi, svāsum. Persvādeo (persvādes).

Tergeo σπογγίζω, tersi, tersum. (Καὶ tergo, tergere, τῆς γ').

Si εἰς τὸν παρακείμενον, ἄνευ σουπίνου ἔχουσι τὰ

Algeo εἶμαι ψυχρὸς, alsī.

Frigeo ριγῶ, frixi.

* Πρὸ τοῦ s καὶ t ἀποβάλλονται τὰ c, g, qv μετὰ r ἢ l εὐρισκόμενα.

Fulgeo ἀστράπτω, fulsi. (Ποιητικὸν fulgo, fulgēre, τῆς γ').

Lūceo φέγγω, luxi. Elūceo (elūcet), ἐκλάμπω.

Elugeo, θρηνώ, luxi. (Οὐσιαστικὸν luctus, θρηῆνος).

Turgeo ὀγκοῦμαι, tursi (σπανιώτατος ὁ παρακείμενος).

Urgeo θλίβω, βιάζω, ursi.

Ἰδιαιτερον σχηματισμὸν ἔχουσι τὰ

Cieo κινῶ, ταράσσω, cīvi, cītum· καὶ cio, cīre (τῆς δ')· αἰ-
ποτε ὁμως cītum.

Σημ. Οἱ κατὰ τὴν β' συζυγίαν τύποι τῶν συνθέτων, (ὡς concieo
ἢ concio) εἶναι σχεδὸν ἄχρηστοι, πλὴν τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς.
Accīre, προσκαλῶ, ἔχει παρακ. accītus· τὸ δὲ excire, ἐγείρω,
excītus καὶ excītus· (σπάνιον τὸ concītus).

Langveo ἀτονῶ, εἶμαι κεκμηκῶς, ἀσθενής, langvi, ἄνευ σου-
πίνου.

Liqveo εἶμαι διαφανής, liqvi καὶ licui, ἄνευ σουπίνου.

Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ τὰ ἡμιαποθετικά (§. 48. σημ. β).

Audeo τολμῶ, ausus sum. (Ἄρχαιος μέλλων τῆς ὑποτακτικῆς
εἶναι ausim, περὶ οὗ βλ. Δ. Γ. §. 115).

Gaudeo χαίρω, gavīsus sum.

Sōleo συνειθίζω, solītus sum. Assōlet (ἀπρόσωπον) εἶναι σύ-
νηθες.

α. Πολλὰ τῶν λοιπῶν ῥημάτων τῆς συζυγίας ταύτης (τὰ πλείστα
ἀμετάβατα) σχηματίζουσι μὲν κανονικῶς τὸν παρακείμενον, ἀλλὰ
δὲν ἔχουσι σουπίνον· οἷον τὰ ὄleo ὄζω (redōleo, redōles), sordeo
ῥυπῶ. Τὰ δὲ ἔχοντα σουπίνον καὶ κατὰ τὸ moneo κλινόμενα εἶναι
τὰ ἐξῆς· caleo εἶμαι θερμὸς, careo στεροῦμαι, coërceo περιστέλλω,
καὶ exerceo ἀσκῶ (ἀπὸ τοῦ arceo, arcui εἴργω), debeo ὀφείλω,
doleo λυποῦμαι, habeo ἔχω (adhībeo, adhībes, προσφέρω), jāceo
κεῖμαι, adjāceo, παράκειμαι (adjāces), liceo πωλοῦμαι, πρόκειμαι
ῶνιος, mereo (καὶ mereor) εἶμαι ἄξιος, noceo βλάπτω, pāreo
ὑπακούω, (appāreo, appāres φαίνομαι), plāceo ἀρέσκω (displīceo,
displīces, δυσαρεστῶ), prābeo, παρέχω, tāceo, σιωπῶ (retīceo,
retīces), terreo τρέμω, valeo ἰσχύω, δύναμαι.

Σημ. α. Ἀπὸ τοῦ *placeo* σχηματίζεται καὶ ἕτερος παρακείμενος (κατὰ γ' πρόσωπον) *placitus est*.

Σημ. β'. Τὸ σουπῖνον τῶν ἀμεταβάτων τούτων ῥημάτων γνωρίζεται μόνον ἐκ τοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς· οἶον, *caliturus, cariturus*.

β'. Τὰ ἐξῆς ῥήματα (πάντα σχεδὸν ἀμετάβατα) οὔτε παρακείμενον οὔτε σουπῖνον ἔχουσιν. *addleo* θυμιῶ, καίω, *aveo* ποθῶ, *calveo* εἶμαι φαλακρὸς (*calvus*), *caneo* εἶμαι πολιδός (*canus*), *clueo* καλοῦμαι, *denseo* πυκνῶ, *swreuo* (συνήθως *densare* τῆς α.), *flaveo* εἶμαι ξανθός (*flavus*), *foeteo* βρομῶ, ὀζω, *hebeo* εἶμαι ἀμβλὺς (*hebes*), *humeo* εἶμαι ὑγρὸς (*humidus*), *lacteo* θηλάζω, *liveo* εἶμαι ὠχρὸς (*lividus*), *immīneo* ἀπειλῶ, *promineo* προέχω, ἐξέχω (*emīneo, eminui* ἐξέχω), *mæreo* εἶμαι ἄθυμος, *polleo* ισχύω, *renīdeo* στίλβω, μειδιῶ, *scateo* ἀναβλύζω, βρώω, *sqvaleo* εἶμαι ῥυπαρὸς (*sqvalidus*), *vegeo* (σπάνιον) κινῶ, ἐλαύνω, *vīeo* (σπάνιον) λυγίζω, δένω. Ἄλλα πάλιν σχηματίζουσι παρακείμενον, ὅταν γίνωνται ἐναρκτικά· οἶον, *areo* εἶμαι ξηρὸς, *aresco, arui*.

Ἀνώμαλος σχηματισμὸς τοῦ παρακειμένου καὶ σουπῖνου τῶν ῥημάτων τῆς γ' συζυγίας.

§. 52. Τὰ τῆς γ' συζυγίας ῥήματα ἔχουσι διαφόρους καταλήξεις εἰς τὸν παρακείμενον καὶ τὸ σουπῖνον (§. 44)· ὅθεν διατάσσονται ἐνταῦθα κατὰ τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς ῥίζης αὐτῶν γράμματα.

α'. Τὰ εἰς *uo* λήγοντα ἔχουσι τὸν παρακείμενον εἰς *i*, τὸ σουπῖνον εἰς *tum*· ὡς *minuo, μινύθω, ἐλαττώω, minui, minūtum*. Οὕτως *acuo, ὀξύνω, imbuo, ἐμβάπτω, παιδεύω, induo, ἐνδύω, exuo, ἐκδύω, spuo, πτύω, statuo, ἴστημι, ἀποφασίζω, sternuo, πταρνίζομαι, suo, ῥάπτω, tribuo, δωροῦμαι*. Ὡσαύτως *solvo, λύω, ἀποτίω, solvi, solūtum καὶ volvo, στρέφω, volvi, volūtum*.

β'. Τινὰ τούτων δὲν ἔχουσι σουπῖνον·

Arguo, ἐλέγχω, αἰτιῶμαι. (Argūtus, ἐπίθετον, ἀκριβής). Coarguo, ἐξελέγχω.

Batuo, κόπτω, κτυπῶ.

Luo, ἀγνίζω, καθαρίζω.

Σημ. Ἐκ τινων συνθέτων τούτου, τὰ ὁποῖα σημαίνουσι λούω, σχηματίζεται παρακείμενος τῆς μετοχῆς· ὡς, *ablūtus, dilūtus, elūtus, perlūtus, prolūtus*. (*Luiturus* εἶναι μεταγενέστ.).

(*Nuo, νεύω*) μόνον ἐν τοῖς συνθέτοις εὐχρηστον· ὡς, *renuo, ἀνανεύω, ἀρνοῦμαι*· τὸ *abnuo, ἀπονεύω, ἔχει μέλλοντα μετοχῆς abnuīturus*.

Congruo, συνέρχομαι, συμφωνῶ, καὶ ingruo, ἐμπίπτω.

Metuo, φοβοῦμαι.

Pluo (ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπρόσωπον. *pluit, ὕει*). Ὁ παρακείμενος ἐνίοτε γράφεται καὶ *pluvi*.

Ruo, καταπίπτω (ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀμετάβ.) ἔχει σουπῖνον *rūtum* (παρακ. τῆς μετοχῆς *rūtus*), τὸν δὲ μέλλοντα τῆς ἐνεργ. μετοχῆς *ruīturus*. Τῶν συνθέτων αὐτοῦ τινὰ μὲν εἶναι μεταβατικά· ὡς, *diruo, καταβάλλω, μετοχὴ dirūtus, obruo, καταχώνω, μετοχὴ obrūtus*, τινὰ δὲ ἀμετάβατα· ὡς *corruo, καταπίπτω, irruo, εἰςβάλλω*.

γ'. Διάφορον σχηματισμὸν ἔχουσι τὰ

Fluo, βέω, fluxi, ἄνευ σουπίνου. (Fluxus, ἀνειμένος, fluctus, κύμα).

Struo, οἰκοδομῶ, struxi, structum.

Vivo, ζῶ, vixi, victum.

α'. Τὰ εἰς *bo* καὶ *po* ἔχουσι *si (psi), tum, (ptum)*· οἶον,

Glūbo, λεπίζω, glupsi, gluptum. Deglūbo, ἀπογλύφω, ἀποδέρω.

Nūbo, ὑπανδρεύομαι· ἡ μετοχὴ nupta. Obnūbo, καλύπτω.

Scrībo, γράφω. Descrībo, περιγράφω.

Carpo, δρέπω. Decerpo, ἀποδρέπω, ἀφανίζω.

Clēpo, κλέπτω (ἀρχαϊκὸν καὶ σπάνιον).

Rēpo, ἔρω. Obrēpo, προσέρω.

Scalpo, γλύφω καὶ sculpo τορεύω. Τὰ δὲ σύνθετα ἔχουσιν αἰετοπε *u* ῥιζικὸν φωνῆεν· ὡς, *insculpo, ἐγγλύφω, ἐγχαράσσω.*

Serpo, ἔρω.

β'. Διαφόρως σχηματίζονται·

(*Cumbo*). Τὰ σύνθετα τοῦ *cubo*, ἐν οἷς παρεντίθεται *m*· οἶον, *incumbo, incumbui, ἐρείδομαι, incumbītum*.

Rumpo, ῥηγνύω, rūpi, ruptum.

Strěpo, θορυβῶ, strepui, strepītum. Obstrěpo, ψοφῶ.

Bībo, πίνω, bībi. Imbībo }
 Lambo, λείχω, lambi. } ἄνευ σουπίνου.
 Scābo, κνήθω, scābi.

ά. Τὰ εἰς eo (ῶχι sco), qvo, go, gvo, ho ἔχουσι si, tum (ὄπερ μετὰ τοῦ ῥιζικοῦ συμφώνου γίνεται ctum).

Dīco, λέγω, dixi (cs), dictum. Prædīco, προλέγω.

Dūco, ὀδηγῶ, duxi, ductum. Addūco, προσάγω.

Cōqvo, βράζω, coxi, coctum. Concōqvo.

Cingo, κυκλῶ, cinxi, cinctum.

(Flīgo, κτυπῶ). Συνήθως μόνον τὰ σύνθετα ἐν χρήσει: afflīgo, ἀράσσω, καταβάλλω, conflīgo, συγκρούω, συμβάλλω, inflīgo, ἐμβάλλω, καίω. Profligare (τῆς ά συζ.) φυγαδεύω, καταστρέφω.

Frīgo, ξηραίνω (τὸ σουπίνον εὔρηται καὶ frīxum).

Jungo, συνδένω.

Lingo, λείχω.

Emungo, ἀπομύττω.

Plango, πλήττω (plango καὶ plangor, θρηνῶ, στερνοκοποῦμαι).

Rēgo, διευθύνω Arrīgo, ἀνορθῶ, corrīgo, διορθώνω, errīgo, ἐγείρω, porrīgo, ἐκτείνω, subrīgo, αἴρω. Τὸ δὲ pergo, περαίνω, προχωρῶ (ἀπὸ τῆς per καὶ rego), ἔχει: perrexi, perrectum, καὶ surgo, ἐγείρομαι (ἀπὸ τῆς sub καὶ rego), surrexi, surrectum.

Adsurgo, adsurrexi, adsurrectum.

Sūgo, μυζῶ, θηλάζομαι. Exsūgo, ἐκθηλάζω.

Těgo, στεγάζω. Contěgo, ἀνασκευάζω.

Tingo καὶ tingvo βρέχω, βάπτω.

Ungo καὶ ungvo, ἀλείφω.

(Stingvo, σβένω, σπάνιον). Exstingvo, restingvo, κατασβένω, distingvo, διακρίνω.

Trāho, ἔλκω, traxi, tractum. Contrāho, συναίρω.

Věho, φέρω ἐφ' ἀμάξης, ἵππου, πλοίου κτλ. (μεταβατ.). Vehor ὡς ἀποθετικόν, σημαίνει ὀχοῦμαι, ἵππεύω, ὡς ἀμεταβ. invěhor, ὀρμῶ κατὰ τινος.

Ango, ἄγχω, *anxi* (σπχν. ὁ παρακείμε.) } ἄνευ σουπίνου.
 Ningo (*ningit*, χιονίζει), *ninxí* (*ninxit*) }

Clango, κλάζω, ἄνευ παρακειμένου καὶ σουπίνου.

β'. Διαφόρως σχηματίζονται τὰ ἐξῆς:

Fingo, πλάσσω, *finxi*, *finctum*.

Mingo, οὐρῶ, *minxi*, *mictum*. (Ἐν τῷ ἐνεστώτι συχνὰ *mejjo*, *mejere*).

Pingo, ζωγραφῶ, *pinxi*, *pictum*.

Stringo, περιστέλλω, *strinxí*, *strictum*.

Mergo, καταβυθίζω, *mersi*, *mersum*. *Emergo*, ἀναδύομαι, (ἀμετάβατον) ἔχει παρακείμενον *emersus*, ἀναδύς.

Spargo, σπείρω, *sparsi*, *sparsum*. *Conspargo*, καταρράϊνω.

Tergo, σπογγίζω, *tersi*, *tersum*. (καὶ *tergeo* κατὰ τὴν β').

Vergo, κλίνω, ἄνευ παρακειμένου καὶ σουπίνου.

Ago, ἄγω, *ēgi*, *actum*. *Adīgo*, *adēgi*, *adactum*, προσάγω. (*Abīgo*, ἀπάγω, *exīgo*, ἐξάγω, *subīgo*, υποβάλλω, *transīgo*, διάγω, περαίνω), *perāgo*, ὄμωσ, *perēgi*, *peractum*, ἐκτελῶ καὶ *circumāgo*, περιάγω. Τὰ δὲ *ambīgo*, ἀμφιβάλλω, *dēgo*, διάγω (*ætatem*) *sattāgo*, ἀσχολοῦμαι, δὲν ἔχουσι παρακείμενον καὶ σουπίνον (παρὰ μεταγενεστέροις μόνον εὔρηται *dēgi*). Τὸ *prodīgo*, φθείρω, δαπανῶ, δὲν ἔχει σουπίνον· τὸ δὲ *cōgo*, συνάγω, ἀναγκάζω, *coēgi*, *coactum*.

Σημ. *Age*, ἄγε, εὔρηται μετὰ ῥήματος ἐνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ συντασσόμενον, *age considerate*· ἀλλὰ καὶ *agite*, πολλάκις.

Frango, συντρίβω, *frēgi*, *fractum*. *Confringo*, *confrēgi*, *confractum*, συντρίβω, κατατρίβω.

Ico (καὶ *icio*), κτυπῶ, κλείω (*fædus*, εἰρήνην), *ici*, *ictum*. Τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς εὔχρηστα εἶναι μόνον *icit*, *icitur*, *icimur*· γενικῶς δὲ εὔχρηστα εἶναι μόνον *ici*, *ictus*, καὶ *icere*. Τὴν ἔλλειψιν δὲ τοῦ ἐνεστώτος ἀναπληροῖ τὸ *ferio*, κτυπῶ.

Lēgo, ἀθροίζω, ἐκλέγω, *lēgi*, *lectum*. Τὰ *allēgo*, ἐπιλέγω, *perlēgo*, διέρχομαι ἀναγιγνώσκων, *prælēgo*, προαναγιγνώσκω, *relēgo* ἀναλέγω καὶ ἀναλαμβάνω, δὲν τρέπουσι τὸ ῥιζικὸν φωνῆεν (παρακ. *allēgi*, *allectum* κτλ.) ὡς τὰ *collīgo*, συλλέγω, *delīgo*, ἐλέγω, *collēgi*, *collectum* κ. ε. Τὸ *dilīgo*, ἀγαπῶ, ἔχει *dilēxi*,

dilectum· ὡσαύτως καὶ τὸ intelligo (καὶ intellĕgo) ἐννοῶ, καὶ negligō (ἢ negligĕo), ἀμελῶ.

Linqvo, καταλείπω, līqvi (lictum). Συνηθέστερον relinqvo, relīqvi, relictum.

Vinco, νικῶ, vixi, victum.

Fīgo, συνάπτω, fixi, fictum. Affīgo, προσηλῶ.

Parco, φειδομαι, peperci (parsī σπαν.), parsum. Comparco καὶ comperco, comparsi, περιποιῶμαι, ταμιεύω.

Pungo, τρυπῶ, pupūgi, punctum. Τὰ σύνθετα ἔχουσι παρακείμενον punxi, ὡς τὸ interpungo, στίζω.

Pango, πῆγνυμι, στερεώνω, panxi καὶ pēgi (panctum, pactum)· ἔταν δὲ σημαίνει, βεβαιῶ διὰ συνθήκης, ἔχει παρακείμενον pepīgi, σουπ. pactum, ἐνεστώτα ἀείποτε τὸν τοῦ ἀποθετικοῦ paciscor. Compingo, συναρμολῶ, compēgi, compactum καὶ impingo, προσράσσω. Oppango, προσπῆγνυμι, oppēgi, oppactum.

Tango, ἄπτομαι, tetīgi, tactum. Attingo, ἐφάπτομαι, ἐπιψάύω, attīgi, attactum· contingo (contingit, contīgit, συμβαίνει, εἶναι ἀπρόσωπον).

α. Τὰ εἰς do ἔχουσι si, sum, πρὸ τῶν ὁποίων ἀποβάλλεται τὸ d τῆς ρίζης.

Claudo, κλείω, clausi, clausum. Conclūdo, συγχλείω.

Divīdo, διαιρῶ, divīsi, divīsum.

Laedo, βλάπτω. Collīdo, συγκρούω.

Lūdo, παίζω. Collūdo, συμπαίζω.

Plaudo, χειροκροτῶ. Applaudo. Τὰ λοιπὰ σύνθετα ἔχουσι plōdo· ὡς explōdo, ἐκβάλλω, ἀποδοκιμαζῶ.

Rādo, ξέω. Corrādo, σωρεύω.

Rōdo, τρώω καὶ τρίβω. Arrōdo, περιτρώω.

Trūdo, ὠθῶ. Extrūdo, ἐκβάλλω, ἐξωθῶ.

Vādo, βεδίζω, ἄνευ παρακ. καὶ σουπίνου. Τὸ δὲ σύνθετον invādo, εἰσβάλλω, ἔχει invasi, invasum. Οὕτω καὶ τὰ evādo, ἐξέρχομαι, pervādo, διέρχομαι.

β. Διάφορον σχηματισμὸν ἔχουσιν ἐκ τῶν εἰς do τὰ ἐφεξῆς.

Cēdo, ὑποχωρῶ, cessi, cessum. Concēdo, συγχωρῶ.

(Cando, ἄχρηστον). Accendo, ἀνάπτω, accendi, accensum. Οὕτω καὶ incendo, ἐμπρήθω, succendo, ὑποκαίω.

Cūdo, κόπτω νόμισμα, cūdi, cūsum. Excūdo, ἐκτριβώ, ἐκτυπῶ.

Defendo, ὑπερασπίζομαι, ἀμύνομαι τι, defendi, defensum. Οὕτω καὶ offendo, προσβάλλω, προσκρούω.

Edo, τρώγω, ēdi, essum. Comēdo, καταβιβρώσκω. Περὶ ἐτέρων τινῶν ἀνωμαλιῶν τοῦ ῥήματος τούτου βλ. Δ. Γ. §. 156.

Fundo, χύνω, fūdi, fūsum. Effundo, ἐκχύνω.

Mando, μασσῶ, mandi (σπαν.) mansum.

Prehendo, καταλαμβάνω, prehendi, prehensum· εὔρηται καὶ συνηρημένως prendo.

Scando, ἀναβαίνω, scandi, scansum. Οὕτω καὶ τὰ σύνθετα ascendo κτλ.

Strīdo, συρίζω, strīdi, ἄνευ σουπ. (Καὶ strideo, κατὰ τὴν β').

Rūdo, μυκῶμαι, φωνάζω, rudīvi (σπαν.), ἄνευ σουπίνου.

Findo, σχίζω, fīdi, fissum. Diffindo, diffīdi, διασχίζω.

Frendo, συντριβώ μὲ τοὺς ὀδόντας, ἄνευ παρακ, fressum καὶ fresum. (Εὔρηται καὶ frendeo κατὰ τὴν β').

Pando, ἐκτείνω, pandi, passum (σπαν. pansum). Expando. Τὸ δὲ dispando ἔχει dispansum μόνον.

Scindo, σχίζω, scīdi, scissum. Conscindo, κατασχίζω, conscīdi, conscissum κτλ. Τὸ abscindo καὶ excscindo (ἢ excscindo), ἀποχωρίζω, δὲν ἔχουσι σουπίνον, τὸ δὲ excscindo οὐδὲ παρακείμενον· ἀντ' αὐτοῦ δὲ εὔρηται abscīsus, excīsus ἀπὸ τοῦ abscīdo, ἀποκόπτω, excīdo. (βλ. cædo).

Sīdo, κθίζω, sedi (σπαν. sīdi), sessum. Assīdo (adsīdo), παρακαθέζομαι, assēdi, assessum κτλ. (πρβ. sedeo τῆς β').

Cādo, πίπτω, cecīdi, cassum. Concīdo, συμπίπτω, concīdi, ἄνευ ἀναδιπλ. εἰς τὸν παρακείμενον καὶ ἄνευ σουπίνου. Ἐκ τῶν συνθέτων μόνον τὰ occīdo καὶ recīdo ἔχουσιν occāsum, recāsum· (σπανίως τὸ incīdo).

Cædo, κόπτω, cecīdi, cæsum. Concīdo, concīdi, συγκόπτω, concisum καὶ τὰ λοιπὰ σύνθετα ὡσαύτως.

Pēdo, πέρδω, pepēdi.

Pendo, σταθμῶ, ζυγίζω, pependi, pensum. Appendo, appēdi, appensum κ. ε. Suspendo, κρεμῶ. (πρβ. pendeo τῆς β').

Tendo, ἐκτείνω, tetendi, tensum καὶ tentum. Contendo, διατείνομαι, contēdi, contentum κτλ. Τὰ σύνθετα ἔχουσι συνήθως tentum· τὰ δὲ extendo, ἐκτείνω, retendo, tentum καὶ tensum. Τὰ detendo, καθαιρῶ, ostendo, δεικνύω, ἔχουσι μόνον tensum. Οὐσιαστ. ostentum, ostentus=obtentus, προτεταμένος.

Tundo, ὠθῶ, κτυπῶ, tutūdi, tūsum καὶ tunsum. Contundo, συντριβῶ, contūdi, confusum (σπαν. contunsum) κτλ.

Crēdo, πιστεύω, credīdi, creditum. Accrēdo, accredīdi, accreditum.

(Do). Πάντα τὰ σύνθετα τοῦ do, dare μετὰ μονοσυλλάβων προθέσεων κλίνονται κατὰ τὴν γ' συζυγίαν· ὡς, addo, προσθέτω, addere, addīdi, additum, condo, κτίζω, trado, παραδίδω, κτλ.

Σημ. Τὸ σύνθετον abscondo, ἀποκρύπτω (ἀπὸ τοῦ ab καὶ condo) ἔχει παρρκ. abscondi (σπαν. abscondidi). Ἀπὸ τοῦ vendo, πωλῶ, σχηματίζεται ὁ παρρκ. venditus, καὶ τὸ μετοχ. ἐπίθετον vendendus. Τοὺς λοιποὺς δὲ παθητικοὺς χρόνους δανεῖζεται ἀπὸ τοῦ veneo. Ὡσαύτως ὡς παθητικὸν τοῦ perdo, ἀφανίζω (πλὴν τοῦ perditus καὶ perdendus καὶ τῶν συνθέτων παθητ. χρόνων) εὐχρηστον εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ pereoo.

Fīdo ἐμπιστεύομαι, fisis sum (ἡμιαποθετικόν). Confīdo, confisus sum· diffīdo, δυσπιστῶ.

α. Τὰ εἰς lo ἔχουσιν ui, tum (ītum).

Alo τρέφω, alui, altum καὶ alitum.

Colo γεωργῶ, λατρεύω, colui, cultum. Excōlo.

Consūlo συμβουλευομαί τινα, φροντίζω, consului, consultum.

Occūlo καλύπτω, ocului, occultum.

Mōlo ἀλέθω, molui, molītum.

Excello διαπρέπω, excellui (σπαν.), ἄνευ σουπίνου. Antecello, præcello, ἄνευ παρρκ. καὶ σουπίνου. Εὐρηται καὶ excelleo, antecelleo.

β'. Διάφορον σχηματισμὸν ἔχουσι τὰ

Fallo ἀπατῶ, fefelli, falsum. Refello ἐλέγχω, ἀνασκευάζω, refelli, ἄνευ σουπίνου.

Pello ἀπωθῶ, ἀποκρούω, *repūli*, *pulsum*. Expello, *expūli*, *expulsum*, ἐξελαύνω.

Percello *καταβάλλω*, *percūli*, *perculsum*.

Psallo ψάλλω, *psalli*, ἄνευ σουπίνου.

Vello τίλλω, *velli* (σπαν. *vulsi*), *vulsum*. Convello, *convelli*, *convulsum*. Μόνον τὰ *avello*, *evello*, ἀποσπῶ, ἔχουσι καὶ *avulsi*, *evulsi*.

Tollo, ἀφαιρῶ, *sustūli*, *sublātum* (τὸ σουπίνον ἐξ ἐτέρας ρίζης. βλ. *fero*, §. 56). Τὸ *extollo*, ἐξείρω, δὲν ἔχει παρακ. καὶ σουπίνον.

Ῥήματα εἰς *mo* λήγοντα.

Cōmo, κοσμῶ, στολίζω, *compsi*, *comptum*.

Dēmo, ἀφαιρῶ, *dempsi*, *demptum*.

Prōmo, ἐκφέρω, *prompsi*, *promptum*.

Sūmo, λαμβάνω, *sumpsi*, *sumptum*.

Σημ. Ἡ ἄνευ τοῦ *p* γραφή (*sumsi*, *sumtum*) δὲν εἶναι ὀρθή· τὸ *p* τοῦτο παρεντίθεται τῆς εὐφωνίας χάριν.

Frēmo, βρέμω, φρουάττω, *fremui*, *fremitum*. *Adfrēmo*.

Gēmo, στενάζω, *gemui*, *gemitum*. *Congēmo*, ἀναστενάζω.

Vōmo, ἐμῶ, *vomui*, *vomitum*, *Evōmo*, ἐξεμῶ.

Trēmo, τρέμω, *tremui*, ἄνευ σουπίνου.

Emo, ἀγοράζω, *ēmi*, *emptum* (ἔχι ὀρθὸν *emtum*). *Coēmo*, συναγοράζω, *coēmi*, *coēptum*. Τὰ λοιπὰ σύνθετα ἔχουσι ἐν τῷ ἐνεστώτι *i* ἀντὶ *e*· ὡς *adīmo*, ἀφαιρῶ, *adēmi*, *ademptum*· (*dirīmo*, χωρίζω, *exīmo*, *interimo*, *redīmo*).

Prēmo, θλίβω, πιέζω, *pressi*, *pressum*. *Comprīmo*, *compressi*, *compressum*, καταθλίβω.

Ῥήματα εἰς *no* λήγοντα.

Cāno, ἄδω, *cecīni*. Τὰ σύνθετα *conciño*, *occiño* (καὶ *occiño*) καὶ *praeciño* ἔχουσι παρακ. *conciñui*, *occiñui*, *praeciñui*· τῶν λοιπῶν (*accīno* κ. ἐ.) λείπει ὁ παρακείμενος. Οὐσιαστικὸν *cantus*, ᾄσμα, *concentus*, κ. ἐ. Τὸ δὲ *canto*, *cantare*, εἶναι θαμιστικόν.

Gigno, γεννῶ, *gēnui*, *genitum*.

Pōno, θέτω, pōsui, positum. Compōno συνθέτω. (Παρά ποιη-
ταῖς εὔρηται postus, compostus, ἀντι positus, compositus).

Līno, χρίω, lēvi (līvi), lītum. Oblīno, oblēvi, oblītum κ.έ.

Σημ. Οἱ μεταγενέστεροι μεταχειρίζονται τὸ linio κανονικῶς κατὰ
τὴν δ' συζυγίαν. (Circumlinio εὔρηται παρὰ Κυντιλιανῶ).

Sīno, συγχωρῶ, sīvi, sītum (sītus, κείμενος). **Desīno**, παύω,
desivi (desisti, desiit, desieram κτλ. ἄνευ v), desitum. Desitus
sum. βλ. coepi §. 62.

Σημ. Εἰς τὸν παρακκ. τῆς ὑποτακτικῆς τὸ i καὶ e συναίρουσται εἰς
ī· ὡς sirim, siris, sirit, sirint· (ᾄχι δὲ τὸ desierim).

Cerno, ἀποφασίζω, crēvi, crētum. **Decerno** κτλ. Ὅταν δὲ τὸ
cerno, σημαίνη, ὀρῶ, θεωρῶ, οὔτε παρακείμενον ἔχει οὔτε σουπῖνον.

Sperno, καταφρονῶ, spreui, spretum.

Sterno, στρώννυμι, καταβάλλω, stravi, stratum. **Consterno**,
στρώννυμι κλίην, constravi, constratum κτλ.

Σημ. Εἰς τὸν παρακείμενον καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ χρόνους σπανίως
ἀποβάλλεται τὸ v, ὡς ἐν τῇ α' συζυγίᾳ.

Temno, καταφρονῶ, tempsi, temptum. Συνηθέστερον εἶναι τὸ
σύνθετον contemno, contempsi, contemptum· (ἄδόκιμος εἶναι ἢ
γραφή contemsi, contemtum).

Ῥήματα εἰς 10.

Gēro, φέρω, ἐκπελῶ, gessi, gestum. **Congēro**, συναθροίζω.

Uro, καίω (μεταβ.), ussi, ustum. **Adūro**, adussi, adustum.
κτλ. (ambūro, exūro, inūro). Τὸ δὲ combūro, κατακαίω, com-
bussi, combustum, γίνεται ἀπὸ ἀρχαιοτέρου τύπου τῆς βίζης.

Curro, τρέχω, cucurri, cursum. Τὰ σύνθετα διατηροῦσιν ἐνίοτε
τὸν ἀναδιπλασιασμὸν εἰς τὸν παρακείμενον (accucurri), ᾄχι ὁμως
πάντοτε.

Fēro, φέρω, tūli, lātum. βλ. §. 56.

Fūro, μαίνομαι, ἄνευ παρακειμένου καὶ σουπῖνον.

Qværo, ζητῶ, qvæsīvi, qvæsītum. **Conqvīro**, conqvīsīvi,
conqvīsītum, ἀναζητῶ.

Σημ. Εἰς τὸ α' ἐνικ. καὶ πληθ. πρόσωπον τοῦ ἐνεστῶτος τῆς ὀρι-

στικῆς εἶναι ἐν χρήσει ὁ ἀρχαῖος τύπος *qvæso*, *qvæsūmus*, ὅτε ὁ λόγος ἀποκλίνει εἰς τὸ ἀρχαϊκὸν ὕφος, ἢ ὅτε τὸ ῥῆμα, παρεντιθέμενον ἀσυνδέτως εἰς τὸν λόγον, σημαίνει, παρακκαλῶ.

Sĕro, πλέκω, συνείρω (*serui*, *sertum*). Ὁ παρακείμενος καὶ τὸ σουπίνον τοῦ ἀπλοῦ ῥήματος εἶναι ἄχρηστα (πλὴν τοῦ οὐδετ. οὐσιαστικοῦ *serta*, στέφανος), ἐν χρήσει δὲ οἱ τῶν συνθέτων ὡς, *consĕro*, *conserui*, *consertum*. *Insĕro*, *exsĕro*, *desĕro*, ἐγκαταλείπω, *dis-sĕro*, ἐξηγῶ.

Sĕro, σπείρω, *sĕvi*, *satum*. *Consĕro*, *consĕvi*, *consitum* κτλ. *Insĕro*, ἐνσπείρω, ἐμβάλλω, *intersĕro*.

Tĕro, τρίβω, *trīvi*, *trītum*.

Verro, σαίρω, σαρόνω, *verri*, *versum*.

Ῥήματα εἰς *so* (χο).

Vīso, ἐπισκοπῶ, θεῶμαι, *visi*, ἄνευ σουπίνου. Τὸ *invīso*, ἐπισκέπτομαι, γίνεται ἀπὸ τοῦ *video*, βλέπω.

Depso, δεζῶ, *depsi*, *depstum*.

Pīso, κοπανίζω, *pīsi* καὶ *pīsi*, *pīsitum* καὶ *pīsum*. Εὔρηται καὶ *pīso*, *pīstum*.

Texo, ὑφαίνω, *texui*, *textum*.

Τὰ εἰς *esso* ἔχουσι *īvi*, *ītum*.

Arcesso ἢ *accerso* προσκαλῶ, *arcessīvi*, *arcessītum* (*accersīvi*, *accersitum*, καὶ ἐνίοτε *arcessiri* ἐν τῷ παθητ. ἀπαρεμφάτῳ).

Capesso, ἀναδέχομαι (ἔργον)· ἐπιτεταμένος τύπος τοῦ *cāpio*, λαμβάνω.

Facesso, πράττω· (ἀπὸ τοῦ *facio*, ποιῶ).

Lacesso, ἐρεθίζω· (ἀπὸ τοῦ ἀχρήστου *lacio*, ἐφέλω).

Incesso, ὀρμῶ, *incessīvi*, ἄνευ σουπίνου. Ὁ παρακείμενος ἐν ταῖς φράσεσι *timor*, *cura*, κτλ. *incessit homines*, *animos*, εἶναι τοῦ *incēdo*, ἂν καὶ ὁ ἐνεστώς τούτου δὲν ἔχη ταύτην τὴν σημασίαν.

Petesso, ζητῶ, ἄνευ παρακ. καὶ σουπίνου (ἀρχαϊκόν, ἀπὸ τοῦ *peto*, αἰτῶ).

Ῥήματα εἰς *to*.

Mĕto, θερίζω, *mĕsui* (σπάνιον), *mĕssum*. *Demĕto*, ἀποτέμνω.

Mitto, πέμπω, *misi*, *missum*.

Pēto, αιτῶ, petīvi, (petiit. §. 48), petītum. Appēto, ὀρέγομαι.

Sisto, ἴστημι, stīti (σπάνιον), stātum (ἀφ' οὗ τὸ ἐπίθ. stātus, σταθερός). Σπανίως εὔρηται εἰς ἀμετάβατον σημασίαν, ἴσταμαι· ἀλλὰ τότε ἔχει παρακείμενον stēti (ἀπὸ τοῦ sto τῆς ἀ συζυγίας, ἀφ' οὗ ἐγένετο δι' ἀναδιπλασιασμοῦ τὸ sisto). **Desisto**, destīti, destitum κτλ. Τὰ consisto, existo, insisto, resisto εἶναι πάντα ἀμετάβατα. Μάλλον τὸ circumstisto ἔχει circumstēti, ἀπὸ τοῦ circumsto.

Sterto, ῥέγχω, stertui, ἄνευ σουπίνου.

Verto, στρέφω, verti, versum. Ἐκ τῶν συνθέτων (adverto, ἀφ' οὗ animadverto, averto κτλ.) τὰ ἀμετάβατα devertor, καταλύω καὶ revertor ἐπανέρχομαι, εἶναι ἀποθετικὰ μὲν εἰς τὸν ἐνεστώτα καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ χρόνους (σπανίως ὅμως τὸ revertor), ἐνεργητικὰ δὲ εἰς τὸν παρακείμενον, deverti, reverti (σπανίως reversus sum καὶ ὡς μετοχὴ reversus). **Præverto**, προφθάνω, ὑπερβαίνω, ἔχει τύπον ἀποθετικοῦ ὅταν ᾗναι ἀμετάβατον, καὶ σημαίνει, ἐπὶ τι τρέπεσθαι, ἀσχολεῖσθαι· ἄλλως ὅμως σπανίως.

Flecto, κλίνω, κάμπτω, flexi, flectum.

Necto, πλέκω, nexi καὶ nexui (ἐκάτερον σπάνιον), nexum.

Pecto, κτενίζω, pexi καὶ pexui (ἐκάτερον σπάνιον), pexum.

Plecto, κολάζω, ἄνευ παρακ. καὶ σουπίνου. Ὅταν δὲ σημαίνει, πλέκω, ἔχει μόνον τὸν παθ. παρακ. plexus καὶ σύνθετον implēxus.

Ῥήματα εἰς sco.

Ἡ κατάληξις αὕτη, ἐὰν μὲν ἀνήκη εἰς τὴν ρίζαν τοῦ ῥήματος, τηρεῖται εἰς πάντας τοὺς χρόνους αὐτοῦ, ἐὰν δὲ ᾗναι ἐπέκτασις τῆς ρίζης, ἀποβάλλεται εἰς τὸν παρακείμενον καὶ τὸ σουπίνον. Τοῦ πρώτου εἶδους (πάντα ἄνευ σουπίνου) εἶναι·

Compesco, κολάζω, χαλινῶω, compescui.

Dispesco, χωρίζω, dispescui.

Disco, μανθάνω, didīci. **Addisco**, addidīci (μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ) κ. ε.

Posco, ἀπαιτῶ, poposci. **Deposco**, depoposci (μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ) κ. ε.

Glisco, ὀγκοῦμαι, ἄνευ παρακειμένου καὶ σουπίνου.

Ἡ sco κατάληξις εἶναι ἐπέκτασις τῆς ρίζης εἰς τὰ ἐναρκτικὰ λε-

γόμενα ῥήματα (verba inchoativa), τὰ ὅποια παράγονται ἢ ἀπὸ ῥημάτων (inchoativa verbalia), ἢ ἀπὸ ὀνομάτων (inchoativa nominalia) ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπιθέτων, καὶ σημαίνουσιν ἀρχὴν ἐνεργείας ἢ καταστάσεως (βλ. §. 86. β'). Καὶ τὰ μὲν ἀπὸ ῥημάτων ἔχουσι παρακείμενον τὸν τοῦ ἀπλοῦ ῥήματος αὐτῶν· οἶον, *incalesco, inca-lui*, ἀπὸ τοῦ *caleo, calui*, εἶμαι θερμός· *ingemisco, ingemui*, ἀπὸ τοῦ *gemo, gemui*· *deliqvesco, deliqui* ἀπὸ τοῦ *liqveo, liqvi* ἢ *licui*. Τὰ δὲ ἀπὸ ἐπιθέτων τῆς β' κλίσεως παραγόμενα ἔχουσι παρακείμενον εἰς *ui*, οὐχὶ δὲ καὶ σουπῖνον· οἶον, *maturesco, ώριμάζω, maturui*, ἀπὸ τοῦ *maturus, ώριμος*· *obmutesco, γίνομαι ἄφωνος, obmutui*, ἀπὸ τοῦ *mutus, ἄφωνος*· *percrebresco, διαθρυλλοῦμαι (creber), percrebui* (γράφεται ὑπὸ τινῶν καὶ *percrebesco, percrebui*). Ὡσάυτως *evillesco, ἐκφραυλίζομαι, evilui*, ἀπὸ τοῦ *vilis, εὐτελής*. Ἀνώμαλον εἶναι τὸ *irraucesco, βραγχιῶ (raucus, βραγχαλέος), irrausi*. Τὰ δὲ λοιπὰ ἀπὸ ἐπιθέτων εἰς *is* καὶ πολλὰ τῶν ἀπὸ εἰς *us* παραγομένων δὲν ἔχουσι παρακείμενον· οἶον, *ingravesco*. Τὸ δὲ *vesperascit, γίγνεται ἑσπέρα, ἔχει vesperavit*· ὡσαύτως καὶ *advesperascit*.

Τὰ ἐφεξῆς ἐναρκτικὰ δανείζονται τὸ σουπῖνον ἀπὸ τῶν ἰδίων πρωτοτύπων ῥημάτων.

Coalesco (alesco ἀπὸ τοῦ *alo, τρέφω, τῆς γ'*) *συμφύομαι, ἐνοῦμαι, coalui, coalitum*. Ὁ παρακείμενος τῆς μετοχῆς *coalitus, συμπεφυκώς*.

Concupisco, ποθῶ, concupīvi, concupītum· (cupio τῆς γ').

Convalesco, ἀναρρώνυμι, convalui, convalitum· (valeo τῆς β').

Exardesco, φλέγομαι, exarsi, exarsum· (ardeo τῆς β').

Inveterasco, γηράσκω, inveteravi, inveteratum (παρακ. μετοχῆς *inveteratus* ἐρρίζωμένος, χρόνιος). Ἀπὸ δὲ τοῦ *vetus, παλαιός, εὐρηται καὶ invetero, γίνομαι παλαιός, χρονίζω*.

Obdormisco, κατακοιμῶμαι, obdormīvi, obdormītum· (dormio τῆς δ).

Revivisco, ἀναζῶ, revixi, revictum. (vivo τῆς γ').

Τινὰ τῶν εἰς *SCO* ῥημάτων ἀπέβαλον τὴν ἐναρκτικὴν σημασίαν, ἢ παράγονται ἀπὸ ῥιζῶν, αἵτινες δὲν σώζονται ἔτι· ὥστε θεωροῦνται ὡς μὴ παράγωγα ῥήματα. Τοιαῦτα δὲ εἶναι·

Adolesco, αὐξάνομαι, *adolēvi*. Οὕτω καὶ abolesco, ἀφανίζομαι, φθίνω, exolesco, παρακμάζω, ἀπαρχαιοῦμαι, inolesco, ἐμφύομαι, obsolesco, παλαιοῦμαι (πάντα ἀπὸ τοῦ ἀχρήστου *oleo*, αὐξάνω). Ἀπὸ τοῦ *adolesco*, παράγεται τὸ ἐπίθετον *adultus*, νεανίας, ἀπὸ τοῦ *exolesco*, τὸ *exolētus*, ἀπὸ τοῦ *obsolesco*, *obsolētus*, ἀπηρχαιωμένος, κτλ.

Cresco, αὐξάνω, *crēvi*, *crētum*. Concreasco κτλ. (ἡ μετοχὴ εἶναι *cretus* καὶ συνηθέστερον *concretus*).

Fatisco, ἀποκάμνω, ἄνευ παρακ. καὶ σουπίνου. Fessus, ἀπειρηκῶς, εἶναι ἐπίθετον. Τὸ *defetiscor*, ἀποκάμνω, *defessus sum*, εἶναι ἀποθετικόν.

Hisco, χάσκω, ἄνευ παρακειμένου καὶ σουπίνου.

Nosco, γινώσκω, μανθάνω, *nōvi*, *nōtum*. Ὁ παρακείμενος ἔχει σημασίαν ἐνεστῶτος, ὁ ὑπερσυντελικὸς παρατατικοῦ. *Nōtus*, γνωστός, εἶναι ἐπίθετον. Ὁ δὲ ἐνεργητικὸς μέλλων τῆς μετοχῆς εἶναι ἀχρηστός. (Περὶ τῆς συναίρεσεως *nosti*, *norim*, βλ. §. 48). Ἐκ τῶν ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου τύπου *gnosco* συνθέτων ἔχουσι τὰ *agnosco* (ἢ *adgnosco*), ἀναγνωρίζω, *cognosco*, γνωρίζω, (*recognosco*) σουπίνον *agnitum*, *cognitum*. Τὸ δὲ *ignosco*, συγχωρῶ, ἔχει *ignōtum*. Τὰ λοιπὰ (*dignosco*, *internosco*, διαγιγνώσκω) δὲν ἔχουσι σουπίνον.

Pasco, νέμω, βόσκω (μεταβατικόν), *pavi*, *pastum*. (*Pascor*, ἀμετάβατον, νέμομαι). *Depasco*, κατανέμω.

Qviesco, ἡσυχάζω, *qvievī*, *qvietum*.

Svesco, ἐθίζω ἑμαυτὸν, *svevi*, *svetum*. Παρακείμενος μετοχῆς *svetus*, εἰωθός. Ἀρχαϊκὸς ἐνεστῶς *svemus* ἀπὸ τοῦ *sveo*.

Τὰ σύνθετα ἔχουσι ἐνίοτε μεταβατικὴν σημασίαν· οἷον, *assvesco* ἐθίζω τινά· ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως εἶναι ἐν χρήσει ἀντ' αὐτοῦ ὡς μεταβατικόν τὸ *assvefacio*. *Mansvetus*, χειροῆθης, ἡμερός.

Scisco, ἐγκρίνω, κυρόνω (νόμον), *scīvi*, *scītum* (ἀπὸ τοῦ *scio*, γινώσκω).

Ῥήματα, ἐν οἷς μετὰ τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς ρίζης γράμμα παρεμβάλλεται *i*. Τούτων ὁ παρακείμενος καὶ τὸ σουπίνον σχηματίζονται ἀπὸ τῆς ἀπλῆς ρίζης.

Capio, λαμβάνω, *cēpi*, *captum*. **Concīpio** (*concīpis*) συλλαμβάνω, *concēpi*, *conceptum* κ. έ.

Fācio, ποιῶ, πράττω, *fēci*, *factum*. (ἀρχαῖος μέλ. ὀριστ. ἐνεργ. *faxo*, ὑποτακ. *faxim*· βλ Δ.Γ.§.115 ζ'). Ὡς παθητικὸν τούτου εἶναι ἐν χρήσει τὸ *fio*, γίνομαι (βλ. §. 61). Ἄλλ' αἱ μετοχαὶ *factus*, *faciendus*, καὶ τὰ σύνθετα αὐτῶν σχηματίζονται ἀπὸ τὸ *facio*. Ὡσαύτως καὶ τὰ σύνθετα μετὰ ῥηματικῶν ῥιζῶν· ὡς, *calefacio*, θερμαίνω, *calefēci*, *calefactum*· *calefio*, *patefacio*, ἀνοίγω, *patefeci*, *patefactum*, *patefio* *)· ἔτι δὲ καὶ τὰ μετὰ ἐπιρρήματων· ὡς, *satisfacio*, ικανοποιῶ, *satisfeci*, *satisfactum*, *satisfit*. Τὰ μετὰ προθέσεων σύνθετα μεταβάλλουσι τὸ φωνῆεν καὶ κλίνονται ὡς τὸ *perficio*, *perfeci*, *perfectum*· τὸ δὲ παθητικὸν *perficio*, εἶναι ὁμαλόν. (**Conficio** ἔχει παθητικὸν *conficio*, καὶ ἐνόστε *confieri*. Βλ. Δ. Γ. §. 160. σημ. α').

Jācio, βάλλω, *jēci*, *jactum*. **Abjīcio** (*abjīcis*), *abjēci*, *abjectum*, ἀποβάλλω.

Σημ. Τὰ σύνθετα τούτου ἐγράφοντο καὶ ἐπροφέροντο τὸ πάλαι συνήθως μεθ' ἐνὸς *i*· οἶον, *abicio*, *disicio*.

Cūpio, εὔχομαι, ἐπιθυμῶ, *cupīvi*, *cupītum*.

Fōdio, ὀρύσσω, *fōdi*, *fossum*. **Effōdio**, *effōdis*, ἐξορύσσω.

Fūgio, φεύγω, *fūgi*, *fūgitum*. **Aufūgio**, *aufūgis*, ἀποδιδράσκω.

(**Lacio**, δελεάζω, ἀφ' οὗ *lacto*, *lactare*, θωπεύω, ἐμπαίζω). Εἶναι εὔχρηστον μόνον εἰς τὰ σύνθετα· ὡς, *allīcio*, ἐλκύω, *allēxi*, *allectum*· οὕτω καὶ *illicio*, *pellicio*. Τὸ δὲ *elicio* ἔχει *eliciui*, *elicitum*. Τὸ *prolicio* δὲν ἔχει παρακείμενον καὶ σουπίνον.

Pario, γεννῶ, *pepēri*, *partum*. Μέλλων μετοχῆς ἐνεργητ. *pariturus*.

Qvatio, σείω (*qvassi*, ἀχρηστον), *qvassum*. **Concūtio**, *concus-si*, *concussum*· *percutio*, κατασείω.

Rāpio, ἀρπάζω, *rapui*, *raptum*. **Arrīpio**, *arripui*, *arreptum*.

Sapio, γέεομαι, σωφρονῶ, ἔχω γνῶσιν, σύνεσιν, (*sapivi*), ἄνευ σουπίνου. **Desīpio**, εἶμαι ἄφρων, ἄνευ παρακειμένου,

*) Τινῶν εἶναι ἐν χρήσει ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ μόνον οἱ ἀπὸ τοῦ *facio* σχηματιζόμενοι τύποι· οἶον, *tremefacio*, *tremefactus*, διασειῶ.

Σημ. Τὸ ἐναρκτικὸν *resipisco*, ἀναφρονῶ, ἔρχομαι πάλιν εἰς ἐμαυτὸν, ἔχει *resipī vī* καὶ *resipiū*.

(*Spēcio*, θεωρῶ, ἀφ' οὗ *specto*, *spectare*). Μόνον εἰς σύνθετα εὐχρηστον *aspicio*, παρατηρῶ, *aspexi*, *aspectum*: *conspicio* κτλ.

Ἀνώμαλος σχηματισμὸς τοῦ παρακειμένου καὶ σουπίνου τῶν ῥημάτων τῆς δ' συζυγίας.

§. 53. Τὰ ἐπόμενα ῥήματα ἔχουσι *si*, *tum* (*sum*), ὡς τινὰ τῆς γ' συζυγίας.

Farcio, γεμίζω, *farsi*, *fartum* (*farctum*). *Refercio*, *refersi*, *refertum*, ἀναπληρῶ.

Fulcio, στηρίζω, *fulsi*, *fultum*.

Haurio, ἀντλῶ, *hausi*, *haustum*. (Μέλλων μετοχῆς *hausturus* καὶ *hausurus*). *Exhaurio*, ἐξαντλῶ.

Sancio, κυρῶ, διατάσσω, *sanxi*, *sancitum* καὶ (συνήθως) *sancitum*.

Sarcio, διορθῶνω, ἐπισκευάζω, *sarsi*, *sartum*. *Resarcio*, ἐπισκευάζω.

Sentio, αἰσθάνομαι, *sensi*, *sensum*. *Consentio* κ. ἐ. Τὸ δὲ *assentio*, συμφωνῶ, εἶναι συνήθως ἀποθετικόν· *assentior*, *assensus sum*.

Sæpio, (*sæpio*), περιφράττω, *sæpsi*, *sæptum*. *Obsæpio*.

Vincio, δένω, *vinxi*, *vincitum*.

Διάφορον σχηματισμὸν ἔχουσι·

Amicio, ἐνδύω, *amictum*· ὁ παρακείμενος εἶναι ἄχρηστος.

Cio, κινῶ, *civi*, *citum*, (βλ. *cieo* §. 51).

Eo πορεύομαι, *ivi*, *itum* (βλ. §. 59).

Ferio κτυπῶ, ἄνευ παρακειμένου καὶ σουπίνου.

(*Perio*?) *Apërio*, ἀνοίγω, *aperui*, *apertum*. Οὕτω καὶ *opërio*, καλύπτω, καὶ *cooperio*, ἐγκαλύπτω.

(*Perio*?) *Repërio* εὐρίσκω, *repperi* (*reperi*), *reperitum*. Οὕτω καὶ *comperio*, πείραν λαμβάνω, *compëri*, *compertum*. (Σπανίως μὲ ἀποθετικὸν τύπον ἐν τῷ ἐνεστώτι, *comperior*).

Sālio, πηδῶ, **salui** (σπάνιον· τὸ δὲ ἄ. πρόσ. **salii** ἄχρηστον). **Desilio**, **desilui** (σπάν. **desilii**) κλπ. Οὐσιαστικὰ **saltus**, **desultor**.

Sepelio, θάπτω, **sepelīvi**, **sepultum**. Τὸ ἄ. πρόσ. τοῦ παρακ. **sepeli** ἀπὸ τοῦ **sepelii** εὔρηται παρὰ Περσίου.

Vēnio, ἔρχομαι, **vēni**, **ventum**. **Convēnio**, συνέρχομαι.

Παρακείμενον καὶ σουπίνον δὲν ἔχουσι τινα ἀπὸ ἐπιθέτων παραγόμενα ἀμετάβητα ῥήματα· οἷον τὰ **superbio** ἀλαζονεύομαι, **cæcutio** εἶμαι τυφλός. (Τὸ **sævio** ὅμως, μίνομαι, καὶ τὰ μεταβατικὰ, ὡς **mollio**, μαλάσσω, ἔχουσι πάντας τοὺς χρόνους). Τοὺς αὐτοὺς χρόνους δὲν ἔχουσι καὶ τὰ ἐφεικτὰ (**verba desiderativa**. βλ. §. 86 γ')· οἷον, **dormitūrio** ἔχω ἔφρσιν πρὸς ὕπνον, ὑπνώττω. Ἀπὸ δὲ τοῦ **esurio**, βρωσεῖω, λιμώττω, εὔρηται παρὰ Τερεντίῳ **esuriturus**.

Ἄνωμαλος σχηματισμὸς τοῦ σουπίνου καὶ τῶν μετοχῶν τῶν ἀποθετικῶν ῥημάτων, καὶ ἄλλαι τινὲς ἀνωμαλῖαι τούτων.

§. 54. Ὡς τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων, οὕτω καὶ τινων ἀποθετικῶν σχηματίζεται τὸ σουπίνον καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ παρακείμενος τῆς μετοχῆς ἀνωμάλως. Ἐπειδὴ ὅμως καὶ τῶν ἀποθετικῶν τὸ σουπίνον εἶναι σπανιώτατα ἐν χρήσει, ἀναφέρομεν ἀντ' αὐτοῦ ἐνταῦθα τὸν εὔχρηστον παρακείμενον τῆς μετοχῆς.

Τὰ ἀποθετικὰ τῆς ἄ συζυγίας, εἰς ἣν ἀνήκουσι τὰ πλεῖστα, σχηματίζονται πάντα ὁμαλῶς.

Σημ. Τοῦ **ferior** ἐορτάζω, σχολάζω, καὶ **operor** ἐργάζομαι, ἔχει ὁ παρακ. τῆς μετοχῆς σημασίαν ἐνεστῶτος, **feriatus**, σχολάζων, **operatus** ἀσχολούμενος.

ἄ. Ἀποθετικῶν τινων τῆς ἄ συζυγίας εὔρηται καὶ ὁ ἐνεργητικὸς τύπος ἐνίοτε ἢ πολλακίς παρὰ τοῖς δοκίμοις· οἷον, **populo** λεηλατῶ, καὶ **populo**. Τὰ κυριώτερα τούτων, ἐκτὸς τοῦ **populo**, εἶναι· **altercor** ἐρίζω (**alterco**, παρὰ Τερεντίῳ), **augūror** μαντεύω, **comitor** ἀκολουθῶ (**comito** παρὰ ποιητῆς), **conflictor** ἀγωνίζομαι (**conflicto**, παρὰ Τερεντίῳ), **fabricor** κατασκευάζω, **feneror** τοκίζω, **luctor** παλαίω (**lucto**, Τερεντ.), **ludificor** ἐμπαιζώ, **muneror** δωροῦμαι, **remuneror** ἀντιδωροῦμαι, **oscitor** χαίνω, **palpor** θωπεύω, **κολακέω**,

stabulor σταθμεύω. Παρά τοῖς ἀρχαιοτέροις ἦτο σύννηθες τὸ ἐνεργητικὸν ἔτι πλειόνων ἀποθετικῶν.

β'. Ῥήματα τινὰ τῆς ἀ συζυγίας, τῶν ὁποίων τὸ ἐνεργητικὸν εἶναι συνηθέστατον, εὐρίσκονται παρά τισι συγγραφεῦσι τὰ αὐτὰ ὡς ἀποθετικά· οἶον, fluctuō κυμαίνω, ἀμφιβάλλω καὶ fluctuor (Λιβ.). Ἐτι δὲ τὰ bello πολεμῶ, (bellor, Βιργ.), communico διακοινῶ (communicor, Λιβ.), elucubro νυκτογραφῶ, (elucubror, Κικ.), frutico βλαστάνω, (fruticor, Κικ.), luxurio τρυφῶ, murmurō ψιθυρίζω, (commurmuror, Κικ.), opsōno ὀφονίζω (opsonor, Τερεντ.), velifico αἶρω ἰστίαι (velificor χαρίζομαι, Κικ.).

Ἐκ τῶν ἀποθετικῶν τῆς β' συζυγίας διάφορον σχηματισμὸν ἔχουσι τὰ ἑξῆς.

Fateor, ὁμολογῶ, fassus sum. Confiteor, confessus sum. κλπ. Τὸ diffiteor, ἀρνοῦμαι, δὲν ἔχει παρακείμετον μετοχῆς.

Reor, νομίζω, ratus sum. (ἄχρηστος ὁ ἐνεστὼς τῆς μετοχῆς).

Medeor, θεραπεύω, ἄνευ παρακειμένου.

Misereor, ἐλεῶ, miseritus sum, καὶ σπανίως misertus sum. (Περὶ τοῦ ἀπροσώπου miseretur βλ. §. 64).

Tueor, σώζω, θεωρῶ, (tuitus sum). Μέλλον τῆς μετοχῆς tuiturus. Ἀντὶ τοῦ ἀχρήστου παρακειμένου εὐρηται tutatus sum, ἀπὸ τοῦ tutor, φυλάττω. Τῶν δὲ contueor, intueor ὁ παρακείμενος contuitus sum, intuitus sum, εἶναι σπάνιος. Ἀρχαϊκὸν εἶναι τὸ tuor (τῆς γ' συζυγίας), ἀφ' οὗ τὸ ἐπίθετον tuitus, ἀσφαλῆς.

Σημ. Ὁμαλὰ ἀποθετικά τῆς β' συζυγίας εἶναι liceor προσφέρω, mereor (καὶ mereo σύννηθες) εἶμαι ἄξιος, polliceor ὑπόσχομαι, vereor φοβοῦμαι.

Εἰς τὴν γ' συζυγίαν ἀνήκουσι τὰ ἑφεξῆς ἀποθετικά.

Fruor, καρποῦμαι, fruitus καὶ fructus sum (ἐκάτερον σπάνιον). Μέλλον μετοχῆς fruiturus.

Fungor, ἐκτελῶ, functus sum.

Grādior, βαδίζω, gressus sum. Aggrēdior, aggressus sum, προσβάλλω, ἐφορμῶ.

Lābor, πίπτω, lapsus sum. Collābor κλπ.

Līqvor, τήκομαι, ἄνευ παθητικοῦ παρακειμένου.

Lōqvor, λαλῶ, locūtus sum. Allōqvor, προσαγορεύω, παραμυθῶ.

Mōrior, ἀποθνήσκω, mortuus sum. Μέλλ. μετοχ. moriturus.

Emōrior.

Nītor, ἐρείδομαι, σπεύδω, nixus ἢ nisus sum. Adnītor. Enītor γεννῶ, enixa est, ἐγέννησε.

Pātor, ὑποφέρω, πάσχω, passus sum. Perpētior, ἀνέχομαι.

(Περὶ τοῦ plecto, πλέκω, βλ. §. 52). Amplector, complector περιλαμβάνω, amplexus sum, complexus sum.

Qvōror, μέφομαι, παραπονοῦμαι, questus sum. Conqvōror.

Ringor, σαίρω (τοὺς ὀδόντας), ἄνευ παρακειμένου.

Sēqvor, ἀκολουθῶ, secūtus sum. Consēqvor, ἐπιτυχάνω.

Utor, χρῶμαι, usus sum. Abūtor, καταχρῶμαι.

Ἔτι δὲ τὰ ἐξῆς εἰς scor (βλ. §. 52).

Apiscor, ἐπιτυχάνω, κατορθώνω, aptus sum. Συνηθέστερον ὁμῶς εἶναι τὸ adipiscor, adeptus sum. (Indipiscor, indeptus sum).

Defetiscor, ἀποκάμνω, defessus sum. (Περὶ τοῦ fatisco βλ. §. 52).

Expergiscor, ἐξεγείρομαι, experrectus sum. (Expergefacio, ἐξυπνῶ τινα. Ἀπρηχαιωμένη μετοχὴ expergītus).

Irascor, ὀργίζομαι, Irātus (ἐπίθετον), iratus sum εἶμαι ὀργισμένος· τὸ δὲ ὀργίσθην λέγεται succensui ἢ suscensui, ἀπὸ τοῦ succenseo ἢ suscenseo).

(Meniscor). Comminiscor ἐπινοῶ, commentus sum. Reminiscor ἀναμιμνήσκομαι, ἄνευ παρακειμένου.

Nanciscor, ἐπιτυχάνω, nactus καὶ nactus sum.

Nascor, γεννῶμαι, natus sum. Μέλλον μετοχῆς nasciturus.

Enascor, ἐκφύομαι. Τὰ ἐπίθετα agnatus, cognatus, συγγενής, παράγονται ἀπὸ τοῦ τύπου gnascor.

Obliviscor, λησμονῶ, oblītus sum.

Paciscor, ποιῶ συνθήκην, pactus sum. Compaciscor ἢ compeciscor, συντίθεμαι, compactus ἢ compectus sum. (ex compacto

σημαίνει, συμφώνως, κατὰ συνθήκην). Ως παρακείμενος τούτων εἶναι ἐν χρήσει καὶ ὁ *pepigi* ἀπὸ τοῦ *pango* (§. 52).

Proficiscor, πορεύομαι, *profectus sum*.

Ulciscor, τιμωρῶ, ἐκδικοῦμαι, *ultus sum*.

Vescor, τρώγω, ἀνευ παρακειμένου.

Ἐκ δὲ τῶν ἀποθετικῶν τῆς δ' συζυγίας διάφορον σχηματισμὸν ἔχουσι τὰ ἑξῆς.

Assentior, συμφωνῶ, *assensus sum*. (βλ. *sentio* §. 53).

Experior, πειρῶμαι, *expertus sum*. (πρὸς. *comperio* §. 53).

Metior, μετρῶ, *mensus sum*.

Ordior, ἄρχομαι (μεταβατικόν), *orsus sum*.

Opperior, περιμένω, *oppertus (opperitus) sum*.

Orior, γίγνομαι, ἀνατέλλω, *ortus sum*. Μέλλων μετοχῆς *oriturus*. Τὸ μετοχικὸν ἐπίθετον *oriundus* σημαίνει, καταγόμενος, γενεαλογούμενος.

Σημ. α'. Εἰς τὸν ἐνεστώτα τῆς ὀριστικῆς εἶναι εὐχρηστοὶ οἱ τύποι τῆς γ' συζυγίας *orēris*, *oritur*, *orimur*. Εἰς δὲ τὸν παρατατικὸν τῆς ὑποτακτικῆς *orīrer* (κατὰ τὴν δ') καὶ *orērer* (κατὰ τὴν γ'). Ἀπὸ δὲ τοῦ *adorior*, προσβάλλω, ἀπαντᾶται *adoriris* καὶ *adoritur*.

Σημ. β'. Ὁμαλὰ ἀποθετικά τῆς δ' συζυγίας εἶναι τὰ *blantior* κολλακεύω, *largior* δωροῦμαι, *mentior* ψεύδομαι, *molior* μηχανῶμαι, *partior* μερίζω (σπαν. *partio*: τὰ δὲ *dispertio*, *impertio*, καὶ *impartio*, συνηθέστερα τῶν *dispertior*, *impertior*), *potior* κρατῶ, *sortior* κληρῶ, *punior* κολάζω (παρὰ Κικέρωνι, παρ' ἄλλοις ὁμῶς *punio*).

Σημ. γ'. Τοῦ *potior* εὐρηται παρὰ ποιηταῖς καὶ τισὶ συγγραφεῦσιν ἐνίοτε ὁ ἐνεστώτης τῆς ὀριστικῆς *potitur*, *potimur*, καὶ ὁ παρατατικὸς τῆς ὑποτακτικῆς *potērer* κλπ. κατὰ τὴν γ' συζυγίαν.

Ἀποθετικῶν ῥημάτων, τῶν ὁποίων εἴτε παρὰ πᾶσιν εἴτε παρὰ τισὶ μόνον συγγραφεῦσιν εἶναι ἐν χρήσει καὶ ὁ ἐνεργητικὸς τύπος, δέχεται ἐνίοτε ὁ παθητικὸς τύπος ἀληθῶς παθητικὴν σημασίαν· ὡς *comitor*, ἀκαλουθοῦμαι, *fabricantur* κατασκευάζονται, *populari* φθειρεσθαι, πορθεῖσθαι, καὶ μάλιστα οἱ παρακείμενοι *comitatus* (παρὰ πᾶσι), *elucubratus*, *fabricatus*, *populatus*, *meritus*.

Σπανίως εὐρίσκονται ἄλλα ἀποθετικά μὲ παθητικὴν σημασίαν (ὡς

παρὰ Κικέρωνι τὰ *adūlor, aspernor, arbitror, criminor*, παρὰ Σαλλουστίῳ *ulciscor*). Μόνον ὁ παθ. παρακ. τινῶν ἀποθετικῶν εὐρη-
ται καὶ μὲ παθητικὴν σημασίαν. *abominatus, adeptus, auspicatus*,
καὶ ἄλλων τινῶν, ὁ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 153.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

ΚΥΡΙΩΣ ΑΝΩΜΑΛΑ ΡΗΜΑΤΑ.

§. 55. Κυρίως ἀνώμαλα καλοῦμεν τὰ σχηματίζοντα ἀνωμάλως οὐ μόνον τὸν παρακείμενον καὶ τὸ σουπίνον, ὡς τὰ ἐν τῷ ἡγουμένῳ κεφαλαίῳ, ἀλλὰ καὶ ἄλλους χρόνους. Τοιοῦτον εἶναι τὸ ἤδη μνημο-
νευθὲν *sum* καὶ τὰ ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ.

Possum, δύναμαι. Τοῦτο εἶναι σύνθετον ἐκ τοῦ καθ' ὅλους τοὺς ἀριθμοὺς καὶ γένη ἀκλίτου *potis* ἢ *pot* καὶ τοῦ ὑπαρκτικοῦ *sum*.

Ὀριστική.

Ὑποτακτική.

Ἐνς. <i>possum, pōtes, pōtest,</i> <i>possūmus, potestis, possunt.</i>	<i>possim, possis, possit,</i> <i>possīmus, possītis, possint.</i>
Πρτ. <i>pōtēram, as, at,</i> <i>poterāmus, ātis, ant.</i>	<i>possem, es, et,</i> <i>possēmus, ētis, ent.</i>
Πρκ. <i>pōtui, isti, it,</i> <i>potuimus, istis, ērunt.</i>	<i>potuērīm, is, it,</i> <i>potuerīmus, ītis, int.</i>
Ἰπρ. <i>potuēram, as, at,</i> <i>potuerāmus, ātis, ant.</i>	<i>potuissēm, es, et,</i> <i>potuissēmus, ētis, ent.</i>
Μέλ. <i>potēro, is, it,</i> <i>poterīmus, ītis, unt.</i>	ἄχρηστος.
Μ.τ. <i>potuēro, is, it,</i> <i>potuērīmus, ītis, int.</i>	ὡς ὁ παρακείμενος.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστ. *posse*. Παρακ. *potuisse*. Μέλλων ἄχρηστος. Ἡ προστα-
κτικὴ εἶναι ἄχρηστος· ἡ δὲ μετοχὴ *potens* (ἢ *pot*) ἔχει ἐπιθετικὴν
σημασίαν, ἰσχυρός.

Σημ. Παρὰ ποιηταῖς εὐρηναὶ καὶ οἱ τύποι *potis es, est, sunt,*
ἀντὶ *potes, potest, possunt* ἐν δὲ τῇ συνηθείᾳ καὶ μόνον *pote*

§. 57. Τὸ ῥῆμα *ēdo*, τρώγω, *ēdi*, *ēsum* (τῆς γ' συζυγίας) ἔχει ἐκτὸς τῶν κανονικῶν χρονικῶν τύπων καὶ ἐτέρους βραχυτέρους εἰς τὸν ἐνεστώτα τῆς ὀριστικῆς, παρατατικῆς ὑποτακτικῆς, προστακτικῆς καὶ ἐνεστώτα τῆς ἀπαρεμφάτου, συμφωνοῦντας πρὸς τοὺς ἀπὸ *es* ἀρχομένους τύπους τοῦ ῥήματος *sum*· οἶον,

Ὀριστικῆ.

Ὑποτακτικῆ.

Ἐνεστ. <i>ēdo</i> ,	<i>edis</i> ,	<i>edit</i> ,	Παρατ. <i>edērem</i> ,	<i>ederes</i> ,	<i>ederet</i> ,
	<i>es</i> ,	<i>est</i> ,		<i>essem</i> ,	<i>esses</i> ,
				<i>esset</i> .	
<i>edimus</i> ,	<i>editis</i> ,	<i>edunt</i> ,	<i>ederēmus</i> ,	<i>ederetis</i> ,	<i>ederent</i> .
	<i>estis</i>		<i>essēmus</i> ,	<i>essetis</i> ,	<i>essent</i> .

Προστακτικῆ.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνικ. *ede*, *edito* πληθ. *edite*, *editote*, *edunto*. Ἐνς. *edere*
ἢ *es*, *esto* *este*, *estote*. *esse*.

Ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ εὔρηται *estur* ἀντὶ *editur*, καὶ *essetur* ἀντὶ *ederetur* *). Οἱ ἀπὸ τοῦ *sum* τύποι εἶναι εὐχρηστοὶ καὶ ἐν τοῖς συνθέτοις· οἶον, *comes*, *comest*, *comesse*, ἀντὶ *comēdis*, *comedit*, *comedere*, ἀπὸ τοῦ *comēdo*, κατατρώγω.

§. 58. Τὰ *nōlo*, βούλομαι, *nōlo*, οὐ βούλομαι (ἀπὸ τοῦ *ne* καὶ *volo*), *mālo*, προτιμῶ (ἀπὸ τοῦ *mage*=*magis* καὶ *volo*) σχηματίζονται οὕτω·

Ὀριστικῆ.

Ἐνεστώς	<i>volo</i>	<i>nolo</i>	<i>malo</i>
	<i>vis</i>	<i>non vis</i>	<i>mavis</i>
	<i>vult (vult)</i>	<i>non vult</i>	<i>mavult</i>
	<i>volūmus</i>	<i>nolūmus</i>	<i>malūmus</i>
	<i>vultis (vultis)</i>	<i>non vultis</i>	<i>mavultis</i>
	<i>volunt</i> .	<i>nolunt</i> .	<i>malunt</i> .
Παρατατικὸς	<i>volēbam</i>	<i>nolebam</i>	<i>malebam</i> .
	<i>volebas</i> κ. ἐ.	κ. ἐ.	κ. ἐ.

*) Οἱ βραχυτέροι τύποι προῆλθον δι' ἀποβολῆς τοῦ συνδετικοῦ φωνήεντος καὶ διαδοχῆς τῶν συμφώνων. Τὸ ε τούτων ἐπροφέρετο ὡς φύσει μακρὸν, ἐν ᾧ τὸ τοῦ *sum* εἶναι φύσει βραχύ.

Παρακείμεν.	volui κ. έ.	nolui κ. έ.	malui κ. έ.
Ύπερσυντελ.	volueram.	nolueram.	malueram.
Μέλλων	volam	(nolam ἄχρηστον)	(malam ἄχρηστον)
	voles κ. έ.	noles κ. έ. ἐν χρήσει.	males κ. έ.
Μέλ. τετελ.	voluero.	noluerō.	maluero.

Ὑποτακτική.

Ἐνεστῶς	velim.	nolim.	malim.
	velis	nolis	malis
	velit	nolit	malit
	velīmus	nolīmus	malīmus
	velītis	nolītis	malītis
	velint.	nolint.	malint.
Παρατακτικὸς	vellem	nollem	malle
	velles κ. έ.	nolles κ. έ.	malles κ. έ.
Παρακείμεν.	voluerim κ. έ.	noluerim	maluerim.
Ύπερσυντελ.	voluissē.	noluissem.	maluissem.
Μέλ. τετελ.		ὡς ὁ παρακείμενος.	

Προστακτική.

ἄχρηστος ἐν. noli, nolito, πλ. nolīte, ἄχρηστος.
nolitote, nolunto,

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστῶς	velle.	nolle.	malle.
Παρακείμεν.	voluisse.	noluisse.	maluisse.

Μετοχή.

Ἐνεστῶς	volens.	nolens.	ἄχρηστος.
---------	---------	---------	-----------

Σημ. Ἀπρηχαιωμένοι τύποι εἶναι, nevis, nevult, nevelle, ἀντὶ non vis, non vult, nolle· mavolo, mavelim, mavellem, ἀντὶ malo, malim, mallem. Ἐκ δὲ τοῦ si vis, si vultis, εἰς προσταγὰς καὶ προτροπὰς προστιθεμένου καὶ τῷ ἡμετέρῳ, παρακλῶ, ἀντιστοιχοῦντος, προήλθον τὰ ἐν τῇ συνθεῖα sis, sultis. Vide, sis, ne quo

abeas (παρὰ Τερεντ.), πρόσεχε, παρακζλω, μή που ἀπέλθης. Περβ. Δ. Γ. §. 157.

§. 59. Τὸ ῥῆμα eo, πορεύομαι, ivi, itum, τῆς δ' συζυγίας, σχηματίζει τὸν ἐνεστώτα καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ χρόνους ὡς ἐφεξῆς·

Ὀριστική.

Ἐνς. eo, is, it,
 īmus, ītis, eunt.
 Πρτ. ībam, ības, ībat,
 ibāmus, ibatis, ibant.
 Μέλ. ībo, ibis, ibit,
 ibīmus, ibitis, ibunt.

Ὑποτακτική.

eam, eas, eat,
 eāmus, eatis, eant.
 īrem, ires, iret.
 irēmus, irētis, irent.
 iturus, a, um, sim.
 κ. ἐ.

Προστακτική.

Ἐν. I. īto. Πλ. īte, itōte, eunto.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνς. īre.

Μετοχή.

Ἐνς. iens, euntis, κ. ἐ.

Γερούδιον.

eundi.

Τὰ λοιπὰ σχηματίζονται κανονικῶς ἀπὸ τοῦ īvi (iveram ἢ ieram, ivisse, ἢ isse κ. ἐ.) καὶ itum (iturus, iturum esse). Τοῦ δὲ παθητικοῦ σχηματίζεται μόνον τὸ γ' ἐνικὸν πρόσωπον (ἀπροσώπως, §. 95. σημ.), ἐπειδὴ τὸ eo εἶναι ῥῆμα ἀμετάβατον· οἶον, ītur, ībatur, ībitur, itum est κτλ. eātur, irētur.

Ὡσαύτως κλίνονται καὶ τὰ σύνθετα, τὰ ὁποῖα εἰς τὸν παρακείμενον ἔχουσι συνήθως ii ὄχι ivi· οἶον, abii, redii. Τινὰ ἐξ αὐτῶν (adeo, coēo, in eo, prætereo) δέχονται μεταβατικὴν σημασίαν καὶ σχηματίζονται κατὰ πάντας τοὺς παθητικούς χρόνους. Ἐνς. δριστ. adeor, adīris, adītur, adīmur, adimini, adeuntur. Παρατ. adībar κ. ἐ. Μέλλ. adībor, adiberis κτλ. Ἐνς. ὑποτακτ. adear κ. ἐ. Παρατ. adīrer κ. ἐ. Προστ. ἔν. adīre. καὶ adītor, πληθ. adeuntor. Ἀπαρέμ. ἐνς. adīri. Μετοχ. παρακ. adītus. Μετοχικὸν ἐπίθετον adeundus, a, um.

Ἀπὸ τοῦ eo παράγεται τὸ vēneo (σύνθετον ἐκ τοῦ venum καὶ eo), πωλοῦμαι, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐν χρήσει ὡς παθητικὸν τοῦ vendo (§. 52)

πωλώ, και σχηματίζεται ὡς τὰ λοιπὰ σύνθετα. (Ὁ παρατ. τῆς ὀριστ. εὔρηται ἐνίοτε *veniebam*).

Μόνον τὸ σύνθετον *ambio*, περιέρχομαι, σχηματίζεται κανονικῶς κατὰ τὴν ὄ συζυγίαν· οἶον, ἐνεστώως μετοχῆς *ambiens, ambientis* κτλ. (Ὁ παρατ. ἐνίοτε *ambībam*).

§. 60. Κατὰ τὸ εὐ σχηματίζονται τὸ *qveo* δύναμαι, και *neqveo*, οὐ δύναμαι. Ἀλλὰ ταῦτα δὲν ἔχουσι προστακτικὴν, οὐδὲ μέλ-
λοντα τῆς μετοχῆς και γερούνδιον.

Σημ. α'. Και ὁ ἐνεστώως τῆς μετοχῆς εἶναι ἐν τῇ συνήθει γλώσσῃ ὅλως ἄχρηστος. Τὰ δὲ *qvibam, qviveram, qvibo, neqvibo* εἶναι ἀπρηχαιωμένοι και σπάνιοι τύποι. *Qvis* και *qvīt* ἐν τῷ ἐνεστώτι τῆς ὀριστικῆς εἶναι μὲν ἐν χρήσει, ἀλλὰ πάντοτε μετὰ τοῦ *non* (ὡς *non qvis, non qvīt, ἀντὶ neqvīs και neqvīt*). Ἐν γένει δὲ εὔρηται τὸ *qveo* ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς ἀρνητικὰς προτάσεις και σπανιώτερον ἢ τὸ *possum*.

Σημ. β'. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ συντάσσεται ἐνίοτε τὸ παθητικὸν τοῦ ῥήματος τούτου μετὰ παθητικοῦ ἀπαρεμφάτου ἑτέρου ῥήματος· οἶον, *forma nosci non qvita est* (παρὰ Τερεντίῳ), ἀδύνατον ἦτο νὰ γνωσθῇ ἡ μορφή. Πρβ. *coeptus sum* ἐν §. 62.

§. 61. *Fio*, γίνομαι, εἶναι παθητικὸν τοῦ *facio*, ἀφ' οὗ δανείζεται τὸν παρακαίμενον τῆς μετοχῆς και τοὺς συνθέτους χρόνους· κατὰ τοὺς λοιποὺς δὲ χρόνους σχηματίζεται σχεδὸν ὁμαλῶς.

Ὀριστικὴ.

Ἐνσ. *fio, fis, fit,*
(*fīmus, fitis*), *fiunt*.

Πρτ. *fīebam, fiebas* κ. ε.

Μέλ. *fīam, fies* κτλ.

Προστακτικὴ.

Ἐν. *fi*, πλθθ. *fite*.

(*Factus sum, eram, ero, sim, essem, factum esse, factum iri*).

Σημ. α'. Περὶ τῶν συνθέτων βλ. *facio* ἐν §. 52. Τοῦ *confīeri* εἶναι μόνον τὰ *confit, confiat, confieret* (γ' πρόσ.) εὔχρηστα. Τοῦ *defieri* (ἐλλείπειν) μόνον *defit, defiunt, defiat*.

Υποτακτικὴ.

fīam, fias, fiat,
fīāmus, fiatis, fiant.

fīērem, fieres κ. ε.

ἄχρηστος.

Ἀπαρέμφατος.

fīeri.

Σημ. β'. Εἰς τὸ ῥῆμα τοῦτο εἶναι παρὰ τὸν κανόνα τὸ φωνῆεν ἰ πρὸ ἐτέρου φωνήεντος μακρὸν, πλὴν τῶν *fiēri, fierem*. Πρβ. §. 4.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

ΕΛΛΙΠΗ ΡΗΜΑΤΑ.

§. 62. Ἐνταῦθα ἀναφέρομεν ἰδίως ὅσα δὲν ἔχουσιν εὐχρηστον τὸν ἐνεστῶτα, ἢ ὅσων εἶναι εὐχρηστοὶ μόνον τινὲς χρόνοι ἢ πρόσωπα.

Τῶν ῥημάτων *cæri, ἤρχισα, memini, (commemini)*, ἐνθυμοῦμαι, καὶ *ōdi*, μισῶ, ὁ ἐνεστῶς καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ χρόνοι εἶναι ἄχρηστοι, εὐχρηστος δὲ ὁ παρακείμενος καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ χρόνοι. Ἀλλὰ τοῦ *memini* καὶ *odi* ὁ μὲν παρακείμενος ἔχει σημασίαν ἐνεστῶτος, ὁ δὲ ὑπερσυντελικὸς παρατατικῶς, καὶ ὁ τετελεσμένος, μέλλων μέλλοντος ἀπλοῦ. Σχηματίζονται δὲ ὡς ἐφεξῆς

Ὅριστικῆ.

Πρ. <i>cæri, cæpisti</i> κ. ἔ.	<i>memini</i> κ. ἔ.	<i>odi</i> κ. ἔ.
Ἕπρ. <i>cæperam</i> .	<i>memineram</i> .	<i>oderam</i> .
Μ.τ. <i>cæpero</i> .	<i>meminero</i> .	<i>odero</i> .

Ὑποτακτικῆ.

Πρ. <i>cæperim</i> .	<i>meminerim</i> .	<i>oderim</i> .
Ἕπρ. <i>cæpisse</i> m.	<i>meminisse</i> m.	<i>odisse</i> m.
Μ. τ.	ὡς ὁ παρακείμενος.	

Προστακτικῆ.

ἄχρηστος.	ἐν. β'. <i>memento</i>	ἄχρηστος.
	πλ. β'. <i>mementote</i> .	

Ἀπαρέμφατος.

Πρ. <i>cæpisse</i> .	<i>meminisse</i> .	<i>odisse</i> .
----------------------	--------------------	-----------------

Μετοχῆ.

Παθ. παρ. <i>cæptus</i> .	ἄχρηστος.	(<i>osus</i> ἀπτηρ.)
Ἐνερ. μέλ. <i>cæpturus</i>	—	<i>osurus</i> .

Σημ. Τοῦ osus, ὅπερ ἔχει ἐνεργητικὴν σημασίαν, εὐχρηστον εἶναι τὰ σύνθετα exosus, perosus, μισῶν.

Τὸ coepi σχηματίζει καὶ παθητικόν, coeptus sum, ὅπερ ἀείποτε συντάσσεται μετὰ παθητικοῦ ἀπαρεμφάτου· οἶον, urbs aedificari coepta est, ἡ πόλις ἤρχισε νὰ οἰκοδομηθῆται· εὐρηται ὅμως καὶ aedificari coepit. Ὡσαύτως συντάσσεται καὶ τὸ desitus est, ἀπὸ τοῦ desino, παύω.

Σημ. Ὡς ἐνεστῶς τοῦ coepi εἶναι ἐν χρήσει τὸ incipio, ἄρχομαι, (incipi, inceptum, ἀπὸ τοῦ capio) καὶ σπανιώτερον τὸ occipio (occēpi, oceptum). Incipio facere, coepi facere (σπανιώτερον incepi).

§. 63. Ajo, φημί, καταφάσκω, εἶναι εὐχρηστον μόνον εἰς τοὺς ἐφεξῆς χρόνους καὶ πρόσωπα.

Ὅριστική.

Ἐνσ. Ajo, ais, ait,
ajunt.

Παρατ. ajēbam, ajebas, κ. ἔ.

(παρὰ Πλαύτω καὶ Τε-
ρεντίῳ aibam).

Σημ. Ἡ προστακτικὴ aī εἶναι ἀπηρχαιωμένη.

Τοῦ inquam, λέγω, εὐχρηστον εἶναι·

Ὅριστική

Ἐνεσ. inquam, inqvis, inqvīt,
inqvimus, inqvītis, inqvīunt.

Παρακ. — inqvisti, inqvīt.

Παρατ. inqviebat.

Μέλλων. inqvies, inqvīet.

Προστακτικὴ (σπανία).

Ἐν. ἀ. πρόσ. inqve.

β'. inqvīto.

Σημ. Τὸ ῥῆμα τοῦτο εἶναι ἐν χρήσει, ὅταν εἰσάγηται τις εἰς τὸν λόγον λαλῶν, καὶ παρεμβάλλεται μετὰ μίαν ἢ πλείους λέξεις τοῦ ἀναφερομένου λόγου ὡς τὸ φημί τῆς ἐλληνικῆς· οἶον, Tum ille, Nego, inqvīt, verum esse, τότε ἐκεῖνος, Ἀρνοῦμαι, εἶπεν, ὅτι εἶ-

ναι ἀληθές. Τὸ *inquam* εἰς διηγήσεις εὐρισκόμενον ἔχει ἐνίοτε παρακειμένου σημασίαν.

Infit, ἄρχεται, εὔρηται μόνον ἐν τῷ γ' ἐνικῷ προσώπῳ τοῦ ἐνεστώτος καθ' ἑαυτὸ, σημαῖνον, ἄρχεται λέγειν, καὶ συνήθως μετὰ ἀφηγηματικοῦ ἀπαρεμφάτου (ὡς *laudare, percontari infit*, ἄρχεται ἐπαινεῖν, διερωτᾶν) εἶναι δὲ ἀρχαϊκὸν καὶ ποιητικὸν, καὶ παράγεται πιθανῶς ἀπὸ τοῦ *fari*, λέγειν.

Τὸ *fari*, λέγειν, εἶναι ἀποθετικὸν τῆς ἀσυζυγίας ὡς καὶ τὰ σύνθετα αὐτοῦ (*affari, effari, praefari*), καὶ ἔχει εὐχρηστούς τοὺς ἐφεξῆς μόνον τύπους. (Οἱ ἐν παρενθέσει εὔρηται μόνον ἐν τοῖς συνθέτοις).

Ὀριστική.

Ὑποτακτική.

Ἐνεστώς — — *fatur*

ἄχρηστος.

(*famur, famini*)—

Παρατ. (*fabar*)

(*farer* κ. ἐ.)

Παρακ. *fatus sum* κτλ.

fatus sim κτλ.

Ὑπερσ. *fatus eram* κτλ.

fatus essem κτλ.

Μέλλον. *fabor (faberis), fabitur.*

ἄχρηστος.

Προστακτική.

Ἀπαρέμφατος.

Σουπῖνον.

fare.

fari.

fatu.

Μετοχή.

Ἐνεστώς *fantis, fanti* κτλ. (ἄνευ ὀνομαστικῆς).

Παρακ. *fatus, a, um.*

Μετχ. ἐπίθ. *fundus, a, um*: οἶον, *fanda atque nefanda*, ῥητὰ καὶ ἄρῳητα.

Σημ. Τὸ ἀπλοῦν *fari* εἶναι ἀρχαϊκὸν καὶ ποιητικὸν.

Τὸ *salveo*, εὖ ἔχω, χαίρω, (ἀπὸ τοῦ *salvus*, σῶος) εἶναι ἐν χρήσει εἰς προσφωνήσεις μόνον ἐν τῇ προστακτικῇ, *salve, χαῖρε!* πληθυντ. *salvete* καὶ *salveto*, ἐν τῷ ἀπαρεμφάτῳ, *salvere (te) jubeo*, ἐὼ σε, λέγω σοι χαίρειν, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι τῆς ὀριστικῆς, *salvebis* (ἐν ἐπιστολαῖς). Ἐν τῇ αὐτῇ σημασίᾳ ἐν χρήσει εἶναι καὶ ἡ προστακτικὴ *ave* (καὶ *have*), χαῖρε, πληθ. *avete*, καὶ *aveto* σπανίως

εύρηται *avere jubeo*, λέγω χαίρειν. *Aveo*, σημαίνει, δρέγομαι, εφίεμαι, βλ. §. 51.

Ἀρχαία προστακτικὴ εἶναι *apage* (ἀπαγε=abige), *apage te*, καὶ ἀπλῶς *apage*, ἀπαγε, ἔρρε.

Ὡς προστακτικὴ εἶναι εὐχρηστος καὶ ὁ λίαν ἀσυνήθης τύπος *cedō*, δὸς (*cedo librum*, δὸς τὸ βιβλίον), εἰπέ (*cedo, quid faciam*, εἰπέ τί νὰ πράξω). Ἐν τῷ πληθυντικῷ (ἀπρηχαιωμ.) *cette*.

Σημ. Ἐκτὸς τῶν ῥημάτων τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα, τῶν ὁποίων εἰς ἕτερος τύπος δὲν εἶναι ἐν χρήσει, εἴτε διότι δὲν ἦτο ἀναγκαῖος, εἴτε καὶ διότι ἦτο κακόφωνος· οἶον, *dor, der, deris* ἀπὸ τοῦ *do*. Τοῦ ονο, ἀγάλλομαι, (ἀφ' οὗ *ovatio*, μικρὸς θρίαμβος) εὐρηται μόνον ἡ μετοχὴ *ovans*· παρὰ ποιηταῖς δὲ καὶ *ovat, ovet, ovaret*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ.

ΡΗΜΑΤΑ ΑΠΡΟΣΩΠΑ.

§. 64. Ἀπρόσωπα καλοῦνται τὰ ἐν τῷ γ' ἐνικῷ προσώπῳ μόνον εὐχρηστα ῥήματα, καὶ μὴ ἀναφερόμενα συνήθως εἰς ὑποκείμενον ὀριζόμενον ἐν τῷ λόγῳ δι' ὀνομαστικῆς.

Τοιαῦτα εἶναι·

α'. Τὰ κατάστασιν τῆς ἀτμοσφαιρας σημαίνοντα· οἶον, *ningit*, χιονίζει, *pluit*, βρέχει, *grandinat*, πίπτει χάλαζα, *tonat*, βροντᾷ κ. ἄ. ὠσαύτως καὶ τὰ δύο ἐναρктиκὰ *lucescit* (*illucescit*), διαυγάζεται, καὶ *vesperascit* (*advesperascit*), γίγνεται ἑσπέρα.

β'. Τὰ ἐπόμενα τῆς β' συζυγίας·

Libet, ἀρέσκει, *libuit* καὶ *libitum est* (ὡς ἡμιαποθετικόν).

Licet, ἔξεστι, *licuit* καὶ *licitum est*.

Miseret (me), ἐλεῶ, ἄνευ παρακειμένου. Εὐρηται δὲ καὶ *miseretur, miseritum est*.

Σημ. Λέγεται καὶ προσωπικῶς *miseror*. Τὸ δὲ *miseror, miserari*, σημαίνει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, (διὰ λέξεων) οἰκτείρω, ἐλεεινολογῶ.

Oportet, πρέπει, δεῖ, *oportuit*.

Piget, δυσχεραίνω, *piguit* καὶ *pigitum est*.

Pœnitet, μεταμέλει, *pœnituit*.

Pudet, αἰσχύνομαι, *puduit* καὶ *puditum est*.

Tædet, ἀηδιάζω, κόρος μὲ καταλαμβάνει, ἄνευ παρακειμένου· ἀντ' αὐτοῦ δὲ ἐν χρήσει ὁ σύνθετος *pertæsum est*.

Σημ. Τὰ ῥήματα *decet*, πρέπει, *prosequi*, *decuit* καὶ *dedecet*, εἶναι ἀπρεπές, δὲν εἶναι μὲν κυρίως ἀπρόσωπα, διότι ἀναφέρονται πολλάκις εἰς ὠρισμένον πρόσωπον, καὶ διότι ἀπαντῶνται καὶ εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν (οἶον, *omnis eum color decet*, πᾶν χρῶμα ἀρμόζει αὐτῷ· *parva parvum decet*, τὰ μικρὰ τῷ μικρῷ πρέπουσι), ἀλλὰ θεωροῦνται ὡς τοιαῦτα, διότι εἶναι ἐν χρήσει μόνον εἰς γ' πρόσωπον, καὶ οὔτε εἰς τὸν λαλοῦντα ἀναφέρονται, οὔτε εἰς τὸν πρὸς ὃν ὁ λόγος.

γ'. **Rēfert**, μέλει με, *rētulit* ἀπὸ τοῦ *fero*· (ἐν τῇ προφορᾷ διακρίνεται τοῦ *rēfero*, ἀναφέρω, διότι ἔχει τὸ *rē* μακρόν).

Σημ. α'. Τὰ ἀπρόσωπα (καὶ τὰ ἐκ τῶν ἄλλων ῥημάτων ὡς ἀπρόσωπα ἐνίοτε ἐν χρήσει ὄντα) κλίνονται κανονικῶς εἰς τοὺς ἀπὸ τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρακειμένου χρόνους· ἀλλ' ἔνεκα τῆς σημασίας των οὔτε προστακτικὴν, οὔτε σουπίνον, οὔτε μετοχὴν σχηματίζουσι, πλὴν τινων, τῶν ὁποίων ὁ παθητ. παρακ. τῆς μετοχῆς τοῦ οὐδετέρου γένους εὔρηται συνημμένος μετὰ τοῦ *est*. Ὅθεν τὸ *oportet* σχηματίζεται ἐν τῇ ὀριστικῇ οὕτως· *oportet*, *oportēbat*, *oportuit*, *oportuerat*, *oportēbit*, *oportuerit*. Ἐν τῇ ὑποτακτικῇ· *oporteat*, *oportēret*, *oportuerit*, *oportuisset*, *oportuerit*. Ἐν τῇ ἀπαρεμφάτῳ· *oportēre*, *oportuisse*. Τῶν δὲ *libet*, *licet*, *pœnitet*, *puDET* ἀπαντῶνται καὶ μετοχαί, ἀλλὰ μὲ διάφορον κατὰ τι σημασίαν.

Σημ. **Libens**, πρόθυμος, *licens* (ἐπίθ.) ἐλεύθερος, ἀχαλίνωτος, *licitus*, συγκεχωρημένος, *liciturum est*, *liciturum esse*. **Pudens** (ἐπίθ.) αἰδέημων, *puDibundus*, αἰσχυντηλὸς, βλάξ, *pœnitens* (σπαν.), μεταμελόμενος, *pœnitendus*, μεταμελητέος, *puDendus*, αἰσχρός. Ἐκ τούτων σχηματίζεται καὶ γερούδιον (ὡς ἀπὸ προσωπικῶν ῥημάτων) *ad pœnitendum*, *puDendo*.

Τελευταία παρατήρησις περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ῥημάτων.

§. 65. Πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως πρέπει νὰ γινώσκῃ ὁ ἀρχάριος, ὅτι ῥήματά τινα ἔχουσιν ὅλως διάφορον σημασίαν καὶ σχηματισμὸν,

εἰ καὶ εἰς τὸν ἐνεστῶτα τῆς ὀριστικῆς ἔχουσι τὸν αὐτὸν τύπον· οἶον, *aggĕro* (τῆς *ά* συζυγίας), *σωρεύω*. *aggĕro* (τῆς *γ'*), προσθέτω.
(ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ συνθ. *exaggĕro*).

<i>appello</i> (<i>ά</i>), ὀνομάζω, καλῶ.	<i>appello</i> (<i>γ'</i>), προσορμίζω.
<i>compello</i> (<i>ά</i>), λαλῶ.	<i>compello</i> (<i>γ'</i>), συναθροίζω (<i>pello</i>).
<i>colligo</i> (<i>ά</i>), συνδέω (<i>ligo</i>).	<i>colligo</i> (<i>γ'</i>), συλλέγω (<i>lego</i>).
<i>consterno</i> (<i>ά</i>), συγχίζω, ἐκπλήσσω.	<i>consterno</i> (<i>γ'</i>), στρώνω (<i>sterno</i>).
<i>effĕro</i> (<i>ά</i>), ἀποθηριώνω.	<i>effĕro</i> (<i>γ'</i>), ἐκφέρω (<i>fĕro</i>).
<i>fundo</i> (<i>ά</i>), θεμελιώνω.	<i>fundo</i> (<i>γ'</i>), χύνω.
<i>mando</i> (<i>ά</i>), παραδίδω.	<i>mando</i> (<i>γ'</i>), μασσῶ.
<i>obsĕro</i> (<i>ά</i>), μοχλόω, κλείω.	<i>obsĕro</i> , σπείρω.
<i>salio</i> (<i>δ'</i>), <i>salui</i> , <i>saltum</i> , πηδῶ.	<i>salio</i> (<i>δ'</i>), <i>salivi</i> , <i>salitum</i> , ἀλατίζω.
<i>volo</i> (<i>ά</i>), πετῶ.	<i>volo</i> , βούλομαι.

Ἄλλα τινὰ διακρίνονται κατὰ τὸν χρόνον τοῦ ριζικοῦ φωνήεντος.

<i>cōlo</i> (<i>γ'</i>), γεωργῶ, περιποιῶμαι.	<i>cōlo</i> (<i>ά</i>), ἡθῶ.
<i>dīco</i> (<i>ά</i>), ἀφιερώνω.	<i>dīco</i> (<i>γ'</i>), λέγω.
<i>indīco</i> δεικνύω, <i>prædīco</i> , ἐπαινῶ,	<i>indīco</i> , ἀναγγέλλω, <i>prædīco</i> ,
ἐγκωμιάζω.	προλέγω.
<i>edūco</i> (<i>ά</i>), ἀνατρέφω.	<i>edūco</i> (<i>γ'</i>), ἐξάγω.
<i>lĕgo</i> (<i>γ'</i>), ἀναγινώσκω, ἀθροίζω.	<i>lĕgo</i> (<i>ά</i>), πρεσβεύομαι, διατίθεμαι.
<i>allĕgo</i> , ἐπιλέγω.	<i>allĕgo</i> , ἀποστέλλω, ἀναφέρω.
<i>relĕgo</i> , ἀναγινώσκω πάλιν.	<i>relĕgo</i> , ἀποπέμπω.

Ἐτέρα τῆς *β'* καὶ *γ'* συζυγίας ἔχουσι τὸν αὐτὸν τύπον εἰς τὸν παρακείμενον καὶ σουπίνον καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν χρόνους· οἶον, *victurus* ἀπὸ τοῦ *vīco* καὶ *vīvo*. *Oblītus* ἡλειμμένος, ἀπὸ τοῦ *oblīno*, ἀλείφω, *oblītus*, λησμονήσας, ἀπὸ τοῦ *obliviscor*, λησμονῶ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ.

§. 66. Τῶν ἐπιρρήματων τὰ μὲν εἶναι πρωτότυπα, τὰ δὲ παράγωγα. Καὶ τὰ μὲν πρωτότυπα μαθάνομεν ἐκ τοῦ λεξικοῦ· περὶ δὲ τῶν παραγῶγων σημειοῦμεν ἐνταῦθα τὰ ἐξῆς, ἅτινα ἀφορῶσι τὴν κλίσειν αὐτῶν. Περὶ τῆς παραγωγῆς ἔσται κατωτέρω λόγος.

Τὰ ἀπὸ ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν, ἐπιθετικὴν σημασίαν ἔχουσῶν, παραγόμενα ἐπιρρήματα οὐδεμίαν ἄλλην κλίσιν δέχονται, εἰ μὴ τὴν δηλοῦσαν τοὺς τῆς παραθέσεως βαθμούς.

Τὸ μὲν θετικὸν ἐπιρρήμα τῶν ἐπιθέτων σχηματίζεται τρεπομένης τῆς καταλήξεως τῶν ἐπιθέτων *us, a, um* τῆς *ά* καὶ *ε'* κλίσεως συνήθως εἰς *e* σπανίως εἰς *o*, τῶν δὲ τῆς *γ'* κλίσεως εἰς *ter* ἢ *iter*.

Τὸ δὲ συγκριτικὸν ἐπιρρήμα ἔχει τὴν αὐτὴν κατάληξιν καὶ τύπον τοῦ οὐδετέρου συγκριτικοῦ ἐπιθέτου· τὸ δὲ ὑπερθετικὸν σχηματίζεται ὡς τὸ τοῦ θετικοῦ ἐπιθέτου ἐπιρρήμα, τρεπομένης τῆς καταλήξεως τοῦ θετικοῦ *us* εἰς *e'* οἶον, *doctus*, πεπαιδευμένος, ἐπιρρήμα θετικὸν *docte*, συγκριτικὸν *doctius*, ὑπερθετικὸν *doctissime*· *ager*, ἀσθενῆς, *ægre*, *ægrius*, *ægerrime*· *fortis*, ἰσχυρὸς, *fortiter*, *fortius*, *fortissime*· *acer*, ὀξύς, *acriter*, *acrius*, *acerrime*· *audax*, τολμηρὸς, *audacter*, *audacius*, *audacissime*· *amans*, ἀγαπῶν, (μετοχὴ μὲ ἐπιθετικὴν σημασίαν), *amanter*, *amantius*, *amantissime*· *facilis*, εὐκόλος, *facile*, *facilius*, *facillime*.

Σημ. Ἀπὸ δὲ τοῦ *tuto*, ἀσφαλῶς, σχηματίζεται ὑπερθετικὸν *tutissimo*, καὶ ἀπὸ τοῦ *merito*, ἀξίως, *meritissimo*.

§. 67. Ἐάν τὸ συγκριτικὸν ἐπίθετον σχηματίζεται ἀνωμάλως ἢ ἦναι ἑλλιπές, εἶναι ὡσαύτως καὶ τὸ τοῦ ἐπιρρήματος· οἶον, ἀπὸ τοῦ θετικοῦ ἐπιθέτου *bonus*, ἀγαθὸς, γίνεται τὸ θετικὸν ἐπιρρήμα *bene*, τὸ συγκριτικὸν *melius* καὶ τὸ ὑπερθετικὸν *optime*· ἀπὸ τοῦ *malus*, κακὸς, *male*, *pejus*, *pessime*· ἀπὸ τοῦ *multus*, πολὺς, θετικὸν ἐπιρρήμα εἶναι αὐτὸ τὸ οὐδέτερον ἐπίθετον, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς, *multum*, *plus*, *plurimum*· *parvus*, μικρὸς, *parvum*, *minus*, *minime* καὶ *minimum*· ἀπὸ δὲ τῶν μὴ ἐχόντων θετικὰ ἐπίθετα συγκριτικῶν *deterior*, χεῖρων, γίνονται τὰ ἐπιρρήματα *deterius*, *deterissime*· *ocior*, θάσσων, *ocius*, *ocissime*· *potior*, κρείσσων, *potius*, *potissimum*· *prior*, πρότερος, *prius*, *primum* καὶ *primum*· *novus*, νέος, *nove*, *novissime*. Ἀνώμαλα εἶναι προσέτι τὰ *magis*, μάλλον, *maxime*, μάλιστα, ἀπὸ τοῦ *magnus*, μέγας, καὶ *uberius*, *uberime*, ἀπὸ τοῦ *uber*, πλήρης. Ἐκ συγκοπῆς ἀπὸ τοῦ *validus*, ἰσχυρὸς, προέρχεται τὸ *valde*, λίαν, *validius*, *validissime*.

Σημ. *ά*. Τὸ ἐνικὸν οὐδέτερον θετικὸν καὶ ὑπερθετικὸν ἐπίθετον εἶ-

ναι ἐν πολλοῖς τὸ αὐτὸ καὶ ἐπιβόημα, ὡς δεικνύουσι τ' ἀνωτέρω παραδείγματα.

Σημ. 6'. Καὶ τοπικὰ ἐπιβόηματα, ἀφ' ὧν σχηματίζονται συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ ἐπίθετα (§. 29) δέχονται καὶ ἐπιβόηματικούς παραθέσεως βαθμούς: οἶον, *prope*, πλησίον, *propius*, *proxime intra*, ἔνδον, *interius*, *intime ultra*, πέραν, *ulterius*, *ultimum* ἢ *ultimo post*, ὕστερον, *posterius*, *postrēmum* καὶ *postremo* ὡς-αὐτως καὶ ἄλλα: *supra*, ἄνω, *superius*, *summe* ἢ *summum* καὶ *supremum*: τὰ δὲ *citra*, ἐντεῦθεν, *infra*, ἄνω, ἔχουσι μόνον συγκριτικὸν *citerius*, *inferius*.

Ἐκ δὲ τῶν πρωτοτύπων ἐπιβόηματων βαθμὸς παραθέσεως ἔχουσι μόνον τὰ ἐξῆς.

Diu, πολὺν χρόνον, *diutius* (τὸ *t* παρεντίθεται εὐφωνίας χάριν), *diutissime*.

nuper, νεωστὶ, *nuperrime*, ἄνευ συγκριτικοῦ.

sæpe, πολλάκις, *sæpius*, *sæpissime*.

secus, ἄλλως, *sēcius* (*non nihilo secius*, οὐχ ἥττον).

tempēri (καὶ *tempore*), ἐγκαίρως, *temperius*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΠΕΡΙ ΠΡΟΘΕΣΕΩΝ.

§. 68. Αἱ τῆς λατινικῆς προθέσεις εἶναι αἱ ἐξῆς, ὧν αἱ μὲν συντάσσονται μετ' ἀφαιρετικῆς, αἱ δὲ μετ' αἰτιατικῆς, καὶ τινες μετὰ τῶν δύο τούτων πτώσεων.

Α'. Αἱ μετ' ἀφαιρετικῆς μόνης συντασσόμεναι εἶναι:

Ab, ἀπὸ, πρὸ φωνήεντος καὶ πρὸ **Ex**, ἐξ, πρὸ φωνήεντος πολλάκις συμφώνου, *abs* πρὸ τῶν *te*, καὶ πρὸ συμφώνου, *e* πρὸ συμ-

a πρὸ συμφώνου. φώνου.

absqve, ἄνευ, χωρὶς. **præ**, πρὸ, ἔνεκα.

coram, πρὸ, ἐνώπιον. **pro**, πρὸ, ὑπέρ.

cum, μετὰ, σύν. **sine**, ἄνευ.

de, ἀπὸ, περί. **tenus**, μέχρι.

Σημ. Ἡ *cum* μετὰ τῶν προσωπικῶν καὶ ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν

συντασσομένη τίθεται μετ' αὐτάς πάντοτε οἶον, *mecum, nobiscum, secum, quocum*· καὶ ἡ *tenuis* τίθεται πάντοτε μετὰ τὴν συντακτικὴν αὐτῆς λέξιν. Πρβ. Δ. Γ. §. 172.

Β'. Αἱ μετὰ αἰτιατικῆς συντασσομέναι·

<i>ad</i> , πρὸς, παρά.	<i>ob</i> , πρὸς, διά.
<i>adversus (um)</i> , κατὰ, πρὸς.	<i>penes</i> , πλησίον.
<i>ante</i> , πρὸ.	<i>per</i> , διά.
<i>apud</i> , παρά.	<i>pone</i> , ὀπίσω.
<i>circa, circum</i> , περί.	<i>post</i> , μετὰ.
<i>circiter</i> , περί, περίπου.	<i>praeter</i> , παρά, ἐκτός.
<i>contra</i> , ἀντί, ἐναντίον.	<i>prope</i> , πλησίον.
<i>eis, citra</i> , ἐντεῦθεν.	<i>propter</i> , διά, πλησίον.
<i>erga</i> , πρὸς.	<i>secundum</i> , μετὰ, κατὰ τινα.
<i>extra</i> , ἐκτός.	<i>supra</i> , ἄνω, ὑπέρ.
<i>infra</i> , ὑπὸ, ὑποκάτω.	<i>trans</i> , πέραν.
<i>inter</i> , μεταξύ.	<i>ultra</i> , πέραν, ὑπέρ.
<i>intra</i> , ἔνδον, ἐντός.	<i>versus</i> , πρὸς.
<i>justa</i> , μετὰ, πλησίον.	

Ἡ *versus* τίθεται μετὰ τὴν συντακτικὴν αὐτῆς πτώσιν καὶ εὔρηται μόνον μετὰ ὀνομάτων πόλεων.

Γ'. Αἱ μετ' ἀφαιρετικῆς καὶ αἰτιατικῆς συντασσομέναι·

In, μετ' ἀφαιρετικῆς σημαίνει τὴν ἐπὶ τινος ἢ ἐν τινι στάσιν, μετὰ δὲ αἰτιατικῆς τὴν εἰς τι ἢ κατὰ τινος κίνησιν.

Sub, μετ' ἀφαιρετικῆς τὴν ὑπὸ τι στάσιν, μετὰ αἰτιατικῆς τὴν ὑπὸ τι κίνησιν.

Subter, ὑποκάτω, σπανίως εὔρηται μετ' ἀφαιρετικῆς.

Super, μετ' ἀφαιρετικῆς τὴν ὑπεράνω ἢ περὶ τι στάσιν, μετ' αἰτιατικῆς κίνησιν.

Σημ. α'. Περί τινων ἰδιωτισμῶν τῶν προθέσεων, βλ. Δ. Γ. §. 172. Περὶ δὲ τῆς συντάξεως αὐτῶν ἔσται ἐν τῷ συντακτικῷ λόγῳ.

Σημ. β'. Αἱ προθέσεις συνθετόμεναι μετ' ἄλλων λέξεων τρέπουσι τὰ τελικά των σύμφωνα συνήθως εἰς τὰ ἀρκτικά τῶν ἐπομένων λέξεων· ἄλλοτε τηροῦσιν αὐτὰ ἀμετάβλητα, καὶ ποτε τρέπουσιν εἰς ἄλλα. Ἡ δὲ *cum* τρέπεται ἐν τοῖς συνθέτοις εἰς *con*, ἥς τὸ *n* ποτὲ

μὲν τρέπεται εἰς *m*, καὶ ποτε μένει ἄτρεπτον· πρὸ φωνήεντος ὅμως καὶ *h* ἀποβάλλεται συνήθως. Πλείω περὶ τούτων βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 173.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ.

§. 69. Τῶν συνδέσμων *συμπλεκτικοὶ* εἶναι ὁ *et*, καὶ, *que*, τε, *ac* (*atque*), καὶ, *ne*, *neque*, οὔτε. Ἴν ὁ μὲν *et* συνδέει ἀπλῶς δύο λέξεις ἢ δύο προτάσεις, ὁ δὲ *que*, ἀείποτε ἐν τέλει τῆς συνδεομένης λέξεως προσ-αρτώμενος ὡς ἐγκλινόμενον μόριον, δηλοῖ ὅτι τὸ δι' αὐτοῦ προστιθέμενον εἶναι προσθήκη ἢ επέκτασις τῆς ἐννοίας τοῦ ἡγουμένου· ὅθεν συνδέει οὗτος δύο ἐννοίας, αἵτινες ἀποτελοῦσιν ἐν ὅλῳ· δύο δὲ διακεκριμένοι καὶ ἀντιτιθέμενοι λέξεις συνδέονται διὰ τοῦ *et*. Ὁ *ac* (πρὸ συμφώνου) ἢ *atque* (πρὸ συμφώνου καὶ φωνήεντος) ἐπιφέρει συνήθως μετὰ τινος ἐμφάσεως τὸ συνδεόμενον ὡς οὐσιῶδες. Πλείω βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 433.

Ἐκάτερον μέρος συμπλεκτικοῦ λόγου ἐκφέρεται μετὰ τινος ἐμφάσεως, συνδεόμενον διὰ τῶν *et—et*, ἀνθ' ὧν τινες μεταχειρίζονται *que—et* καὶ σπανίως *que—que*. Ἔτι δὲ καὶ διὰ τῶν *quum—tum*, ὅσον—τόσον, *tum—tum*, *modo—modo*, *nunc—nunc*, ποτὲ μὲν—ποτὲ δέ· καὶ σπανίως διὰ τῶν *jam—jam*, *simul—simul*, *partim—partim*, τὸ μὲν—τὸ δέ. Ἀλλὰ περὶ τούτων βλ. Δ. Γ. §. 435.

Διαζευκτικοὶ εἶναι ὁ *aut*, *vel* (ἢ *ve* ὡς ἐγκλινόμενον), ἢ, *sive*, εἴτε. Διὰ τοῦ *aut* διακρίνονται δύο διάφοροι ἰδέαι· ὁ *vel* (ἢ *ve*) δηλοῖ ἐπουσιώδη διαφορὰν, ἢ διακρίνει τὸ ἐπιφερόμενον ὡς κατ' ὄνομα μόνον διάφορον, οὐχὶ δὲ κατ' οὐσίαν. Ὁ ἐπαναλαμβανόμενος *aut—aut* συνδέει ἀντίθετα, ὧν τὸ ἐν ἀναιρεῖ τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἑτέρου· ὁ δὲ *vel—vel* δηλοῖ μὲν, ὅτι τὰ συνδεόμενα εἶναι διάφορα, ἀλλὰ καὶ ὅτι δυνατόν νά συνυπάρχωσι καὶ τὰ δύο, ἢ ὅτι εἶναι ἀδιάφορον ὡς πρὸς τὴν ἐννοίαν τοῦ λόγου ὁπότερον μέρος προτιμηθῇ· ὁ *sive* (ἢ *seu*) εἶναι ὑποθετικὸς σύνδεσμος, ἴσος τῷ *vel si*, καὶ διαζευκτικὸς συνάμα· ὡς τοιοῦτος δὲ σημαίνει ἐπουσιώδη καὶ ἀσήμαντον διαφορὰν τῶν δι' αὐτοῦ ἀντιθετομένων μερῶν. Πλείω ἐν Δ. Γ. §. 436.

Ἐναντιωματικοὶ εἶναι ὁ *sed*, ἀλλὰ, *autem*, δὲ, *verum* (*vero*),

ceterum ὅμως, *at*, ἀλλά. Ὁ *sed* καὶ *at* καὶ *ceterum* τίθενται ἀείποτε ἐν ἀρχῇ τοῦ συνδεομένου λόγου, ὁ δὲ *autem* καὶ *verum* (καὶ *vero*) μετὰ μίαν ἢ πλείους λέξεις. Ὁ *sed* ἐπιφέρει νέον τι, ὕπερ τροποποιεῖ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἡγουμένου ἢ ἀναίρει αὐτήν. Ἐνίοτε δὲ μεταβιάζει ἀπλῶς τὸν λόγον εἰς ἑτέραν ὑπόθεσιν, διότι ὁ λέγων δὲν ἔχει ἢ δὲν θέλει νὰ εἰπῇ πλείω τῶν ἤδη ρηθέντων. Διὰ τοῦ *autem* ἐπιφέρεται τι διάφορον καὶ ἀντίθετον τοῦ ἡγουμένου, ἢ μόνον παρατήρησις ἢ προσθήκη εἰς ἐκεῖνο. Ἐνίοτε δὲ εἶναι ἴσος τῷ μεταβατικῷ δὲ τῆς ἑλληνικῆς. Ὁ *at* (=τοῦναντίον) ἐπιφέρει μετ' ἐμφάσεως διάφορον καὶ ἀντίθετον τοῦ ἡγουμένου, ἢ ἀπλῶς ἀντιλογία καὶ ἀναίρεσιν ἐκεῖνου. Ἐπιτείνεται δὲ ἡ σημασία αὐτοῦ αὕτη διὰ τῶν *at enim*, ἀλλὰ γάρ, *at vero*, ἀλλ' ὅμως. *Atque* ἐπιφέρει ἔνστασιν μετ' ἀντιλογίας, σημαίνων, καὶ, ἀλλὰ, ἢ συμπέρασμα (=ἀλλαγὴν). Ὁ *verum* ἔχει σχεδὸν τὴν αὐτὴν τοῦ *sed* σημασίαν, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς *sed etiam, verum etiam*, ἀλλὰ καὶ ἔτι δὲ καὶ εἰς μεταβάσεις λόγου εἶναι εὐχρηστος. Τὸν σύνδεσμον *ceterum* μεταχειρίζεται ἐνίοτε ὁ Σαλλούστιος καὶ Λίβιος ἀντὶ τοῦ *sed* καὶ *verum*. Ὁ *vero* ἔχει ἐν γένει βεβαιωτικὴν σημασίαν, ἐπιφέρων μετὰ βεβαιότητος καὶ ἐμφάσεως τὸ δι' αὐτοῦ συνδεόμενον. Βλ. Δ. Γ. §. 437.

ὑποθετικοὶ εἶναι ὁ *si*, εἰ, ὅστις τίθεται εἰς τὸ ἡγούμενον τοῦ υποθετικοῦ λόγου μέρος, καὶ ἐπιτεινόμενος εἶναι, *si modo*, εἰ μόνον, *si quidem*, εἴ γε, *si maxime*, *si forte*, ἂν ἴσως, εἰ τυχόν, *si jam*. τὸ δὲ ἐπόμενον μέρος ἐπιφέρεται ἄνευ συνδέσμου, ἐνίοτε δὲ ἐμφάσεως χάριν διὰ τοῦ *tum*, τότε, καὶ *tum vero*, τότε δέ. Ὁ *sin* καὶ ἐνίοτε *sin autem*, ἐὰν τοῦναντίον, συνδέει συνήθως ἐπιφερομένην ὑπόθεσιν ἀντίθετον τῆς ἡγουμένης. Τὸ ἄπαξ τιθέμενον *sive* εἶναι ἴσον τῷ *vel si*, ἢ ἐὰν, τὸ δὲ διπλοῦν *sive—sive*, εἴτε—εἴτε, συνάπτει δύο ὑποθέσεις ἐχούσας κοινὴν τὴν ἀπόδοσιν, ἐνίοτε δὲ καὶ δύο διαφόρους. Ἀρνητικὴ ὑπόθεσις ἔχει τὸν σύνδεσμον *nisi*, εἰ δὲ μὴ, (παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις καὶ ἐν τῇ συνηθείᾳ συνηρημένως *ni*)· ἐνίοτε δὲ εὐρηται καὶ *nisi si*, ἐκτὸς ἐὰν, καὶ ποτε *si non*, ὅταν ἢ ἄρνησις ἀνήκῃ ὄχι εἰς ὅλην τὴν ὑποθετικὴν πρότασιν, ἀλλ' εἰς τὸ ῥῆμα μόνον αὐτῆς, σχηματίζουσα μετ' αὐτοῦ ἀρνητικὴν ἔννοιαν (οἶον, *fuit apertum, si Conon non fuisset*, δῆλον ἦν, ὅτι, εἰ Κόνων ἀπῆν). Τὸ

τῆς ἑλληνικῆς εἰ δὲ μὴ ἄνευ ῥήματος, δηλοῦται διὰ τοῦ *si minus*, καὶ σπανιώτερον διὰ τοῦ *si non*. Πλείω ἐν τῇ Δ. Γ. §. 442.

Ὁμοιολογητικοὶ εἶναι ὁ *quamvis*, *licet*, *quamquam*, καίτοι, καίπερ, *etsi*, *tametsi*, *etiamsi*, εἰ καὶ, ἂν καὶ, μεθ' οὗς ἔπεται ἀντιθετικὴ πρότασις, ἔχουσα συνήθως τὸ μόριον *tamen*, ὅμως, δι' οὗ δηλοῦται, ὅτι καίτοι ὁμολογεῖται ὡς βέβαιον τὸ διὰ τῶν συνδέσμων τούτων ἐκφερόμενον, ὑπάρχει ὅμως τι, τὸ ὁποῖον ἀντίκειται εἰς τὴν ὁμολογίαν αὐτήν. Τινὰς τῶν συνδέσμων τούτων συντάσσουσιν οἱ Μ. Χ. συγγραφεῖς ὄχι μετὰ ῥημάτων μόνον, ἀλλὰ καὶ μετὰ μετοχῶν καὶ ἐπιθέτων. Παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις ὅμως μόνον ὁ *quamvis* εὗρηται μετὰ ἐπιθέτων. Βλ. Δ. Γ. §. 443.

Συγκριτικοὶ εἶναι: α) οἱ ὁμοιότητα δηλοῦντες *ut*, *uti*, ὡς, (*ut—ita*, *item*, *sic*), *sicut*, *velut*, καθὼς, *ceu* (παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ τοῖς μεταγενεστέροις), *tanquam*, ὡς, *quasi*, ὡσάν, τρόπον τινά. Ὁ *tanquam* καὶ *quasi* σπανίως συνδέουσι προτάσεις, αἵτινες ἀμφοτέραι ἐμφαίνουσι τι ἀληθές καὶ βέβαιον. Ἡ μὴ ἀληθής ἀλλ' ὑποθετικῶς μόνον πρὸς σύγκρισιν λαμβανομένη πρότασις ἐκφέρεται μεθ' ἐνός τῶν μορίων *tanquam si*, ὡσεὶ, *velut si*, ὡσπερ εἰ, καὶ *quasi*, ὡσάν. Τὸ τελευταῖον μεταχειρίζονται μάλιστα ὅταν εἰρωνικῶς ἢ χλευαστικῶς λέγωσι τι μὴ ἀληθῶς ὑπάρχον· *Quasi vero haec similia sint*, ὡσάν ἦσαν ταῦτα ὅμοια! ἅπερ οὐδαμῶς εἶναι.

β) Οἱ δὲ συνδέοντες ἀπλῶς τὰ συγκρινόμενα μέρη, μὴ δηλοῦντες δὲ οἱ αὐτοὶ καὶ ἂν ὑπάρχῃ ὁμοιότης ἢ ἰσότης ἐν αὐτοῖς, εἶναι ὁ *quam* καὶ *ac* ἢ *atque*, ἤ. Καὶ ὁ μὲν *quam* ἔπεται μετὰ τὸ *tam* (τόσον—ὅσον), μετὰ συγκριτικὰ ἐπίθετα καὶ λέξεις συγκριτικὴν ἔννοιαν ἐχούσας, οἷα εἶναι αἱ *ante*, πρότερον, *post*, ὕστερον, *supra*, ἀνωτέρω, *mallo*, προτιμῶ· ὁ δὲ *ac* ἢ *atque*, ὅστις εἶναι καὶ συμπλεκτικὸς σύνδεσμος, ἔπεται μετὰ ἐπίθετα καὶ ἐπιρρήματα ὁμοιότητα, ἰσότητα καὶ τ' ἀνάπαλιν δηλοῦντα, καὶ μετὰ τὰ *similis*, ὅμοιος, *dissimilis*, ἀνόμοιος. Τὰ λοιπὰ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 444 β'. Ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τὴν *idem* ἀντωνυμίαν· *idem valet ac si*—ἴσον δύναται, ὡς ἂν.

Συλλογιστικοὶ εἶναι ὁ *ergo*, ἄρα, *itaque*, διὰ τοῦτο, *igitur*, οὖν, λοιπὸν, *ideo*, διὸ, *quapropter*, ἕνεκα, *quamobrem*, ὅθεν· ὧν

πάντες τίθενται ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως, ὁ ergo δὲ καὶ igitur μετὰ μίαν συνήθως ἢ πλείους λέξεις, ἀλλὰ καὶ ποτε ἐν ἀρχῇ.

Αἰτιολογικοί. Nam, enim, γὰρ, διότι, namque, etenim, καὶ γὰρ, quia, ἐπεὶ, quod, διότι, quum, ἐπεὶ, quoniam, (ἐκ τοῦ quum καὶ jam), ἐπειδὴ.

Τελικοί. Ut, uti, ὅπως, ἵνα, ὥστε, neve ἢ neu (=et ne), ἵνα μὴ, μήτε, quin καὶ quominus, μὴ, ὥστε νὰ μὴ.

Χρονικοί εἶναι ὁ quum, ὅτε, ἀφοῦ, tum—quum, τότε, ὅτε, ut, ὡς, ἅμα, postquam ἀφοῦ, priusquam, antequam, πρὶν, dum, ἐνῶ ἐφ' ὅσον, donec, ἕως οὗ, μέχρις οὗ. Περὶ τῆς χρήσεως τούτων ἔσται λόγος ἐν τῷ συντακτικῷ.

§. 70. Ἐνταῦθα δὲ ἀνήκουσι καὶ τὰ ἐρωτηματικά καὶ ἀρνητικά μόρια, περὶ ὧν σημειοῦμεν τὰ ἐξῆς.

Τὰ εἰς ἀπλὴν ἢ μίαν μόνην ἐρώτησιν προτασσόμενα ἐρωτηματικά μόρια εἶναι τὸ ἐγκλινόμενον καὶ ἐν τέλει τῆς πρώτης λέξεως προσαρτώμενον ne, τὸ num, ὅπερ ἐπιτεινόμενον εἶναι numne, numnam numquid, ecquid, καὶ μετ' ἀρνήσεως nonne, μήπως δὲν, ἄρ' οὐ, τὸ si, ἄν. Τούτων τὸ μὲν ne ἐκφέρει γενικῶς τὴν ἐρώτησιν, χωρὶς νὰ παρεμφαίνεται, ὅτι ἡ ἀπόκρισις θέλει εἶσθαι καταφατικὴ ἢ ἀποφατικὴ. Μετὰ δὲ τὴν διὰ τοῦ nonne γινομένην ἐρώτησιν ἔπεται ἀπόκρισις καταφατικὴ, ἐπιβεβαιουῦσα τὴν ἐρώτησιν. Τὸ δὲ num, μῶν, εἰς ἀνεξαρτήτους ἐρωτήσεις προστιθέμενον, ἐμφαίνει, ὅτι ἡ ἀπόκρισις θέλει εἶσθαι καταφατικὴ εἰς ἐξαρτωμένας δὲ, ἐκφέρει ἀορίστως τὴν ἐρώτησιν, μὴ δρίζον ἂν ἡ ἀπόκρισις θέλη εἶσθαι καταφατικὴ ἢ ἀποφατικὴ. Ἡ ἀοριστία δὲ αὕτη ἐπαυξάνεται ἔτι μᾶλλον διὰ τῆς προσαρτήσεως τοῦ ne εἰς τὸ num (numne, μήπως). Τὸ si προστίθεται εἰς ἐξαρτωμένας ἐρωτήσεις, σημαίνει ἀμφιβολίαν περὶ τῆς βεβαιότητος τοῦ περὶ οὗ λόγος (Visam, si domi est, ἄς ἴδω, ἂν ἦναι εἰς τὴν οἰκίαν). Ἡ χρῆσις τούτου ὅμως εἶναι σπανία ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ, καὶ εὐρίσκεται συνήθως μετὰ τὸ exspecto, περιμένω, καὶ τὰ δοκιμῆν σημαίνοντα ῥήματα. Πλείω περὶ τούτων βλ. Δ. Γ. §. 451.

Ὅταν δὲ συνδέωνται δύο ἢ πλείους ἐρωτήσεις, τότε εἰς μὲν τὴν πρώτην αὐτῶν προστίθεται τὸ utrum, πότερον, ἢ τὸ ne, εἰς δὲ τὴν δευτέραν καὶ τὰς λοιπὰς τὸ an (ἢ anne). Ἐνίοτε ὅμως ἡ πρώτη ἐκ-

φέρεται καὶ ἄνευ μορίου ἐρωτηματικοῦ, δηλουμένης τῆς ἐρωτήσεως διὰ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς μόνον. Τὸ **an** προστίθεται ἐνίοτε καὶ εἰς μίαν μόνην ἐρώτησιν, μὴ προηγουμένης ἐτέρας διὰ τοῦ **utrum**, ὅταν ἐρωτᾷ τις *τί ἄλλως* (ἀναιρουμένου τοῦ ἤδη ρηθέντος), ἢ *τί μετὰ ταῦτα* (βεβαιουμένου τοῦ αὐτοῦ) ἤθελε συμβῆ. **An haec ab eo non dicuntur?** ἢ δὲν λέγονται ταῦτα ὑπ' αὐτοῦ;

Τοῦ ἐρωτηματικοῦ τούτου **an** διάφορον εἶναι τὸ διαζευκτικὸν ἢ ἀπορηματικὸν **an**, ἂν ἴσως, μετὰ τῶν **haud scio, nescio, ἀγνοῶ, dubito, ἀμφιβάλλω ἂν, dubium, incertum est, ἀμφίβολον, ἀβέβαιον** εἶναι ἂν..... Ἐξ ὧν αἱ φράσεις **haud scio an, nescio an**, σημαίνουν μὲν δισταγμὸν ἢ ἀμφιβολίαν, ἀλλὰ συγχρόνως ἐμφαίνουν τὴν τοῦ λέγοντος εἰκασίαν, ὅτι τὸ πρᾶγμα ἔχει οὕτως ὡς αὐτὸς λέγει· ὥστε αἱ φράσεις αὗται ἰσοδυναμοῦσι πολλάκις τῷ ἡμετέρῳ ἴσως. **Haud scio an recte dixerim**, ἴσως ἤθελον εἰπεῖ ὀρθῶς, λέγων κτλ. Βλ. Δ. Γ. §. 453.

Καταφατικὴ ἀπόκρισις σημαίνεται διὰ τῶν βεβαιωτικῶν μορίων **etiam, ita, οὕτω, vero, βεβαίως, sane ἢ sane quidam, ὀρθῶς γε, ἢ ἀπλῶς** διὰ τοῦ αὐτοῦ τῆς ἐρωτήσεως ῥήματος ἐπαναλαμβανομένου. Ἀποφατικὴ δὲ ἀπόκρισις σημαίνεται διὰ τοῦ **non, οὐ, minime, οὐδαμῶς, minime vero, οὐδαμῶς γε**. Ἐπανορθωτικὴ δὲ ἀπόκρισις, δι' ἧς ἀναιρεῖται τὸ ἤδη ρηθὲν καὶ ἐπιφέρεται ἕτερον μετὰ βεβαιότητος, γίνεται διὰ τοῦ **imo, καὶ ἐντονώτερον** διὰ τοῦ **imo vero, ὄχι ἀλλὰ**.

§. 71. Ἀρνητικὰ μόρια εἶναι τὸ **non** οὐ, ὄχι, τὸ ὀλιγώτερον ὀρισμένως τὴν ἄρνησιν δηλοῦν **haud**, ὅπερ ἐνίοτε εἶναι ἴσον τῷ μὴ πολλάκις ὅμως οὐδεμία διαφορὰ ὑπάρχει μετὰ αὐτοῦ καὶ τοῦ **non**. Ἀπαντᾷται δὲ τοῦτο σπανιώτατα καὶ μόνον μετὰ ἐπιθέτων καὶ ἐπιρρημάτων (**haud mediocris, οὐχὶ μέτριος, haud procul οὐχὶ μακρὰν**) καὶ μετὰ τοῦ ῥήματος **scio**, ἐν τῇ φράσει **haud scio an, ἀγνοῶ ἂν, ἴσως**. Ἔτι δὲ καὶ τὰ **neutiquam, οὐδόλως, καὶ haudquamquam, οὐδαμῶς, σπανίως ἀπαντῶνται**. Ἐντονώτερον τοῦ **non** ἐφαρμόζει τὴν ἄρνησιν τὸ **nihil, οὐδὲν, μετὰ ῥημάτων συντασσόμενον, καὶ τὸ ἐπίθετον nullus**. Ἀλλὰ περὶ τούτων βλ. Δ. Γ. §. 455.

Ἔτερον ἀρνητικὸν μόριον ἀντιστοιχοῦν τῷ ἑλληνικῷ μὴ εἶναι τὸ

ne, ὅπερ μεταχειρίζονται εἰς εὐκτικὰς, ἀπαγορευτικὰς καὶ τελικὰς προτάσεις καὶ ἀλλαχοῦ. Εἰς τελικὰς ὅμως προτάσεις εὐρίσκεται πολ- λάκις καὶ ut ne, ὡς ἐν νᾶ μῆ. Τὰ δὲ ne-*quidem*, μεταξὺ τῶν ὁποίων παρεμβάλλεται πάντοτε ἡ ἀναιρουμένη λέξις, σημαίνουσιν, οὐδὲ, καὶ ἐνίοτε, οὐδέ γε (*ne ille quidem*, οὐδὲ ἐκεῖνος). Βλ. Δ. Γ. §. 456—7.

Ἡ ἄρνησις non μετὰ συμπλεκτικοῦ συνδέσμου συγχωνεύεται εἰς τὸ μόριον *neque* ἢ *nec*, οὔτε· ὅπερ μεταχειρίζονται ὅταν εἰς προηγου- μένην πρότασιν ἢ λέξιν ἐπιφέρωσιν ἑτέραν, καὶ μάλιστα ὅταν ἡ δευ- τέρα αὕτη πρότασις ἔχῃ τὸ μόριον *enim, tamen, vero*. Ἡ συμπλοκὴ ὅμως δύο ἢ πλειόνων μελῶν τῆς αὐτῆς προτάσεως μετ' ἀρνήσεως ἐκ- φερομένων γίνεται διὰ τῶν *neque—neque*, οὔτε—οὔτε, (ἢ *nec—nec, neque—nec, nec—neque*)· ἢ δὲ καταφατικοῦ καὶ ἀποφατικοῦ μέλους διὰ τῶν *et—neque*, καὶ—οὔτε, *neque—et*, οὔτε—καί. Ἡ ἄρνησις ne μετὰ τοῦ *et* ἢ τοῦ *aut* συγχωνεύεται συνήθως εἰς τὸ *neve* καὶ σπανίως εἰς τὸ *nec*.

Δύο δὲ ἀρνήσεις ποιοῦσι σχεδὸν πάντοτε κατάφασιν, ἥτις ποτὲ μὲν εἶναι ἀόριστος, ὡς ἐν τοῖς *non nemo* (ὄχι οὐδεὶς), *τις, non nul- lus* *τις, non nihil* *τί, non numquam*, ἐνίοτε· ποτὲ δὲ καθολικὴ· ὡς *nemo non, nullus non, πᾶς, nihil non, πᾶν, numquam non, ἀείποτε, nusquam non, πανταχοῦ*. Πότε δὲ δὲν ποιοῦσι κατάφασιν, λέγει ἡ Δ. Γ. §. 460. κ. ε.

Ἡ πρὸς τὰ κυριώτερα καὶ οὐσιωδέστερα πρόδος τοῦ λόγου γίνε- ται διὰ τῶν συνδέσμων *non modo, non tantum, non solum— sed etiam, verum etiam*, οὐ μόνον—ἀλλά. Ἀντὶ τοῦ *sed etiam* ἀ- παντᾶται ἐνίοτε καὶ ἀπλῶς *sed*, ὅταν ἐπιφέρηται γενικωτέρα ἔννοια, ἥτις περιλαμβάνει καὶ τὴν ἡγουμένην, καὶ σπανίως *sed quoniam*. Ὅ- ταν δὲ ἢ μετὰ τὸ πρῶτον μέλος, τὸ ἔχον τὰ *non modo, non so- lum*, ἐπιφερομένη πρότασις ἀναιρῆται, τότε αὕτη ἐπιφέρεται μετὰ μόρια *sed ne—quidem*, ἀλλ' οὐδὲ, ἢ *sed vix*, ἀλλὰ μόλις. Ἀλλὰ τότε προστίθεται καὶ εἰς τὸ πρῶτον μέλος συνήθως καὶ δευτέρα ἄρ- νησις· οἷον, *non modo* (ἢ *solum*) *non, sed ne—quidem, οὐ μόνον οὐ, ἀλλ' οὐδέ· Ego non modo tibi non irascor, sed ne repre- hendo quidem factum tuum* (Κικ. ὑπὲρ Σύλλ. 8)· ἐγὼ οὐ μόνον δὲν ὀργίζομαι κατὰ σοῦ, ἀλλ' οὐδὲ κατακρίνω τὴν πράξιν σου. Πλείω

περὶ τούτων, καὶ ἄλλα τινὰ ἀρνητικὰ μόρια σπανίως ἀπαντώμενα
βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 461 κ. ε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΕΠΙΦΩΝΗΜΑΤΩΝ.

§. 72. Τῶν ἐπιφωνημάτων συνθέστερα εἶναι τὰ ἐξῆς· χαρᾶς, io, ha, he, evoe, evax· λύπης, vae, heu, eheu, ohe, au, hei, pro· θαυμασμοῦ, o, en ἢ ecce, hui, hem, papae, vah· ἀποστροφῆς, phui, arage· τὰ κλητικά, o, heus, eho, pro ἢ proh. Ὡς κλητικά βεβαιωτικά καὶ ὠμοτικά ἐπιφωνήματα θεωροῦνται καὶ τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα Mehercule, mehercle, hercule, hercle, Ἡράκλεις! Mediusfidius, mecastor καὶ ecastor, Κάστωρ, Pol, edepol, Πολύδευκες, per deum, πρὸς θεοῦ, per deos, per Jovem, pro dii, pro deum fidem, pro deum atqve hominum fidem κλπ.

Σημ. Ἡ πρὸ τῶν ὀνομάτων τῶν θεῶν ἀντωνυμία me φαίνεται ὅτι εἶναι λείψανον τελείας προτάσεως (τοιαύτης· ita me Hercules juvat ἢ jures). Τὸ δὲ mediusfidius εἶναι ἴσον τῷ me dius (Διὸς) fidius (ἀρχ. ἀντὶ filius), τουτέστιν ἴσον τῷ Mehercules. Τὸ δὲ e ἐν τοῖς ecastor καὶ edepol εἶναι ἀπλοῦν προτασσόμενον ἐπιφώνημα· τὸ δὲ de ἐν τῷ edepol προέρχεται ἐκ συγκοπῆς τοῦ deus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ EN GENEL.

§. 73. Παράγωγοι λέξεις γίνονται προστιθεμένων τῶν ἐφεξῆς μνημονομένων παραγωγικῶν καταλήξεων ἀμέσως εἰς τὴν ρίζαν, ποτὲ μὲν μεσολαβοῦντος συνδετικοῦ φωνήεντος, ποτὲ δὲ ὄχι· οἷον, ἀπὸ τῆς ρίζης milit τοῦ οὐσιαστικοῦ miles, γεν. milit-is, στρατιώτης, παράγεται τὸ ῥῆμα milit-are, στρατεύω, τὸ οὐσιαστικὸν militi-a, στρατεία, καὶ τὸ ἐπίθετον milit-aris, στρατιωτικός. Τηροῦνται δ' ἐν τῇ παραγωγῇ οἱ ἐξῆς κανόνες.

1) Ὅταν αἱ παραγωγικαὶ καταλήξεις προσαρτῶνται εἰς ὀνόματα

τῆς *á* καὶ *é* ἐνίοτε καὶ τῆς *δ'* κλίσεως, ἀποβάλλεται τὸ χαρακτηριστικὸν τούτων γράμμα *a* καὶ *u*.

2) Ὄταν ἡ παραγωγή γίνηται ἀπὸ ῥημάτων, τότε αἱ παραγωγικαὶ καταλήξεις προστίθενται εἰς τὴν ἀπλῆν καὶ ἀμετάβλητον τῶν ῥημάτων ῥίζαν, οὐχὶ δὲ εἰς ταύτην μεταβεβλημένην διὰ προσθήκης ἢ ἀποβολῆς γραμμάτων· οἷον, ἀπὸ τῆς ἀπλῆς ῥηματικῆς ῥίζης *frag*, καὶ ὄχι ἀπὸ τῆς ἐπιτεταμένης ἐν τῷ ἐνεστώτι *frango*, συντροίβω, ῥήγνυμι, παράγεται τὸ οὐσιαστικὸν *fragor*, πάταγος, θραῦσις, καὶ τὸ ἐπίθετον *fragilis*, εὐθραυστος.

3) Τῶν ῥημάτων τῆς *á* καὶ *é* συζυγίας ἀποβάλλεται τὸ χαρακτηριστικὸν *a* καὶ *e* προστιθεμένων τῶν ἀπὸ φωνήεντος ἀρχομένων παραγωγικῶν καταλήξεων· οἷον, ἀπὸ τῶν *amo* (ἀσυναίρετως *amao*), ἀγαπῶ, *palleo*, ὠχρίῶ, *opinor*, νομίζω, παράγονται τὰ οὐσιαστικά *am-or*, ἀγάπη, *pall-or*, ὠχρίασις, *opin-io*, δόξα.

Σημ. Τὸ χαρακτηριστικὸν *e* τῶν μὴ σχηματιζόντων τὸν παρακείμενον εἰς *ēni* ῥημάτων ἀποβάλλεται καὶ ὅταν αἱ παραγωγικαὶ καταλήξεις ἄρχωνται ἀπὸ συμφώνου.

4) Ὄταν ὅμως ἡ ῥίζα λήγῃ εἰς σύμφωνον καὶ ἡ παραγωγικὴ καταλήξις ἄρχεται ἀπὸ συμφώνου, τότε παρεμβάλλεται μεταξὺ τούτων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ συνδετικὸν φωνῆεν *ī*, καὶ ποτε τὸ *ū*. Ἐνίοτε δὲ ἀποβάλλεται ἐν τῶν συμφώνων, ὅταν δὲν παρεμβάλληται φωνῆεν· οἷον ἀπὸ τοῦ *fulg-eo*, ἀστράπτω, γίνεται *ful-men*, ἀστραπή. Ἡ ἀποβολὴ δὲ αὕτη γίνεται πολλάκις, ὅταν ἡ ῥίζα λήγῃ εἰς *v*, ἀλλὰ τότε ἐκτείνεται τὸ φωνῆεν τῆς ῥίζης· οἷον ἀπὸ τοῦ *mōn-eo*, κινῶ, γίνονται τὰ *mō-tus*, κίνησις, *mō-bilis*, κινήτος, ἀπὸ τοῦ *adjū-o*, βοηθῶ, *adjū-mentum*, βοήθημα.

5) Τὸ καταληκτικὸν φωνῆεν (*a, e, i, u*) τῶν ῥηματικῶν ῥιζῶν πρὸ τῶν πτωτικῶν καταλήξεων εἶναι ἀείποτε μακρόν· οἷον, *velā-men*, κάλυμμα, *complē-mentum*, συμπλήρωμα, *molī-mem*, μηχανήμα, ἐπιχείρημα, *volūmen*, πτυχίον.

6) Ἐνίοτε γίνεται ἡ παραγωγή ὄχι ἀμέσως ἀπὸ τῆς ῥίζης τοῦ ῥήματος, ἀλλ' ἀπὸ τῆς τοῦ σουπίου, προστιθεμένης μετὰ τὸ τελικὸν σύμφωνον τούτου (*t* ἢ *s*) τῆς παραγωγικῆς καταλήξεως· οἷον ἀπὸ τοῦ σουπίου *amat-um*, γίνεται *amat-or*, ἐραστής. Βλ. Δ. Γ. §. 174 κ. ε.

Περὶ παραγωγῆς οὐσιαστικῶν ἀπὸ ῥημάτων.

§. 74. Διὰ τῶν ἐφεξῆς παραγωγικῶν καταλήξεων, προστιθεμένων εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ ῥήματος, παράγονται ῥηματικά οὐσιαστικά κατὰ τοὺς ἐπομένους κανόνας·

1) Ἡ *or* (α, η, μη, μος) προστίθεται εἰς τὴν ῥίζαν ἀμεταβάτων ῥημάτων, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῆς *ά* καὶ *ε'*, οὐδέποτε δὲ τῆς *δ'* συζυγίας· τὰ δὲ οὕτω παραγόμενα οὐσιαστικά δηλοῦσιν ἐνέργειαν ἢ κατάστασιν· οἶον, *am-or*, ἀγάπη, *err-or*, πλάνη, *fav-or*, εὖνοια, *pall-or*, ὠχρίασις, *furor*, μανία, ἀπὸ τῶν ῥημάτων *amare*, *errare*, *favēre*, *pallēre*, *furēre*.

2) Διὰ τῆς αὐτῆς *or*, προσαρτωμένης εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ σουπίνου, παράγονται ἀρσενικά οὐσιαστικά εἰς *tor* ἢ *sor* (εὐς, ος, τῆς, τῆρ, τῶρ) λήγοντα, καὶ δηλοῦντα τὸ πρόσωπον, ὅπερ ἐνεργεῖ τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης σημαίνόμενον· οἶον, *amator*, ἐραστής, *adjutor*, βοηθός, *victor*, νικητής, *cursor*, δρομεὺς, *auditor*, ἀκροατής. Ἀπὸ πολλῶν δὲ εἰς *tor* σχηματίζονται καὶ θηλυκὰ εἰς *trix* (εἶα, ἴσσα, τῖς, τῖς, τῖα, τειρα)· οἶον *venatrix*, *victrix*, *adjutrix*, καὶ σπανιώτερον εἰς *strix* ἀπὸ τῶν εἰς *sor*· ὡς, *tonstrix* ἀπὸ τοῦ *tonsor*, κουρεύς. Βλ. Δ. Γ. §. 177. 2 σημ.

3) Ἡ *io* (γεν. *iōnis*, σῖς, σῖα, α, η, ος, μος, μα), εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ σουπίνου προσαρτωμένη, δηλοῖ ἀφηρημένως τὴν ἐνέργειαν τοῦ ῥήματος· οἶον *administratio*, διοίκησις, *cautio*, φύλαξις, *actio*, πράξις, *recessio*, ἀποχωρισμὸς, *divisio*, διαίρεσις. Ἐνίοτε δὲ προσαρτᾶται ἡ αὐτὴ καὶ εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ ῥήματος· οἶον, *opinio*, δόξα (ἀπὸ τοῦ *opīnor*, νομίζω).

4) Ἡ *us* (γεν. *ūs*) προστίθεται εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ σουπίνου, καὶ σημαίνει ὡσαύτως ἐνέργειαν· οἶον, *visus*, ὄρασις, *usus*, χρῆσις, *auditus*, ἀκοή. Ἐνίοτε ὑπάρχει διαφορὰ τῶν εἰς *io* καὶ *us* οὐσιαστικῶν, περὶ ἧς βλ. Δ. Γ. §. 178. 4 σημ.

5) Τὴν αὐτὴν σημασίαν τῆς *io* καὶ *us* ἔχει καὶ ἡ *ura* (σπανία ὁμως), ἣτις προσαρτᾶται καὶ αὐτὴ εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ σουπίνου· οἶον, *conjectura*, εἰκασία, *mercatura*, ἐμπορεία, *natura*, φύσις. Ἐτι σπανιώτερα εἶναι ἡ *ela*, ἣτις προσαρτᾶται πρὸς τὴν ῥίζαν

τοῦ ῥήματος· ὡς (q̄verēla, παράπονον, λύπη, μομφή, q̄veror, παρα-
πονοῦμαι, μέμφομαι), ποτὲ δὲ εἰς τὴν τοῦ σουπίνου· ὡς corruptēla,
διαφθορά. Τὴν αὐτὴν σχεδὸν σημασίαν ἔχει καὶ ἡ ium, ἥτις προσαρτᾶ-
ται εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ ῥήματος· ὡς, desiderium, πόθος, imperium,
ἀρχή, iudicium, κρίσις, odium, μῖσος, perfugium, καταφυγή.
Περὶ τινων ἄλλων ταυτοσήμων καταλήξεων βλ. Δ. Γ. ἐ. ἀ. 5).

6) Ἡ men (γεν. m̄nis, μα) δηλοῖ τὸ ἐνεργεῖν ἢ τὸ χρησιμεῖον
πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον· οἶον, ἀπὸ τὸ fluo, ῥέω, flumen,
ῥεῦμα, ἀπὸ τοῦ luceo, λάμπω, ἀποβολὴ τοῦ c διὰ τὴν εὐφωνίαν,
lumen, φῶς, ἀπὸ τοῦ specio, specimen, δοκίμιον. Τινὰ δὲ τούτων
σημαίνει καὶ πάθος· ὡς volūmen, πτυχίον, βιβλίον, acūmen,
ὀξύτης, ἀκωκή.

7) Ἡ mentum (μα, ον,) σημαίνει ὄργανον, μέσον ἢ πρᾶγμα
πρὸς τι χρήσιμον· ὡς ornamentum, κόσμημα, monumentum, μνη-
μεῖον, adjumentum, βοήθημα.

8) Ἡ cūlum καὶ ἡ κατὰ συγκοπὴν ἀρχαιοτέρα clum καὶ ἡ bū-
lum σημαίνουσιν ὡσαύτως ὄργανον, ἐνίοτε δὲ καὶ τόπον ἐνεργείας·
cœnaculum, ἐστιατόριον, vehiculum, ὄχημα, stabulum, στα-
θμός. Τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχει καὶ ἡ trum· ὡς aratrum, ἄροτρον,
claustrum, κλειθρον.

Σημ. Τὸ l τῆς cūlum καὶ clum τρέπεται· εὐφωνίας χάριν εἰς r,
ὅταν ἡ πρὸ αὐτῶν συλλαβὴ τῆς ῥίζης τοῦ ῥήματος ἔχη ἕτερον l· οἶον
ἀπὸ τοῦ sepelio, ἐνταφιάζω, sepulcrum, τάφος, simulo, ὁμοιωῶ,
simulacrum, ὁμοίωμα. Πρβ. καὶ Δ. Γ. §. 179. 8 σημ.

Περὶ παραγωγῆς οὐσιαστικῶν ἀπὸ ἐτέρων οὐσιαστικῶν.

§. 75. 1) Ἡ παραγωγικὴ κατάληξις ium (ιον, ια, εια) προστίθε-
ται εἰς οὐσιαστικά προσώπων σημαντικά, καὶ δηλοῖ κατάστασιν ἢ
ιδιότητα, ἐνίοτε καὶ πρᾶξιν ἢ ἐνεργεῖαν· οἶον, ἀπὸ τῶν collēga, ἐ-
ταῖρος, γίνεται collegium, σύλλογος, ἀπὸ τοῦ conviva, συμπότης,
convivium, συμπόσιον, ἀπὸ τοῦ testis, μάρτυς, testimonium,
μαρτυρία, sacerdos, ἱερεὺς, sacerdotium, ἱερατεία Ἡ αὐτὴ δὲ κα-
τάληξις σημαίνει καὶ τόπον ἐνεργείας· ὡς auditorium, ἀκροατήριον,
ἀπὸ τοῦ auditor, ἀκροατής.

2) Ἡ *ātus* (ια, εία) εἰς ὀνόματα προσώπων προσαρτωμένη, δηλοῖ ἐπάγγελμα ἢ ἀρχήν· ὡς *consulatus*, ὑπατεία, *tribunatus*, δημαρχία, ἀπὸ τῶν *consul*, ὑπάτος, *tribunus*, δήμαρχος· ἔτι δὲ καὶ ἡ *ura*· ὡς *censūra*, τιμητεία, ἀπὸ τοῦ *ensor*, τιμητής.

3) Ἡ *arius* (ποιος, ουργος) σημαίνει τὸν ἀσχολούμενον ἢ ἐργαζόμενον τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον· οἶον, *statuarius*, ἀγαλματοποιός, *argentarius*, ἀργυροχόος. Ἡ δὲ *arium* (ὦν, ιον) δηλοῖ τόπον ἀθροίσεως ἢ διατηρήσεως πραγμάτων· ὡς *granarium*, σιτοβολῶν, *seminarium*, φυτώριον, *vivarium*, ἰχθυοτροφεῖον, ἀπὸ τῶν *granum*, κόκκος σίτου, *semen*, σπóρος, *vivus*, ζῶν.

4) Ἡ *īna* (ια, ιον) προσαρτᾶται εἰς προσώπων ὀνόματα καὶ σημαίνει ἐνέργειαν ἢ τόπον ἐνεργείας· οἶον, *medicina*, ἰατρεία, *doctrina*, διδασκαλία· καὶ *officina*, ἐργαστήριον, ἐκ τοῦ *officium*, ἔργον. Τὰ δὲ *regīna*, βασιλῆς, *gallina*, ἀλεκτορίς, εἶναι τὰ θηλυκὰ τῶν ἀρσενικῶν *rex*, βασιλεὺς, *gallus*, ἀλέκτωρ.

5) Ἡ *al* καὶ *ar* σημαίνει πρᾶγμα ἀνήκον ἢ σχέσιν ἔχον πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον· οἶον *puteal*, φρέατος στόμιον, *animal*, ἔμψυχον, ἀπὸ τῶν *puteus*, φρέαρ, *anima*, ψυχή. Ἡ *ar* προσαρτᾶται εἰς ῥίζας, ὧν τὸ ἔσχατον μέρος ἔχει *l*, ὡς ἀνωτέρω ἢ *crum*.

6) Ἡ *etum* (ων) προσαρτᾶται εἰς ὀνόματα φυτῶν, καὶ σημαίνει τόπον περιέχοντα φυτὰ· οἶον, *olivētum*, ἐλεῶν, *myrtētum*, μυρσινῶν, *quercētum*, δρυμῶν, ἀπὸ τῶν *olīva*, ἐλαία, *myrtus*, *quercus*.

7) Ἡ *īle* προσαρτᾶται εἰς ὀνόματα ζῶων, καὶ σημαίνει τόπον περιέχοντα ζῶα, ἢ σταῦλον· οἶον, *hubīle*, βούσταθμον, *onīle*, μάνδρα προβάτων. Ἡ αὐτὴ δὲ εἰς ῥήματα προσαρτωμένη σημαίνει ἀπλῶς τόπον· ὡς *cubīle*, κοιτῶν, *sedīle*, ἔδρα. Πρβ. καὶ Δ. Γ. §. 180. 7 σημ.

Περὶ παραγωγῆς τῶν ὑποκοριστικῶν.

§. 76. Διὰ τῶν καταλήξεων *lus*, *la*, *lum* καὶ *culus*, *cula*, *culum* (ισκος, υλος, υλῆς, ὕλιον), προσαρτωμένων εἰς τὴν ῥίζαν τῶν ὀνομάτων, σχηματίζονται τὰ ὑποκοριστικά, τὰ ὁποῖα τηροῦσιν ἀείποτε τὸ γένος τῆς πρωτοτύπου λέξεως, διὸ καὶ εἶναι τρικατάληκτα. Ἐν δὲ τῇ παραγωγῇ αὐτῶν τηροῦνται οἱ ἐξῆς κανόνες.

1) Ἡ *lus, la, lum* προστίθεται εἰς τὴν ρίζαν ὀνομάτων τῆς *α* καὶ *β'* κλίσεως καὶ εἰς τινὰ τῆς *γ'* (καὶ μάλιστα εἰς πάντα τὰ εἰς *c* καὶ *g* λήγοντα τῆς κλίσεως ταύτης ὀνόματα), συνδεομένη μετὰ τῆς ρίζης διὰ τοῦ φωνήεντος *ū* ὅθεν γίνεται *ulus, a, um*· οἶον, ἀπὸ τῶν *cerā, κηρός*, γίνεται *cerula, κηρίον, servus, δοῦλος, servulus, oppidum, πόλις, oppidulum, aetas, ἡλικία, aetatula, adolescens, νέος, adolescentulus, rex, βασιλεὺς, regulus, vox, φωνή, vucula*. Ἐὰν δὲ ἡ τῶν ὀνομάτων ρίζα λήγῃ εἰς φωνῆεν καὶ ὄχι εἰς σύμφωνον ὡς ἐν τοῖς ἡγουμένοις παραδείγμασιν, τότε ἡ ὑποκοριστικὴ κατάληξις συνδέεται διὰ τοῦ ὄ μετὰ τῆς ρίζης τῶν ὀνομάτων· ὅθεν γίνεται *olus, a, um*· οἶον, ἀπὸ τῶν *fili-us, υἱός, fili-olus, glori-a, δόξα, gloriola, ingeni-um, πνεῦμα, ingeniolum*.

2) Εἰς ρίζας ὀνομάτων τῆς *α* καὶ *β'* κλίσεως εἰς *ul, r* μετὰ προηγούμενου συμφώνου, εἰς *in*, καὶ εἰς τινὰς ἄλλας εἰς *er* καὶ *n* ληγούσας, προστίθεται ἡ *lus, la, lum* ἄνευ συνδετικῆς φωνήεντος, ὅτε τὸ τελικὸν τῆς ρίζης *r* καὶ *n* τρέπεται εἰς τὸ ἐπόμενον *l* τῆς ὑποκοριστικῆς καταλήξεως, τὸ δὲ πρὸ αὐτῶν *u* καὶ *i* εἰς *e*, καὶ πρὸ τοῦ *r*, ἔχοντος πρὸ αὐτοῦ σύμφωνον, παρεμβάλλεται ἐν *e* (ὥστε ἡ ὑποκοριστικὴ κατάληξις γίνεται *ellus, a, um*)· οἶον, ἀπὸ τῶν *tabula, πίναξ*, γίνεται *tabella, catulus, σκύμνος, catellus, libra, λίτρα, libella, ager* (γεν. *agri*), *ἀγρός, agellus, labrum, χεῖλος, label-lum, lamina, πέταλλον, lamella, asinus, ὄνος, asellus*. Ἀπὸ δὲ τῶν *corōna, στέφανος, opēra, ἐργασία*, γίνονται *corolla, opella*. Τὸ δὲ *puella, παιδίσκη*, γίνεται ἀπὸ τοῦ ἀχρήστου *puēra, θηλυκοῦ τοῦ puer, παῖς*.

Σημ. *α*. Διὰ τῶν ὑποκοριστικῶν τούτων καταλήξεων σχηματίζονται ἐνίοτε ὑποκοριστικά ἀφ' ἐτέρων ὑποκοριστικῶν· οἶον, ἀπὸ τῶν *cista, κιβώτιον*, γίνεται *cistula* καὶ *cistella*, καὶ διὰ δευτέρας προσθήκης τῆς *ula, cistellula*.

Σημ. *β'*. Ὀλίγα μόνον ὑποκοριστικά ἔχουσι τὴν κατάληξιν *illus, a, um*, ἀντὶ *ellus*· οἶον, τὰ *bacillum, pugillus, segillum, tigillum, pulvillus*, ἀπὸ τῶν *baculum, ῥάβδος, pugnus, γρόνθος, signum, σημεῖον, tignum, δοκός, pulvīnus, τύλος*. Κατὰ ταῦτα σχηματίζονται καὶ τὰ *codicillus, μικρὸς κώδηξ, lapillus, λιθάριον,*

angvilla, ὀφίδιον, ἀπὸ τῶν τῆς γ' κλίσεως ὀνομάτων *codex, lapis, angvis*.

3) Ἡ *culus, a, um* προσαρτᾶται εἰς ὀνόματα τῆς γ' καὶ δ' καὶ ἐκλίσεως· εἰς τὰ τῆς γ' ἀμέσως εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, ἐὰν αὕτη λήγῃ εἰς *l, r* καὶ εἰς *s*, τρεπόμενον ἐν τῇ γενικῇ εἰς *r* (ὡς *corpus*, γεν. *corpōris*, σῶμα)· οἷον, ἀπὸ τῶν *animal*, ζῶον, γίνεται *animalculum, frater*, ἀδελφός, *fraterculus, mater*, μήτηρ, *matercula, uxor*, σύζυγος, *uxorcula, cor*, καρδία, *corculum, flos*, ἄνθος, *flosculus, os* (γεν. *oris*), στόμα, *osculum, munus*, (γεν. *munēris*), δῶρον, *munusculum*. Καὶ ἀπὸ τοῦ *vas*, ἀγγεῖον, γίνεται *vasculum*.

4) Τὰ εἰς *o* (γεν. *ōnis* ἢ *ōnis*) δέχονται ὑποκοριστικὴν κατάληξιν *unculus, a, um*· οἷον ἀπὸ τοῦ *sermo*, λόγος, *sermunculus, virgo*, παρθένος, *virguncula, homo*, ἄνθρωπος, *homunculus*.

5) Τὰ εἰς *es* (γεν. *is* ἢ *ei*) καὶ τὰ εἰς *is* (γεν. *is*) ἀποβάλλουσι τὸ *s* τῆς ὀνομαστικῆς καὶ δέχονται τὴν ὑποκοριστικὴν κατάληξιν *culus a, um* εἰς τὴν ὀνομαστικὴν μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ τελικοῦ αὐτῆς *s*· οἷον, ἀπὸ τοῦ *nubes* (γεν. *nubis*), νεφέλη, γίνεται *nubecula, dies*, ἡμέρα, *diecula, piscis*, ἰχθύς, *pisciculus*. Τὰ δὲ εἰς *e* ἐν τῇ ὀνομαστικῇ λήγοντα τρέπουσιν αὐτὸ εἰς *i*· οἷον, ἀπὸ τοῦ *rete*, δίπτυον, γίνεται *reticulum*.

Περὶ τινῶν ἄλλων σπανίων καὶ ἀνωμάτων σχηματισμῶν βλ. Δ. Γ. §. 182.

Περὶ παραγωγῆς οὐσιαστικῶν ἀπὸ ἐπιθέτων.

§. 77. Τὰ ἐξ ἐπιθέτων παραγόμενα οὐσιαστικά σημαίνουσι ποιότητα ἢ ιδιότητα καὶ ἔχουσι τὰς ἐφεξῆς καταλήξεις.

1) Τὰ εἰς *tas* (*ια, οτης*) προσαρτῶσι τὴν κατάληξιν ταύτην μετὰ τοῦ συνδετικοῦ *i* εἰς τὴν ρίζαν τῶν ἐπιθέτων· οἷον, *bonus*, ἀγαθός, *bonitas, crudelis*, ὠμός, *crudelitas, atrox*, σκληρός, *atrocitas*. Τινὰ δὲ τούτων καὶ ἄνευ συνδετικοῦ φωνήεντος· οἷον, ἀπὸ τοῦ *liber*, ἐλεύθερος, γίνεται *libertas*, ἀπὸ τοῦ *pauper*, πτωχός, *paupertas*. Ἀλλὰ πολλὰ τῶν τὴν κατάληξιν ταύτην ἔχόντων οὐσιαστικῶν παράγονται ἀφ' ἐτέρων οὐσιαστικῶν (ὡς *cives*, πολίτης, *civī-*

tas) και από ρημάτων: ως, potestas, ισχύς, δυνάμεις, από τοῦ possum, δύναμαι.

2) Τὰ εἰς ia (ια, εια) παράγονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπὸ μονοκαταλήκτων ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν οἷον ἀπὸ τῶν audax, τολμηρὸς, audacitas, iners, ἀργός, inertia, abundans, εὐπορῶν, abundantia. Ἀπαντῶνται δὲ καὶ ἀπὸ τρικαταλήκτων ἐνίοτε ἐπιθέτων παραγόμενα· ὡς τὰ miseria, ἀθλιότης, perfidia, ἀπιστία.

3) Τὰ εἰς tia καὶ itia (ια, συνη) παράγονται ἀπὸ ὀλίγων τρικαταλήκτων ἐπιθέτων· ὡς, τὰ malitia, justitia, lætitia, ἀπὸ τῶν malus, κακὸς, justus, δίκαιος, lætus, εὐθυμός. Τινὰ δὲ τούτων λήγουσι καὶ εἰς ies· ὡς mollitia καὶ mollities, τρυφερότης.

4) Τὰ εἰς itūdo ἀπὸ δικαταλήκτων καὶ τρικαταλήκτων μετὰ τοῦ συνδετικοῦ i· οἷον ἀπὸ τοῦ altus, ὑψηλός, altitūdo, æger (γεν. ægri), ἀσθενής, ægritūdo, ἀσθένεια, similis (e), similitūdo, ὁμοιότης.

Σημ. Ἀπὸ τοῦ dulcis, γλυκὺς, παράγεται dulcēdo, χάρις, καὶ τὸ σπάνιον dulcitūdo, γλυκύτης, καὶ ἀπὸ τοῦ gravis, βαρὺς, gravitas, βεβρωτότης, καὶ gravēdo, καρθηβαρία. Περὶ τινων ἄλλων βλ. Δ. Γ. §. 184.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΠΙΘΕΤΩΝ.

§. 78. Τῶν παραγῶγων ἐπιθέτων τῆς λατινικῆς τὰ μὲν παράγονται ἀπὸ ρημάτων τὰ δὲ ἀπὸ οὐσιαστικῶν. Καὶ τὰ μὲν ἀπὸ ρημάτων παραγόμενα ἔχουσι τὰς ἐξῆς καταλήξεις.

1) Τὰ εἰς ūdus (ἢ dus ἄνευ τοῦ συνδετικοῦ i) παράγονται ἀπὸ τῆς ῥίζης ἀμεταβάτων ρημάτων εἰς eo, καὶ σημαίνουσι κατάστασιν ἢ ποιότητα· οἷον ἀπὸ τοῦ caleo, εἶμαι θερμὸς, calidus, θερμὸς, timēo, φοβοῦμαι, timidus, δειλός.

2) Τὰ εἰς lis (καὶ μὲ τὸ συνδετικὸν i, ilis) δηλοῦσι τὸν ἐπιτήδειον, ἱκανὸν παθεῖν τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σηματινόμενον· οἷον, fragilis, θραυστός, facilis, εὐκόλος, utilis, χρήσιμος, ἀπὸ τῶν frango, θραύω, facio, ποιῶ, utor, χρωμαι. Τὸ αὐτὸ δηλοῦσι καὶ τὰ εἰς bi-

lis καὶ *ibilis*: οἶον, *amabilis*, ἀξιέραστος, *flēbilis*, ἀξιοθρήνητος, ἀπὸ τοῦ *amo*, ἀγαπῶ, *leo*, κλαίω, θρηνῶ.

Σημ. Τινὰ τούτων ὅμως ἔχουσι καὶ ἐνεργητικὴν σημασίαν· οἶον τὸ *terribilis*, φοβερός, ἀπὸ τοῦ *terreo*, φοβίζω. Τῶν δὲ εἰς *ilis* τινὰ παράγονται ἀπὸ τοῦ συσπίνου καὶ σημαίνουσι τὸν δυνατὸν παθεῖν τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενον (οἶον, *versatilis*, κινητός), ἢ πάθος ἀπλῶς, ὡς *fictilis*, πλαστός, ἀπὸ τοῦ *fungo*, πλάθω, σουπ. *fictum*.

3) Τὰ εἰς *ax* ἀπὸ τῆς ρίζης τῶν ῥημάτων παραγόμενα σημαίνουσι τὸν ἔχοντα ὄρεξιν, θέλησιν καὶ συνηθέστερον ἰσχὺν, πρὸς τὸ πράξει τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενον· οἶον, *pugnax*, φιλοπόλεμος, *edax*, ἀδηφάγος, *loquax*, λόλος. Τινὰ δὲ τούτων δηλοῦσιν ἀπλῶς ἐνέργειαν ὡς ὁ ἐνεστὼς τῆς μετοχῆς· οἶον *minax*, ἀπειλῶν, *fallax*, ἀπατηλός.

4) Ὀλιγώτερον συνήθεις εἶναι αἱ καταλήξεις· α) ἡ *cundus* σημαίνουσα ἰκανότητα ἢ θέλησιν πρὸς τὸ πράξει τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενον· *iracundus*, ὀργίλος, *facundus*, εὐγλωττος, ἐκ τοῦ *irascor*, ὀργίζομαι, *fari*, λέγειν· β) ἡ *lus* ἢ *ulus* σημαίνουσα ἀπλῶς ἐνέργειαν, καὶ τὸν ἔχοντα κλίσιν ἢ ἔξιν εἰς τι· ὡς, *credulus*, εὐπιστος, *garrulus*, φλύαρος, ἀπὸ τοῦ *credo*, πιστεύω, *garrio*, φλυαρῶ· γ) ἡ *uus* προστίθεται εἰς μεταβατικὰ ῥήματα καὶ ἔχει παθητικὴν σημασίαν· ὡς, *conspicuus*, ὁρατός.

§. 79. Τὰ δὲ ἀπὸ οὐσιαστικῶν παραγόμενα ἐπίθετα ἔχουσι τὰς ἐφεξῆς καταλήξεις, ὧν τινες ἔχουσιν ὁμοίαν σημασίαν, καὶ οὐχὶ πανταχοῦ εὐδιάκριτον.

1) Ἡ *eus* σημαίνει τὴν ἐξ ἧς ἔγεινέ τι ὕλην· οἶον, *aureus*, χρυσοῦς, *ligneus*, ξύλινος. Σπανίως δὲ σημαίνει ὁμοιότητα, ὡς *virginus*, παρθένιος, *roseus*, ρόδειος.

Σημ. Τὸ εἶδος τοῦ ξύλου, ἐξ οὗ γίνεται τι, σημαίνει συνήθως ἡ *neus* ἢ *nus* (ινος), ὡς *qverneus* καὶ *qvernus*, δρύϊνος· ἡ δὲ *nus* δηλοῖ καὶ τὸ ἀνήκον εἰς τι· ὡς, *paternus*, πατρικὸς, *vernus*, ἐαρινός.

2) Ἡ *cius* ἢ *icius* σημαίνει τὴν ὕλην ἢ τὸ ἀνήκον εἰς τι· ὡς, *latericius*, πλίνθινος, *gentilicius*, φυλετικὸς, ἀπὸ τοῦ *gentilis*, φυλέτης.

3) Η *āceus* (ώδης, ειός) σημαίνει ύλην, ομοιότητα και τὸ ἀνήκον εἰς τι οἶον, *argillaceus*, ἀργιλλώδης, *rosaceus*, ροδινός, *galinaceus*, ἀλεκτόρειος.

4) Η *īcus* (ικός) σημαίνει τὸ ἀνήκον εἰς τι ὡς, *bellicus*, πολεμικός, *civīcus*, ἀστυκός, *hosticus*, ἐχθρικός· ἀνθ' ὧν ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ εὐχρηστότερα εἶναι *civīlis*, *hostīlis*. Εἰς τὰς φράσεις ὅμως ταύτας λέγουσι πάντοτε *corona civica*, ἀστυκός στέφανος, *ager hosticus*, ἐχθρική χώρα.

Τινὰ τούτων παράγονται καὶ ἀπὸ ῥημάτων καὶ προθέσεων· οἶον, *amīcus*, φίλος, *puđīcus*, αἰδήμων, *antīcus*, ἀρχαῖος.

5) Η *īlis* σημαίνει κατὰ φύσιν ἢ εἶδος ομοιότητα, ἢ τὸ ἀνήκον εἰς τι· *civīlis*, ἀστυκός, *virilis*, ἀνδρικός, *herilis*, δεσποτικός, *gentilis*, φυλετικός.

6) Η *ālis* ἔχει τὴν αὐτὴν τῆς *ilis* σημασίαν, ἀλλ' εἶναι μᾶλλον συνήθης· *naturalis*, φυσικός, *annalis*, χρονικός, *regalis*, βασιλικός. Ὅταν δὲ ἡ πρὸ τῆς *alis* συλλαβὴ τῆς ῥίζης ἔχη *l*, τότε τρέπεται αὐτὴ εἰς *aris*· οἶον, *popularis*, δημοτικός, *militaris*, στρατιωτικός.

7) Η *īus* (ιός, ειός) σημαίνει τὸ ἀνήκον ἢ τὸ πρὸς τι συμφωνοῦν· οἶον, *patrius*, πατριός, *regius*, βασιλικός. Συνήθως δὲ προστίθεται εἰς προσώπων ὀνόματα· ὡς, *praetorius*, στρατηγικός, *imperato-rius*, αὐτοκρατορικός.

8) Η *īnus* δηλοῖ τὸ ἔκ τινος προσερχόμενον ἢ τὸ εἰς τι ἀνήκον· ὡς *divīnus*, θεῖος, *marinus*, θαλάσσιος· καὶ μάλιστα εἰς ὀνόματα ζῶων προσαρτωμένη· *agninus*, προβάτινος.

Σημ. Ἀπὸ ταύτης διακρίνεται ἡ *īnus* (*nus*), ἥτις σημαίνει τὴν ἐξ ἧς γίνεται τι ὕλην καὶ προσαρτᾶται εἰς ὀνόματα δένδρων καὶ φυτῶν· ἔτι δὲ καὶ ἡ χρονικῶν ἐπιθέτων κατάληξις *īnus*· ὡς *diutīnus*, χρόνιος.

9) Η *ānus* σημαίνει ομοιότητα καὶ τὸ εἰς τι ἀνήκον οἶον, *montanus*, ὄρεινός, *rusticanus*, ἀγροῖκος, *humanus*, ἀνθρώπινος. Ἡ αὐτὴ προσαρτᾶται καὶ εἰς τακτικὰ ἀριθμητικὰ, καὶ δηλοῖ τὸ εἰς τινα τάξιν ἢ τάγμα ἀνήκον· ὡς, *primanus*, ὁ τοῦ πρώτου τάγματος, *secundanus*, κτλ.

10) Η *ārius* δηλοῖ τὸ σχέσιν ἔχον ἢ ἀνήκον εἰς τι· οἶον, *agra-*

rius, ἀγροτικός, ordinarius, τακτικός, legionarius, ὁ ἀπὸ τοῦ τάγματος. Καὶ ἀπὸ δικαιρετικῶν ἀριθμητικῶν παράγονται ἐπίθετα εἰς arius· οἷον nummus denarius, νόμισμα δέκα ἀσσαρίων, senex septuagenarius, γέρων 70 ἐτῶν.

11) Ἡ ivus σημαίνει τὸ ἀρμόζον ἢ προσῆκον εἰς τι· ὡς festivus, ἐορτινός, aestivus, θερινός. Εἰς μετοχὰς δὲ προσαρτωμένα δηλοῖ τὸν τρόπον, καθ' ὃν γίνεται τι· ὡς captivus, αἰχμάλωτος.

12) Ἡ osus (ὠδης) σημαίνει πλησμονὴν ἢ κατοχὴν τινος· οἷον, ingeniosus, πνευματώδης, generosus, γενναῖος, lapidosus, λιθώδης, superstitiosus, δεισιδαίμων.

13) Ἡ lentus (ulentus καὶ μετὰ n καὶ i olentus) σημαίνει ὠσαύτως πλησμονὴν· ὡς, fraudulentus, ἀπατηλός, turbulentus, θορυβώδης, violentus, βίχιος, sangvinolentus, αἱματώδης.

14) Ἡ atus (ἐκ τοῦ παρακειμ. τῆς μετοχῆς τῆς ἀ συζυγίας) εἶναι συνηθεστάτη καὶ σημαίνει τὸν ἔχοντα τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον· οἷον, falcatus, δρεπανοφόρος καὶ δρεπανοειδῆς, virgatus, ῥαβδωτός, togatus, τηβεννοφόρος, dentatus, ὀδοντωτός.

Σημ. α'. Ἀπὸ οὐσιαστικῶν τῆς γ' κλίσεως εἰς is (γεν. is) παράγονται εἰς itus ἐπίθετα, ἔχοντα τὴν αὐτὴν τῆς atus σημασίαν· ὡς, auritus, ὁ ἔχων ὦτα, turritus, πυργοφόρος· ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ τῶν τῆς δ' ὀλίγα τινὰ εἰς utus· ὡς cornutus, κερασφόρος.

Σημ. β'. Ἀπὸ ῥηματικῶν οὐσιαστικῶν εἰς or σχηματίζουσιν οἱ ποιηταὶ ἐπίθετα εἰς orus· οἷον, canorus, ᾠδικός, odorus, ὀσμῆρης, καὶ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ decorus, κόσμιος.

Σημ. γ'. Καὶ ἀπὸ τινῶν ἐπιθέτων παράγονται ὑποκοριστικὰ κατὰ τοὺς ἐν §. 76 κανόνας· ὡς τὰ parvulus, aureolus, pulchellus, misellus, leviculus, ἀπὸ τῶν parvus, μικρός, aureus, χρυσοῦς, pulcher, ὠραίος, miser, ἄθλιος, levis, ἐλαφρός.

Περὶ τινῶν ἄλλων σπανίων ἐπιθετικῶν καταλήξεων βλ. Δ. Γ. §. 188. 15.

§. 80. Ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ κυρίων ὀνομάτων παράγονται ἐπίθετα, ἔχοντα τὰς ἐξῆς καταλήξεις.

1) Τὰ εἰς ius (ειος) ῥωμαϊκὰ γενῶν ὀνόματα (nomina gentilia) εἶναι ἐπίθετα κυρίως (ὡς, gens Fabia, Φαβία γενεά), καὶ ὡς τοιαῦ-

τα δηλοῦσι δημοσίως, ἤτοι εἰς τὴν πόλιν ἀναφερομένης πράξεις ἢ ἔργα ἀνδρὸς ἀνήκοντος εἰς τὸ μνημονευόμενον γένος· οἶον, *lex Cornelia, Julia*, Κορνήλειος ἢ Ἰούλειος νόμος, *via Appia*, Ἀππία ὁδὸς, *circus Flaminius*, Φλαμίνιον θέατρον. Τὸ δὲ ἀνήκον εἰς τινὰ τοῦ γένους ἄνδρα, ἀφ' οὗ καὶ ὀνομάζεται, δηλοῖ ἢ κατάληξις *ānus*· ὡς *bellum Marianum*, Μαρίου πόλεμος, *classis Pompejana*, στόλος Πομπηίου.

2) Τὰ δὲ ἀπὸ ῥωμαϊκῶν οικογενειακῶν ὀνομάτων (*nomina cognomina*) παραγόμενα ἐπιθέτα λήγουσι συνήθως εἰς *iānus*, καὶ σημαίνουν τὸ εἰς ἄνδρα τινὰ τῆς οικογενείας ἀνήκον καὶ ἐξ αὐτοῦ καλούμενον· οἶον, *Ciceronianus, Cæsarianus*· σπανιώτερον δὲ εἰς *ānus* ἀπὸ ὀνομάτων τοιοῦτων εἰς *a* ληγόντων· ὡς *Sulla, Sullānus*, καὶ ἀπὸ τινῶν εἰς *us*, ὡς *Gracchus Gracchānus*. Σπανία δὲ εἶναι καὶ ἡ *inus*· ὡς, *Verrinus, Plautinus*. βλ. Δ. Γ. §. 189. σ.

Σημ. Τῶν ἐλληνικῶν ἐπιθετικῶν καταλήξεων, τῶν εἰς κύρια ἐλλ. ὀνόματα προσαρτωμένων, συνήθης ἐν τῇ λατινικῇ εἶναι ἡ *ēus* ἢ *iūs* (εἰος) καὶ *icus* (ικος)· ὡς, *Aristotelēus, Epicurēus, Platonicus*.

§. 81. Καὶ ἀπὸ ὀνομάτων πόλεων παράγονται (ἐθνικὰ) ἐπιθέτα δηλοῦντα τὸ εἰς τὴν πόλιν ἀνήκον, ἢ τὸν τῆς πόλεως κάτοικον ἢ πολίτην. Τοιοῦτων ἐπιθέτων καταλήξεις εἶναι·

1) Ἡ *ānus*, ἣτις προσαρτᾶται εἰς ὀνόματα πόλεων εἰς *a, ae, um*, ἢ λήγοντα (*nomina gentilicia*)· οἶον, ἀπὸ τῶν ὀνομάτων τῶν πόλεων *Roma, Formiae, Tusculum, Fundi*, γίνονται τὰ *Romanus, Formianus, Tusculanus, Fundanus*. Ὡσαύτως προσαρτᾶται ἢ αὐτὴ καὶ εἰς τινὰ ἐλληνικὰ ὀνόματα πόλεων εἰς *a* καὶ *ae* λήγοντα· ὡς ἀπὸ τῶν *Troja, Syracusae, Thebae*, γίνονται *Trojanus, Syracusanus, Thebanus*. Τὰ δὲ εἰς ἰτης ἐλληνικὰ ἐθνικὰ λήγουσιν ἐν τῇ λατινικῇ εἰς *iānus*· ὡς *Panormitanus, Neapolitanus*.

2) Ἡ *iūs* προστίθεται εἰς ὀνόματα λήγοντα εἰς *ia* καὶ *ium*· οἶον, ἀπὸ τῶν *Ameria, Lanuvium* γίνονται τὰ *Amerinus, Lanuvinus*. Ἔτι δὲ καὶ *Prænestinus, Reatinus*, ἀπὸ τῶν *Præneste, Reate*, καὶ ἐλληνιστὶ *Tarentinus*.

3) Ἡ *as* (γεν. *ātis*) προσαρτᾶται εἰς τὰ εἰς *a, ae* καὶ *um* λήγοντα· ὡς ἀπὸ τῶν *Capēna, Fidēnae*, γίνονται *Capenas, Fidenas*. Οὐδέποτε ὅμως ἐλληνικῶν πόλεων ἐθνικὰ ἔχουσι τὴν κατάληξιν ταύτην.

4) Η *ensis* προστίθεται εις τὰ ο και ποτε και εις τὰ a, ae, um καταλήγοντα· οἶον, Sulmo, Sulmonensis, Bononia, Bononensis, Cannae, Cannensis, Ariminium, Ariminensis· ἔτι δὲ και Cartaginiensis. Τὴν αὐτὴν κατάληξιν δέχονται ἐν τῇ λατινικῇ και τὰ εις εὐς λήγοντα ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἔθνικὰ και τινὰ ἄλλην κατάληξιν ἔχοντα· ὡς Patrensis, Πατρῆς, Chalcidensis, Χαλκιδεὺς, και Atheniensis, Ἀθηναῖος. Σπανιώτατα ὅμως τηρεῖται ἡ ἑλληνικὴ κατάληξις eus ἐν τῇ λατινικῇ· ὡς Citteus, Halicarnasseus ἀντὶ Cittiensis, Halicarnassensis, Κιττιεὺς, Ἄλικαρνασσεύς.

Σημ. Πολλὰ ἑλληνικὰ ἔθνικὰ τηροῦσι και ἐν τῇ λατινικῇ τὴν ἑλλ. κατάληξιν των· ὡς, Corinthius, Phodius, Byzantius, Clazomenius, Cyzicenus, Smyrnaeus. Πρβ. Δ. Γ. §. 190. σ.

§. 82. Καὶ τὰ *ethrōw* ὀνόματα εἶναι και αὐτὰ (ἔθνικὰ) ἐπίθετα, ἔχοντα τὰς ἐν τῷ ἡγουμένῳ πρᾶγράφῳ καταλήξεις· ὡς Romanus, Latinus, Salinus· τινὰ δὲ αὐτῶν τὴν scus ἢ cus· οἶον, Oscus, Volscus, Etruscus, Graecus. Ἐξ ἄλλων ὅμως ἔθνικῶν ὀνομάτων, ἅτινα εἶναι ἀληθῶς οὐσιαστικὰ, σχηματίζονται ἐπίθετα εις icus, και ἀπὸ ἑλληνικῶν, ἢ τοῖς Ἑλλῆσι γνωστῶν, εις ius· οἶον, ἀπὸ τῶν Italus, Italicus, Gallus, Gallicus, Syrus, Syrius, Cilix, Cilicius. Εἰς δὲ ὡς ἄτομον καλεῖται Gallus και ὄχι Gallicus· οἶον, miles Gallus, στρατιώτης Γάλλος.

§. 83. Ἀπὸ ὀνομάτων χωρῶν, τὰ ὅποια διὰ τῆς καταλήξεως ia παράγονται ἀπὸ τῶν ἔθνικῶν (ὡς τὰ Italia, Gallia, Cilicia, Phrygia, σχηματίζονται ἐνίοτε ἐπίθετα, σημαίνοντα ὄχι τὸ ἐκ τοῦ ἔθνους, ἀλλὰ τὸ ἐκ τῆς χώρας πηγάζον ἢ ἐν αὐτῇ ὄν· οἶον, pecunia Sici-liensis, χρήματα σικελικὰ, exercitus Hispaniensis, ῥωμαῖος στρατὸς ἐν Ἰσπανίᾳ.

Σημ. Ἀπὸ πολλῶν ἔθνικῶν δὲν σχηματίζονται χωρῶν ὀνόματα, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἔθνικὸν εἶναι και τῆς χώρας ὄνομα· οἶον, in Sabinis, Bruttis habitare, ἐν Σαβίνοις, Βρυττίοις οἰκεῖν, ἀντὶ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΡΗΜΑΤΩΝ.

§. 84. Ρήματα παράγονται ἀπὸ οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων καὶ ἐτέρων ρημάτων.

1) Καὶ πρῶτον μὲν ἀπὸ οὐσιαστικῶν παράγονται προσθέσει τῆς καταλήξεως *are* (τῆς ἁ συζυγίας) εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ οὐσιαστικοῦ πολλά ἐνεργητικὰ ῥήματα, σημαίνοντα ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ τὸ ὑπὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ δηλούμενον· οἷον, ἀπὸ τοῦ *fraus* (γεν. *fraudis*), ἀπάτη, γίνεται τὸ *fraudare*, ἀπατᾶν, ἀπὸ τοῦ *honor* (γεν. *honoris*), τιμῆ, τὸ *honorare*, τιμᾶν.

Σημ. ἁ. Σπανίως σχηματίζονται διὰ τοιαύτης παραγωγικῆς καταλήξεως ἀμετάβατα ῥήματα, οἷα εἶναι τὰ *laborare*, πονεῖν, ἀπὸ τοῦ *labor*, πόνος, τὸ *militare*, στρατεύειν, ἀπὸ τὸ *miles*, στρατιώτης.

Σημ. β'. Τὰ πλεῖστα τῶν ἀπὸ οὐσιαστικῶν οὕτω παραγομένων ρημάτων ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἁ συζυγίαν, ὀλίγα δὲ τινα εἰς τὴν δ' ὡς τὰ *finire*, τελειόνειν, *vestire*, ἐνδύειν, *custodire*, φυλάσσειν, *ruinire*, κολάζειν, ἀπὸ τῶν οὐσιαστικῶν *finis*, τέλος, *vestis*, ἐσθῆς, *custos* (γεν. *custōdis*), φύλαξ, *pœna*, ποινή· ἔτι δὲ ὀλιγώτερα εἰς τὴν ε', ὡς τὰ *floreo*, ἀνθῶ, *frondeo*, φυλλοφορῶ, ἀπὸ τῶν οὐσιαστικῶν *flos* (γεν. *floris*), ἄθος, καὶ *frons* (γεν. *frondis*), φύλλα.

2) Ἀπὸ οὐσιαστικῶν προσέτι καὶ ἐπιθέτων παράγονται πολλά ἀποθετικὰ τῆς ἁ συζυγίας, ἀμετάβατα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, σημαίνοντα, φέρομαι ἢ εἶμαι τοιοῦτος οἷον ἐμφαίνει ἡ ῥίζα· οἷον ἀπὸ τοῦ *ancilla*, θεραπαινίς, *ancillor*, *philosophor*, φιλοσοφῶ, *græcor*, ἐλληνίζω, *aqvor*, ὑδρεύω, *laetor* (*laetus*), εἶμαι εὐθυμος. Ὀλιγώτερα εἶναι τὰ ἔχοντα μεταβατικὴν σημασίαν· ὡς τὰ *interpretor*, ἐρμηνεύω, ἀπὸ τοῦ *interpres*, ἐρμηνεύς, *osculor*, φιλῶ, ἀπὸ τοῦ *osculum*, φίλημα, *furor*, κλέπτω, ἀπὸ τοῦ *fur*, κλέπτης.

§. 85. Ἀπὸ ἐπιθέτων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῆς ἁ καὶ β' κλίσεως, προσθήκη τῶν καταλήξεων τῆς ἁ συζυγίας, παράγονται ῥήματα μεταβατικὰ, σημαίνοντα συνήθως ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης τοῦ ἐπιθέτου δηλούμενον· οἷον ἀπὸ τοῦ *matūrus*, ὄριμος, τὸ *maturare*, ὠριμάζω, *spēūdō*, *dives*, πλούσιος, *ditare*, πλουτίζω,

honestus, τίμιος, honestare, τιμᾶν. Ὀλίγα δὲ τούτων ἔχουσιν ἀμετάβατον σημασίαν· ὡς τὰ nigrare, εἶμαι μέλας, concordare, συμφωνῶ, propinquare, πλησιάζω, durare, διαμένω, ἀπὸ τῶν ἐπιθέτων niger, μέλας, concors, σύμφωνος, propinquus, πλησίον, γειτών, durus, σκληρὸς, διαρκής.

Σημ. Τινὰ τούτων κλίνονται κατὰ τὴν δ' συζυγίαν· οἷον τὰ μεταβατικά lenire, πραῦνω, mollire, μαλακύνω, stabilire, ἀσφαλίζω, ἀπὸ τῶν lenis, λείος, ἥπιος, mollis, μαλακός, stabilis, σταθερός, καὶ τὰ ἀμετάβατα superbire, ἀλαζονεύομαι, ferocire, ἀγριαίνομαι, lascivire, ἀκολασταίνω· καὶ τινὰ ὀλίγα ἀμετάβατα κατὰ τὴν β' ὡς τὸ albeo, εἶμαι λευκός, caneo, εἶμαι πολίος.

§. 86. Ἀπὸ ῥημάτων παράγονται νέα ῥήματα μὲ μικρὰν διαφορὰν τῆς τοῦ πρωτοτύπου σημασίας κατὰ τοὺς ἐπομένους κανόνας.

α. Διὰ τῆς καταλήξεως *Ita* (ἀπαρέμφατον *itāre*) παράγονται τὰ θαμιστικά λεγόμενα ῥήματα, ἅτινα σημαίνουσιν ὅτι ἡ τοῦ ῥήματος ἐνέργεια ἐπαναλαμβάνεται πολλάκις. Καὶ εἰς μὲν τὰ τῆς α' συζυγίας ῥήματα προσαρτᾶται ἡ κατάληξις αὕτη ἀμέσως εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ ἐνεστώτος, εἰς δὲ τὰ τῆς γ' συζυγίας εἰς τὴν τοῦ σουπίνου, ὡσαύτως καὶ εἰς ἕτερα, σχηματίζοντα τὸ σουπίνον ὡς τὰ τῆς γ' συζυγίας ῥήματα· οἷον, ἀπὸ τῶν *clamo* (τῆς α'), φωνάζω, τὸ θαμιστικὸν *clamito*, ἀπὸ τὸ *rogo* (τῆς α'), ἐρωτῶ, *rogito*, ἀπὸ τὸ *lego* (τῆς γ') ἀναγιγνώσκω, σουπ. *lectum*, τὸ θαμιστικὸν *lectito* (*āre*), ἀπὸ τῶν τῆς β' *hæreo*, προσαρτῶμαι, τὸ *haesito*, ἀπὸ τοῦ *video*, βλέπω, τὸ *visito*, καὶ ἀπὸ τοῦ τῆς δ' *venio*, ἔρχομαι, *ventito*, συχναίω, φοιτῶ.

Σημ. Τῶν τῆς γ' συζυγίας ῥημάτων *ago*, φέρω, *qværo*, αἰτῶ, *nosco*, γινώσκω, τὰ θαμιστικά παράγονται ὄχι ἀπὸ τοῦ σουπίνου, ἀλλ' ἀμέσως ἀπὸ τῆς ῥίζης τοῦ ἐνεστώτος· οἷον, *agito*, *qværito*, *noscito*, ὡς ἀπὸ τῶν τῆς α' συζυγίας.

Θαμιστικά παράγονται προσέτι προσθέσει ἀπλῆς τῆς καταλήξεως τῆς α' συζυγίας εἰς τὴν ῥίζαν τῶν σουπίνων τῆς γ'· οἷον, ἀπὸ τῶν *curro*, τρέχω, σουπίνον *cursum*, θαμιστικὸν *curso*, *adjuvo*, βοηθῶ, *adjutum*, *adjutare*, *eo*, πορεύομαι, *Itum*, *itare*. Τὰ πλεῖστα τούτων ὅμως δὲν σημαίνουσιν ἀπλῶς ἐπανάληψιν ἐνεργείας, ἀλλὰ δέχονται νέαν σημασίαν, ἐν ᾗ ὅμως ἐννοεῖται ὅτι ἐπαναλαμβάνεται ἡ

τοῦ πρωτοτύπου ῥήματος ἐνέργεια· ὡς ἀπὸ τοῦ dico, λέγω, σουπῖνον dictum, τὸ dictare, ὑπαγορεύω, pello, ὠθῶ, σουπῖνον pulsum, pulsare, κτυπῶ, ἀποκρούω, ἀπὸ τοῦ traho, ἔλκω, τὸ tractare, μεταχειρίζομαι. Πρὸς Δ. Γ. §. 195.

Β'. Διὰ τῆς καταλήξεως sco (ἀπαρέμφατον scēre), προστιθεμένης εἰς τὴν ῥίζαν ῥημάτων καὶ τῶν τεσσάρων συζυγιῶν μάλιστα δὲ τῆς β', παράγονται τὰ ἐναρκτικὰ λεγόμενα ῥήματα (verba inchoativa): οἶον, ἀπὸ τοῦ labare, ὀλισθαίνειν, τὸ labasco, ἀρχίζω νὰ ὀλισθαίνω, caleo, εἶμαι θερμὸς, calesco καὶ incalesco, θερμαίνομαι, floreo, ἀνθῶ, effloresco, ἐξανθῶ, gemo (ἔρε), στενάζω, ingemisco, dormio, κοιμῶμαι, obdormisco, νυστάζω. Τὰ τῆς γ' συζυγίας προσλαμβάνουσι τὸ συνδετικὸν i πρὸ τῆς sco διὰ τὴν εὐφωνίαν.

Παράγονται ἐναρκτικὰ εἰς esco πρὸς τούτοις καὶ ἀπὸ ἐπιθέτων· ὡς ἀπὸ τῶν maturus, ὄριμος, maturesco, ὠριμάζω, κρατύνομαι, niger (γεν. nigri), μέλας, nigresco, γίνομαι μέλας, mitis, ἥπιος, mitesco, πραύνομαι.

γ'. Διὰ τῆς καταλήξεως ūrio (ἀπαρέμφατον urīre), εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ σουπίνου τῶν ῥημάτων προσαρτωμένης, παράγονται τὰ ἐφετικά (verba desiderativa), τὰ ὅποια σημαίνουσιν ὄρεξιν ἢ ἐφῆτιν πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλουμένου· οἶον ἀπὸ τοῦ edo, τρώγω, σουπῖνον esum, γίνεται τὸ ἐφετικὸν esurio, βρωσεῖω, ἀπὸ τοῦ emo, ἀγοράζω, σουπῖνον emptum, τὸ empturio, ἐπιθυμῶ ν' ἀγοράσω, ἀπὸ τοῦ pario, γεννῶ, τὸ parturio, ὠδίνω Ἀλλ' ὀλίγα τούτων εἶναι εὐχρηστα. Τὰ δὲ ligūrio, ὀρέγομαι καὶ scatūrio, γέμω, δὲν εἶναι ἐφετικά, ἀν καὶ ἔχουσιν ἐφετικῶν κατάληξιν.

δ'. Διὰ τῆς illo (illāre), εἰς τὴν ῥίζαν τῶν ῥημάτων προσαρτωμένης, παράγονται ὀλίγα τινὰ ὑποκοριστικὰ ῥήματα (verba diminutiva)· οἶον τὸ cantillo ἀπὸ τοῦ cano, ᾄδω.

ε'. Ἀπὸ τινων ἀμεταβάτων ῥημάτων διὰ μεταβολῆς ἐνίοτε τῆς προσφθίας τῆς ῥιζικῆς συλλαβῆς παράγονται ἐτέρας συζυγίας μεταβατικά ῥήματα, δηλοῦντα ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ τὸ ὑπὸ τοῦ ἀμεταβάτου ῥήματος δηλούμενον· οἶον ἀπὸ τοῦ fugēre, φεύγω, jacēre, κεῖμαι, pendēre, κρέμαμαι, liqvēre, εἶμαι σαφῆς, ῥευστὸς,

παράγονται τὰ fugāre, φυγαδεύω, jacēre, βάλλω, pendēre, ζυγίζω, liquare, καθαρίζω.

Σημ. Ἀπὸ τοῦ cado, πίπτω, sēdeo, κάθημαι, γίνονται cādo, κτυπῶ, φονεύω, sēdo (āre), καταπραῦνω, ἡσυχάζω, sīdo (ēre), καθέζομαι (οὐδ.), assīdo (ēre), καθίζω ἐμαυτὸν, παρακαθέζομαι, assīdeo (ēre), παρακάθημαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ.

§. 87. Ἐπιρρήματα παράγονται ἀπὸ ἐπιθέτων, ἀριθμητικῶν, οὐσιαστικῶν, ἀντωνυμιῶν, μετοχῶν καὶ σουπίνων, σπανίως δὲ ἀφ' ἑτέρων ἐπιρρήματων καὶ προθέσεων.

α. Ἀπὸ ἐπιθέτων παράγονται τὰ τροπικὰ ἐπιρρήματα, καταλήγοντα εἰς ē (o) καὶ ter, κατὰ τοὺς ἐφεξῆς κανόνας.

1) Ἡ κατάληξις ē προσαρτᾶται εἰς τὴν ῥίζαν τῶν ἐπιθέτων τῆς α καὶ β' κλίσεως, καὶ εἰς τὴν τῶν ἐπιθετικῆν ἀπλῶς σημασίαν ἔχουσῶν μετοχῶν· οἷον ἀπὸ τοῦ probus, ἀγαθός, γίνεται τὸ ἐπιρρήμα probe, καὶ ἀπὸ liber, ἐλεύθερος, libere, æger, ἀσθενής, ægre, καὶ ἀπὸ τῶν μετοχῶν doctus, πεπαιδευμένος, docte, ornatus, κεκοσμημένος, ornate.

Σημ. Ἀνωμάλως σχηματίζονται τὰ benē, καλῶς, ἀπὸ τοῦ bonus, καὶ valde, λίαν, ἀπὸ τοῦ validus. Ἀπὸ τινῶν δ' ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν τῆς β' κλίσεως παράγονται ἐπιρρήματα εἰς ο' οἷον, tuto, ἀσφαλῶς, crebro, συχνῶς, necessario, ἀναγκαίως. Τὰ λοιπὰ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 198 α. σ. β'. Ἀπὸ δὲ τοῦ certus, βέβαιος, certō καὶ certe, ἔχοντα τὴν αὐτὴν συνήθως σημασίαν· τὸ certe ὅμως σημαίνει ἐνίοτε, τοὺλάχιστον.

2) Ἡ κατάληξις ter (καὶ iter μετὰ τοῦ συνδετικοῦ i) προσαρτᾶται εἰς τὴν ῥίζαν τῶν τῆς γ' κλίσεως ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν. Οὕτω παράγονται ἀπὸ τῶν acer (γεν. acris), ὀξύς, acriter, gravis, βαρὺς, graviter, felix (γεν. felicis), εὐτυχής, feliciter, καὶ ἄνευ συνδετικοῦ φωνήεντος τὸ audacter, τολμηρῶς. Ὅταν δὲ ἡ ῥίζα λήγῃ εἰς t, προστιθεμένης τῆς καταλήξεως ter ἀποβάλλεται τὸ τῆς ῥίζης t, ἵνα

μὴ συμπέσωσι δύο tt. Οὕτως ἀπὸ τοῦ sapiens (γεν. sapient-is), σοφός, γίνεται sapienter ὡσαύτως amanter, solerter, ἀπὸ τοῦ solers (γεν. solertis), ἔμπειρος, ἔντεχνος.

Σημ. α'. Ἀπὸ τοῦ διττοκλίτου hilarus καὶ hilaris, ἰλαρὸς, γίνεται τὸ ἐπιρρήμα hilare καὶ hilariter, ἀπὸ δὲ τοῦ opulens καὶ opulentus τὸ opulenter, ἀφθόνως. Ἀπὸ τινων εἰς us ληγόντων ἐπιθέτων καὶ μάλιστα ἀπὸ τῶν εἰς lentus παράγονται, ἐκτὸς τῶν εἰς e, καὶ εἰς ter ἐπιρρήματα· οἷον ἀπὸ τοῦ humanus, humane καὶ humaniter, φιλανθρώπως, ἀπὸ τοῦ luculentus, luculente καὶ luculenter, λαμπρῶς. Τῶν δὲ difficilis, δύσκολος, alius, ἄλλος, καὶ nequam, οὐτιδανός, τὰ ἐπιρρήματα εἶναι difficulter, aliter, nequiter. Τὸ δὲ brevis ἔχει κανονικῶς breviter, τὸ δὲ brevis σημαίνει, ἐν βραχεῖ χρόνῳ.

Σημ. β'. Ἀπὸ τινων ἐπιθέτων δὲν σχηματίζεται ἰδιαιτερός τύπος ἐπιρρήματος, ἀλλ' αὐτὸ τὸ οὐδέτερον ἐπίθετον (κατ' αἰτιατικὴν) εἶναι καὶ ἐπιρρήμα· οἷον τὸ facile (ἔχει ὅμως τὸ difficile, διότι τὸ ἐπιρρήμα τούτου εἶναι difficulter), recens, νεωστὶ, sublīme, ὑψηλὰ, multum, πολὺ, plurimum, paullum, nimium, καὶ συνηθέστερον nimis, tantum, quantum, ceterum, plerumque, potissimum. Τὸ commodum σημαίνει, ἐπιτηδείως, ἀκριβῶς, τὸ commode, προσφυῶς, καταλλήλως.

β'. Καὶ ἀπὸ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν παράγονται ἐπιρρήματα, ἔχοντα πάντα, πλὴν τῶν ἐφεξῆς τεσσάρων πρώτων, κατάληξιν ies, πρὸ τῆς ὁποίας ἀποβάλλεται ἡ τελευταία τοῦ ἀπολύτου συλλαβὴ e, o, em, im, inta, um καὶ i. Τοιαῦτα ἐπιρρήματα εἶναι.

semel, ἅπαξ.	decies.
bis, δὶς.	undecies.
ter, τρίς.	duodecies.
quater, τετράκις.	terdecies ἢ tredecies.
quinqvies (ἀρχ. quinqviens).	quaterdecies ἢ quattuordecies
sexies (sexiens, κτλ.)	quinqviesdecies ἢ quindecies.
septies.	sexies decies ἢ sedecies.
octies.	septies decies.
novies.	duodevicies ἢ octies decies.

undevicies ἢ novies decies. quadrages κτλ.
vicies. centies.

semel et vicies ἢ vicies semel, centies tricies ἢ centies et tricies.
vicies et semel (ἔχι semel vicias). ducenties.

bis et vicias ἢ vicias bis trecenties κτλ.

(vicias et bis) κτλ. millies (bis millies, decies millies,
tricies. centies millies κτλ.)

Σημ. Ἐτι δὲ καὶ ἀπὸ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν παράγονται ἐπιβόηματα εἰς um καὶ ο' οἶον, tertium (quartum) consul, τὸ τρίτον ὑπατος. Τὸ primum σημαίνει, πρῶτον, κατὰ πρῶτον, primo, ἐν ἀρχῇ, iterum, πάλιν, δεύτερον (secundum εἶναι ἄχρηστον), secundo, δεύτερον, ἀνθ' οὗ συνηθέστερον λέγουσι deinte, tum, εἶτα. Τῶν λοιπῶν συνηθέστερα εἶναι τὰ εἰς um λήγοντα ἐπιβόηματα. Πρβ. Δ. Γ. §. 199.

γ'. Ἀπὸ δὲ τῶν οὐσιαστικῶν παράγονται προσθέσει τῆς καταλήξεως itus (θεν) εἰς τὴν ῥίζαν αὐτῶν ἐπιβόηματα, σημαίνοντα τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν οἶον, caelum, οὐρανός, caelitus, οὐρανόθεν, funditus, ἄρδην· ἐτι δὲ καὶ ἀπὸ ἐπιθέτων· ὡς antiquus, ἀρχαίος, antiquitus, ἀρχαίόθεν, divinitus, θεόθεν.

Πρὸς τούτοις παράγονται ἐπιβόηματα ἀπὸ οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων διὰ τῆς καταλήξεως atim (δην, αδην, δον, ἠδον), τρόπον σημαίνοντα ὡς catervatim, σωρηδόν, gregatim, ἀγεληδόν, privatim, ιδίως· καὶ ἀπλῶς διὰ τῆς tim, τὰ tribūtum, κατὰ φυλάς, viritim, κατ' ἄνδρα, furtim, κλοπίως, κρύφα, ubertim, ἀφθόνως, ἀπὸ τῶν tribus, φυλῆ, vir, ἀνὴρ, fur, κλέπτῆς, uber, ἄφθονος.

δ'. Ἀπὸ τῶν σουπίνων παράγονται τὰ εἰς im, ἅτινα σημαίνουσιν ὡσαύτως τρόπον οἶον, caesim (ἀπὸ τοῦ caedo, κόπτω, σουπίνον caesum), μετὰ κοπῆς, punctim (pungo, κεντῶ), μετὰ κεντήματος, carptim, ἀκροθιγῶς, separatim, ιδίως, χωριστά.

ε'. Τα ἀπὸ ἀντωνυμιῶν παραγόμενα τοπικὰ, χρονικὰ κ. ἀ. ἐπιβόηματα βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 201 κ. εἰ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙΑ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΝΕΩΝ ΛΕΞΕΩΝ.

§. 88. Διὰ συνθέσεως δύο λέξεων σχηματίζεται νέα λέξις σύνθετος, ἥς ἡ σημασία ὀρίζεται ἐκ τῶν δύο συνθετικῶν αὐτῆς μερῶν.

Ἡ σύνθεσις λέγεται παράθεσις (ἢ νόθος σύνθεσις), ὅταν ἐκάστη τῶν συνθετομένων λέξεων τηρῆ μὲν τὸν ἴδιον αὐτῆς τύπον, ἀλλ' ἀμφοτέροι ἀμοῦ ἐμφαίνουσι μίαν μόνην ἔννοιαν. Τοιαῦται σύνθετοι λέξεις εἶναι αἱ ἀπὸ οὐσιαστικοῦ καὶ ἐπιθέτου, ὧν ἐκάτερον κλίνεται κατὰ τὴν κλίσιν εἰς ἣν ὑπάγεται· οἷον, *respublica*, πόλις, κράτος, *jusjurandum*, ὄρκος· ἔτι δὲ καὶ αἱ ἀπὸ γενικῆς καὶ τῆς συντακτικῆς αὐτῆς λέξεως· ὡς *senatus-consultum*, δόγμα τῆς Συγκλήτου, *verisimilis*, πιθανός. Τὰ συνθετικά μέρη τοιαύτης συνθέτου λέξεως χωρίζονται ἐνίοτε, παρεντιθεμένων μεταξὺ ἐτέρων λέξεων, καὶ μάλιστα τῶν μορίων *que* καὶ *ve*· οἷον, *resque publica, senatusve consulta, res vero publica*. Βλ. Δ .Γ. §. 203.

Πάσης συνθέτου λέξεως τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος εἶναι ἡ ὄνομα (οὐσιαστικὸν, ἐπίθετον, ἀριθμητικὸν), ἢ ἐπίρρημα, ἢ πρόθεσις ἢ τι τῶν προτασσομένων μόνον μορίων *amb*, ἀμφί, *peri, dis*, διὰ, *rē, (rēd)*, πάλιν, *sē*, χωρὶς, ἅτινα σημαίνουσι τοπικὰς σχέσεις, καὶ συνήθως καλοῦνται ἀδιαχώριστα μόρια (*præpositiones inseparabiles*)· οἷον, *ambēdere*, περιτρώγω, *discerpere*, διασπῶ, *rēcedere*, ὑποχωρῶ, *sēcedere*, ἀποχωρίζομαι· ἔτι δὲ καὶ τὸ ἀρνητικὸν μόριον *in*, ὅπερ ἰσοδυναμεῖ τῷ στερητικῷ α τῆς ἑλληνικῆς.

Ἐκ τῶν ῥημάτων δὲ μόνον ὀλίγα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀμετάβητα, γίνονται πρῶτον συνθετικὸν μέρος τῶν μετὰ τοῦ *facio* συνθέτων ὡς, *calefacio*, θερμαίνω.

Σημ. α'. Τὸ μόριον *amb* τρέπεται εἰς *am* μὲν ἐν τοῖς *amplector*, ἐναγκαλιζομαι, *amputo*, περικόπτω, εἰς *an* δὲ πρὸ τοῦ *c* καὶ *q'* οἷον, *anceps*, ἀμφικέφαλος, *anqviro*, ἀναζητῶ· καὶ ἐν τοῖς *anfractus*, περικεκλασμένος, *anhēlo*, ἀσθμαίνω.

Τὸ *dis* μένει ἀμετάβλητον πρὸ τοῦ *c* (*q'*), *p*, *t* (ὡς *discedo*, ἀπέρχομαι, *disqviro*, διερευνῶ, *disputo*, συζητῶ, *distraho*, διασπῶ) καὶ πρὸ τοῦ *s*, φωνήεντος ἐπομένου (ὡς *dissolvo*, διαλύω). Πρὸ δὲ

τοῦ f τρέπεται τὸ s εἰς f (ὡς differo, διαφέρω, diffringo, διαβρῆ-
γνῶ)· πρὸ δὲ τῶν λοιπῶν συμφώνων ἀποβάλλεται (dido, διανέμω,
digerο, διαιρῶ, dimitto, ἀποπέμπω, dinumero, ἀπαριθμῶ, diri-
pio, διαρπάζω, discindo, διαχωρίζω, disto, ἀπέχω, divello, δια-
σπῶ), τηρεῖται ὅμως ἐν τῷ disjicio, κυρίως disjicio, διασκορπίζω,
dijungo καὶ ἐνίοτε disjungo, διαχωρίζω. Τὸ ī τοῦ di εἶναι παντα-
χοῦ μακρὸν, πλὴν τοῦ dīrimo, διαιρῶ, ἀπὸ τοῦ disemo. (Ἀλλαχοῦ
δὲ δὲν εὐρίσκεται dis πρὸ φωνήεντος).

Τὸ re πρὸ φωνήεντος δέχεται τὸ εὐφωνικὸν d· οἶον, redarguo,
ἐξελέγχω, redeo, ἐπιστρέφω, redigo, ἐπαναφέρω, redoleo, ἀπόζω,
redundo, πλημμυρῶ, redhibeo, ἀποδίδω· (οὕτω καὶ seditio, στά-
σις, ἀπὸ τοῦ se καὶ eo· ἀλλαγῶ ὅμως δὲν εὐρίσκεται τὸ se πρὸ φω-
νήεντος). Τὸ ē τοῦ re εἶναι βραχὺ, ἐνίοτε ὅμως ἐκτείνεται ἐν τοῖς
recido, ἀναπίπτω, religio, θρησκεία, reliqvia, λείψανα (σπανίως
ἐν τῷ reduco). Εἰς τὸν παρακαίμενον τῶν repello, ἀπωθῶ, refero,
ἀναφέρω, καὶ retundo, ἀμβλύνω, ἐδιπλασιάζετο ἐν τῇ προφορᾷ τὸ
πρῶτον σύμφωνον τοῦ ῥήματος (τὸ πάλαι δὲ καὶ ἐγράφετο διπλοῦν)
ὡς repperi, reppuli, rettuli, rettudi (κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τῶν ἀνα-
διπλασιαζομένων pepuli, repulsi κτλ.).

Σημ. β'. Τὸ ἀρνητικὸν in συνθέτεται μόνον μετὰ ἐπιθέτων καὶ ἐ-
πιρρημάτων καὶ μετὰ τινῶν μετοχῶν, αἵτινες ἔχουσιν ὅλως ἐπιθετι-
κὴν σημασίαν· οἶον, incultus, ἀγεώργητος, ἄγριος, indoctus, ἀπαι-
δευτος, ἀμαθής· καὶ ἐνίοτε μετὰ οὐσιαστικῶν, σχηματίζον ἀρνητικὰ
ἐπίθετα ἢ οὐσιαστικά· ὡς, informis, ἄμορφος, δυσειδής (forma), in-
famis (fama), δύσφημος, injuria, ἀδικία, ἀπὸ τοῦ jus, δίκαιον. Πρὸ
συμφώνου δέχεται τὸ n τὰς αὐτὰς τροπὰς ὅσας καὶ τὸ τῆς πρόθεσεως
in. Πρέπει δὲ νὰ διακρίνωμεν τὰ ἐκ μετοχῶν καὶ τοῦ ἀρνητικοῦ in
σύνθετα ἀπὸ τῶν ὁμοίων αὐτοῖς μετοχῶν τῶν ἐκ τῆς προθέσεως in,
ἐν, συνθέτων ῥημάτων· οἶον, τὸ infectus (in καὶ factus), ἀποίητος,
ἀπὸ τῆς μετοχῆς infectus (τοῦ inficio), βεθαμμένος, τὸ indictus,
ἄρρητος, ἀπὸ τοῦ indictus (indīco), ἐπιτεταγμένος. Ἀλλὰ πρὸς ἀ-
ποφυγὴν τῆς συγχύσεως δὲν μεταχειρίζονται οἱ δόκιμοι τὰς ἀρνητι-
κὰς συνθέτους μετοχὰς ὅθεν λέγουσι immixtus (immisceo, μιγνύω)
μόνον ἐν τῇ σημασίᾳ σύμμικτος, infractus (infringo), συντετριμ-

μένος, τὰ δὲ ἀρνητικὰ τούτων non mixtus, ἀμιγής, non fractus, ἄθραυστος.

Σημ. γ'. Ἀρνητικὴν σημασίαν ἔχει καὶ τὸ σπάνιον μόριον *vē* ἐν τοῖς *vēcors*, ἄφρων, *vēgrandis*, ἰσχνός, *vēsanus*, παράφρων. Εἰς τινὰ δὲ σύνθετα εὔρηται καὶ τὸ *ne* (*nec*)· οἶον, *nēqveo*, ἀδυνατῶ, *nēfas*, ἀνόσιον, (*nēcopinatus*, ἀπροσδόκητος), *nēgotium*, ἐργασία.

Σημ. δ'. Μόνον ἐν συνθέτοις εὔρηται καὶ τὸ *sesqui* = $1\frac{1}{2}$ · οἶον, *sesquipes*, $1\frac{1}{2}$ ποῦς (ἔθεν τὸ ἐπίθετον *sesquipedālis*, τριημιποδιαίος). Ἀπὸ δὲ τοῦ *semis* (γεν. *semissis*), ἡμισσάριον, εὔρηται ἐν τοῖς συνθέτοις *semi*, ἡμισυ.

§. 89. α'. Ἐὰν τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος ᾖ ὄνομα, τὸ δεύτερον προσαρτᾶται ἀμέσως εἰς τὴν ῥίζαν αὐτοῦ μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῶν πτωτικῶν καταλήξεων καὶ τοῦ χαρακτηριστικοῦ *a* καὶ *u* τῶν τῆς *á*, *β'* καὶ *δ'* κλίσεως ὀνομάτων· ἐὰν δὲ τὸ δεύτερον ἄρχηται ἀπὸ συμφώνου, παρεμβάλλεται συνήθως μετὰ τούτου καὶ τοῦ πρώτου τὸ συνδετικὸν *i*· οἶον, *causidicus*, δικηγόρος, *magnanimus*, μεγαλόψυχος, *corniger*, κερασφόρος, *ædifico*, οἰκοδομῶ, *lucifuga*, σκοταῖος. Τὸ δὲ *naufragus*, ναυαγός, γίνεται τροπῇ τοῦ *v* εἰς *u*, ἀπὸ τοῦ *navis*, ναῦς, καὶ *frango*, συντρίβω.

Σημ. α'. Εἰς τινὰς ὅμως τοιαύτας λέξεις παραλείπεται τὸ συνδετικὸν *i*· ὡς ἐν τοῖς *puerpera*, λεχῶ (ἀπὸ τοῦ *puer*, παῖς, καὶ *pario*, γεννῶ), *muscipula*, μύαγρα, (ἀπὸ τῶν *mus*, μῦς, καὶ *capio*, συλλαμβάνω), διὸ καὶ ἐκθλίβεται ἐνίοτε ἐν τῇ προφορᾷ τὸ τελικὸν σύμφωνον τοῦ πρώτου συνθετικοῦ μέρους· οἶον, *lapticīda*, λιθοτόμος, (ἀπὸ τοῦ *lapis*, γεν. *lapid-is* καὶ *cædo*), *homicīda*, ἀνθρωποκτόνος, (*homin-is*). Ἰδιαιτέρον σχηματισμὸν ἔχει τὸ *opifex*, τεχνίτης, ἀπὸ τοῦ *opus*, γεν. *opēris*, καὶ *facio*.

Σημ. β'. Τὸ συνδετικὸν *o* (*u*) εὔρηται εἰς ὀλίγας μόνον λέξεις· ὡς *Ahenobarbus*, Αἰνόβαρβος (χαλκογένειος ἢ πυρρογένειος), *Troju-gena*, Τρῶς τὸ γένος, Τρωϊκός.

β'. Ἐὰν τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος ᾖ πρόθεσις ἢ τὸ ἀρνητικὸν μόριον *in*, τὰ φωνήεντα *ǎ*, *ǣ*, *æ* τῆς ῥιζικῆς συλλαβῆς τοῦ δευτέρου μέρους τρέπονται συνήθως, ἀλλ' ὄχι πάντοτε· τὸ μὲν *ǎ* καὶ *ǣ* εἰς *ī* καὶ ἐνίοτε εἰς *ǣ*, τὸ δὲ *æ* εἰς *ī*· οἶον, *inīmīcus*, ἐχθρός (ἀπὸ τοῦ *in* καὶ

amicus), inermis, ἄοπλος (in arma), conq̄nīro (cum καὶ q̄n̄ero), ἀναζητῶ. Τὸ δὲ a πρὸ τοῦ l τρέπεται εἰς u' οἶον, calco, πατῶ, inculco, ἔμπατῶ, ἐντυπῶ. Πρὸς Δ. Γ. §. 5. γ'.

γ'. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ εἰς τὰ a καὶ æ ριζικὴν συλλαβὴν ἔχοντα ῥήματα, ὅταν τὸ πρῶτον μέρος ᾖ οὐσιαστικόν· οἶον ἀπὸ τοῦ cano, ἔδω, καὶ tuba, σάλπιγξ, γίνεται τὸ σύνθετον tubicen, σαλπικτήης, stillicidium, σταλαγμὸς, ἀπὸ τῶν stilla, σταγῶν καὶ cado, πίπτω, lapicida, λιθοτόμος, ἀπὸ τοῦ lapis καὶ caedo.

δ'. Ἡ σύνθετος λέξις τηρεῖ ἀμετάβλητον τὸν τύπον τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ μέρους, ὅταν καὶ αὐτὴ ὑπάγῃ εἰς τὸ αὐτὸ μέρος τοῦ λόγου, εἰς δ' καὶ τὸ ἔσχατον μέρος· οἶον, inter-rex, μεσοβασιλεὺς, dissimilis, ἀνόμοιος, perficio, ἐκτελῶ. Ἐάν δὲ ἡ σύνθετος λέξις ἀνήκῃ εἰς ἕτερον μέρος τοῦ λόγου, ἢ εἰς δ' ἀνήκει τὸ ἔσχατον συνθετικὸν μέρος, τότε δέχεται αὕτη ἕτερον κατάλληλον γραμματικὸν τύπον· ὡς ἀπὸ τοῦ male καὶ dico γίνεται maledicus, κακολόγος, ἀπὸ τοῦ opus καὶ facio, opifex, τεχνίτης.

ε'. Ἐνίοτε προσαρτᾶται εἰς τὴν σύνθετον λέξιν καὶ παραγωγικὴ κατάλληξις κατάλληλος πρὸς τὴν ὑπ' αὐτῆς δηλουμένην ἔννοιαν, ὥστε αὕτη σχηματίζεται συγχρόνως διὰ συνθέσεως καὶ παραγωγῆς· οἶον, ἀπὸ τῶν ex καὶ ardeo γίνεται exardesco, φλέγομαι, με ἔναρκειν κατὰ λέξιν, ἀπὸ τοῦ latus καὶ fundus, latifundium, εὐρύχωρον κτῆμα· ἀπὸ τῶν trans καὶ Alpes, τὸ Transalpinus, ὑπεράλπειος. Βλέπε πλείω περὶ συνθέσεως ἐν τῇ Δ. Γ. §. 206.

ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

ΜΕΡΟΣ Β'. ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ ΑΥΤΗΣ.

§. 90. **Π**ΡΩΤΗ ΛΑΣΑ τελεία πρότασις συνίσταται ἐκ δύο κυρίων μερῶν, τοῦ ὑποκειμένου (subjectum) καὶ τοῦ κατηγορουμένου (prædicatum). Ἐπειδὴ δ' ἐνίοτε παραλείπεται τὸ ὑποκείμενον, ὡς εὐκόλως ἐννοούμενον, ἀποτελεῖται πρότασις καὶ ἐκ μιᾶς μόνης λέξεως· οἶον, εο, πορεύομαι.

Καὶ ὑποκείμενον μὲν εἶναι κύριον ὄνομα, οὐσιαστικόν, ἐπίθετον ὡς οὐσιαστικόν ἐκλαμβανόμενον, ἀντωνυμία, ἀπαρέμφατον, ἢ ἄλλη τις λέξις, ἐνίοτε δὲ καὶ δλόκληρος πρότασις.

Τὸ δὲ κατηγορούμενον εἶναι ἢ ῥῆμα μόνον, ἐνέργειαν, πάθος ἢ κατάστασιν δηλοῦν (ὡς *arbor crescit*, τὸ δένδρον αὐξάνει, *cæditur*, κόπτεται, *præceptor docet*, ὁ διδάσκαλος διδάσκει), ἢ ῥῆμα μετὰ ἐπιθέτου, μετοχῆς ἢ οὐσιαστικοῦ, δι' ὧν δρίζεται τὸ ὑποκείμενον ἀκριβέστερον· οἶον, *urbs est splendida*, ἡ πόλις εἶναι λαμπρά. *Deus est auctor mundi*, ὁ θεὸς εἶναι ποιητὴς τοῦ κόσμου. Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει τὸ κατηγορούμενον λέγεται *ἀπλοῦν*, ἐν τῇ δευτέρᾳ *σύνθετον*.

Σημ. Ἐπειδὴ τὸ κατηγορούμενον εἶναι πολλάκις σύνθετον ἐκ ῥήματος καὶ ἐπιθέτου ἢ οὐσιαστικοῦ, διακρίνουσιν ἄλλοι τρία τῆς προτάσεως μέρη, ὑποκείμενον, κατηγορούμενον καὶ συνδετικόν ἢ ῥῆμα. Βλ. Δ. Γ. §. 208 κ. ἔ.

Περὶ συμφωνίας τοῦ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου.

§. 91. Ὅταν τὸ κατηγορούμενον ᾖ ἀπλοῦν, συμφωνεῖ τὸ ῥῆμα αὐτοῦ μὲ τὸ ὑποκείμενον κατὰ πρόσωπον καὶ ἀριθμόν· οἶον, *Pater aegrōtat*, ὁ πατὴρ ἀσθελεῖ. *Ego valeo*, ἐγὼ ὑγιαίνω. *Vos*

gaudetis, ὑμεῖς χαίρετε. Ὄταν δὲ ἦναι σύνθετον ἐκ ῥήματος καὶ ἐπιθέτου ἢ μετοχῆς, τότε συμφωνεῖ τὸ ἐπίθετον καὶ ἡ μετοχὴ κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν μὲ τὸ ὑποκείμενον· οἷον, *Feminæ timidæ sunt, αἱ γυναῖκες εἶναι δειλαί.* *Hujus hominis actiones male sunt, consilia pejōra, τοῦ ἀνδρός τούτου αἱ μὲν πράξεις εἶναι κακαί, τὰ δὲ βουλευµατα χειρότερα.*

Σημ. Ἄλλ' ἐνίοτε εἰς ὑποκείμενον θηλυκοῦ γένους ἐπιφέρεται τὸ ἐπίθετον τοῦ κατηγορουμένου κατ' οὐδέτερον γένος· οἷον, *Varium et mutabile semper femina* (Βιρ. Αἰν. 4, 569), *ποικίλον καὶ εὐμετάβλητον ἢ γυνή* (πρᾶγμα δηλαδὴ, ἢ ὄν). Βλ. Δ. Γ. §. 211. (1)

§. 92. Τὸ εἰς δύο ἢ πλείω ὑποκείμενα διαφόρου προσώπου ἀναφερόμενον ῥῆμα τοῦ κατηγορουμένου ἦναι πληθυντικοῦ μὲν πρώτου προσώπου, ὅταν ἐν τῶν ὑποκειμένων ἦναι πρώτου προσώπου, δευτέρου δὲ, ὅταν ἐν τούτων ἦναι δευτέρου καὶ οὐδὲν πρώτου προσώπου· *Ego et uxor ambulavimus, ἐγὼ καὶ ἡ γυνή μου ἐπεριπατήσαμεν.* *Tu et uxor tua ambulavistis, σὺ καὶ ἡ γυνή σου ἐπεριπατήσατε.* *Haec neque ego neque tu fecimus* (Τερ. Ἀνδρ. 1, 1, 23)· *ταῦτα οὔτε ἐγὼ οὔτε σὺ ἐπράξαμεν.*

Σημ. Ἐνίοτε τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ μὲ τὸ προσεχέστερον ὑποκείμενον, ὅταν ὑπάρχη ἀντίθεσις, ἢ ὅταν δύο ὑποκείμενα συνδέωνται διὰ τοῦ *et—et*. *Ego sententiam, tu verba defendis· ἐγὼ μὲν τὴν ἐννοίαν, σὺ δὲ τὰς λέξεις υπερασπίζεσαι.* *Et ego et Cicero meus flagitabit* (Κικ. ἐπιστ. πρὸς Ἄττ. 4, 17)· *καὶ ἐγὼ καὶ ὁ ἐμὸς Κικέρων θέλει σε παρακαλέσει.* Τότε δὲ συμφωνεῖ μὲ τὸ πρῶτον ὑποκείμενον, ὅτε τὸ ῥῆμα κεῖται εὐθὺς μετ' αὐτὸ, τὰ δὲ λοιπὰ ὑποκείμενα ἔπονται· *Et ego hoc video et vos et ille, καὶ ἐγὼ βλέπω τοῦτο καὶ ὑμεῖς καὶ ἐκεῖνος.* (2)

(1) Περὶ τῶν ἀντιστείχων τούτοις ἐν τῇ ἑλληνικῇ συντάξει βλ. Ἀσωπίου μικρὸν συντακτικὸν ἀπὸ σελ. 2—43. Πρὸς πλείονα δ' εὐκόλλαν προσθέτομεν ἐν ταῦθα παράλληλα χωρὶς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης.

§. 91. σημ. Πονηρὸν ὁ συκοφάντης αἰεὶ (Δημ. 48, 242). Ἀσθενέστερον γυνὴ ἀνδρὸς (Πλατ. Πολιτ. 5, 455). Οἱ τοιοῦτοι ἄνθρωποι χρησιμώτερον νομίζουσι χρήματα ἢ ἀδελφούς (Ξεν. Ἀπομν. 2, 3, 4).

(2) §. 92. Οὐ χρώμεθα τούτοις ἐγὼ καὶ ὁ ἀδελφός (Πλ. Εὐθυδ. 273). Καὶ

§. 93. α. Τὸ εἰς δύο ἢ πλείω ὑποκείμενα ἐνικοῦ γ' προσώπου ἀποδιδόμενον κοινὸν κατηγορούμενον ἐκφέρεται 1) εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν συνήθως, ὅταν καὶ τὰ δύο ὑποκείμενα ἦναι πρόσωπα. *Castor et Pollux ex equis pugnare visi sunt* (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν 2, 2)· ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης ἀφ' ἑπῶν μαχόμενοι ἐφάρησαν· ἢ ὅταν τὸ μὲν ἦναι πρόσωπον, τὸ δὲ πρᾶγμα· *Syphax regnumque ejus in potestate Romanorum erant* (Λιβ. 28, 18)· ὁ Σύφαξ καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τῶν Ῥωμαίων ἦσαν. 2) Εἰς ἐνικὸν δὲ, ὅταν πάντα ἐκλαμβάνονται ὡς ἐν ὅλῳ· *Senatus populusque Romanus intelligit* (Κικ. πρὸς τοὺς Οὐκ. 5, 8)· ἡ Γερουσία καὶ ὁ τῶν Ῥωμαίων δῆμος γινώσκει. Ἡ δευτέρα αὕτη σύνταξις εἶναι συνήθης τότε μάλιστα, ὅτε τὰ ὑποκείμενα εἶναι πράγματα ἢ ἔννοιαι μὴ ἀντίθετοι ἀλλὰ συγγενεῖς· *Religio et fides anteponi debet amicitiae* (Κικ. περὶ καθ. 3, 10)· ἡ θρησκεία καὶ ἡ πίστις πρέπει νὰ προτιμῶνται τῆς φιλίας. *Divitias gloria, imperium potentia seqvebatur* (Σαλλ. Κατ. 12)· ἡ μὲν δόξα τὸν πλοῦτον, ἡ δὲ ἰσχὺς τὴν ἀρχὴν παρηκολούθει. Ἐνθα ὅμως πρόσωπα καὶ πράγματα ἀντιτίθενται ὡς διάφορα, τὸ κατηγορούμενον ἐκφέρεται εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν· *Jus et injuria naturā dijudicantur* (Κικ. Νομ. 1, 16)· τὸ δίκαιον καὶ ἡ ἀδικία φύσει διακρίνονται. (1)

Σημ. Τὸ εἰς πλείω πρόσωπα ἀποδιδόμενον κατηγορούμενον ἐκφέρεται ἐνίοτε εἰς ἐνικὸν ἀριθμὸν, συμφωνοῦν μὲ τὸ πλησιέστερον κατ' ἀριθμὸν καὶ γένος. *Orgetorigis filia et unus e filiis captus est* (Καισ. Γαλλ. πολ. 1, 26)· ἡ τοῦ Ὀργετόριγος θυγάτηρ καὶ εἰς τῶν υἱῶν ἠχμαλωτίσθησαν· μάλιστα δὲ ὅταν τὸ ῥῆμα προηγῆ-

σὺ καὶ οἱ ἀδελφοὶ παρῆστε. Ταῦτα καὶ σὺ καὶ πάντες οἱ τότε παρόντες ἴσασι. Σὺ τε Ἕλληνας εἶ καὶ ὁμεῖς (Ξεν. Ἄν. 2, 1, 16).

(4) §. 93. α. Καὶ ἡ γυνὴ καὶ ὁ ἀνὴρ ἀγαθοὶ εἰσιν (Πλ. Μενεξ. 73). Ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐστηκότες. Γυναῖκες καὶ παιδιὰ καθήμεναι. Ἰσως ἀναθήσεται καὶ συναρτῆ τῇ βουλῇ Φίλιππος καὶ Ἀντιγένης (Δημ. 22, 338) Ἥκεν ὁ Θεσσαγόρας καὶ ὁ Ἐξήμεστος εἰς Δέσσον καὶ ὤκουν ἐκεῖ (Δημ. 23, 143). Ἔρχονται ἀπὸ τῶν οἴκοι τελευτῶν Ἄρακός τε καὶ Ναυάτης καὶ Ἀντισθένης.

τα: *Dixit hoc apud vos Zosippus et Ismenias* (Κικ. κ. Βέρρ. 4, 42)· εἶπε τοῦτο παρ' ὑμῶν ὁ Ζώσιππος καὶ ὁ Ἰσμηρίας.

6'. Ὄταν δὲ τὰ ὑποκείμενα ἦναι μὲν τρίτου προσώπου, ἀλλὰ τὸ μὲν ἐνικῶν τὸ δὲ πληθυντικῶν ἀριθμοῦ, τὸ δὲ κατηγορούμενον κῆται πλησιέστερον εἰς τὸ τοῦ ἐνικῶν ἀριθμοῦ ὑποκείμενον, τότε τὸ ῥῆμα εἶναι ἐνικῶν ἀριθμοῦ, ἐὰν τὸ ὑποκείμενον τοῦτο ἐκφέρηται μετ' ἐμφάσεως ἢ ἐνοῆται καθ' ἑαυτὸ, ἄλλως δὲ πληθυντικῶν. *Hoc mihi et Peripatetici et vetus Academia concēdit* (Κικ. Ἀκαδ. 2, 35)· τοῦτο καὶ οἱ Περιπατητικοὶ καὶ ἡ ἀρχαία Ἀκαδημία μοι συγχωρεῖ. *Consulem prodigia atqve eorum procuratio Romae tenuerunt* (Λιβ. 32, 9)· τὸν ἕπατον κατέσχον ἐν Ῥώμῃ τὰ σημεῖα καὶ ἡ τούτων ἐπιμέλεια.

Σημ. Τὸ κατηγορούμενον συμφωνεῖ ποτὲ μὲν κατ' ἀριθμὸν μὲ τὸ πλησιέστερον ὑποκείμενον, ποτὲ δὲ ἐκφέρεται εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν, ὅταν τὸ ἐν τῶν ὑποκειμένων συνδέηται μετὰ τοῦ ἐτέρου διὰ τοῦ διαζευκτικοῦ *aut*. *Probarem hoc si Socrates aut Aristhenes diceret* (Κικ. Τουσκ. 5, 9)· ἤθελον ἐγκρίνει τοῦτο, ἐὰν ἔλεγγεν ὁ Σωκράτης ἢ ὁ Ἀρισθένης. *Non, si quid Socrates aut Aristippus contra consuetudinem civilem fecerunt, idem ceteris licet* (Κικ. περὶ καθ. 1, 41)· δὲρ συγχωρεῖται καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς, ἐὰν τι παρὰ τὸ κοινὸν ἔθος ὁ Σωκράτης ἢ ὁ Ἀρίστιππος ἐπραξάν. Ὄταν ὅμως καὶ τὰ δύο συνάπτωνται διὰ τῶν *aut—aut, vel—vel, neqve—neqve*, τότε συμφωνεῖ τὸ κατηγορούμενον ἀείποτε σχεδὸν μὲ τὸ πλησιέστερον (βλ. Δ. Γ. §. 213 β' σ.), ἐκτὸς ἐὰν ἦναι ταῦτα διαφόρου προσώπου, ἐπειδὴ τότε ἐκφέρεται αὐτὸ εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν κατὰ τὸν §. 92. (1)

§. 94. Ὄταν τὰ ὑποκείμενα ἦναι διαφόρου γένους, τὸ δὲ κατηγορούμενον ἦναι ἐνικῶν ἀριθμοῦ κατὰ τὸν §. 93 α. 2, τότε τὸ ἐπίθετον ἢ ἡμετοχὴ τούτου συμφωνεῖ κατὰ γένος μὲ τὸ πλησιέστερον ὑποκείμενον· *Animus et consilium et sententia civitatis po-*

(1) §. 93 β'. Ἀθήνησι καὶ οἱ πένητες καὶ ὁ δῆμος πλέον ἔχει τῶν γενναίων καὶ τῶν πλουσίων (Ξεν. Ἀθ. πολ. 1, 2). Πόλεμος καὶ στάσις ὀλέθρια ταῖς πόλεσιν ἐστίν. Καὶ νόμος καὶ φόβος ἱκανὸς ἔρωτα κωλύειν. Δικανικὴ τε καὶ λατρικὴ σεμνύονται.

sita est in legibus (Κικ. ὑπὲρ Κλουεντ. 53) ὁ τῆς πόλεως τοῦς καὶ ἡ βουλὴ καὶ γνώμη κεῖται ἐν τοῖς νόμοις. Ὅταν δὲ τὸ κατηγορούμενον ἦναι πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ, τότε τὸ ἐπίθετον αὐτοῦ εἶναι ἀρσενικοῦ μὲν γένους, ἐὰν τὰ ὑποκείμενα ἦναι ἑμψυχα· Uxor mea et filius mortui sunt, ἡ γυνὴ καὶ ὁ παῖς μου ἐτελεύτησαν· οὐδέτερου δὲ, ὅταν ταῦτα ἦναι πράγματα ἢ ἰδέαι ἀπλῶς. Secundae res, imperia, honores, victoriae fortuita sunt (Κικ. περὶ καθ. 2, 6)· τυχαῖαι εἶναι καὶ εὐτυχῖαι καὶ ἀρχαὶ καὶ τιμαὶ καὶ ρίχαι. Ἐνίοτε ὅμως συμφωνεῖ τὸ ἐπίθετον κατὰ γένος μὲ τὸ πλησιέστερον ὑποκείμενον· Brachia modo atqve humeri liberi ab aqua erant (Καίσι. Γ. πόλ. 8, 56)· οἱ βραχίονες μόνον καὶ οἱ ὄμοι ἦσαν ἐλεύθεροι (ἐκτὸς τοῦ) ὕδατος.

Σημ. Εἰς ἀρσενικοῦ γένους ἑμψυχον ὑποκείμενον μεθ' ἑτέρου ἀψύχου συνημμένον ἐπιφέρεται τὸ ἐπίθετον τοῦ κατηγορουμένου ἢ εἰς ἀρσενικὸν γένος· Rex regiaqve classis profecti (Λιβ. 21, 50)· ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ βασιλικὸς στόλος ἀπῆλθον· ἢ εἰς οὐδέτερον· Romani regem regnumqve Macedoniae sua futura sciunt (Λιβ. 40, 10)· οἱ Ῥωμαῖοι γινώσκουσιν, ὅτι ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία τῆς Μακεδονίας θέλουσι γελρεῖ ἴδια αὐτῶν. Εἰς οὐδέτερον πληθυντικὸν ἔτι γένος ἐκφέρεται πολλακίς τὸ κατηγορούμενον ὑποκείμενον τοῦ αὐτοῦ μὲν γένους, ἀψύχων ὅμως. Ira et avaritia imperio potentiora erant (Λιβ. 37, 32)· ἡ ὀργὴ καὶ ἡ φιλαργυρία ἦσαν ἰσχυρότερα τῆς ἀρχῆς.

Σημ. Β'. Καὶ ἐπίθετα μόνον, εἰς δύο ἢ πλείω ὑποκείμενα ἀναφερόμενα, συμφωνοῦσι μὲ τὸ πλησιέστερον συνήθως. Omnes agri et maria. Agri et maria omnia. Caesaris omni et gratia et opibus sic fruor ut meis (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 1, 9). Ἄλλας τινὰς συντάξεις βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 214 κ. ε.

§. 95. Ἐνίοτε συμφωνεῖ τὸ κατηγορούμενον μᾶλλον πρὸς τὸ φυσικὸν γένος καὶ τὴν ποιότητα τοῦ ὑποκειμένου ἢ πρὸς τὸν γραμματικὸν αὐτοῦ τύπον (ἦτοι πρὸς τὸ νοούμενον οὐχὶ δὲ πρὸς τὸ λεγόμενον), εἰς τὰς ἐξῆς περιπτώσεις. (1)

(1) 95. 1) Ἀθηναίων τὸ πλῆθος Ἰππαρχον οἶονται ὑφ' Ἀρμοδίου

1) Ὄνόματα περιληπτικά καὶ ἔμψυχα ὄντα σημαίνοντα (οἶον, *pars*, μέρος, *vis*, δύναμις, *multitudo*, πλῆθος), δέχονται ἐνίοτε τὸ κατηγορούμενον κατὰ πληθ. ἀριθμὸν, ἂν καὶ αὐτὰ ἦναι ἐνικοῦ ἀριθμοῦ. *Pars perexigua duce amisso Romam inermes delati sunt* (Λιβ. 2, 14). *Μία μικρὸν μέρος κατῆλθε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ στρατηγοῦ ἄοπλον εἰς Ῥώμην.* Ὡσαύτως συντάσσονται καὶ τὰ *pars*—*pars*, τινὲς μὲν—τινὲς δὲ, *uterque*, ἑκάτερος, *optimus quisque*, πᾶς ἄριστος.

Σημ. Οὐσιαστικά ὅμως περιληπτικά τακτικὸν τι ὄλον σημαίνοντα (ὡς *exercitus*, στρατός, *classis*, στόλος κττ.) σπανίως καὶ ἐξ ἀμελείας μόνον περὶ τὴν ἔκφρασιν δέχονται τὸ κατηγορούμενον εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν. *Cetera classis, praetoria nave amissa, quantum quantum remis valuit, fugerunt* (Λιβ. 31, 26). ὁ λοιπὸς στόλος μετὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς στρατηγικῆς νηὸς ἔφυγε κατὰ δύναμιν κωπηλατῶν.

2) Τὰ διὰ θηλυκῶν ἢ οὐδετέρων οὐσιαστικῶν εἰκονικῶς δηλούμενα ἀρσενικὰ πρόσωπα δέχονται τὸ κατηγορούμενον κατὰ τὸ φυσικὸν αὐτῶν (ἀρσενικὸν) γένος. *Capita conjurationis virgis caesi ac securibus percusi sunt* (Λιβ. 10, 1). οἱ τῆς συνωμοσίας ἀρχηγοὶ ἐμαστιγώθησαν καὶ ἐπελεκίσθησαν.

3) Ὑποκείμενον ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, συνημμένον μεθ' ἑτέρων προσώπων διὰ τῆς *cum*, δέχεται συνήθως τὸ κατηγορούμενον εἰς πληθ. ἀριθμὸν. *Ipse dux cum aliquod principibus capiuntur* (Λιβ. 21, 60). αὐτὸς ὁ στρατηγὸς μετὰ τινῶν ἡγεμόνων συλλαμβάρεται. Ὅταν ὅμως τὰ οὕτω συνδεόμενα ὑποκείμενα ἦναι διαφόρου γένους, τηρεῖται ὁ κανὼν τοῦ §. 94. Πρβ. Δ. Γ. §. 215.

§. 96. Ὅταν τὸ κατηγορούμενον ἦναι σύνθετον ἐκ τοῦ *sum* καὶ

καὶ Ἀριστογέλτονος τύραννον ὄντα ἀποθανεῖν (Θουκ. 4, 20). Τὸ στράτευμα ἐπορίζετο σῆτον, ὅπως ἐδύνατο, ἐκ τῶν ὑποζυγίων, κόπτοντες τὰς βουὸς καὶ ὄνους (Ξεν. Ἄν. 2, 4, 6).

2) Ἐδόξε τοῖς Ἀλκεδαιμονίοις, τὰ τέλη καταδίνοντας εἰς τὸ στρατόπεδον βουλεύειν (Θουκ. 4, 13). Ἀλκιβιάδης ἐώρα τὴν πόλιν ἐκυτῶ εὐνοῦν οὕσαν καὶ στρατηγὸν αὐτὸν εἰρημένους (Ξεν. Ἑλλ. 4, 4, 42).

3) Δημοθῆνης μετὰ τῶν συστρατηγῶν σπένδοντι Μαντινεῦσι (Θουκ. 3, 109).

οὐσιαστικοῦ, τὸ μὲν ῥῆμα συμφωνεῖ κατ' ἀριθμὸν, τὸ δὲ ἐπίθετον κατὰ γένος μὲ τὸ οὐσιαστικόν, ἐὰν ἔπηται ἀμέσως μετὰ τοῦτο. *Hoc crimen nullum est, nisi honos ignominia putanda est* (Κικ. ὑπὲρ Βαλβ. 3) οὐδ' ὁλως ἔγκλημα εἶναι τοῦτο, ἐκτὸς ἂν πρέπη γὰρ νομίζηται ἢ τιμῇ ἀτιμία. Πρβ. Δ. Γ. §. 216. (1)

§. 97. Ὅτε εἰς τὸ ὑποκείμενον προστίθεται προσδιορισμὸς τις κατὰ διάφορον γένος καὶ ἀριθμὸν, τὸ κατηγορούμενον συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον, οὐχὶ δὲ πρὸς τὸν προσδιορισμὸν τούτου. *Tullia, deliciae nostrae, munusculum tum flagitat* (Κικ. πρὸς Ἄττ. 1, 8) *Τυλλία, τὸ ἡμέτερον ἐντρύφημα, αἰτεῖ τὸ σὸν δῶρον.*

Σημ. Μόνον ὅτε εἰς ὀνόματα πόλεων πληθ. ἀριθμοῦ προστίθεται τὸ οὐσιαστικόν *oppidum, urbs, civitas*, συμφωνεῖ τὸ κατηγορούμενον μὲ τοῦτο. *Corioli oppidum captum est* (Λιβ. 2, 33) *Κοριόλοι ἢ πόλις ἐάλω.* Ἄλλας τινὰς συντάξεις τούτων βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 217. σ.

Περὶ ἀπροσώπων προτάσεων καὶ περὶ τοῦ ὑποκειμένου αὐτῶν.

§. 98. Ἀπρόσωπος πρότασις, δι' ἧς σημαίνεται ἀπλῶς πράξις ἢ κατάστασις ἄνευ ἀναφορᾶς αὐτῆς ὡς κατηγορουμένου εἰς τι ὄνομα ὡς ὑποκείμενον, σχηματίζεται ἐν τῇ λατινικῇ 1) διὰ τῶν ἐν §. 64 ἀπροσώπων ῥημάτων· 2) δι' ἐτέρων τινῶν, τὰ ὁποῖα ἐν τινι σημασία εἶναι ἀπρόσωπα, ἐν ἄλλῃ δὲ προσωπικά· οἷα τὰ *accidit, evenit, contingit, συμβαίνει, constat, ὁμολογεῖται, apparet, δηλόν ἐστι,* (ἴ' ἄλλα βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 218 β')· 3) διὰ τοῦ παθητικοῦ τῶν ἀμεταβάτων ῥημάτων (καὶ τινῶν μεταβατικῶν, τὰ ὁποῖα ἐν τινι σημασία εἶναι ἀμετάβατα), δι' ὧν σημαίνεται ἀπλῶς ὅτι ὑπάρχει ἢ γίνεται τι χωρὶς νὰ ὀρίζηται τὸ ὑποκείμενον. *Hic bene dormitur, καλῶς κοιμᾶται τις ἐνταῦθα. Nunc est bibendum, νῦν καιρὸς τοῦ πίνειν· Dubitari de fide tua audio, ἀκούω ὅτι ἀμφιβάλλουσι περὶ τῆς σῆς πίστεως·* 4) διὰ τοῦ ῥήματος *est* μετὰ οὐδετέρου ἐπιθέτου. *Tur-*

(1) §. 96. Τὸ χωρίον τοῦτο πρότερον ἐννέα ὁδοὶ ἐκαλοῦντο (Θουκ. 4, 102). Οὗτοι ἄλλος ἄλλα λέγει (Ξεν. Ἄν. 2, 1, 15).

pe est, divitias praeferrī virtuti, αἰσχρὸν γὰρ προτιμῶνται τὰ πλοῦτη τῆς ἀρετῆς. (1)

Σημ. α'. Τῶν κατάστασιν τῆς ἀτμοσφαιρας δηλοῦντων ῥημάτων, ὡς *tonat, brontā fulgurat, fulminat, ἀστράπτει*, ἐννοεῖται ὡς ὑποκείμενον ὁ θεὸς *Juppiter*, ὅστις νομίζεται ὡς αἷτιος τῆς ἐνεργείας τῶν ῥημάτων τούτων. Τὰ δὲ *libet, ἀρέσκει, licet, συγχωρεῖται, piget, δυσχεραίνω, pudet, αἰσχύνομαι, pœmitet, μεταμέλει, tædet, ἀηδιάζω*, καὶ ἄλλα ἀπρόσωπα, ἔχουσιν ἐνίοτε ὡς ὑποκείμενον ἀντωνυμίαν οὐδετέρου γένους. *Non quod quisque potest, ei licet* (Κικ. Φιλίπ. 13, 6)· δὲρ *συγχωρεῖται* ἐκάστῳ γὰρ πράξῃ ὅ,τι δύναται ἄλλοτε πτώσιν τινα μόνον ἢ ἀπαρέμφατον, ἢ ὀλόκληρον ἀπαρεμφατικὴν πρότασιν. (2)

Σημ. β'. Ἀπρόσωπος πρότασις σχηματίζεται ἐνίοτε καὶ διὰ τοῦ γ' προσώπου τῶν προσωπικῶν ῥημάτων *possum, soleo, cœpi, desino* (ὡς *cœptum est, desitum est, ἐγένετο ἀρχῇ, παύσις*) καὶ διὰ τοῦ παθητικοῦ ἀπαρεμφάτου· *Sol et Dionysium, quum aliqvid furiose fecit, pœnitere* (Κικ. Ἀττ. 8, 5)· *συνειθίζει* γὰρ μεταμελῆται ὁ Διονύσιος, ὅταν πράσῃ τι μαριωδῶς. *Potest dubitari, δυνατὸν ἀμφιβάλλειν. Desitum est turbari, ἔπαυσεν ἡ ταραχῇ.*

Ἄλλα τινὰ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 218.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΠΤΩΣΕΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ.

§. 99. Αἱ πτώσεις σημαίνουσι τὰς διαφόρους σχέσεις τῶν ὀνομάτων πρὸς τὰ λοιπὰ τῆς προτάσεως μέρη. Καὶ κατ' ὀνομαστικὴν μὲν ἐκφέρεται τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγορούμενον, κατ' αἰτιατικὴν δὲ τὸ ἀντικείμενον τῶν μεταβατικῶν ῥημάτων· τῶν δὲ λοιπῶν πτώ-

(1) § 98. 3) Οὐκ ἄλλως αὐτοῖς πεπὸνῃται (Πλατ. Φαιδ. 232). Ἐπειδὴ πρὸς αὐτοὺς τοῖς Κορινθίους, ἀνήγοντο ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν (Θουκ. 1, 48). Βίσιμα ἦν, ἄβαστα ἦν (Ξεν. Ἄν. 3, 4, 49). Εὖ ἐπίθετον ἦν ἐνταῦθα (Ξεν. Ἄν. 3, 4, 20). Εἴρηται. Δέδοκται. Εὖ ἔ/ει. Ἐτοιμὰ ἔστιν· γίγνεται (Θουκ. 2, 3).

(2) §. 98. σημ. α'. Ὁ θεὸς ὕει (Ἡρόδ. 2, 13)· ἔσεισεν ὁ θεὸς, Ζεὺς βροντᾶ (Ξεν. Ἑλλ. 4, 7, 4).

σεων ἐκάστη, πλὴν τῆς κλητικῆς, δηλοῖ προσώπου ἢ πράγματος σχέσιν πρὸς τινὰ ἐνέργειαν ἢ πρὸς ἕτερον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, οὐχὶ δὲ τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον, διότι τοῦτο σημαίνει ἡ αἰτιατικὴ. Ἡ δοτικὴ καὶ ἀφαιρετικὴ ἐσημαίνουν τὸ κατ' ἀρχάς τοπικὰς σχέσεις προσώπου ἢ πράγματος πρὸς τινὰ ἐνέργειαν· ἡ μὲν δοτικὴ τὴν ἀναφορὰν ἢ διεύθυνσιν τῆς ἐνεργείας πρὸς τι ἢ τὴν ἔκτασιν αὐτῆς παρά τι διάφορον, ἡ δὲ ἀφαιρετικὴ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς αὐτῆς ἐπὶ τινος ἢ ἐν τινὶ ἐτέρῳ· εἶτα δὲ καὶ τὴν ἐκ τινος τόπου ἀρχὴν ἢ πηγὴν τῆς ἐνεργείας. Μετὰ ταῦτα δὲ ἦσαν αἱ πτώσεις αὗται ἐν χρήσει καὶ ἐπὶ ἄλλων σχέσεων, ἐν αἷς εὗρεν ἡ φαντασία ὁμοιότητα πρὸς τὰς τοπικὰς σχέσεις. Ἡ δευτέρα αὕτη τῶν πτώσεων χρῆσις ἐθεωρήθη ἐφεξῆς ὡς κυρία, αἱ δὲ ἀληθῶς τοπικαὶ σχέσεις ἐσημαίνοντο τότε ἀκριβέστερον διὰ προθέσεων συνημμένων μετὰ μιᾶς τῶν πτώσεων τούτων, τῆς ἀφαιρετικῆς καὶ αἰτιατικῆς. Πρὸς Δ. Γ. §. 222 σημ. καὶ 240 μετὰ τῆς σημ.

§. 100. Ὀνόματα τὴν αὐτὴν σχέσιν δηλοῦντα ἐκφέρονται κατὰ τὴν αὐτὴν πτώσιν· οἷον,

1) Ἡ λέξις, ἣτις δέχεται προσδιορισμὸν τινὰ, καὶ ὁ προσδιορισμὸς οὗτος. *Hic liber est Titi, fratris tui*, τὸ βιβλίον τοῦτο εἶναι Τίτου, τοῦ σοῦ ἀδελφοῦ.

2) Τὸ ὅλον καὶ τὰ μέρη εἰς ἃ αὐτὸ διαιρεῖται, αἱ διὰ συνδέσμων συνδεόμεναι λέξεις καὶ αἱ ἀντιτιθέμεναι. *Gajus laudis, Titus lucricupidus est*, ὁ μὲν Γάιος ἐπιθυμεῖ ἔπαινον, ὁ δὲ Τίτος κέρδος.

3) Ἡ τῆς ἐρωτήσεως καὶ ἡ τῆς ἀποκρίσεως λέξις, ὅταν ἔχωσι τὸ αὐτὸ ῥῆμα. *Cujus haec domus est? Titi et Gaji, fratrum meorum*. Τίνος εἶναι ἡ οἰκία αὕτη; Τίτου καὶ Γάτου, τῶν ἐμῶν ἀδελφῶν. Βλ. πλεῖον ἐν τῇ Δ. Γ. §. 219.

§. 101. Ἡ παράθεσις (*appositio*), ἢ ὁ ἐπιφερόμενος εἰς τι οὐσιαστικὸν προσδιορισμὸς, διορίζει (μάλιστα τοῦ ὑποκειμένου ἢ τοῦ κατ' αἰτιατικὴν ἐκφερομένου ἀντικειμένου) πολλακίς ὅχι τὴν ποιότητα ἀλλὰ τὴν κατάστασιν, ἐν ἣ εὐρίσκεται αὐτὸ διαρκούσης τινὸς πράξεως, ἢ τὴν ιδιότητα ἣν ἔχει ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ. *Cicero, praetor, legem Manilianam svasit, consul, conjurationem Catilinae oppressit*. ὁ Κικέρων, στρατηγὸς μὲν ὢν, ἢ ἐπὶ τῆς στρα-

τηγίας του, *συνηγόρησεν ὑπὲρ τοῦ Μαρκελίου νόμου, ὕπατος δὲ, περιέστειλε τὴν τοῦ Καταλίνα συνωμοσίαν. Hic liber mihi puero valde placuit, ἢ βιβλίος αὐτῆ λιάρ ἤρεσέ μοι παιδί ὄντι* (1).

Σημ. Ἰδιότητας τοιαύτας, ὁποίας ἡμεῖς σημαίνομεν συνήθως δι' ἀπλῆς ὀνομαστικῆς παραθετικῶς, ὡς *συνελήφθη κακοῦργος, κλέπτῃς*, οἱ Λατῖνοι ἐκφέρουσι προτάσσοντες πρὸ αὐτῶν τὰ μόρια *tamquam*, ὡς, *quasi*, ὡσάν, *uti*, ὡςπερ· τὴν δὲ ὁμοιότητα δηλοῦσι διὰ τῶν μορίων *sic—ut, tamquam*· οἶον, *Sic eos tractat, ut fures*, οὕτω μεταχειρίζεται αὐτοὺς, ὡςπερ κλέπτας. Βλ. Δ. Γ. §. 220 (2).

Περὶ τῆς Ὀνομαστικῆς.

§. 102. Ἡ ὀνομαστικὴ χρησιμεύει ὡς ὑποκείμενον τῆς προτάσεως, ἢ ὡς κατηγορούμενον ὅταν συνάπτεται μετὰ τῶν ῥημάτων *sum, εἶμι, fio, γίνομαι, evado*, ἀποβαίνω, ἀναδεικνύμαι, *maneo*, μένω· μετὰ τῶν παθητικῶν δὲ ῥημάτων, τῶν καλεῖν, ἀναδεικνύειν, νομίζειν, σημαίνοντων, συντασσομένη, δηλοῖ ὅ,τι τις καλεῖται, ἀναδεικνύεται, νομίζεται. *Caesar fuit magnus imperator*, ὁ Καῖσαρ ἦτο μέγας στρατηγός. *T. Albius perfectus Epicureus evasit* (Κικ. Βρουτ. 35)· Τίτος ὁ Ἀλβούκιος ἀρεφάρη τέλειος Ἐπικούρειος. *Numa creatus est rex*, ὁ Νουμάς ἀρεδείχθη βασιλεύς. Πρβ. Δ. Γ. §. 221 (3).

Περὶ τῆς Γενικῆς.

§. 103. Κατὰ γενικὴν πτώσιν ἐκφέρεται τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ὅπερ ἔχει, ἢ εἰς ὃ ὑπάρχει ἢ ἀνήκει τι ἐν σχέσει συγγενείας, κτήσεως, καταγωγῆς, ἢ ὡς ἔργον, ἢ ἰδιότητος αὐτοῦ· *Filius Cicero-*

(1) Οἱ Ἕλληνες προσθέτουσι μετοχὴν εἰς τοιοῦτους προσδιορισμοὺς κατὰ παράθεσιν ἐπιφρομένουσ. Ταῦτα ἔμαθον ἔτι παῖς ἦν. Ἀπεδήμουν τριηραρχῶν. Ἐπὶ τοιγόνδε οὕσαν Σικελίαν οἱ Ἀθηναῖοι στρατεύειν ὤρμητο (Θουκ. 6, 6). Μεγαρεῦσιν, ὁμόροις οὕσιν, ἠπέιλον (Ἰσοκ. Φιλ. 53).

(2) Ἐν ἀνδράσιν οὕτως ἀνοήτοις, ὡςπερ οἱ παῖδες (Πλ. Γοργ. 464). Πλείω περὶ τοιοῦτων προσδιορισμῶν ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ βλ. Ἀσωπ. μ. συντακτ. Κεφ. Γ'.

(3) Κῦρος στρατηγός ἀπεδείχθη. Γωθρὺς ψευδῆς φαίνεται (Ξ. Κ. Π. 5, 2, 4). Ὁ ἀδελφός μου ζημία μᾶλλον ἢ ὠφέλειά ἐστίν (Ξ. Δημ. 2, 3, 4).

nis, υἱὸς Κικέρωνος. Horti Cæsaris, κήποι Καίσαρος. Tabula Appellis, εἰκὼν τοῦ Ἀπέλλου, γραφεῖσα ὑπ' αὐτοῦ. Consuetudo nostri temporis, ἔθος τῶν ἡμετέρων χρόνων.

Σημ. α'. Ἡ γενικὴ αὕτη καλεῖται γενικὴ κτητικὴ (genitivus possessivus). Σημαίνει δὲ αὕτη καὶ τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον ἢ τὸ πάσχον τὸ ὑπὸ τοῦ μετ' αὐτῆς συνημμένου οὐσιαστικοῦ δηλούμενον, ὡς injuriæ Prætōris, αἱ τοῦ Πραιτώρος εἰς ἄλλους ἀδικίαι (active)· injuriæ civium, ἃς οἱ πολῖται ὑπέφερον (passive). Τὸ δὲ κατ' αὐτὴν ἐκφερόμενον σημαίνεται ἐνίοτε καὶ δι' ἐπιθέτου· ὡς bellum servile = bellum servorum, δουλικὸς ἢ τῶν δούλων πόλεμος. Βλ. Δ. Γ. § 300 β' σ. γ'.

Σημ. β'. Ἐνίοτε παραλείπεται ἡ λέξις εἰς ἣν ἀναφέρεται ἡ γενικὴ αὕτη, καὶ μάλιστα ἡ ædes ἢ templum πρὸ τῆς γενικῆς τοῦ ὀνόματος τῶν θεῶν, τηρουμένης μόνον τῆς εἰς αὐτὴν ἀνηκούσης προθέσεως. Ventum est ad Vestæ, ἤλθομεν εἰς τῆς Ἑστίας, τουτέστι τὸν ναόν, κατὰ τὰ Ἑλληνικὰ, εἰς διδασκάλου, ἐν Ἄδου (1).

Σημ. γ'. Ἡ γυνὴ καὶ ἡ θυγάτηρ τινὸς σημαίνονται ἐνίοτε τιθεμένων τῶν κυρίων ὀνομάτων τούτων πρὸ τοῦ κατὰ γενικὴν ἐκφερομένου ὀνόματος τοῦ ἀνδρὸς καὶ τοῦ πατρὸς ἄνευ τῶν οὐσιαστικῶν femina, filia. Verania Pisōnis, ἡ τοῦ Πείσωνος γυνή. Tullia Ciceronis, Τυλλία ἡ τοῦ Κικέρωνος θυγάτηρ· ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ ξένων ὀνομάτων σημαίνεται οὕτω καὶ ὁ υἱός· Hasdrubal Gisgonis (Διβ. 25, 37), ὁ τοῦ Γίσγωνος, οὐχὶ δὲ ὁ τοῦ Ἀμίλκα. Ὡσαύτως καὶ ὁ δούλος. Flaccus Claudii ὁ τοῦ Κλαυδίου δούλος Φλάκκος. Πρβ. καὶ Δ. Γ. §. 280 (2).

§. 104. Ἡ γενικὴ κτητικὴ συντασσομένη μετὰ τοῦ sum καὶ fio, δηλοῖ τὸν εἰς ὃν ἀνήκει τι, μετὰ τοῦ facio τὸν οὐτινος γίνεται τι κτῆμα, μετὰ τῶν puto, habeo, existimo τίνος νομίζεται τι κτῆ-

(1) Μανθάνειν ἐν καθαριστοῦ (Πλ. Θεαιτ. 206). Τὸ ἐν Ἀσκληπιῷ ὕδωρ (Ξ. Ἄπ. 3, 13, 3). Σωκράτης ἔφη ἰέναι εἰς Ἀγάθωνος (Πλ. Συμπ. 174). Εἰς ἔλθον εἵκαδε εἰς ἑμαυτοῦ (Πλ. Ἰππ. Μειζ. 304). Ἐκ διδασκάλων ἀπαλλάττεσθαι (Πλ. Πρωτ. 325).

(2) Κλέων Κλεαινέτου, καὶ, ὁ Κλεαινέτου. Περιβοία ἢ Ἀλκάθου. Τῆν Σμηκυθίωνος οὐχ ὄρᾳς Μελιστίχην; (Ἀριστ. Ἐκκλ. 46).

μα. Τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχει ἡ γενικὴ καὶ εἰς τὰς φράσεις ταύτας: **Aliquid est mei iudicii**, ἀρῆκει εἰς τὴν ἐμὴν κρίσιν· **Esse dicionis Carthaginiensium** (Λιβ. 30, 9), ἀρῆκει εἰς τὴν τῶν Καρχηδονίων ἀρχήν. **Facere aliquid suæ dicionis, potestatis, arbitrii**, ὑφ' ἐαυτὸν ποιεῖσθαι τι (1).

§. 105. Ἡ μετὰ τοῦ ῥήματος **sum** γενικὴ κτητικὴ ἐξαρτᾶται πολλάκις ἀπὸ παραλειπομένου οὐσιαστικοῦ, **res**, πρᾶγμα, **proprium**, ἴδιον, **munus, officium**, ἔργον, ὅπερ ὅμως ἐνίοτε προστίθεται. **Non hujus temporis ista oratio est**, δὲν εἶναι τοῦ παρόντος καιροῦ ὁ λόγος οὗτος (τουτέστιν ἀρμόδιος, ἴδιος). **Cujusvis hominis est errare, nullius, nisi insipientis, in errore perseverare** (Κικ. Φιλ. 12, 1 2), παντὸς τὸ ἀμαρτάνειν, οὐδενὸς δὲ, εἰ μὴ ἄφρονος, τὸ ἐν τῇ ἀμαρτίᾳ ἢ τῇ π.λάνῃ ἐμμένειν. Πρβ. Δ. Γ. 282 (2).

§. 106. Τὰ ἀπὸ μεταβατικῶν ῥημάτων παραγόμενα οὐσιαστικὰ καὶ τινὰ ἄλλα δέχονται γενικὴν, σημαίνουσαν τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐνεργείας, ἢ τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα εἰς ὃ ἀναφέρεται ἢ τῶν οὐσιαστικῶν ἔννοιαν. **Jndagatio veri**, ἡ τῆς ἀληθείας ἀνίχνευσις. **Odium hominum**, τὸ τῶν ἀνθρώπων μῖσος. **Libertas dicendi**, ἡ τοῦ λέγειν ἐλευθερία.

Σημ. Ἡ γενικὴ αὕτη καλεῖται ἀντικειμενικὴ (**genitibus objectivus**). Τὸ δὲ κατὰ ταύτην ἐκφερόμενον εἶναι ἢ τὸ δεχόμενον τὴν διὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ δηλουμένην ἐνέργειαν, ἢ τὸ ἐνεργοῦν αὐτὴν πρόσωπον· ἐπεὶ δὲ **amor dei** σημαίνει τὴν πρὸς τὸν θεὸν ἀγάπην ἡμῶν καὶ τὴν τοῦ θεοῦ πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην. Ἡ σειρὰ τοῦ λόγου ὅμως ὀρίζει ὁποτέρως πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ἡ γενικὴ αὕτη. Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀσαφείας ταύτης δέχονται τὰ φιλικὴν ἢ ἐχθρικήν διάθεσιν σημαίνοντα ὀνόματα ἀντὶ τῆς ἀπλῆς γενικῆς αἰτιατικῆν μετὰ τῶν προθέσεων **in, erga, adversum**. **Odium mulierum**, τὸ τῶν γυναικῶν μῖσος, καὶ

(1) Οὐ Κρέοντος προστάτου γεγράφομαι (Σοφ. Ο. Τ. 411). Ἐξῆν Σωκράτη τῶν Τριάκοντα γενέσθαι (Λυσ. 18, 5). Γράφε με τῶν ἱππεύειν ἐπιθυμούντων (Ξ. ΚΠ. 4, 3. 24). Οἱ Πέρσαι τὴν Ἀσίαν ἐαυτῶν ποιοῦνται (Ξ. Ἄγ. 1, 33).

(2) Ἔστιν ἄρα δικαίου ἀνδρὸς βλάπτειν; (Πλ. Πολ. 1, 335). Οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἔστιν ἐκλέεσθαι (Πλ. Γοργ. 500).

σαφέστερον, *Odiū in hominū univērsū genus* (Κικ. Τουσκ. 4, 11). μῖσος κατὰ σύμπαρτος τοῦ ἀνθρώπινου γένους (1).

Σημαίνει λοιπὸν ἡ γενικὴ αὕτη ὅ,τι καὶ ἡ συντακτικὴ αἰτιατικὴ τῶν αὐτῶν ῥημάτων, ἀφ' ὧν παράγονται τὰ ὀνόματα. Ὄνόματά τινα ὅμως συντάσσονται γενικῶς, ἂν καὶ τὰ ῥήματα δὲν δέχονται ταύτην. Βλ. Δ. Γ. §. 283 σ. γ' (2).

§. 107. Ἡ τὸ ὅλον, ἀφ' οὗ λαμβάνεται τι μέρος, σημαίνουσα γενικὴ συνάπτεται μετὰ ἀριθμητικῶν (ἀπολύτων καὶ τακτικῶν) καὶ ποσότητος ἐπιθέτων (ὡς *pauci, multi*), ἀντωνυμιῶν, ἐπιθέτων ὑπερθετικῶν καὶ συγκριτικῶν, σημασίαν ὑπερθετικοῦ ἐχόντων. *Magna pars militum, μέγα μέρος στρατιωτῶν. Alter accusatorum, ὁ ἕτερος τῶν κατηγορῶν. Illi Græcorum, ἐκεῖνοι τῶν Ἑλλήνων. Fortissimus Græcorum* (3).

Σημ. α'. Ἡ γενικὴ αὕτη καλεῖται μεριστικὴ (partitivus). Ἀντ' αὐτῆς μεταχειρίζονται πολλάκις τὴν περίφρασιν διὰ τῶν προθέσεων *ex, de*, καὶ εἰς τινὰς φράσεις *in, inter. Melior ex duobus. Aliquis de heredibus. Inter omnes unus excellit*, εἰς μεταξὺ πάντων διαπρέπει (Κικ. Νομ. 2, 11). Μεριστικὸν οὐσιαστικὸν ὅμως δὲν δέχεται τοιαύτην περίφρασιν (ὡς *pars ex exercitu*), ἀλλὰ μόνον γενικὴν (4).

Σημ. β'. Ἡ λέξις *uterque* συντάσσεται συνήθως μετὰ γενικῆς τῶν ἀντωνυμιῶν (*uterque eorum, nostrum*). Εὐρηται ὅμως καὶ μετὰ οὐσιαστικοῦ ἐνίοτε, *uterque frater*. Τὸ δὲ ἐπίρρημα *partim* δέχεται καὶ τὰς δύο συντάξεις (*partim eorum καὶ ex iis*). Τὰ ποσότητος ἐπίθετα (πολλοί, ὀλίγοι, τινές), μὴ μέρος σημαίνοντα, ἀλλὰ

(1) Ἔρωσ τῆς γυναικός. Φόβος τῶν πολεμίων. Ἐπιθυμία χρημάτων. Γραφὴ φόνου. Εἰρήνη καὶ ἐλευθερία τῶν τοιούτων (Πλ. Πολ. 329).

(2) Ἐμμονὴ τοῦ κακοῦ (Πλ. Γοργ. 479). Ἐμμένει τῷ κακῷ. Ἡ τοῦ πηλοῦ ἐρώτησις (ἡ περὶ τοῦ πηλοῦ. Πλ. Θεαιτ. 147).

(3) Τῶν γερόντων τις. Δέκα (πολλοί) τῶν στρατιωτῶν. Ὁ τέταρτος τῶν παίδων. Μόνος πάντων φρονεῖς. Ὁρθότατα ἀνθρώπων λέγεις (Πλ. Θεαιτ. 195). Οἱ παλαιότεροι τῶν Ἀθηναίων (Ξ. Ἀπ. 3, 5, 10).

(4) Ἀπὸ τριςχιλίων ὀπλιτῶν χιλίους ἀπώλεσεν (Θουκ. 2, 58). Ἐκ τριῶν ἐν ἂν ἐλοίμην (Σοφ. Τραχ. 734).

τὸ ὅλον ὀρίζοντα, οὐδέποτε συντάσσονται μετὰ γενικῆς. *Amici, quos (οὐχι quorum) multos habeo, οἱ φίλοι οὓς ἔχω πολλοὺς. Quos video esse nonnullos, οὓς βλέπω ὅτι εἶναι τινες* (Κικ. ὑπὲρ Βαλβ. 27).

Σημ. γ'. Τὰ ἐξ ἄντωνυμιῶν τοπικὰ ἐπιρρήματα, τὰ τὸν ὅρον τῆς κινήσεως δηλοῦντα, δέχονται γενικὴν τοῦ ὅλου, σημαίνουσαν τὴν δι' ἧς γίνεται ἡ κίνησις ἔκτασιν. *Eo miseriarum venturus eram* (Σαλλ. Ἴουγ. 40)· *εἰς τοσοῦτον ἀθλιότητος ἐμελλοῦν γὰρ ἔλθω. Εἰς τὰ αὐτὰ ἐπιρρήματα προστίθεται ἐνίοτε πρὸς ἀκριβέστερον διορισμὸν ἡ γενικὴ loci. Ibidem loci res est, ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ (ἢ καταστάσει) μένουσι τὰ πράγματα. Αἱ δὲ γενικαὶ locorum, terrarum, gentium ἐπιτείνουσι συνήθως ἔτι μᾶλλον τὸν λόγον. Ubinam gentium sumus? ποῦ γῆς ἐσμέ; Nusquam gentium, οὐδαμοῦ. Πρβ. Δ. Γ. §. 284 (1).*

§. 108. 1) Μὲ γενικὴν συντάσσονται καὶ αἱ μέτρον, ἀριθμὸν ἢ ποσότητα σημαίνουσαι λέξεις, δηλοῦσαν τὸ εἶδος, τὸ μετρούμενον ἢ ἀριθμούμενον πρᾶγμα (Γενικὴ διοριστικὴ τοῦ εἶδους ἢ γένους, g. generis). *Magna vis argenti, μέγα πλῆθος ἀργύρου. Vini tres amphoræ, τρεῖς ἀμφορεῖς αἴνου. Auri navis* (Κικ. περὶ τελ. 4. 37), *πλοῖον χρυσοῦ πλῆρες. Flumina lactis* (Ὀβιδ.), *ποταμοὶ γάλακτος.*

2) Ἡ γενικὴ αὕτη ἐξαρτᾶται ἀπὸ ὀνομαστικῆς ἢ αἰτιατικῆς ἐπιθέτων οὐδετέρου γένους καὶ ποσότητος σημαντικῶν (ὡς *multum, plurimum, nimius* κτ.), ἢ ἀπὸ ἄντωνυμίας δεικτικῆς, ἀναφορικῆς, ἀορίστου καὶ ἀπὸ τοῦ *nihil*. *Multum temporis, πολὺ χρόνον, nihil virium, οὐδὲν δυνάμεων. quimquid habui militum misi, ὅσους στρατιώτας ἔλαχον, ἔπεμψα. Quid tu hominis est?* (Τερ. ἑαυτ. τιμ. 4, 6, 7), *τί ἄνθρωπος εἶσαι; Ἐνίοτε ὁμῶς συντάσσονται τὰ τοιαῦτα ἐπίθετα καὶ μὲ ἄλλην πτώσιν. Tantum studium, τοσαύτη σπουδὴ quod consilium mihi datis? τί μὲ συμβουλεύετε;*

(1) Οἱ Ἀθηναῖοι ἐν τούτῳ παρασκευῆς ἦσαν (Θουκ. 2, 17). Εἰς τοῦτο τινες ἀνοίξαι ἐληλύθασιν (Ἰσοκ. περὶ Εἰρ 31). Εἰς τοῦτο ἀμαθείας ἤκω (Πλ. Ἀπολ. 23). Οὐκ εἶσθε, ὅπου γῆς εἶ (Πλ. Πολ. 3, 403). Πανταχοῦ τῆς γῆς οὐδαμοῦ γῆς. Οἱ ἄνω τοῦ γένους (Πλ. Νομ. 878). Οἱ ἐγγύτατα γένους (Ἰσοκ. 3, 64). Πόρρω σοφίας. Πόρρω νυκτῶν. Πρῶτῃ τῆς ἡμέρας. Ὅψι τῆς ὥρας. Πηνίκα τῆς ἡμέρας; (Ἀρ. Ὀρθ. 1498).

Ἡ μετὰ τῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιθέτων τούτων γενικὴ εἶναι πολ-
λάκις ἢ τῶν οὐδετέρων ἐπιθέτων τῆς Ἑ' κλίσεως ἀντὶ οὐσιαστικῶν
τιθεμένων (*Aliquid pulchri, nihil boni*), οὐχὶ δὲ ἐπιθέτων τῆς γ'
κλίσεως· ἐπειδὴ ταῦτα ἐκφέρονται κατὰ τὴν αὐτὴν πτώσιν τῆς ἀφ'
ἧς ἐξαρτῶνται λέξεως, ὡς *aliquid memorabile*.

3) Γενικῇ συντάσσονται καὶ τὰ ἐπιρρήματα *satis*, ἄλις, *abunde*,
αφθόνως, *affatim*, ἄδην, *nimis*, λίαν, *parum*, ὀλίγον· *Satis copi-*
arum habes, ἄλις δυνάμειον ἔχεις. *Parum prudentiae*, ὀλίγη
φρόνησις. Πρβ. Δ. Γ. §. 285 (1).

§. 109. Καὶ οὐσιαστικά, γενικὴν ἢ ἀόριστον ἔννοιαν σημαίνοντα,
συντάσσονται μὲ γενικὴν ὀρίζουσαν ἢ μερικεύουσαν τὴν ἔννοιαν αὐ-
τῶν (*genitivus definitivus*)· *Vox voluptatis*. *Nomen regis*. *Ar-*
bor ficī, δένδρον συκῆς. Οὕτω προστίθεται συχνάκις ἢ τῶν γερου-
δίων γενικὴ· *Consuetudo contra deos disputandi*, ἔθος κατὰ θεῶν
διαλέγεσθαι. Ἄλλας τινὰς τοιαύτας συντάξεις βλ. ἐν τῇ Δ. Γ.
§. 285.

§. 110. Ἡ εἰς οὐσιαστικὸν, προστιθεμένη γενικὴ ἐτέρου οὐσια-
στικοῦ μετὰ ἐπιθέτου (μετοχῆς καὶ ἀντωνυμίας) προσδιορίζει τὴν
οὐσίαν, ιδιότητα, μέγεθος, ἢ ἐν γένει ποιότητά τινα τοῦ οὐσια-
στικοῦ· διὸ καλεῖται αὕτη γενικὴ τῆς ποιότητος (*genitivus quali-*
tatis). *Juvenis mitis ingenii*, νέος ἠπίου πνεύματος ἢ χαρακ-
τῆρος. *Hospes multi cibi* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 9, 26), φίλος
πολλοῦ σίτου (ἦτοι παλαιὸς καὶ πιστός). *Exilium decem anno-*
rum, δεκαετῆς ἐξορία. *Hoc non est tanti laboris*, τοῦτο δὲν εἶ-
ναι τοσοῦτου πόρου ἄξιον.

Σημ. α'. Καὶ ἡ ἀφαιρετικὴ χρησιμεύει πρὸς δῆλωσιν τῆς ποιότη-
τος· ἀλλ' ἢ μὲν γενικὴ σημαίνει μᾶλλον τὸ εἶδος καὶ τὴν φύσιν ἢ
γενικὴν τοῦ ὑποκειμένου ιδιότητα, ἢ δὲ ἀφαιρετικὴ μερικὴν ιδιότητα

(1) §. 108—9. Πλήθος ἀνθρώπων οὐ μικρὸν βοῶν ἀγέλη· εἶναι δέκα ἀμφο-
ρεῖς· μέδιμνος σίτου. Τριακόσια τάλαντα φόρου (Θουκ. 2, 43). Ἐπὶ πλείστον
ἀνθρώπων (Θουκ. 444). Ἄλις τούτων. Πῶς ἔχεις δόξης τοῦ τοιοῦδε πέρι (Πλ.
5 456). Ὡς εἶχε τάχους ἕκαστος. Ἰκανῶς ἐπιστήμης ἔξει (Πλ. Φίλ. 62).
Συμμέτρως λεπτότητος καὶ τάχους ἔχειν (Πλ. Τιμ. 85). Τὸ πολὺ τῆς θλίψεως.
Τὸ πλείστον τῆς χάρας.

μόνον ἢ τινα περιστατικά αὐτοῦ. *Thyum, hominem maximi corporis terribiliqve facie, longo capillo promissaqve barba.* Τὸν Θύον, ἀνθρώπον μεγίστου σώματος, με φοβεράν ὄψιν (ἢ φοβερὸν τὴν ὄψιν), με μακρὰν κόμην καὶ καθειμένον πώγωνα. Ἐνταῦθα ἡ μὲν γενικὴ ἀφορᾷ γενικὴν ιδιότητα ὅλου τοῦ σώματος, αἱ δὲ ἀφαιρετικαὶ μερικὴν. Πολλαχοῦ ὁμοῦ δὲν ὑπάρχει διαφορά τῶν δύο τούτων πτώσεων ἢ μικρὰ μόνον. *Neqve monere te audeo, praestanti prudentiā virum, neqve confirmare, maximi animi hominem* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 4, 8). *Οὔτε γὰρ συμβουλεύσω σε το.λυῶ, ἀνδρα ἐξόχου συνέσεως, οὔτε γὰρ ἐνθαρρύνω σε, μεγίστου νοός (ἢ ψυχῆς) ἀνθρώπου.* Πλείω περὶ τούτου ὄρα ἐν τῇ Δ. Γ. 287.

Σημ. β'. Ὡς ἄκλιτα ἐπίθετα ποιότητος σημαντικὰ εἶναι ἐν χρήσει καὶ αἱ σύνθετοι φράσεις τοῦ *modi* μετ' ἀνωθυμίας· *hujusmodi ejusmodi, illiusmodi, ejusdemmodi, ejusmodi* κλπ.

§. 111. Καὶ ἐπίθετα ῥηματικά καὶ τινα ἄλλα δέχονται γενικὴν, οἷαν καὶ τὰ ἀπὸ ῥημάτων οὐσιαστικά (§. 106), τόπον ἐπέχουσαν τοῦ ἀντικειμένου τῶν ῥημάτων, ἀφ' ὧν τὰ ἐπίθετα παράγονται, διὸ καὶ γενικὴ ἀντικειμενικὴ ὑπὸ τῶν νεωτέρων λέγεται (*genitivus objectivus*). Τοιαύτην γενικὴν δέχονται·

1) Αἱ ἐπιθετικὴν μόνον σημασίαν ἔχουσαι ἐνεργητικαὶ μετοχαὶ ἐνεστῶτος χρόνου καὶ τὰ εἰς *ax* λήγοντα ἐπίθετα· *amans* (*amantior, amantissimus*) *patriae, φιλόπατρις, tempus edax rerum, πανδαμάτωρ χρόνος.*

2) Τὰ ἔφρουν, γινῶσιν, πείραν καὶ τὸ ἐναντίον τούτων σημαίνοντα. *Cupidus gloriae, ἐπιθυμητῆς δόξης, φιλόδοξος, perītus belli, ἔμπειρος πολέμου, ἐμπειροπόλεμος, memor beneficii, μνήμων τῆς εὐεργεσίας, εὐγνώμων. Jurisconsultus* (καὶ *jureconsultus*), *ρομομαθῆς, conscius sibi tanti facinoris* (καὶ *facinori* ἐνίοτε με δοτικὴν, Σαλλ. Κατ. 34), *συνειδῶς ἑαυτῷ τοσαύτην κακουργίαν.*

3) Τὰ δύναμιν, κατοχὴν, μετοχὴν, ἐνοχὴν καὶ τὸ ἐναντίον δηλοῦντα. *Compos mentis, ἔμφρων· impotens eqvi regendi, ἀρτεκατος διευθύνειν ἵππου· particeps consilii, μετέχων βουλῆς· reus furti, ἐνοχος κλοπῆς.*

4) Τὰ πληρωτικά καὶ στερητικά συντάσσονται γενικῇ καὶ ἀφαιρετικῇ. Τὰ δὲ *inops*, *ἀπορος*, καὶ *pauper*, *πτωχός*, γενικῇ μόνον, ἔτι δὲ καὶ τὸ *plenus* συνηθέστατα. Τὰ *similis* καὶ *dissimilis* γενικῇ καὶ δοτικῇ, τὸ *propius* συνηθέστερον γενικῇ. Πρβ. Δ. Γ. §. 290 (1).

§. 112. Τὰ μνήμης καὶ λήθης σημαντικά ῥήματα δέχονται τὸ ἀντικείμενόν των κατὰ γενικὴν· οἷον τὰ *memini*, *ἐνθυμοῦμαι*, *reminiscor*, *ἀναμιμνήσκομαι*, *obliviscor*, *λησμονῶ*, (σπανίως τὸ *recordor*, *ἀνακαλῶ εἰς τὴν μνήμην μου*)· ἔτι δὲ τὰ *admoneo*, *commoneo*, *παραινῶ*, *commonefacio*, *ὑπομιμνήσκω*. *Oblivisci decoris et officii*, *ἐπιλανθάνεσθαι τοῦ πρέποντος καὶ καθήκοντος* (2).

Σημ. Τὰ μνήμης καὶ λήθης, καὶ μάλιστα τὸ *memini*, συντάσσονται καὶ μὲ ἀιτιατικὴν πολλακίς· τὰ δὲ *admoneo*, *commoneo*, *commonefacio* μὲ ἀιτιατικὴν ἀντωνυμίας οὐδετέρου γένους. Καὶ ἡ φράσις, *venit mihi in mentem*, *ἔρχεται εἰς τὴν μνήμην μου*, δέχεται τὴν γενικὴν· ὡς *Venit mihi Platonis in mentem*, *ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν μου ὁ Πλάτων*. Πρβ. Δ. Γ. §. 291 (3).

§. 113. Τὸ ῥῆμα *misereor* (*miseresco*), *οἰκτεῖρω*, καὶ τὰ ἀπρόσωπα *miseret*, *piget*, *pœnitet*, *puget*, *pertaesum est* δέχονται κατὰ γενικὴν τὸ ἀντικείμενον, δι' ὃ τις μεταμελεῖται, αἰσχύνεται, τὸ δὲ ὑποκείμενον, ὅπερ μεταμελεῖται κλπ. κατ' ἀιτιατικὴν· *miseret me fratris*, *οἰκτεῖρω τὸν ἀδελφόν*. *Suae quæmque fortunæ pœnitet*, *ἕκαστος δὲν ἀρέσκειται εἰς τὴν τύχην του*. Τὸ δὲ *puget* δέχεται κατὰ γενικὴν τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖόν τις αἰδεῖται ἢ αἰσχύνεται. *Pudet me deorum hominumque* (Λιβ. 3. 19), *αἰδοῦμαι θεοὺς καὶ ἀνθρώπους*. Πρβ. Δ. Γ. §. 292.

§. 114. Τὰ ἐνοχὴν, αἰτίαςιν, κατηγορίαν, καταδίκην, ἐλευθερίαν σημαίνοντα ῥήματα, δέχονται κατὰ γενικὴν τὸ ὄνομα τοῦ ἐγκλήματος, δι' ὃ τις κατηγορεῖται, καταδικάζεται κ. ἔ. *Accusare aliquem*

(1) Τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἔχουσι καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ πάντα τὰ τοιαῦτα ἐπίθετα. βλ. Ἀσωπ. μ. συντ. Κεφ. Γ. § 24.

(2) Οὕτω καὶ παρ' Ἑλλήσι τὰ αὐτά. βλ. Ἀσωπ. μ. συντακτ. Κεφ. Γ', §. 4.

(3) Καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ μέμνημαί τινος καὶ τινος· οὕτω καὶ τὰ ἐνθυμοῦμαι, ἀναμιμνήσκω καὶ μνημονεύω, δέχονται ἐνίοτε καὶ ἀιτιατικὴν.

furti, κατηγορῶ τινος κλοπῆν. *Damnare repetundarum*, καταδικάζω, ἢ καταγιννώσκω τινὸς κάκωσιν τῆς ἐπαρχίας. *Absolvere aliquem improbitatis*, ἀπολύω, ἐλευθερῶ τινα τῆς φανλότητος (1).

Σημ. α'. Σημειωτέα καὶ αἱ φράσεις: *damnatus ambitūs*, καταδικασθεὶς διὰ παράνομον σπουδαρχίαν· *judicatus pecuniae*, καταδικασθεὶς εἰς ἀπότισιν χρημάτων· καὶ *interogare aliquem ambitūs* (Σχλλ. Κατ. 18)· ἐνάγειν τινα ἢ κατηγορεῖν ἕνεκα δημοκοπίας, ἢ ἕνεκα παρανόμων μέσων πρὸς ἐπιτυχίαν ἀρχῆς.

Σημ. β'. Τὰ ῥήματα *accusare*, *postulare*, *damnare* δέχονται πολλάκις τὴν ἀφαιρετικὴν *crimine* (ἐπ' αἰτία ἢ ἐγκλήματι) μετὰ γενικῆς. *Damnatus est crimine repetundarum, ceteris criminibus absolutus*, διὰ μὲν τὰς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ καταχρήσεις κατεδικάσθη, τῶν λοιπῶν δ' ἐγκλημάτων ἀπελύθη· ἔτι δὲ καὶ τὴν πρόθεσιν *de*. *Damnare aliquem de veneficio*, διὰ φαρμακείαν, *de vi*, διὰ βίαν. Ἐτέρας συντάξεις τῶν ῥημάτων τούτων καὶ ἄλλας ἄλλων ὁμοίων βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 293.

§. 115. Ἡ ἀγορᾶς καὶ πωλήσεως τιμὴ, μὴ ἀκριβῶς ὀριζομένη δ' ἀριθμοῦ, ἀλλὰ διὰ τῶν ποσότητος ἐπιθέτων καὶ τοῦ *nihilum*, σημαίνεται διὰ τῆς γενικῆς *tanti*, *qvanti*, *pluris*, *minoris*, ἢ διὰ τῆς ἀφαιρετικῆς *magno*, *plurimo*, *parvo*, *minimo*, *nihilo*, *nonnihil*. Τὰ δὲ ῥήματα *duco*, *facio*, *habeo*, *pendo*, *puto*, *ta-xo*, καὶ τὸ *sum* σημερινόν, εἶμαι ἄξιος, τιμῶμαι, δέχονται τὴν γενικὴν τυχῆν. *Qvanti Chrysogonus docet?* (Ιουβενάλης 7, 176), πόσου διδάσκει ὁ Χρυσόγονος; *Qvanti oryza empta est?* *Parvo*. (Ὅρατ. Σατ. 2, 3, 156), πόσου ὠρήθη ἡ ὄρυζα; *μικροῦ*. *Datames unus pluris apud regem fiebat, qvam omnes aulici* (Κορν. ἐν βίῳ Δατ. 5), Τὸν Δατάμην μόνον περισσότερον ἐτίμη ὁ βασιλεὺς ἢ πάντας τοὺς αὐλικούς (2).

(1) Ὅστω καὶ παρ' Ἑλλήσι τὰ αὐτά. Βλ. Ἀσωπ. μ. συντακ. Κεφ. Γ'. §. 5· καὶ Κεφ. ΙΑ'. §. 2.

(2) Πολλοῦ ὠνεῖσθαι, πρῆσθαι, κτᾶσθαι, πωλεῖν, ἀποδίδοσθαι. Δόξα χρημάτων εὖκ ὠνητῆ (Ἰσοκ. πρὸς Νικ. 32). Καὶ τῆς ψυχῆς ἂν τοῦτο πριαίμην. Μισθοῦ Τιμοκράτης νόμους εἰσάγει (Δημ. 24, 66). Χρημάτων ἐπικουρεῖν (Πλ. Πολ. 573). Πλοῖα χρημάτων κεκτημένα (Θουκ. 4, 26).

Σημ. Τὸ ῥῆμα *non facio*, ποιῶμαι, συντάσσεται ἐν τῇ συνθεῖα μετὰ τῶν γενικῶν *floci*, *nauci*, *assis* (*unius assis*), *teruncii*, σημαίνον, ἐν μικρῷ ἢ οὐδενὶ λόγῳ ποιῶμαι τι, εἰς οὐδὲν λογιζομαι. *Judices rempublicam flocci non faciunt* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 4. 5), οἱ δικασταὶ εἰς οὐδὲν τὴν πόλιν λογιζονται, ἢ, οὐδὲ μικρὸν φροτιλῶσσι περὶ τῆς πόλεως (1). Ἡ δὲ φράσις *tanti est* σημαίνει, ὅτι εἶναι τι τοσοῦτου ἄξιον, ὥστε νὰ πράξῃ ἢ νὰ ὑποφέρῃ τις ὑπὲρ τινος κόπον ἢ κίνδυνον. *Est mihi tanti*, *Qvirites hujus invidiae tempestatem subire, dummodo a vobis belli periculum depellatur* (Κικ. Κατ. 2, 7) Ἀξιίζει (ἢ δέχομαι), ὦ Ῥωμαῖοι, νὰ ὑποφέρω τὴν τρικυμίαν τοῦ μίσους τούτου, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀφ' ὑμῶν ὁ τοῦ πολέμου κίνδυνος.

§. 116. Τὸ τριτοπρόσωπον ῥῆμα *interest*, μέλει με (μοι), διαφέρει μοι, ἔχει ὡς ὑποκείμενον γενικὴν ἢ ἀφαιρητικὴν τοῦ θηλυκοῦ γένους τῶν ἀντωνυμιῶν *meā*, *tua*, *sua*, *nostra*, *vestra*. Τὴν αὐτὴν σημασίαν καὶ σύνταξιν μετ' ἀντωνυμιῶν ἔχει καὶ τὸ *refert*, ὅπερ σπανιώτερον δέχεται κατὰ γενικὴν τὸ ὑποκείμενόν του. *Caesar dicere solebat non tam s u a qvam reipublicæ interesse, ut salvus esset* (Συετων. Ἰουλ. 86) ὁ Καῖσαρ ἐσυνείθειε νὰ λέγῃ, ὅτι δὲν μέλει (διαφέρει) αὐτὸν τοσοῦτον ὅσον τὴν πόλιν νὰ ἦναι αὐτὸς ἀβλαβής, ἢτοι, συμφέρει τῇ πόλει μᾶλλον ἢ σωτηρίᾳ αὐτοῦ. *Clodii intererat, Milonem perire* (Κικ. ὑπὲρ Μιλ. 21), τὸν Κλωδιὸν ἐμελεν, ἢ, ὁ Κλωδιὸς εἶχε συμφέρον νὰ φρουρεθῇ ὁ Μίλων. *Quid tua id refert?* (Τερ. Φορμ. 4, 5, 11), τί σοι μέλει τούτου; Περὶ τινῶν ἄλλων συντάξεων τούτων βλ. Δ. Γ. §. 295.

§. 117. α. Ἡ ἐν πόλεσιν ἢ μικραῖς νήσοις διαμονὴ ἢ στάσις δηλοῦται τιθεμένων τῶν ὀνομάτων τῶν πόλεων καὶ μικρῶν νήσων, τῶν κατὰ τὴν α' καὶ β' κλίσει κλινομένων, κατὰ ἐνικὴν γενικὴν. *Romæ esse, ἐν Ῥώμῃ διατρίβειν Rhodi vivere, ἐν Ῥόδῳ ζῆν. Corinthi habitare, ἐν Κορίνθῳ οἰκεῖν* κατ' ἀφαιρητικὴν δὲ τὰ λοιπὰ ὀνόματα. Ὅρα κατωτέρω ἐν τῇ ἀφαιρ. § 158 (2).

(1) Ποιῶμαι τι περὶ πολλοῦ, πλεονος, ὀλίγου.

(2) Οἱ Ἕλληνες μετροχειρίζονται ἢ ἀπλῆν δοτικὴν, Μεγαροῖ, Μελίτη, Μαραθῶνι, Ἀθήνησιν, ἢ μετὰ τῆς ἐν προθέσεως, ἐν Μαραθῶνι, ἐν Ἀθήναις. Πλείω βλ. παρ' Ἀσωπ. ἐν τῷ μ. συντακ. Κεφ. Σ'. §. 1.

Σημ. α. Ἐνίοτε ὁμῶς καὶ ὀνόματα μεγάλων νήσων ἀπαντῶνται κατὰ γενικὴν ἐν τῇ αὐτῇ σημασίᾳ. *Conon Cypri vixit* (Κορν. ἐν βίῳ Χαβρ. 3), ὁ Κόνων ἐν Κύπρῳ ἔζησε.

Σημ. β'. Ὁ εἰς ταύτην τὴν γενικὴν προστιθέμενος προσδιορισμὸς ἐπιφέρεται κατ'ἀφαιρετικὴν μὲ τὴν πρόθεσιν *in* καὶ ἄνευ ταύτης ἐνίοτε. Ὅταν ὁμῶς προηγήται τοῦ ὀνόματος ἡ λέξις *urbs, oppidum, insula*, τότε τίθεται καὶ τοῦτο κατ'ἀφαιρετικὴν ἀπλήν. *Cimon in oppido Citio mortuus est* (Κορν. ἐν βίῳ Κιμ. 3), ὁ Κίμων ἐτελεύτησεν ἐν τῇ πόλει Κιτίῳ. *In insula Samo* (Συετ. Ὀκτ. 26), ἐν τῇ νήσῳ Σάμῳ. Βλ. Δ. Γ. §. 296.

β') Ὡσαύτως κατὰ γενικὴν ἐκφέρονται ἐπὶ στάσεως καὶ αἱ λέξεις *domi, οἴκοι, humi, γαμαί*· ἔτι δὲ καὶ αἱ *belli* καὶ *mititiæ* μετὰ τῆς *domi* συνδεδεμέναι κατ' ἐφέλκυσιν. *Sedere domi, humi jaccere. Sæpe imperatorum sapientiā constituta est salus civitatis aut belli aut domi* (Κικ. Βρουτ. 73)· Πολλάκις διὰ τῆς τῶν στρατηγῶν συνέσεως ἀπεκατέστη ἢ ἐν εἰρήνῃ ἢ ἐν πολέμῳ τῆς πόλεως ἡ σωτηρία. (Ἄλλως δὲ λέγουσιν *in bello in militia*).

Σημ. Ἡ λέξις *domi* ἐν τοιαύτῃ σημασίᾳ δέχεται πολλάκις κατὰ γενικὴν τὸ ὄνομα τοῦ κτήτορος ἢ ἀντ' αὐτοῦ κτητικὴν ἀντωνυμίαν. *Marcus Drusus occisus est domi Caesaris*, ὁ Μάρκος Δρουσος ἐφορεύθη ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Καίσαρος. Βλ. καὶ ἄλλας συντάξεις τῶν λέξεων τούτων ἐν τῇ Δ. Γ. §. 296.

§. 118. α) Ἀντὶ ὀνόματος κατὰ γενικὴν κτητικὴν ἀπαντῶνται ἐνίοτε αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι, εἰς ἃς πολλάκις προστίθεται ἐν παραθέσει ὄνομα κατὰ γενικὴν. *Pater meus, ὁ ἐμὸς πατήρ· ista domus tua est, αὕτη ἡ οἰκία εἶναι σή· nulla tua epistola, οὐδεμίαν ἐπιστολή σου· Tuum, hominis simplicis, pectus vidimus* (Κικ. Φιλ. 2, 43), τὸ σὸν, ἀνδρὸς ἀφελοῦς, στήθος (ψυχὴν) εἶδομεν. *Meā unius operā respublica salva est* (ὁ αὐτ. εἰς Πεισ. 3), Ἐμοῦ μόνου ἐργασία (ἢ φοροτίδι) σώζεται ἡ πόλις. *Vestrā ipsorum causa, ὑμῶν αὐτῶν ἕνεκα* (1).

(1) Εἶδον τὴν σὴν ἀνδρείαν καὶ μεγαλοφροσύνην, ἀναβαίνοντος ἐπὶ τὸν ὄκρυβαντα (Πλ. Συμπ. 194).

β') Ἄντι τῆς γενικῆς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν, ὡς γενικῆς ἀντικειμένου (§ 106), μεταχειρίζονται τὴν γενικὴν τῆς οὐδετέρας κτητικῆς ἀντωνυμίας *mei, tui, sui, nostri, vestri*. *Habetis ducem memorem vestri, oblitum sui* (Κικ. Κατ. 4, 9), ἔχετε στρατηγὸν ὑμῶν μὲν μνήμονα, ἐαυτοῦ δὲ ἐπιλήσμονα. *Pudet me vestri, αἰσχύρομαι ὑμᾶς*. *Grata mihi vehementer est memoria nostri tua* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 12, 17), ἄλλαν εὐχάριστόν μοι εἶναι, ὅτι μ' ἐνθυμεῖσαι (1).

γ') Ἐπὶ διαίρεσεως ὅλου ὡς μερισικὴν γενικὴν τῶν ἀντωνυμιῶν *vos*, *vos* μεταχειρίζονται τοὺς τύπους τῆς γεν. πληθ. *nostrum, vestrum*, οὐχὶ δὲ τοὺς *nostri, vestri*. *Magna pars nostrum*, μέγα μέρος ἐξ ἡμῶν. *multi vestrum*, πολλοὶ ἐξ ὑμῶν Ὅταν ὅμως ἦναι ὁ λόγος περὶ τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἐκ μερῶν συνθέτου, λέγουσι *mei, tui, sui, nostri, vestri*: οἶον, *nostri melior pars animus est* (Σεν. φυσικ. ἐρωτ. 1 ἐν προοιμ.), τὸ κρεῖττον μέρος ἡμῶν εἶναι ἡ ψυχὴ. Σπανίως ὅμως μεταχειρίζονται τὰς γενικὰς *nostrum, vestrum* ἀντὶ τῶν *nostri, vestri* ὡς γενικὴν ἀντικειμένου. *Cupidus vestrum* (Κικ. Βέρρ. 3, 96), ἐπιθυμητὴς ὑμῶν. *Custos urbis et vestrum* (Κικ. Κατ. 3, 12), φύλαξ τῆς πόλεως καὶ ὑμῶν.

Σημ. Γενικῆ συντάσσονται καὶ αἱ λέξεις *causā, ἔνεκα, gratiā, χάριν, operā, ἐργασία* (ἢ διὰ μέσου), *instar, δίχην*, ὡς *Exempli gratia, παραδείγματος χάριν, dicis causa ἢ gratia, λόγου χάριν, causa amicorum*, τῶν φίλων ἔνεκα, *instar urbium, δίχην πόλεων, ἐν εἶδει πόλεων*.

Περὶ τῆς Δοτικῆς.

§. 119. Κατὰ δοτικὴν ἐκφέρεται τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, χάριν τοῦ ὁποίου γίνεται ἢ ὑπάρχει τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος δηλούμενον. *Charondas et Zaleucus leges civitatibus suis scripserunt* (Κικ. Νομ. 2, 6), *Χαρῶνδας καὶ Ζάλευκος νόμους ἔθερτο ταῖς ἰδίας πόλεσιν*. *Non scholæ sed vitæ discimus* (Σεν. Ἐπιστ. 106), δὲν

(1) Εὐνόια ἐρῶ τῇ σῇ (Πλ. Γοργ. 486) Οἱ Λακεδαιμόνιοι φόβῳ τῷ ἡμέτερῳ πολεμησεύουσιν (= φόβῳ ὑμῶν. Θουκ. 1, 33).

μαρθάνομεν τοῦ σχολείου ἀλλὰ τοῦ βίου χάριν. Orabo nato filiam (Τερ. Ἀνδ. 1, 3, 1), αἰτήσομαι τῷ νιῷ τὴν κόρην (1).

Σημ. α'. Ἡ δοτικὴ αὕτη, ἣτις δὲν ἀναφέρεται εἰς μίαν μόνην λέξιν, ὡς ἐπὶ τῶν ἐξῆς περιπτώσεων, ἀλλ' εἰς ἕλην τὴν πρότασιν ἢ τὸ κατηγορούμενον καλεῖται δοτικὴ χαριστικὴ ἢ ἀντιχαριστικὴ (dativus commodi καὶ incommodi).

Σημ. β'. Ἡ τοιαύτη δοτικὴ δυνατὸν εἶναι ἐν πολλοῖς νὰ τραπῇ εἰς γενικὴν κτητικὴν, συναπτομένη μετὰ μιᾶς λέξεως τῆς προτάσεως ἀντὶ ν' ἀναφέρηται εἰς ὅλην τὴν πρότασιν. Is finis populationibus fuit (=populationum. Λιβ. 2, 30), τοῦτο ἦτο τὸ τέλος τῶν Ληλασιῶν. Murena legatus Lucullo fuit (=Luculli. Κικ. ὑπὲρ Μυρ. 9), ὁ Μυρῆνας ἦν πρεσβευτὴς τοῦ Λουκούλλου. Δυνατὸν εἶναι προεῖτι ἢ ἔννοια τῆς δοτικῆς νὰ ἐκφρασθῇ καὶ δια προθέσεως. E bestiarum corporibus multa remedia morbis et vulneribus elegimus (=contra morbos et vulnera. Κικ. περὶ φύσ. θεῶν 2, 64) ἀπὸ τῶν σωμάτων τῶν ζώων πολλὰ φάρμακα τῶν πληγῶν καὶ ἀσθενειῶν λαμβάνομεν. Οὐδέποτε ὁμως ἡ δοτικὴ μόνη σημαίνει ὑπεράσπισιν, ἐπειδὴ τοῦτο δηλοῦσι πάντοτε διὰ τῆς pro μὲ ἀφαιρετικὴν. Dicere pro aliquo, ὑπὲρ τινος λέγειν. Pro patria mori, ὑπὲρ πατρίδος ἀποθνήσκειν. Hoc non contra me est sed pro me.

Σημ. γ'. Ἡ μετὰ τοῦ facio, fio καὶ quid ἢ idem δοτικὴ σημαίνει πολλάκις τὸ ὡς πρὸς, ὕπερ καὶ δι' ἀφαιρετικῆς ἐνίοτε σημαίνεται Quid? Eupolemo non idem Verres fecit? (Κικ. κατὰ Βέρρη. 4, 22), Τί; δὲν ἔκαμε τὸ αὐτὸ ὁ Βέρρης καὶ ὡς πρὸς τὸν Εὐπόλεμον; Quid mihi futurum est? τί ἔσται ὡς πρὸς ἐμέ;

Σημ. δ'. Ἡ κατὰ δοτικὴν ἐκφερομένη μετοχὴ σημαίνει πολλάκις τὸ πότε ἢ ὑπὸ τίνα περιστατικὰ δεικνυταί τι. Sita Anticyra est in Locride laeva parte sinum Corinthiacum intrantibus (Λιβ. 26, 26). τῷ εἰσιόντι τὸν Κορινθιακὸν κόλπον κεῖται πρὸς δεξιὰ ἢ Ἀντικύρα ἐν Λοκρίδι (2).

(1) Σίλιον νόμους Ἀθηναίους ἔθηκε· Ὁ δὲ τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ μόνον γενήμεθα, ἀλλὰ καὶ τῇ πατρίδι (Δημ. 18, 205). Σωκράτης ἄξιός θανάτου ἐστὶ τῇ πόλει (Ξ Α. 1, 1, 1).

(2) Ἡ διαβίβναι τὸν ποταμὸν πρὸς ἐσπέραν ὁδὸς ἐπὶ Λυθίαν φέρει (Θουκ. 2, 49). Ἐπίδαμνός ἐστι πόλις ἐν δεξιᾷ εἰς πλέοντι τὸν Ἴόνιον κόλπον (Θουκ. 1, 24).

§. 120. α) Πολλά ἐνεργητικὰ ῥήματα συντάσσονται ἐκτὸς τῆς αἰτιατικῆς, τῆς τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐνεργείας δηλοῦσης, καὶ μὲ δοτικὴν σημαίνουσιν τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, εἰς δ' ἀπευθύνεται, ἢ δ' ἀφορᾷ ἢ ἐνεργεῖα αὕτη. Τὴν δοτικὴν ταύτην καλοῦσί τινες δεύτερον ἀντικείμενον. Τοιαῦτα ῥήματα εἶναι τὸ *do, δίδω, trado, παραδίδω, tribuo, παρέχω, dico, λέγω, debeo, ὀφείλω, monstro δεικνύω*, καὶ ἄλλα ὁμοίας φύσεως, ἃ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 242 (1).

Σημ. Ἡ δοτικὴ αὕτη δυνατόν νὰ τραπῇ εἰς γενικὴν, ὡς καὶ ἡ ἀνωτέρω ἐν §. 119 σημ. β', ἢ εἰς αἰτιατικὴν μετὰ τῆς προθέσεως *ad*, ὅταν ᾖναι ὁ λόγος περὶ κινήσεως. *Dare alicui litteras, δίδειν τιρὶ ἐπιστολῆν ἔνα πέμψη ἢ κομίση ἀλλαχοῦ. Dare litteras ad aliquem, γράφειν ἢ πέμπειν ἐπιστολῆν πρὸς τινα.* Βλ. Δ. Γ. §. 242 σ. β'.

β) Τὴν αὐτὴν σύνταξιν δέχονται καὶ διάφορα ἀμετάβστα ῥήματα, δηλοῦντα ψυχικὴν διάθεσιν ἢ κατάστασιν, ἀναφερομένην εἰς τι πρόσωπον ἢ πρᾶγμα· οἷον τὰ σημαίνοντα ὠφέλειαν ἢ βλάβην (*prosum, obsum, noceo*), ὑπεράσπισιν, εὐνοίαν, μέριμναν, ὑπακοὴν καὶ τὰ τούτοις ἐναντία· ἔτι δὲ καὶ τὰ *desum, ἐλλείπω, nubo, ὑπανδρεύομαι, propinquo, πλησιάζω, videor, δοκῶ*· τὰ ἀπρόσωπα *accidit, contingit, evenit, libet, licet*, καὶ αἱ φράσεις *obviam eo, συναντῶ, praesto sum, πάρεμι, εἶμι ἔτοιμος, dicto audiens sum, πείθομαι*, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ἃ βλέπε ἐν τῇ Δ. Γ. §. 244 (2).

Σημ. Τινὰ τούτων ὁμῶς συντάσσονται δοτικῇ καὶ αἰτιατικῇ κατὰ διάφορον σημασίαν. Τὰ *metuo, timeo, caveo*, αἰτιατικῇ μὲν σημαίνουσι, φοβοῦμαι, προφυλάττωμί τινα, δοτικῇ δὲ, φροντίζω, μεριμνῶ ὑπὲρ τινος. *Prospicio, provideo*, δοτικῇ μὲν, πρόνοιαν ἔχω τινός, αἰτιατικῇ δὲ, πορίζω, παρασκευάζω τι. *Tempero aliquid, ῥυθμίζω, tempero laetitiae*, μετριάζω. Βλ. καὶ ἄλλα ἐν τῇ Δ. Γ. §. 244 ἐν ταῖς σημ.

(1) Ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ μισθὸν δίδοιαι τοῖς στρατιώταις· διανέμειν χρήματα τοῖς πολιταῖς· ἀσφάλειαν παρέχειν τοῖς φίλοις· χρήματα πολλοῖς δοῦναι· βοήθειαν πέμπειν τινὶ· λέγειν τινὶ τὰ πεπραγμένα· δειδύκειν τινὶ δειλὴν· διαλλάττειν τινά τινι, κλπ. Βλ. καὶ Ἀσπ. μ. συντακ. Κεφ. ΙΑ' § 4.

(2) Ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ τὰ αὐτὰ ὀργίζομαι, ἐπιτιμῶ, ἀμφισβητῶ, εἶκω, βοηθῶ, ἀμύνω, ὑπηρετῶ, δουλεύω, πλησιάζω, ἀκολουθῶ κλπ. ἔτι δὲ τὰ ἀπρόσωπα δοκεῖ, συμφέρε, πρέπει, προσήκει, μέλει.

§. 121. α. Τὰ μετὰ τῶν προθέσεων *ad, ante, circum, (con), de, ex, in, inter, ob, post, sub* σύνθετα ῥήματα δέχονται κατὰ δοτικὴν τὸ δεύτερον τοῦτο ἀντικείμενον. Ὄταν ὅμως ἦναι ἀναγκαῖον νὰ ὀρισθῇ ἀκριβῶς ἢ διὰ τῶν συνθέτων τούτων ῥημάτων τοπικὴ σχέσις, τότε ἐπαναλαμβάνεται συνήθως ἡ πρόθεσις πρὸ τῆς συντακτικῆς αὐτῆς πτώσεως. *Afferre reipublicae magnam utilitatem, μεγάλην τῇ πόλει παρέχειν ὠφέλειαν. Urbs hostibus erepta est, ἡ πόλις ἐσώθη ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς. Ad nos multi rumores afferuntur, πολλαὶ φῆμαι κομίζονται πρὸς ἡμᾶς. Detrahēre annulum de digito, ἀπὸ τοῦ δακτύλου ἀφαιρεῖν τὸν δακτύλιον. Imponere in cervicibus hominum sempiternum dominum, διηρεκῆ δεσπότην ἐπιβάλλειν εἰς τὸν τράχηλον τῶν ἀνθρώπων (1).*

Σημ. Τινὰ μετὰ τῆς *ad* σύνθετα ῥήματα δέχονται συνήθως ἀντὶ δοτικῆς αἰτιατικῆς μετὰ τῆς *ad*. Τοιαῦτα δὲ εἶναι πρὸ πάντων τὸ *addo, adjicio, adjungo, προσθέτω, applico me ad virtutem, ἀφιεροῦμαι εἰς τὴν ἀρετὴν, ad philosophiam, σπουδάζω περὶ τὴν φιλοσοφίαν*. Τὰ δὲ μετὰ τῆς *cum* σύνθετα ἐπαναλαμβάνουσι συνήθως τὴν πρόθεσιν· *Confero, comparo aliquid cum aliquo, συγκρίνω τι πρὸς τι. Conjungo eloquentiam cum philosophia, συνδέω τὴν ῥητορικὴν μετὰ τῆς φιλοσοφίας. Ἐνίοτε ὅμως συντάσσονται καὶ δοτικῇ Parva componere magnis, μικρὰ μεγάλοις παραβάλλειν, συγκρίνειν. Αἰέποτε δὲ communio aliquid cum aliquo, κοινῶ τι τινί. Περὶ τινῶν ἄλλων συντάξεων βλ. Δ. Γ. §. 243. καὶ σημ.*

β. Τὴν αὐτὴν σύνταξιν δέχονται καὶ τινὰ ἀμετάβατα ῥήματα σύνθετα μετὰ τῶν αὐτῶν προθέσεων, ὅπότεν δὲν ἀπαντῶνται εἰς μεταφορικὴν σημασίαν. *Adesse amicis, βοηθεῖν τοῖς φίλοις· praeesse exercitui, προῖστασθαι τοῦ στρατοῦ· respondere exspectationi,*

(1) Οὕτως ἐνίοτε καὶ τὰ σύνθετα ἑλληνικὰ ἀπὸ τῆς ἀντί, ἐν, ἐπί, παρά, περὶ, πρὸς, σὺν, ὑπὸ, ὁμοῦ. Ἀντέχειν τοῖς πολεμίοις, ἐμμένειν ταῖς συνθήκαις, ἐπιέναι τοῖς ὀπλίταις, παραμένειν τοῖς συμμάχοις, παραπίπτειν συμφορᾷ, προσοικεῖν ποταμοῖς, συνοικεῖν γυναικί, ὑποκεῖσθαι τῷ ἄρχοντι, ὁμονοεῖν τινί. Λέγουσιν ὅμως καὶ ἐμμένειν ἐν τῇ τάξει, ἐμπίπτειν εἰς φρέαρ, ἄλφιστα οὐκ ἔστιν ἐν τῷ θυλάκῳ (Ἀριφ. Πλ. 763).

συνάδειν τῇ προσδοκίᾳ· *subvenire egentibus*, επικουρεῖν τοῖς ἀπόροις. Ὅταν ὅμως ἦναι ἀναγκαῖον νὰ δηλωθῇ σαφῶς ἡ τοπικὴ σχέσις, ἐπαναλαμβάνεται ἡ πρόθεσις· *invehi in aliquem*, καθάπτομαι τινος (ὄνειδίζων)· *incidere in morbum*, ἐμπίπτειν εἰς ἀσθένειαν. Βλ. τὰ λοιπὰ ἐν τῇ Δ. Γ. § 245.

Σημ. Τὸ αὐτὸ ῥῆμα συντάσσεται ἐνίοτε μὲ διαφόρους προθέσεις ὄχι μὲ ὅλως διάφορον σημασίαν, ἀλλὰ κατὰ τὸν διάφορον τρόπον (ἢ ἔποψιν), καθ' ὃν ἐννοεῖται αὐτό. *Incubo*· *in* καὶ *ad studium aliquod*, σπουδάζω περὶ τι ἢ πρὸς τι. *Acquiesco in aliquo*, στέργω, ἢ ἀρέσκομαι εἰς τι. Γενικῶς δὲ εἶπεῖν, οἱ μὲν ἀρχαιότεροι ἐπαναλαμβάνουσι συνηθέστερον τὰς προθέσεις, οἱ δὲ ποιηταὶ καὶ μεταγενέστεροι συντάσσουσι τὰ αὐτὰ ῥήματα δοτικῇ μᾶλλον. *Accidere genibus praetoris*, προσκίπτειν εἰς τὰ τοῦ στρατηγοῦ γόνατα. Τὰ *adjaceo*, πρόσκειμαι, *assideo*, παρακάθημαι, *astō*, παρίσταμαι, συντάσσονται πάντοτε δοτικῇ· τὸ δὲ *accedo* δοτικῇ μὲν συνήθως ἐν τῇ σημασίᾳ, ἔπομαι τῇ γνώμῃ τινός, ἄλλως δὲ μετὰ τῆς *ad*. Πρβ. καὶ Δ. Γ. §. 245. σημ. α. καὶ β'.

§. 122. Τὸ ῥῆμα *sum* συντάσσεται μὲ δοτικὴν, σημαίνουσαν τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ὅπερ ἔχει ἢ εἰς ὃ ὑπάρχει τι. *Sex nobis filii sunt*, ἕξ παῖδας ἔχομεν. *Homini cum deo similitudo est* (Κικ. Νομ. 1, 8), ὁ ἄνθρωπος ἔχει ὁμοιότητα πρὸς τὸν θεόν (1).

Σημ. α. Ὅταν ὅμως τὸ εἰς τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἀναφερόμενον ἦναι ἰδιότης ἢ μέρος αὐτοῦ συστατικόν, τότε ἐκφέρουσι τὸ πρόσωπον ὄχι κατὰ δοτικὴν, ἀλλὰ μετὰ προθέσεων. Διὸ δὲν λέγουσι *Ciceroni magna fuit eloquentia*, ἀλλ' *in Cicerone*· οὐδὲ *huic provinciae urbes sunt opulentissimae tres*, ἀλλὰ *haec provincia urbes habet*, ἢ *in hac provincia sunt* κτλ., ἡ ἐπαρχία αὕτη ἔχει τρεῖς πλουσιωτάτας πόλεις.

Σημ. β'. Εἰς τὰς φράσεις *mihi, tibi, rei est nomen, cognomen, nomen mihi manet, datum, inditum est*, ἐκφέρεται τὸ ὄνομα ἢ κατ' ὀνομαστικὴν παραθετικῶς πρὸς τὸ *nomen*. (*Ei morbo nomen est avaritia*, ἡ ἀσθένεια αὕτη καλεῖται φιλαργυρία), ἢ

(1) Νῆες οὐκ εἰσὶν ἡμῖν. Τοιαῦτα ἡμῖν εἰς φίλιαν ὑπάρχει. Πόθεν αἱ διαβολαὶ σου αἰτῶναι γεγῆνασι; (Πλ. Ἀπολ. 20). Ἀσωπ. μικ. συντ. Κερ. 2. §. 12.

συνηθέστερον κατὰ δοτικὴν, συμφωνοῦσαν πρὸς τὸ mihi (Scipio, cui postea Africano cognomen fuit [Σαλλ. Ἰουγ. 5]· Σκηπτιῶν ὀνομασία ταῦτα Ἀφρικανὸς ἐπονομασθεὶς). Ἐνότιε ὅμως καὶ κατὰ γενικὴν συντακτικὴν τοῦ nomen. Q. Metello cognomen Macedonici inditum est (Βελλ. 1, 11), Κοῖντῳ Μετέλλῳ ἀπεδόθη τὸ ἐπίθετον Μακεδονικὸς (οὔ). Εἰς τὰ do, dico alicui nomen, προστίθεται τὸ ὄνομα κατὰ δοτικὴν ἢ αἰτιατικὴν, συνηθέστερον ὅμως κατὰ δοτικὴν. Ei cognomen damus tardo (Ὁρατ. Σατ. 1, 3, 58), ἐπίθετον αὐτῷ δίδομεν βραδέος, ἢ, βραδὺν ἐπικαλοῦμεν αὐτόν (1).

Σημ. γ'. Κατὰ μίμησιν τῶν Ἑλλήνων λέγουσιν, aliquid mihi volenti est (Σαλλ. Ἰουγ. 84), ἔστι μοι βουλομένῳ (2).

§. 123. Καὶ ἐπίθετά τινα συντάσσονται μὲ δοτικὴν σημαίνουσαν τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ὡς πρὸς τὸ ὅποιον ἔχει τις τὴν τοῦ ἐπιθέτου ποιότητα. Civis utilis civitati, πολίτης ὠφέλιμος τῇ πόλει. Res tibi facilis, εὐκόλῳ σοι τὸ πρᾶγμα. Oratio plebi accepta, λόγος ἀρεστός τῷ δήμῳ. Ἰδίως δὲ συντάσσονται μὲ δοτικὴν τὰ φιλικὴν ἢ ἐχθρικὴν διάθεσιν, ὁμοιότητα ἢ ἀνομοιότητα σημαίνοντα. amicus, φίλος, inimicus, ἐχθρὸς, aequus, ἴσος, δίκαιος, iniquus, ἄδικος, infestus, πολέμιος, infensus, δυσμενής, par, ἴσος, similis, ὅμοιος, propinquus, συγγενής ἢ γείτων κ.τ.τ. Siculi Verri inimici infestique sunt· Οἱ Σικελοὶ εἶναι ἐχθροὶ καὶ πολέμιοι τῷ Βέρρη. Locus propinquus urbi, τόπος πλησίον τῆς πόλεως. Nihil est tam cognatum mentibus nostris quam numeri atque voces (Κικ. περὶ ῥητορ. 3, 51), οὐδὲν εἶναι τοσοῦτον συγγενές τῷ ἡμετέρῳ νῶ ἢ οἱ ἄριθμοι καὶ αἱ λέξεις (3).

(1) Οἱ Ἕλληνες ἐκφέρουσι τὸ ὄνομα συνήθως κατ' ὀνομαστικὴν. Τῷ μὲν πατρὶ Περιλάμπης ὄνομα, αὐτῷ δὲ γε Ἀντιφῶν. Πλατ. Ἐνότιε ὅμως καὶ εἰς ἑτέραν πῶσιν. Δύσανδρος προσέβαλε πόλει τῶν Ἀθηναίων ξυμμαχῶν ὄνομα Κεδρεΐαις (Ξεν. Ἐλ. 2, 1 ἄβ). Ἡκουσα ὄνομα εἶναι αὐτῷ Ἀγάθωνα (Πλ. Πρωτ. 315). Τὸ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ὄνομα Σωσίαν ἐθέμην τῷ υἱῷ (Δημ. 43, 74). [τῷ ὄρει τῆς Ἰσθμίου = τῷ ὄρει Ἰσθμίου Θουκ. 4, 46. Ἰλίου πτολίεθρον, παρὰ ποιητ. μόνον].

(2) Ἐπισκεψόμεθα σαφέστερον, ἂν ἔτι βουλομένοις ἡμῖν ἦ. Θαυμάζω εἰ μὴ ἀσμένους ἡμῖν ἀφίγμαι· Ἐπανελέθωμεν εἰ σοι βουλομένῳ ἔστιν. (Πλ. Φαίδ. 78) Τῷ πληθεὶ τῶν Πλαταιέων οὐ βουλομένῳ ἦν τῶν Ἀθηναίων ἀφίστασθαι (Θουκ. 2, 3).

(3) Οὕτω συντάσσονται τὰ αὐτὰ καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ. βλ. Ἀσωπ. μικ. συντ.

Σημ. Τινὰ τῶν ἐπιθέτων τούτων συντάσσονται καὶ μὲ γενικὴν καὶ μάλιστα τὰ *amicus, inimicus, familiaris*. Τὰ δὲ *similis* καὶ *dis-similis* μὲ δοτικὴν καὶ γενικὴν ἀδιαφόρως παρὰ τοῖς δοκίμοις *similis igni* καὶ *ignis*. Ὅταν ὁμοῦς συνάπτωνται μὲ ὀνόματα ἐμψύχων ὄντων, τότε δέχονται ταῦτα σχεδὸν πάντοτε κατὰ γενικὴν *similis patris, similis mei, tui, nostri*. Τὰ δὲ ἐπιτηδεϊότητα πρὸς τι σημαίνοντα συντάσσονται συνηθέστερον μὲ τὴν πρόθεσιν *ad* ἢ μὲ δοτικὴν. *Orator ad nullam causam idoneus*, *ρήτωρ πρὸς οὐδεμίαν δίκην ἐπιτήδειος*. *Oratores aptissimi concionibus*, *ρήτορες κατάλληλοι πρὸς τὰς ἐκκλησίας*. Πρβ. καὶ Δ. Γ. §. 247 μετὰ τῶν σημ. (1).

§ 124. Αἱ δοτικαὶ *mihī, nobis* (ἐνίοτε καὶ *tibi, vobis*) προστίθενται εἰς φράσεις θαυμασμοῦ, μομφῆς, εἰς προτροπὰς, ἐρωτήσεις, δηλοῦσαι ὅτι τὸ δι' αὐτῶν σημαίνόμενον πρόσωπον δεικνύει εὐνοίαν ἢ συμπάθειαν, ἢ ἔχει κοινωνίαν εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος. Καλεῖται δὲ ὑπὸ τῶν νεωτέρων αὕτη ἠθικὴ δοτικὴ (*dativus ethicus*). *Quid ait nobis Scipio? τί μᾶς λέγει ὁ Σκηπίων;* *Quid mihī Celsus agit? πῶς ἔχει μοι ὁ Κέλσος;* Καὶ εἰρωνικῶς *Hic mihī quisquam misericordiam nominat?* (Σαλλ. Κατ. 52), *ἐνταῦθα μοῦ ἀναφέρει τις οἴχτον;* (2)

Σημ. *Quid tibi vis? τί θέλεις, ἢ τί ἐρροεῖς μὲ τοῦτο;* *Quid sibi vult haec oratio? πρὸς τί ὁ λόγος οὗτος;* *Quid sibi haec dona voluerunt? πρὸς τί τὰ δῶρα ταῦτα;*

§. 125. Ἡ δοτικὴ σημαίνει πρὸς τούτοις τὸ πρὸς τι ἢ καὶ τὸν

Κεφ. Γ. §. 26. Ὅμοιος Φιλίππῳ ἄνομος τοῖς ἀδελφοῖς. Τάχος καὶ ὄργη εὐβουλία ἐναντία (Θουκ. 3, 42). Εὐνοὺς Ἀθηναίους. Ἐχθρὸς Λακεδαιμονίους. Συγγενής, σύντροφός τινι. Ἐπι δὲ τὰ μετὰ τῆς ἐν, σὺν καὶ ὁμοῦ σύνθετὰ, ἅτινα δέχονται ἐνίοτε καὶ γενικὴν συμμαχία τούτων ὁμώνυμός τις.

(1) Ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ τὰ ἀντίστοιχα τούτων συντάσσονται καὶ γενικῇ καὶ δοτικῇ. Οἱ ἐκεῖνου ἔχθιστοι (Ξεν. Ἄν. 3, 2, 5). τινὰ δὲ καὶ μὲ τὴν πρὸς μετὰ αἰτιατικῆς. Χρήσιμος τῇ πατρίδι· χρήσιμος πρὸς πόλεμον· βλαβερὸς πρὸς οὐσίαν· χρήσιμος εἰς τὸ λέγειν.

(2) Περὶ τῆς αὐτῆς δοτικῆς παρ' Ἑλλήσι βλ. Ἄσωπ. μικ. συντ. Κεφ. Ζ'. §. 27. Πῶς ἡμῖν ἔχεις; Ἀμουςότεροι γενήσονται ἡμῖν οἱ νέοι. Μῆ μοι μυρίους. Οὕτως ἡμῖν οἱ ῥήτορες δεξιοὶ ἔσονται.

σκοπόν πρὸς ὃν χρησιμεύει ἢ ὠφελεῖ τι. Προστίθεται δὲ αὕτη εἰς τὰ ῥήματα *sum, do, habeo, sumo, capio, pono* καὶ τὰ λογίζεσθαι, ἐκλαμβάνειν σημαίνοντα. Τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχουσι καὶ αἱ δοτικαὶ *praesidio, φρουρᾶ, subsidio, βοήθεια, auxilio, ἐπικουρία*, μετὰ ῥημάτων κίνησιν ἢ κατάστασιν ἐν πολέμῳ δηλούντων. Πολλάκις ὅμως τὰ ῥήματα ταῦτα ἐκτὸς τῆς δοτικῆς ταύτης ἔχουσι καὶ ἑτέραν τοῦ προσώπου. *Cui bono est?* πρὸς τίος ὠφέλειαν ὑπάρχει; *Incubite in studium eloquentiae, ut et vobis honori et amicis utilitati et reipublicae emolumento esse possitis* (Κικ. περὶ ῥητ. 1, 8), ἐγκύψατε εἰς τὴν μελέτην τῆς ῥητορικῆς, ἵνα καὶ εἰς ὑμᾶς τιμὴν, καὶ εἰς τοὺς φίλους ὠφέλειαν, καὶ εἰς τὴν πόλιν βοήθειαν παράσχητε. *Laudi, honori, probro vertere, ducere, habere aliquid alicui*, (πρὸς) ἔπαινον, τιμὴν, αἴσχος νομίζειν τι. *Dare alicui aliquid, muneri, dono* (ἐνίοτε καὶ *donum* κατὰ τὴν αὐτὴν τοῦ *aliquid* πτώσιν), δίδειν τινὶ τι δῶρον. *Locum capere castris*, τόπον στρατοπέδου ἢ διὰ τὸ στρατόπεδον καταλαμβάνειν. *Veientes Sabinis auxilio eunt*, πρὸς βοήθειαν ἔρχονται. *Caesar legiones duas castris praesidio reliquit*, ὁ Καῖσαρ ἀφῆσε δύο τάγματα πρὸς φρουρὰν τοῦ στρατοπέδου (1).

Σημ. Οὐσιαστικὸν συνάπτεται μετὰ τοῦ παθητικοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς, ὡς μετὰ ἐπιθέτου, κατὰ τὴν αὐτὴν δοτικὴν πτώσιν, τὸ τέλος ἢ τὸν σκοπὸν σημαίνουσιν. *Decemviri legibus scribendis*, δέκα ἄνδρες πρὸς συγγραφὴν νόμων.

§. 126. α) Κατὰ μίμησιν τῶν Ἑλλήνων ἐκφέρουσιν ἐνίοτε καὶ οἱ Λατῖνοι τὸ ποιητικὸν αἴτιον παθητικῶν ῥημάτων κατὰ δοτικὴν ἀντὶ ἀφαιρετικῆς μετὰ τῆς *ab*. Ἐν τῷ πεζῷ ὅμως λόγῳ σημαίνεται διὰ τῆς δοτικῆς ταύτης συνάμα, ὅτι ἡ πράξις γίνεται ὑπὲρ τοῦ ἐνεργουῦντος αὐτοῦ, ἢ (ἐν τῷ παρακειμένῳ καὶ ὑπερσυντελικῷ) ὅτι ὑπάρχει αὐτῷ τετελεσμένη. *Sic dissimillimis bestiis communiter cibus quaeritur* (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν 2, 48), οὕτως ἀνομοιότατα

(1) Τὴν ἔννοιαν τῆς δοτικῆς ταύτης δηλοῦσιν οἱ Ἕλληνες ποτὲ μὲν διὰ τῆς ὀνομαστικῆς. Οἱ ῥήτορες ἐπολίτευσαν ἅ κατορθούμενα τοῖς ἰδιώταις τιμὴν καὶ ὠφελία μᾶλλον ἦν. Γυναικί κόσμος ὁ τρόπος. Ἄλλοτε διὰ ῥήματος ἀπλῶς *odio esse, habere* = μισεῖν· τίνα ὠφελεῖ; = *cui bono est?* βοήθουσιν = *eunt auxilio*.

ζῶα ἀναλῆτοῦσι κοινῶς τροφήν, ἢ ἀναλῆτεῖται αὐτοῖς τροφή **Haec omnibus pertractata esse possunt** (Κικ. περὶ ῥητ. 2. 34) (1).

β') Ἡ μετὰ τοῦ μετοχικοῦ παθητικοῦ μέλλοντος δοτικὴ σημαίνει τὸ πρόσωπον, ὅπερ ὀφείλει ἢ ἔχει νὰ πράξῃ τι. **Hoc mihi faciendum est, τοῦτό μοι πρακτέον ἐστί.** **Haec pueris legenda sunt, ταῦτα πρέπει ν' ἀναγινώσκωσιν οἱ παῖδες.**

γ') Παρὰ ποιηταῖς δὲ σημαίνει ἐνίοτε ἡ δοτικὴ τὸν ὄρον εἰς ὃν διευθύνεται ἡ κίνησις. **It clamor caelo** (Βιργ. Αἰν. 5, 451), εἰς οὐρανὸν ἀνέρχεται ἡ βοή. **Spolia conjiciunt igni** (=in ignem, ὁ αὐτὸς 11, 194), εἰς τὸ πῦρ βλίπτουσι τὰ σκῦλα. Βλ. Δ. Γ. §. 250.

Περὶ τῆς Αἰτιατικῆς.

§ 127. Κατ' αἰτιατικὴν ἐκφέρεται τὸ ἀντικείμενον τῶν μεταβατικῶν ῥημάτων. **Caesar vicit Pompejum, ὁ Καῖσαρ ἐνίκησε τὸν Πομπήϊον.** **Teneo librum, κατέχω τὸ βιβλίον.** Τρεπομένης δὲ τῆς ἐνεργητικῆς προτάσεως εἰς παθητικὴν, ἡ μὲν αἰτιατικὴ τρέπεται εἰς ὀνομαστικὴν, δηλοῦσαν τὸ πάσχον ὑποκείμενον, ἡ δὲ ὀνομαστικὴ εἰς ἀφαιρετικὴν μετὰ τῆς προθέσεως *ab*, δηλοῦσαν τὸ ποιοῦν τὴν ἐνεργεῖαν αἷτιον. **Pompejus a Caesare victus est, ὁ Πομπήϊος ἠττήθη ὑπὸ τοῦ Καίσαρος** (2).

Σημ. Τὰ μέσα ῥήματα σχηματίζει συνήθως ἡ λατινικὴ διὰ τοῦ ἐνεργητικοῦ τοῦ ῥήματος τύπου καὶ τῆς αἰτιατικῆς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν· πολλάκις ὁμοῦ καὶ αὐτὸ τὸ παθητικὸν ἔχει μέσου ῥήματος σημασίαν. Τοιαῦτα εἶναι τὰ *congregari, ἀθροίζεσθαι, contrahi, συστέλλεσθαι, cruciari, βασανίζεσθαι, tondeor, κείρομαι ὑπ' ἄλλου.* Ἄλλα βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 222 σημ. β'. Τινὰ πάλιν ἀπέθεσαν ἐν τῇ ἐνεργητικῇ φωνῇ τὴν μεταβατικὴν σημασίαν καὶ ἀνέλαβον μέσην ὡς τὰ *duro, διαρκῶ, inclino, κλινῶ, verito, στρέφομαι.* Ἐν ἄλλοις δὲ ἐνεργητικοῖς ῥήμασι παραλείπεται τὸ ἀντικείμενον, ὡς εὐκόλως ἐννοούμενον· *solvere, appellere (navem), ἀνάγειν, προσορ-*

(1) Ἐπισημοῦ ποιήσιν ἀγαθὰ ἡμᾶς ἀποτετέλεσται σοι ἤδη (Ξ. Κ. Π. 3, 2, 16). Τὰ σοὶ πεπραγμένα (Δημ. 18, 291. ἐκδ. Βακκέρου).

(2) Βλ. Ἀσσωπ. μικ. συντ. Κεφ. Γ'.

μῖξεν τὴν ναῦν, *movere (castra), ἀναξενγνῆναι, ducere in hostem(exercitum), ἄγειν ἢ ἠγεῖσθαι τοῦ στρατοῦ κατὰ τῶν ἐχθρῶν.*

§. 128. Καὶ πολλὰ ἀμετάβατα ῥήματα, δεχόμενα σημασίαν μεταβατικῶν, συντάσσονται μετὰ αἰτιατικῆς ὡς ἐνεργητικά. Τοιαῦτα δὲ εἶναι τὰ ψυχικὴν διάθεσιν σημαίνοντα οἶον, *aliquid deleo, ἀλγῶ, lugeo, θρηγῶ, horreo, φρίττω, miror, θαυμάζω, κττ.* Ἔτι δὲ *res aliquid (καὶ alicui) latet, λαμβάνει τιτὰ, salto Turnum, ὄρχεσθαι τὸν Τύρρον· erumpo stomachum in aliquid, ὄργιζομαι κατὰ τιος (1).*

Ἄλλα πάλιν κατὰ διάφορον σημασίαν δέχονται καὶ διάφορον σύνταξιν ὡς τὸ *consulo aliquid σημαίνει, συμβουλεύω τιτὰ, consulo alicui, φροντίζω περὶ τιος, consulo in aliquid crudeliter, μεταχειρίζομαι τινα ὠμῶς, animadverto aliquid, παρατηρῶ τι, animadverto in aliquid, κολάζω τιτὰ.*

Σημ. α'. Σημειωτέα καὶ τὰ *olere vinum, ὄζειν οἶνον, sitire sanguinem, διψεῖν αἵματος, anhelare scelus, πρέειν κακουργίαν, spirare tribunatum, δημαρχίας ἀντιποιεῖσθαι, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ἃ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 223 ἐν σημ.*

Σημ. β'. Εἰς ῥήματα ἄλλως ἀμετάβατα προστίθεται ἐνίοτε κατ' αἰτιατικὴν οὐσιαστικὸν τῆς αὐτῆς ρίζης ἢ ἀντιστοίχου σημασίας μετὰ ἐπιθέτου ἢ ἀντωνυμίας· *Vitam tutiorem vivere, βίον ἀσφαλέστερον ζῆν· justam servitutem servire, δικαίαν δουλείαν δουλεύειν· hac pugna pugnata (Κορν. ἐν βίῳ Ἀν.β. 5), γερομένης τῆς μάχης ταύτης· tertia jam vivitur ætas (Ὁβιδ. Μεταμ. 12, 188)(2).*

§. 129. ῥήματα κινήσεως σημαντικά καὶ ἄλλως ἀμετάβατα συνθετόμενα μὲ προθέσεις γίνονται μεταβατικά καὶ συντάσσονται μὲ αἰτιατικὴν. Τοιαῦτα εἶναι·

(1) Τοιαῦτα εἶναι καὶ τὰ ἑλληνικά· ὄμνυμι τοὺς θεοὺς· πλέω τὴν θάλασσαν· πορεύομαι ὁδόν· πρεσβεύω εἰρήνην· χορεύω θεόν· πεθῶ τόπον τιτὰ· διφρηλατῶ τὸν οὐρανόν· τοὺς εὐσεβεῖς θεοὶ θνήσκοντας οὐ χαίρουσιν (Εὐρ. Ἰππολ. 1339).

(2) Ἦδομαι τὰς μεγίστας ἡδονάς (Πλάτ. Φιλ. 24). Χαιρεφῶν ξυνέφυγε τὴν φυγὴν ταύτην (Πλάτ. Ἀπολ. 21). Ἐκεῖ εὐτόχησαν τοῦτο τὸ εὐτόχημα (Ξ. Ἄν. 6. 4, 6). Νικᾶν νίκην καλλίστην, ἀγῶνας, Ἰσθμια. Πάσας νόσους κάμνω. Νόσον νοσοῦμεν τὴν ἐναντίαν (Ἀριφ. Ὀρν. 31).

α) Τὰ μετὰ τῶν προθέσεων *circum, per, praeter, trans, super, subter* σύνθετα· ὡς, *circumeo, circumvenio, περιέρχομαι, percurro, διατρέχω, praetereo, παρέρχομαι, transeo, διαβαίνω, supergredior, υπερβαίνω*. Καί τινα μετὰ τῆς *ob* καὶ *sub* σύνθετα· οἷον τὰ *obsequito, ἰππεύω, subeo (montem), υπέρχομαι*.

β) Τὰ μετὰ τῆς *ad, con* καὶ *in* σύνθετα καὶ μεταφορικὴν ἢ ὀλως διάφορον σημασίαν δεχόμενα· ὡς *adeo colonias, ἐπισκέπτομαι τὰς ἀποικίας, adior προσβάλλω, coëo societatem cum aliquo, κοινωρίαν ἢ συμμαχίαν ποιῶμαι πρὸς τινα, in eo (societatem) bellum, ἄρχομαι τοῦ πολέμου* (1).

Σημ. α. Ἐπειδὴ δὲ τὰῦτα γίνονται οὕτως ὀλως μεταβατικά, σχηματίζεται ἀπ' αὐτῶν καὶ παθητικόν. *Flumen transitur· hostis circumventus est· societas inita est*.

Σημ. β. Τὸ *adeo* συντάσσεται καὶ μὲ τὴν πρόθεσιν *ad* (*ad aliquem*) κατὰ τὸν §. 121 α. ὡσαύτως καὶ τὸ *accedo ad aliquem*. Τὸ *insidère locum* σημαίνει, *καλαμβάνειν τόπον*, τὸ *insidère locum, κατέχειν τόπον*. Τὰ δὲ *ingredior, εἰσέρχομαι, invādo, εἰσβάλλω, irrumpo, εἰσπίπτω, insilio, εἰσπηδῶ*, συντάσσονται ἢ μεθ' ἀπλῆς αἰτιατικῆς ἢ καὶ μετὰ τῆς προθέσεως *in· insilio equum* καὶ *in equum* (2).

γ) *Excedo, egredior fines, υπερβαίνω τὰ ὄρια*. Ἐπὶ δὲ τῆς σημασίας, *ἐξέρχομαι*, συντάσσονται μετὰ τῆς *ex* καὶ ἀφαιρετικῆς· ὡσαύτως καὶ τὰ *elabor, evādo, ἐκφεύγω* (3).

δ) *Antevenio, προφθάνω, antegredior, προβαίνω*. Τὰ δὲ *antecēdo, προχωρῶ, antecello, υπερέχω, anteeo, προπορεύομαι, praesto, υπερτερῶ*, συντάσσονται αἰτιατικῇ καὶ συνηθέστερον δοτικῇ. Πρβ. Δ. Γ. §. 224 μετὰ τῆς σημ.

ε) Τὰ διατριβὴν ἢ διαμονὴν ἔν τινι τόπῳ σημαίνοντα (*jaceo,*

(1) Ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ τὰ ἀμετάβατα συνθετόμενα μετὰ τῶν προθέσεων, διὰ, κατὰ, μετὰ, παρὰ, περὶ, ὑπὲρ, ὑπό. Διαβαίνω ποταμόν· καταναυμαχῶ· καθιποτροφῶ τὴν οὐσίαν· μετέρχομαι τινα· περιεῖμι τὴν Ἑλλάδα· υπερβαίνω, υπέρχομαι τινα· ὑφίσταμαι κινδύνους· ὑποδύομαι πόνον.

(2) Εἰσῆμι με ἔλεος (Πλατ. Φαίδ. 58). Εἰσπίπτω συμφοράν.

(3) Ἐκβαίνω τὰ τριάκοντα ἔτη· ἐξίσταμαι κίνδυνον.

κειμαι, sedeo κάθημαι, sto, ἵσταμαι) καὶ μετὰ τῆς circum προθέσεως σύνθετα δέχονται ἀντικείμενον κατ' αἰτιατικὴν. *Multa pericula circumstant*, πολλοὶ κίνδυνοι μὲ περικυκλοῦσι. Περὶ τῶν μετὰ τῆς ad συνθέτων βλ. §. 121 ἃ σμ. (1)

§. 130. Τὰ ἀπρόσωπα *piget, pudet, pœnitet, tædet, miseret* δέχονται τὸ πρόσωπον, ὅπερ ἔχει τὴν διὰ τῶν ῥημάτων τούτων δηλουμένην διάθεσιν, κατ' αἰτιατικὴν, τὸ δὲ ἀντικείμενον, ὅθεν ἢ οὐ ἕνεκα παγάζει ἢ διάθεσις αὕτη κατὰ γενικὴν. *Pudet regem facti*, αἰσχύνεται ὁ βυσιλεὺς διὰ τὴν πράξιν. Ὡς αὐτως καὶ τὰ *decet, prœcipit, arguere*, καὶ *dedecet*, οὐ πρέπει, συντάσσονται μὲ αἰτιατικὴν τοῦ προσώπου. *Oratorem irasci minime decet*, οὐδαμῶς ἀρμύζει εἰς τὸν ῥήτορα τὸ ὀργίζεσθαι.

§. 131. Τὰ ἀνδραεικνεῖν, ἐκλέγειν, ἀναγορεύειν, φαίνεσθαι, καλεῖν, ὀνομάζειν, σημαίνοντα ῥήματα δέχονται δύο αἰτιατικὰς, μίαν τοῦ κυρίως ἀντικειμένου, ἑτέραν σημαίνουσαν ὅ,τι ἀνδραεικνυταί τις, φαίνεται, νομίζεται κλπ. *Mesopotamiam fertilem efficit Euphrates* (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν 2, 52), τὴν Μεσοποταμίαν εὐφρορον ἀνδραεικνεῖ (κάμνει) ὁ Εὐφράτης. *Ciceronem unā voce universus populus Romanus consulem declaravit*, σύμπας ὁ Ῥωμαϊκὸς λαὸς μιᾷ φωνῇ ἀρεκήρυσεν ὑπατορ τὸν Κικέρωνα. *Præsta te virum*, δεῖξον σεαυτὸν ἄνδρα. Πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 227 (2).

Σημ. Τὸ *habeo* καὶ *existimo* ἐν τῇ σημασίᾳ *νομίζειν*, εὔρηται μόνον ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ. *Aristides habitus est justissimus*, ὁ Ἀριστείδης ἐνομίσθη δικαιοτάτος (3). Λέγουσι δὲ καὶ *habere aliquem pro hoste*, *νομίζειν τινα ἐχθρόν*· *pro nihilo aliquem putare*, *εἰς οὐδὲν λογίζεσθαι τινα*· *in hostium numero aliquem*

(1) Ὁ Κύρος περίσταται τὸν λόφον τῷ παρόντι στρατεύματι (Ξεν.). Ἐκλογίσεσθε ἅπαν τὸ περιστόδς ἡμᾶς δεινόν (Θουκ.).

(2) Δαρειὸς Κύρον σατράπην ἐποίησε καὶ στρατηγὸν ἀνέδειξε πάντων ὅσοι εἰς Κασσιωτοῦ πεδίου ἀθροίζονται (Ξεν. Ἄν. 4, 1, 2). Οἱ στρατιῶται Ἀλκιβιάδην στρατηγὸν εἶλοντο (Θουκ. 8, 82). Οἱ Ἕλληνες τοὺς ἄλλους πάντας φίλους ὠνόμαζον. Τί σε καλῶμεν;

(3) Φίλον σε ἡγοῦμαι (Πλάτ. Γοργ. 473). Ἀθλιωτάτην ταύτην τῶν πόλεων κρινῶ (Πλάτ. Πολ. 578).

habere, ἐν μοίρᾳ ἐχθρῶν ἔχειν τινά parentis loco (καὶ in loco) habere, ducere aliquem, ἀρτὶ πατρὸς ἔχειν τινά (1).

§ 132. Ἐπι δὲ δύο αἰτιατικὰς, μίαν προσώπου καὶ ἑτέραν πράγματος, δέχονται τὰ διδάσκειν, κρύπτειν, αἰτεῖν, ἱκετεύειν, ἐρωτᾶν, συμβουλεύειν, σημαίνοντα ῥήματα, ἃ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 228. Docere aliquem litteras, διδάσκειν τινα γράμματα. Verres parentes pretium pro sepultura liberum posebat (Κικ. Βέρρ. 1, 3), ὁ Βέρρῆς ἀπῆτει παρὰ τῶν γονέων τιμὴν διὰ τὴν ταφὴν τῶν πατέρων τῶν. Tribunus me primum sententiam rogavit (Κικ. πρὸς Κόιντον τὸν ἀδελ. 2, 1), ὁ δήμαρχος ἐμὲ πρῶτον ἠρώτησε περὶ τῆς γνώμης μου (τίνα γνώμην ἔχω). Discipulos id unum moneo, ut præceptores non minus quam ipsa studia ament (Κυντ. 2, 9, 1). Τοῦτο μόνον συμβουλεύω τοὺς μαθητὰς, ἵνα οὐχ ἦττον ἀγαπῶσι τοὺς διδασκάλους ἢ αὐτὰ τὰ μαθήματα. Ἡ δευτέρα αὕτη αἰτιατικὴ τηρεῖται καὶ ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ (2).

Σημ. Εὐρηται καὶ posco, αἰτῶ, flagito aliquid ab aliquo πάντοτε δὲ peto, postulo aliquid ab aliquo. Τὸ δὲ rogo καὶ oro ἀπαντῶνται καὶ μετὰ μιᾶς μόνης αἰτιατικῆς συντασσόμενα (rogare auxilium, pacem orare). Τὸ interrogo καὶ με ἀφαιρετικὴν, de aliqua re, ἐρωτῶ περὶ τινος. Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ φράσις Quid me vis? τί με θέλεις; Ἄλλας τινὰς μερικωτέρας τῶν ῥημάτων τούτων συντάξεις βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 228 μετὰ τῶν σημ.

§. 133. Εἰς ῥήματα ἀμετάβχτα προστίθεται ἐνίοτε αἰτιατικὴ ἀνωθυμίας οὐδετέρου γένους (id, hoc, illud, idem, quod, quid, aliud κλπ.), ἢ ἀριθμητικοῦ ἐπιθέτου (unum, multum κ.τ.τ.), ὀρίζουσα τὴν αἰτίαν ἢ τὴν ἕκτασιν τῆς ἐνεργείας τοῦ ῥήματος. Τοῦτα δὲ γίνονται·

α) Εἰς ῥήματα ψυχικὴν διάθεσιν ἢ ἐκφρασιν αὐτῆς δηλοῦντα· οἷα τὰ lætor, χαίρω, glorior, καυχῶμαι, irasco, ὀργίζομαι κ. ἄ.

(1) Ἐν μέρει, ἐν τάξει πατρὸς ἔχειν τινα.

(2) Οὕτω καὶ τὰ ἀντίστοιχα ἑλληνικά. Πολλοὶ με σῖτον αἰτοῦσι (Ξ. Κ. Π. 8, 3, 41). Διογείτων τὴν θυγατέρα ἔκρυπτε τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός (Λυσ. 32, 7). Κῦρος ἠρώτα τοὺς αὐτομόλους τὰ ἐκ τῶν πολεμίων (Ξ. ν. Κ. Π. 3, 3, 48). Ἐρωτᾶσθαι τὸ ὄνομα, καὶ συνήθως, περὶ τοῦ ὀνόματος.

Vellem idem posse gloriari, quod Cyrus (Κικ. Κάτων πρεσβ. 10), ἤθελον γὰ ἠδυνάμην γὰ καυχῆσθαι περὶ τοῦ αὐτοῦ, περὶ οὗ καὶ ὁ Κῦρος. Utrumque laetor, et sine dolore corporis te fuisse et animo valuisse (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 7, 1), δι' ἐκάτερον χαίρω, διὰ καὶ ἐλεύθερος σωματικῶν πόρων ἦσο, καὶ γερραῖος τὴν ψυχὴν.

β') Καὶ εἰς ἄλλα ἔτι ῥήματα, ὧν ἡ ἔννοια ἀπαιτεῖ ὁμοιον διορισμὸν τοῦ μέτρου ἢ τῆς ἐκτάσεως· Quid prodest mentiri? τί ὠφελεῖ τὸ ψεῦδεσθαι; Callistratus in oratione sua multa invectus est in Thebanos (Κορν. ἐν βίῳ Ἑπαμ. 6), ὁ Καλλιστρατος πολλὰ ἐμέμγη ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ τοὺς Θηβαίους. Πρβ. Δ Γ. §. 229 (1).

§. 134. Μετὰ αἰτιατικῆς συντάσσονται αἱ ἐν τῷ §. 68. Β'. προθέσεις. Περὶ δὲ τῶν μετὰ αἰτιατικῆς καὶ ἀφαιρετικῆς συντασσομένων κατὰ διάφορον σημασίαν σημειωτέον·

Ἡ ἰν μετὰ αἰτιατικῆς συντασσομένη δηλοῖ τὴν πρὸς τι ἢ τὴν εἰς τὰ ἔνδον κίνησιν καὶ διεύθυνσιν· ἔτι δὲ μεταφορικὰς καὶ ὁμοίας τούτων σχέσεις· in urbem ire, in carcere conjicere. Tres pedes habere in longitudinem, in latitudinem, τρεῖς πόδας ἔχειν εὖρος, μῆκος· amor in patria, ἡ τῆς πατρίδος ἀγάπη· accipere in bonam partem, ἐπὶ καλοῦ ἐκλαμβάνειν. in speciem, κατὰ τὸ φαινόμενον· in majus celebrare, ἐπὶ μείζον ὑμνεῖν· grata lex in vulgus, ὡς πρὸς τὸ πλῆθος εὐχάριστος νόμος· multa dixi in eam sententiam, πολλὰ εἶπον τῆς αὐτῆς ἐννοίας· in tres annos, ἐπὶ τρεῖς ἔτη· In omne tempus, in perpetuum, εἰς τὸ διηνεκές· In spem futuræ multitudinis urbem munire (Λιβ. 1, 8), ἐπ' ἐλπίδι μέλλοντος πλῆθους ὀχυρόνειν τὴν πόλιν.

(1) "Ὅτε εὐτυχεῖς μάλιστα μὴ φρόνει μέγχι. Ταῦτα λυποῦμαι καὶ ταῦτα χαίρω τοῖς πολλοῖς (Δημ. 18, 292). Κῦρος Λυσάνδρῳ ἄλλα τ' ἐπιλοφρονεῖτο (Ξεν. Οἰκ. 24). Ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἐγκωμιάζουσι τὴν δικαιοσύνην (Πλάτ. Πολ. 363). Λακεδαιμόνιοι πολλὰ τὴν πόλιν ἡμῶν ἡδικήκασιν καὶ μεγάλα (Δημ. 18, 98). Θυμιάζεσθαι τὰ εἰκότα (Θουκ. 1. 38). Ἡ πόλις βραχέα ἡσθεῖσα μέγχα ζημιώσεσθαι (Θουκ.). [Ἄλλως δοτικῆ· "Ἦδομαι, χαίρω, ἄχθομαι, ἀθυμῶ, ἀγάλλομαι, ἐπαίρομαι τοῖς παροῦσι, τοῖς γεγεννημένοις. Καὶ ἐνίοτε· Ἐπὶ τῆ τῶν Ἀρκάδων τύχῃ οὐχ ἦττον τῶν Λακεδαιμονίων ἡσθησαν οἱ Θηβαῖοι. Ξεν. Ἐλ. 7, 1, 32].

Ἡ αὐτὴ μετ' ἀφαιρετικῆς συντασσομένη δηλοῖ τὴν ἐν τόπῳ στάσιν, ὑπαρξῶν ἢ ἐνέργειαν ἐν τινι πράγματι ἢ ἐπὶ τίνος τόπου γινομένην καὶ ὁμοίας τούτων σχέσεις: *in urbe esse*, ἐν τῇ πόλει διατρίβειν· *in flumine navigare*, ἐν ποταμῷ πλέειν· *in campo currere*, ἐν τῷ πεδίῳ τρέχειν· *vas in mensa ponere*, ἀγγεῖον ἐπὶ τῆς τραπέζης θέτειν· *in opere*, διαρκούσης τῆς ἐργασίας.

Σημ. Ἡ *in* μετ' ἀφαιρετικῆς προσώπου δηλοῖ, ὡς πρὸς Achilles *non talis in hoste fuit Priamo* (Βιργ. Αἰν. 2, 540), ὁ Ἀχιλλεὺς δὲν ἦτο τοιοῦτος ὡς πρὸς τὸν ἐχθρόν του Πριάμου. Καὶ παρὰ ποιηταῖς *ardere in aliquo*, φλέγεσθαι ἐνεκα γυναικός. Ἐνίοτε μὲ μίκρὰν διαφορὰν τῆς σημασίας συντάσσουσι τὰ αὐτὰ ῥήματα μετὰ τῆς *in* καὶ ἀφαιρετικῆς ἢ αἰτιατικῆς: *includere aliquem in carcerem* καὶ *in carcere*, ἔτι δὲ καὶ ἀπλῶς *carcere*, κλελεῖν ἐν τῇ φυλακῇ. Βλ. καὶ ἄλλα τινὰ ἐν τῇ Δ. Γ. §. 230.

Ἡ *sub* μετὰ αἰτιατικῆς συντασσομένη δηλοῖ τὴν ὑπὸ τι κίνησιν ἢ διεύθυνσιν πρὸς τι. *Sub scalas, se conjicere venire sub oculos*, *cadere sub sensum*. Ἐπὶ χρόνου δηλοῖ τὸ εὐθὺς μετὰ ταῦτα γινόμενον. *Sub noctem*, *sub adventum Romanorum*, *sub dies fastos*, εὐθὺς μετὰ τὰς ἐορτάς· *sub idem tempus*, ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον. Μετ' ἀφαιρετικῆς δὲ τὴν ὑπὸ τι στάσιν ἢ ὑπαρξῶν. *Sub mensa esse*, *sub oculis* Σπανίως δὲ εἶναι ἐν χρήσει ἐπὶ χρόνου. *Sub ipsa profectioe*, ἐν καιρῷ τῆς ἀναχωρήσεως.

Super συντάσσεται ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ μόνον μετ' ἀφαιρετικῆς ὑπόθεσιν σημαίνουσα. *Hac super re scribam ad te postea* (Κικ. πρὸς Ἀττ. 16, 6), περὶ τούτου θέλω σοὶ γράψαι ὕστερον. Ἄλλως δὲ αἰέποτε μετὰ αἰτιατικῆς. *Super modum*, ὑπὲρ τὸ μέτρον.

Subter (= ὑπὸ, ὑποκάτω) σπανίως καὶ μόνον παρὰ ποιηταῖς συντάσσεται μετ' ἀφαιρετικῆς, συνήθως δὲ μετὰ αἰτιατικῆς. *Subter praecordia*, ὑπὸ τὰ περικάρδια.

Σημ. Μετὰ αἰτιατικῆς ὡς προθέσεις συντάσσονται καὶ τὰ σύνθετα ἐπιρρήματα *pridie*, προτεραία, καὶ *postridie*, ἐπιούσα· παρὰ τοῖς δοκίμοις ὁμοίως εἶναι αἰέποτε μετὰ ὀνομάτων μηνῶν καὶ ἐορτῶν συνημμένα. *Pridie Idus*, τὴν παραμονὴν τῶν *Eidῶν*, *postridie Nonas*, τὴν ἐπιούσαν τῶν *Nonῶν*, *postridie ludos Apollinares*, τῇ ὑστεραία

τῶν τοῦ Ἀπόλλωνος ἀγῶνων (ἢ τῶν Ἀπολλωνίων). Συνήθως μετὰ αἰτιατικῆς, ὡς καὶ ἡ πρόθεσις *prope*, συντάσσονται τὰ *propius*, *proxime*, καὶ ποτε καὶ τὰ ἐπιθέτα τούτων ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ δοτικῆς.

§. 135. Εἰς τὰ μετὰ τῆς προθέσεως *trans* σύνθετα μεταβατικά ῥήματα *traduco*, *trajicio*, μεταβιβάζω, *transporto*, μετακομίζω, ἐκτὸς τῆς τοῦ ἀντικειμένου προστίθεται κατ' αἰτιατικὴν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου, δι' οὗ μεταβιβάζεται, ἢ εἰς ὃν μετατίθεται τι. *Hannibal copias Iberum traduxit*, ὁ Ἀρρίβας διεβίβασε τὰ στρατεύματα διὰ τοῦ Ἰβήρου. *Cæsar milites navibus flumen transportat*, ὁ Καῖσαρ μετακομίζει ναυσὶ τοὺς στρατιώτας διὰ τοῦ ποταμοῦ. λέγουσιν ὅμως ἐνίοτε καὶ *trajicere exercitum Pado*· καὶ ἄνευ τῆς τοῦ ἀντικειμένου αἰτιατικῆς *trajicere*, *transmittere flumen se trajicere in Africam*, περαιοῦσθαι εἰς τὴν Λιβύην (1).

§ 136. Τὰ πόλεων καὶ μικρῶν νήσων ὀνόματα συντασσόμενα μετὰ ῥημάτων κινήσεως σημαντικῶν καὶ τὸν ὄρον τῆς κινήσεως δηλοῦντα, τίθενται καθ' ἀπλὴν αφαιρετικὴν. *Romam ire*. *Athenas proficisci*. *Delum navigare*. *Haec via Capuam ducit*, ἡ ὁδὸς αὕτη ἄγει εἰς Καπύην. Ὅτε δὲ ἐννοοῦνται τὰ περὶ τῆς πόλεως, προστίθεται εἰς τὴν αἰτιατικὴν ἢ *ad* πρόθεσις. *Adolescentulus miles ad Capuam profectus sum* (Κικ. Κατ. πρ. 4), νέος ἀπὸ τῶν στρατιώτης εἰς Καπύην, ἢ, εἰς τὸ στρατόπεδον παρὰ τὴν Καπύην. *Tres sunt viæ ad Mutinam* (Κικ. Φιλ 12, 9), τρεῖς ὁδοὶ ἄγουσιν εἰς Μουτίνην, ὁ λόγος περὶ στρατοῦ πρὸ τῆς Μουτίνης (2).

Σημ. Προστίθεται ἡ πρόθεσις *in*, ὅτε προηγείται ἡ λέξις *urbs* ἢ *oppidum*. *Consul pervenit in oppidum Cirtam* (Σκλλ. Ἰουγ. 102), ὁ ὄπατος ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν Κίρταν· ὡσαύτως καὶ ὅτε μετὰ τὸ κύριον ὄνομα ἐπιφέρεται ἡ λέξις *urbs* ἢ *oppidum* μετὰ ἐπιθέτου.

(1) Τὸν τῆς Ἀθήνης ποταμὸν εὔ διαβητόμεθα (Πλ.). Ὑπερήνεγκαν τὸν Λευκάδιον ἰσθμὸν τὰς ναῦς (Θουκ. 3, 81).

(2) Οἱ Ἕλληνες δηλοῦσι τὴν εἰς τόπον κίνησιν ἐνίοτε δι' ἐπιρρήματος· Ἀθήνας, Ἐλευσίνας, πεδίονδε, οἶκονδε, χαμᾶζε· συνήθως δὲ ἐν μὲν τῷ περὶ λόγῳ δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς προθέσεως εἰς, πρὸς, ἐπὶ, ἐν δὲ τῇ ποιήσει πολλάκις καὶ ἄνευ προθέσεως. Δόμους στείλω ἐμοῦς. Βλ. Ἀστωπ. μικ. συντ. Κεφ. 5. §. 4.

Demaratos Corinthius contulit se Tarquinios, in urbem Etruriæ florentissimam (Κικ. πολιτ. 1, 19), Δημάρατος ὁ Κορίνθιος ἀπῆλθεν εἰς Ταρκυνίους, πόλιν τῆς Τυρρήνιας ἀχμαιοτάτην. Ὀνόματα χωρῶν ὅμως καὶ μεγάλων νήσων δέχονται τὴν πρόθεσιν in. *In Cyprum venit* ἐνίοτε δὲ καὶ μάλιστα παρὰ ποιηταῖς παραλείπεται καὶ ἐν τούτοις ἡ πρόθεσις. *Cyprum missus est. Italiam venit.* Πρβ. καὶ Δ. Γ. §. 232 σημ. δ'.

§. 137. Ὡσαύτως μεταχειρίζονται ἐπὶ κινήσεως ἄνευ προθέσεως καὶ τὰς αἰτιατικὰς *domum*, οἴκαδε, *rus*, ἀγρόνδε. *Domum reverti, rus ire*, καὶ *domos*, ὅτε σημαίνονται πολλῶν οἴκοι ἢ πατρίδες. Εἰς τὴν λέξιν *domum* προστίθεται κτητικὴ ἀντωνυμία ἢ τὸ κύριον ὄνομα κατὰ γενικὴν. *Domum meam. Domum Pompeji venisti. Domos suas discesserunt* (Κορν. Θεμιστ. 4), ἀπῆλθον ἕκαστοι εἰς τὰς ἑαυτῶν πατρίδας. Ἐνίοτε ὅμως λέγουσιν *in domum suam, in domum Pompeji*. Ἄείποτε δέχεται τὴν πρόθεσιν in ἡ αἰτιατικὴ *domum*, ὅταν συντάσσεται μετ' ἐπιθέτων. *In domum amplam et magnificam venire*, ἐρχεσθαι εἰς οἰκίαν μεγάλην καὶ λαμπράν.

§. 138. Ῥήματα καὶ ἐπίθετα καὶ ἐπιρρήματα ἐκτάσεως σημαντικὰ δέχονται τὸ μέτρον τῆς ἐκτάσεως κατ' αἰτιατικὴν. *Hasta sex pedes longa, ὄρου ἕξ πόδας μακρόν. fossa decem pedes alta, τάφρος δέκα πόδας βαθεῖα. Cæsar tridui iter processit*, ὁ Καῖσαρ τρεῖς ἡμέρας ὁδοιορίαν, ἢ τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν προέβη (1).

Τὸ δὲ τῆς ἀποστάσεως μέτρον ἐκφέρεται κατ' αἰτιατικὴν ἢ ἀφαιρετικὴν. *Abesse tridui iter*, ἀπέχειν τριῶν ἡμερῶν ὁδοιορίαν. *Aesculapii templum quinqve millibus passuum ab Epidauro distat* (Λιβ. 45, 28), ὁ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ναὸς πέντε χιλιάδας βημάτων ἀπέχει ἀπὸ τῆς Ἐπιδάουρου. Ὡσαύτως μεταχειρίζονται ἀδιαφύρωσ καὶ τὰς δύο ταύτας πτώσεις, σημαίνοντες εἰς πόσιν ἀπόστασιν γίνεται τι. *Cæsar millia passuum tria ab Helvetiorum castris castra ponit* (Κικισ. Γ. Πολ. 1, 22), ὁ Καῖσαρ στρατοπεδεύει τρεῖς

(1) Ὀνόματα ἐκτάσεως σημαντικὰ δέχονται ἐν τῇ ἑλληνικῇ τὸ μέτρον τῆς ἐκτάσεως συνήθως κατὰ γενικὴν καὶ ποτε κατ' αἰτιατικὴν. Τάφρος τριῶν ποδῶν τὸ μῆκος, καὶ τρεῖς πόδας.

χιλιάδας βήματα μακρὰν τοῦ τῶν Ἑλλετῶν στρατοπέδου. Πρβ. Δ. Γ. §. 234 β'. σημ. (2).

Σημ. Κατ' αἰτιατικὴν ἀπλὴν προστίθεται καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐτῶν εἰς τὴν λέξιν *natus*, γερωνός. *Viginti annos natus*, εἴκοσι ἐτῶν τὴν ἡλικίαν, ἢ εἴκοσι ἐτη γερωνός (1).

§. 139. Κατ' αἰτιατικὴν σημαίνεται ὁ χρόνος, ὅστις παρέρχεται διαρκούσης τινὸς πράξεως. *Pericles quadraginta annos praefuit Athenis*, ὁ Περικλῆς 40 ἔτη προέστατο τῶν Ἀθηναίων. *Annū jam audis Cratippum* (Κικ. περὶ καθ. 1, 1), ἔτος ἤδη ἀκούεις τὸν Κράτιππον (2). Ἐνίοτε προστίθεται εἰς τὴν αἰτιατικὴν ταύτην καὶ ἡ *per*, σημαίνουσα τὸ διηνεκὲς καὶ ἀδιάκοπον. *Ludi decem per dies facti sunt* (Κικ. Κατ. 3, 8), ἀγῶνες ἐπὶ δέκα ἐφεξῆς ἡμέρας ἐτελέσθησαν (3).

Σημ. Σπανίως ἀπκντᾶται παρὰ τοῖς δοκίμοις συγγραφεῦσιν ἀφαιρετικὴ ἐπὶ διαρκείας χρόνου. *Pugnatum est continenter horis quinque* (Καισ. Ἐμφ. Πολ. 1, 47), ἡ μάχη διήρκεσε πέντε ἐφεξῆς ὥρας.

§. 140. Εἰς ἐκφράσεις θυμασμοῦ καὶ λύπης ἐκφέρεται τὸ ὄνομα τοῦ προσώπου κατ' αἰτιατικὴν μετὰ ἐπιφωνήματος ἢ ἄνευ τούτου. *Heu me miserum*, ἢ ἀπλῶς, *me miserum!* ὀϊμοὶ τῶ ἀθ.λιφ. *O falacem hominum spem fragilemque fortunam!* (Κικ. περὶ ῥητ. 3, 2), ὦ τῆς ἀπατηλῆς τῶν ἀνθρώπων ἐλπίδος καὶ τῆς ἀστάτου τύχης. *Testes egregios* (εἰρωνικῶς), ἀξιόλογοι μάρτυρες!

Μετὰ τὸ ἐπιφώνημα *pro* ἐπιφέρεται κλητικὴ. *Pro, dii immortales*, ὦ πρὸς τῶν θεῶν! *Pro sacte Juppiter!* Ὁχι ὁμως καὶ ἐν τῇ

(2) Κύρος ἐξελαύνει διὰ τῆς Λυδίας σταθμοὺς τρεῖς, παρασάγγας εἴκοσι καὶ δύο (Ξεν. Ἄν. 1, 2, 5). Βασιλεὺς τε καὶ οἱ Ἕλληνες διέσχον ἀλλήλων ὡς τριάκοντα στάδια (Ξεν. Ἄν. 1, 2, 4). Θρασύβουλος ἔθετο τὰ ὄπλα ὅσον τρεῖς στάδια ἀπὸ τῶν φρουρῶν (Ξεν. Ἑλλ. 2, 4, 5).

(1) Οὐπω εἴκοσι ἐτη γεγονώς (Ξεν. Ἀπομ. 3, 6, 1).

(2) Οἱ τῶν Περσῶν ἐφθβοὶ δέκα ἔτη, ἀφ' οὗ ἂν ἐκ παίδων ἐξέλθωσι, κοιμῶνται περὶ τὰ ἀρχεῖα (Ξεν. Κ. Π. 1, 2, 9).

(3) Διὰ παντός τοῦ χρόνου (Λυσ. 7, 8). Παρὰ πάντα τὸν πόλεμον. Βλ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. Σ', §. 7 καὶ 15.

φράσει τούτη· Pro deum (pro hominum, ἢ deum atque hominum) fidem, πρὸς θεῶν καὶ ἀνθρώπων. Ἔτι δὲ καὶ μετὰ τὸ οὐ πολλάκις. O fortunate adolescens, qui tuae virtutis Homerum praeconem inveneris! (Κικ. ὑπὲρ Ἀρχ. 10), ὦ μακάριε νέε, ὅστις εἶδες τῆς σῆς ἀρετῆς κήρυκα τὸν Ὅμηρον! Μετὰ δὲ τὰ heī καὶ vae ἐπιφέρεται τὸ πρόσωπον κατὰ δοτικὴν. Hei mihi, οἶμοι. Vae tergo meo, φεῦ τοῦ νότου μου.

Ἄλλας τινὰς σπανιωτέρας καὶ ποιητικὰς συντάξεις τῆς αἰτιατικῆς βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. ἀπὸ §. 237 κ. ε.

Περὶ τῆς Κλητικῆς.

§. 141. Ἡ κλητικὴ παρεμβάλλεται ἀσυνδέτως εἰς τὸν λόγον. Vos, o Calliope, precor, aspirate canenti (Βιργ. Αἰν. 9, 525), Ὑμεῖς, ὦ Καλλιόπη (μετὰ τῶν ἀδελφῶν σου), ἐπιπνεύσατέ μοι ἄδοντι, ἱκετεύω. Τὸ ἐπιφώνημα οὐδέποτε προστίθεται ἐν πεζῷ λόγῳ εἰς ἀγορεύσεις καὶ ἐπικλήσεις. Credo ego vos, judices, mirari, νομίζω, ὅτι ὑμεῖς, ὦ δικασταί, θαυμάζετε· ἀλλὰ μόνον εἰς ἐκφράσεις θαυμασμοῦ, χαρᾶς καὶ ὀργῆς. O dii boni, quid est in hominis vita diu (Κικ. Κάτων πρεσβ. 19), ὦ θεοί, τί πολυχρόνιον ὑπάρχει ἐν τῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων. O tenebrae, o lutum, o sordes, o paterni generis oblite (Κικ. κατὰ Πείσ. 26), ὦ σκότος, ὦ βόρβορος, ὦ ῥύπος, ὦ ἐπιλήσιμων τοῦ πατρῶου γένους. Καὶ εἰς τὴν κλητικὴν, ὡς εἰς τὰς λοιπὰς πτώσεις, προστίθενται καὶ ἕτεροι προσδιορισμοί. Primā dicte mihi, summā dicende camenā, Maecenas (Ὄρατ. Ἐπιστ. 1, 1), Μαικήνα, ὄν ἐν τῷ πρώτῳ ἄσματί μου ὑμνήσα καὶ ἐν τῷ τελευταίῳ θέλω ὑμῆσει.

Σημ. Εἰς ἀρχαῖον ὕφος καὶ παρὰ ποιηταῖς εὔρηται ὀνομαστικὴ ἀντὶ κλητικῆς. Alme filius Majae (Ὄρατ. ἐν Ὠδ. 1, 2, 43), τρόφιμε τῆς Μαίας νιέ· Audi tu, populus Albanus (Λιβ. 1, 24), ἄκουσον, Ἀλβανέ λαέ. Ἡ κλητικὴ τίθεται συνήθως ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ μετὰ μίαν ἢ πλείους λέξεις. Qvovsqve tandem abutere, Catilina, patientia nostra? ἀλλὰ καὶ ἐν ἀρχῇ εἰς σφοδρὰς ἐκφράσεις ψυχικῆς διχθέσεως. O mi Attice vereor (Κικ. πρὸς Ἀττ. 14, 12), ὦ Ἀττικέ μου φοβοῦμαι. Ἔτι δὲ καὶ εἰς ἐκφράσεις τιμῆς, σεβασμοῦ.

Rex Bocche! magna nobis lætitia est (Σαλλ. Ιουγ. 102), Βασίλειϋ Βόκχε, μεγάληως χαίρομεν.

Περὶ τῆς Ἀφαιρετικῆς.

§. 142. Κατ' ἀφαιρετικὴν ἐκφέρεται τὸ μέρος, ὅπερ ἀφορᾷ ἢ κατὰ τοῦ ὑποκειμένου κατηγορουμένη ποιότητος ἢ ιδιότητος. Aeger pedibus, τοὺς πόδας πάσγων· natione Gallus, Γάλλος τὸ γένος. Specie urbs libera est, re verā omniā ad nutum Romanorum fiunt (Λίβ. 35, 31), κατὰ μὲν τὸ φαιρόμενον εἶναι ἐλευθέρη ἢ πόλις, ἀληθῶς ὅμως πάντα πράττονται κατὰ τὰ νεύματα τῶν Ῥωμαίων (1).

Σημ. Τὸ μέρος τοῦτο, ἂν μὲν ἦναι τι ἐκτὸς τοῦ ὑποκειμένου, σχεῖσιν δ' ἔχον πρὸς αὐτὸ, ἐκφέρεται κατ' αἰτιατικὴν μετὰ τῆς ad προθέσεως. Accusare multos quum periculosum est, tum sordidum ad famam (Κικ. περὶ καθ. 2, 14), τὸ πολλοὺς κατηγορεῖν καὶ κινδυνῶδες εἶναι καὶ ἀγερὲς ὡς πρὸς τὴν φήμην (2). Ἐνίοτε δὲ καὶ κατ' ἀφαιρετικὴν, ὅταν ἦναι ὁ λόγος περὶ τῆς θέσεως ἢ καταστάσεως προσώπου ἢ πράγματος ὡς πρὸς τι. Caesar metuebat ne a re frumentaria laboraret (Καισ. Γ. Πόλ. 7, 10), ὁ Καῖσαρ ἐφοβεῖτο μὴ ἔλθῃ εἰς ἀπορίαν ὡς πρὸς τὰς τροφάς (τροφῶν).

§. 143. Τὸ ὄργανον ἢ μέσον, δι' οὗ ἐκτελεῖται τι, σημαίνεται διὰ τῆς ἀφαιρετικῆς, ἥτις ὀργανικὴ (instrumentalis) διὰ τοῦτο καλεῖται. Secūri aliquem percutere, πελέκει ἀποκεφαλίζει τινά. Britanni lacte et carne vivunt, οἱ Βρετανοὶ ἀπὸ γάλακτος καὶ κρέατος ζῶσι. Lege Iulia Latini civitatem Romanam consecuti sunt, διὰ τοῦ Ἰουλείου νόμου ἔτυχον οἱ Λατῖνοι τῆς Ῥωμαϊκῆς ἰσοπολιτείας (3).

(1) Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ς'. § 21. Ἄλγειν τὸν δάκτυλον, τὰ ὄμματα κάμνειν τοὺς πόδας. Δίκαιος τὸν τρόπον. Ξένον ἄγομεν τὸ μὲν γένος ἐξ Ἑλλάδας, ἑταῖρον δὲ τῶν ἀμφὶ Χαρμίδην (Πλ. Σοφ. 215). Ἄπειροι τὸ πλῆθος. Ἐξακόσιοι τὸν ἀριθμόν. Εἶ ἔχω τὰ κατὰ τὸ σῶμα.

Ἔτι δὲ καὶ δοτικῆ ἐνίοτε· Γένει Ἑλλην. φύσει κακός· ἡλικία νέος· Ἐργῶ, τῶ ὄντι, λόγω, τῇ ἀληθείᾳ. Τὸ πράττειν τοῦ λέγειν ὑστερον ὄν τῇ τάξει, πρότερον τῇ δυνάμει ἐστίν. Δημ. 3. 15). Πόλις Θάψακος ὀνόματι, καὶ ὄνομα.

(2) Καθαρὸς καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν (Πλ. Κρατ. 405).

(3) Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ς' §. 24. Βάλλειν τινὰ λίθοις, ξίφει. Πολέμῳ

Σημ. α. Ἡ ἐν τῷ παθητικῷ ὀργανικῇ ἀφαιρετικῇ τρέπεται ἐν τῷ ἐνεργητικῷ εἰς ὀνομαστικὴν, τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον σημαίνουσιν. *Dei providentiā mundus regitur*, διὰ τῆς τοῦ θεοῦ προνοίας κυβερνάται ὁ κόσμος. *Dei providentiā mundum regit*, ἡ τοῦ θεοῦ πρόνοια κλπ. Τότε δὲ μόνον ἐκφέρεται ἐν τῷ παθητικῷ τὸ πρᾶγμα ὡς ἐνεργοῦν ὑποκείμενον κατ' ἀφαιρετικὴν μετὰ τῆς *ab* ἀντὶ ἀπλῆς ἀφαιρετικῆς ὀργανικῆς, ὅταν ἐκλαμβάνηται ὡς πρόσωπον. *Non est consentaneum, qvi metu non frangatur, eum frangi cupiditate, nec, qvi invictum se a labore præstiterit, vinci a voluptate* (Κικ. περὶ καθ. I, 20), δὲν εἶναι εὐλογον, ὁ μὴ ὑπὸ τοῦ φόβου καταβαλλόμενος, καὶ καταβάλλεται ὑπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν, οὐδὲ ὁ ὑπὸ τῶν πόρων ἀήττητος δειχθεὶς, καὶ ἠττάται ὑπὸ τῶν ἡδονῶν.

Σημ. β'. Ὅταν τὸ ὄργανον, δι' οὗ τι ἐκτελεῖται, ἦναι ἐρψυχον καὶ λογικόν, τότε ἐκφέρεται τοῦτο διὰ τῆς *per* μετὰ αἰτιατικῆς. *Augustus per legatos suos bellum administrabat*, ὁ Αὐγουστος διὰ τῶν ἰδίων πρεσβευτῶν διώκει τὸν πόλεμον· ἀλλὰ καὶ τὸ πρόσωπον αὐτὸ ἐκφέρεται κατ' ἀφαιρετικὴν ἀπλῆν, ὅταν ἐκλαμβάνηται ὡς πρᾶγμα ἢ ὡς ὄργανον ἀπλῶς. *Jacent suis testibus* (Κικ. ὑπὲρ Μιλ. 18), ἠττήθησαν διὰ τῶν ἰδίων μαρτύρων.

Σημ. γ'. Ἀφαιρετικὴ τοῦ ὀργάνου εἶναι καὶ ἡ ἐν ταῖς φράσεσι ταύταις· *extollere aliquem honoribus*, ἐξαιρεῖν τιὰ τιμαῖς, ἢ προβιβάζειν τιὰ εἰς ἀρχάς· *erudire aliquem artibus et disciplinis*, παιδεύειν τιὰ τέχνας καὶ ἐπιστήμας· ἐνότις δὲ καὶ *erudire aliquem in jure civili*. Πρβ. Δ. Γ. §. 254 μετὰ τῶν σημ.

§. 144. Διὰ τῆς ἀφαιρετικῆς σημαίνεται πρὸς τοῦτοις ἡ ἀφορμὴ ἢ ἡ αἰτία, ἔνεκα τῆς ὁποίας ἢ δι' ἣν γίνεταί τι (*ablativus causae moventis*). *Multi homines officia deserunt molliā animi* (Κικ. περὶ Τέλ. I, 10), πολλοὶ δὲν ἐκτελοῦσι τὸ καθήκον ἀπὸ ἀσθέρειαν ψυχῆς. *Quod benevolentia fit, id odio factum criminariis* (Κικ. Ῥωσκ. Ἄμ. 15), ὅτι ἐννοία γίνεταί, κατηγορεῖς ὡς ὑπὸ μίσους γε-

χώρα προσκτάται. Ἄνθρωπος ἀβουλοῦς ἠδοναῖς θηρεύεται. Διὰ τίνος τῶν τοῦ σώματος τῆ ψυχῆ αἰσθανόμεθα; Πλατ.—Ζῆν ἀπὸ λείας. Ἀπὸ τῶν χρημάτων στρατεύμα συλλέγειν (Ξεν. Ἄν. 2, 6, 5). Ἀπὸ διακοσίων νηῶν καὶ χιλίων τελάντων καταπολεμεῖν τινα (Ἰσοκρ. Ἄντιδ. 411).

νόμενον. Servius Tullius regnare cœpit non jussu, sed voluntate atqve consensu civium (Κικ. Πολ. 2,21), ὁ Σέρβιος Τύλλιος ἐβασίλευσεν ὄχι ἐπιταγῆ, ἀλλὰ θελήσει καὶ κοινῇ τῶν πολιτῶν γνώμῃ. Τὸ αὐτὸ σημαίνεται καὶ διὰ τῶν ἀφαιρετικῶν *permissu*, ἀδεία, *hortatu alicujus facere aliquid*, παραινέσει, συμβουλή τινος *πράττειν τι* καὶ δι' ἄλλων τοιούτων λέξεων κατ' ἀφαιρετικὴν μόνον ἐν χρῆσει οὐσῶν, περὶ ὧν βλ. §. 23 ἐν τέλει (1).

Σημ. α'. Τὸ οὖ ἕνεκα κωλύεται ἢ ἐμποδίζεται νὰ γείνη τι ἐκφέρεται διὰ τῆς *præ* καὶ ἀφαιρετικῆς. *Prae mœrore*, ἀπὸ τῆς θλίψεως, *præ lacrimis loqui non possum*, ἀπὸ τῶν δακρύων δὲν δύναμαι νὰ λαλήσω. Σημειωτέα καὶ αἱ φράσεις· *Per me licet*, ἔξεστιν ἐμοῦ ἕνεκα· *qui per aetatem poterant*, οἱ διὰ τὴν ἡλικίαν *δυνάμενοι*· *meā sententiā*, ἐμῆ γνώμη, *meo judicio*, κατ' ἐμὴν κρίσιν. Πρὸς Δ. Γ. §. 255.

Σημ. β'. Αἱ τὴν αἰτίαν δηλοῦσαι ἀφαιρετικαὶ *causā*, ἕνεκα, καὶ *gratiā*, χάριν, συντάσσονται μετὰ γενικῆς ἢ κτητικῆς ἀντωνυμίας προτιθεμένης αὐτῶν συνήθως κατὰ τὰ ἐν §. 118 σημ. ῥηθέντα. *Reipublicae causa accusare aliquem*, τῆς πόλεως ἕνεκα κατηγορεῖν τινος. Πρὸς Δ. Γ. §. 256.

Σημ. γ'. Τὴν αἰτίαν σημαίνουνσι πρὸς τούτοις καὶ διὰ τῶν λέξεων *eā de causā*, ἢ ἀπλῶς *eā causā* (*justis causis*), *eā gratiā*· καὶ διὰ τῶν προθέσεων *ob*, *propter*. *Non tam ob recentia ulla merita, quam originum memoriā* (Λιβ. 38, 39), ὄχι τοσοῦτον διὰ νέας ἐκδουλεύσεις, ὅσον διὰ τὴν μνήμην τῆς καταγωγῆς.

§. 145. Ἡ ἀφαιρετικὴ οὐσιαστικῶ μετὰ ἐπιθέτου δηλοῖ τὸν τρόπον, καθ' ὃν γίνεται τι, ἢ τὰ περιστατικὰ τὰ παρακολουθοῦντα τὴν πρᾶξιν, διὸ καὶ τροπικὴ ἀφαιρετικὴ καλεῖται (*ablativus modi*).

(1) Βλ. Ἄσωπ. μικ. συντ. Κεφ. Γ'. §. 23. Οἱ ξύμμαχοι τῷ Παυσανίῳ ἔχθει παρ' Ἀθηναίους μετετάξαντο. Θουκ. Περικλῆς τοὺς Ἀθηναίους ὕβρει θαρσοῦντας κατέπλησεν ἐπὶ τὸ φοβεῖσθαι. Θουκ. Ὅποσα ἀγνοία οἱ ἄνθρωποι ἰξαρμαρτάνουσι, πάντα ἀκούσια ταῦτ' ἐγὼ νομίζω. Ξεν. Μέλητος τὴν γραφὴν ταύτην ὕβρει τινὶ καὶ ἀκολασία καὶ νεότητι γράψασθαι δοκῶ (Πλ. Ἀπολ. 26). Ἔτι δὲ καὶ διὰ τῆς ὅ πὸ μετὰ γενικῆς· Ὑφ' ἡδονῆς ὑπὸ λύπης ὕβριζει· καὶ τῆς διὰ μετὰ αἰτιατικῆς. Οἱ Ἀθηναῖοι διὰ Περικλέα βελτιοῦς γεγονέναι, Πλάτ.

Miltiades summa æquitate res Chersonēsi constituit (Κορν. Μιλτ. 2), ὁ Μιλτιάδης μερίστη ἐπιεικείᾳ τὰ ἐν Χερσονήσῳ διέταξεν. Deos pura, integra, incorrupta et mente et voce venerari debemus (Κικ. περὶ φύσ. θ. 2, 28), τοὺς θεοὺς ὀφείλομεν γὰρ λατρεύωμεν καθαρῶ, ἀκεραίᾳ, ἀδιαφθόρῳ καὶ διαροίᾳ καὶ φωνῇ. Ire agmine quadrato, πορεύεσθαι μὲ στρατὸν παρατεταγμένον ἐν σχήματι τετραγώνου. Obvius fit Miloni Clodius, expeditus, in eqno, nulla rheda, nullis impedimentis (Κικ. ὑπὲρ Μιλ. 10), συναρτᾷ τὸν Μίλωντα ὁ Κλωδιος, εὐζωρος ἢ ψιλός, ἔφιππος, ἄνευ ὀχήματος, ἄνευ σκευῶν. Οὕτω λέγουσι καὶ nullo ordine, οὐδεμιᾷ τάξει. Πολλάκις ὅμως προσθέτουσιν εἰς τὴν ἀφαιρετικὴν ταύτην τὴν πρόθεσιν cum, ὅταν ἦναι ὁ λόγος περὶ τοῦ παρακολουθοῦντος τὴν πράξιν ἢ περὶ ἐξωτερικῶν περιστατικῶν. Magno studio aliquem adjuvare, μεγάλη σπουδῇ βοηθεῖν τινί καὶ cum magno studio adesse (Κικ. ὑπὲρ τοῦ Μαν. νόμ. 24), μὲ μεγάλην σπουδὴν παρίστασθαι Romani cum magno gaudio Horatium accipiunt (Λιβ. 1, 25), οἱ Ῥωμαῖοι μὲ μεγάλην χαρὰν ὑποδέχονται τὸν Ὁράτιον (1).

Σημ. α'. Οὐδέποτε προστίθεται ἡ cum εἰς οὐσιαστικά, τρόπον (ὡς τὰ modo, ritu, more, ratione, consuetudine), διάθεσιν καὶ σκοπὸν (hac mente, hoc consilio, æqvo animo fero), ἢ συνθήκην (ea conditione, ea lege) σημαίνοντα· ὡσαύτως οὐδὲ ἔταν ἦναι ὁ λόγος περὶ μερῶν τοῦ σώματος, nudo capite incedere, γυμνῇ κεφαλῇ βαδίξειν (2).

Σημ. β'. Ὅτε τὸ ὄνομα τοῦ παρακολουθοῦντος τὴν πράξιν ἐκφέρεται καθ' ἑαυτὸ ἄνευ ἐπιθέτου, τότε δέχεται τὴν πρόθεσιν cum. Cum cura scribere, μετ' ἐπιμελείας γράφειν. Πολλάκις ὅμως ἀπαντῶνται καὶ ἄνευ τῆς cum πολλαὶ ἀφαιρετικαὶ τοιαῦται, ἐπιρρήματικὴν σημασίαν ἔχουσαι· ὡς αἱ ordine, τακτικῶς, jure, δικαίως,

(1) Βλ. Ἄσωπ. μικ. συντ. Κεφ. Γ'. §. 14. Δρόμῳ ἠπήγοντο πρὸς τὴν γέφυραν. Θουκ. Οὐδὲν γνώμη ἀλλὰ τύχη πάντα πράττεις. Ξεν. Θυμῶ καὶ ῥώμῃ τὸ πλεόν ἐναυμάχουν ἢ ἐπιστήμῃ. Θουκ. Πάνυ σπουδῇ ἔλαβε τὰς βίβλους. Πλ.

(2) Τῷ τρόπῳ γίγνου φιλοπροσήγορος, τῷ δὲ λόγῳ εὐπροσήγορος (Ἰσοκ. Δημων). Παντὶ τρόπῳ πειρᾶσθαι. Ἐνλοτε καὶ κατ' αἰτιατικὴν. Τοῦτον τὸν τρόπον πράξας, ὄλου τοῦ πράγματος ἀπαλλάξομαι (Δήμ. 30, 22).

silentio, σιωπῇ, σιωπηλῶς, **vi**, βία, βιαίως (ἄλλας πολλὰς βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 257 σημ. β'). ἔτι δὲ καὶ αἰτιατικὰ μετὰ τῆς **per** ἀντὶ ἐπιρρήμάτων τροπικῶν· **per vim**, βιαίως· **per litteras**, ἐγγράφως. **Per scelus et latrocinium aliquid auferre** (Κικ. Βέρρ. 1, 21), κακούργως καὶ ληστρικῶς ἀφαιρεῖν τι (1).

Σημ. γ'. Ὅ,τι φέρει τις μεθ' ἑαυτοῦ (πλὴν τῶν ἐνδυμάτων) τίθεται κατ' ἀφαιρετικὴν μετὰ τῆς **cum**. **Servus comprehensus est cum gladio**, ὁ δοῦλος συνελήφθη φέρων ξίφος (2).

Σημ. δ'. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ αἱ φράσεις **pace alicujus** καὶ **bona venia alicujus dicere**, μὲ τὴν ἀδειάν τινος λέγειν· **periculo alicujus facere**, μὲ κίνδυνόν τινος πράττειν· **alicujus auspiciis, imperio, ductu rem gerere**, ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τινος ἐκτελεῖν τι **simulatione** (ἢ **specie**) **timoris cedere**, ὑποχωρεῖν προσοχήματι φόβου· **obsidum nomine**, λόγῳ ἢ ὀνόματι ὀμήρων. Βλ. καὶ ἄλλας ἐν τῇ Δ. Γ. §. 257 σημ. ε'.

§. 146. Κατ' ἀφαιρετικὴν ἐκφέρεται καὶ τὸ ὄνομα, τὸ σημαῖνον τὴν ἀξίαν ἢ τιμὴν, εἰς ἣν πωλεῖται ἢ ἀγοράζεται τι. **Eriphyle auro viri vitam vendidit**, ἡ Ἐριφύλη χρυσοῦ ἐπώλησε τὴν ζωὴν τοῦ ἀνδρός. **Prædium emitur centum millibus nummum**, τὸ κτήμα ἀγοράζεται 100,000 σεστερτίων. **Cælius habitat triginta millibus** (Κικ. ὑπὲρ Καιλ. 7), ὁ Καίλιος κατοικεῖ οἰκίαν 30,000. **Apolonium mercede docebat**, ὁ Ἀπολλώνιος ἐδίδασκεν ἐπὶ μισθῷ (3).

Σημ. Ὅταν δὲ τὸ ποσὸν τῆς τιμῆς δὲν ὀρίζηται ἀκριβῶς, ἀλλὰ λέγεται ἀορίσως αὐτὴ ὡς μικρὰ ἢ μεγάλη, τότε μεταχειρίζονται τὰς γενικὰς **tanti, magni** κττ. περὶ ὧν εἴρηται ἐν §. 115. Λέγουσι πρὸς

(1) Ἐπλεῖ μετὰ δέκα τριήρων. Ξεν. Ἡλθον Πέρσαι παμπληθεῖ στόλῳ, ὡς ἀφανισθῆναι τὰς Ἀθήνας. Ξεν. Ἐπλεον ξὺν παντὶ τῷ στρατεύματι ἐπὶ Σελινούντος. Θουκ.—Ὀὐδενὶ κόσμῳ εἰσπίπτειν (Θουκ. 7, 84). Βία ἐπιέναι, κραυγῇ πολλῇ ἐπιέναι (Ξεν. Ἄν. 1, 7, 4).

(2) Ἐζέπετο τῷ λοχαγῷ ξὺν αὐτῷ τῷ θώρακι καὶ τῇ κοπίδι. Ξεν. Εἶπεν ἦκειν εἰς τὰς τάξεις αὐτοῖς στεφάνοις. Ξεν.

(3) Καὶ οἱ Ἕλληνες Πωλεῖν ἀργυρίου. Τὴν σοφίαν ἀργυρίου τῷ βουλομένῳ πωλεῖν. Ξεν. Ὑποτιθέναι πέντε μνῶν. Μισθοῦ Τιμοκράτης νόμους εἰσφέρει (Δημ. 24, 66). Πρὸς καὶ Ἀσωπ. μικρ. συντ. Κερ. ζ'. §. 18.

τούτοις mutare, commutare, permutare aliquid aliq̄vā re, ἀνταλλάσσειν τί τινος· καὶ commutare aliquid cum aliq̄vo, ἀντί τινος(1).

§. 147. Ἀφαιρετικῆ συντάσσονται τὰ πλησμονῆν, ἀφθονίαν καὶ προμῆθειαν δηλοῦντα ῥήματα (ablativus copiae). Τοιαῦτα εἶναι τὰ abundo, εὐπορῶ, affluo, ἔχω ἀφθονίαν, scateo, βρῦω, γέμω, instruo, προμηθεύω, orno, κοσμῶ, afficio, περιβάλλω, dignor, ἀξιῶ, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ἃ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 259. Τὰ impleo καὶ compleo, πληροῶ, συντάσσονται ἐνίοτε καὶ γενικῇ· implere hostem fugae et formidinis (Λιβ. 10, 14), τὸν ἐχθρὸν φόβου καὶ φυχῆς πληροῦν (2).

Σημ. Τινὰ τούτων συντάσσονται μὲ ἀφαιρετικὴν πράγματος καὶ αἰτιατικὴν προσώπου, ἢ μὲ δοτικὴν προσώπου καὶ αἰτιατικὴν πράγματος· οἷον, donare aliquem annulo aureo, δωροῦμαι τινα χρυσῶ δακτυλίδι· donare adjutoribus suis multa, δωρεῖσθαι τοῖς ἐπικούροις πο.λλά. Τοιαῦτα ῥήματα εἶναι τὰ dono, δωροῦμαι, circumdo (urbem muris ἢ mures urbi), περικυκλώω, adspergo, ραίνω, περιάπτω, induo, ἐνδύω, misceo, μιγνύω καὶ ἕτερα τινά, ἃ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 259 (3).

§. 148. Ἀφαιρετικῆ συντάσσονται καὶ τὰ ἔλλειψιν (ἀμετάβατα), καὶ στέρησιν (μεταβατικά) σημαίνοντα (ablativus inopiae)· careo, στεροῦμαι, vaco, εἶμαι κενός, egeo, ἔχω χρείαν, indigeo, εἶμαι ἄπορος, orbo, ὀρφαρίζω, στερῶ, privo, στερῶ, spolio, σολῶ, fraudo, ἀπατῶ, rudo, γυμνῶ. (Τὰ egeo καὶ indigeo συντάσσονται ἐνίοτε καὶ γενικῇ). Ὡσαύτως συντάσσονται μετ' ἀφαιρετικῆς καὶ τὸ invidio (alicui aliq̄va re), φθονῶ, interdico (alicui aliq̄va re), κωλύω, σπανιώτατα δ' εὐρηγνται ταῦτα αἰτιατικῆ συντασσόμενα.

§. 149. Ἔτι δὲ καὶ τὰ ἀπομακρύνεσθαι, ἀπέχειν, ἐλευθεροῦν, ἀ-

(1) Χρυσῶ χαλκείων διαμείβεσθαι νοεῖς (Πλάτ.). Ἀλλάξασθαι τινός τι· καὶ ἀλλάξασθαι νόμισμα ἀντί νομίσματος. Ἄσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ΙΑ'. §. 10.

(2) Τὰ τοιαῦτα γενικῇ συντάσσονται παρ' Ἑλλήσιν· ὡς τὰ πίμπλημι, πληρῶ, πλήθω, γέμω, εὐπορῶ, πλουτῶ. κ. ἄ. τ. Βλέπε Ἄσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ΙΑ'. §. 2. Ὡσαύτως καὶ τὰ στέρησιν ἢ ἔλλειψιν σημαίνοντα.

(3) Τὰ ἀγαθὰ διδόναι τοῖς δικαίοις. Δῶρα τῷ θεῷ φέρειν. Πλειῶ παρ' Ἄσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ΙΑ'. §. 4.

πολύειν, κωλύειν σημαίνοντα ῥήματα δέχονται κατ' ἀφαιρετικὴν τὸ ἀφ' οὗ τις ἀπέχει, ἐλευθεροῦται κ. ἔ. Τοιαῦτα εἶναι τὰ *abstineo*, *desisto*, ἀπέχω, *libero*, ἐλευθερῶ, *solvo*, ἀπολύω, *levo*, ἀνακουφίζω, *exonero*, ἀποκουφίζω, *arceo*, εἴργω, *prohibeo*, κωλύω, *excludo*, ἀποκλείω. Τινὰ τούτων ὅμως δέχονται τὴν *ab* πρόθεσιν μετὰ ἀφαιρετικῆς *abstinere a vitiis* *excludere aliquem a republica*, ἀποκλείειν τινὰ τῆς πόλεως. Τὸ *libero* ὅμως σπανίως συντάσσεται μὲ τὴν *ab*· τὰ δὲ *levo*, *exonero*, *exsolvo* οὐδέποτε. Πρβ. Δ. Γ. §. 251 (1).

Τὰ δὲ βιαίαν ἀπομάχρυνσιν ἀπὸ τόπου σημαίνοντα ἐνίοτε μὲν συντάσσονται μὲ ἀφαιρετικὴν, συνήθως ὅμως μετὰ τῶν προθέσεων *ab*, *de*, *ex*. *Depellere hostem loco* (καὶ *e loco*, *ex urbe*), ἐκβάλλω τὸν ἐχθρὸν ἀπὸ τῆς θέσεως. Ὡσαύτως καὶ τὸ *cedo* ἐνίοτε· *dedeco loco*, *vita* καὶ *e loco*, *de vita*, ἀποχωρῶ ἀπὸ τοῦ τόπου, ἀπὸ τοῦ βίου· καὶ τὸ *abeo*, ἐξέρχομαι, παραιτοῦμαι (*magistratu* τῆς ἀρχῆς) (2).

Τὰ *exeo*, *egredior*, ἐξέρχομαι, *ejicio*, ἐκβάλλω, σπανίως συντάσσονται μεθ' ἀπλῆς ἀφαιρετικῆς· τὸ δὲ *consto*, συνίσταμαι, συνήθως μετὰ τῆς *ex*. *Ex animo et corpore constamus*, ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος συνιστάμεθα. Πρβ. Δ. Γ. §. 263.

§. 150. Τὰ ῥήματα *gaudeo*, χαίρω, *laetor*, ἀγάλλομαι, *glorior*, κυχῶμαι, *doleo*, λυποῦμαι, *maereo*, θρηνῶ, *fido*, confido, ἐμπιστεύομαι, συντάσσονται ἀφαιρετικῆ, δηλούση τὸ περὶ οὗ ἢ χαρὰ, ἢ ἀγαλλίασις κτλ. Ἀλλὰ τὸ *fido* καὶ *confido* συντάσσονται καὶ δοτικῆ· τὸ δὲ *doleo*, καὶ αἰτιατικῆ κατὰ τὸν §. 135. Τὸ δὲ *glorior* δέχεται καὶ τὴν πρόθεσιν *de* ἢ *in* μετὰ τῆς ἀφαιρετικῆς (3).

Ὡσαύτως ἀφαιρετικῆ συντάσσονται καὶ τὰ *utor*, χρῶμαι, *abutor*, καταχρῶμαι, *fruor*, ἀπολαμβάνω, *fungor*, ἐκτελῶ, χρημα-

(1) Ἐν τῇ ἑλληνικῇ τὰ τοιαῦτα γενικῆ συντάσσονται· καὶ ποτε μὲ τὴν πρόθεσιν ἀπὸ καὶ ἐξ. Βλ. Ἄσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ΙΑ'. §. 2.

(2) Καὶ οἱ Ἕλληνες συντάσσουσι ταῦτα ἐνίοτε μὲ τὴν ἀπὸ ἢ ἐξ πρόθεσιν. Ἡ ψυχὴ ἀπὸ τοῦ σώματος χωρίζεται. Ἀπαλλάττειν τινὰ ἐκ πόνων. Ἐλευθεροῦν τινὰ ἀπὸ τῶν Μήδων.

(3) Περὶ τῆς συντάξεως τούτων παρ' Ἑλλήσι βλ. ἀνωτέρω § 133 τὴν ὑποσημείωσιν. Ἐπαίρομαι τοῖς παροῦσιν. Ἡδομαι ἐπὶ τινι. Ἐπαιρόμενος ἢ πλούτιον ἢ ἰσχὺς ἢ ἄλλω τῷ τριούτῳ (Πλ. Πολ. 434).

τίζω, potior, καταλαμβάνω, vescor, τρέφομαι. Τὸ potior ὁμῶς συντάσσεται καὶ γενικῆ ἐνίστε: potiri rerum, καταλαμβάνειν τὴν ἀρχήν. Πρβ. καὶ Δ. Γ. §. 264 κ. εἰ (1).

§. 151. Τὸ opus est (ἔστι χρεία, ἀνάγκη) δέχεται κατ' ὀνομαστικὴν εἰς οἰονδήποτε γένος καὶ ἀριθμὸν τὸ οὐ ἔστιν ἀνάγκη. **Dux nobis** (δοτ.) **et auctor opus est** (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 2, 6), ἡγεμόνος καὶ ὁδηγοῦ δεόμεθα. **Exempla multa opus sunt** (ὁ αὐτὸς περὶ Εὐρεσ. 2, 19), πολλῶν παραδειγμάτων εἶναι χρεία ἢ κατ' ἀφαιρετικὴν, ὅτε τὸ opus est ἐκλαμβάνεται ὡς ἀπρόσωπος φράσις. **Praesidio opus est**, φρουρᾶς ἔστι χρεία. **Quid opus est verbis?** τίς ἡ χρεία λέξεων; Οὕτως ἀπροσώπως συντάσσουν μετ' ἀφαιρετικῆς καὶ τὴν φράσιν **usus est**. **Viginti usus est minis**, εἴκοσι μινῶν ἔστι χρεία καὶ ἀπλῶς **si usus est**, ἐὰν ἦναι ἀναγκαῖον.

Σημ. Τὸ opus est συντάσσεται ἐνίστε μετ' ἀπαρεμφάτου. **Quid opus est maturare?** τίς ἡ ἀνάγκη νὰ σπεύδωμεν; **Opus est Hirtium conveniri**, εἶναι ἀνάγκη συνδιαλέξεως μετὰ τοῦ Ἰρτίου καὶ ἐνίστε μετὰ μετοχῆς. **Opus est maturato** (Λιβ. 1, 58). **Opus est Hirtio convento**, δεῖ εἰς λόγους τῷ Ἰρτίῳ ἐλθεῖν.

§. 152. Ἀφαιρετικῆ συντάσσονται καὶ τὰ ῥήματα **assvesco**, ἐθίζομαι (labore), **adsvefacio**, ἐθίζω, **sto**, ἐμμένω σταθερὸς, **facio** καὶ **fit**. **Quid facies hoc homine?** τί θέλεις κάμει τὸν ἄνθρωπον τοῦτον; **Quid fiet nave?** τί γενήσεται μετ' τὸ πλοῖον; Ἀλλὰ λέγουσι καὶ **Quid facies huic homini**. **Quid fiet de militibus**. **Consul refert, quid de iis fieri placeat, qui in custodiam traditi sunt** (Σαλλ. Κατ. 50), ὁ ἕπατος ἐρωτᾷ τὴν Σύγκλητον, τί αὕτη ἐγκρίνει νὰ πάθωσιν οἱ ἐν φυλακῇ παραδοθέντες.

§. 153. Πολλὰ ἐπίθετα, συγγενῆ κατὰ τὴν σημασίαν τῶν ἐν §. 147—8. ῥημάτων, συντάσσονται ἀφαιρετικῆ. Τοιαῦτα εἶναι (2)·

1) Τὰ πληρωτικὰ, ἤτοι τὰ πλησμονὴν ἢ ἀφθονίαν δηλοῦντα· ὡς, **praeditus**, προικισμένος, **onustus**, πεφορτισμένος, **plenus**, πλήρης, **fertilis**, εὐφορος, **dives**, πλούσιος. Ἔτι δὲ τὰ **dignus** καὶ **indi-**

(1) Τὰ μὲν τούτων γενικῆ, τὰ δὲ δοτικῆ συντάσσονται ἐν τῇ ἑλληνικῇ.

(2) Τὰ πλεῖστα τούτων γενικῆ συντάσσονται ἐν τῇ ἑλληνικῇ. Βλ. Ἄσωπ. μικ. συντ. Κεφ. Γ'. §. 24.

gnus. Ἐκ τούτων ὅμως τὸ plenus, fertilis καὶ dives συντάσσονται συνηθέστερον μετὰ δοτικῆς. Πρβ. Δ. Γ. §. 268. α'.

2) Τὰ ἔλλειψιν καὶ στέρησιν ὡς, inanis, κενός, nudus, γυμνός, orbis, ὄρφαρός, vacuus, κενός, liber, ἐλεύθερος, alienus, ἀλλότριος, ἀκατάλληλος, extorris, ἀνάστατος. Τινὰ τούτων δέχονται καὶ τὴν πρόθεσιν ab μετὰ ἀφαιρετικῆς. Ἀλλὰ περὶ τούτων βλ. Δ. Γ. §. 268 β'. σημ. α' καὶ β'.

3) Τούτοις ἠκολούθησαν κατὰ τὴν σύνταξιν καὶ τὰ contentus, ἀρκούμενος, anxius περίφοβος, mæstus, λυπούμενος, superbus, ἀλαζών, fretus, πεποιστός.

§. 154. Αἱ καταγωγὴν ἢ γέννησιν σημαίνουσαι μετοχαὶ (natus, ortus, genitus, satus, editus, γεννηθεὶς, καταγόμενος) δέχονται τὸ τοῦ γεννήτορος ὄνομα καὶ τὸ τοῦ γένους, ἀφ' οὗ τις κατάγεται, κατ' ἀφαιρετικὴν. Mercurius Jove et Maja natus erat, ὁ Ἑρμῆς ἐγεννήθη ἀπὸ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Μαίας· Natus nobili genere, ἐκ λαμπροῦ γένους γεννηθεὶς(1). Ἀλλὰ τὸ μὲν τῶν γονέων ὄνομα ἐκφέρεται ἐνίοτε καὶ μετὰ τῶν προθέσεων ex ἢ de, τὸ δὲ τῶν ἀπωτέρω προγόνων μετὰ τῆς ab καὶ τῆς μετοχῆς ortus, Belgae orti sunt a Germanis (Καισ. Γ. πολ. 2, 4), Οἱ Βέλγαι κατάγονται ἀπὸ τῶν Γερμανῶν.

§. 155. Ἡ ἀφαιρετικὴ σημαίνει ἐνίοτε καὶ τὸ μέτρον τῆς ἀποστάσεως (πρβ. §. 138). Εἰς συγκρίσεις δὲ δηλοῖ ἢ αὐτὴ τὸν βαθμὸν τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἐνὸς τῶν συγκρινομένων μερῶν ὡς πρὸς τινὰ ποιότητα. Romani duobus millibus plures erant quam Sabini, οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ δύο χιλιάδας ἦσαν τῶν Σαβιῶν πλείονες· multis partibus major, ἐν πολλοῖς μείζων. Ἡ δὲ πρὸ τῶν ἐπιρρήματων ante, πρότερον, post, ὕστερον, ἀφαιρετικὴ δηλοῖ πάσον χρόνον πρότερον ἢ ὕστερον ἐγένετό τι. Multis annis ante, πολλὰ ἔτη πρότερον. Novem annis post bellum Punicum, ἐννέα ἔτεσι μετὰ τὸν Καρχηδορικὸν πόλεμον. Περὶ ἄλλων τινῶν συντάξεων τῶν μορίων τούτων βλ. Δ. Γ. §. 270 ἐν ταῖς σημ. (2)

(1) Παισανίας γένους τοῦ βασιλείου ἦν. Θουκυδίδης οἰκίας μεγάλης ἦν. Ξενοφῶν πόλεως μεγίστης ἦν. Τηρεὺς καὶ Τήρης οὐ τῆς αὐτῆς Θράκης ἐγένοντο. Θουκ. Οἱ ἀπὸ Διός. Οἱ ἀφ' Ἑρακλέους.

(2) Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ε'. §. 17. Τέσσαρσι μυαῖς ἔλαττον. Τοιαῦται

§. 156. Κατ' αφαιρετικήν ἐκφέρεται καὶ τὸ δεύτερον μέρος τῆς συγκρίσεως, ὅπερ ἄλλως ἐκφέρεται μετὰ τοῦ συγκριτικοῦ συνδέσμου *quam* κατὰ τὴν αὐτὴν πτώσιν τοῦ ἐτέρου τῆς συγκρίσεως μέρους. *Major Scipione, μεῖζων τοῦ Σκηπίωνος, ἢ Major quam Scipio, μεῖζων ἢ ὁ Σκηπίων.* Πλείω περὶ συγκρίσεως βλ. κατωτέρω §. 165.

§. 157. Κατ' αφαιρετικήν ἐκφέρονται αἱ λέξεις, αἵτινες σημαίνουσι ποιότητα ἢ ιδιότητα τοῦ δι' αὐτῶν προσδιοριζομένου οὐσιαστικοῦ· διὸ λέγεται αὕτη ποιότητος αφαιρετικῆ (ablativus qualitatis), ὡς καὶ ἡ ταυτοσήμαντος γενικὴ ἐν §. 106, ἔνθα ἐγένετο λόγος καὶ περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν δύο τούτων πτώσεων. *Agasilāus statūra fuit humili et corpore exiguo, ὁ Ἀγησίλαος ἦτο ἀναστήματος ταπεινοῦ καὶ μικροῦ σώματος. Gajus Valerius summa virtute et humanitate adolescens (Καισ. Γ. πολ. 1, 47), Γάιος Βαλέριος, νέος μερίστης ἀρετῆς καὶ φιλανθρωπίας. Summis ingeniis exqvisitaqve doctrina philosophi (Κικ. περὶ Τελ. 1. 1), φιλόσοφοι ἐξόχου πνεύματος καὶ ἐξαιρέτου παιδείας. Βλ. Δ. Γ. §. 272 (1).*

§. 158. Ἡ ἐν τόπῳ στάσις καὶ ἡ ἀπὸ τόπου κινήσις σημαίνεται συνήθως διὰ τῶν προθέσεων *in, ab, ex, de*, μετὰ αφαιρετικῆς, ἐνίοτε δὲ καὶ δι' ἀπλῆς αφαιρετικῆς ἐν ταῖς ἐξῆς περιπτώσεσι.

1) Τὰ τῆς γ' κλίσεως ὀνόματα πόλεων καὶ μικρῶν νήσων, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα εἶναι ἐν τῷ πληθυντικῷ μόνον ἀριθμῷ ἐν χρήσει, τίθενται κατ' αφαιρετικήν ἀπλῆν, ὅταν σημαίνηται ἡ ἐν αὐτοῖς στάσις καὶ διατριβή. *Babylone habitare, ἐν Βαβυλῶνι οἰκεῖν. Athenis*

εἶναι καὶ αἱ δοτικαὶ πολλῶ, μακρῶ, ὀλίγῳ, βραχεῖ, μικρῶ μεῖζων. Ὀλίγῳ τινὶ ἐλάττω. Τοσοῦτῳ κρείττω, ὅσῳ πρεσβύτερος.—Δέκα ἔτεσι πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας ἀφίκετο Δᾶτις. Πλ. Βοιωτοὶ οἱ νῦν ἐξηκοστῷ ἔτει μετὰ Ἰλίου ἄλωσιν τὴν νῦν Βοιωτίαν ἔκτισαν. Θουκ. Ὀλίγῳ πρὸ τῶν Τριάκοντα τὸ χωρίον ἐξεμίσθωσαν. Αὐσ. Πολλαῖς γενεαῖς ὕστερον τῶν Τρωϊκῶν.

(4) Οἱ Ἕλληνες τρέπουσιν ἄλλως τὸν λόγον, ἐκφράζοντες τὴν αφαιρετικὴν ταύτην τῆς ποιότητος δι' ἐπιθέτων κατ' ὀνομαστικὴν ἢ κατ' αἰτιατικὴν ἐκφερομένων. Εὐρηται ὁμως καὶ γενικὴ μετὰ τοῦ εἰμί, ἰδιότητα σημαίνουσα, ἐν τοῖς χωρίοις τούτοις. Τούτου τοῦ τρόπου εἰμί (Ἀριστ. Πλου. 246). Τῆς αὐτῆς γνώμης εἶναι (Θουκ. 5, 46). Τῶν αὐτῶν λόγων (Πλ. Γοργ. 482).

litteris operam dare, Ἀθήνησιν σπουδάζειν, ἢ, περὶ τὰ γράμματα ἀσχολεῖσθαι. Ἐὰν δὲ ἦναι τῆς ἀ καὶ β' κλίσεως καὶ ἐν τῷ ἐνικῷ εὐχρηστα, τίθενται κατὰ γενικὴν, ὅπως εἶπομεν ἐν §. 117. Τότε δὲ μόνον προστίθεται ἡ πρόθεσις *in* εἰς τὰ ὀνόματα ταῦτα, ὅταν προηγήται αὐτῶν ἡ λέξις *urbs, oppidum, insula* *in oppido Hispani*, ἐν τῇ πόλει Ἰσπάλει Βλ. Δ. Γ. §. 273.

2) Παραλείπεται ὡσαύτως ἡ πρόθεσις *in* πρὸ τῆς λέξεως *locus*, τόπος, μετὰ ἀντωνυμίας ἢ ἐπιθέτου συνημμένης *hoc loco*, ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ *æquo loco pugnare*, μάχεσθαι ἐν ὀμαλῷ τόπῳ. Ἄνευ προθέσεως ἀπαντῶνται καὶ αἱ λέξεις *ruri* (σπανιώτερον *rure*), ἐν ἀγροῖς, ἀγροῖσι *dextrā*, ἐν δεξιᾷ *laevā*, ἐν ἀριστερᾷ *terra marique*, κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν (εὐρῆται ὅμως καὶ *in mari esse, in terra ponere*) καὶ ἐνίστε *medio*, ἐν μέσῳ *medio ædium*, ἐν μέσῳ τῆς οἰκίας.

Σημ. Ἡ λέξις *locus* οὐδέποτε δέχεται ἐν μεταφορικῇ σημασίᾳ τὴν πρόθεσιν *in*. Ὡς, *meliore loro res nostræ sunt*, ἐν καλλιτέρῳ καταστάσει εἶναι τὰ ἡμέτερα. Πρβ. Δ. Γ. §. 273 σημ. α'.

3) Καθ' ἅπλῃν ἀφαιρετικὴν ἐκφέρονται καὶ ἄλλαι λέξεις, συντασσόμεναι μετὰ τῶν ἐπιθέτων *totus* καὶ *omnis*, ὅταν σημαίνηται δι' αὐτῶν ἡ ἔκτασις. *Urbe tota gemitus fit*, ἀρὰ πᾶσαν τὴν πόλιν θρηνοῦσι *Cæsar nuntios tota civitate Aeduorum dimittit* (Καισ. Γ. Πολ. 7, 38), ὁ Καῖσαρ πέμπει ἀγγέλους ἀρὰ πᾶσαν τὴν χώραν τῶν Αἰδούων *Qvis toto mari locus tutus fuit?* (Κικ. ὑπὲρ τοῦ Μαν. νόμ. 11), τίς ἀρὰ πᾶσαν τὴν θάλασσαν τόπος ἦτο ἀσφαλῆς; Σπανίως δὲ προσθέτουσιν εἰς ταύτας τὴν *in* πρόθεσιν *in tota Sicilia*, ἐν ἀπάσῃ τῇ Σικελίᾳ (1).

§. 159. Καὶ ἡ διεύθυνσις καὶ φορὰ τῆς κινήσεως σημαίνεται διὰ τῆς ἀφαιρετικῆς. *Porta Collina urbem intrare*, διὰ τῆς Κωλλίνης πόλης εἰσερχεσθαι εἰς τὴν πόλιν *Mari vehi, terra advenire, iter facere*, διὰ θαλάσσης, διὰ ξηρᾶς πορεύεσθαι (2).

§. 160. Ὅταν δ' ἦναι ὁ λόγος περὶ τῆς ἀπὸ πόλεων καὶ μικρῶν

(1) Περὶ τῆς ἐν τόπῳ στάσεως παρ' Ἑλλῆσι βλ. ἀνωτέρω §. 117 κ. ε'.

(2) Βλ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κερ. σ'. §. 6.

νήσων κινήσεως ἢ ἀναχωρήσεως, τίθενται τὰ ὀνόματα τούτων καθ' ἀπλῆν ἀφαιρετικὴν ὡσαύτως καὶ αἱ λέξεις *domo*, οἶκοθεν, *rure*, ἀγρόθεν, καὶ ἐνίοτε *humo*, χαμῶθεν. *Romā proficisci*, ἀπὸ Ῥώμης πορεύεσθαι *Descendere Athenis*, ἀπ' Ἀθηνῶν ἀπέρχεσθαι *Delo Rhodum navigare*, ἀπὸ Δήλου εἰς Ῥόδον πλέειν. *Domo auxilium mittere*, οἶκοθεν βοήθειαν πέμπειν. *Oculos tollere humo* (καὶ *ab humo*), ἀπὸ τῆς γῆς αἶρειν τοὺς ὀφθαλμούς (1).

Σημ. α'. Ἐνίοτε ὁμῶς προσθέτουσιν εἰς ταῦτα καὶ τὴν πρόθεσιν *ab*, μάλιστα ὅταν ἐννοῆται ἡ ἀπὸ τῶν πέριξ τῆς πόλεως κινήσις. *Cæsar a Gergovia discessit* (Καισ. Γ. Πολ. 7, 59), ὁ Καῖσαρ ἀπῆλθεν ἀπὸ τῆς Γεργοβίας ἢ ὅταν προηγῶνται αἱ λέξεις *urbs*, *oppidum*.

Σημ. β'. Ἐν ἐπιστολαῖς δὲ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως, ὅθεν πέμπεται ἡ ἐπιστολή, τίθεται ἐν ἀπλῇ ἀφαιρετικῇ (*Romā a. d. II. Idus Octobres*). Ὠσαύτως καὶ ὁ τῆς πατρίδος ἢ καταγωγῆς τόπος ἐνίοτε *Gn. Magius Cremonā* (καὶ *Cremonensis*. Καισ. Ἐμ. Πολ. 1, 24), ὁ ἀπὸ Κρεμώνης. Βλ. Δ. Γ. §. 275 (2).

§. 161. Κατ' ἀφαιρετικὴν ἐκφέρονται καὶ αἱ χρόνου διάστημα δηλοῦσαι λέξεις, ὅταν σημαίνεται δι' αὐτῶν ὁ χρόνος καθ' ὃν ἡ ἐντὸς τοῦ ὁποίου γίνεται τι, ἢ καὶ ὁ παρερχόμενος πρὸ τῆς ἐκτελέσεως πράξεώς τινος. *Tertio anno urbs capta*, τὸ γ' ἔτος ἐκυριεύθη ἡ πόλις. *Qua nocte natus Alexander est, eādē Diānae Ephesiæ templum deflagavit* (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν 2, 27), καθ' ἣν νύκτα ἐγεγνήθη ὁ Ἀλέξανδρος, τὴν αὐτὴν κατεκάη ὁ ναὸς τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος. *Roscius Romam multis annis non venit* (Κικ. Ῥωσκ. ἄμ. 27), ὁ Ῥώσκιος ἐπὶ πολλὰ ἔτη δὲν ἦλθεν εἰς Ῥώμην. Ὠσαύτως κατ' ἀφαιρετικὴν καὶ αἱ λέξεις *hieme*, ἐν καιρῷ χειμῶνος, *æstate*, θέρει, *die*, nocte, luce, ἡμέρα. Τὸ δὲ *in tempore* καὶ

(1) Οἱ Ἕλληνες σημαίνουσι τὴν ἀπὸ τόπου κινήσιν διὰ τῶν εἰς θεὸν ἐπιφρήματων, Ἀθήνηθεν, οἶκοθεν, ἢ διὰ τῶν προθέσεων ἐκ καὶ ἀ π ὁ. Ἐκ Λαικεδαίμονος. Ἐκ Τεγίας. Ἀπὸ Συρακουσῶν. Ἀπὸ Κερκύρας. Ἐξ ἄδου· οἱ δὲ ποιηταὶ ἐνίοτε δι' ἀπλῆς γενικῆς· Νήσου τῆςδε = ἐκ ταύτης τῆς νήσου. Βλ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. 5'. §. 5.

(2) Ἀρχίνος ὁ ἐκ Κυλίδος ἐγράψατο Θρασύβουλον τὸν Στειρίεα. Αἰσχ.

ἀπλῶς *tempore* σημαίνει ἐν καταλλήλῳ χρόνῳ· *in tali tempore*, ἐν τοιαύταις περιστάσεσι (Σαλλ. Κατ. 48) (1).

Σημ. α. Καὶ λέξεις, μὴ χρόνου διάστημα δηλοῦσαι ἀλλὰ τι συμβεβηκός, ἐκφέρονται κατ' ἀφαιρετικὴν ἀπλῆν ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας· οἷον αἱ *adventu, discessu alicujus*, ἐν καιρῷ τῆς ἐλεύσεως, ἢ κατὰ τὴν ἔλευσιν τινος· *occasu solis, dysmaῖς ἡλίου, comitiis*, ἐν καιρῷ τῶν ἀρχαιρεσιῶν, *ludis, τῶν ἀγώνων, gladiatoribus, τῶν μονομαχιῶν* (2). Ἐπι δὲ *pace, bello, tumultu*, ἐν καιρῷ εἰρήνης, πολέμου, θορύβου· ὅταν ὅμως ταῦτα συντάσσωνται μετὰ ἐπιθέτων ἔχουσιν ἐνίοτε τὴν *in* πρόθεσιν· *in bello Alexandrino*, ἐπὶ τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ πολέμου.

Σημ. β'. Προστίθεται ἐνίοτε ἡ *in*, ὅταν σημαίνεται ὅτι ἐντὸς ὠρισμένου χρόνου, ἀπὸ τινος σημείου λογιζομένου, γίνεται τι. *Decrevit senatus, ut legati Jugurthae in diebus proximis decem Italiā decederent* (Σαλλ. Ἰουγ. 28), ἀπεφάσισεν ἡ Σύγκλητος, ἵνα ἐντὸς τῶν δέκα ἡμερῶν ἀπέλθωσι τῆς Ἰταλίας οἱ τοῦ Ἰουγούρθα πρέσβεις· ἀλλὰ καὶ ἀπλῶς *diebus decem* λέγει ὁ αὐτὸς Σαλλ. ἐν κεφ. 38 ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας.

Σημ. γ'. Εἰς τοὺς χρονικοὺς τούτους διορισμοὺς προσθέτουσι καὶ τὰς ἀντωνυμίας *hic, ille*, κατὰ τὴν αὐτὴν πτῶσιν, σημαίνοντες δι' αὐτῶν τὸ σημεῖον, ὅθεν ἔρχεται ὁ χρόνος οὗτος. Καὶ ἡ μὲν *hic* ἀναφέρεται εἰς τὸν χρόνον τοῦ λαλοῦντος, ἡ δὲ *ille* εἰς ἕτερον ἄλλως ὑπὸ τοῦ λόγου ὀριζόμενον. *His annis quandringsentis Romae rex fuit* (Κικ. Πολ. 1, 37), 400 ἔτη ἀπὸ τῆς σήμερον ἦτο βασιλεὺς ἐν

(1) Πολλῶν ἐτῶν Ἀγάθων ἐνάδαε οὐκ ἐπιδεδήμηκεν (Πλ. Συμ. 172). Τῆς αὐτῆς ἡμέρας Δεῖλης ἀφίκοντο οἱ Ἕλληνες εἰς τὰς κώμας (Ξεν. Ἄν. 3, 3, 44). Τοῦ αὐτοῦ θέρους ἐστράτευσεν ἐπὶ Χαλκιδέας (Θουκ. 2, 58). Ἐπράχθη ταῦτα ἐλαφροβολιῶνος μηνός (Δημ. 37, 6) — Χειμῶνος ὦρα. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀπέθανε. Τῷ τρίτῳ ἔτει οἴκαδε ἀπέπευσα — Ἐν τεσσαράκοντα μάλιστα ἡμέραις Ἄγων χιλίους καὶ πεντήκοντα ὀπλίτας τῇ νόσῳ ἀπώλεσεν (Θουκ. 2, 58). Ἐν τρισὶν ἡμέραις διήλθον (Ἰσοκ Παν. 187). Ἐντὸς τριῶν ἐτῶν ἀφέλειτο (Ἰσοκ. Εὐαγ. 64). Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ. Ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ. Ἐν τῷ Θαρρηλιῶνι μηνί (Δημ. 49, 60) Πρβ. Ἄσωπ μικ. συντ. Κεφ. ζ'. §. 7.

(2) Τοῖς Παναθηναίοις. Τοῖς Διονυσίοις. Τῇ νομηνίᾳ. Ταῖς πομπαῖς. Τραγωδίαις κενοῖς. Θεσμοφοροῖς νηστεύομεν. Ἄριστοφ.

Ρώμη. Τὸ αὐτὸ δὲ σημαίνουνσι καὶ διὰ τῶν ante quingentos annos, ἢ abhinc (ἀπὸ τοῦδε) annos quingentos. Πλείω περὶ τούτου βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 277 ἐν ταῖς σημ.

§. 162. Καὶ ἡ ἀφαιρετικὴ ἀπόλυτος λεγομένη (ablativus absolutus), ἥτις ἐν πολλοῖς ἀντιστοιχεῖ τῇ ἀπολύτῳ γενικῇ τῆς ἑλληνικῆς, σημαίνει ἢ μόνον χρονικὸν διορισμὸν τῆς κυρίας προτάσεως (ὡς factum est rege vivo, ζῶντος τοῦ βασιλέως ἐγένετο), ἢ τρόπον πράξεως, ἢ καὶ ἄλλην τινὰ σχέσιν προσώπου ἢ πράγματος πρὸς αὐτήν. Augustus natus est Cicerone et Antonio consulibus, ὁ Αὐγούστος ἐγεννήθη ἐπὶ τῆς ὑπατείας (ἢ ὑπατεύοντων) τοῦ Κικέρωνος καὶ Ἀντωνίου Regibus ejectis consules creati cepti sunt, ἐκβληθέντων τῶν βασιλέων ἤρχισαν γὰρ ἐκλέγωνται ὑπατοὶ Nihil de hac re agi potest salvis legibus (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 1, 2), οὐδὲν δυνατὸν γενέσθαι περὶ τούτου τηρουμένων τῶν νόμων. Lex Cassia lata est Scipione auctore (Κικ. Νομ. 3, 16), συμβουλῇ τοῦ Σκηπίωνος (ἢ συνεργοῦντος αὐτοῦ) ἐκυρώθη ὁ τοῦ Κασσίου νόμος.

Σμ. α'. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ αἱ ἀφαιρετικαὶ aestu magno ducere agmen (Κικ. Τουσκλ. 2, 15), ἐν καιρῷ μεγάλης θερμότητος (ἢ μεγάλης θερμότητος οὔσης) ἄγειν τὸν στρατὸν Tabulas in foro summā hominum frequentiā exscribo (Κικ. Βερρ. 2, 77), ἐν συρροῇ, (ἢ συνελθόντων) πολλῶν ἀνθρώπων ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀντιγράφω τοὺς πίνακας.

Σμ. β'. Ἡ λατινικὴ γλῶσσα διὰ τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἐνεστῶτος τῆς μετοχῆς ens, ὧν, ἐκφέρει κατ' ἀπόλυτον ἀφαιρετικὴν καὶ μόνον οὐσιαστικὸν μετὰ ἐπιθέτου, ὡς τινὰ τῶν ἀνωτέρω παραδειγμάτων δεικνύουσιν (1). Ἀλλὰ περὶ τῆς ἀφαιρετικῆς ταύτης ἔσται λόγος καὶ κατωτέρω ἐν τῷ περὶ μετοχῶν.

(1) Ὡσαύτως καὶ οἱ Ἕλληνες ἐνόητε. Σκότους καὶ νυκτὸς τὸ πρᾶγμα ἐγένετο. Δημ. Ἐσπέρας οὔσης καὶ σκότους ἔρχεται Μειδίας. Ὁ αὐτ. Ἐβοήθουν ἡμέρας ἤδη. Θουκυδ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ.

§. 163. Μετά οὐσιαστικά ἐπιφέρουσιν οἱ Λατῖνοι, ὡς καὶ οἱ Ἕλληνας, ἐπίθετα τάξιν ἢ ἀκολουθίαν σημαίνοντα, κατὰ τὴν αὐτὴν τῶν οὐσιαστικῶν πτώσιν καὶ γένος καὶ ἀριθμὸν, ἀνθ' ὧν καὶ ἐπίρρημα ἢ ἀναφορικὴ πρότασις δυνατὸν ἦτο νὰ τεθῆ. *Hispania postrema omnium provinciarum perdomita est* (Λιβ. 28, 12), ἢ Ἰσπανία τελευταία ἀπασῶν τῶν ἐπαρχιῶν ὑπετάγη εἰς τοὺς Ῥωμαίους, ἢ τελευταῖον, ἢ ἦτο ἢ τελευταία, ἥτις ὑπετάγη. *Gajus quintus advenit, ὁ Γάιος πέμπτος ἦλθεν*. Οὕτω μεταχειρίζονται ἐν τῇ συντάξει καὶ τὰ ἐπίθετα *solus, totus, diversus, sublīmis*, μετέωρος, *freqvens*, συχνός, *proximus*, *prudens*, *sciens*, *invītus*, ἄκων. *Agvīla sublīmis abiit*, ἀετὸς μετέωρος ἀπῆλθε. *Consules in provincias diversi abiere*, εἰς διαφόρους ἐπαρχίας ἀπῆλθον. *Plus hodie boni feci imprudens quam sciens ante hunc diem unquam* (Τερ. Ἔκ. 5, 2, 40), πλεῖω καλὰ ἐπραξα σήμερον ἐν ἀγνοίᾳ, ἢ ἄλλοτε ποτε ἐν γνώσει (1).

Σημ. Ὡσαύτως καὶ ἡ πρὸς τινα τόπον διεύθυνσις τῆς κινήσεως σημαίνεται διὰ τῶν ἐπιθέτων *adversus, secundus, obliqvus* μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ τόπου· *in adversum collem subire*, ἐρχεσθαι κατ' ἀντικρὺ ἢ ἀντιθέτως πρὸς τὸν λόφον· *secundo flumine navigare*, κατὰ ῥοῦν τοῦ ποταμοῦ πλέειν. *Obliqvo monte decurrere* (Λιβ. 7, 15). Πρβ Δ. Γ. §. 300.

§. 164. α) Καὶ ἐπίθετα μεταχειρίζονται ἀντι οὐσιαστικῶν, ὅταν σημαίνωσι δι' αὐτῶν πάντας τοὺς ἔχοντας τὴν τοῦ ἐπιθέτου ποιότητα. Τοιαῦτα εἶναι *docti, oi πεπαιδευμένοι, boni, oi ἀγαθοί, omnes boni, πάντες οἱ ἀγαθοί κ. ἄ.* Ἄλλ' ἢ τοιαύτη τῶν ἐπιθέτων χρῆσις εἶ-

(1) Ὡσαύτως καὶ παρ' Ἑλλήσι. Τρεψαμένων τῶν Ἀθηναίων τοὺς Χίους πρώτους, νικᾶται καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα. (Θουκ. 8, 55.) Ἐκόντες ἀμαρτάνετε. Ἄσμενος ὁμᾶς εἶδον—Ὁ ἄνεμος ἐκπνεῖ μέγας (Θουκ. 6.104). Κρήνη ἄφθονος ῥέουσα (Ξεν. Ἄν. 6, 2, 4). Ἄπρακτος ἀποχωρῶ. Ἄρας μετέωρον εἰς τὸ βάραθρον ἐμβαλῶ. Ἄριστοφ. Κακὸς ἐκὼν οὐδεὶς. Ὁ Νικίας ἀκούσιος ἤρημένος ἀποτρέψαι ἐβούλετο. Ἐθέλων ἔπεται. Ἀφικνοῦνται αἰφνίδιοι. Οἱ Λακκαδαμόνιοι ὕστεροι ἀφίκοντο τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης. Σχολαῖοι ἐκοιμίσθησαν.

ναι συνηθεστέρα ἐν τῷ πληθυντικῷ ἢ τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ. *Plurimum in faciendo interest inter doctum et rudem, non multum in judicando* (Κικ. περὶ ῥητ. 3, 51), πλεῖστον ἐν τῷ πράττειν διαφέρει ὁ πεπαιδευμένος τοῦ ἀπαιδευτοῦ, οὐχὶ δὲ πολὺ ἐν τῷ κρίνειν (1).

β') Τὸ σύνολον τῶν πραγμάτων, ἅπερ ἔχουσι τὴν τοῦ ἐπιθέτου ποιότητα, δηλοῦσι διὰ τοῦ οὐδετέρου πληθυντικοῦ ἐπιθέτου· ὡς, *bona, τὰ ἀγαθὰ, pār ὅ,τι εἶναι ἀγαθόν· mala, pār κακόν, omnia nostra, πάντα τὰ ἡμέτερα· omnia pulchra, πάντα τὰ καλὰ (omne pulchrum, πᾶν καλὸν ἰδιαιτέρως)*. Ὅτε δὲ εἶναι ἀναγκαῖον νὰ δηλωθῇ ἡ καθολικὴ ἔννοια τῶν ἐπιθέτων τούτων, οὐχὶ δὲ τὰ καθέκαστα αὐτῆς, τότε μεταχειρίζονται τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν *verum, τὸ ἀληθές, ἡ ἀλήθεια· investigatio veri, ἡ τοῦ ἀληθοῦς ἀνίχνευσις (Τοῦναντίον vera nuntiare σημαίνει, ἀληθεῖς εἰδήσεις ἀναγγέλλειν), natura justi et aequi mater, ἡ φύσις εἶναι μήτηρ τῆς δικαιοσύνης καὶ ἐπιεικειᾶς* (2).

Σημ. α'. Ἐνίοτε εἶναι ἐν χρήσει καὶ ἡ διὰ τοῦ *res* μετὰ ἐπιθέτου περιγραφὴ· *res bonae et honestae, τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ, res militares, τὰ στρατιωτικά· res civiles et navales, τὰ πολιτικά καὶ ναυτικά* καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ἔναρθρα οὐδέτερα πληθυντικά ἐπίθετα τῆς ἑλληνικῆς περιφράζει ἡ λατινικὴ διὰ τοῦ *res* καὶ τοῦ πληθυντικοῦ ἐπιθέτου.

Σημ. β'. Οὐδέτερα ἐπίθετα μετὰ προθέσεων ἐπέχουσιν ἐνίοτε τόπον ἐπιρρημάτων· οἷον, *de ἢ ex improviso, ἀπροσδοκῆτως, de integro, ἐξ ἀρχῆς, sine dubio, ἀναμφιβόλως* (3).

γ') Ἄλλα πάλιν ἐπίθετα ἔλαβον ὅλως οὐσιαστικῶν σημασίαν, ὥστε διὰ τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ ἐπιθέτου σημαίνονται πρόσωπα, διὰ δὲ τοῦ οὐδετέρου πράγματα, ἔχοντα τὴν τῶν ἐπιθέτων ποιότητα. Τοιαῦτα εἶναι τὰ *amicus, inimicus, adversarius, amica, bonum,*

(1) Οἱ Ἕλληνες προθέτουσι τὸ ἄρθρον εἰς τὰ τοιαύτην σημασίαν ἔχοντα ἐπίθετα. Τὸν ἀσθενῆ παρὰ τοῦ πλουτοῦ, δίκην ἦν ἀδικῆται, δύνασθαι λαθεῖν.

(2) Τὰ ἀγαθὰ, τὰ καλὰ, τὰ πολιτικά. — Τὸ ἀγαθόν, τὸ δίκαιον, τὸ μέσον. Τὸ Ἑλληνικόν· τὸ Βαρβαρικόν· τὸ ναυτικόν.

(3) Ἐκ τοῦ φανεροῦ, ἐξ ἴσου, διὰ βραχέων, ἐξ ἀπροσδοκῆτου. κ. τ. τ., ἐξ ἐτοίμου, ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου, ἐν τῷ φανερῷ, ἐν τῷ ἔμφανει.

malum, ludicrum, θέαμα, παίγιον, simile, ὁμοίωμα, inane, κενόν διάστημα· καὶ ἕτερα πολλά, ἀποβαλόντα ἐν τῇ συνηθείᾳ τὸ οὐσιαστικόν των, τίθενται καθ' ἑαυτὰ ἐν τῇ τοῦ παραλειφθέντος οὐσιαστικοῦ σημασίᾳ· οἷον τὰ cani (τουτέστι capilli), πολὺὰ κόμη· frigidam, calidam (aquam) potare, ψυχρὸν, θερμὸν ὕδωρ πίνειν· primas, secundas (partes) agere, ὑποκρίνεσθαι τὸν πρωταγωνιστὴν, τὸν δευτεραγωνιστὴν· dextra, sinistra (manus), δεξιὰ, ἀριστερὰ κτλ. (1)

Σημ. Οἱ ποιηταὶ τοῦναντίον συνάπτουσι μετὰ οὐσιαστικοῦ ἕτερον οὐσιαστικόν μὲ ἐπιθέτου σημασίαν. Populus late rex (=regnavis, Βιργ. Αἰν. I, 21). Οἱ αὐτοὶ προσθέτουσι εἰς ἀμετάβατα ῥήματα ἐπίθετα οὐδετέρου γένους ἀντὶ ἐπιρρήμάτων. Altum dormire, βαθέως κοιμᾶσθαι, perfidum ridere, δολίως γελᾶν. Εὗρηται δὲ καὶ ἐν πεζῷ λόγῳ sonare, olere peregrinum, ξένην προφορὰν, ὁσμὴν ἔχειν. Πρὸς §. 128 σημ. καὶ Δ. Γ. §. 301 κ. ε. (2).

§. 165. Περὶ τῆς συντάξεως τῶν συγκριτικῶν ἐπιθέτων σημειώ-
τέον, ὅτι τὸ ἐν τῶν δύο συγκρινομένων μερῶν ἐκφέρεται 1) κατὰ τὴν αὐτὴν τοῦ ἑτέρου πτώσιν μετὰ τοῦ μόριου quam (ἢ ac παρὰ τοῖς ἀρχαιότεροις καὶ τοῖς ποιηταῖς ἐνίοτε). Cui potius credam, quam tibi? τίμι μᾶλλον γὰ πιστεύσω ἢ σοί; Donum specie quam re majus, δῶρον μεῖζον κατὰ τὸ φαινόμενον ἢ ἀληθῶς. Καὶ ὅταν τὸ δεῦτερον μέλος σχηματίζῃ νέαν πρότασιν, προηγείται ταύτης τὸ quam, ὡς ἂν ἦτο αὕτη μία μόνη λέξις. Haec verba sunt Varro-
nis, hominis doctioris quam fuit Claudius (Γελλ. 10, 1), οἱ λό-
γοι οὗτοι εἶναι τοῦ Βάρρωνος, ἀνδρὸς πολυμαθεστέρου, ἢ ὅσον ἦτο ὁ Κλαύδιος (3).

Σημ. Πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἀντιθέσεως τῶν συγκρινομένων μερῶν τί-
θεται ἐνίοτε τὸ μόριον quam μετὰ τοῦ δευτέρου τῆς συγκρίσεως

(1) Καὶ οἱ Ἕλληνες ὡσαύτως. Ἡ ἡμετέρη, ἡ οἰκουμένη (τουτέστι γῆ)· δε-
ξιὰ, ἀριστερὰ (χεῖρ)· ἡ εἰμαρμένη, ἐπ' ἔση καὶ ὁμοία (μοῖρα)· ἡ ἐμὴ νικᾶ (γνώ-
μη)· ἡ ἐπιούσα, ἡ αὔριον (ἡμέρα).

(2) Μέγα φθέγγεσθαι, βοᾶν, λέγειν· ἠδὲ, κακὸν ὄζειν· ὀξὺ ὄραν· μέγα φρονεῖν.

(3) Μεῖζον εἶ καὶ πλεῖω ἔχεις ἢ ἐγώ. Τίμι ἂν μᾶλλον πιστεύοιμι ἢ σοί·
Ἡδὴ τινὲς καὶ ἐκ δεινατέρων ἢ τοιῶνδε ἐσώθησαν (Θουκ. 7, 67).

μέρους ἀμέσως μετὰ τὸ πρῶτον καὶ πρὸ τοῦ συγκριτικοῦ ἐπιθέτου. *Maris subita tempestas quam ante provisa terret navigantes vehementius* (Κικ. Τουσκ. 3, 22), ἢ τῆς θαλάσσης αἰφρίδιος τροχυμία φοβίζει μᾶλλον τοὺς πλείοντας ἢ ἢ προσδοκαμένην.

2) Κατ' ἀφαιρετικὴν ἀπλῆν, ὅταν τὸ ἕτερον τῆς συγκρίσεως μέρος ᾖναι ὀνομαστικὴ ἢ αἰτιατικὴ. *Tullus Hostilius ferocior Romulo fuit* (Λιβ. 1, 22), ὁ Τύλλος Ὀστίλιος ἦτο πολεμικώτερος τοῦ Ῥωμύλου. *Quem auctorem locupletiores Platonis laudare possumus?* (Κικ. Πολ. 1, 10), τίνα πλουσιώτερον τοῦ Πλάτωνος συγγραφέα ἔχομεν νὰ ἐπαιρέσωμεν; (1)

Σημ. α. Εἰς ἀνωμάλους ὁμοῦ συντάξεις, οἷα εἶναι ἡ τοῦ ἐπομένου παραδείγματος, οὐδέποτε παραλείπεται τὸ *quam*. *Tu splendidiorem habes villam quam ego, sed ἔχεις λαμπροτέραν τῆς ἐμῆς ἔπαυλιν* (2). Τοῦναντίον οὐδέποτε προστίθεται τὸ *quam* πρὸ τῆς ἐχούσης ἄρνησιν ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας, ὅταν αὕτη ᾖναι τὸ ἐν τῆς συγκρίσεως μέρος, ἀλλὰ πάντοτε ἐκφέρεται αὕτη κατ' ἀφαιρετικὴν ἀπλῆν. *Punicum bellum, quo nullum majus Romani gessere* (Λιβ. 38, 53), τὸν Καρχηδορικὸν πόλεμον, οὐτινος οὐδένα μείζονα ἐπολέμησαν οἱ Ῥωμαῖοι.

Σημ. β. Σπανία ἐξαιρέσεις εἶναι νὰ ἐκφέρηται καθ' ἀπλῆν ἀφαιρετικὴν τὸ ἐν τῆς συγκρίσεως μέρος, ὅταν τὸ ἕτερον οὔτε ὀνομαστικὴ οὔτε αἰτιατικὴ ᾖναι. *Pane egeo, jam mellītis potiore placentis* (= *quam mellītiae placentiae sunt* (Ὄρατ. Ἐπιστ. 1, 10, 11), ἄρτον ἔχω χρεῖται, καλλιτέρου πλακουρτίων ἐκ μέλιτος.

Σημ. γ. Οἱ ποιηταὶ συντάσσουν καὶ τὴν λέξιν *alius*, ἄλλος, ὡς συγκριτικὸν ἐπίθετον. *Ne putes alium sapiente bonoque beatum* (Ὄρατ. Ἐπιστ. 1, 16, 20), μὴ νόμιζε ἄλλον εὐδαίμονα παρὰ τὸν

(1) Μεῖζων ἐμοῦ εἶ. Οἰκίαν τῆς ἡμετέρας πολὺ μεῖζω κέκτησαι. Τοῦτο καὶ ἡμῖν, τοῖς ἤττοσιν ἐκείνου, συμφέρον (= ἢ ἐκείνός ἐστι. Πλ. Πολ. 338). Ἐξέστιν ἡμῖν μᾶλλον ἐτέρων καθ' ἡσυχίαν βουλευεῖν (= ἢ ἕτεροι. Θουκ. 1, 35).

(2) Χώραν ἔχετε οὐδὲν ἤττον ἡμῶν ἔντιμον (= ἢ ἡμεῖς. Ξεν. Κ. Π. 3, 3, 4). Οἱ Πελοποννήσιοι πλείοσι ναυαῖ τῶν Ἀθηναίων παρήσαν (= ἢ οἱ Ἀθηναῖοι. Θουκ. 8, 52).

σοφόν και αγαθόν (1). Ἔτερα τινὰ περὶ συγκριτικῶν βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 304.

§. 166. α. Εἰς ἀριθμητικὰ καὶ οὐσιαστικὰ ποσότητος σημαντικὰ (ὡς *annus*, ἔτος, *dimidia pars*, ἡμισυ μέρος) προστίθενται τὰ μόρια *plus* καὶ *amplius* (πλέον) ἢ τὸ *minus* (μείον) μετὰ τοῦ *quam* ἢ ἄνευ τούτου πρὸς αὐξήσιν ἢ ἐλάττωσιν τοῦ ἀναφερομένου ποσοῦ, χωρὶς νὰ μεταβάλλωσι τὴν πτώσιν αὐτοῦ, ἣν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα τῆς προτάσεως. *Zeuxis et Polygnōtus non sunt usi plus quam quattuor coloribus* (Κικ. Βροῦτ. 18), ὁ Ζεῦξις καὶ ὁ Πολύγνωτος δὲν μετεχειρίσθησαν πλέον τῶν τεσσάρων χρωμάτων. *Plus septingenti capti sunt* (Λιβ. 41, 12), πλέον τῶν 70 συνελήφθησαν. *Plus pars dimidia ex quinquaginta millibus hominum caesa est* (Λιβ. 36, 40), πλέον τοῦ ἡμίσεος τῶν 50,000 ἀνδρῶν ἐφορευθήσαν. *Quinctius tecum plus annum vixit* (Κικ. ὑπὲρ Κοῖντ. 12), ὁ Κόιντιος ἔζησε μετὰ σοῦ πλέον τοῦ ἔτους (2).

β. Ὅταν ὅμως ἡ συντακτικὴ τοῦ ῥήματος πτώσις ᾖ ἢναι ὀνομαστικὴ ἢ αἰτιατικὴ (ὡς *intersunt sex millia, habeo decem milites*), τότε τὰ μὲν μόρια *plus*, *amplius*, *minus*, ἐκλαμβάνονται πολλακίς ὡς ὀνομαστικαὶ ἢ αἰτιατικαί, τὸ δὲ ὄνομα τοῦ ποσοῦ ἐκφέρεται κατ' ἀφαιρετικὴν, συντακτικὴν τῶν συγκριτικῶν τούτων· ὡς *interest amplius sex millibus, διέστηκε ἢ διαφέρει πλέον τῶν ἑξ χιλιάδων· habeo plus decem millibus, ἔχω ὑπὲρ τὰς δέκα χιλιάδας. Catilina initio non amplius duobus millibus militum habuit* (Σαλλ. Κατ. 56), ὁ Κατιλίνας τὸ κατ' ἀρχὰς δὲν εἶχε πλέον τῶν 2,000 στρατιωτῶν. *Roscius numquam plus triduo Romæ fuit* (Κικ. Ῥωσκ. Ἀμ. 27), ὁ Ῥώσκιος οὐδέποτε διέτριψε πλέον τῶν τριῶν ἡμερῶν ἐν Ῥώμῃ. Πρβ. Δ. Γ. §. 305 (3).

(1) Οὕτω καὶ παρ' Ἑλλήσιν ἡ λέξις ἄλλος. Ἄλλα ἢ τὰ γινόμενα. Ἄλλα τῶν δικαίων.

(2) Πλέον ἢ τριάκοντα πλεῖον γῆς κτήσασθαι (Λουσ. 19, 42). Ἡ λεία ἐπράθη ταλάντων οὐκ ἔλαττον πέντε καὶ εἴκοσι (Θουκ. 6, 65). Οἱ ἱππεῖς ἀποκτείνουσι τῶν ἀνδρῶν οὐ μείον πεντακσίους (Ξ. Αν. 6, 2, 24). Πέμψω ἐπ' αὐτὸν ὄρνις πλεῖν ἑξακσίους τὸν ἀριθμὸν (Ἀριφ. Ὀρν. 1254).

(3) Εἰς ἐνῆνεκται ὑπὲρ Ἀριστοφάνους καὶ τοῦ πατρὸς οὐκ ἔλαττον μῶν τετ-

Σημ. Τὸ μὲν plus καὶ amplius σημαίνει ποσὸν (πλέον), τὸ δὲ magis βαθμὸν (μᾶλλον), ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. Τὰ non magis, non plus σημαίνουσιν, ὅτι καὶ εἰς τὰ δύο συγκρινόμενα μέρη ὑπάρχει ἢ δὲν ὑπάρχει ἐξ ἴσου ἢ αὐτὴ ποιότης. Non nascitur ex malo bonum, non magis quam ficus ex olea (Σεν. Ἐπιστ. 87), ἐκ τοῦ κακοῦ δὲν γεννᾶται καλὸν, ὡς οὐδὲ ἐκ τῆς ἐλαιας σῦκον. Jus bonumque apud veteres non legibus magis quam naturā valebat (Σαλλ. Κατ. 19), τὸ δίκαιον καὶ τὸ καλὸν ἴσχυε παρὰ τοῖς ἀρχαίοις οὐχὶ νόμῳ μᾶλλον ἢ φύσει, ἥτοι ἐξ ἴσου κατ' ἀμφοτέρω.

§. 167. Καὶ εἰς ἐπίθετα καὶ ἐπιρρήματα, μέτρον σημαίνοντα καὶ αἰτιατικῆ συντάσσόμενα κατὰ τὸν §. 138, προστιθέμενα τὰ μόρια plus, amplius καὶ minus μετὰ τοῦ quam ἢ ἄνευ τούτου κατὰ τὰ ἐν τῷ ἡγουμένῳ παραγράφῳ ῥηθέντα, αὐξάνουσιν ἢ ἐλαττοῦσι τὸ ἀναφερόμενον μέτρον. Umbra non amplius quattuor pedes longa (Πλίν. Φυσ. Ἱστ. 6, 39), σκιά ὄχι πλέον τῶν τεσσάρων ποδῶν μακρά. Minus quinque et viginti millibus longe ab Utica copia aberant (Καισ. Ἐμ. Πολ. 2, 37), ὀλιγώτερον τῶν 25,000 ἦτο μακρὰν τῆς Οὐτίκῃς ὁ στρατός. Ἐνίοτε ὅμως ἀπαντᾶται καὶ συγκριτικὸν ἐπίθετον ἢ ἐπιρρήμα, τὸ δὲ μέγεθος τοῦ μέτρου ἐκφέρεται ἢ κατ' αἰτιατικὴν ἄνευ τοῦ quam. Digitum non altior unum (Λουκ. 4, 515), οὐχὶ ὑψηλότερος δακτύλου ἢ κατ' ἀφαιρετικὴν, ὅταν τὸ ἐπίθετον ἦναι ὀνομαστικὴ ἢ αἰτιατικὴ. Palus non latior pedibus quinquaginta (Καισ. Γ. Πολ. 5, 53), τέλιμα ὄχι εὐρύτερον τῶν 50 ποδῶν. Λέγουσι δὲ καὶ quinquaginta pedibus latior κατὰ τὸν §. 138 καὶ 155.

Σημ. Ἡ λέξις natus, γεγωνὸς, μετ' ἀριθμητικῶν συντασσομένη, δέχεται τὰς ἐξῆς συντάξεις: natus plus, amplius, minus (quam) triginta annos, πρεσβύτερος ἢ νεώτερος τῶν 30 ἐτῶν major (minor) quam (καὶ ἄνευ τοῦ quam) triginta annos natus.—major

παράκοντα (Λουσ. 19, 43). Πολύστρατος οὐ πλέον ὀκτώ ἡμερῶν ἦλθεν εἰς τὸ βουλευτήριον (Λουσ. 20, 14). Καὶ ἐπιθετικῶς: Ξενοκλῆς συνοικεῖ τῇ γυναικὶ πλείω ἢ ὀκτὼ ἔτη ἤδη (Ἰσαί. 3, 34).

(minor) *triginta annis* ἄνευ τοῦ *natus*. (Κικ. Ῥωσκ. Ἀμ. 14 καὶ 35). Πρβ. καὶ Δ. Γ. §. 306. κ. α. (1).

§. 168. Ἡ σύγκρισις δύο διαφορῶν ποιότητων ἐν τῷ αὐτῷ προσώπῳ ἢ πράγματι κατὰ διάφορον βαθμὸν εὐρισκομένων γίνεται ἢ διὰ τοῦ μορίου *magis*, ἢ διὰ δύο συγκριτικῶν ἐπιθέτων *magis audacter quam prudenter*, μᾶλλον τολμηρῶς ἢ συνειθῶς *Bella fortius quam felicius gerere* (Λιβ. 5, 43), ἀνδρειότερον ἢ εὐτυχέστερον πολεμεῖν (2).

§. 169. α. Τὸ συγκριτικὸν σημαίνει πολλάκις μικρὸν βαθμὸν ποιότητος, ἐνίοτε δὲ καὶ λίαν μέγαν. *Senectus est naturā loquacior* (Κικ. Κατ. πρεσβ. 16), τὸ γῆρας εἶναι φύσει ὀλίγον φλύαρον. *Themistocles minus parentibus probabatur, quod liberius vivebat* (Κόρν. Θεμ. 1), πολλὰ ὀλίγον ἤρεσκεν εἰς τοὺς γονεῖς τοῦ ὁ Θεμιστοκλῆς, διότι ἔζη λίαν ἐλευθέρως (3).

β. Τὸ συγκριτικὸν σημαίνει πρὸς τούτοις τὸν ἀνώτατον βαθμὸν, ὅταν ἡ σύγκρισις γίνεται μεταξὺ δύο μόνων. *Quæritur ex duobus uter dignior sit, ex pluribus quis dignissimus* (Κυντιλ. 7, 4, 21), ζητεῖται ἐκ μὲν δύο πότερος εἶναι ὁ ἀξιώτερος, ἐκ πλείονων δὲ τίς ὁ ἀξιώτατος *Major fratrum melius pugnavit*, ὁ πρεσβύτερος τῶν ἀδελφῶν κάλλιον ἐπολέμησε (4).

Σημ. Τὸ *liar* μέγα ἐν συγκρίσει πρὸς τι σημαίνεται διὰ τοῦ *major quam pro re aliqua. Prælium atrocius quam pro numero pugnantium* (Λιβ. 21, 29), μάχη σφοδροτέρα ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν μαχομένων ἢτοι περισσότερον ἢ ὅσον ἐπερίμενέ τις ἀπὸ τοσοῦτον ἀριθμὸν πολεμιστῶν. Πρβ. Δ. Γ. §. 308 σ. α καὶ β', ἐνθα καὶ περὶ τινῶν ἄλλων σπανιωτέρων συντάξεων τῶν συγκριτικῶν.

(1) Νεώτερος τριάκοντα ἐτῶν = γεγονὼς ἔτη ἕλαττον ἢ τριάκοντα (Ξ. Ἀπ. 1, 2, 35).

(2) Φιλόμηλον οἱ πολλοὶ βελτίονα ἠγοῦνται εἶναι ἢ πλουσιώτερον (Λυσ. 49, 15). Ἄγαθος μᾶλλον ἢ πλούσιος.

(3) Αἰθαδέστερόν τι ἀποκρίνεσθαι (Θουκ. 8, 84). Ἐνθυμοῦμαι, μὴ ἀγροικότερον ἢ λέγειν (Πλ. Γοργ. 462).

(4) Ὁ πρεσβύτερος τῶν παίδων παρὼν ἐτύγχανεν (Ξ. Ἀ. 1, 1, 4). Πότερο μᾶλλον χαίρουσι καὶ λυποῦνται, οἱ φρόνιμοι ἢ οἱ ἄφρονες (Πλ. Γοργ. 498).

§. 170. Τὸ ὑπερθετικὸν σημαίνει ἐνίοτε ὄχι τῶν ἀπολύτως ὑψιστον βαθμὸν ἐν συγκρίσει πρὸς πάντας τοὺς ἄλλους τῆς αὐτῆς τάξεως, ἀλλὰ μόνον λίαν μέγαν, σχετικῶς τὸν ὑψιστον πρὸς τινας. *Es tu quidem carissimus, sed multo eris carior, si bonis præceptis lætabere* (Κικ. περὶ καθ. 3, 33), μοι εἶσαι λίαν προσφιλέης, ἀλλὰ πολὺ πρὸςφιλέστερος θέλεις εἶσθαι, ἐὰν ἀρέσκησαι εἰς καλὰ διδάγματα (1). Πότε δὲ σημαίνει τὸν ἀπολύτως ὑψιστον βαθμὸν δηλοῦται ἢ ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου, ἢ διὰ προστιθεμένης γενικῆς μεριστικῆς, *optimus omnium*, ἢ καὶ διὰ προθέσεως, *ex omnibus* (2).

Σημ. α'. Τὸ ὑπερθετικὸν συμφωνεῖ κατὰ γένος ποτὲ μὲν μετὰ τὴν παρ' αὐτῷ μεριστικὴν γενικὴν *Servitus omnium malorum postremum est* (Κικ. Φιλιπ. 2, 44), ἡ δουλεία εἶναι πάντων τῶν κακῶν τὸ ἔσχατον· ποτὲ δὲ μετὰ τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως *Indus est omnium fluminum maximus* (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν 2, 52), ὁ Ἰνδὸς εἶναι πάντων τῶν ποταμῶν μέγιστος. Τὸ δὲ παρ' Ὁρατίου *dulcissime rerum* (ἐν Σατ. 1, 9, 4), γλυκύτατε πάντων, συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑπονοούμενον πρόσωπον καὶ ὄχι πρὸς τὴν ἐπιφερομένην γενικὴν *rerum* (3).

Σημ. β'. Ἡ τοῦ ὑπερθετικοῦ ἔννοια ἐπιτείνεται διὰ τοῦ *unus*, μόνος, καὶ ἔτι πλέον διὰ τοῦ *unus omnium*, μόνος ἐκ πάντων· ἔτι δὲ καὶ διὰ τῶν *longe, multo* (4). Ὁ δὲ κατὰ τὸ δυνατόν ὑψιστος βαθμὸς σημαίνεται διὰ τοῦ *quam maximus, quantum maximus*, ὅτι ἢ ὡς μέγιστος, ἢ διὰ τῶν ἐπιρρήμάτων *quam maxime, quantum maxime, ut maxime* καὶ διὰ τοῦ *possum*. *Jugurtha quam*

(1) Κάλλιστα λέγεις. Κῦρος φιλομαθέστατος ἦν.

(2) Ἀθηναῖοι πάντων ἀνθρώπων πλείστῳ σίτῳ χρῶνται ἐπεισάκτῳ (Δημ. 18, 87). Ἀθήναζε ἀφίξει, οὗ τῆς Ἑλλάδος πλείστη ἐστὶν ἐξουσία τοῦ λέγειν (Πλ. Γοργ. 464).

(3) Ὡ φίλτατ', ὦ περισσὰ τιμηθεὶς τέκνον, θανεῖ πρὸς ἐχθροῦ. Εὐρ.

(4) Οἱ Ἕλληνες ἐπιτελοῦσι ταῦτα προσθέτοντες τὰς δοτικὰς πολλῶ, μακρῶ, ὀλίγῳ, βραχεῖ, μικρῶ, περὶ ὧν βλ. ἀνωτέρῳ §. 155 ὑποσημ. Μακρῶ εὐνούστατος (Ἀρισφ. Εἰρ. 673). Ὅσα μάλιστα τὸ τῶν φυλάκων ἔργον, τοσούτῳ ἂν εἴη τέχνης τε καὶ ἐπιστήμης μεγίστης δεόμενον (Πλ. Πολ. 374).

maximas potest copias armat (Σαλλ. Ιουγ. 48), ὁ Ἰουγούρθας ὀπλίξει ὅσον πλεῖστον δύναται στρατόν. Πρβ. Δ. Γ. §. 310 μετὰ τῶν σημ. (1).

§. 171. Τὰ τάξιν ἢ ἀκολουθίαν κατὰ χρόνον καὶ τόπον σημαίνοντα ὑπερθετικά (primus, postremus, ultimus, summus. τὰ λοιπὰ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 311), καὶ τὸ ἐπίθετον medius συνάπτονται μετὰ οὐσιαστικοῦ, ἢ δὲ ποιότητος τοῦ ἐπιθέτου ἀφορᾷ πολλάκις ἔχι τὸ ὄλον, ἀλλὰ μόνον ἐν μέρος τοῦ οὐσιαστικοῦ. Vere primo, σημαίνει ἔχι ἐν τῷ πρώτῳ ἔαρι, ἀλλ' ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔαρος· extremo anno, ἐν τέλει τοῦ ἔτους· ad summam aqvam appropinqvare, εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος πλησιάζειν· in media urbe, ἔχι ἐν τῇ μεσῇ πόλει ἀλλ', ἐν μέσῳ τῆς πόλεως. Οὕτω λέγουσι reliqva, cetera Græcia, ἢ λοιπὴ Ἑλλάς, ἤτοι τὸ λοιπὸν τῆς Ἑλλάδος μέρος. Πρβ. Δ. Γ. §. 311.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΩΝ.

α) Περὶ τῶν δεικτικῶν καὶ τῶν ἀναφορικῶν.

§. 172. Δεικτικὴ ἀντωνυμία εἰς ἡγούμενον οὐσιαστικὸν ἀναφερομένη συμφωνεῖ μὲ αὐτὸ ὡς ἐπίθετον κατὰ γένος καὶ ἀριθμόν. Ἐὰν δ' ἀναφέρηται εἰς πλείω οὐσιαστικά, τότε τὸ γένος αὐτῆς ὀρίζεται κατὰ τὰ ἐν §. 94 ῥηθέντα. Mater et pater—ii· honores et imperia—ea· ira et avaritia—eae ἢ ea (2). Ἐὰν δὲ πάλιν ἀναφέρηται εἰς τι ἡγούμενον μὴ ὀνομασθὲν, οὕτινος ὅμως καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸ γένος ἐννοεῖται εὐκόλως, τότε ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία συμφωνεῖ κατὰ γένος μὲ τὸ νοούμενον τοῦτο. Hic (τούτέστιν equus) celerior est, οὗτος ὁ ἵππος εἶναι ταχύτερος. Ὅταν ὅμως τὸ παραλειπόμενον αὐτὸ

(1) Πρὸς Ἑλλήσιν διὰ τῶν ὡς (ὅπως) δυνατόν· ὡς (ὅπως) δύναμαι, ὡς μάλιστα δύναμαι· ὅτος, ὀπότος οἶός εἰμι· δύναμιν ὅτην οἶός τε ἦν πλείστην συμπαρασκευασζόμενος (Ίσ. Φιλ. 404)· ὡς βέλτιστος, ὡς ἄριστα, ὅτι πλεῖστον χρόνον, ὅπως ἄριστα.

(2) Ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαί, οὓς εἶχον. Ἐκκλησιάζομεν περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης, ἃ μεγίστην ἔχει δύναμιν ἐν τῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων (Ίσοκ. περὶ Εἰρ. 2).

ἦναι ὅλως ἀόριστον, ἢ ἀντωνυμία ἐκφέρεται κατ' οὐδέτερον γένος. Hoc, quod tu manu tenes, cupio scire, quid sit, τοῦτο, ὅπερ ἔχεις εἰς τὴν χεῖρα, θέλω γὰρ ἠξεύρω, τί εἶναι.

Ἡ δὲ εἰς ὅλον λόγον ἢ εἰς πολλὰ ἀντικείμενα ἀναφερομένη δεικτικὴ ἀντωνυμία ἐκφέρεται κατ' οὐδέτερον γένος καὶ πληθ. ἀριθμὸν. Ea quæ pater tuus dicit, vera sunt, ἀληθῆ εἶναι τὰ ὑπὸ τοῦ πατρὸς σου λεγόμενα (1).

Καὶ ὅταν ἐπηται τὸ οὐσιαστικὸν μετὰ τὴν δεικτικὴν ἀντωνυμίαν, συμφωνεῖ αὕτη μὲ τοῦτο κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν. Eas divitias, eam bonam famam magnamque nobilitatem putabant (Σαλλ. Κατ. 7), τοῦτο καὶ πλοῦτη καὶ φήμη καλὴ καὶ εὐγένεια μεγάλη ἐνόμιζον. Ἐξαιρέσεις τούτου τοῦ κανόνος εἶναι σπανιώταται. Βλ. Δ. Γ. §. 313 (2).

Σημ. Εἰς οὐσιαστικὸν, καὶ μάλιστα εἰς λέξεις ψυχικὴν διάθεσιν δηλούσας, προσθέτουσιν οἱ Λατῖνοι δεικτικὴν ἀντωνυμίαν, ἢ ἀναφορικὴν ἀντὶ δεικτικῆς, κατὰ τὴν αὐτὴν τοῦ οὐσιαστικοῦ πτώσιν ἀντὶ ὀνόματος κατὰ γενικὴν πτώσιν ἐκφερομένου· οἷον, hic dolor = dolor hujus rei, ἢ περὶ τούτου λύπη. Sed haec quidem est perfacilis et perexpedita defensio (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 3. 11 = hujus rei), ἀλλ' αὕτη (ἤτοι τούτου τοῦ πράγματος) ἢ ὑπεράσπισις εἶναι λίαν εὐκολοῦς.

§. 173. Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία συμφωνεῖ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν μὲ τὸ οὐσιαστικὸν εἰς ὃ ἀναφέρεται. Ἡ δ' εἰς πολλὰ ὀνόματα ἐνικοῦ ἀριθμοῦ ἀναφερομένη ἐκφέρεται κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν, τὸ δὲ γένος αὐτῆς ὀρίζεται κατὰ τοὺς ἐν §. 94 κανόνας. Grandes natu matres et parvuli liberi, quorum utrorumque ætas misericordiam nostram requirit (Κικ. Βέρρ. 5, 49), γράται μπτέρες καὶ μικροὶ παῖδες, ὧν ἑκατέρων ἢ ἡλικία διεγείρει τὸν ἡμέτερον οἶκον. Eæ fruges atque fructus, quos terra gignit (Κικ

(1) Ἐρῶ σοι, ἄ οἶδα.

(2) Κίνησις αὕτη μεγίστη τοῖς Ἑλλησιν ἐγένετο (Θουκ. 1. 1). Αὕτη πενία ἐστὶ σαφῆς, τὸ δεόμενόν τινος μὴ ἔχειν χρῆσθαι (Ξ. Οἰκ. 8, 2). Ἄλλὰ καὶ Εὐδαιμονίαν τοῦτο νομίζω. Τοῦτο πῶς οὐκ ἀμαθία ἐστίν; (Πλα. Ἀπολ. 29). Οἶκον Ἰωνες τὰδε εἰσὶν, οὐδὲ Ἑλλησπόντιοι (Θουκ. 6, 77).

περὶ Φυσ. θεῶν 2, 14), αὐτοὶ οἱ καρποὶ καὶ τὰ γεννήματα, τὰ ὅποια ἡ γῆ γεννᾷ. *Fortunam nemo ab inconstantia et temeritate sejungit, quæ digna certe non sunt deo* (αὐτοθ. 3, 24), οὐδεὶς χωρίζει τὴν τύχην ἀπὸ τὴν ἀστασίαν καὶ τὸ αὐτόματον ἢ ἄλογον, ἅπερ βεβαίως δὲν εἶναι ἄξια ἢ δὲν ἀρμόζουσι τῷ θεῷ.

Ὅταν ὅμως αὕτη ἀναφέρεται εἰς ὀλόκληρον πρότασιν, ἐκφέρεται κατ' οὐδέτερον γένος καὶ ἐνικὸν ἀριθμὸν. *Sapientes soli, quod est proprium divitiarum, contenti sunt rebus suis* (Κικ. Παραδοξ. 6, 3), μόνοι οἱ σοφοὶ ἀρκοῦνται εἰς τὰ ἑαυτῶν, ὅπερ εἶναι ἴδιον τοῦ πλούτου (1).

Πραγγομένη δὲ ἡ ἀντωνυμία αὕτη τοῦ οὐσιαστικοῦ συμφωνεῖ μὲ τοῦτο κατὰ τὸ γένος, ὡς καὶ ἡ δεικτική. *Quæ apud alios iracundia dicitur, ea in imperio superbia atque crudelitas appellatur* (Σαλλ. Κατ. 51), ἡ παρ' ἄλλοις ὀργὴ λεγομένη, παρὰ τῷ ἄρχοντι καλεῖται (αὕτη) ἀλαζονεῖα καὶ ὀμότης.

Σημ. α'. Ὅταν προηγῆται προσηγορικὸν καὶ κύριον ὄνομα διαφόρου γένους, τὸ ἀναφορικὸν συμφωνεῖ ποτὲ μὲν μ' ἐκεῖνο, ποτὲ δὲ μὲ τοῦτο. *Flumen Rhenus, qui agrum Helvetiorum a Germanis dividit* (Καισ. Γ. Πολ. 1, 2), ὁ ποταμὸς Ῥήνος, ὅστις χωρίζει τὴν χώραν τῶν Ἑλβετῶν ἀπὸ τῆς τῶν Γερμανῶν. *Ad flumen Scaldem, quod influit in Mosam* (αὐτοθ. 6, 33), παρὰ τὸν ποταμὸν Σκάλδην, ὅστις εἰσβάλλει εἰς τὸν Μόσαν.

Σημ. β'. Ἐνίοτε δὲ σαφηνείας χάριν, ἢ καὶ ἄνευ ἀνάγκης, ἐπαναλαμβάνεται μετὰ τὸ ἀναφορικὸν τὸ οὐσιαστικόν. *Erant omnino itinera duo, quibus itineribus domo exire poterant* (Καισ. Γ. πολ. 16), ἦσαν δύο ὁδοὶ, δι' ὧν ἠδύνατο τὰ ἐξέλθωσι τῆς πατρίδος των.

§. 174. Ὅταν μετὰ τὸ ἀναφορικὸν ἔπῃται νέον οὐσιαστικὸν ὡς προσδιορισμὸς τοῦ ἡγουμένου οὐσιαστικοῦ, εἰς ἃ ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἀναφέρεται, τότε αὕτη ποτὲ μὲν συμφωνεῖ πρὸς τὸ ἡγούμενον αὐτῆς, ποτὲ δὲ πρὸς τὸ ἐπόμενον οὐσιαστικόν. *Thebæ ipsæ,*

(1) Ἡ πόλις τοῦ μεγίστου νοσήματος οὐ μεθέξει, ὁ στάσις καλεῖται (Πλ. Νομ. 744). Φίλον, ὁ μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι φασιν, οἱ πολλοὶ ὅπως κτήσονται οὐ φροντίζουσι (Ξ. Ἄπμ. 2, 4, 2).

quod Bœotia caput est, in magno tumultu erant (Λιβ. 42, 44), αἱ Θῆβαι αὐταί, ἧτις εἶναι μητρόπολις τῆς Βοιωτίας, ἦσαν εἰς μέγαν θόρυβον Flumen, quod appellatur Tamesis (Καισ. Γ. πολ. 5, 11), ὁ ποταμὸς, ὅστις Τάμεσις καλεῖται. Περὶ τῆς διαφόρου ταύτης συντάξεως βλ. Δ. Γ. §. 316 (1).

§. 175. Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία συμφωνεῖ πολλάκις κατὰ σύνταξιν οὐχὶ μὲ τὸν γραμματικὸν τύπον τῆς λέξεως εἰς ἣν ἀναφέρεται, ἀλλὰ μὲ τὴν ἔννοιαν αὐτῆς, ἥτοι πρὸς τὸ νοούμενον οὐχὶ δὲ πρὸς τὸ λεγόμενον.

1) Ὅταν ἀναφέρηται εἰς κτητικὴν ἀντωνυμίαν. *Vestra, qui cum summa integritate vixistis, hoc maxime interest* (Κικ. ὑπὲρ Σύλλ. 28), τοῦτο μάλιστα διαφέρει ὑμᾶς, ὅτινες ἐξήσατε μὲ μερίστην ἀκεραιότητα (2).

2) Ὅταν προηγήται ἐνικοῦ ἀριθμοῦ οὐσιαστικόν, ἡ ἀντωνυμία ἔπεται κατὰ πληθυντικόν, διότι ἀναφέρεται εἰς πολλὰ τοῦ αὐτοῦ εἴδους. *L. Cantilius, scriba pontificis, quos* (δηλ. scribas pontificum) *nunc minores pontifices appellant* (Λιβ. 22, 57), ὁ Λεύκιος Καρτίλιος, ὁ τοῦ ἀρχιερέως γραμματεὺς, οὗς (γραμματεῖς) νῦν μικροὺς ἀρχιερεῖς καλοῦσι (3).

3) Ὅταν προηγήται περιληπτικὸν ὄνομα ἐνικοῦ ἀριθμητικοῦ, ἡ ἀντωνυμία ἔπεται κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν πολλάκις, εἰς τὰ καθ' ἕκαστα τοῦ περιληπτικοῦ ἀναφερομένη. *Cæsar equitatum omnem, quem ex omni provincia coactum habebat, præmittit, qui videant, quas in partes hostes iter faciant* (Καισ. Γ. πολ. 1. 15), ὁ Καῖσαρ προπέμπει τὸ ἵππικὸν ὄλον, ὃ εἶχε συλλέξει ἐξ ἀπάσης τῆς ἐπαρχίας, ἵνα ἴδωσι, ποῦ πορεύονται οἱ ἐχθροί (4).

(1) Ἡ τοῦ ῥεύματος ἐκείνου πηγὴ, ὃν ἕμερον Ζεὺς ὠνόμασεν (Πλ. Φιδρ. 255). Οὐδὲν ἄδικον διαγενέσθαι ποιῶν, ἣν περ μελέτην εἶναι καλλίστην ἀπολογίας (Ξεν. Ἀπλ. 3).

(2) Καὶ οἰκία γε πολὺ μείζων ἢ ὑμετέρα τῆς ἐμῆς, οὗ γε οἰκία χρῆσθε γῆ τε καὶ οὐρανῷ (Ξ. Κ.Π. 5, 2, 15).

(3) Ἀδύμηρός τις καὶ ἀπὸ παντὸς περισσίαν ποιούμενος, θησαυροποῖς ἀνὴρ, οὗς δὴ καὶ ἐπαινεῖ τὸ πλῆθος (Πλ. Πολ. 8, 554).

(4) Θεμιστοκλῆς φεύγει ἐκ Πελοποννήσου εἰς Κέρκυραν, ὧν αὐτῶν (τῶν Κερκυραίων) εὐεργέτης (Θουκ. 1, 136). Καὶ ἀπὸ Πελοποννήσου παρέσται ὠφέλεια (ἰσοβόησις), οἱ τῶνδε κρείστους εἰσὶ (Θουκ. 6. 80).

4) Μετὰ ὄνομα ἀνθρώπου εἰκονικὸν οὐχὶ δὲ τὸ φυσικὸν γένος ἔχον ἔπεται τὸ ἀναφορικόν, συμφωνοῦν πρὸς τὸ φυσικὸν ἐκείνου γένος. *Duo importuna prodigia, qvos (τουτέσι viros) improbitas tribuno plebis constrictos addixerat* (Κικ. ὑπὲρ Σεστ. 17), δύο ἀπαίσια τέρατα, οὗς ἡ φαν. λόγος προσείλκυσε καὶ συνέδεσε μετὰ τοῦ δημάρχου (1).

Σημ. Μετὰ δεικτικὴν ἢ ἀόριστον ἀντωνυμίαν ἐπιφέρουσιν ἐνίοτε unde ἀντὶ a qvo (qva), a qvibus· qvō ἀντὶ ad qvem (qvam, qvod), ad qvos (qvas, qvæ), καὶ qvā ἀντὶ τοῦ per qvæ, qvos· ubi ἀντὶ in qvo. Βλ. Δ. Γ. §. 317. σ. β'.

§. 176. Τὸ διὰ τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως ὀριζόμενον οὐσιαστικὸν μεταφέρεται πολλάκις κατὰ τὴν αὐτὴν τοῦ ἀναφορικοῦ πτώσιν εἰς τὴν ἀναφορικὴν πρότασιν, ὥστε τὸ ἀναφορικὸν προηγεῖται τούτου. *Ad Cæsarem qvam misi epistolam, ejus exemplum fugit me tibi mittere* (= ejus epistolæ, qvam. Κικ. πρὸς Ἄττ. 13, 51), ἢ πρὸς Καίσαρα ἐπιστολὴν ἐπέμψα, ἐλησμόνησα τὰ πέμψω καὶ πρὸς σε ἀτίγραφον αὐτῆς. *In qvem primum Henēti Trojaniqve egressi sunt locum, Troja vocatur* (Λιβ. I. 1), εἰς δι τὸπον κατὰ πρῶτον ἐξήλθον οἱ Ἑρῆτοι καὶ Τρῶες, Τροία καλεῖται. Περὶ τῆς τῶν ποιητῶν χρήσεως βλ. Δ. Γ. §. 319 σημ.

Σημ. α'. Τὸ οὐσιαστικὸν, εἰς ὃ ἀναφέρεται ἡ ἀντωνυμία, μεταφέρεται σχεδὸν πάντοτε εἰς τὴν ἀναφορικὴν πρότασιν, ἐὰν ἦναι νέα ἰδέα προστιθεμένη ὡς ἐπεξήγησις εἰς τὴν ἡγουμένην πρότασιν ἢ εἰς μίαν ταύτης λέξιν. *Santōnes non longe a Tolosatium finibus ab-sunt, qvæ civitas est in provincia* (Καισ. Γ. πολ. 1, 10), οἱ Σάντορες δὲν ἀπέχουσι πολὺ τῆς χώρας τῶν Τολωσατίων, ἣτις πόλις κεῖται ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ· ἀντὶ τοῦ, οἵτινες Τολωσάτιοι εἶναι τῆς ἐπαρχίας μέρος (2).

Σημ. β'. Καὶ τὸ δι' ἀναφορικῆς προτάσεως προσδιοριζόμενον ὑπερθετικὸν μεταβιβάζεται ἐνίοτε εἰς ταύτην. *Themistocles noctu de servis suis, qvem habuit fidelissimum, ad Xerxem misit* (Κορν.

(1) Τὰ τοιαῦτα κινάδη, εἰ πεποιήκασιν οὐδὲν οὐδὲ πράξουσιν ἀγαθὸν ὑπὲρ τῆς πόλεως (Δειν. 1, 40).

(2) Κύρος, εἴ τινα ὀρήη κατασκευάζοντα, ἧς ἄρχοι χώρας, καὶ προσόδους ποιοῦντα, οὐδένα ἂν πώποτε ἀφείλετο (Ξ. Α. 1, 9, 19).

Θεμ. 4), ὁ Θεμιστοκλῆς ἐπεμφθε κυκτός εἰς τὸν Ξέρξην ἐκ τῶν δούλων αὐτοῦ, ὃν εἶχε πιστότατον P. Scipioni ex multis diebus, quos in vita celeberrimos latissimosque vidit, hic dies clarissimus fuit (Κικ. Δαίλ. 3), ἐκ τῶν πολλῶν ἡμερῶν, ἃς ὁ Πόπλιος Σκηπίων λαμπρότατα καὶ τερατότατα ἔζησε, αὕτη ἡ ἡμέρα ἦτο λαμπρότατη (1).

§. 177. Ὅταν ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἀναφέρηται εἰς καθ' ἑαυτὴν τιθεμένην δεικτικὴν ἀντωνυμίαν, τότε αὕτη τίθεται πολλάκις μετὰ τὴν ἀναφορικὴν πρότασιν. Male se res habet quum, quod virtute effici debet, id tentatur pecunia (Κικ. περὶ καθ. 2, 6), καθὼς εἶναι, ὅτι πρέπει νὰ ἐκτελώμεν διὰ τῆς ἀρετῆς, νὰ ἐπιχειρῶμεν τοῦτο διὰ τῶν χρημάτων. Πολλάκις παραλείπεται ὅλως αὕτη, ὅταν, ὀνομαστικὴ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἢ αἰτιατικὴ οὔσα, δὲν ἐπιφέρηται μετ' ἐμφάσεως, καὶ μάλιστα ὅταν τὸ ἀναφορικὸν ἐκφέρηται καθ' ἣν πτώσιν ἔπρεπε νὰ τεθῆ ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία. Maximum ornamentum amicitiae tollit, qui ex ea tollit verecundiam (=is, qui. Κικ. Δαίλ. 22), τὸ μέγιστον τῆς φιλίας κόσμημα ἀφαιρεῖ, ὃ τὸ σεβας ἀπ' αὐτῆς ἀφαιρῶν. Quem neque gloria neque pericula excitant, frustra hortere (=eum frustra hortere. Σαλλ. Κατ. 58), ὅτινα οὔτε δόξα οὔτε κίνδυνοι ἐρεθίζουσι, μάτην παροτρύνεις.

Σημ. α. Παραλείπεται ὡσαύτως ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία, καὶ ὅταν τὸ οὐσιαστικὸν μεταβιβάζηται εἰς τὴν ἀναφορικὴν πρότασιν κατὰ τὸν §. 176. Quae prima innocentis mihi defensio est oblata, suscepi (=eam suscepi. Κικ. ὑπὲρ Σύλλ. 33), ὅποια πρώτη ἀθώου ὑπεράσπισις μοι ἐπαρουσιάσθη, ἀρεδέχθην ταύτην. Πρβ. καὶ Δ. Γ. §. 321 Σημ. (2). Οὐδέποτε ὅμως παραλείπεται ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία, ὅταν ἐκφέρηται μετ' ἐμφάσεως τὸ δεικνυόμενον πρόσωπον ἢ πράγμα. A me ii contenderunt, qui apud me et amicitia et dignitate plurimum possunt (Κικ. Ῥωσκ. Ἀμ. 1), παρ' ἐμοῦ ἀπήτησαν

(1) Ὁ πατήρ, ὃν μόνον εἶχομεν βοηθόν, ἀπῆν. Λόγους ἄκουσον, οὓς σοι δυστυχεῖς ἦκω φέρων (Εἰρ. Ὅρ. 854).

(2) Οἱ μάλιστα τὰ παρόντα ἀρκεῖ, ἥκιστα τῶν ἀλλοτρῶν ὀρέγονται (Ξεν. Συμπ. 4, 42). Οὐδεμία πάρεστιν, ἃς ἦκειν ἐχρῆν (τούτων ἄς. Ἀριστοφ. Ἑκκλ. 19). Ἀναλίσκουσιν οὐκ εἰς ἃ δεῖ (εἰς τοιαῦτα, εἰς ἃ. Ξ. Οἰκ. 3, 5).

τοῦτο ἐκείνοι, οὔτινες πλεῖστον παρ' ἐμοὶ ἰσχύουσι καὶ διὰ τὴν φι-
λίαν καὶ διὰ τὸ ἀξίωμα.

Σημ. β'. Καὶ ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία παραλείπεται συνήθως πρὸ τῆς
ἀναφορικῆς προτάσεως, τῆς αὐτὴν διοριζούσης. *Sunt, qvi ita dicant,*
εἰσὶν, οἳ οὕτω λέγουσιν· nisi qvi viderent, ἐπεμψα, ἵνα ἴδωσιν.
Ἄλλ' εὔρηται καὶ *sunt quidam, qvi*, ὑπάρχουσι τινες, οἳ (1).

§. 178. Ὄταν δύο συνδεδεμένοι ἀναφορικαὶ προτάσεις προσδιορί-
ζωσι τὴν αὐτὴν λέξιν καὶ τὸ ἀναφορικὸν ἐκάστης ἔχη διάφορον πτώσιν
(*qvem rex delegerat, et qvi populo gratus est*), παραλείπεται
ἐνίοτε τὸ τῆς δευτέρας προτάσεως ἀναφορικὸν, ὡς ἀναπληρούμενον
ἐκ τοῦ τῆς πρώτης, ἀλλὰ τότε μόνον, ὅταν ἦναι ὀνομαστικὴ ἢ αἰτια-
τικὴ. *Eamqve rationem sequare, qva tecum ipse et cum tuis*
utare, profiteri autem et in medium proferre non audeas?
(=*qvam profiteri* κ. ἑ. Κικ. περὶ Τελ. 2. 23), ταύτην τὴν δό-
ξαν ῥ' ἀκολουθῆς, ἢν σὺ αὐτὸς μετὰ τῶν σῶν ἔχεις κοινῆν, ἢν ὀ-
μως δὲν τοιμᾶς οὔτε γὰ ἐπαγγέλλησαι οὔτε γὰ παρουσιάσης εἰς
τὸ μέσον; Ὄταν ὅμως τὸ πρῶτον ἀναφορικὸν ἦναι ὀνομαστικὴ, τὸ δὲ
δεύτερον ἑτέρα τις πτώσις, τίθεται ἐνίοτε ἀντὶ τοῦ δευτέρου ἡ δει-
κτικὴ ἀντωνυμία *is*. *Omnes tum fere, qvi, nec extra hanc ur-*
bem vixerant, nec eos aliqui barbaries domestica infuscave-
rat, recte loqvebantur (Κικ. Βρούτ. 74), πάντες σχεδὸν οἱ ἐκτὸς
τῆς πόλεως ταύτης ζήσαντες, καὶ οὗς οἰκιακὴ τις βαρβαρότης δὲν
εἶχεν ἀμαυρώσει, ἐλάλουρ τότε ὀρθῶς.

Σημ. α'. Ἐὰν ἡ ἀναφορικὴ καὶ ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία ἔχωσι τὴν
αὐτὴν πρόθεσιν, καὶ ἐὰν ἐνοηθῆται τὸ αὐτὸ ῥῆμα εἰς τὴν τῆς ἀναφορικῆς
καὶ τὴν τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας πρότασιν, τότε παραλείπεται ἡ
πρὸ τῆς ἀναφορικῆς πρόθεσις. *In eadem causā sumus, qva vos*
= in qva vos, ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει εἴμεθα ἐν ἣ καὶ ὑμεῖς.

§. 179. Μετὰ τὰ ἐπίθετα *talis*, τοιοῦτος, *tantus* (tot), ποσοῦτος,
ἐπιφέρονται εἰς συγκρίσεις τὰ ἀντίστοιχα *qvallis*, ὁποῖος, *qvantus* (qvot),
ὁπόσος, κατὰ τὸ αὐτὸ γένος καὶ ἀριθμὸν ἐλείνων, ἢ συμφωνοῦσι μὲ

(1) Οἱ μὲν πολλοὶ κατέμενον, ἦσαν δὲ. οἳ ὑπεχώρουν σὺν τῷ βασιλεῖ (τινὲς,
οἷ. — Ξ. Κ. Π. 3, 1, 3).

τὸ οὐσιαστικόν, εἰς ὃ ἀναφέρονται. *Nemo ab dis immortalibus tot et tantas res tacitus optare ausus, quot et quantas di immortales ad Pompejum detulerunt* (Κικ. ὑπὲρ τοῦ Μαν. νόμ. 16), οὐδεὶς ἐτόλμησε γὰρ εὐχηθῆναι παρὰ τῶν ἀθανάτων θεῶν τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα, ὅποσα καὶ ἡλίκα οὗτοι ἀπένειμαν εἰς τὸν Πομπήϊον. *Amicum habere talem volunt, quales ipsi esse non possunt* (Κικ. Ααιλ. 22), θέλουσι γὰρ ἔχωσι τοιοῦτον φίλον, ὅποιοι αὐτοὶ δὲν δύνανται γὰρ ἦναι. Βλ. καὶ ἄλλα τινὰ ἐν τῇ Δ. Γ. §. 324 σημ.

β') Περὶ σημασίας καὶ χρήσεως τῶν λοιπῶν ἀντωνυμιῶν.

§. 180. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι, ὑποκείμενα τῆς προτάσεως οὔσαι, παραλείπονται συνήθως, ἐπειδὴ ἡ τοῦ ῥήματος κατάληξις ἀρκεῖ πρὸς δήλωσιν τοῦ ὑποκειμένου· τότε δὲ μόνον προστίθενται, ὅταν ὑπάρχη ἀντίθεσις ἢ ἔμφασις ἐν αὐταῖς. *Et tu apud patres conscriptos contra me dicere ausus est?* (Κικ. Φιλιπ. 2, 21), καὶ σὺ ἐτόλμησας γὰρ λαλήσῃς κατ' ἐμοῦ πρὸς τὴν Γερουσίαν; Καὶ εἷς μόνον λαλῶν, μεταχειρίζεται περὶ ἑαυτοῦ ἐνίοτε πληθυντικὸν πρῶτον πρόσωπον. *Reliquum est, ut de felicitate Pompeji pauca dicamus* (Κικ. ὑπὲρ τοῦ Μαν. νόμ. 16), ὑπολείπεται γὰρ εἰπώμεν ὀλίγα περὶ τῆς τοῦ Πομπηίου εὐτυχίας (1).

§ 181. Καὶ ἡ ἀντωνυμία *is*, αὐτὸς, παραλείπεται, ὅταν ἐξακολουθῇ γὰρ ἦναι ὁ λόγος περὶ τοῦ αὐτοῦ ἔτι ὑποκειμένου· τότε δὲ μόνον προστίθεται, ὅταν μετὰ σύντομον διορισμὸν τοῦ προσώπου, περὶ οὗ ἔσται ἐφεξῆς λόγος, μεταβαίνῃ ὁ λέγων εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν. *P. Annius Asellus mortuus est C. Sacerdote praetore. Is quum haberet unicum filiam, eam bonis suis heredem instituit* (Κικ. Βερρ. 1, 41). Π. Ἄννιος ὁ Ἀσελλὸς ἐτελεύτησεν ἐπὶ τῆς στρατηγίας Γαίου τοῦ Σακερδώτου (ιερέως). Αὐτὸς, ἔχων μονογενῆ θυγατέρα, ἐγκατέλιπεν αὐτὴν κληρονόμον τῆς ἰδίας περιουσίας.

Νέος δὲ οὐσιώδης καὶ ἀκριβέστερος προσδιορισμὸς τῆς αὐτῆς λέξεως προστίθεται διὰ τῶν *et is* (ἢ *atque is* καὶ *et is quidem*),

(1) Ὡσαύτως καὶ οἱ Ἕλληνες μεταχειρίζονται τὰς προσωπικὰς ἀντωνυμίας βλ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. Δ'. §. 2.

nec is. Habet homo primum memoriam, et eam infinitam rerum innumerabilium (Κικ. Τουσκ. I, 24), ἔχει ὁ ἄνθρωπος πρῶτον μὲν μνήμην ἀναριθμητῶν πραγμάτων καὶ ταύτην (ἢ καὶ μάλιστα) ἀπεριόριστον. Πρβ. Δ. Γ. §. 484.

§. 182. Τὴν ἀντωνυμίαν hic μεταχειρίζονται ἐπὶ δείξεως τοῦ κατὰ χρόνον ἢ τόπον πλησιεστέρου εἰς τὸν λέγοντα, τὴν δὲ ille ἐπὶ τοῦ ἀπωτέρω κειμένου. Ἐνίοτε δὲ δηλοῖ αὕτη καὶ ἐπίσημον ἢ γνωστὸν πρόσωπον ἐπὶ ἀρετῇ ἢ κακίᾳ. Ex suo regno sic Mithridates profugit, ut ex eodem Ponto Medēa illa quondam profugisse dicitur (Κικ. ὑπὲρ τοῦ Μαν. νόμ. 9), ἐκ τοῦ ἰδίου βασιλείου οὕτως ἀνεχώρησεν ὁ Μιθριδάτης, ὅπως ἐκ τοῦ αὐτοῦ Πόντου λέγεται ὅτι ἀνεχώρησέ ποτε ἡ Μήδεια ἐκεῖνη. Ὅταν δὲ ἦναι ὁ λόγος περὶ δύο τινῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων, τότε ἢ μὲν hic ἀναφέρεται εἰς τὸ τελευταῖον, ἢ δὲ ille εἰς τὸ πρότερον μνημονευθέν. Ἐνίοτε ὅμως ἀντιστρέφεται ἡ τάξις αὕτη, ἀναφερομένης τῆς hic ὅχι εἰς τὸ τελευταῖον ἀλλ' εἰς τὸ κυριώτερον ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ λόγου. Melior tutiorque est certa pax, quam sperata victoria; haec (pax) in tua, illa in deorum potestate est (Λιβ. 30, 30), κρείττων καὶ ἀσφαλεστέρα εἶναι ἢ βεβαία εἰρήνη ἢ ἡ ἐλπυζομένη νίκη αὕτη μὲν (ἢ εἰρήνη δηλαδὴ) κεῖται ἐν σοὶ, ἐκεῖνη δὲ ἐν τῇ τῶν θεῶν δυνάμει.

Αἱ αὐταὶ ἀναφέρονται καὶ ποτε εἰς ἐπόμενον. Nonne quum multa alia mirabilia tum illud imprimis? (Κικ. περὶ μαντ. I, 10), καὶ ἄλλα πολλὰ θαυμάσια καὶ ἐκεῖνο (τὸ ἐπόμενον) πρὸ πάντων; (I).

§. 183. Ἡ iste ἀναφέρεται συνήθως εἰς ἓ πρόσωπον, πρὸς ὃ ἀπευθίνεται ὁ λόγος, εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ λεχθέν καὶ τὸ πρὸς αὐτὸ σχεσιν ἔχον διὸ καὶ πολλάκις εὐρίσκονται ὁμοῦ iste tuus, ὁ σὸς οὗτος, iste vester, ὁ ὑμέτερος αὐτός. Ista oratio, ὁ σὸς λόγος, ἢ αὐτός ὁ λόγος, ὃν σὺ εἶπας. De istis rebus expecto tuas litteras (Κικ. Ἄττ. 2, 5), περὶ τῶν αὐτόθι (ὅπου σὺ εἶσαι) γυρομένων περιμένω ἐπιστολήν σου. Age nunc isti doceant, quoniam modo

(I) Ὅμοιαι εἶναι καὶ ἡ παρ' Ἑλλήσι χρῆσις τῶν ἀντιστοίχων ἀντωνυμιῶν οὗτος καὶ ἐκεῖνος. Βλ. Ἄσωπ. Κεφ. Δ'. §. 42 κ. ε.

efficiatur, ut honeste vivere summum bonum sit (Κικ. περι Τελ. 4, 11), ἃς διδάξωσι τῶν οὗτοι(οὗς σὺ ἀκολουθεῖς)τὴν τρόπον ἀποδεικνύεται, ὅτι τὸ κοσμίως ζῆν εἶναι ἀχρον ἀγαθόν. Ἐπίστετε δὲ ὁ ῥήτωρ ἐν δικαστηρίῳ, μὴ θέλων νὰ καλέσῃ τὸν ἀντίδικόν του ἐξ ὀνόματος, σημαίνει αὐτὸν ἢ δεικνύει διὰ τῆς iste, ὅδε. Ἔτι δὲ καὶ τὸ ὑπ' αὐτοῦ μνημονευθὲν ἐπαναλαμβάνει ὁ λέγων συντομίας χάριν διὰ τῆς iste, ὥστε αὕτη ἀναφέρεται καὶ εἰς ἅ πρόσωπον ὄιον, Utinam tibi istam mentem dii immortales duint (Κικ. Κατ. 1, 9), εἴθε οἱ ἀθάνατοι θεοὶ νὰ σοὶ ἐμβάλωσι τὴν διάνοιαν ταύτην, ἢ τὸ φρόνημα τοῦτο, ὅπερ ἀνωτέρω ἀνέφερον ὁ αὐτὸς Κικέρων. Si quid novisti rectius istis, Candidus imperti, si non, his utere mecum (Ὁράτ. Ἐπιστ. 1, 6, 67), εἴ τι ὀρθότερον τούτων οἶδας, μετάδος ἄνευ φθόρου, εἰ δὲ μὴ, χρῶ τούτοις μετ' ἐμοῦ.

Σημ. Ὅτι ἐρρέθη περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν hic, ille, iste, ισχύει καὶ περὶ τῶν ἐξ αὐτῶν παραγομένων ἐπιρρήμάτων.

§. 184. Ἡ ipse μόνη ἄνευ τῆς is σημαίνει αὐτὸς (αὐτὸς ὁ ἴδιος) μετὰ τινος ἐμφάσεως καὶ ἀντιθέσεως τοῦ δι' αὐτῆς δηλουμένου πρὸς ἕτερον διάφορον. Accipio quod dant; mihi enim satis est; ipsis non satis(Κικ. περι Τελ. 2, 26),δέχομαι τὸ διδόμενον· ἐπειδὴ ἐμοὶ μὲν ἐστὶν ἱκανόν, αὐτοῖς δὲ οὐχ ἱκανόν. Ipse dixit, αὐτὸς ἔφα (τὸ τῶν Πυθαγορείων περὶ τοῦ διδασκάλου λεγόμενον). Τὸ δὲ is ipse σημαίνει ὁ αὐτὸς, αὐτὸς οὗτος, αὐτὸς ὁ ἴδιος(1). Ἡ αὕτη ἀντωνυμία ipse προστίθεται κατ' αὐτὴν τοῦ ὑποκειμένου τὴν πτώσιν, ἢτοι κατ' ὀνομαστικὴν, σημαίνουσα μετ' ἐμφάσεως ὅτι τὸ ὑποκείμενον αὐτὸ πράττει τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος οὐχὶ δ' ἕτερός τις· Cato se ipse interemit, ὁ Κάτων αὐτὸς ἑαυτὸν ἀπέκτεινε. Se ipsi omnes naturā diligunt (Κικ. περι Τελ. 3, 18), αὐτοὶ ἑαυτοὺς πάντες ἀγαπῶσι. Ἐπίστετε δὲ καὶ κατ' αἰτιατικὴν συμφωνοῦσιν πρὸς τὴν αὐτοπαθῆ ἀντωνυμίαν se, ἥτις ἀναφέρεται εἰς τὸ αὐτὸ τῆς προτάσεως ὑποκείμενον, καὶ δηλοῦσιν ὅτι τὸ ὑποκείμενον πράττει εἰς ἑαυτὸ καὶ ὄχι ἕτε-

(1) Καὶ τὰς λοιπὰς δὲ σχέσεις πάσας σχεδὸν, ἃς οἱ Ἕλληνες διὰ τῆς ἀντωνυμίας αὐτὸς σημαίνουσι (περὶ ὧν βλ. Ἄσωπ. ἐν κεφ. Δ'. §. 10 — 30), δηλοῦσιν οἱ Λατίνοι διὰ τῆς ἀντωνυμίας ταύτης.

ρος τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος. *Fac, ut diligentissime te ipsum, mi Dolabella, custodias* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 9, 14), *πρόσχερε, Δολαβέλλα μου, τὰ τηρῆς ἐπιμελέστατα σεαυτόν. Sensim tarde potius nosmetipsos cognoscimus* (ὁ αὐτὸς περὶ Τελ. 5, 15), *ἡρῆμα ἢ μᾶλλον βραδέως γινώσκομεν ἡμᾶς αὐτούς. Ἐν ταύτῃ τῇ περιπτώσει ἀντιστοιχεῖ κατὰ τὴν χρῆσιν καὶ σημασίαν εἰς τὴν σύνθετον ἢ αὐτοπαθῆ ἀντωνυμίαν τῆς ἑλληνικῆς, ἐμαυτοῦ, σεαυτοῦ, ἑαυτοῦ, ἢ ἐμφαντικώτερον, ἐμοῦ αὐτοῦ, σοῦ αὐτοῦ. Πρβ. Δ. Γ. §. 487. (1)*

Ἄλλ' ἐνίοτε εὔρηται κατ' ὀνομαστικὴν ἢ ipse ἐνθ' ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου ἐπεριμένετο ἑτέρα πτώσις. Βλ. περὶ τούτου Δ. Γ. §. 487.

§. 185. Διὰ τῆς idem ἐπιφέρεται πολλάκις νέος προσδιορισμὸς ἢ ἀπλῶς προστιθέμενος εἰς ἤδη μνημονευθέντος προσώπου ἢ πράγματος ἕτερον προσδιορισμὸν ἢ ἀντιτιθέμενος πρὸς ἕτερον τοῦ αὐτοῦ. *Thorius utebatur eo cibo, qvi et suavissimus esset et idem* (ὡσαύτως δὲ καὶ) *facillimus ad concoquendum* (Κικ. περὶ Τελ. 2, 20), *ὁ Θώριος ἤσθιε τροφὰς, αἷτινες καὶ ἡδύταται ἦσαν καὶ λίαν εὐπεπτοί. Epicurus qvum optimam et præstantissimam naturam dei dicat esse, negat idem* (ὁ αὐτὸς ἔμως) *esse in deo gratiam* (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν I, 43). *ὁ Ἐπίκουρος, ἐν ᾧ λέγει (ἢ λέγων) ὅτι ἡ τοῦ θεοῦ φύσις εἶναι ἀρσστη καὶ ἐξοχωτάτη, ἀρεῖται ὁ αὐτὸς πάλιν, ὅτι ἐν τῷ θεῷ ὑπάρχει χάρις. Etiam patriæ hoc munus debere videris, ut ea qvæ salva per te est, per te eundem sit ornata* (ὁ αὐτ. Νομ. I. 2), *καὶ τοῦτο τὸ καθῆκον νομιζῶ (μοὶ φαίνεται) ὅτι ὀφελῆεις τῇ πατρίδι, ἵνα, ἥτις διὰ σοῦ σώζεται, διὰ σοῦ αὐτοῦ καὶ τὰ κοσμητῆται ἢ αὐτῆ. Βλ. Δ. Γ. §. 489.*

§. 186. Ἡ τριτοπρόσωπος ἢ αὐτοπαθῆς ἀντωνυμία se καὶ αἱ ἐξ τῆς παραγόμεναι κτητικαὶ ἀναφέρονται εἰς τὸ κύριον τῆς προτάσεως ὑποκείμενον. *Ipse se quisque diligit* (Κικ. Λαίλ. 21), *ἐκάστος ἀγαπᾷ ἑαυτόν. Bestiis homines uti possunt ad suam utilitatem* (ὁ αὐτ. περὶ Τελ. 3, 20), *δύναται οἱ ἄνθρωποι τὰ μεταχειρίζονται τὰ ζῶα πρὸς ἰδίαν χρῆσιν. Ἡ suus ἀναφέρεται ἐνίοτε καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς τῆς προτάσεως προσδιορισμούς. Hannibalem sui ci-*

(1) Τὰ ἀνίστοιχα τῆς Ἑλληνικῆς βλ. παρ' Ἀσωπ ἐν κερ. Δ'. §. 19 κ. ἐ.

ves e civitate ejecerunt (Κικ. ὑπὲρ Σεστ. 68), τὸν Ἄρρίβαν οἱ ἴδιοι αὐτοῦ πολῖται ἐξέβαλον τῆς πόλεως. Catilina admonebat alium egestatis, alium cupiditatis suae (Σαλλ. Κατ. 21), ὁ Κατιλίνας ἄλλοι μὲν ἀνεπιμέρησεν τὴν ἀπορίαν, ἄλλοι δὲ τὰς ἰδίας αὐτοῦ ὀρέξεις. Συνήθως ὅμως ἀντὶ τῆς suus ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει λέγουσιν ejus. Omitto Isocratem discipulosque ejus Ephorum et Naucratem (Κικ. ῤητ. 51), παραλείπω τὸν Ἰσοκράτη καὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ Ἐφορον καὶ Ναυκράτη. Deum agnoscis ex operibus ejus (ὁ αὐτ. Τουσκ. I, 28), τὸν θεὸν γινώσκεις ἐκ τῶν αὐτοῦ ἔργων. Ελ. καὶ ἄλλα τινὰ περὶ τῆς ἀντωνυμίας ταύτης ἐν τῇ Δ. Γ. §. 490 β'.

β'. Αἱ αὐταὶ δὲ ἀντωνυμίαι se καὶ suus, ἐν ἐξαρτωμένη προτάσει εὐρισκόμεναι, ἀναφέρονται οὐ μόνον εἰς τὸ τῆς προτάσεως ταύτης ὑποκείμενον, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ εἰς τὸ τῆς κυρίας, ὅταν ἡ ἐξαρτωμένη θεωρῆται ὡς λόγος τοῦ ὑποκειμένου ταύτης. Γίνεται δὲ τοῦτο ἀείποτε εἰς ἀπαρεμφατικές, συμπληρωτικές καὶ τελικὰς προτάσεις καὶ εἰς ἐξαρτωμένας ἐρωτήσεις, καὶ εἰς τοιαύτας ἀναφορικὰς, αἰτινας καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερόμεναι, περιέχουσι ζένον τοῦ συγγραφέως ἢ πλάγιον λόγον. Sentit animus, se vi sua non aliena moveri (Κικ. Τουσκ. I, 23), αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ, ὅτι ἰδίᾳ οὐχὶ ἀλλοτρίᾳ δυνάμει κινεῖται. Haec est una summa sapientia, non arbitrari sese scire, quod nesciat (Κικ. Ἀκαδ. I, 4), αὕτη μόνη εἶναι ἄκρα σοφία, τὸ γὰρ μὴ νομιζῆν ὅτι γινώσκει ὅσα ἀγνοεῖ τις. Oravit me pater, ut ad se venirem, με παρεκάλεσεν ὁ πατήρ, ἵνα ἔλθω πρὸς αὐτόν. Paetus omnes libros, quos frater suus reliquisset (ὡς ὁ αὐτὸς Π. ἔλεγε), mihi donavit (Κικ. Ἀττ. 2, 1), ὁ Παῖτος μοι ἐχάρισε πάντα τὰ βιβλία, ὅσα εἶχεν ἐγκαταλείψει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. Ἄλλα τινὰ ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν τῶν ἀντωνυμιῶν τούτων βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 490 γ'. μετὰ τῶν σημ.

§. 187. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι παραλείπονται ὅταν ᾗναι δῆλον ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου τὸ πρόσωπον, εἰς ὃ αὐταὶ ἀναφέρονται, καὶ ὅταν δὲν ἐκφέρονται μετ' ἐμφάσεως. Patrem amisi. Roga parentes (tuos). Manus lava et cœna, νίψον τὰς χεῖρας καὶ τρῶγε. Frater meus amatur ab omnibus propter summam morum

suavitatem, ὁ ἔμδος ἀδελφός ἀγαπάται ὑπὸ πάντων διὰ τὴν μεγίστην τῶν ἠθῶν ἀγαθότητα (1).

Σημ. Εἰς τὰς λέξεις *tempus, locus, deus, numen* προστιθεμένη ἡ *suus* σημαίνει τὸ κατάλληλον, ἀρμόδιον, εὐνοϊκόν, οἰκειόν. *Suo loco*, ἐν οἰκείῳ τόπῳ. *suo tempore*, ἐν καταλλήλῳ χρόνῳ. *Vadimus non numine nostro* (Βιργ. Αἰν. 2, 396), βαδίζομεν ὄχι μὲ εὐνοϊκόν δαιμόνιον.

§. 188. Ἐνίοτε συνάπτονται εἰς μίαν πρότασιν δύο ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι, ὧν ἡ μὲν ἀναφέρεται εἰς τὸ ὑποκείμενον, ἡ δὲ εἰς τὸ ἀντικείμενον. *Considera, quis quvem fraudasse dicatur* (Κικ. Ῥώσκ. Κωμ. 7), παρατήρησον τίς τίνα λέγεται ὅτι ἠπάτησεν. Ἐρώτησις δὲ μετὰ θαυμασμοῦ περὶ μεγέθους ἢ πλήθους κττ. ἐκφέρεται πάντοτε καταφατικῶς. *Quam multos scriptores rerum suarum magnus ille Alexander secum habuisse dicitur!* (Κικ. ὑπὲρ Ἀρχ. 10) πόσον πολλοὺς συγγραφεῖς τῶν ἰδίων πράξεων λέγεται, ὅτι εἶχε παρ' αὐτῷ ὁ μέγας ἐκεῖνος Ἀλέξανδρος! Ὅτε δὲ προστίθεται ἡ ἄρνησις, τότε ὁ θαυμασμός ἢ ἡ ἐρώτησις ἀφορᾷ τὴν ἀρνητικὴν ἔννοιαν μόνην.

Εὐθεῖα δ' ἐρώτησις περὶ τῆς αἰτίας ἢ ἀφορμῆς τινος ἔχει ἐν ἀρχῇ τὸ μόριον *cur*, ἡ δὲ ἐξαρτωμένη τὸ *quare*. Τὸ δὲ *quidni* φέρεται ἀείποτε πρὸς ὑποτακτικὴν καὶ σημαίνει διατι ὄχι. Πλείω περὶ τούτων βλ. ἐν τῷ Δ. Γ. §. 492.

§. 189. Ἐκ τῶν ἀορίστων ἀντωνυμιῶν ἡ *aliquis* (τίς, τί) σημαίνει γενικῶς ἀόριστον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα. *Fecit hoc aliquis tui similis*, ἔπραξέ τις τοῦτο σοῦ ὅμοιος. Ἐνίοτε σημαίνει ἄλλος τις. *Declamabam saepe cum M. Pisone aut cum aliquo quotidie* (Κικ. Βρουτ. 90), ἀπήγγελλον πολλάκις μετὰ τοῦ Μάρκου Πείσιωνος ἢ μετ' ἄλλου τινός καθ' ἑκάστην. Τὴν αὐτὴν ἀόριστον σημασίαν ἔχει καὶ ἡ (τὸ *ali* ἀποβάλλουσα) *quis*, ἣτις ἀπαντᾷται εἰς ἀναφορικὰς προτάσεις μετὰ τὸ *quum*, καὶ συνήθως μετὰ τὰ μόρια *si, nisi, ne, num*. Εὐρηται ὅμως πολλάκις μετὰ τὸ *si* καὶ *ne* *aliquis*

(1) Βλ. Ἀσωπίου μικ. συντ. Κεφ. Δ'. §. 34 περὶ τῆς ὁμοίας χρήσεως τῶν αὐτῶν ἀντωνυμιῶν παρ' Ἑλλήσι.

ἀντί *quis*, ὅταν κῆται ἐμφασίς τις ἐπὶ τῆς ἀντωνυμίας. Βλ. Δ. Γ. §. 493 ἅ καὶ σημ.

Ἡ *quispiam* σημαίνει ὡσαύτως ὅλως ἀόριστον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ὡς ἡ *aliquis*, ἀλλὰ μετὰ τινος τόνου ἢ ἐμφάσεως. *Forsitan aliquis aliquando ejusmodi quidpiam fecerit* (Κικ. Βέρρ. 2. 32), ἴσως τις ποτε πράξῃ τι τοιοῦτο. Ἡ δὲ *quidam* (τις, κάποιος) σημαίνει ὠρισμένον πῶς πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, οὗ ὅμως ἀκριβέστερος προσδιορισμὸς δὲν εἶναι ἀναγκαῖον γὰ προστεθῆ. *Quidam ex advocatis, τῶν προσκεκλημένων συνηγόρων τις. Habitant hic quaedam mulierculae, κατοικοῦσιν ἐνταῦθα κάποιαι γυναῖκες* (1).

§. 190. Ἡ *quisquam* καὶ *ullus*, (τις, ὅστιςδήποτε), σημαίνουσί τι γενικῶς καὶ ἀόριστως, καὶ ἀπαντῶνται συνήθως εἰς ἀρνητικὰς προτάσεις, εἰς ἐρωτήσεις ἀρνητικὰς καὶ ἐτέρας ἐχούσας τὸ μόριον *sine*. *Sine sociis nemo quidquam tale conatur* (Κικ. Λαίλ. 12), ἄνευ συμμάχων οὐδεὶς ἐπιχειρεῖ τι τοιοῦτον. *Sine ullo auxilio, ἄνευ βοηθείας τινός. Quid est, quod quisquam dignum Pompejo afferre possit?* (Κικ. ὑπὲρ τοῦ Μαν. νόμ. 11), τί ὑπάρχει, ὅπερ ἠδύνατό τις ν' ἀναφέρῃ ὡς ἀξίον τοῦ Πομπηίου; Ὅταν ὅμως ἡ ἀρνησις δὲν ἀφορᾷ πᾶσαν τὴν πρότασιν, ἀλλὰ μίαν μόνην αὐτῆς λέξιν μεθ' ἧς ἀποτελεῖ μίαν ἀρνητικὴν ἔννοιαν, ἢ ὅταν δύο ἀρνήσεις ποιῶσι κατὰφασιν, τότε μεταχειρίζονται τὴν *aliquis* οὐχὶ δὲ τὴν *quispiam*. *Non sine aliquo incommodo, ὅχι ἄνευ βλάβης τινός. Quum aliquid non habeas* (Κικ. Τουσκ. 1, 36), ἐπειδὴ στερεῖσαι τινος. Μετὰ συγκριτικὰ ὅμως, ὅταν ἦναι ἀνάγκη ἐμφάσεως, ἔπεται αἰείποτε ἡ *quisquam*. *Tætrior tyrannus quam quisquam superiorum, βδελυρώτερος τύραννος ἢ τις ὅστιςοῦν τῶν προγεγεστέρων. Ἐπι δὲ καὶ εἰς ὑποθετικὰς καὶ ἀναφορικὰς προτάσεις, ἐν αἷς ἡ ὑπόθεσις καὶ ἀναφορὰ ἐκλαμβάνεται εἰς τὴν μεγίστην καθολικότητα καὶ ἕκτασιν ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον. *Aut enim nemo, quod quidem magis credo, aut, si quisquam, ille sapiens fuit* (Κικ. Λαίλ. 2), ἐπειδὴ ἢ οὐδεὶς, ὅπερ μᾶλλον πιστεύω, ἢ, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, ἐκεῖνος ἦτο σοφός. *Quamdiu quisquam erit, qui te defendere audeat* (Κικ. Κατ.*

(1) Βλ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. Δ. § 66. περὶ τῆς χρήσεως τῶν ἑλληνικῶν ἀόριστων ἀντωνυμιῶν.

1, 2), ἐφ' ὅσον ἔσται τις, ὅστις ἤθελε το.λμῆσει γὰ σὲ ὑπερασπισθῆ, θέλεις ζῆ.

Σημ. α. Ἐνίοτε ὅμως ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς θελήσεως τοῦ λέγοντος νὰ ἐκφέρῃ μετ' ἐμφάσεως τὸν λόγον καὶ νὰ δηλώσῃ τὴν καθολικότητα, ἣν ἡ *quisquam* ἐμφαίνει, ἢ νὰ προτιμήσῃ ταύτης τὴν *aliquis*. *Si qua me res Romam adduxerit, enitar, si quo modo potero, ut præter te nemo dolorem meum sentiat, si ullo modo (μᾶλλον ἀόριστον ἢ τὸ aliquo modo) poterit, ne tu quidem* (Κικ. Ἀττ. 12, 23), ἐὰν τις ὑπόθεσις μὲ φέρῃ εἰς Ῥώμην, θέλω προσπαθήσει, ἂν πως δυνηθῶ, ὥστε οὐδεὶς ἐκτός σου γὰ αισθανθῆ τὴν λύπην μου, ἐὰν δὲ κατὰ τινα τρόπον θέ.λη εἶσθαι δυνατὸν, οὐδὲ σὺ γὰ αισθανθῆς αὐτήν.

Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ ἐπὶ τῶν ἀπὸ τοῦ *quisquam* ἐπιφῶρημάτων *unquam*, ποτὲ, *usquam*, που, ἀντιστοίχων τῶν *aliquando*, *alicubi*, *aliquo*, *usquam*. Περὶ δὲ τοῦ *nullus* καὶ ἄλλων τινῶν βλ. Δ. Γ. §. 494. σημ. γ'—έ.

§. 191. Ἡ *quisque* σημαίνει ἕκαστος ἰδίως. *Sibi quisque maxime consultit*, ἕκαστος φροντίζει περὶ ἑαυτοῦ μάλιστα. Ἐνθα συνάπτονται δεικτικὴ καὶ ἀναφορικὴ πρότασις, ἔχουσαι ὑποκείμενον τὴν *quisque*, τίθεται αὕτη μόνον εἰς τὴν ἀναφορικὴν πρότασιν καὶ πάντοτε μετὰ τὸ ἀναφορικόν. *Quam quisque norit artem, in hac se exerceat* (Κικ. Τουσζ. 1, 18), ἦν ἕκαστος γινώσκει τέχνην, εἰς ταύτην ἃς ἀσκήται (1). Ἀπαντᾶται δὲ ἡ ἀντωνυμία αὕτη μετὰ ὑπερθετικῶν, σημαίνουσα ἐν ἕκαστον ἔχον τὴν τοῦ ὑπερθετικοῦ ποιότητα. *Maximæ cuique fortunæ minime credendum* (Λιβ. 30, 30), πάσῃ, ἢ μᾶλλον, μᾶ ἐκάστη μεγίστη εὐτυχία ἐλάχιστα πιστευτέον.

Ἡ *uterque* σημαίνει ἕκαστος. Ὁ πληθυντικὸς *utrique*, ὅστις ἄλλως σημαίνει δύο ἀθροίσματα ἐκ πολλῶν, δηλοῖ πρὸς τούτοις καὶ δύο μόνον πρόσωπα ἢ πράγματα. Ἡ *alter* δηλοῖ τὸν ἕτερον ἐκ δύο. *Agésilau altero pede claudebat*, ὁ Ἀγησίλαος ἦτο χωλὸς τὸν ἕτερον πόδα. Ἐπι δὲ σημαίνει καὶ ἀπλῶς ἕτερον ἀντιθέτως πρὸς ἄλλον. *Solus aut cum altero*, μόνος ἢ μεθ' ἑτέρου. Καὶ *alter Nero*, ἄλλος ἢ δεύτερος Νέρων. Ἡ *alius* ἔχει τὴν αὐτὴν σημασίαν τοῦ

(1) Ἐρδοὶ τις ἦν ἕκαστος εἰδείη τέχνην. Ἀριστοφ.

ἑλληνικοῦ ἄλλος. *Ceteri, οι ἕτεροι, reliqui, οι λοιποὶ* μετὰ τὴν ἀφαίρεσίν τινων· πολλαχοῦ ὁμῶς ἀπαντῶνται καὶ ἄνευ διαφορᾶς. Πλεῖω περὶ τούτων βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 495 κ. ε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΙΔΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΕΓΚΛΙΣΕΩΝ.

§. 192. Τῶν προτάσεων αἱ μὲν δηλοῦσι καθ' ἑαυτὰς τελείαν ἔννοιαν (ὡς *Titius currit*), αἱ δὲ χρησιμεύουσι εἰς προσδιορισμὸν ἢ ἀπάσης τῆς ἐννοίας ἐτέρας προτάσεως, ἢ μιᾶς μόνης λέξεως αὐτῆς (ὡς *Titius currit, ut sudet, ὁ Τίτιος τρέχει, ἵνα ἰδρῶσῃ*). Τούτων αἱ μὲν πρῶται, ὡς μὴ ἐξαρτώμεναι ἀπὸ ἄλλων, καλοῦνται κύριαι ἢ ἀνεξάρτητοι προτάσεις, αἱ δὲ δεύτεραι, ὡς ἐξαρτώμεναι ἀπὸ ἄλλων καὶ συμπληροῦσαι τὴν ἔννοιαν αὐτῶν, ἐξαρτώμεναι ἢ συμπληρωτικάι. Εἰς μίαν κυρίαν πρότασιν δυνατὸν νὰ προστεθῶσι καὶ πλείονες ἐξαρτώμεναι προτάσεις, τὴν ἔννοιαν ἐκείνης συμπληροῦσαι, ὡς καὶ εἰς μίαν τῶν ἐξαρτωμένων ἐτέρα ἀπὸ ταύτης ἐξαρτωμένη. Ὅλος δὲ οὕτω σχηματιζόμενος λόγος ἀπὸ πολλῶν τοιούτων προτάσεων καλεῖται σύνθετος πρότασις.

Αἱ ἐξαρτώμεναι προτάσεις, ἐὰν μὲν συνάπτωνται μετὰ τῆς κυρίας διὰ συνδέσμων, λέγονται συνδεσμικαὶ προτάσεις (ὡς *haec scio, quia adfui, ταῦτα γινώσκω, διότι παρευρέθην*)· αἱ αὐταὶ δὲ καλοῦνται ἀπὸ τῶν διαφόρων συνδέσμων τελικαὶ, αἰτιολογικαὶ, ὑποθετικάι κ. ε. Ἐὰν δὲ συνάπτωνται αἱ αὐταὶ δι' ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας ἢ ἐπιρρήματος, λέγονται ἀναφορικαὶ (*omnes, qui adfuerunt, haec sciunt, πάντες, ὅσοι παρευρέθησαν, γινώσκουσι ταῦτα*)· ἐὰν δὲ δι' ἐρωτηματικῆς ἀντωνυμίας ἢ ἐπιρρήματος ἢ τινος ἄλλου τοιούτου μορίου, ἐξαρτώμεναι ἐρωτηματικάι (ὡς *quæro, unde haec scias? ἐρωτῶ σε, πόθεν ταῦτα γινώσκεις*;)· ἐὰν δ' ἦναι αἰτιατικὴ μετὰ ἀπαρεμφάτου ἀπαρεμφατικάι (ὡς *intelligis, me haec scire, ἐννοεῖς ὅτι ἐγὼ γινώσκω ταῦτα*). Βλ. Δ. Γ. §. 325 κ. ε. καὶ ἔτι πλεῖω παρ' Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ΚΔ'.

§. 193. Ἡ πρότασις ἐννοεῖται καὶ ἐκφέρεται ὑπὸ τοῦ λέγοντος διαφόρως κατὰ τὴν διάφορον ἔννοιαν τοῦ λόγου· ἐπειδὴ ἢ λέγεται τὸ

περιεχόμενον αὐτῆς ὡς ἀληθές καὶ γινόμενον ἢ ὑπάρχον (οἶον, *Titius currit*), ἢ ὡς ἀπλή τοῦ λέγοντος θέλησις καὶ ἐπιθυμία (ὡς *curre Titi*), ἢ ὡς τι ὑποτιθέμενον καὶ δυνατόν ἀπλῶς, οὐχὶ δὲ ἀληθῶς ὑπάρχον· ὡς *Titius currit, ut sudet*, ἵνα ἰδρώσῃ· ἔνθα δὲν λέγεται ὅτι ὁ Τίτιος ἀληθῶς ἰδρώνει, ἀλλ' ἐννοεῖται, ὅτι σκοπὸς τῆς κινήσεως εἶναι ὁ ἰδρῶς.

Σημ. Πᾶς λόγος, ὠρισμένον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα καὶ ἀριθμὸν παρεμφαινῶν, ἐκφέρεται καθ' ὀριστικὴν, προστακτικὴν καὶ ὑποτακτικὴν ἔγκλισιν, αἵτινες διὰ τοῦτο καὶ παρεμφατικαὶ ἔγκλίσεις καλοῦνται, καὶ ὁ λόγος παρεμφατικὸς ἢ ὠρισμένος (*oratio finita*), ὁ δὲ μὴ τοιοῦτος ἐκφέρεται καθ' ἀπαρέμφατον καὶ καλεῖται ἀπαρέμφατικὸς ἢ ἀόριστος λόγος (*oratio infinita*). Βλ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ΙΕ §. Ι.

§. 194. Κύριαι προτάσεις, ἀπ' ἀλλήλων ἀνεξάρτητοι καὶ ἐξ ἴσου ὠρισμένως ἢ ἄλλως πως ἐκφέρουσαι τὸν λόγον, συνδέονται συνήθως διὰ συμπλεκτικῶν, διαζευκτικῶν ἢ ἀντιθετικῶν συνδέσμων, καὶ ἐκφέρονται κατὰ τὴν αὐτὴν ἔγκλισιν, ἄλλως δὲ κατὰ διάφορον οἶον, ἢ μὲν καθ' ὀριστικὴν, ὅταν ἡ ἔννοια αὐτῆς ἐκφέρηται ὡς ὠρισμένη καὶ βεβαία, ἢ δὲ καθ' ὑποτακτικὴν, ὅταν ἡ ἔννοια αὐτῆς λέγηται ὡς δυνατὴ μὲν ἀλλὰ μὴ βεβαία. *Neque nego, neque affirmare ausim*, οὔτε ἀρροῦμαι, οὔτε γὰρ βεβαιώσω ἢ θελοῦ τολμήσει. Καὶ ἐξαρτώμεναι προτάσεις, ἔχουσαι τὴν αὐτὴν σχέσιν πρὸς τὴν κυρίαν, ἐκφέρονται κατὰ τὴν αὐτὴν ἔγκλισιν, οὐχὶ δὲ πάντοτε καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον. Ὅταν ὅμως ἡ ἔννοια αὐτῶν ἐκλαμβάνηται διαφόρως, τότε ἐκφέρονται καὶ κατὰ διάφορον ἔγκλισιν. Βλ. Δ. Γ. §. 329 κ. ε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΡΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΑΥΤΗΣ.

§. 195. Καθ' ὀριστικὴν ἐκφέρεται καταφατικῶς, ἀποφατικῶς ἢ ἐρωτηματικῶς πᾶσα πρότασις, ἀνεξάρτητος ἢ ἐξαρτωμένη, ἐάν σημαίνῃ τι ἀληθῶς γινόμενον καὶ ὑπάρχον ἢ μὴ. *Pater venit. Pater non venit. Num pater veniet? Qvod domum emisti, gratum mihi est.* Περὶ τῆς ὁμοίας χρήσεως τῆς ὀριστικῆς παρ' Ἑλλήσι βλ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. ΙΕ. §. 2 καὶ ΙΓ'. §. 2.

Σημ. Ἀνεξάρτητος ἢ εὐθεῖα ἐρώτησις λέγεται ἢ ὡς κυρία πρότασις καθ' ἑαυτὴν τιθεμένη, δι' ἧς ἐρωτᾶται, ἂν τὸ περιεχόμενον αὐτῆς θεωρῆται ὡς ἀληθές καὶ βέβαιον ἢ μὴ (ὡς *Venitne pater?* ἦλθεν ὁ πατήρ;): ἐξαρτωμένη δὲ ἢ πλαγία ἐρώτησις εἶναι ἢ ὡς ἐξαρτωμένη πρότασις τιθεμένη, καὶ τὸ ἀντικείμενον ἢ τὴν ἔννοιαν τῆς προτάσεως ἢ λέξεως, ἀφ' ἧς ἐξαρτᾶται προσδιορίζουσα (οἶον, *qvæsi, num pater venisset?* ἠρώτησα, μήπως ἦλθεν ὁ πατήρ).

§. 196. Καθ' ὀριστικὴν ἐκφέρονται καὶ τὰ δύο μέρη τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου, ὑπόθεσις καὶ ἀπόδοσις, ὅταν σημαίνεται ἀπλῶς ἡ σχέση τῆς ὑποθέσεως καὶ ἀποδόσεως· ὅτι δηλαδή, ὑπαρχούσης τῆς ὑποθέσεως ἔπεται βεβαίως καὶ ἀναντιρρήτως ἡ ἀπόδοσις, χωρὶς ὅμως νὰ δρίζηται συγχρόνως ὑπὸ τοῦ λέγοντος ἂν ἢ τῆς ὑποθέσεως ἔννοια ἦναι ἀληθῆς ἢ ὄχι. *Si deus mundum creavit, conservat etiam, èar ὁ θεὸς ἐποίησε τὸν κόσμον, καὶ τηρεῖ αὐτόν. Nisi hoc ita est, frustra laboramus, εἰ μὴ τοῦτο ἔχει οὕτω, μάτην ποιοῦμεν. Si nihil aliud fecerunt, satis præmii habent, èar οὐδὲν ἄλλο ἔπραξαν, ἀρκούντως ἐβραβεύθησαν* (1).

Καθ' ὀριστικὴν ὡς αὐτως ἐκφέρεται καὶ τὸ ὑπὸ διαφόρους ὑποθέσεις (sive—sive, εἴτε—εἴτε) ἐξ ἴσου κύρος ἔχον. *Hoc loco libentissime utor, sive quid mecum ipse cogito, sive aliquid scribo aut lego* (Κικ. Νομ. 2, 1), ἐν τούτῳ ἀσμενέστατα διατρέβω, εἴτε κατ' ἑμαυτὸν διαροῦμαι περὶ τινος, εἴτε γράφω ἢ ἀναγινώσκω τι. *Mala consuetudo est contra deos disputandi, sive ex animo id fit sive simulate* (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν. 2, 67), κακὴ συνήθεια εἶναι τὸ κατὰ θεῶν λέγειν, εἴτε ἐκ προθέσεως καὶ ἐσωτερικῆς πεποιθήσεως γίνεταί τοῦτο, εἴτε καθ' ὑπόκρισιν μόνον.

§. 197. Κατ' ἐνεστώτα ἐκφέρεται τὸ νῦν καὶ τὸ ἐν παντὶ χρόνῳ γινόμενον. *Deus mundum conservat, ὁ θεὸς τηρεῖ τὸν κόσμον. Ἔτι δὲ καὶ τὸ ὡς νῦν παρὸν ἐννοούμενον, οἶον δόξαι, γινῶμαι ἐν βι-*

(1) Τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἑκάτερα τὰ μέρη ἐκφέρουσι καὶ οἱ Ἕλληνες καθ' ὀριστικὴν. Εἰ μὲν θεοῦ υἱὸς ἦν Ἀσκληπιὸς, οὐκ ἦν αἰσχροκερδῆς, εἰ δὲ αἰσχροκερδῆς, οὐκ ἦν θεοῦ (Πλ. Πολ. 408). Εἰ μὴδὲν ἐπεποιήκεις, τί ἐφοβοῦ; Εἰ θεοί τι δρῶσιν αἰσχρὸν, οὐκ εἰσὶ θεοί. Εὐρ. Πρβ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. 15'. §. 4.

βλίσαι, ἃς ἐννοεῖται ὅτι καὶ νῦν ἔτι ἔχει ὁ συγγραφεὺς. *Zeno aliter judicat, ἄλλως κρίνει ὁ Ζήνων.* Πολλάκις ἐκφέρουσι κατ' ἐνεστώτα καὶ τὸ πρότερον μὲν ἀρχίσαν ἀλλ' ἔτι διαρκούν. *Tertium jam annum hic sumus, τρίτον ἤδη ἔτος εἴμεθα ἐνταῦθα* (1).

Καὶ παρελθούσαν δὲ πράξιν ἢ κατάστασιν ἐκφέρουσι πολλάκις ἐν ζωηρᾷ διηγήσει κατ' ἐνεστώτα, ὅστις διὰ τοῦτο καλεῖται *ιστορικὸς ἐνεστώτῳ*. *Exspectabant omnes quō tandem Verres progressurus esset, quum repente proripi hominem ac deligari jubet* (Κικ. Βέρρ. 5.62), πάντες ἀνέμενον, ποῦ ποτε ἐμελλε γὰρ προβῆ ὁ Βέρρῆς, ὅτε αἰφνης διατάσσει γὰρ συλλάβωσι καὶ γὰρ δέσωσι τὸν ἀνθρώπον (2)

§. 198. Ὁ παρατατικὸς σημαίνει κατάστασιν ἢ ἐνέργειαν, ἥτις ἐν παρεληλυθότι χρόνῳ ὑπῆρχεν ἢ ἐγένετο. *Quo tempore Philippus Græciam evertit, etiam tum Athenæ gloriā litterarum et artium florebant: ὅτε ὁ Φίλιππος ἐρίκησε τοὺς Ἑλληνας, αἱ Ἀθήναι ἤρθον ἔτι κατὰ τὴν δόξαν τῶν γραμμάτων καὶ τεχνῶν.* ἔτι δὲ καὶ τὸ κατ' ἐπανάληψιν ἢ κατ' ἔθος πολλάκις γινόμενον ἐν παρελθόντι χρόνῳ σημαίνεται διὰ τοῦ χρόνου τούτου. *Romæ quotannis bini consules creabantur, ἐν Ῥώμῃ ἐξελέγοντο κατ' ἔτος δύο ἕκατοι.* *In Græcia musici floruerunt, discebantque id omnes* (Κικ. Τουσκλ. 1. 2), ἐν Ἑλλάδι διέπρεψαν οἱ μουσικοὶ, καὶ πάντες ἐδιδάσκοντο ταύτην (τὴν μουσικὴν). Πρβ. Δ. Γ. §. 337 (3).

§. 199. Ὁ παρακείμενος τῆς λατινικῆς ἔχει καὶ τὴν τοῦ ἑλληνικοῦ ἀρίστου σημασίαν· ὅθεν σημαίνει 1) τὸ ἐντελῶς ἤδη τετελεσμένον καὶ τὸ διαμείνον ἔτι ὡς ἀποτέλεσμα. *Hæc urbs ante multa secula condita est, ἡ πόλις αὕτη πρὸ πολλῶν αἰώνων ἐκτίσθη.* *Is*

(1) Ὁμολογεῖ τούτοις Ὁμηρος. Πάλαι τούτο σκοπῶ. Πολλὰ ἤδη ἔτη ἐν Ἀθήναις οἰκεῖτε. Πλείω παρ' Ἀσωπ. Κεφ. ΙΘ'. § 2 περὶ ὄλων τῶν χρόνων τῆς ὀριστικῆς.

(2) Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος πύξιδες γίνονται δύο (Ξ. Κ. Π. 1. 4). Ἐπειδὴ δὲ ἐτελεύτησε Δαρεῖος καὶ κατέστη εἰς τὴν βασιλείαν Ἀρταξέρξης, Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐπιβουλεύει αὐτῷ. Ὁ δὲ πείθεται τε καὶ συλλαμβάνει Κῦρον ὡς ἀποκτενῶν (Ξ. Ἀν. 4, 4, 3).

(3) Ἐπὶ Κέκροπος ἢ Ἀττικῆ κατὰ πόλεις ὤκειτο, καὶ αὐτοὶ ἕκαστοι ἐπολιτεύοντο καὶ ἐβουλεύοντο (Θουκ. 2, 15). Ταῦτα τὰ γράμματα παρὰ τῷ πάππῳ τ' ἦν καὶ ἔτ' ἔτι παρ' ἐμοὶ νῦν, διαμεμελέτηται τε ὑπ' ἐμοῦ παιδὸς ὄντος (Πλ.).

mos usque ad hoc tempus permansit, τὸ ἔθος τοῦτο μέχρι τῶν χρόνων τούτων τηρεῖται (μεμένηκε) (1). 2) Τὸν παρελθόντι χρόνῳ γεγονός ἀπλῶς. *Quum hoc praelium factum est, Caesar aberat*· ὅτε ἐγένετο ἡ μάχη αὕτη, ἦτο ἄπῶν ὁ Καῖσαρ. Ἐν τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ σημασίᾳ μεταχειρίζονται τὸν χρόνον τοῦτον εἰς μακρὰς διηγήσεις παρελθόντων ἱστορικῶν γεγονότων ἢ εἰς βραχείας ἐξιστορήσεις καὶ ἀγγελίας μερικῶν γεγονότων. *Hostes, quum Romanorum trepidationem animadvertissent, subito procurrerunt et ordines perturbarunt*, ἐπειδὴ οἱ ἐχθροὶ εἶχον αισθηθῆ τὸν φόβον τῶν Ῥωμαίων, αἴφνης ἐξέδραμον καὶ διετάραξαν τὰς τάξεις τῶν στρατιωτῶν. Ἐπι δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ συνήθως γινομένου μεταχειρίζονται ἐνίοτε, καὶ μάλιστα οἱ ποιηταί, τὸν παρακείμενον ἀντὶ τοῦ ἐνεστώτος, ὡς οἱ Ἕλληνες τὸν ἀόριστον καὶ ἐνεστώτα. *Rege incolumi mens omnibus una est, amisso, rupere fidem contractaque mella diripuere ipsae* (Βιργ. Γεωρ. 4, 212), ζῶντος μὲν τοῦ βασιλέως, ἐν πάσαις ταῖς μελλούσαις μένει ἡ αὐτὴ διάνοια, ἀποθανόντος δὲ, διέρρηξαν τὴν πίστιν καὶ διήρπασαν αἱ αὐταὶ τὸ παρεσκευασμένον μέλι (2).

Σημ. Τὸ μόριον *dum*, ἐν ἐξαρτωμένῃ προτάσει εὐρυσκόμηνον, συνάπτεται συνήθως μετὰ ἱστορικοῦ ἐνεστώτος, 1) ὅταν ἡ διὰ τοῦ χρόνου τούτου δηλουμένη πρᾶξις ἐγένετο συγχρόνως μετὰ τῆς ὑπὸ τῆς κυρίας προτάσεως δηλουμένης, ἥτις καὶ αὐτὴ θεωρεῖται ὡς παρελθούσα. *Dum haec in colloquio geruntur, Caesari nuntiatum*

(1) Ὁ πατήρ μου τέθνηκεν. Ὅμηρος πεποίηκε σχεδὸν περὶ πάντων τῶν ἀνθρωπίνων. Ἀκήκοα μὲν τοῦνομα, μνημονεύω δ' οὐ.

(2) Πυρσανίας ὁ Κλεομβρότου ἐκ Λακεδαιμόνος στρατηγὸς ὑπὸ Ἑλλήνων ἐξεπέμφθη (Θουκ. 1. 49). Ὡς ἠθροίσθη Κύρω τὸ Ἑλληνικόν, ὅτε ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν Ἀρταξέρηην ἐστρατεύετο, καὶ ὅσα ἐν τῇ ἀνόδῳ ἐπράχθη καὶ ὡς ἡ μάχη ἐγένετο καὶ ὡς ὁ Κύρος ἐτελεύτησεν, ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ δεδήλωται (Ξ. Ἄν. 2, 4, 1). Τὰς τῶν φάυλων συνουσίας ὀλίγος χρόνος διέλυσε (Ἰσοκρ. Δημ. 1). Ὁ τύραννος ταῖς μὲν πρώταις ἡμέραις προσεγελᾷ τε καὶ ἀσπάζεται πάντας, ὑπισχεῖται τε πολλὰ καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, χρεῶν τε ἐλευθέρωσε καὶ γῆν διένειμε δῆμῳ τε καὶ τοῖς περὶ ἐκυτὸν καὶ πᾶσιν ἑλεώς τε καὶ πρᾶος εἶναι προσποιεῖται (Πλ. Πολ. 566). Ὅταν ἐκ πλεονείας τις ὡς περὶ Φίλιππος ἰσχύσῃ, ἡ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν πταῖσμα ἅπαντα ἀνεχαίσειε καὶ διέλυσε (Δημ. Ὀλ. Ζ', 9).

est, equites Ariovisti propius accedere (Καισ. Γ. Πολ. I, 46), ἐν ᾧ γίνονται ταῦτα ἐν τῇ συνδιαλέξει, ἀνηγγέλθη εἰς τὸν Καίσαρα, ὅτι οἱ τοῦ Ἀριοβίστου ἰππεῖς πλησιάζουσιν. 2) Ὅταν ἡ δι' αὐτοῦ σημαυνομένη πρᾶξις γίνηται αἰτία ἢ ἀφορμὴ πρὸς γένεσιν ἐτέρας Dum obsēq̄vor adolescentes, me senem esse oblitus sum (Κικ. περὶ ῥήτ. 2, 4), ἐν ᾧ (ἢ διότι) ἀκολουθῶ τοὺς νέους, ἐλησμόνησα ὅτι εἶμαι γέρον(1). Ἐν ἐκατέρᾳ περιπτώσει τὸ τῆς κυρίας προτάσεως ῥῆμα ἐκφέρεται κατὰ παρακειμένον χρόνον, ἐνίοτε δὲ καὶ ὑπερσυντελικόν. Τὸ μόριον dum ὅμως συνάπτεται πολλάκις καὶ μὲ παρακειμένον ἢ μὲ παρατατικόν. Ὅταν δὲ σημαίνῃ ἐπὶ τοσοῦτον, ὅσον, ἢ ἐφ' ὅσον, τότε δὲν συντάσσεται μετὰ ἐνεστώτος, εἰμῆ, ὅταν ἦναι ὁ λόγος περὶ ἀληθῶς ἐνεστώσης πράξεως ἢ καταστάσεως. Hoc feci, dum licuit (Κικ. Φιλιπ. 3, 13), ἐφ' ὅσον ἐσυγχωρεῖτο ἔπραξα τοῦτο. Βλ. Δ. Γ. §. 336. σημ. 6'.

§. 200. Ὁ Ὑπερσυντελικὸς ἀναφέρει πρᾶξιν ἢ κατάστασιν παρελθούσαν πρὸ ἐτέρας καὶ αὐτῆς ἤδη παρελθούσης. Dixerat hoc ille, quum puer nuntiavit, venire ad eum Lælium (Κικ. Πολιτ. I, 12), εἶχεν εἰπεῖ ἐκεῖνος τοῦτο, ὅτε ἀνήγγειλεν ὁ παῖς, ὅτι ἔρχεται πρὸς αὐτὸν ὁ Λαίλιος. Quum ego illum vidi, jam consilium mutaverat, ὅτε ἐγὼ εἶδον ἐκεῖνον, εἶχεν ἤδη μεταβάλει γνώμην (2).

Σημ. Περὶ χρονικῶν καὶ ἄλλων τινῶν μορίων, μετὰ τῶν μέχρι τοῦδε μνημονευθέντων χρόνων τῆς ὀριστικῆς συντασσομένων, σημειωτέον τὰ ἑξῆς.

α. Τὰ χρονικὰ μόρια quum, ἐπεὶ, ὅτε, quoties, ὁσάκις, simulac, ἅμα, ubi, ὡς, si, εἰ, καὶ τὰ ἀοριστολογικὰ ἢ ἀναφορικὰ, ἐν ἑξαρτωμένῃ προτάσει ὄντα, συντάσσονται

1) μετὰ παρακειμένου ὀριστικῆς, ὅταν ἡ δι' αὐτῶν δηλουμένη πρᾶ-

(1) Οἱ Ἕλληνες σημαίνουσι τοῦτο διὰ χρονικῆς καὶ αἰτιολογικῆς μετοχῆς. Τοῦτων γινομένων, ἀνηγγέλθη τῷ Καίσαρι. Ἀκολουθῶν τοῖς νέοις, ἐπελαθόμην.

(2) Ἡ Οἰνὴ, οὔσα ἐν μεθορίαις τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, ἐτετελείχιστο καὶ αὐτῇ φρουρίῳ οἱ Ἀθηναῖοι ἐχρῶντο (Θουκ. 2, 18). Οὐπὼ δύο ἢ τρεῖς δρόμους περιεληλυθότε ἦσθην ὁ Εὐθύδημος καὶ ὁ Διονυσόδωρος, καὶ εἰσέρχεται Κλεινίας (Πλατ. Εὐθυδ. 273).

ξίς γίνηται συνήθως πρὸ τῆς ὑπὸ τῆς κυρίας προτάσεως δηλουμένης, ἥτις ἐκφέρεται τότε κατ' ἐνεστώτα. *Quum ad villam veni, hoc ipsum nihil agere, me delectat* (Κικ. περὶ ῥητ. 2, 16), *ὄσάκις ἔλθω (ἢ ἔρχομαι) εἰς τὴν ἑπαυλίην μου, αὐτὴ ἡ ἀπραξία μου μ' εὐχαριστεῖ. Quocumque adspexisti, ut furiae, sic tuae tibi occurrunt injuriae* (Κικ. Παραδοξ. 2), *ὅπουδήποτε ἴδης, ὡς αἱ ἐρινυῖς, οὕτω παρίσταται σοι αἱ ἀδικίαι σου.*

2) Μετὰ ὑπερσυντελικοῦ, ὅταν ἡ τῆς κυρίας προτάσεως ἔννοια ἐκφέρεται κατὰ παρατατικὸν, σημαίνοντα τὸ συνήθως καὶ κατ' ἐπανάληψιν γινόμενον. *Quum ver esse cœperat, Verres dabat se labori atque itineribus* (Κικ. Βεῤῥ. 5, 10), *τοῦ ἔαρος ἀρχομένου, ὁ Βεῤῥῆς παρεδίδοτο εἰς τοὺς πόρους καὶ τὰς ὁδοιοπορίας. Πρβ. Δ. Γ. §. 335 β' σημ. α καὶ §. 338 α σημ.*

Ὁσαύτως μετὰ ὑπερσυντελικοῦ συντάσσονται καὶ τὰ μόρια *ubi*, ὡς, *simulac*, ἅμα ὅταν σημαίνηται ἐπανάληψις τῆς αὐτῆς ἐνεργείας (1).

β') Οἱ σύνδεσμοι *posteaquam* ἢ *postquam*, ἐπεὶ, *ubi*, *ut*, ὡς *simul* atque ἢ ἀπλῶς *simul*, ἅμα, *ut primum*, ὡς *τάχιςτα*, *quum primum* ὡς πρῶτον, συνάπτονται μετὰ τοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς, ὅταν ἡ τῆς δι' αὐτῶν ἐξαρτωμένης προτάσεως ἔννοια καὶ ἡ τῆς κυρίας ἀναφέρονται ἀπλῶς ὡς παρελθοῦσαι, χωρὶς νὰ σημαίνηται ἄλλη τις σχέσηις αὐτῶν εἰ μὴ ἡ τῆς ἀμέσου ἀκολουθίας τῆς μιᾶς μετὰ τὴν ἑτέραν. *Pompejus, ut equitatum suum pulsum vidit, acie excessit* (Καισ. Ἐμφ. Πολ. 3, 94), *ἅμα ἰδὼν ὁ Πομπήϊος, ὅτι τὸ ἱππικόν του ἐδιώχθη, ἐξῆλθε τῆς παρατάξεως. Simulac primum Verri occasio visa est, con-*

(1) Οἱ Ἕλληνες σημαίνουσι τὰς χρονικὰς ταύτας σχέσεις διὰ τῶν χρονικῶν μετοχῶν συνήθως. Πολλάκις δὲ καὶ διὰ τῶν ἐπέι, ἐπειδὴ, ὡς *τάχιςτα*, ἔτινα συντάσσουσι συνήθως μὲ ἀόριστον ἀντὶ ὑπερσυντελικοῦ, ἢ μὲ παρατατικόν· δηλοῦντες διὰ μὲν τοῦ ἀόριστου, ὅτι ἡ προηγηθεῖσα πράξις ἐγένετο πρὸ τῆς ἐτέρας, διὰ δὲ τοῦ παρατατικοῦ, ὅτι διήρκει χρόνον τινὰ καὶ ἐπανελαμβάνετο πολλάκις. Ἐπειδὴ ἐτελεύτησε Δαρεῖος — Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κύρον (Ξ. Ἄν. 4, 4, 3). Οἱ πολέμιοι ὡς εἶδον τοὺς Ἕλληνας, ἀντιπορεύονται (Ξ. Ἄν. 4, 8, 47). Ἐπεὶ ἤσθηνε Δαρεῖος, ἐβούλετο οἱ τὸν παῖδα παρεῖναι (Ξ. Ἄν. ἐν ἀρχῇ). Οἱ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοί, ὡς αὐτοὺς οἱ Καταναῖοι οὐκ ἐδέχοντο, ἐκομίσθησαν ἐπὶ τὸν Τηρίαν ποταμὸν (Θουκ. 6, 50).

sulem deseruit (Κικ. Βεβρ. 1, 23), ἅμα κατὰ πρῶτον εἶδεν ὁ Βεβρῆς κατάλληλον τὸν καιρὸν, ἐγκατέλιπε τὸν ὕπατον.

γ') Τὸ *postquam* συνάπτεται μετὰ ὑπερσυντελικοῦ, ὅταν σημαίνεται ὅχι ἡ ἄμεσος ἀκολουθία δύο ἐνεργειῶν, ἀλλ' ὅτι ἡ μία γίνεται μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινός. *P. Africanus, postquam bis consul et censor fuerat, L. Cottam in iudicium vocavit* (Κικ. Div. in Cæc. 21), τὸ δεύτερον ἤδη γερόμενος ὕπατος καὶ τιμητῆς ὁ Πόπλιος Ἀφρικανός, εἰσήγαγεν εἰς δίκην τὸν Λεύκιον Κότταν· καὶ μάλιστα ὅταν ἀναφέρηται ὠρισμένως ὁ μεταξὺ τῶν δύο πράξεων παρερχόμενος χρόνος· *Hannibal anno tertio postquam domo profugerat, in Africam venit* (Κορν. Ἀννιβ. 8), τὸ τρίτον ἔτος μετὰ τῆς ἀπὸ τῆς πατρίδος ἀναχώρησιν ἦλθεν ὁ Ἀννίβας εἰς τὴν Ἀφρικήν. Ἄλλως δὲ σπανίως εὔρηται τὸ μόριον τοῦτο μετὰ ὑπερσυντελικοῦ τῆς ὀριστικῆς καὶ ἔτι σπανιώτερον μετὰ τοῦ τῆς ὑποτακτικῆς συντασσόμενον. Βλ. Δ. Γ. §. 338. σημ. α.

δ') Τὸ αὐτὸ μόριον συντάσσεται καὶ μετὰ παρατατικοῦ, σημαίνοντος ἀρχὴν, ἐπανάληψιν ἢ διάρκειαν τῆς δι' αὐτοῦ δηλουμένης ἐνεργείας ἢ καταστάσεως. *Postquam Eros e scena non modo sibilis, sed etiam convicio explodebatur, confugit in Roscii domum et disciplinam* (Κικ. Ρωσ. κωμ. 11), ἀφοῦ, ὡς ἴσως ἐπαρουσιάζετο ὁ Ἔρος, οὐ μόνον συριζόμενος ἀλλὰ καὶ ὑβριζόμενος ἐξεβάλλετο τῆς σκηνῆς, κατέφυγεν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ρωσίου.

ε) Πάντα τὰ μόρια ταῦτα συντάσσονται καὶ μὲ ἰσορικόνα ἐνεσῶτα, ὅταν σημαίνεται, ὅτι διαρκούσης τῆς δι' αὐτῶν ἀναφερομένης πράξεως γίνεται ἑτέρα τις. *Postquam perfugae murum arietibus ferire vident, aurum atque argentum domum regiam comportant* (Σαλλ. Ἰουγ. 76), βλέποντες οἱ αὐτόμοιοι, ὅτι διὰ τῶν κριῶν προσβάλλεται τὸ τεῖχος, συγκομιζοῦσιν εἰς τὰ βασιλεία τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον.

ς') Οἱ δὲ *antequam* καὶ *priusquam*, πρὶν, καὶ *dum, donec, ἕως, μέχρι*, συντάσσονται μετὰ τοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς οὐχὶ δὲ μετὰ τοῦ ὑπερσυντελικοῦ. *De comitiis donec rediit Marcellus, silentium fuit* (Λιβ. 23, 31), περὶ ἀρχαιρῶν ἦτο σιωπὴ, ἕως

οὐ ἤλθεν ὁ Μάρκελλος. Antequam tuas legi litteras, hominem ire cupiebam (Κικ. Ἀττ. 5, 7), πρὶν ἢ ἀναγνώσω τὰς ἐπιστολάς σου, ἐπεθύμουν γὰ ἀπέλθῃ ὁ ἀνὴρ (1).

§. 201. Ὁ Μέλλων δηλοῖ μέλλουσαν πράξιν ἀπλῶς, καὶ τὴν ἐν τινι ὀρισμένῳ μέλλοντι χρόνῳ διαρκούσαν κατάστασιν. Veniet pater. Illo tempore respublica florebit, τῷ καιρῷ ἐκείνῳ θέλει εἶσθαι ἐν ἀκμῇ ἡ πόλις (2).

Πολλάκις ὁμοῦ μεταχειρίζονται ἐνεστῶτα ἀντὶ μέλλοντος ἃ εἰς ἐρώτηματικὰς καὶ ἀπορηματικὰς προτάσεις περὶ τοῦ εὐθὺς νῦν γενησομένου. Quid ago? imusne sessum? (Κικ. περὶ ῥητ. 3, 5), τί ποιῶ; πηγαίνομεν γὰ καθήσωμεν; β') μετὰ τοῦ μορίου dum, ἕως, ἔνθα εἶναι ὁ λόγος περὶ προσδοκωμένου τινός· Exspecto, dum ille venit (Τερ. Εὐν. 1, 2, 226), περιμένω ἕως οὐ ἔλθῃ. γ') Συνήθως καὶ μετὰ τῶν antequam καὶ priusquam, ὅταν σημαίνηται ὅτι θέλει γίνεαι τι πρὸ ἑτέρου· Sine, priusquam amplexum accipio, sciam ad hostem an ad filium venerim (Λιβ. 2, 40), ἄφες, πρὶν δεχθῶ τὸν ἀσπασμόν, γὰ γνωρίσω, εἰς ἐχθρόν ἢ εἰς υἱόν ἤλθον; Ἀλλὰ μετὰ τούτων εὐρηται καὶ μέλλων πολλάκις. Antequam de republica dicam, exponam breviter consilium profectionis meae (Κικ. Φιλ. 1. 1), πρὶν περὶ τῆς πόλεως λαλήσω, θέλω διηγηθῆ βραχέως τὸν σκοπὸν τῆς ὁδοιπορίας μου (3).

Σημ. Ἐνίοτε εἰς μὲν τὴν ὑπόθεσιν ὑποθετικοῦ λόγου ὑπάρχει ἐνεστῶς, εἰς δὲ τὴν ἀπόδοσιν αὐτῆς μέλλων· Perficietur bellum, si urgemus obsessos (Λιβ. 5, 4), θέλει τελειώσῃ ὁ πόλεμος, ἐὰν

(1) Οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες συντάσσουσι τὰ χρονικὰ μόρια ἕως, μέχρι, πρὶν, μετὰ ἀορίστου ἀντὶ ὑπερσυντελικοῦ. Εὐδοκὸς καὶ Σίμων μέχρι τούτου φίλοι ὠνομάζοντο Φιλίππου, ἕως Θεσσαλίαν ὑπὸ Φιλίππῳ ἐποίησαν (Δημ. 18, 48). Οἱ βάρβαροι οὐ πρόσθεν ἐξενεγκεῖν ἐτόλμησαν πρὸς ἡμᾶς πόλεμον πρὶν πρὸς στρατηγούς ἡμῶν συνέλαθον (Ξ. Ἄν. 3, 2, 29).

(2) Εἰ τοῦτο ποιήσομεν, βραδίως τὰ ἐπιτήδεια ἔξομεν, ὅσον χρόνον ἐν τῇ πολιτείᾳ ἐσόμεθα.

(3) Τί ποιήσομεν; Αὐτὸς γινώσκει. Πλ. Τί δῆτα δρώμεν; μητέρ' ἢ φονεύσομεν; Εὐρ. Ποῖ τις τρέψεται;—Μικρὰ εἰπὼν, ἦδη καταβάνω.—Βουλόμεθα προεπιμότερον δεῖξαι αὐτοῖς ὅτι Δωριῆς ἐσμεν· ἢ μένομεν ἕως ἂν ἕκαστοι κατὰ πόλεις ληφθῶμεν. Θουκ. Πρω. Ἀσωπ. Κεφ. 10'. §. 19.

στεροχωρήσωμεν τοὺς πολιορκουμένους. Τοῦτο δὲ γίνεται ὅτε ἡ κατὰ μέλλοντα ἐκφερομένη πρᾶξις ἐκλαμβάνεται ὡς μέλλῶν ἀποτέλεσμα τῆς κατ' ἐνεστῶτα δηλουμένης.

§. 202. Ὁ τετελεσμένος Μέλλων ἀναφέρει μέλλουσαν πρᾶξιν, ἥτις θέλει εἶσθαι τετελεσμένη ἐν μέλλοντι χρόνῳ. *Quum tu hæc leges, ego illum fortasse convenero* (Κικ. Ἄττ. 9, 15), ὅτε θέλεις ἀναγνώσει ταῦτα, ἐγὼ ἴσως θὰ ἔχω συνδιαλεχθῆ μετ' ἐκείνου. *Si (ubi) istuc venero, rem tibi exponam, idcirco (ἵνα) θέλω εἶσθαι αὐτοῦ, θὰ σοὶ διηγηθῶ τὴν ὑπόθεσιν.* *De Carthagine vereri non ante desinam, quam illam excisam esse cognovero* (Κικ. Κατ. πρεσβ. 6), περὶ Καρχηδόνας δὲν θέλω παύσει νὰ φοβῶμαι, πρὶν ἴδω αὐτὴν κατεστραμμένην (1).

Σημ. α'. Ὄταν εἰς τὴν κυρίαν καὶ εἰς τὴν ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτωμένην πρότασιν ὑπάρχη τετελεσμένος μέλλων, σημαίνεται ὅτι καὶ τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἐτέρας ἡ πρᾶξις θέλει εἶσθαι συγχρόνως τετελεσμένη. *Qui Antonium oppresserit, is bellum confecerit* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἴκ. 10, 19), ὁ τὸν Ἀντώνιον νικήσας, θέλει ἔχει τετελεσμένον τὸν πόλεμον εὐθὺς μετὰ τὴν νίκην. *Pergratum mihi feceris, si de amicitia disputaris* (Κικ. Λαιλ. 4), ἐὰν πραγματευθῆς περὶ φιλικίας, θέλεις μ' εὐχαριστήσῃ πολὺ. Ἄλλ' ἐνίοτε ἡ ἐτέρα τούτων πρότασις ἔχει παρακείμενον, δι' οὗ σημαίνεται μετὰ βεβαιότητος ὡς γεγονός ἤδη τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος. *Si Brutus conservatus erit, vicinus* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἴκ. 12, 6), ἐὰν ὁ Βρούτος σωθῆ, ἐνικήσαμεν.

Σημ. γ'. Ἐνίοτε μεταχειρίζονται ἀδιαφόρως τὸν τετελεσμένον μέλλοντα ἀντὶ τοῦ πρώτου μέλλοντος. *Multum ad ea, quæ quærimus, tua ista explicatio profecerit* (=proficiet. Κικ. περὶ Τελ. 3, 4), πολὺ θέλει ὠφελήσει εἰς τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἡ ἐξή-

(1) Ὁ παρ' Ἑλλήσιν ἐνεργητικὸς οὗτος μέλλων εἶναι, πεποιτικῶς ἔσομαι, ὁ ἀποθετικὸς, ἐργασμένος ἔσομαι, ὁ παθητικὸς, διεφθαρμένος ἔσομαι, πεπράξομαι. Εἰ παρελθὼν εἰς ὅστις οὖν δύναται διδάξει, τίς παρασκευὴ χρήσιμος ἔσται τῇ πόλει, πᾶς ὁ παρῶν φόβος λελύσεται (Δημ. 44 2). Τί γὰρ ποιήσει; Φράζε καὶ πεπράζεται (Ἀρ. Πλουτ. 1027). Ὁ μέλλων οὗτος τῆς λατινικῆς μετὰ τῶν ὑποθετικῶν μάλιστα μορίων ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ ἑλληνικοῦ ἀορίστου τῆς ὑποτακτικῆς, *si venero* = ἐὰν ἔλθω. *si jussero* = ἐὰν διατάξω (Κικ. Κατ. 1, 5).

γῆσι σου αὐτή. Τοῦτο δὲ γίνεται μάλιστα ὅταν σημαίνεται μέλλον ἀποτέλεσμα πράξεώς τινος (ὡς διὰ τοῦ ἀνωτέρω παραδείγματος profecerit), ἢ ὅταν λέγεται τί θέλει γείνει ἐν ὄσῳ γίνεται τι ἕτερον. Tu invīta mulieres; ego accivero pueros (Κικ. Ἀττ. 4, 1), σὺ μὲν προσκάλεσον τὰς γυναῖκας, ἐγὼ δὲ ἐν τούτῳ θέλω συγκαλέσει τοὺς παῖδας.

§. 203. Ἐκτὸς τῶν ἑξ τούτων χρόνων ἔχει ἡ λατινικὴ καὶ τοὺς ἐκ περιφράσεως ἀπὸ τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς καὶ τῶν διαφορῶν χρόνων τοῦ sum σχηματιζομένους συνθέτους χρόνους, δι' ὧν σημαίνει μέλλουσαν πράξιν ἢ κατάστασιν ὡς πρὸς τὰς τρεῖς τοῦ χρόνου διαφορὰς, τὸ παρὸν, παρεληλυθὸς καὶ μέλλον (1).

1) Καὶ τὴν μὲν ὡς πρὸς τὸ παρὸν μέλλουσαν πράξιν ἢ κατάστασιν ἐκφράζει διὰ τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς μετὰ τοῦ ἐνεστῶτος sum, ὅστις χρόνος κατὰ τοῦτο διαφέρει τοῦ ἀπλοῦ μέλλοντος, καθ' ὅσον δηλοῖ ὅτι τὸ ὑποκείμενον μέλλει, προτίθεται ἢ ἔχει σκοπὸν νὰ πράξῃ τὸ ἀναφερόμενον, ἐν ᾧ δ' ἀπλοῦς μέλλων σημαίνει μέλλουσαν ἀπλῶς πράξιν· Qvum apes jam evoluturæ sunt, consōnant vehementer (Βάρρ. περὶ ἀγροτ. 3, 16), ὅτε μέλλουσι νὰ ἐξέλθωσιν αἱ μέλισσαι, ἠχοῦσι σφοδρῶς. Bellum scripturus sum, qvod populus Romanus cum Jugurtha gessit (Σαλλ. Ιουγ. 5), μέλλω

(1) Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἀναπληροῖ τὴν ἔλλειψιν τῶν τοιοῦτων περιφραστικῶν μελλόντων τῆς λατινικῆς διὰ τοῦ ῥήματος μέλλω μετ' ἀπαρεμφάτου. Ἐπειδὴ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ καὶ τρίτῃ περιπτώσει συντάσσει τὸν ἐνεστῶτα μέλλω μετὰ ἀπαρεμφατικοῦ ἐνεστῶτος καὶ μέλλοντος, καὶ ἐνίστη, ἀλλὰ σπανίως, μετ' ἀορίστου. Οἶσθα οὖν ὃ μέλλεις νῦν πράττειν; (Πλ. Πρωτ. 312). Ἄκουσ τινὰ διαβάλλειν, ὡς ἐγὼ ἄρα ἐξαπατήσας ὑμᾶς μέλλω ἄγειν εἰς Φᾶσιν (Ξ. Ἄν. 5, 7, 7). Μέλλω ὑμᾶς διδάξειν, ὅθεν μοι ἡ διαβολὴ γέγονεν (Πλ. Ἀπ. 24). Συγκλειομεν τὴν ἀρχὴν τῶν ῥηθήσεσθαι μελλόντων (Ἰσῆος). Δύσκολος ὅμως εἶναι ἡ διάκρισις τῆς σημασίας τοῦ μέλλω μετὰ ἀπαρεμφατικοῦ ἐνεστῶτος καὶ μέλλοντος. Ὅρα περὶ τούτου Κρύγερρον Ἑλλ. Γραμ. § 53, 8, 3. Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τὸν παρατατικὸν ἔμελλον μετὰ τῶν αὐτῶν χρόνων τοῦ ἀπαρεμφάτου. Ἐνεθυμοῦντο οἱ Ἕλληνες, ὅτε ἀγορὰν οὐδεὶς ἔει παρέξειν ἡμελλεν (Ξ. Ἄν. 3, 4, 2). Παιδιάς τοιαύτας ἐξεύρτισκεν, αἱ ἰδρώτα ἡμελλον παρέχειν. Ξεν. Ἐμελλον οἱ μὲν τινες ἀμαρτήσεσθαι, οἱ δὲ πλείους τεύξεσθαι τοῦ ἀληθοῦς λογισμοῦ. Θουκ. Ἡδὴ ἡμελλον ἀλλήλους ἀπολιπέιν (Θουκ. 6, 31). Πρβ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Κεφ. 10'. §. 21.

να γράψω τὸν πόλεμον, ὃν οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς Ἰουγούρθαν ἐπολέμησαν. Τὸν τοιοῦτον μέλλοντα μεταχειρίζονται ἰδίως εἰς ὑποθέσεις, ὧν πραγματοποιοιμένων ἐξάπαντος γίνεται ἢ πρέπει νὰ γείνη τὸ ἐν τῇ ἀποδόσει λεγόμενον. *Me igitur ipsum ames oportet, si veri amici futuri sumus* (Κικ. περὶ Τελ. 2, 26), ἐμὲ λοιπὸν πρέπει ἐξάπαντος ν' ἀγαπᾷς, ἐὰν μέλλωμεν νὰ ἦμεθα φίλοι (1).

2) Τὸ δὲ ὡς πρὸς τὸ παρελθὸν μέλλον σημαίνεται διὰ τοῦ μετοχικοῦ μέλλοντος τοῦ ῥήματος μετὰ τοῦ *fui*, ἐὰν αὐτὸ θεωρῆται ὡς στιγμιαία πρᾶξις καὶ εὐθὺς παρερχομένη, μετὰ τοῦ *eram* δὲ, ἐὰν θεωρῆται ὡς διαρκούσα, οὐχὶ δὲ στιγμιαία. *Si illo die P. Sestius occisus esset, fuistisne ad arma ituri?* (Κικ. ὑπὲρ Σεστ. 38), ἐὰν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐφορευέτο ὁ Π. Σέστιος, εἶχετε κατὰ τοῦν ἢ ἐμελετάτε νὰ λάβητε τὰ ὄπλα; *Profecturus eram ad te, quum ad me frater tuus venit, ἔμελλον ἢ ἐμελέτωρ νὰ ἔλθω πρὸς σε, ὅτε ἦλθε πρὸς ἐμὲ ὁ σὸς ἀδελφός. Ubi rex mansurus erat, si ire perrexisset* (Κικ. περὶ μαντ. 1, 15), ὅπου σκοπὸν εἶχε νὰ μένη ὁ βασιλεὺς, ἐὰν ἦθελε νὰ παρατείνῃ τὴν πορείαν. Κατὰ ταῦτα ὁ μὲν διὰ τοῦ *fui* γινόμενος μέλλον ἀντιστοιχεῖ τῷ παρακειμένῳ ἐν τῇ τοῦ ἀορίστου σημασίᾳ, ὁ δὲ διὰ τοῦ *eram* τῷ παρατατικῷ τῆς ὀριστικῆς.

3) Τὸ δὲ ὡς πρὸς μέλλοντα χρόνον μέλλον δηλοῦται διὰ τοῦ αὐτοῦ μετοχικοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος καὶ τοῦ *ero*. *Orator eorum, apud quos aliquid ager aut acturus erit, mentes sensusque degustet oportet* (Κικ. περὶ ῥητ. 1, 52), πρέπει νὰ γνωρίσῃ ὁ ῥήτωρ τὴν διάνοιαν καὶ τὰ αἰσθήματα ἐκείνων, εἰς οὓς θέλει ἀγορεύσει (ἐρεῖ) ἢ σκοπὸν ἔχει νὰ ἀγορεύσῃ (μέλλει ἐρεῖν).

Σημ. Ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ, ἥτις δὲν ἔχει μετοχὴν μέλλοντος, ἀναπληροῦσι τὴν ἔλλειψιν τῶν περιφραστικῶν τούτων μελλόντων, τρέποντες ἄλλως τὸν λόγον· οἷον, *Est in eo, ut. — Erat in eo, ut urbs caperetur, ἐν τῷ ἀλλοσεσθαι ἦν ἡ πόλις.*

(1) Οἱ Ἕλληνες δηλοῦσι τοῦτο διὰ τοῦ εἰ μέλλω. Δεῖ στρατιάν, εἰ μέλλει πράξειν τὰ δέοντα, μηδέποτε παύεσθαι τοῖς πολεμίοις κακὰ πορσύνουσαν (Ξ. Κ.Π. 4, 6, 47). Ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ μετοχῆς· τὸν μέλλοντα εὖ γεωργήσειν, δεῖ τοὺς ἐργάτας καὶ προθύμους παρασκευάζειν καὶ πείθεσθαι θέλοντας (Ξεν. Οἰκ. 5, 45).

§. 204. Ὁ παρακείμενος τῆς μετοχῆς μετὰ τοῦ sum εἶναι ὁ ἐκ περιφράσεως γινόμενος παθητικὸς παρακείμενος. Ὁ αὐτὸς ὅμως σημαίνει ἐνίοτε ὡς ἐπίθετον ἀπλῶς ὑπάρχουσαν κατάστασιν τοῦ ὑποκειμένου· οἶον, *hæc navis egregie armata est* σημαίνει, ὡπλισθῆ, καὶ εἶναι ὡπλισμένη, ἢ, εὐρίσκεται ἔτι παρεσκευασμένη εἰς πόλεμον. Ἡ αὐτὴ μετοχὴ μετὰ τοῦ eram εἶναι παθητικὸς ὑπερσυντελικὸς· ἐνίοτε ὅμως δηλοῖ κατάστασιν ἐν παρεληλυθότι χρόνῳ διαρκούσαν· οἶον, *naves Hannibalis egregie armatae erant*, ἦσαν ὡπλισμέναι· ἢ αὐτὴ δὲ μετὰ τοῦ fui συντασσομένη ἐμφαίνει κατάστασιν παρελθούσαν ἤδη, ἢ χρόνον τινὰ διαρκέσασαν· *Bis deinde post Numae regnum Janus clausus fuit* (Λιβ. I, 19), δις μετὰ τὴν βασιλείαν τοῦ Νουμᾶ ὁ τοῦ Ἰανοῦ ναὸς ἦν κλεισμένος. *Leges, quæ latae sunt* (παρακείμενος παθητ.), *tum vero quæ promulgatae fuerunt* (Κικ. ὑπὲρ Σεστ. 15), καὶ ὅσοι νόμοι ἐπροτάθησαν καὶ ὅσοι ἦσαν ἤδη δεδημοσιευμένοι ὡς ἐγκριθέντες.

Σημ. Ὁ παρακείμενος τῆς μετοχῆς ὅμως, ὡσάκις εὐρίσκεται μετὰ τοῦ fui, fueram καὶ fuero συνημμένος, δὲν εἶναι σύνθετος παθητικὸς χρόνος, ἀλλὰ δηλοῖ ἀπλῶς κατάστασιν ἐν τῇ χρονικῇ σημασίᾳ ἐκάστου τῶν τριῶν τούτων χρόνων, παρακειμένου, ὑπερσυντελικοῦ καὶ τετελεσμένου μέλλοντος. Σπανιώτατα δὲ ἀπαντᾶται οὕτως ἀντὶ τῶν παθητικῶν χρόνων, τῶν μετὰ τοῦ sum, eram καὶ ero σχηματιζομένων. Βλ. Δ. Γ. §. 344 (1).

§. 205. Εἰς ἐπιστολικὸν ὕφος λόγου, διότι ἀφορᾷ ὁ γράφων εἰς τὸν χρόνον, καθ' ὃν θέλει ἀναγνωσθῆ ἢ ἐπιστολῇ, οὐχὶ δὲ καθ' ὃν γράφεται, μεταχειρίζεται ἀντὶ ἐνεστῶτος καὶ παρακειμένου παρατατικὸν καὶ ὑπερσυντελικὸν. Τοὺς αὐτοὺς δηλαδὴ χρόνους, οὓς ἤθελε μεταχειρισθῆ ὁ τὴν ἐπιστολὴν λαμβάνων, λαλῶν περὶ τῶν εἰς τὸν χρόνον τῆς συγγραφῆς τῆς ἐπιστολῆς ἀναφερομένων. *Nihil habebam, quod scriberem, sed enim eiχον να σοι γράψω* (ὅτε δηλ. ἔγραψον τὴν ἐπιστολὴν ἣν ἀναγινώσκεις); *neque enim novi quidquam audieram, et ad tuas omnes epistolas rescripseram pridie;*

(1) Οἱ Ἕλληνας, διότι σχηματίζουν μονολεκτικῶς τοὺς παθητικοὺς τούτους χρόνους, μεταχειρίζονται τὴν περίφρασιν ταύτην (ἣν γεγραμμένος), ὅταν θέλωσι νὰ σημαίνωσι τοιαύτην τινὰ κατάστασιν ἢ ποιότητα τοῦ ὑποκειμένου.

erat tamen rumor, comitia dilatum iri (Κικ. ἐπιστ. εἰς Ἄττ. 9, 10)· ἐπειδὴ οὐδὲν νέον εἶχον ἀκούσει (= ἤκουσα), καὶ ἐπειδὴ εἶχον ἀποκριθῆ τὴν προτεραίαν εἰς πάσας τὰς ἐπιστολάς σου· ἐλέγχετο ὁμως, ὅτι αἱ ἀρχαιρεσίαι θέλουσιν ἀναβληθῆ. Ὁ λαμβάνων τὴν ἐπιστολὴν ἤθελεν εἰπεῖ· Tum, cum Cicero hanc epistolam scripsit, nihil habebat, quod scriberet; neque enim novi quidquam audierat, et ad omnes meas epistolas rescripserat pridie; erat tamen rumor, comitia dilatum iri (1).

Ὅσα δὲ ἄλλα περιστατικὰ δὲν ἀναφέρονται εἰς τὸν χρόνον τῆς συγγραφῆς τῆς ἐπιστολῆς, ἐκφέρονται κατὰ τὸν προσήκοντα αὐτοῖς χρόνον. Ego te maximi et feci semper et facio, ἐγὼ σε περὶ πλείστου ἀέλποτε ἐποιησάμην καὶ ποιοῦμαι. Πολλάκις ὁμως δὲν τηροῦσιν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς τὸν ἰδιαιτέρον τοῦτον τρόπον τῆς τῶν χρόνων ἐναλλαγῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

ΠΕΡΙ ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗΣ.

§. 206. Καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφέρεται τὸ μὴ ἀληθῶς ὑπάρχον ἢ γινόμενον, ἀλλὰ τὸ δυνατόν, καὶ ἀπλῶς νοούμενον ἢ ὑποτιθέμενον· ἐπειδὴ ὁ λέγων, *curro ut sudem*, ἐννοεῖ ὅτι σκοπὸς τοῦ δρόμου εἶναι ὁ ἰδρῶς, δὲν λέγει δὲ καὶ ὅτι ἀληθῶς ἰδρόνει. Δι' ἐξαρτωμένων τινῶν προτάσεων ὁμως ἐκφέρεται ἐνίοτε καὶ τὸ ἀληθῶς ὑπάρχον καθ' ὑποτακτικὴν, ὅταν αὐταὶ ἐκλαμβάνωνται ὡς μέρη συστατικὰ τῆς κυρίας προτάσεως, ἧς τὴν ἔννοιαν συμπληροῦσι. Βλ. Δ. Γ. §. 346 καὶ ὑποσ.

Μεταχειρίζονται δὲ τὴν ὑποτακτικὴν 1) ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ, ἥτοι εἰς προτάσεις κυρίας καὶ ἀνεξαρτήτους ἀπ' ἄλλων, καὶ 2) ἐν ἐξαρτή-

(1) Καὶ οἱ Ἕλληνας γράφουσιν ἐνίοτε ἐν ἐπιστολαῖς καὶ ἀλλαχού κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον παρακείμενον ἢ ἀόριστον ἀντὶ ἐνεστώτος. Ἀπέσταλκά σοι τόνδε τὸν λόγον δῶρον (Ἰστοκ. Δημ. ἐν ἀρχῇ). Πράσσε μετ' Ἀρταβάζου, ὃν σοι ἔπεμψα (= ὃν σοι νῦν πέμπω). Θεοκ. Διότι τὰς σπουδὰς ἔλυσαν, τὰς αἰτίας προὔγραφα πρῶτον. Θεοκ. Ὁ συγγραφεὺς μεταφέρει τὸν λόγον εἰς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν θέλουσιν ἀναγνωσθῆ τὰ ὑπ' αὐτοῦ γραφέντα, ὅθεν λέγει προὔγραφα ἀντὶ προγράψω.

σει και συνδέσει λόγου, ἤτοι εἰς ἐξαρτωμένας και συνδεδεμένας τοιαύτας προτάσεις.

Α'. Ὑποτακτικὴ ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ.

Και αἱ μὲν ἀπολύτως καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερόμεναι προτάσεις εἶναι κυρίως ὑποθετικάι, δυνατικάι και εὐκτικάι.

§. 207. Ὑποθετικοῦ λόγου, δυνατὸν μὲν δηλοῦντος, οὐχὶ δὲ ὑπάρχον και ἀληθῶς γινόμενον σημαίνοντος, ἐκφέρεται ἑκάτερον μέρος καθ' ὑποτακτικὴν. Τοῦτου ἡ μὲν ἀπόδοσις περιέχει τὸ μὴ ὑπάρχον αὐτὸ οὐδὲ γινόμενον, ἀλλ' ὑπὸ τινα συνθήκην δυνατὸν γενέσθαι, ἡ δὲ ὑπόθεσις, ἥτις δηλοῦται διὰ τῶν ὑποθετικῶν συνδέσμων *si, nisi, nisi non, etiamsi*, περιέχει τὴν συνθήκην, ὑπὸ τὴν ὁποίαν δυνατὸν εἶναι νὰ γείνη τὸ ἐν τῇ ἀποδόσει, ἀλλὰ και αὐτὴ ἡ συνθήκη θεωρεῖται ὡς μὴ ὑπάρχουσα και βεβαία. Βλ. §. 196. (1),

Και κατὰ παρατατικὸν μὲν τῆς ὑποτακτικῆς ἐκφέρεται τὸ νῦν ἢ ἐν μέλλοντι χρόνῳ δυνατὸν μὲν, ἀλλὰ μὴ πραγματοποιούμενον· διὸ και μεταπίπτει ὁ λόγος εἰς ἐντελῶς ἀδύνατον, καθ' ὅσον πραγματοποιεῖται τὸ ἀντίθετον τοῦ λεγομένου. *Sapientia non expeteretur, si nihil efficeret*, ἡ σοφία δὲν ἤθελε ζητεῖσθαι (και νῦν και μετὰ ταῦτα), *ἐὰν οὐδὲν ὠφέλει*· (ἀλλὰ ζητεῖται, διότι ὠφελεῖ). *Si scirem, dicerem, ἐὰν ἐγίνωσκον, ἤθελον εἰπεῖ*· (δὲν λέγω ὅμως, διότι δὲν γινώσκω) (2).

Καθ' ὑπερσυντελικὸν δὲ τὸ ἐν παρελθόντι χρόνῳ δυνατὸν μὲν ἄλλως, ὡς ἀδύνατον ὅμως λεγόμενον, διότι ἐγένετο τὸ ἐναντίον αὐτοῦ. *Numquam Hercules ad deos abisset, nisi eam sibi viam*

(1) Ἀκριβὴς παραλληλισμὸς ἀπάντων τῶν ἑλληνικῶν ὑποθετικῶν λόγων πρὸς ἓνα ἑκάστον τῶν λατινικῶν εἶναι ὅχι εὐκόλος και διὰ τὴν φύσιν τοῦ πράγματος, και διότι ἡ λατινικὴ ἐκφράζει διὰ μιᾶς μόνης ἐγκλίσεως, τῆς ὑποτακτικῆς, ὑποθετικούς λόγους, οὗς ἡ ἑλληνικὴ ἐκφέρει δι' εὐκτικῆς, ὑποτακτικῆς και ὀριστικῆς. Τὰ γενικώτερα ὅμως περὶ τοῦτου εἶναι τὰ ἐξῆς.

(2) Τὴν μὲν ὑπόθεσιν τοῦ τοιοῦτου ὑποθετικοῦ λόγου σημαίνει συνθήκως ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα διὰ τοῦ παρατατικοῦ τῆς ὀριστικῆς μετὰ τοῦ εἰ, τὴν δὲ ἀπόδοσιν διὰ τοῦ αὐτοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἂν. Εἰ οὐδὲν ἡ σοφία ἀπειργάζετο οὐκ ἂν ἐζητεῖτο. Εἰ ἐγίνωσκον, ἔλεγον ἂν. Εἴτι ἐμοῦ ἐκίθου, οὐδενὸς ἂν οὔτω μ' ἀποπτερεῖν ἐφυλάττου, ὡς ἀξιώματος και τιμῆς (Ξ. Κ. Π. 5, 5, 34). Βλ. Κρυγέρου Ἑλλ. Γραμ. §. 54. IV. 10, σμμ. 6'.

virtute munivisset (Κικ. Τουσκ. I, 14)· οὐδέποτε ὁ Ἡρακλῆς ἠθέλην ἀπέλθει εἰς τοὺς θεοὺς, ἐὰν δὲν εἶχε παρασκευάσει ἑαυτῷ διὰ τῆς ἀρετῆς του τὴν ὁδὸν ταύτην· (ἀπῆλθεν ὅμως, διότι παρεσκευάσε τὴν ὁδὸν ταύτην). *Si Roscius has inimicitias cavere potuisset, viveret* (Κικ. ὑπὲρ Ρ. Ἀμ. 6)· ἐὰν ὁ Ρώσκιος ἠθέλεε δυνηθῆναι νὰ προφυλαχθῆν ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν τούτων, ἠθέλεε ζῆν· (δὲν ζῆ ὅμως, διότι δὲν ἠδυνήθη νὰ προφυλαχθῆ) (1).

Διὰ δὲ τοῦ ἐνεστῶτος τῆς ὑποτακτικῆς ἐκφέρεται τὸ καθ' ὑπόθεσιν νῦν ἢ ἐν μέλλοντι χρόνῳ δυνατὸν, ὅπερ παραδέχεται ὁ λέγων μόνον καθ' ὑπόθεσιν καὶ δοκιμῆς χάριν ὡς δυνατὸν, δηλοῖ ὅμως συγχρόνως, ὅτι δὲν θέλει ἀληθῶς ἐκτελεσθῆ. *Me dies, vox, latera deficient, si hoc nunc vociferari velim* (Κικ. Βερρ. 2, 21)· ἡ ἡμέρα, ἡ φωνή, αἱ δυνάμεις ἠθέλον μὲ ἐγκαταλείψει, ἂν ἠθέλον νὰ λαλήσω περὶ τούτου· (ὅπερ δύναμαι μὲν, ἀλλὰ δὲν θέλω πράξει). *Ego, si Scipionis desiderio me moveri negem, mentiar* (Κικ. Λαιλ. 3), ἠθέλον εἰπεῖ ψεῦδος, ἐὰν ἀρνηθῶ ὅτι λυποῦμαι διὰ τὴν στέρησιν τοῦ Σκηπίωνος, (ἀλλὰ δὲν ἀρνοῦμαι) (2). Διὰ τοῦ αὐτοῦ ἔτι χρόνου τῆς ὑποτακτικῆς καὶ τοῦ τετελεσμένου μέλλοντος ἐνίοτε δηλοῦσιν τὸ νῦν ἢ ἐν μέλλοντι χρόνῳ δυνατὸν καὶ πως προσδοκώμενον γενέσθαι, ὅπερ οἱ Ἕλληνες διὰ τοῦ ἐάν, ἦν, ἂν, μεθ' ὑποτακτικῆς δηλοῦσι (3).

(1) Τὸν ὑποθετικὸν τοῦτον λόγον ἐκφέρει ἡ ἑλληνικὴ συνήθως κατ' ἀόριστον ὀριστικῆς μετὰ τοῦ εἰ—καὶ ἂν. Εἰ ὁ Φίλιππος τότε ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην, ὡς χαλεπὸν πολεμῆν ἔστιν Ἀθηναίους, οὐδὲν ἂν, ὧν νυνὶ πεποίηκεν, ἔπραξεν (Δημ. 4, 5). Ἴσως ἂν ἀπέθανον, εἰ μὴ ἡ τῶν Τριάκοντα ἀρχὴ διὰ ταχέως κατελύθη (Πλατ. Ἀπολ. 32). Ἐνίοτε δὲ θέτουσι καὶ ὑπερσυντελικὸν ἐν τῇ ἀποδόσει. Εἰ ἐγὼ πάλιν ἐπεχείρησα πράττειν τὰ πολιτικὰ πράγματα, πάλαι ἂν ἀπολώλειν, καὶ οὗτ' ἂν ὑμᾶς ὠφελῆκεν οὐδὲν οὗτ' ἂν ἑμαυτὸν (Πλ. Ἀπλ. 34).

(2) Οἱ Ἕλληνες ἐκφέρουσι τὴν ὑπόθεσιν ταύτην κατ' εὐκτικὴν ἔγκλισιν. Εἰ ἅπαντες μιμησαίμεθα τὴν Λακεδαιμονίων ἀργίαν καὶ πλεονεξίαν, ἅπαντες ἂν ἀπολοίμεθα. Ἴσοκ. Εἰ πάλιν ἀναβλέψειας, ὡς περ καὶ προτοῦ, φεύγοις ἂν τοὺς πονηροὺς; (Ἀριστ. Πλουτ. 95). Πρβ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Τμήμα Β'. Κεφ. Β'. §. 4, καὶ Κρυγ. §. 4, 1.

(3) Ἐάν τις φιλομαθῆς, ἔσει καὶ πολυμαθῆς. Ἴσ. Δημ. Ἐάν ἀληθεύσης, ὑπὸ σχοῦμαί σοι δέκα τάλαντα, Ξεν. Βλ. Ἀσωπ. Τμ. Β'. Κεφ. Ζ'. §. 3.

Σημ. α. Πολλάκις ὁμως καὶ τὸ μὴ δυνατὸν ἔτι, μὴδὲ ἐννοούμενον ὅτι θέλει γείνει ἐν μέλλοντι χρόνῳ, ἐκφέρεται κατ' ἐνεστῶτα ὑποτακτικῆς ἀντὶ παρατατικοῦ κατὰ ῥητορικὸν σχῆμα, δι' οὗ σημαίνεται αὐτὸ ὡς δυνατὸν γενέσθαι. *Hæc si patria tecum loq̄vatur, non impetrare debeat?* (Κικ. Κατιλ. 1, 8), ἐὰν ἡ πατρις ἔλεγε τοῦτο πρὸς σε (ἀλλ' οὔτε λέγει οὔτε θέλει εἰπεῖ), δὲν ἦτο πρέπον νὰ εἰσακουσθῇ;

Σημ. β'. Ἐνίοτε πάλιν εὔρηται παρατατικὸς ἀντὶ ὑπερσυντελικοῦ ἢ εἰς ἑκάτερον μέρος τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου, ἢ εἰς τὸ ἕτερον μόνον, σπανιώτατα ὁμως εἰς τὴν ἀπόδοσιν. *Num tu igitur Opimium, si tum esses, temerarium civem aut crudelem putares?* (Κικ. Φιλιπ. 8, 4), μήπως σὺ, ἐὰν τότε ἔζης, ἤθελες νομίζει τὸν Ὀπίμιον πατριόλομον ἢ ὠμὸν πολίτην; Σημαίνει δὲ ὁ παρατατικὸς οὗτος συνήθως ἐπανάληψιν τῆς πράξεως ἢ διαρκούσαν κατάστασιν· ἀλλὰ περὶ τούτου βλ. Δ. Γ. §. 347. σημ. β' (1).

Σημ. γ'. Ἐνίοτε ὁμως παραλείπεται τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου ἡ ὑπόθεσις ἢ ἐκφέρεται ἄλλως πως, τιθεμένης μόνης τῆς ἀποδόσεως. *Illo tempore aliter sensisses, κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἤθελες κρίνει ἄλλως*· (λείπει ἡ ὑπόθεσις) (2).

§. 208. Ἄλλοτε ἢ μὲν ἀπόδοσις τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου ἐκφέρεται κατ' ὀριστικὴν, ὡς ἀνεξάρτητος τρόπον τινὰ ἀπὸ τῆς ὑποθέσεως καὶ κατ' ἑαυτὴν ὡς κῦρος ἔχουσα ἐννοουμένη, ἢ δὲ ὑπόθεσις κατ' ὑποτακτικὴν, ὡς μὴ τι βέβαιον καὶ ὠρισμένον δηλοῦσα. Τοῦτο δὲ γίνεται ἐν ταῖς ἐξῆς περιστάσεσιν (3).

(1) Οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες μεταχειρίζονται ἐνίοτε παρατατικὸν ὀριστικῆς ἀντι ὀριστοῦ, σημαίνοντες τὸ διαρκὲς ἢ κατ' ἐπανάληψιν γινόμενον ἐν παρελθόντι χρόνῳ. Μένειν ἐξῆν τῶν κατηγοροῦντι τῶν ἄλλων. Εἰ δὲ τοῦτο ἐπιφέρει ἕκαστος, ἐνικῶν ἀν. Δημ. Σωκράτης οὐτ' ἠλίθιος, οὐτ' ἀλαζῶν φαίνεσθαι τοῖς συνοῦσιν ἐβούλετο· ἐδοκεῖ δ' ἂν ἀμφοτέρα ταῦτα, εἰ προαγορεύων ὡς ἀπὸ θεοῦ φαινόμενα ψευδόμενος ἐφαίνετο. Δῆλον οὖν, ὅτι οὐκ ἂν προέλεγεν, εἰ μὴ ἐπίστευεν ἀληθεύσειν. (Ξ. Ἀπομ. 1, 4, 5). Ἐγὼ γὰρ, εἰ μὴ πολλοὺς διεπύκτευσά, οὐκ ἂν ἐδυνάμην σοὶ προσελθεῖν (Ξ. Κ. Π. 7, 5, 53). Βλ. Κρύγερον ἐ. ἀ. σημ. γ'.

(2) Βοδὸς ἔχοντες σῶμα, ἀνθρώπου δὲ γνώμην, οὐκ ἂν ἠδυνάμεθα ποιεῖν ἄ ἐβούλομεθα (Ξεν. Ἀπομ. 1, 4, 11).

(3) Ὡσαύτως καὶ οἱ Ἕλληνες ἐκφέρουσι κατ' ὀριστικὴν τὴν ἀπόδοσιν τῆς

1) Ὅτε διὰ τοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς μετὰ τοῦ *fui* ἢ *eram* (§. 203) σημαίνεται ὅτι ὑπὸ τινὰ ὑπόθεσιν προϋτίθετό τις νὰ πράξῃ βεβαίως τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος, ἐκφέρουσι τοῦτο πάντοτε καθ' ὀριστικὴν, ἂν καὶ ἡ ὑπόθεσις ᾖ καθ' ὑποτακτικὴν. *Si tribuni me triumphare prohiberent, Furium et Aemilium testes citaturus fui rerum a me gestarum* (Λιβ. 38, 47), ἐὰν ἤθελον ἐμποδίσαι οἱ δῆμαρχοὶ τὸν θρίαμβόν μου, σκοπὸν εἶχον ν' ἀναφέρω μάρτυρας τῶν πράξεών μου τὸν Φούριον καὶ Αἰμίλιον.

2) Κατὰ παρατατικὸν ὀριστικῆς ἐκφέρεται πρᾶξις, ἥτις βεβαίως ἐμελλε νὰ γείνη ὑπὸ τινὰ ἀναφερομένην ὑπόθεσιν. *Si per L. Metellum licitum esset, matres illorum, uxores, sorores veniebant* (Κικ. Βέρρ. 5, 49), ἐὰν ἤθελε συγχωρήσει ὁ Λεύκιος Μέτελλος, ἤρχοντο αἱ μητέρες ἐκείνων, αἱ σύζυγοι καὶ ἀδελφαί.

3) Κατὰ ῥητορικὸν σχῆμα ἐκφέρεται ὡς ἤδη γεγονὸς ὅ,τι ὑπὸ τινὰ συνθήκην ἠδύνατο νὰ γείνη. Διὰ τοῦ τοιοῦτου δὲ τρόπου σημαίνεται ὅχι ὅτι ἀληθῶς ἐγένεεν, ἀλλ' ὅτι μικρὸν ἔλλειπεν ἢ πλησίον ἦτο νὰ γείνη αὐτό. *Perierat imperium, si Fabius tantum ausus esset, quantum ira svadebat* (Σεν. περὶ ὀργῆς 1, 11), ἀπολώλει ἡ ἀρχή, ἐὰν ὁ Φάβιος ἐτόλμα τοσοῦτον, ὅσον ὑπηγόρευεν ἡ ὀργή (1).

Περὶ ἄλλων τινῶν ὁμοίων ὑποθετικῶν λόγων βλ. Δ. Γ. §. 348 ἐν ταῖς σημ.

§. 209. Τοῦναντίον ἡ μὲν ὑπόθεσις ἐκφέρεται ἐνίοτε καθ' ὀριστικὴν ἐν τῇ σημασίᾳ, τὴν ὁποίαν εἶπομεν ἐν §. 196, ἡ δὲ ἀπόδοσις αὐτῆς καθ' ὑποτακτικὴν ἢ διότι αὕτη περιέχει εὐχὴν, αἴτησιν, ἐρώτησιν περὶ τοῦ δέοντος γενέσθαι (§. 212-4), ἢ διότι εἶναι ἐξαρτωμένη ἐρώτησις (§. 216). *Si stare non possunt, corruant* (Κικ. Κατ. 2,

ὑποθέσεως ἄνευ τοῦ ἂν, ὅταν σημαίνωσιν, ὅτι βεβαίως ἤθελε γείνει τὸ ἀναφερόμενον, ἐὰν δὲν ἐπαρουσιάζετο κώλυμά τι. Εἰ ζῶν ἐτύγχανεν ὁ Ἀμύντας, ἐκείνον αὐτὸν παρειχόμεν. Λουκουργ. Εἰ ἦσαν ἄνδρες ἀγαθοί, ἐξῆν αὐτοῖς δεικνύναι τὴν ἀρετήν. Θουκ. Εἰ μὴ τὸ λαθεῖν ἦν, οὐδὲ εἰς πονηρὸς ἦν. Διφ. Ταῦτα πράξας, ἃ οὗτός μου κατηγορεῖ, ἐκέρδαινον μὲν οὐδὲν, ἐαυτὸν δ' εἰς κίνδυνον καθίστην (Διφ. 7, 32). Εἰ ἐξ ἀρχῆς τοῦτον ἐγίνωσκε, πολέμιος μὲν ἦν, οὐ μέντοι πονηρὸς γ' ἂν δικαίως ἐνομιζέτο. Ξεν.

(1) Ὀλίγον ἐξηπάτησάς με (Πλατ. Μένων 80).

10), εἰδὼν δὲν δύνανται τὰ σωθῶσιν, εἴθε τὰ (ἢ ἄς) καταστραφῶσι. Si P. Lentulus suum nomen fatale ad perniciem populi Romani fore putavit, cur ego non læter? (αὐτόθι 4, 1), εἰδὼν ὁ Πόπλιος Λέντουλος ἐνόμισεν, ὅτι τὸ ὄνομά του θέλει εἶσθαι ὀλέθριον τοῖς Ῥωμαίοις, διατὶ ἐγὼ τὰ μὴ χαίρω; Ne vivam, si scio (Κικ. Ἄττ. 4, 16), τὰ μὴ ζήσω, ἂν γινώσκω. Πρβ. Δ. Γ. §. 348 σ. 8'.

§. 210. Καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφέρονται καὶ ἅπασαι αἱ διὰ συγκριτικῶν συνδέσμων μεθ' ἐτέρων συνδεόμεναι προτάσεις, αἵτινες σημαίνουσι τι ἀβέβαιον μὲν καὶ ἀνύπαρκτον, ἀλλὰ συγκρίσεως χάριν μόνον ἀναφερόμενον. Sed quid ego his testibus utor, qvasi res dubia aut obscura sit? (Κικ. Div. in Caec. 4)· ἀλλὰ πρὸς τί ἐγὼ ἀναφέρω τοὺς μάρτυρας τούτους, ὡς ἂν ἦτο ἀμφίβολον ἢ σκοτεινὸν τὸ πρᾶγμα; Parvi primo ortu sic jacent, tamqvam omnino sine animo sint (Κικ. περὶ Τελ. 5, 15)· ἐν τῷ χρόνῳ τῆς γενήσεώς των οἱ ἄνθρωποι τοιοῦτοι εἶναι, ὡς τὰ μὴ εἶχον ἐντελῶς τοῦν.

§. 211. α. Προτάσεις αὐθυπότακτοι, τὸ ἐπὶ ὑποθέσει ἀορίστου ἢ ὄρισμένου προσώπου δυνατὸν γενέσθαι σημαίνουσαι, ἐκφέρονται κατ' ἐνεστῶτα μὲν ἢ τετελεσμένον μέλλοντα ὑποτακτικῆς, εἰάν τὸ δυνατὸν αὐτὸ θεωρῆται ὡς τοιοῦτο ἐν τῷ παρόντι χρόνῳ ἢ τῷ μέλλοντι, κατὰ παρατατικὸν δὲ, εἰάν ἦτο τοιοῦτο ἐν παρελθόντι χρόνῳ· ὅθεν καὶ modus potentialis ἢ dubitativus, δυνατικῆ ἢ ἀμφίβολος ἔγκλισις καλεῖται αὕτη. Dicat ἢ dixerit aliquis, εἴποι τις ἄν. Qvis credat? τίς ἤθελε πιστεύσει. Hoc postulatvm ridiculum videatur ei, qvi rem sententiamqve non perspiciat (Κικ. Βερρ. 2, 60)· τὸ αἴτημα τοῦτο ἠδύνατο τὰ φανῆ γελοῖον εἰς τὸν μὴ κατανοοῦντα τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν ἔννοια. Qvis eum diligit, qvem metuat? τίς ἠδύνατο (ἢ ἤθελεν) ἀγαπήσει ὃν φοβεῖται; — Qvi vederet urbem, captam diceret (Κικ. Βερρ. 4, 23), ὅς τις ἤθελεν ἰδεῖ τὴν πόλιν, ἤθελεν εἰπεῖ ὅτι ἐκυριεύθη (1).

(1) Τὸ μὲν σημαίνουσιν οἱ Ἕλληνες διὰ τοῦ ἐνεστῶτος καὶ μέλλοντος τῆς εὐκτικῆς, τὸ δὲ διὰ τοῦ ἀορίστου μετὰ τοῦ ἄν. faciam=ποίησιν ἄν. fecerim ἢ facerem=ποίησαιμι ἄν. Πολλὰς ἄν εἴροις μηχανάς· γυνὴ γὰρ εἴ. Εὐρ. Πάντες ἄν ὁμολογήσαιτε ὁμόνοιαν μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι πόλει. Δυκ.

β'. Τὸ ἀόριστον τοῦτο πρόσωπον σημαίνεται διὰ τῶν ἀορίστων καὶ ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ δι' ἀναφορικῆς προτάσεως, καὶ ταύτης καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερομένης ὡς τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα δεικνύουσιν. Ἀλλὰ καὶ ὅταν τὸ πρόσωπον ἦναι ὠρισμένον, ἐκφέρεται μετριότητος ἢ συστολῆς ἕνεκα τὸ ὑπὸ τινα ὄρον νῦν δυνατόν καθ' ὑποτακτικὴν καὶ μέλλαντα τετελεσμένον, μὴ τηροῦντα ἐν ταύτῃ τῇ χρήσει τὴν χρονικὴν αὐτοῦ κυρίαν σημασίαν. *Haud facile dixerim, utrum sit melius, dēn δύναμαι γὰ εἶπω εὐκόλως, πότερον εἶναι κάλλιον. At non historiā cesserim Græcis, nec opponere Thucydidi Sallustium verear* (Κυντιλ. 10, 1, 101)· ἐν τῇ ἱστορίᾳ δὲν ἠθελον ὑποχωρήσει εἰς τοὺς Ἑλληνας, οὐδὲ ἠθελον συσταλῆναι ἀντιτάξω τὸν Σαλλούστιον εἰς τὸν Θουκυδίδην (1).

Σημ. α'. Τοιαύτην σημασίαν ἔχουσι καὶ οἱ ἐνεστώτες τῆς ὑποτακτικῆς *velim, nolim, malim*, δι' ὧν ἐκφράζει ὁ λέγων μετριοφρόνως καὶ μετὰ συστολῆς τρόπον τινὰ εὐχὴν ἢ ἐπιθυμίαν. *Velim dicas, ἐπεθύμουν γὰ εἶπαι*· καὶ *velim ex te scire, ἠθελον* (εἰ δυνατόν) γὰ μάθω παρὰ σοῦ. Εὐχὴ δὲ ἢ ἐπιθυμία, ἣν ἠθέλει τις ἔχει ὑπὸ ἄλλας περιστάσεις, καὶ ἥτις νῦν ἀδύνατον εἶναι γὰ ἐκπληρωθῆ, σημαίνεται διὰ τῶν παρατατικῶν τῆς ὑποτακτικῆς *vellem, nollem, mallem*. *Vellem adesse posset Panætius* (Κικ. Τουσκ. 1, 33), ἐπεθύμουν, εἰ δυνατόν, γὰ παρευρίσκειτο ὁ Παναίτιος (2).

Σημ. β'. Καθ' ὑποτακτικὴν ὡσαύτως, τοιαύτην σημασίαν ἔχουσαν, ἐκφέρεται καὶ ἐξαρτωμένη πρότασις μετὰ συνδέσμου, ὅστις ἄλλως συντάσσεται μετ' ὀριστικῆς. *Camillus, quamquam exercitum asvetum imperio mallet, nihil recusavit* (Λιβ. 6, 9), ἂν καὶ ὁ

(1) Ἡδέως ἂν ἔγωγ' ἐροίμην Λεπτίνην, τίς αὐτῇ ἢ ἀτέλειά ἐστιν (Δημοθ. 20, 129). Σμικροῖς τὰ μεγάλα πῶς ἔλοι τις ἂν πόνοις; Εὐρ. Τί ἂν τις ἐπιχειροῖ τῶν ἀδυνάτοις; Ξεν. Ποῖ δὴτ' ἂν τραποίμην; Ἀρ.— Διάφορα τῶν διὰ τὴν βεβαιότητα τοῦ λέγοντος καθ' ὀριστικὴν ἐκφερομένων, ποῖ τις τρέφεται· ποῖ τρέφομαι· καὶ τοῦ ἀπορηματικοῦ, ποῖ τράπωμαι.

(2) Τὸ μὲν πρῶτον δηλοῦσιν οἱ Ἕλληνες διὰ τῆς εὐκτικῆς μετὰ τοῦ ἂν (βουλοίμην ἂν)· τὸ δὲ δευτέρον διὰ τῆς ὀριστικῆς μετὰ τοῦ ἂν (ἐβουλόμην ἂν). Τούτων οὐδενὸς χρήσιον τυχεῖν, δόξαν δὲ βουλοίμην ἂν εὐκλείας ἔχειν. Εὐρ. Ἐβουλόμην ἂν ὑμᾶς ὁμοίως ἐμοὶ γινώσκειν αὐτόν. Ἴσοκ.

Κάμιλλος ἤθελε προτιμήσει νὰ ἦναι συνειθισμένος εἰς τὴν ἀρχὴν (ἢ πειθαρχίαν) ὁ στρατός, οὐδαμῶς ἠρηθή. *Etsi eum in partibus singulis fatigari minime conveniat, tamen providео animo κ. ε.* (Λιβ. 11, 1), ἄν καὶ ἐλάχιστα ἤθελεν εἶσθαι πρέπον νὰ ταλαιπωρηται εἰς τὰ καθέκαστα, προβλέπω ὅμως κ. ε. Τὰ αὐτὰ μόρια *quamquam, etsi* ἤθελον ἔχει ὀριστικὴν, ἂν αἰτιολογίαι ἀντιτίθεντο ἀπλῶς.

§. 212. Καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφράζουσιν προστούτοις εὐχὴν καὶ (ἐν τῷ ἄ προσώπῳ) ἀμοιβαίαν προτροπὴν ὅθεν καὶ εὐκτικὴν ἐγκλισιν καλοῦσι ταύτην (*modus optativus*). *Valeant cives mei, sint incolumes, sint beati* (Κικ. Κατ. Πρεσβ. 34), εἴθε νὰ ὑγιαίνωσιν οἱ ἐμοὶ πολῖται, εἴθε νὰ ἦναι σῶοι καὶ εὐδαίμονες. *Inteream, si valeo stare. Immitemus majores nostros, ἀε μμῶμεθα τοὺς ἡμετέρους προγόνους. Meminerimus etiam adversus infimos justitiam esse servandam* (Κικ. περὶ καθ. 1, 13), ἀε ἐνθυμῶμεθα ὅτι καὶ πρὸς τοὺς ἐλαχίστους πρέπει νὰ τηρῶμεν δικαιοσύνην(1).

Καὶ ἀπαγορεύοντες ἢ διατάσσοντες μεταχειρίζονται ἐνότε ὑποτακτικὴν ἀντὶ προστακτικῆς. Ἀλλὰ περὶ τούτου βλ. καὶ §. 244—5(2)

Σημ. α'. Εἰς τοιαύτην ὑποτακτικὴν προστίθεται, ὅταν ἦναι ἀναγκαῖον, ἡ ἄρνησις *ne*, μὴ, καὶ οὐδέποτε ἡ *non*, οὐ, (§. 71). Πρὸς πλείονα δὲ ἐπίτασιν τῆς εὐχῆς προσθέτουσιν εἰς τὴν ὑποτακτικὴν ταύτην τὸ μόριον *utinam*, εἴθε, καὶ μετ' ἀρνήσεως *utinam ne*, εἴθε

(1) Οἱ Ἕλληνες ἐπὶ μὲν εὐχῆς μεταχειρίζονται τὴν εὐκτικὴν, ἐπὶ δὲ προτροπῆς τὴν ὑποτακτικὴν. Ἐπειδὴ πάντας ὄρω ὑμᾶς, Ἀθηναῖοι, ὠρμημένους στρατεύειν, ξυενέγκοι ταῦτα (Θουκ. 6, 20). Τούτων ἐγὼ εἶην. Εὐρ. Σὺ αὐτὸς ἅπαντα ἐπιστήσει, ἂν ἐγὼ βούλωμαι. — Ἀλλὰ βουλῆθεις (Πλ. Εὐθὺδ. 296). Οὕτως ὄναισις τῶν ὄντων ἀγαθῶν ὑμῖν (Δημ. 28, 20). Μὴ ζῶην μετ' ἀμουσίας. Εὐρ. Ἀτίκα θεναίην δικὴν ἐπιθεῖς τῷ ἀδικοῦντι. Πλ. (Πῶς ἀνδρόλιμν; Εὐρ. Μηδ. 97, εὐχὴ μετ' ἀμφιβολίας περὶ τοῦ δυνατοῦ). — Ἴωμεν. Μὴ φοβώμεθα. Φέρε δὴ καὶ ὄσους αὐτὸς ἐλυσάμην τῶν αἰχμαλώτων, εἶπω πρὸς ὑμᾶς (Δημ. 49, 169). Ἄγε σκοπῶμεν καθ' ἓν ἕκαστον. Ξεν. Ἴθι δὴ, ἀναλογησώμεθα τὰ ὁμολογημένα ἡμῖν. Πλ.

(2) Καὶ οἱ Ἕλληνες μεταχειρίζονται ὑποτακτικὴν ἐνότε καὶ εὐκτικὴν ἀντὶ προστακτικῆς. Μὴ ποιήσης τοῦτο. Λέγοις ἂν ὡς τάχιστα καὶ τάχ' εἶσομαι. Αἰσχ. Μηδέποτε γέμνη, μηδὲ εἰς εὐνοῦς ἐμοί. Μεν. Ἄ μὴ κατέθου μὴ ἀνέλη. Πλ. Μὴ ψεῦσον ὦ Ζεῦ τῆς ἐπιούσης ἐλπίδος. Ἄρ. Μὴ ἡ βία σε μηδαμῶς νικῆσάτω. Σοφ.

μή. *Utinam ego tertius vobis amicus adscriberer* (Κικ. Τουσκ. 5, 22), εἶθε νὰ ἡδυνάμην νὰ προστεθῶ καὶ ἐγὼ τρίτος ὑμῶν φίλος (1).

Σημ. β'. Τὰ μόρια *dum, dummodo, modo* (καὶ *modo ut*), *μόνον, ἀρκεῖ μόνον νὰ . . . καὶ μετ' ἀρνήσεως dum ne, dummodo ne, modo ne*, συντάσσονται μεθ' ὑποτακτικῆς, διότι δι' αὐτῶν ἐκφράζει ὁ λέγων εὐχὴν ἢ ἐπιθυμίαν ὡς συνθήκην ἢ περιορισμὸν ἐτέρας προτάσεως. *Oderint, dum metuant, ἀς μισῶσιν, ἀρκεῖ μόνον νὰ φοβῶνται. Omnia postposui, dummodo præceptis patris parem* (Κικ. υἱὸς πρὸς τοὺς Οἰκ. 16, 21), πάντα ὕστερα ἐλογισάμην, ἤρκει μόνον νὰ ὑπακούσω εἰς τὰς παραγγελίας τοῦ πατρὸς μου. *Manent ingeniasenibus, modo permaneat studium et industria* (Κικ. Κατ. Πρεσβ. 7), μένει μὲν ὁ νοῦς εἰς τοὺς γέροντας, ἀρκεῖ μόνον νὰ μένη ἡ σπουδὴ καὶ ἡ ἐπιμέλεια.

Σημ. γ'. Ἰσχυρὰ προτροπὴ ἐκφέρεται καθ' ὀριστικὴν προηγουμένου τοῦ μορίου *quoniam*. *Quin imus? διατί δὲν πορευόμεθα; Quin taces? διατί δὲν σιωπᾷς;* Πρβ. Δ. Γ. §. 351 μετὰ τῶν σημ.

§. 213. Καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφέρει τὸν λόγον καὶ ὁ συγχωρῶν, δεχόμενος ἢ ὁμολογῶν, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔχει ἢ δὲν ἔχει οὕτως, ἢ ἀφίνει αὐτὸ ἀνεξέταστον καὶ δὲν θέλει νὰ φιλονεικῇ περὶ αὐτοῦ. *Fruatur sane Gabinius hoc solatio* (Κικ. ὑπατ. ἐπαρχ. 7), ἀς ἔχη ὁ Γαβίνιος τὴν παραμυθίαν ταύτην. *Malus civis, improbus consul, seditiosus homo Carbo fuit. Fuerit aliis, tibi quando esse cœpit?* (Κικ. Βέρρ. 1, 14), ἦτο κακὸς πολίτης ὁ Κάρβων, φαῦλος ὑπατος, στασιώδης ἄνθρωπος. Ἄς ἦτο δι' ἄλλους (ἔστω ἄλλοις γε), εἰς σὲ δὲ πότε ἤρχισε νὰ ἦναι τοιοῦτος; *Ne sint in senectute vires* (Κικ. Κατ. Πρεσβ. 11), δεδύσθω ὅτι δὲν ἔχει τὸ γῆρας δυνάμεις, ἢ, ἀς ὑποθέσωμεν ὅτι δὲν ἔχει τὸ γῆρας δυνάμεις (2).

(1) Εἴθ', ὦ λῶστε, σὺ τοιοῦτος ὢν φίλος ἡμῖν γένοιο (Ξεν. Ἑλ. 4, 4, 38). Εὐχὴ, ἧς ἡ ἐκπλήρωσις ἀδύνατος, ἐκφέρεται κατὰ παρατακτικὸν ὀριστικῆς. Εἴθε σοι τότε συνεγενόμην, ὅτε δεινότετος σουτοῦ ἦσθα (Ξ. Ἀπμ. 4, 2, 46). Ἐτι δὲ καί· εἰ γὰρ ὦφελον, μὴ ὦφελον, εἴθε ὦφελον μετὰ ἀπαρεμφάτου· Μήποτ' ὦφελον λιπεῖν τὴν Σκυρον (Σοφ. Φιλ. 969). Εἴθε ἦν *utinam essem*, εἴθ' ἐγενόμην *utinam factus essem*.

(2) Οἱ Ἕλληνες μεταχειρίζονται τὴν προστακτικὴν συνθήκως εἰς ταύτην τὴν περίπτωσιν. Τοῦτο ἴωδπη τῷ θεῷ φίλον. Πλ. Οὐ δ' εἰ πάνυ χρηστός ἐσθ' ὡς

§. 214. α) Ὡσαύτως καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφέρει τὸν λόγον καὶ ὁ ἐρωτῶν ἢ ἀπορῶν περὶ τοῦ τί πρέπει ἢ ἔπρεπε νὰ πράξῃ. *Utrum superbiam Verris prius commemorem an crudelitatem?* (Κικ. Βέρρ. 1, 47), *πότερον τὴν ἀλαζονείαν τοῦ Βέρρου πρότερον νὰ ἐνθυμηθῶ ἢ τὴν ἀμόνητα;* *Qvam te memorem virgo?* (Βιρ. Αἰν. 1, 327), *τί νὰ σὲ καλέσω παρθένε;* *Hæc quum viderem, quid agerem, judices? contenderem contra tribunum plebis privatus armis?* (Κικ. ὑπὲρ Σεστ. 19), *ταῦτα βλέπων, τί ἔπρεπε νὰ πράξω, δικασταί;* *ιδιώτης νὰ παλέσω μὲ τὰ ὄπλα κατὰ δημάρχου;* *Qvidni meminerim?* (Κικ. περὶ ῥητ. 2, 67), *καὶ διατί δὲν ἔπρεπε νὰ ἐνθυμηθῶ;* τὸ δὲ *non memini*, δηλοῦ ὠρισμένως, δὲν ἐνθυμοῦμαι (1).

β) Ὡσαύτως καθ' ὑποτακτικὴν ἐρωτᾷ καὶ ὁ ἀποδοκιμάζων ἢ θεωρῶν ἀπρεπὲς ἢ ἀδύνατόν τι. *Qvæso, quid istum consilii est? Illius stultitiâ victâ ex urbe rus tu habitatum migres?* (Τερεντ. Ἐκυρ. 4, 2, 13), *εἰπέ μοι παρακαλῶ, τίς βουλή εἶναι αὕτη;* Ἐπρεπε σὺ ἡττηθεῖσα ὑπὸ τῆς μωρίας ἐκείνου νὰ ἐξέλθῃς τῆς πόλεως ἵνα κατοικήσῃς ἐν ἀγροῖς; *Ego te videre noluerim?* (Κικ. πρὸς Κοίντ. τὸν ἀδελφ. 1, 3), *ἐγὼ δὲν ἠθέλησα νὰ σὲ ἴδω;* ἀδύνατον!

Σημ. Τὸ ἀνυπόστατον καὶ ὅλως ἀδύνατον ἐκφράζουσιν ἐρωτηματικῶς δι' ἑλλειπτικῆς φράσεως καθ' ὑποτακτικὴν. *Egone ut te interpelllem?* (= *fierine potest, ut ego te interpelllem.* Κικ. Τουσκ. 3, 18), *ἐγὼ νὰ σὲ διακόψω;* *Qvamquam quid loquor? Te ut ulla res frangat? Tu ut unquam te corrigas?* (Κικ. Κατ. 1, 19), *καὶ ὅμως τί λέγω;* σὲ ῥ' ἀποτρέψῃ τι; σὺ ποτε νὰ διορθωθῇς; ἀπίστευτον! Βλ. Δ. Γ. §. 353.

ἔμοῦ γ' ἔνεκα ἔστω, βελτίων ἐστὶ τῆς πόλεως τὸ ἦθος. Δημ. Πλούτει κατ' ὀκον. Σοφ. Φέρε δὴ καὶ παῖδες γενέσθωσαν φροντίδων ἤδη πάντα πλέα. Στ.

(1) Τί φῶ; Τί δρῶ; Πῶς οὖν δὴ περὶ αὐτῶν τούτων λέγωμεν, καὶ πῶς ποιῶμεν (Πλ. Φιλ. 63). Δέξεσθε ἡμᾶς ἢ ἀπίωμεν; (Πλ. Συμπ. 212). Τίνος ἔνεκα ἐφ' ἡμῶν πρῶτον καταδειχθῆ τοιοῦτον ἔργον; (Δημ. 20. 118). Καὶ μετὰ τὸ βούλει καὶ ἐβούλεσθε· Βούλει ἡμεῖς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἀφισθητῶμεν. Πλ. Τί βούλεσθε εἶπω; Δημ. Καὶ τὴν εὐκακίην ἐνίοτε μεταχειρίζονται ἐπὶ τῆς αὐτῆς σχεδὸν ἔννοιας. Ποῖ τις ἂν τράποιτο; Τί ἂν τις οὐχὶ πρὸς σε τάληθῃ λέγοι; Ἄρ. Ποῖ δῆτ' ἂν τραποίμην; ἐν οἷς ὑπάρχει καὶ ἡ τοῦ δυνατοῦ ἔννοια.

B'. Ὑποτακτικὴ ἐν ἐξαρτησει λόγου.

§. 215. α) Ἄπασαι αἰ ἐξαρτῶμεναι προτάσεις, αἱ σκοπὸν ἢ συνέπειαν ἐτέρας δηλοῦσαι, καὶ διὰ τῶν μορίων *ut*, ὅπως, ἵνα, *ne* ἢ *ut ne*, ἵνα μὴ, *quo*, ὅπως, *ut*, ὥστε, *ut non*, ὅπως μὴ, *quin*, ὥστε γὰρ μὴ, μετ' ἐκείνης συνδεόμεναι, ἐκφέρονται καθ' ὑποτακτικὴν. *Legum omnes servi sumus, ut liberi esse possimus*, πάντες εἴμεθα δοῦλοι τῶν νόμων, ἵνα δυνηθῶμεν γὰρ ἡμεῖς ἐλεύθεροι. *Hæc ideo ad te scribo, ne me oblitum esse mandatorum tuorum putes*: ταῦτα πρὸς τούτῳ σοι γράφω, ἵνα μὴ νομίζῃς, ὅτι ἐλησμόνησα τὰς σὰς παραγγελίας. *Ager non semel aratur, sed novatur et iteratur, quo meliores fetus possit et gradiores edere* (Κικ. περὶ ῥητ. 2, 30), ὁ ἀγρὸς δὲν γεωργεῖται ἅπαξ, ἀλλὰ καὶ δις καὶ τρις, ἵνα δύνηται γὰρ φέρῃ καλλιτέρους καὶ μεγαλειτέρους καρπούς. *In virtute multi sunt adscensus; ut is gloria maxime excellat, qui virtute plurimum præstet* (Κικ. ὑπερ Πλαγ. 25): ἐν τῇ ἀρετῇ πολλαὶ εἶναι αἱ βαθμίδες, ἵνα οὗτος μάλιστα διαπρέπη κατὰ τὴν δόξαν, ὅστις πλεῖστον κατὰ τὴν ἀρετὴν ἤθελεν ἐξέχει. *Numquam accedo, quin abs te abeam doctior* (Τερ. Εὐν. 4, 7, 21), οὐδέποτε προσέρχομαι, ὥστε γὰρ μὴ ἀπέλθω ἀπὸ σοῦ σοφώτερος (I).

β) Ὡς αὐτῶς καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφέρονται καὶ αἱ μετ' ἐτέρας προτάσεως συναπτόμεναι διὰ τοῦ *ut* (ἢ *ut non*), σημαίνοντος, *καίτοι*, *καίπερ*, καὶ διὰ τοῦ *nedum*, ἵνα μὴ εἰπῶ ὅτι, ἢ, πολὺ ὀλιγώτερον.

(4) Τὰ αὐτὰ τελικὰ μόρια συντάσσουσι συνήθως οἱ Ἕλληνες μετ' ὑποτακτικῆν, ὅταν ἡ κυρία πρότασις ἔχῃ ἐνεστῶτα ἢ μέλλοντα, μετ' εὐκτικὴν δὲ, ὅταν ἔχῃ παρωχημένον χρόνον. Τὸν κακὸν αἰεὶ δεῖ κολάζειν, ἢ ἀμείνων ἦ, οὐ τὸν δυστυχῆ. Πλ. Πολλὰ μετ' διδάσκεις ἀφθόνως διὰ φθόνον, ὅπως ἀκούων πολλὰ μὴδὲ ἐν μάθῳ. Φιλ. Ἴνα μὴ δῶ δίκην, τὴν πόλιν ἐχθρὰν τῇ πόλει πεποίηκεν Δημ. Κτενοῦσι τὸν παῖδα, ὡς πύθη κακὸν μέγα. Εὐρ — Ἐκαλούμην ἐπὶ τὰ δειπνα, ἢ ἐὺφραίνοντο οἱ συνόντες. Ξεν. Κῦρος φίλων ᾤετο δεῖσθαι, ὡς συνεργούς ἔχοι. Ξεν. Ὀκνοῦντες μὴ ἀφαιρεῖσθαι τῷ Δεξιππῳ λέγουσιν. Ξεν. Ἄλλ' ἐνίοτε καὶ μετὰ ἱστορικὸν χρόνον ἔπεται ὑποτακτικὴ. Ναῦς οἱ Κορινθιοὶ ἐπλήρουν, ὅπως ναυμαχίας ἀποπειράσωσι καὶ τὰς ὀλκάδας αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι ἤσπον κωλύοιεν. Θουκ. Ἐπίτηδες σε οὐκ ἤγειρον, ἵνα ὡς ἥδιστα διάγῃς (Πλ. Κριτ. 43). Βλ. Ἀσωπ. Τμ. Β'. Κεφ. Γ'. §. 3.

Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas (Ὀβιδ. ἐκ Ποντ. 3, 4, 79), καίτοι ἐλλείπουσι αἱ δυνάμεις, εἶναι ὁμως ἐπαίρου ἀξία ἢ θέλησις. Vix in ipsis tectis frigus vitatur, nedum in mari sit facile abesse ab injuria temporis (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 16, 8): μόλις ἀποφεύγομεν τὸ ψῦχος ἐν αὐταῖς ταῖς οἰκίαις, πολὺ ὀλιγώτερον εὐκόλως εἶναι ἢ ἀποφεύγωμεν ἐν θαλάσῃ τὰς προσβολὰς τοῦ καιροῦ. Πρβ. Δ. Γ. §. 335.

§. 216. Καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφέρονται ἅπασαι αἱ ἀπ' ἄλλης λέξεως ἢ προτάσεως ἐξαρτώμεναι ἐρωτήσεις, καὶ συνδεόμεναι μετ' ἐκείνης δι' ἐρωτηματικῆς ἀντωνυμίας, ἐπιρρήματος ἢ ἄλλου τινὸς τοιούτου μορίου. Qværo, qvid facturus sis· ἐρωτῶ, τί μέλλεις τὰ πράξῃς. Qvaesivi, qvid faceret, ubi fuisset· ἠρώτησα, τί ἔπραττε, ποῦ ἦτο. Incertum est, qvid qvæqve nox aut dies ferat· ἀβέβαιον εἶναι, τί ἐκάστη νύξ ἢ ἡμέρα θέλει φέρει. Vides ut alta stet nive candidum Soracte (Ὀρατ. Ὀδ. 1, 9, 1), βλέπεις πῶς ἴσταται κατάλευκον τὸ Σώρακτον διὰ τὴν βαθεῖαν χιόνα (1).

Σημ. α'. Ἡ σύνταξις αὐτὴ διακρίνει τὰς ἀναφορικὰς προτάσεις ἀπὸ τῶν ἐρωτηματικῶν. Ἐπειδὴ αἱ μὲν καθ' ὀριστικὴν ἐκφερόμεναι εἶναι ἀναφορικαί· ὡς do, qvae habeo, δίδω, ὅ,τι ἔχω· αἱ δὲ καθ' ὑποτακτικὴν εἶναι ἐρωτηματικαί· dicam, qvid sentiam, θέλω εἰπεῖ τί αἰσθάνομαι, ἢ τὴν γνώμην μου. Μόνον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις κωμικοῖς, Πλάτῳ καὶ Τερεντίῳ, ἐκφέρονται ἐνίοτε καὶ ἐξαρτώμεναι ἐρω-

(1) Οἱ Ἕλληνες τοιαύτας ἐρωτήσεις ἐκφέρουσι καθ' ὑποτακτικὴν, ἐὰν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ἐνεστώτος καὶ μέλλοντος τῆς κυρίας προτάσεως, κατ' εὐκτικὴν δὲ, ἐὰν ἀπὸ παρωχημένου χρόνου. Ἀμυχανῶ πότερ' ἔχω τὰδ' ἢ μεθῶ. Εὐρ. Εἰπέ παρὰ τίνας ἔλθῃ. Πλ. Ὀρῶ σε ἀποροῦντα, ποίαν ὁδὸν τράπη ἐπὶ τὸν βίον. Ξεν. Ἀπορῶ ὅ,τι χρῆσομαι τοῖς ὑπολοίποις, καὶ τίνας πρώτου μνησθῶ. Ἰσ.—Οὐκ ἔχοντες ὅ,τι γίνονται εἰς ὀλιγωρίαν ἐτρέποντο. Θουκ. Ἠπόρει ὅ,τι χρῆσαιτο τῷ πράγματι. Οὐδὲν ἔχοντες ὅ,τι ποιήσαιεν, παρέδσαν σφᾶς αὐτούς. Ξεν. Ἡ λατινικὴ γλῶσσα δὲν διακρίνει τὸ συνεχὲς καὶ κατ' ἐπανάληψιν γινόμενον ἀπὸ τοῦ ἀπαξ καὶ στιγμιαίου δι' ἰδιαιτέρων χρόνων ὡς ἡ ἑλληνικὴ. Ἐπειδὴ τὰ τῆς ἑλληνικῆς ἠγνόουν, ὅτι ποιήσαιεν, ποιήσαιεν, ἐκφέρει διὰ μόνου τοῦ παρατατικοῦ τῆς ὑποτακτικῆς ignorabant qvid facerent. Ἀλλ' ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου γίνεταί φανερά ἐνίοτε ἡ διαφορὰ αὕτη.

τήσεις καθ' ὀριστικὴν, οὐχὶ ὅμως παρὰ τοῖς μετὰ ταῦτα οὐδὲ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ. Βλ. Δ. Γ. §. 356 σημ. γ'.

Σημ. β'. Καὶ ἐξαρθρώμεναι ἐρωτήσεις, δι' ὧν ἐρωτᾶ τις ἀπορῶν τί πρέπει νὰ πράξῃ, ἐκφέρονται κατὰ τὸν §. 214 καθ' ὑποτακτικὴν. *Non satis constabat, quid agerent* (Καισ. Γ. Πολ. 3, 14), δὲν ἦτο *ικανῶς βέβαιον, τί ἔπρεπε νὰ πράξωσι*.

Σημ. γ'. Αἱ δὲ φράσεις *nescio quvis*, *ἀγροῶ τις* (*nescio quomodo, quo facto, unde* κτλ.) παρεντίθενται ἐν τῇ προτάσει ἀσυνδέτως. *Minime assentior iis, qui istam, nescio quam, indolentiam magnopere laudant* (Κικ. Τουσκ. 3, 6), οὐδαμῶς συμφωνῶ τοῖς μετὰ γάλας ἐπαινοῦσι τὴν (*ἀγροῶ τίνα*) *ἀναληθίσιαρ ταύτην* (1).

§. 217. Ἐξαρθρώμεναι προτάσεις, αἵτινες ἐπιφέρουσι τὴν αἰτίαν ἐτέρας καὶ διὰ τῶν μορίων *quod* ἢ *quia*, διότι, μετ' ἐκείνης συνδεόμεναι, ἢ τὴν ἀφορμὴν τῆς αὐτῆς, καὶ διὰ τῶν *quoniam*, ἐπειδὴ, *quando*, καθόσον, συναπτόμεναι, ἐκφέρονται καθ' ὀριστικὴν μὲν, ὅταν ὁ λέγων ἀναφέρῃ τὴν καθ' αὐτὸν ἢ ἐν γένει ἀληθῆ αἰτίαν ἢ ἀφορμὴν γεγονότος τινός· καθ' ὑποτακτικὴν δὲ

1) Ὅταν ὁ λέγων ἀναφέρῃ αὐτὴν ἀπλῶς, ὅπως παρ' ἄλλων παρέλαβε, μὴ ἐξετάζων ἂν ἦναι ἀληθῆς ἢ ὄχι. *Aristides nonne ob eam causam expulsus est patriā, quod praeter modum justus esset?* (Κικ. Τουσκ. 5, 36), δὲν ἐξωρίσθη τῆς πατρίδος ὁ Ἀριστείδης, διότι ἦτο δίκαιος ὑπὲρ τὸ μέτρον· (κατὰ τὴν κρίσιν δηλαδὴ τῶν ἰδίων αὐτοῦ πολιτῶν). Ἐνίοτε ὅμως ἐκφέρεται ἡ αἰτία καθ' ὑποτακτικὴν, ὅπου καὶ ὀριστικὴ ἤθελεν ἔχει καλῶς, διότι ἡ μνημονευομένη αἰτία θεωρεῖται καὶ ὑπὸ τοῦ λέγοντος αὐτοῦ ὡς ἀληθῆς. *Romani tamen, quia consules ad id locorum prospere rem gererent, minus his cladibus commovebantur* (Λιβ. 25, 22)· οἱ Ῥωμαῖοι ὅμως, διότι ἔβλεπον ὅτι οἱ ἕπατοι ηὐτύχουν ἕως τότε, ὀλιγώτερον ἐταράσσοντο διὰ τὰς συμφορὰς ταύτας (2).

(1) Οὕτως ἀσυνδέτως παρεμβάλλουσι καὶ οἱ Ἕλληνες τὰς φράσεις, οὐκ εἰδ' ὅπως ἀγνοῶ τίνοι τρόπῳ ἀγνοῶ πῶς κτλ.

(2) Οἱ Ἕλληνες σημαίνουσι τὴν αἰτίαν δι' αἰτιολογικῶν μετοχῶν (Ἀδικεῖ Σωκράτης οὐς μὲν ἡ πόλις νομίζει θεοὺς οὐ νομίζων. κτλ. Ξεν. Ἀπ. 4, 4), ἢ διὰ τοῦ ὅτι μετ' εὐκτικῆς, ὅταν ἡ κυρία πρότασις ἔχη ἱστορικὸν χρόνον. Πε-

ὄθεν μετὰ ῥήματα ἐπαίνου, μομφῆς, κατηγορίας, θαυμασμοῦ σημαντικὰ ἐπιφέρεται πρότασις μετὰ τοῦ *quod* (οὐχὶ δὲ τοῦ *quia*) καὶ ὑποτακτικῆς, περιέχουσα τὴν αἰτίαν ἢ δόξαν ἑτέρου, οὐχὶ δὲ τοῦ συγγραφέως, περὶ τοῦ ἐπαίνου, τῆς μομφῆς κτλ. *Laudat Panætius Africanum, quod fuerit abstinens* (Κικ. περὶ καθ. 2, 22), *ἐπαιεῖ ὁ Παραίτιος τὸν Ἀφρικανὸν, διότι (κατὰ τὴν ἰδέαν του) ἦτο σώφρων. Socrates accusatus est, quod corrumpere juven- tatem, et novas superstitiones introduceret* (Κυντιλ. 4, 4, 5), ὁ Σωκράτης ἐκατηγορήθη, διότι διέφθειρε τοὺς νέους καὶ διότι εἰσήγε νέους θεοὺς. Ὅταν ὅμως αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς λέγῃ τι ἀληθῶς ὑπάρ- χον ὡς αἰτίαν τοῦ ἐπαίνου, τῆς κατηγορίας κτλ., τότε ἐκφέρει τοῦτο καθ' ὀριστικὴν. *Quod spiratis, quod vocem mittitis, quod formam hominum habetis, indignantur* (Λιβ. 4, 3), *δυσχεραίνουσι, διότι ἀναπνέετε, διότι ἐκφέρετε φωνήν, διότι ἔχετε ἀνθρωπίνην μορφήν.* Βλ. Δ. Γ. §. 357. σημ.

2) Μεθ' ὑποτακτικῆς πρὸς τούτοις συνάπτεται τὸ *quod*, ὅταν ἀναφέρηται δι' αὐτοῦ ὄχι ἡ ἀληθὴς καὶ βεβαία αἰτία, ἀλλ' ἡ ὡς τοιαύτη πικρῶς ἀποδοκίμαζομένη, ψευδὴς ὅμως ἄλλως οὔσα. *Nemo oratorem admiratus est, quod Latine loqueretur* (Κικ. περὶ ῥητ. 3, 14), οὐδεὶς ἐθαύμασε τὸν ῥήτορα, διότι ἠγόρευε λατινιστί. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἡ μὲν μὴ ἀληθὴς αἰτία προηγείται διὰ τοῦ *non quod* (*non ideo quod, non eo quod*) ἢ *non quia* μεθ' ὑποτακτικῆς, ἡ δὲ ἀληθὴς ἔπεται διὰ τοῦ *sed quod* ἢ *quia* μεθ' ὀριστικῆς, καὶ ἀντιστρόφως. *Pugiles in jactandis caestibus ingemiscunt, non quod doleant, sed quia profundenda voce omne corpus intenditur venitque plaga vehementior* (Κικ. Τουσκ. 2, 23) οἱ πυγμάχοι στενάζουσι ἐν τῇ ἀποβολῇ τῶν ἱμάντων, ὄχι διότι λυποῦνται, ἀλλὰ διότι διὰ τῆς ἐκπεμπομένης φωνῆς ἐντείνεται πᾶν τὸ σῶμα καὶ ἡ πληγὴ ἐπέρχεται σφοδροτέρα.

Σημ. Ἀντὶ τοῦ *non quod, non quia* λέγουσιν ἐνίοτε καὶ *non quoniam*, οὐχ ὅτι. Ἔτι δὲ καὶ *non quoniam—sed ut, ἢ sed ne*. Βλ. Δ. Γ. ε. ἀ.

§. 218. Μεθ' ὑποτακτικῆς συντάσσεται καὶ τὸ μόριον *quum*,

ρικλέα ἐκάκιζον, ὅτι, στρατηγὸς ὢν, οὐκ ἐπέξάγοι ἐπὶ τοὺς πολεμίους (Θουκ. 2, 21), διὰ τῶν αἰτιολογικῶν μορίων καὶ ἄλλως, Βλ. Ἀσωπ. Τμ. Β'. Κεφ. ε'.

ὅταν ἦναι αἰτιολογικὸν (causale), καὶ ὅταν, μετὰ παρατατικοῦ καὶ ὑπερσυντελικοῦ συντασσόμενον, ἦναι χρονικὸν καὶ αἰτιολογικὸν συνάμα (ἐπειδὴ, ἀφ' οὗ), ἀναφέρον ἐν ἱστορικῇ διηγήσει πράξιν οὐ μόνον κατὰ χρόνον ἐτέρας προηγουμένην, ἀλλὰ καὶ ὡς αἰτίαν ταύτης κατὰ τινὰ τρόπον θεωρουμένην. *Quum vita sine amicis insidiarum et metus plena sit, ratio ipsa monet amicitias comparare* (Κικ. περὶ Τελ. 1, 20)· ἐπειδὴ ὁ βίος εἶναι πλήρης ἐνεδρῶν καὶ φόβων, ὁ λόγος αὐτὸς ρουθετεῖ τὰ παρασκευάζωμεν φιλίας. *Epaminondas quum vicisset Lacedæmonios apud Mantineam atque ipse gravi vulnere exanimari se videret, quæsit, salvisne esset clipeus* (ὁ αὐτὸς ἐ. ἀ. 2, 30)· ὁ Ἐπαμινώνδας, νικήσας τοὺς Λακεδαιμονίους ἐν Μαντινείᾳ, καὶ βλέπων ὅτι ἐκπνέει διὰ τὴν καιρίαν πληγὴν, ἠρώτησεν, ἂν ἐσώθῃ ἡ ἀσπίς του. Ἐπὶ τῆς δευτέρας ταύτης περιστάσεως, ὅταν ὁ χρόνος ἦναι πῶς ὠρισμένος, ὥστε τὸ *quum* σημαίνει ἀπλῶς χρόνον (ἐν ᾧ, ἢ τότε ὅτε), συντάσσεται αὐτὸ μετὰ ἐνεστώτος καὶ μέλλοντος καὶ παρατατικοῦ ὀριστικῆς, ἐνίοτε ὁμῶς καὶ μετὰ παρατατικοῦ ὑποτακτικῆς. *Qui injuriam non propulsat, quum potest, injuste facit* (Κικ. περὶ καθ. 3, 18), ὁ μὴ ἀποκρούων τὴν ἀδικίαν, ἐν ᾧ (ἢ ὅτε, ὡς αὐτὸς) δύναται, ἀδικεῖ. *Quum inimici nostri venire dicentur, tum in Epirum ibo* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 14, 3), ὅτε θὰ ἔλθῃ εἰδῆσις ὅτι οἱ ἡμέτεροὶ ἐχθροὶ ἐρχονται, τότε θέλω ἀπέλθαι εἰς Ἡπειρον. *Res, quum hæc scribebam, erat in extremum adducta discrimen* (αὐτόθι 12, 6), ὅτε ταῦτα ἔγραψον, τὰ πράγματα εἶχον ἐλθεῖ ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς. *Jam ver appetebat, quum Hannibal ex hibernis movit* (Λ. β. 22 1), ἤδη τὸ ἔαρ ἀπῆτει, ὅτε ὁ Ἄννιβας ἀνέβη ἀπὸ τῶν χειμαδίων. *Zenonem, quum Athenis essem, audiebam frequenter* (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν 1, 21), ἐν Ἀθήναις διατρίβων ἤκουον συνεχῶς τὸν Ζήνωνα (1).

(1) Οἱ Ἕλληνας συντάσσοι τὰ αἰτιολογικὰ μόρια ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ὅτε, ὁπότε, μὲ ὀριστικῆν. Ἐπεὶ ὑμεῖς οὐ βούλεσθε συμπορεύεσθαι, ἀνάγκη μοι μεθ' ὑμῶν ἵεναι. Ξεν. Γίγνεται πόλις, ἐπειδὴ τυγχάνει ἡμῶν ἕκαστος πολλῶν ἐνδεής. Πλ. Ὅτε τὰ τοιαῦτα πολλὰ γηγένηται, εἰκὸς ὑμᾶς μήπω τοὺς τῶν κατηγορῶν λόγους ἠγείσθαι πιστούς. Δοκ. Ὅποτε πόλις τὰς ἰδίας ξυμφορὰς οἷα τε φέρειν, πῶς οὐ χρὴ πάντας ἀμύνειν αὐτῇ; Θουκ.

Περὶ ἐτέρων χρονικῶν συνδέσμων μεθ' ὀριστικῆς συντασσομένην εἴρηται ἐν §. 200. σημ.

Σημ. α'. Τὸ μετὰ τὰ ῥήματα *laudo*, *εὔχαιρῶ*, *gratulor*, *συγχαίρω*, *gratias ago*, *εὐχαριστῶ*, ἐπιφερόμενον *quum* συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς κατὰ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν, καθ' ἣν καὶ τὸ *quod* (§. 217. 1). *Gratulor tibi, quum tantum vales apud Dolabellam* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 9, 14), σὲ συγχαίρω, διότι ἰσχύεις τοσοῦτον παρὰ τῷ Δολαβέλλῃ.

Σημ. β'. Τὸ αὐτὸ φέρεται πρὸς ὑποτακτικὴν, ὅταν ἡ ἔννοια τῆς κυρίας προτάσεως καὶ ἡ τῆς διὰ τοῦ *quum* ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτωμένη συγκρίνονται ἢ ἀντιθέτῶνται, ὥστε τότε τὸ *quum* σημαίνει, ἐν ᾧ, εἰ καὶ, καίπερ. *Hoc ipso tempore, quum omnia gymnasia philosophi teneant, tamen eorum auditores discum audire quam philosophum malunt* (Κικ. περὶ ῥητ. 2, 5)· κατ' αὐτὸν τοῦτον τὸν χρόνον, ἂν καὶ (καίτοι) κατέχωσαν οἱ φιλόσοφοι πάντα τὰ γυμνάσια, οἱ ἀκροαταὶ αὐτῶν ὅμως προτιμῶσι τὰ ἀκούωσι τὸν διήσκον μᾶλλον ἢ τὸν φιλόσοφον.

Σημ. γ'. Τῶν δὲ διὰ τῶν *quum*—*tum* συνδεομένων προτάσεων, ὧν ἐκάστη ἔχει ἴδιον ῥήμα, ἡ τὸ *quum* ἔχουσα ἐκφέρεται καθ' ὑποτακτικὴν, ὅταν δι' αὐτῆς συγκρίνηται ἢ ἀντιθέτῃται μερικόν τι πρὸς γενικόν, ἢ πρότερον πρὸς ὕστερον. *Quum multae res in philosophia nequamquam satis adhuc explicatae sunt, tum perdifficilis et perobscura quaestio est de natura deorum* (Κικ. περὶ φύσ. θεῶν 1, 1)· καὶ πολλὰ ἄλλα (γενικόν) ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ οὐδόλως ἔκαρῶς μέχρι τοῦδε ἡρμηγεύθησαν, καὶ τὸ περὶ φύσεως θεῶν ζήτημα (μερικόν) εἶναι δυσχερέστατον καὶ λίαν σκοτεινόν. Ἄλλως ἐκφέρονται ἀμφοτέραι αἱ προτάσεις αὗται καθ' ὀριστικὴν. Βλ. Δ. Γ. §. 358 σ. γ'.

Σημ. δ'. Αἰεποτε μεθ' ὑποτακτικῆς συντάσσεται τὸ *quum* ἐν ταῖς φράσεσι ταύταις. *Audivi ex eo, quum diceret, ἐν ᾧ ἐλάλει. Fuit (ἢ erit) tempus (ἢ illud tempus, dies) quum*. Βλ. Δ. Γ. ε. α'.

§. 219. Ἐν ἐπαναλήψει πράξεως τὰ χρονικὰ μόρια *quum*, *ubi*, ὡς, *postquam*, ἀφοῦ, *quoties*, ὡσάκις, *si*, *ei*, καὶ τὰ ἀόριστα ἀναφορικὰ *quicumque*, *ubicumque*, *quocumque*, *in quacumque*

partem, ut quisque συντάσσουν οι μὲν ἀρχαιότεροι (Κικέρων, Καίσαρ, Σαλλούστιος) συνήθως μεθ' ὀριστικῆς (βλ. ἀνωτέρω §. 200. σημ. καὶ παραδείγματα τῆς χρήσεως ταύτης ἐν Δ. Γ. §. 359), οἱ δὲ μετ' αὐτοῦς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μεθ' ὑποτακτικῆς. *Quemcumque licitor jussu consulisprehendisset, tribunus mitti jubebat* (Λιβ. 3, 11), ὁποιοῦνδήποτε ὁ βραβδοῦχος διαταγῇ τοῦ ὑπάτου ἤθελε συλλάβει, διέτασσε ὁ δήμαρχος ν' ἀπολύηται. *Id fetialis ubi dixisset, hastam in fines eorum mittebat* (ὁ αὐτ. 1, 32), τοῦτο ἅμα εἰπὼν ὁ Φετιάλης, ἔβριπτεν εἰς τὰ ὄρια ἐκείνων τὸ δόρυ (1).

§. 220. α. Οἱ σύνδεσμοι *dum, donec* καὶ *quoad*, μέχρις, καὶ τὸ *priusquam* καὶ *antequam* συντάσσονται συνήθως μεθ' ὀριστικῆς, ὅταν ἦναι ἀπλῶς χρονικὰ καὶ σημαίνηται πρᾶξις ἀληθῶς γινομένη. *De comitiis, donec rediit Marcellus silentium fuit* (Λιβ. 23, 31), περὶ ἀρχαιρεσιῶν ἐσιώπων, μέχρις οὗ ἐπαρῆλθεν ὁ Μάρκελλος. *Milo in senatu fuit eo die, quoad senatus dimissus est* (Κικ. ὑπὲρ Μιλ. 10), ὁ Μίλων ἦτο τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν τῇ συγκλήτῳ, μέχρις οὗ αὐτὴ διελύθη.

β. Μεθ' ὑποτακτικῆς δὲ, ὅταν συνάμα ἐμφαίνηται καὶ σκοπὸς καὶ ὅταν ὑπεμφαίνεται ὅτι ἡ πρᾶξις δὲν γίνεται ἀληθῶς, ἀλλὰ περιμένεται. *Iratis subtrahendi sunt ii, in quos impetum conantur facere, dum (ἕως ἄν) se ipsi colligant* (Κικ. Τουσκλ. 4, 36)· ἀπὸ τῶν ὀργιζομένων πρέπει ν' ἀπομακρύνωνται ἐκεῖνοι, καθ' ὧν δοκιμάζουσι τὰ ἐφορηήσωσιν, ἕως ἄν (πρὸς τὸν σκοπὸν ἴνα) συνέλθωσιν εἰς ἑαυτοὺς ἐκεῖνοι, ἢ μέχρις οὗ δυνηθῶσι νὰ συνέλθωσι. *Antequam homines nefarii de meo adventu audire potuissent, in Macedoniam perrexi* (Κικ. ὑπὲρ Πλαγκ. 41)· πρὶν ἢ δυνηθῶσιν ν' ἀκούσωσι περὶ τῆς ἐμῆς ἐλεύσεως οἱ ἀνόσιοι ἄνθρωποι, ἔσπευσα εἰς Μακεδοῖαν (2).

(1) Οἱ Ἕλληνες συντάσσουν τὰ μόρια ταῦτα μεθ' ὀριστικῆς συνήθως· ὅταν δὲ ἦναι συνημμένα μετὰ τοῦ ἄν μετὰ τῶν τριῶν ἐγκλίσεων κατὰ διάφορον ἔννοιαν. Βλ. Κρυγ. Ἑλλ. Γραμ. §. 54. VI. 46.

(2) Μηδένα φίλον ποιοῦ, πρὶν ἄν ἐξετάσης. Ἰσοκ. Ἄν ἀσύντακτα ἦ, ἀνάγκη ταῦτα ἀεὶ πράγματα παρέχειν, ἕως ἄν χώραν λάβῃ. Ξεν. Μέχρι τούτου ποιήσονται τὴν διαφορὰν, μέχρις οὗ ἄν οἱ αἴτιοι ἀναγνωσθῶσιν. Πλ. Οὐδαμόθεν ἀ-

σημ. α'. Τὰ αὐτὰ ὅμως, καὶ μάλιστα τὸ *antequam* καὶ *priusquam* εἰς ἱστορικὸν ὕφος, συντάσσονται μετὰ παρατατικοῦ ἢ ὑπερσυντελικοῦ ὑποτακτικῆς, καὶ ὅταν ἀπλῶς ὀρίζηται ὁ χρόνος καὶ ἀληθῶς γινομένη πρᾶξις. *Paucis ante diebus quam Syracusae caperentur, Otacilius in Africam transmisit* (Λιβ. 25, 31). ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἀλώσεως τῶν Συρακουσῶν, ὁ Ὅτακίλιος μετέβη εἰς Ἀφρικὴν. Ὡσαύτως ὑποτακτικῆ συντάσσονται τὰ *antequam* καὶ *priusquam* καὶ ἐπὶ τοῦ κατ'ἔθος γινομένου πρὶν γείνη ἕτερόν τι. *Tragædi quotidie, antequam pronuntient, vocem cubantes sensim excitant* (Κικ. περὶ ῥήτ. 1, 59), οἱ τραγωδοὶ, πρὶν ἢ ἀπαργεῖσθαι, ἐγείρουσι ὀσημέραι τὴν φωνὴν τῶν κατακείμενοι.

σημ. β'. Περὶ τοῦ *expecto, opperior dum*, καὶ περὶ τοῦ *antequam* καὶ *priusquam* μετὰ ἐνεστώτος ὀριστικῆς βλ. §. 200. ε. πρβ. καὶ Δ. Γ. §. 360 μετὰ τῶν σημ. Τὸ *expectare dum*, μεθ' ὑποτακτικῆς σημαίνει, *περιμένω ἵνα . . . μεθ' ὀριστικῆς δὲ περιμένω μέχρις . . .* βλ. Δ. Γ. §. 360 καὶ σημ.

§. 221. Μεθ' ὑποτακτικῆς συντάσσονται καὶ τὰ μόρια *quamvis*, (ὅσον καὶ ἂν θέλῃς), *ei* καὶ, *licet*, *καίτοι*, καὶ *quantumvis* (ὅσον καὶ ἂν), *καίπερ*. *Quod turpe est, quamvis occultetur, tamen honestum fieri nullo modo potest* (Κικ. περὶ καθ. 3, 19), ὅ,τι εἶναι αἰσχρὸν, εἰ καὶ καλύπτεται, οὐδαμῶς δύναται γὰρ γείνη καλόν. *Improbitas, licet adversario molesta sit, judici invisibilis est* (Κυντιλ. 6, 4, 15), ἢ κακία, εἰ καὶ εἰς τὸν ἀντίδικον εἶναι ἐπαχθῆς, εἶναι μισητὴ τῷ δικαστῇ. *Ista, quantumvis exigua sint, in majus excedunt* (Σεν. Ἐπις. 85), ταῦτα, ὅσον καὶ ἂν ἦναι μικρὰ, αὐξάνουσι.

σημ. Τὸ *licet* εἶναι κυρίως ῥῆμα, μεθ' ὃ παραλείπεται τὸ *ut*. *Fremant omnes, licet; dicam, quod sentio* (Κικ. περὶ ῥήτ. 1, 44)

οἶσαν, πρὶν πειραθεῖεν αὐτοῦ ἄριστα. Ξεν. Περιεμένομεν ἐκάστοτε, ἕως ἀνοιχθεῖ τὸ δεσμοτήριον· ἐπειδὴ δὲ ἀνοιχθεῖ, ἤημεν παρὰ τὸν Σωκράτην. Πλ. Ἐπειθον μὴ ποιεῖσθαι μάχην, πρὶν οἱ Θηβαῖοι παραγένοιτο. Ξεν. Οὐ χρὴ ἀρχῆς ἄλλης ὀρέγεσθαι πρὶν ἢν ἔχομεν βεβαιωσόμεθα. Θουκ. Ἐσπεῖσαι μέχρις οὐ ἐπανέλθωσιν οἱ πρέσβεις. Θουκ. Ἐν τῷ φρονεῖν μηδὲν ἡδιστος βίος, ἕως τὸ χαίρειν καὶ τὸ λυπεῖσθαι μάθης. Σοφ. Ἄφρων νέος τ' ἦν, πρὶν τὰ πράγματα ἐγγύθεν σκοπῶν εἰσεῖδον. Εὐρ.

ἔστω, ἄς φρονήτωσι πάντες, ἐγὼ θέλω εἰπεῖ τὸ φρόνημά μου. Ἀντιθέτοντες δύο προτάσεις, μεταχειρίζονται πρὸς τούτοις *quamquam, est, et*, καὶ τὸ ἐμφαντικώτερον *tametsi, et*, ἐν δὲ τῇ ἀποδόσει τούτων τὸ *tamen, ὅμως*, συντάσσοντες αὐτὰ μεθ' ὀριστικῆς μὲν ἐπὶ βεβαίου καὶ ἀληθῶς ὑπάρχοντος, μεθ' ὑποτακτικῆς δὲ ἐπὶ ἀβεβαίου καὶ μὴ ὑπάρχοντος. Βλέπε πλείω περὶ τούτων ἐν τῇ Δ. Γ. §. 361 σημ. ἔνθα καὶ περὶ τινῶν ἄλλων συντάξεων.

Ἀναφορικαὶ προτάσεις καθ' ὑποτακτικὴν.

§. 222. α) Αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις, αἱ ὀρισμένον τι καὶ βέβαιον δηλοῦσαι, καὶ αἱ τὸν τῆς ἐλληνικῆς ἐνάρθρου ἀναφορικῆς καὶ ὀνοματικῆς μετοχῆς ἐπέχουσαι, συντάσσονται μεθ' ὀριστικῆς. *Num alii oratores probantur a multitudine, alii ab iis, qui intelligunt?* (Κικ. Βρουτ. 49) *μήπως ἄλλους ῥήτορας ἐγκρίνει τὸ πλῆθος, ἄλλους οἱ εἰδήμορες;* Ὡσαύτως καὶ αἱ ἀόριστον ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν ἢ ἐπίρρημα ἔχουσαι, δι' ὧν ἐκφέρεται μὲν ὀρισμένως ἢ τοῦ ῥήματος ἔννοια, ἀλλὰ τὸ πρόσωπον ἢ ἄλλα τινὰ περιστατικά μένουσιν ἀόριστα. *P. Lentulus, quidquid habuit, quantumcumque fuit, id totum habuit ex disciplina* (Κικ. Βρουτ. 77), *ὁ Πόπλιος Λέντουλος ὅ,τιδὴποτε ἔσχεν, ὅσονδὴποτε ἦτο, πᾶν τοῦτο ἀπέκτησεν ἐκ τῆς παιδείας.* *Patria est, ubicumque est bene* (Κικ. Τουσκ. 5, 37), *πατρίς εἶναι, ὅπουδὴποτε ζῆ τις καλῶς.* Πότε ὅμως τοιαύτας ἀναφορικὰς προτάσεις ἐκφέρουσι καθ' ὑποτακτικὴν καὶ τίνες συγγραφεῖς εἴπομεν ἐν §. 219.

β) Αἱ αὐταὶ ἀναφορικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται καθ' ὑποτακτικὴν, ὅταν ἢ δι' αὐτῶν δηλουμένη ἔννοια δὲν ἦναι βεβαία, ἀλλ' ἀπλῶς ὑποθετικὴ ἢ σκοπούμενη, ἥτις ἄλλως ἐκφέρεται σαφέστερον διὰ συνδέσμων. (1)

(1) Τὰς τοιαύτας ἀναφορικὰς προτάσεις ἐκφέρουσιν οἱ Ἕλληνες συνήθως καθ' ὀριστικὴν· ὅταν δὲ αὐταὶ ἔχωσι τὸν ἂν καθ' ὑποτακτικὴν, καὶ ἄλλοτε κατ' εὐκτικὴν κατὰ τὰ ὑπ' Ἀσωπ. ἐν μικ. συντ. Τμ. Β' Κεφ. Θ' λεγόμενα. Πολλοὶ ὅμως ἐκφράζουσι τὴν σημασίαν πολλῶν τοιούτων ἀναφορικῶν προτάσεων δι' ἐνάρθρου μετοχῆς ἀπλῶς, ἐν ᾧ οἱ Λατῖνοι διὰ τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἄρθρου δὲν ἔχουσι τοιαύτας μετοχάς.

§. 223. α) Οὕτω καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφέρεται ἡ ἀναφορικὴ πρότασις, ἢ τὸν σκοπὸν ἢ τὸ τέλος τῆς κυρίας σημαίνουσα, καὶ ἥς ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἀναλύεται εἰς τὰ *ut is*. *Clusini legatos Romam, qui auxilium a senatu peterent, misere* (Λιβ. 5, 35), *οἱ Κλουστῖνοι ἐπεμψαν εἰς Ῥώμην πρέσβεις, ἵνα αἰτήσωσι βοήθειαν*. *Misi ad Antonium, qui hoc ei diceret* (Κικ. Φιλιπ. 1, 5), *ἐπεμψά τινα πρὸς τὸν Ἀντώνιον, ἵνα τῷ εἰπῇ τοῦτο*. *Germani neque Druīdas habent, qui rebus divinis præsint, neque sacrificiis student* (Καισ. Γ. πολ. 6, 21), *οἱ Γερμανοὶ οὔτε Δρυΐδας ἔχουσιν (ἐπὶ τῷ σκοπῷ) ἵνα ἐπιμελῶνται τῶν θείων, οὔτε σπουδάζουσι πολὺ περὶ τὰ ἱερά*. *Hæc habui, de amicitia quæ dicerem* (Κικ. Λαιλ. 27), *ταῦτα εἶχον, ἵνα εἰπῶ περὶ φιλίας*. (1)

β) Μετὰ τὰ ἐπίθετα *dignus*, ἄξιος, *indignus*, ἀνάξιος, *idineus*, ἐπιτήδειος καὶ μετὰ τὸ *aptus*, ἀρμόδιος, ἐπιφέρεται ἐνίοτε ἀναφορικὴ πρότασις καθ' ὑποτακτικὴν, σημαίνουσα πρὸς τί ἔχει τις τὴν ἰδιότητα ταύτην. *Digna res est, quam diu multumque consideremus*, ἄξια εἶναι ἡ ὑπόθεσις, ἵνα μελετήσωμιν αὐτὴν πολὺ καὶ μακρὸν χρόνον. *Nulla mihi videbatur aptior persona, quæ de senectuti loqueretur, quam Catonis* (Κικ. Λαιλ. 1), *οὐδὲν πρόσωπον μοι ἐφάνη καταλληλότερον, ἵνα πραγματευθῇ περὶ γήρωσ, ἢ τὸ τοῦ Κάτωρος*.

Σημ. Οἱ ποιηταὶ ὅμως καὶ οἱ Μ. Χ. συγγραφεῖς συντάσσουσι κατὰ μέμνησιν τῶν Ἑλλήνων τὰ ἐπίθετα ταῦτα ἐνίοτε καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου. *Lyricorum Horatius fere solus legi dignus est* (Κυντιλ. 10, 1, 96 = *qui legatur*), *ἐκ τῶν λυρικῶν ὁ Ὁράτιος μόνος σχεδὸν εἶναι ἄξιος ἀναγνώσεως*. Περὶ ἄλλων τινῶν ὁμοίων συντάξεων βλ. Δ. Γ. §. 363 ἐν ταῖς σημ.

§. 224. Καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφέρονται καὶ αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις, αἱ προσδιορίζουσαι τὴν ποιότητα προηγουμένης λέξεως, καὶ τὸ ἀποτε-

(1) Καὶ παρ' Ἑλλήσι τὰ τοιαῦτα ἀναφορικὰ φέρονται ἐνίοτε πρὸς ὑποτακτικὴν, συνηθέστερον ὅμως μεταχειρίζονται οἱ Ἕλληνες ἀντὶ τῶν ἀναφορικῶν τούτων προτάσεων τὸν ἑναρθρον μέλλοντα τῆς μετοχῆς. Βλ. Ἄσωπ. ἐ. ἀ. Κεφ. Θ'. §. 8.

λεσμα ταύτης δηλοῦσαι, ὧν ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἀναλύεται εἰς τὰ ut is, ὥστε αὐτός. Innocentia est affectio talis animi, quæ nocet nemini (Κικ. Τουσκ. 3, 8), ἡ ἀθώτης εἶναι τοιαύτη ψυχικὴ διάθεσις, ἣτις (ἢ ὥστε) οὐδένα βλάπτει. Nulla acies humani ingenii tanta est, quæ penetrare in cælum possit (Κικ. Ἀκαδ. 2, 39), οὐδεὶς ἀνθρώπινος νοῦς εἶναι τοσοῦτος ὀξύς, ὥστε νὰ δύνηται νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὸν οὐρανόν. Non is es, qui gloriare, dèr εἶσαι τοσοῦτος, ὥστε νὰ μεγαλαυχῆς. Nunc dicis aliquid, quod ad rem pertineat (Κικ. Ῥωσκ. Ἀμ. 18), νῦν λέγεις τι (τοιούτον ὥστε), ὅπερ ἀνήκει εἰς τὴν ὑπόθεσιν. Οὕτω καὶ μετὰ συγκριτικὸν ἐπίθετον ἔπεται τοιαύτη πρότασις καθ' ὑποτακτικὴν. Campani majora deliquerant, quam quibus ignosci posset, οἱ Καμπανοὶ ἤμαρτον μεγαλύτερα, ἢ ὅσα ἤθελεν εἶσθαι δυνατὸν νὰ ἀφεθῶσιν.

Σημ. Λέξεις τοιαύτην πρότασιν ἀπαιτοῦσαι εἶναι αἱ talis, tantus, ejusmodi, is, qui, aliquid, quod κτ. περὶ ὧν βλ. Δ. Γ. §. 364, σημ. α'. Ἔτι δὲ καὶ αἱ ἀντωνυμίαι qui quidem, ὅς γε, καὶ qui modo, δι' ὧν μερικεύεται γενικὴ τις ἡγουμένη ἔννοια, φέρονται πρὸς ὑποτακτικὴν. Ex oratoribus Atticis antiqvissimi sunt, quorum quidem scripta constant, Pericles et Alcibiades (Κικ. περὶ ῥητ. 2, 22), τῶν Ἀττικῶν ῥητόρων, ὧν γνήσια συγγράμματα ὑπάρχουσιν, ἀρχαιότατοι εἶναι ὁ Περικλῆς καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης. Βλέπε καὶ ἄλλα ἐν Δ. Γ. ε. α. σημ. β'. (1)

§. 225. Μετὰ κυρίαν πρότασιν, σημαίνουσαν ἀπλῶς καὶ ἀορίστως ὅτι ὑπάρχει τι, ἔπεται ἀναφορικὴ πρότασις καθ' ὑποτακτικὴν, τὴν ἔννοιαν τῆς ὑπάρξεως ἀκριβέστερον ὀρίζουσα ἢ τὴν ποιότητα τοῦ διὰ τῆς ἀορίστου προτάσεως ἀναφερομένου προσώπου ἢ πράγματος ὡς ὑπάρχοντος ἢ μὴ. Τοιαῦται προτάσεις εἶναι Est, qui, ἔστιν ὅς, sunt, reperiuntur, non desunt, qui — exstitit, exstiterunt, e-

(1) Περὶ τῶν περ' Ἑλλήσιν ἀναφορικῶν τούτων προτάσεων βλ. Ἀσωπ. Τμ. Β'. Κεφ. Θ'. §. 5. Ἀντὶ πολλῶν τοιούτων ἀναφορικῶν προτάσεων, καὶ μάλιστα ἡγουμένου τοῦ τοιούτου, μεταχειρίζονται οἱ Ἕλληνες ἀπαρεμφατικὴν πρότασιν μετὰ τοῦ ὡς τ ε ἢ οἷος. Οὐκ ἦν ὥρα, οἷα ἀρδεῖν τὸ παιδίον (Ξ. Ἄν. 2, 3, 13).

xortus est, qvi.—habeo, qvi.—est, ubi.—nemo est, qvi, nihil est qvōd.—qvīs est qvi—? Sunt, qvi discessum animi a corpore putent esse mortem (Κικ. Τουσκ. I, 9), *ὑπάρχουσι τινας, οἵτινες νομίζουσιν, ὅτι θάνατος εἶναι ὁ ἀπὸ τοῦ σώματος χωρισμὸς τῆς ψυχῆς.* Nemo est orator, qvi se Demosthenis similem esse nolit (Κικ. περὶ τοῦ ἀρ. εἵδους τῆς ῥητ. 2), οὐδεὶς ῥήτωρ ὑπάρχει, ὅστις δὲν θέλει νὰ ἦναι ὁμοιος τῷ Δημοσθένει. In omnibus seculis pauciores viri reperti sunt, qvi suas cupiditates, qvam, qvi hostium copias vincerent (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 15, 4)· *ἐν παντὶ καιρῷ ὀλιγώτεροι εὐρέθησαν οἱ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας, ἢ οἱ τοὺς τῶν ἐχθρῶν στρατοὺς νικῆσαντες.* Βλέπε καὶ ἄλλα ἐν τῇ Δ. Γ. §. 365. (1)

Σημ. α'. Οἱ ποιηταὶ ὅμως καὶ τὰς ἀναφορικὰς ταύτας προτάσεις ἐκφέρουσιν ἐνίοτε καθ' ὀριστικὴν, ὅταν ἡ κυρία ἦναι καταφατικὴ, οὐχὶ δὲ ὅταν αὕτη ἦναι ἀποφατικὴ. Sunt, qvos curriculo pulverem Olympium collegisse juvat (Ὅρατ. Ὀδ. I, 1, 3), *ὑπάρχουσι τινας, εἰς οὓς ἀρέσκει νὰ συλλέγωσιν ὀλυμπιακὴν κόριν ἐν τῷ σταδίῳ.* Ἐν τῷ πεζῷ δὲ λόγῳ σπανίως εὐρίσκεται ὀριστικὴ, καὶ τότε μόνον, ὅταν ἐν τῇ κυρίᾳ καταφατικῇ προτάσει ὑπάρχη ἀριθμητικὸν ἢ ἄλλο τι ποσότητος ἐπίθετον· ὡς Sunt multi, qvi eripiunt aliis, qvōd aliis largiantur (Κικ. περὶ καθ. I, 14)· *ὑπάρχουσι πολλοὶ, οἵτινες παρ' ἄλλων ἀρπάζουσιν, ἵνα εἰς ἄλλοις δώσωσιν.* Ἀλλὰ καὶ ἐν ταύτῃ τῇ περιπτώσει εὐρηται πολλάκις ὑποτακτικὴ. Nonnulli sunt in hoc ordine, qvi aut ea, qvae imminent, non videant, aut ea, qvae vident, dissimulent (Κικ. Κατιλ. I, 12)· *ὑπάρχουσι τινες ἐν τῷ συνεδρίῳ τούτῳ, οἵτινες ἢ δὲν βλέπουσι τοὺς ἐπιχειμέρους κινδύνους, ἢ ὑποκρίνονται ὅτι δὲν βλέπουσι.*

Σημ. β'. Ἄντι τῶν nemo est, qvi non.—nihil est, qvōd non—λέγουσιν ἐνίοτε nemo est, qvin (is, id) κτλ. Βλ. Δ. Γ. §. 365 σ. γ'.

§. 226. Ἀναφορικὴ πρότασις, τὴν αἰτίαν τῆς κυρίας προτάσεως

(1) Τὰς ἀναφορικὰς ταύτας προτάσεις ἐκφέρουσιν οἱ Ἕλληνες συνήθως καθ' ὀριστικὴν. Ἔστι δ' ὅστις κατελήφθη (Ξεν. Ἄν. 4, 8, 20) ἢ ἀντ' αὐτῶν μεταχειρίζονται ἕναρθρον μετοχὴν.

περιέχουσα, ἐκφέρεται καθ' ὑποτακτικὴν ὅτε ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία *qui* ἰσοδυναμεῖ τῷ *quum is*. *Miseret tui me, qui hunc tantum hominem facias inimicum tibi* (Τερεν. Εὐν. 4. 7, 32), οἰκτεῖρω σε, διότι (ὅς) κάμνεις ἐχθρόν σου τὸν τοιοῦτον ἄνδρα· *O fortunate adolescens, qui tuæ virtutis Homerum præconem inveneris* (Κικ. ὑπὲρ Ἀρχ. 10), ὦ μακάριε νεαρία, διότι (ὅς) εὐρες κήρυκα τῆς σῆς ἀρετῆς τὸν Ὅμηρον. (1)

Σημ. α'. Ἀλλὰ τὴν τοιαύτην ἀναφορικὴν πρότασιν ἐκφέρουσιν ἐνίοτε καθ' ὀριστικὴν ὡς ἀπλήν προσθήκην τῆς κυρίας οὐχὶ δὲ ὡς αἰτιολογικὴν. *Habeo senectuti magnam gratiam, quæ mihi sermonis aviditatem auxit* (Κικ., Κατ. πρεσβ. 14), μεγάλην τῷ γῆρατι χάριν ἔχω, ὅπερ μοι ἠῤῥξῆσε τὴν τῶν λόγων ἐπιθυμίαν.

Σημ. β'. Τὸ τοιοῦτον ἀναφορικόν, ὡς αἰτιολογικόν, ἐπιτεινόμενον εἶναι *ut pote qui, ut qui, ἢ præsertim qui*, ἅτε δὴ, μάλιστα διότι. Τὸ δὲ *quippe qui* φέρεται ποτὲ μὲν πρὸς ὀριστικὴν, ποτὲ δὲ πρὸς ὑποτακτικὴν. Βλ. Δ. Γ. §. 366 ἐν σημ.

Σημ. γ'. Τὸ αὐτὸ ἀναφορικόν, ἐπιφέρων ἀντίθετον πρότασιν πρὸς τὴν κυρίαν (ὡς τὸ *quum* ἀνωτέρω ἐν §. 218. σημ. β'), φέρεται πρὸς ὑποτακτικὴν. *Ego, qui sero ac leviter Græcas litteras attigissem, tamen κ. ἐ.* (Κικ. περὶ ῥητ. 1, 18), ἐγὼ, ἄν καὶ ὀψέ καὶ ὀλιγον ἐγευσάμην τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων, ὅμως...

§. 227. Καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφέρονται καὶ αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις, αἱ προστιθέμεναι ὡς συστατικὸν μέρος ἀλλοτρίας καὶ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει μνημονευθείσης δόξης ἢ γνώμης, οὐχὶ δὲ τοῦ συγγραφέως αὐτοῦ. *Socrates exsecrari eum solebat, qui primus utilitatem a jure sejunxisset* (Κικ. Νομ. 1, 12) ὁ Σωκράτης εὐρειθίζε τὰ καταράται τὸν πρῶτον χωρίσαντα τὴν ὠφέλειαν ἀπὸ τοῦ δικαίου, ἢ, ὅν αὐτὸς ἐνόμιζεν ὅτι κτλ. *Pætus omnes libros, quos frater suus reliquisset, mihi donavit* (Κικ. πρὸς Ἄττ. 2, 1), ὁ Παῖτος πάντα τὰ βιβλία μοι ἐδωρήσατο, ὅσα (ὡς αὐτὸς ἐνόμι-

(1) Ὡσαύτως καὶ οἱ Ἕλληνες σημαίνουσιν ἐνίοτε τὸ αἴτιον δι' ἀναφορικῶν προτάσεων. Ἀσωπ. ἐ. ἀ. ἀνωτέρω §. 9. Οὕκουν δικαίως ἔπνιγόν σε, ὅστις οὐκ Εὐριπίδην ἐπαίνεις; (Ἀριστοφ. Νεφ. 1377).

ζεν) εἶχεν ἐγκαταλείψει ὁ ἀδελφός του· ἄλλως ἤθελεν εἶπεῖ ὁ συγγραφεὺς, *quos frater ejus reliquit*, ὡς ἰδίαν κρίσιν ἑαυτοῦ. Βλ. Δ. Γ. §. 368 σημ.

§. 228. α'. Οὐ μόνον αἱ ἀναφορικαὶ αὐταὶ (§. 227) ἐκφέρονται καθ' ὑποτακτικὴν, ἀλλὰ καὶ ἑτέρου εἶδους προτάσεις, οἷον ὑποθετικαὶ (Δ. Γ. §. 348 ἐ. σημ. γ'), αἵτινες ἐπιφέρονται ὡς μέρη συμπληρωτικὰ τῆς ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ἐννοίας. *Rex præmium proposuit, si quis hostem occidisset* (διαταγὴ τοῦ βασιλέως), ὁ βασιλεὺς ἐπρότεινε βραβεῖον, ἐὰν τις ἤθελε φονεύσει τὸν ἐχθρόν. Ὁμοίως φύσεως εἶναι καὶ αἱ ἐν τῷ §. 217. I. μνημονευθεῖσαι αἰτιολογικαὶ προτάσεις αἱ διὰ τοῦ *quod* καὶ *quia* ἐπιφερόμεναι.

β'. Πρὸς τούτοις ἐκφέρονται καθ' ὑποτακτικὴν ἐν πλαγίῳ λόγῳ καὶ ἄπασαι αἱ λοιπαὶ προτάσεις, αἱ ἀπὸ ἀπαρεμφατικῆς ἢ ἀπὸ ἐτέρας καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερομένης προτάσεως ἐξαρτώμεναι, ὡς ἀναγκαῖα συμπληρωτικὰ μέρη τῆς διὰ τούτων δηλουμένης ἐννοίας. *Potentis est facere quod velit, ισχυροῦ εἶναι τὸ πράττειν ὅ,τι ἂν βούληται.* (Ἐν ὀρθῷ λόγῳ· *Homo potens facit quod vult*). *Quod me admones, ut me integrum, quoad possim, servem, gratum est* (Κικ. Ἄττ. 7, 26), εὐχαριστῶ σε, διότι μὲ συμβουλεύεις νὰ τηρῶ ἑμαυτὸν ὑγιᾶ ἐφ' ὅσον δύναμαι. (Ἐν ὀρθῷ λόγῳ· *Serva te integrum, quoad poteris*). *Mos est Athenis, laudari in concione eos, qui sint in præliis interfecti* (Κικ. ῥητ. 43), ἔθος ἐν Ἀθήναις ὑπάρχει νὰ ἐπαιρῶνται ἐν συνελεύσει οἱ ἐν πολέμῳ πεσόντες. Ἐὰν ὅμως παρεμβάλληται μετὰ ἀπαρεμφατικὴν ἢ καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερομένην πρότασιν προσθήκη τις τοῦ συγγραφέως αὐτοῦ, ἥτις καὶ νὰ λείψῃ δυνατὸν ἦτο ἄνευ βλάβης τῆς κυρίας ἐννοίας, ἢ νέος προσδιορισμὸς ὅλως ἀνεξάρτητος ἀπὸ τῆς ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ἐννοίας, τότε ἐκφέρουσι ταῦτα καθ' ὀριστικὴν. *Apud Hypanim fluvium, qui ab Europæ parte in Pontum influit* (προσθήκη τοῦ συγγραφέως), *Aristoteles ait, bestiolas quasdam nasci, quæ unum diem vivant* (μέρος τοῦ λόγου τοῦ Ἀριστοτέλους. Κικ. Τουσκ. I, 39)· παρὰ τὸν ποταμὸν Ὑπανίμ, ὅστις ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ῥέει εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον, λέγει ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι γεννῶνται μικρὰ τινα ζῶα, τὰ ὁποῖα μίαν μόνην ἡμέραν ζῶσι.

Σημ. α. Ὅχι σπανίως ἐκφέρουσιν οἱ ἱστορικοὶ τοιαύτας ἀναφορικάς προτάσεις καθ' ὀριστικὴν, ἃν καὶ αὐταὶ ἦναι μέρος συστατικὸν τοῦ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ἄλλοτριού τοῦ συγγραφέως λόγου· Scalpius infit, annum se tertium et octogesimum agere, et in eo agro, de quo agitur militasse (ὡς ἂν ἔλεγεν ἐν ὀρθῷ λόγῳ· in eo agro, de quo agitur, militavi Λιβ. 3, 71), ὁ Σκάλπιος ἤρχισε τὰ λέγειν, ὅτι 83 ἔτη ζῆ, καὶ ὅτι ἐστράτευσεν ἐν τῇ αὐτῇ χώρᾳ περὶ ἧς ὁ λόγος. Ἔτι δὲ καὶ τὸ μῦθον dum συντάσσουν ἐνίοτε ποιηταὶ καὶ μεταγενέστεροι συγγραφεῖς μετὰ ἱστορικοῦ ἐνεστῶτος ὀριστικῆς (§. 119 σημ.), ἐνῶ τὸ δι' αὐτοῦ ἀναφερόμενον εἶναι μέρος ξένου λόγου ἀπαρεμφατικῶς ἐκφερομένου. Dic, hospes, Sparta, nos te hic vidisse jacentes, dum sanctis patriae lagibus obsequimur (Κικ. Τουσκ. 1, 42), εἰπέ, ξένε, εἰς τὴν Σπάρτην, ὅτι εἶδες ἡμᾶς ἐνταῦθα κειμένους, διότι ὑπηκούσαμεν (ἢ, πειθόμενοι) εἰς τοὺς ἱεροὺς τῆς πατρίδος νόμους. Βλ. Δ. Γ. §. 369 μετὰ τῶν σημ.

§. 229. Ὁ λόγος ἐκφέρεται πολλάκις κατὰ τὸ πρόσωπον ὑποτακτικῆς, μὴ ἀναφερόμενος εἰς τι ὄρισμένον πρόσωπον, μηδὲ βέβαιόν τι ἐκφράζων, ἀλλὰ δυνατὸν μόνον. Γίνεται δὲ τοῦτο εἰς ὑποθετικοὺς καὶ δυνητικοὺς λόγους, εἰς συνδεσμικοὺς καὶ ἀναφορικοὺς καὶ εἰς ἀπαγορεύσεις καὶ ἐπιταγὰς. (Βλ. Δ. Γ. §. 376). Aequabilitatem conservare non possis, si, aliorum naturam imitans, omittas tuam (Κικ. περὶ καθ. 1, 31), δὲν ἤθελες δυνηθῆναι τὴν τηρήσῃς τὴν δικαιοσύνην, ἐὰν, μιμούμενος τὴν τῶν ἄλλων φύσιν, ἀμελήσῃς τῆς ἰδίας. Μετὰ βεβαιότητος καὶ ἐπὶ ὄρισμένου προσώπου ἤθελεν εἰπεῖ· conservare non possumus, si omittimus. Dicas (credas, putes) adductum propius frondere Tarentum (= dicat aliquis, εἴποι τις ἂν· Ὁρατ. Ἐπιστ. 1, 16, 11)· ἤθελες νομίσει, ὅτι πλησιάσας σοι ὁ Τάρας φυλλοφορεῖ. Crederes victos esse (Λιβ. 2, 43), ἤθελες πιστεύσει ὅτι ἠττήθησαν. Περὶ τοῦ παρατατικοῦ crederes βλ. §. 211. α. Ubi istum invenias, qui honorem amici anteponat suo? (Κικ. Λαιλ. 17), ποῦ ἠδύνασο τὰ εὔρησ τὸν προτιμήσοντα τῆς ἰδίας τιμῆς τὴν τοῦ φίλου; (1)

(4) Οὕτω καὶ παρ' Ἑλλήσι τὸ β' πρόσωπον· Ὁρῶν ταῦτα ἡ γήσαιο ἄν,

Σημ. α. Τοιούτου ἀορίστου καὶ ὑποθετικοῦ λόγου δὲν ἔπεται πάντοτε καθ' ὑποτακτικὴν ὡσαύτως καὶ ἡ ἀπόδοσις. *Mens quoque et animus, nisi tanquam lumini oleum instilles, extinguuntur senectute* (Κικ. Κατ. πρεσβ. 11), καὶ ἡ διάνοια καὶ ὁ νοῦς διὰ τοῦ γήρωος σβένθουσιν, ἐὰν ὡς εἰς φῶς δὲν ἐπιχέης ἔλαιον. Ἐπειδὴ τὸ δεῦτερον τοῦτο πρόσωπον δὲν εἶναι ἀληθῶς δεῦτερον, ἀλλὰ γενικόν, σπανίως προστίθεται ἡ ἀντωνυμία *tu*. *Virtutem necessario gloria, etiamsi tu id non agas, consequitur* (Κικ. Τουσκ. 1, 38) ἀναγκαίως παρακολουθεῖ τὴν ἀρετὴν ἡ δόξα, ἐν καὶ σὺ δὲν ἤθελες ζητῆ ταύτην. Αἱ ἀντωνυμίαι ὅμως *te, tui, tibi* καὶ *tuus* προσθέτονται πολλάκις. Ἀλλὰ περὶ τούτου βλ. Δ. Γ. §. 370 μετὰ τῶν σημ.

Αἱ λοιπαὶ καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερόμεναι προτάσεις.

§. 230. Μετὰ ῥήματα καὶ φράσεις ἀτελῆ ἔννοιαν καθ' ἑαυτὰ δηλοῦντα ἐπιφέρεται συμπληρωματικὴ πρότασις καθ' ὑποτακτικὴν μετὸν σύνδεσμον *ut*, τὴν ἔννοιαν ἐκείνων συμπληροῦσα. Τὰ τοιαύτην πρότασιν ἀπαιτοῦντα ῥήματα εἶναι ὅσα σημαίνουσι γενικῶς ἐπιμέλειαν, ἐνέργειαν, σπουδὴν, προσπάθειαν πρὸς τὸ γενέσθαι τι. (Βλέπε πάντα ταῦτα ἐν τῇ Δ. Γ. §. 372 α). *Cura ut valeas, φρόντιζε νὰ ὑγιαίνῃς. Sol efficit ut omnia floreant, ὁ ἥλιος ἐρεργεῖ ὥστε ἀκμάζουσι πάντα. Dolabella ad me scripsit, ut quam primum in Italiam venirem* (Κικ. Ἀττ. 7, 1), ὁ Δολαβέλλας μ' ἐγραφε, ἵνα ἔλθω ὅσον τάχιον εἰς Ἰταλίαν. *Multi tum, quum maxime fallunt, id agunt, ut boni viri esse videantur* (Κικ. περὶ καθ. 1, 13), πολλοὶ τότε, ὅτε μάλιστα ἀμαρτάνουσι, προσπαθοῦσι νὰ φαίνωνται ὅτι εἶναι ἀγαθοὶ ἄνδρες. (1) Ἀρνητικῶς δ' ἐκφερόμεναι αἱ συμπληρωματικαὶ αὗται προτάσεις ἔχουσι τὰ μόρια *ne, ut—ne, ὅπως μὴ, ἵνα μὴ, οὐχὶ* δὲ τὸ *ut* μόνον. *Peto non ut ali-*

Δακεδαίμονιους μόνους τῷ ὄντι τεχνίτας τῶν πολεμικῶν εἶναι (Ξ. Πολ. Λακ. 43, 5). Οὐδὲ βουλόμενος ἂν εὖρεσ βαλῆως τὸν νύκτωρ πορευόμενον (Ξ. Κ. Π. 4, 5, 6).

(1) Οἱ Ἕλληνες ἐπιφέρουσι μετὰ τὰ τοιαῦτα ῥήματα τὸν σύνδεσμον ὅπως μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς, ἢ μετὰ ἐνεστώτος καὶ ἀορίστου ὑποτακτικῆς. Βλ. Ἀσωπ. Τμ. Δ' Κεφ. 17. §. 19.

quid novi decernatur, sed ne quid novi decernatur (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 2, 7), δὲν ζητῶ ἵν' ἀποφασισθῇ τι νέον, ἀλλ' ἵνα μὴδὲν νέον ἀποφασισθῇ. Vos adepti estis, ne quem civem timeretis (Κικ. ὑπὲρ Μιλ. 13), ὑμεῖς διαωρίσθητε, δικασταί, ἵνα μὴ τινα πολιτην φοβῆσθε. Πρβ. Δ. Γ. §. 372, καὶ 456 σ. γ'.

Σημ. α'. Τὸ ῥῆμα videre, ne δέχεται τοιαύτην πρότασιν καθ' ὑποτακτικὴν. Vide, ne mea conjectura sit verior (Κικ. ὑπὲρ Κλουεντ. 35), ὄρα μὴ ἡ ἐμὴ εἰκασία ἔστιν ἀληθεστέρα.

Σημ. β'. Τὰ ῥήματα volo, placet, ἐνίοτε καὶ τὰ studeo, postulo δέχονται καὶ ἀπαρεμφατικὴν πρότασιν πολλαῖς. Volo te hoc scire, θέλω γὰρ γινώσκῃς τοῦτο ὡσαύτως καὶ τὰ volo, nolo, malo, ἅπερ ὁμως δέχονται καὶ ὑποτακτικὴν ἄνευ ut εἰς βραχείας μόνον φράσεις. Quid vis faciam? τί θέλεις γὰρ κάμω; Tu ad me de rebus omnibus scribas velim (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 7, 13) ἐπεθύμουν γὰρ μοι γράφῃς σὺ περὶ πάντων. Ἐπι δὲ καὶ τὸ sino, ὅταν σημαίνῃ συγχωρῶ (sine vivam, σπανίως ut vivam), ἄλλως μετ' ἀπαρεμφάτου. Καὶ μετὰ τὸ fac, faxo (ὄχι δὲ μετὰ τοὺς λοιποὺς τύπους τούτου), dico, mando, persvadeo, hortor ἔπεται ἐνίοτε ὑποτακτικὴ ἄνευ τοῦ ut. Dic veniat. Fac, cogites, qui sis. Sine te exorem. Jugurtha oppidanos hortatur, moenia defendant (Σαλ. Ιουγ. 56), παραινεῖ ὁ Ίουγούρθας τοὺς ἐν πόλει γὰρ ὑπερασπιζῶνται τὰ τείχη. Περί τινων ἄλλων συντάξεων τούτων τῶν ῥημάτων καὶ ἐτέρων ὁμοίων ἐν διαφορῶν σημασίᾳ βλ. Δ. Γ. §. 372 σημ. ε'.

Σημ. γ'. Καὶ μετὰ τὰς λέξεις causa, ratio, argumentum, nihil est, καὶ τινὰς ἄλλας ὁμοίας σημασίας, ἔπεται συμπληρωματικὴ πρότασις καθ' ὑποτακτικὴν μετὰ τῶν μορίων quare, quamobrem, cur. Multae sunt causae, quamobrem hunc hominem cupiam abducere (Τερ. Εὐν. 1, 2, 65), πολλαὶ εἶναι αἱ αἰτίαι, δι' ἃς ἐπεθύμουν γὰρ ἀπαγάγῃ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον. Quid est, cur tu in eo loco sedeas? (Κικ. ὑπὲρ Κλουεντ. 53), τίς ἡ αἰτία, δι' ἣν σὺ κάθησαι ἐν τούτῳ τόπῳ; Βλ. Δ. Γ. ε. α. σημ. ζ'.

§. 231. Καὶ μετὰ ῥήματα καὶ φράσεις, δι' ὧν λέγεται ἀορίστως καὶ γενικῶς ὅτι γίνεσθαι ἢ συμβαίνει τι, ἔπεται τοιαύτη συμπλη-

ρωματική ἢ συνεπέας πρότασις μετὰ τοῦ *ut* (ἢ *ut non*, ἐὰν ἐκφέ-
ρηται ἀρνητικῶς) καὶ ὑποτακτικῆς. Τοιαῦτα δὲ ῥήματα καὶ φράσεις
εἶναι *fit, futurum est, accidit, contingit, evenit, usu venit, est,*
seqvitur, restat, reliquum est, superest, proximum est, extre-
mum est, prope, longe est, tantum abest. Accidit, ut illo tem-
pore in urbem esse, συντέθη γὰρ ἡμῖν τότε ἐν τῇ πόλει. *Sæpe fit,*
ut ii, qui debeant non respondeant ad tempus (Κικ. Ἄττ. 16,
2), πολλὰκις συμβαίνει γὰρ μὴ ἀποδίδωσιν ἐν καιρῷ οἱ ὀφελιοῦτες.
Restat, ut doceam, omnia quæ sint in hoc mundo, hominum
causa facta esse (ὁ αὐτὸς περὶ φύσ. θεῶν 2, 61), ὑπολείπεται γὰρ
διδάξω, ὅτι πάντα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἐγένοντο χάριν τῶν
ἀνθρώπων.

Σημ. Αἱ φράσεις *necesse est* καὶ *oportet* συντάσσονται μεθ' ὑπο-
τακτικῆς ἄνευ *ut*, ἢ μετὰ ἀπαρεμφρατικῆς προτάσεως. *Leuctrica pu-*
gna immortalis sit necesse est (Κορν. Ἐπαμ. 10), ἢ ἐν Λεύκ-
τροις μάχη ἀνάγκη γὰρ μένη ἀθάρατος. *Corpus mortale interire*
necesse est, τὸ θνητὸν σῶμα ἐξ ἀνάγκης ἀπόλλυται. Περὶ τινῶν
ἄλλων συντάξεων βλ. Δ. Γ. §. 373 μετὰ τῶν σημ. (1)

§. 232. Συμπληρωματικὴ προσέτι πρότασις μετὰ τοῦ *ut* καὶ ὑπο-
τακτικῆς ἔπεται καὶ μετὰ τὰς φράσεις τὰς ἐξ οὐσιαστικοῦ καὶ ἀν-
τωνυμίας μετὰ τοῦ *sum* συνισταμένας, δι' ὧν σημαίνεται ὅτι ὑπάρ-
χει ἢ γίνεται τι· ἢ δὲ συμπληρουμένη πρότασις ὀρίζει τὸ ὑπάρχον
αὐτὸ ἢ γινόμενον. *Est hoc commune vitium in magnis liberis-*
que civitatibus, ut invidia gloriæ comes sit (Κορν. ἐν βίῳ
Χαβρ. 3)· κοινὴ κακία τῶν μεγάλων καὶ ἐλευθέρων πόλεων εἶναι
γὰρ παρακολουθῆ ὁ φθόνος τὴν δόξαν. *Altera est res, ut res ge-*
ras magnas et arduas plenasque laborum (Κικ. περὶ καθ. 1, 20),
τὸ ἕτερον, ὅπερ ζητεῖται, εἶναι, γὰρ πρῶττης ἔργα μεγάλα καὶ χα-
λεπὰ καὶ ἐπίπονα.

Σημ. Αἱ δὲ φράσεις *mos est, cultus est optimus*, ἄνευ ἀντωνυ-
μίας, δέχονται καὶ ἀπαρεμφρατικὴν σύνταξιν. Μετὰ δὲ φράσεις ἐξ ἐπι-

(1) Οἱ Ἕλληνες ἐπιφέρουσι μετὰ τοιαῦτα ῥήματα καὶ φράσεις ἢ ἀπλοῦν
ἀπαρέμφρατον ἢ τὰ μόρια ὡςτε, ὅπως.

θέτου καὶ τοῦ sum (ὡς aequum est, optimum est, magna laus est κτ.), δι' ὧν δηλοῦται ἡ κρίσις τοῦ λέγοντος περὶ τῆς ποιότητός τινος, ἔπεται ὡς ὑποκείμενον ἀπαρεμφατον μόνον ἢ ἀπαρεμφατικῆ πρότασις, καὶ ποτε ut μεθ' ὑποτακτικῆς. Βλ. Δ. Γ. §. 374 σημ. β'.

§. 233. Καὶ ὅταν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὑπάρχη δεικτικὴ λέξις, οἷαι αἱ sic, ita, tam, tantus, talis, is καὶ ἄλλαι τοιαῦται ποσότητα ἢ ἀριθμὸν σημαίνουσαι, ἔπεται πρότασις μὲ τὸ ut καὶ ὑποτακτικῆ, διορίζουσα τὴν οὕτως ἀορίστως σημαυνομένην ποσότητα. Μετὰ δὲ τὸ tantum abest ἔπονται ἐνίοτε δύο τοιαῦται προτάσεις μὲ τὸ ut. Tantum abest, ut amicitiae propter indigentiam colantur, ut ii, qui propter virtutem minime alterius indigeant, liberalissimi sint (Κικ. Λαιλ. 14)· τοσοῦτον μακρὰν εἶναι, ὅτι διὰ τὴν ἀπορίαν συνδέονται καὶ τηροῦνται αἰφιλίαι, ὥστε οἱ διὰ τὴν ἀρετὴν τῶν ἐλάχιστων ἔχοντες χρεῖαν ἐτέρου εἶναι ἐλευθεριώτατοι. Πρβ. Δ. Γ. §. 374 μετὰ τῶν σημ.

§. 234. α'. Μετὰ τὰ κώλυσις, ἐμπόδιον, ἀπαγόρευσις σημαίνοντά ῥήματα ἔπεται πρότασις μὲ τὸ ne, μὴ, καὶ ὑποτακτικῆν. Pythagoreis interdictum erat, ne faba vescerentur (Κικ. περὶ μαντ. 1, 30), τοῖς Πυθαγορεῖοις ἦτο ἀπηγορευμένον τὰ τρώγωνσι κνάμους. Histiaeus Milesius obstitit, ne res conficeretur (Κορν. ἐν βίῳ Μιλ. 3), Ἰστιαῖος ὁ Μιλήσιος ἀντέστη τὰ μὴ ἐκτελεσθῆ ἢ τῆς γεφύρας διάλυσίς. Cavebam, ne cui suspicionem daren (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 3, 12), προσεῖχον, ἢ ἐπροφυλαττόμην τὰ μὴ δώσω εἰς τινα υποψίαν. Ἀλλὰ τὸ cave εὔρηται καὶ μεθ' ὑποτακτικῆς ἀπλῶς συντασσόμενον (cave facias). Τὸ αὐτὸ δὲ καὶ τὰ recuso, ἀρροῦμαι, impedio, ἐμποδίζω, prohibeo, κωλύω, καὶ μετὰ ἀπαρεμφάτου.

β'. Ἀλλὰ μετὰ τὰ αὐτὰ ῥήματα καὶ τὰς φράσεις, per me fit, per me stat, moror, in mora sum, δι' ὧν δηλοῦται, ὅτι ὑπάρχει ἀντενέργεια, κώλυμα εἰς τὸ νὰ μὴ γείνη τι, ἔπεται ἐνίοτε quominus (ὥστε νὰ μὴ) μεθ' ὑποτακτικῆς, καὶ μάλιστα ὅταν ἡ κυρία πρότασις ἔχῃ ἄρνησιν. Hiemem credo adhuc prohibuisse, quominus de te certum haberemus (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 12, 5), πιστεύω ὅτι ὁ χειμῶν ἐμποδισεν, ὥστε τὰ μὴ μάθωμεν περὶ σοῦ βέβαιόν τι. Caesar cognovit per Afranium stare, quominus dimicaretur (Καισ. Ἐμ. Πολ.

1, 41), ἐγνώρισεν ὁ Καῖσαρ, ὅτι ὁ Ἀφράνιος ἦτον αἷτιος, ὥστε
 νὰ μὴ ἀγωνισθῶσιν. Ἐπι δὲ μετὰ τὰ αὐτὰ ῥήματα καὶ τὰ *abest*,
dubito, *dubium est*, *prætermitto*, *facio*, *causa est* ἐπιφέρεται
 πολλάκις *quoniam* μεθ' ὑποτακτικῆς, ὅταν ταῦτα ἔχωσιν ἄρνησιν, ἢ ὅ-
 ταν ἐκφέρηται ὁ λόγος ἐρωτηματικῶς. *Vix me contineo, quoniam in-*
volem in illum (Τερ. Εὐν. 5, 2, 20), μόλις κατέχω ἐμαυτὸν, νὰ
 μὴ ὀρμήσω κατ' ἐκείνου. *Facere non potui, quoniam tibi et senten-*
tiam et voluntatem declararem meam (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 6,
 13), δὲν ἠδυνήθην νὰ μὴ ἀρακοιρώσω πρὸς σέ τὴν ἐμὴν γνώμην
 καὶ θέλησιν. *Haud multum abfuit, quoniam Ismenias interficeretur*
 (Λιβ. 42, 44), ὄχι πολὺ ἔλειψε, νὰ φονευθῇ ὁ Ἰσμηνίας.
Quid est causæ, quoniam decemviri coloniam in Janiculum pos-
sint deducere? (Κικ. περὶ ἀγρ. νόμ. 2, 27), τίς ἡ αἰτία, τοῦ νὰ
 μὴ δύνανται οἱ δέκα ἄνδρες νὰ πέμψωσιν ἀποικίαν εἰς τὸ Ἰάνικλον;

Σημ. α'. Τὰ αὐτὰ λοιπὸν ῥήματα, ὅταν ἔχωσιν ἄρνησιν, συντάσσονται
 πολλάκις ἀδιαφόρως μὲ τὸ *quominus* καὶ *quoniam*. Τὰ *impedio*
 ὅμως, *prohibeo*, *intercedo*, *interdico*, πάντοτε μὲ τὸ *quominus*.
 Ἄντι τοῦ *facere non possum quoniam*, λέγουσιν ἐνίοτε καὶ
ut—non κατὰ τὸν §. 71. Μετὰ τὸ *dubito*, ἀμφιβάλλω, ἄνευ ἀρ-
 νήσεως εὐρισκόμενον, ἔπεται πάντοτε ἐξαρτωμένη ἐρώτησις (§. 216.
dubito an, dubito an non) ὅταν δὲ ἔχη ἄρνησιν συντάσσεται
 παρὰ Κορνηλίῳ καὶ Λιβίῳ καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου.

Σημ. β'. Τὸ *quoniam* εἶναι σύνθετον ἐκ τῆς ἀρχαίας ἐρωτηματικῆς
 καὶ ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας *quoniam* καὶ τῆς ἀρνήσεως διὸ σημαίνει κυ-
 ρίως πῶς ὄχι, ἢ, διατί ὄχι (βλ. *quoniam imus* κττ. ἐν §. 212 σημ. γ').
 εἶτα δὲ καὶ βεβαίωσιν, μάλιστα (καὶ διατί ὄχι=μάλιστα). Τὸ δὲ *quominus*
 εἶναι ἴσον τῷ *ut eo minus*, ἵνα οὕτως ὀλιγώτερον, ὅπως καὶ
 τὸ *quoniam* εἶναι πολλαχοῦ ἴσον τῷ *ut eo*, καὶ μάλιστα πρὸ συγκριτικῶν
 (Πρὸς Δ. Γ. §. 375 μετὰ τῶν σημ. καὶ §. 440 β', σημ. α.) διὸ καὶ
 φέρεται πρὸς ὑποτακτικὴν, τὸ τέλος σημαίνουσαν.

§. 235. Μετὰ τὰ φόβου καὶ μερίμνης σημαντικὰ ῥήματα ἔπεται
 τὸ περὶ οὗ ὁ φόβος, ὅπερ δὲν ἐπιθυμεῖ ὁ λέγων νὰ γένη, μὲ τὸ μό-
 ριον *ne*, μὴ, ὅπερ δὲ ἐπιθυμεῖ, ἀλλὰ φοβεῖται μήπως δὲν γένη, μὲ
 τὸ *ut* ἢ *ne non* (*ne nullus* κττ.), μήπως δὲν, μὴ οὐ. *Vereor ne*

pater veniat, φοβοῦμαι μὴ ἔλθῃ ὁ πατήρ (δὲν θέλω νὰ ἔλθῃ). Vereor, ut pater veniat, ἢ vereor ne pater non veniat, φοβοῦμαι μήπως δὲν ἔλθῃ (θέλω νὰ ἔλθῃ). Pavor ceperat milites ne mortiferum esset vulnus Scipionis (Λιβ. 24, 42), φόβος κατέλαβε τοὺς στρατιώτας, μήπως ἡ πληγὴ τοῦ Σκηπίωνος ἦναι θανατηφόρος. Omnes labores te excipere video; timeo, ut sustineas (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 14, 2), πάντα πόνον βλέπω ὅτι ἀναδέχεσαι φοβοῦμαι, μήπως δὲν ὑποφέρῃς αὐτούς. Vereor ne consolatio nulla possit vera reperiri (Ὁ αὐτ. αὐτόθι 6, 1), φοβοῦμαι μήπως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εὐρεθῇ παρηγορία τις. Ὡσαύτως συντάσσεται καὶ ἡ φράσις periculum est μὲ τὸ ne ἢ ne non καὶ ὑποτακτικὴν. Nulum periculum est, ne locum non invenias, οὐδεὶς κίνδυνος ὑπάρχει, μήπως δὲν εὔρης τόπον. (1)

Σημ. Τὰ metuo, timeo, vereor, συντάσσονται ἐνίοτε μετ' ἀπαρεμφάτου, ὅταν σημαίνωσι, συστέλλομαι, δὲ ἔχω θάρσος νὰ πράξω τι. Περβ. Δ. Γ. §. 376.

Περὶ τῶν χρόνων τῆς ὑποτακτικῆς.

§. 236. Καὶ οἱ τῆς ὑποτακτικῆς χρόνοι διακρίνονται ἀπ' ἀλλήλων κατὰ τὴν σημασίαν ὡς καὶ οἱ τῆς ὀριστικῆς. Ὅθεν ἐνταῦθα λέγομεν ὅτι εἶναι ἴδιον αὐτῶν.

Ὁ ἐνεστῶς ἔχει πολλάκις μέλλοντος σημασίαν. Διὸ τίθεται ἀντ' αὐτοῦ 1) εἰς τὰς ὑποθετικὰς (§. 207), τὰς δυνητικὰς (§. 211) καὶ τὰς εὐκτικὰς (§. 212) προτάσεις. Ἐνίοτε ὁμοῦς εὔρηται εἰς τὰς δυνητικὰς καὶ τετελεσμένους μέλλων τῆς ὑποτακτικῆς, σημαίνων τὸ

(1) Οἱ Ἕλληνες μετὰ τὰ φόβου καὶ μερίμνης σημαντικὰ ῥήματα καὶ μετὰ τὰ φυλάττομαι, ὀρῶ, σκοπῶ, οὐδὲν δεινὸν, ἐπιφέρουσι τὴν ἄρνησιν μὴ, ὅπως μὴ, μετὰ ὑποτακτικῆς. Φροντίζω, μὴ κράτιστον ἦ μοι σιγᾶν (Ξ. Ἄπμ. 4, 2, 39). Εὐθύδημος φυλάττεται, μὴ δόξῃ τὸν Σωκράτην θαυμάζειν ἐπὶ σοφίᾳ (Ξ. Ἄπμ. 4, 2, 3). Οὐ φοβεῖ, δικαζόμενος τῷ πατρὶ, ὅπως μὴ ἀνόσιον πρᾶγμα τυγχάνῃς πράττων; (Πλ. Εὐθύφρ. 4). Ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς· Φοβοῦμαι μὴ τινὰς ἠδονὰς ἠδοναῖς εὐρίσομεν ἐναντίας (Πλ. Φιλ. 13). Ὅταν δὲ ὁ φόβος ἀφορᾷ παρελθούσαν πράξιν, συντάσσεται τὸ μὴ μετὰ παρακειμένου ὀριστικῆς· Φοβοῦμεθα μὴ ἀμφοτέρων ἡμαρτήκαμεν. (Θουκ. 3, 53).

καθ' ὑπόθεσιν δυνατὸν οὐχὶ δὲ βέβαιον καὶ ἀληθές. (βλ. τὰ παραδείγματα ἐν §. 211).

2) Εἰς τὰς τελικὰς καὶ συμπληρωματικὰς προτάσεις, σημαίνων τὸ συγχρόνως γινόμενον. Ὅταν ὅμως ᾖναι ὁ λόγος περὶ πράξεως, ἥ τις ἐμελλε νὰ γείνη ἐν παρεληλυθότῳ χρόνῳ, τίθεται ὁ παρατακτικός. Rogabat frater, ut cras venires. Μετὰ δὲ τοῦ non dubito, quia καὶ τὰς φράσεις, αἵτινες σημαίνουσιν ὅτι γίνεται, συμβαίνει τι (ὡς est, sequitur, accidit), ἐκφέρεται τὸ ἐν μέλλοντι χρόνῳ γενησόμενον κατὰ μέλλοντα ὑποτακτικῆς. Non est dubium, quia legiones venturæ non sint (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 2, 17), δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ὅτι θέλουσιν εἰσελθεῖ τὰ τάρματα.

3) Εἰς ἐξαρτωμένας ἐρωτήσεις, συγκριτικὰς (§. 210) καὶ συμπληρωματικὰς προτάσεις (§. 230), ὅταν ἡ μὲν κυρία πρότασις ἔχη μέλλοντα, ἡ δὲ ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτωμένη ἔννοια θεωρεῖται ὡς συγχρόνως γινομένη. Quum ad illum venero, videbo, quid effici possit, ὅταν εἰθῶ πρὸς ἐκεῖνον, θέλω ἰδεῖ, τί εἶναι δυνατὸν τὰ ἐκτελεσθῆ. Sic in Asiam proficiscam, ut Athenas non attingam, ὅτω θέλω πορευθῆ εἰς Ἀσίαν, ὥστε τὰ μὴ ψάβω τῶν Ἀθηναίων.

4) Εἰς τὰς ἐν πλαγίῳ λόγῳ (§. 228 β') ἐξαρτωμένας προτάσεις, ὧν ἡ κυρία πρότασις ἔχει μέλλοντα, καὶ αἵτινες ἐν ὀρθῷ λόγῳ ἠθελον εἶχει μέλλοντα ὀριστικῆς. Negat Cicero, si naturam sequamur ducem, unquam nos aberraturos· ἀρνεῖται ὁ Κικέρων, ὅτι θέλομεν ἀποπλανηθῆ ποτε, ἂν ἀκολουθῶμεν ἡγεμόνα τὴν φύσιν. Ἐν ὀρθῷ λόγῳ· Si naturam sequemur ducem, nunquam aberrabimus. Τότε δὲ αὐταὶ ἔχουσι παρατακτικόν, ὅταν ἡ κυρία τούτων ἔχη παρωχημένον χρόνον. Negabat Cicero, si naturam sequeremur ducem, unquam nos aberraturos.

Σημ. Ὅπου δὲ, ἐκτὸς τῶν προτάσεων τούτων, δὲν δηλοῦται εὐκόλως ὅτι ἔστι τῆς ὑποτακτικῆς ἐνεστώτης ἔχει μέλλοντος σημασίαν, μεταχειρίζονται ἐν μὲν τῇ ἐνεργητικῇ φωνῇ τὸν ἐκ περιφράσεως διὰ τοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς καὶ τοῦ sum σχηματιζόμενον μέλλοντα, ὅστις τότε ἔχει ἀπλοῦ μέλλοντος σημασίαν. Quando pater tuus veniet? ἐν δὲ πλαγίῳ ἐρωτῆσει· Quæro, quando pater tuus venturus sit? ἐρωτῶ, πότε θέλει εἰσελθεῖ ὁ πατήρ σου; In eam rationem vitæ nos for-

tuna deduxit, ut sempiternus sermo hominum de nobis futurus sit· εἰς τοιοῦτον βίον ἤγαγεν ἡμᾶς ἢ τύχη, ὥστε αἰωνία θέλει εἶσθαι λόγος περὶ ἡμῶν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις. Ἐν δὲ τῇ παθητικῇ, ὅπου λείπει ὁ χρόνος οὗτος, τρέπουσιν ἄλλως τὸν λόγον πρὸς δῆλωσιν τῆς μελλοντικῆς ταύτης σχέσεως. *Quæro, quando portam apertam iri putes*: ἐρωτῶ, πότε νομίζεις ὅτι θέλει ἀνοιχθῆναι ἡ θύρα. *Ita cecidit, ut nunquam erigi possit, οὕτως ἐπεσε, ὥστε οὐδέποτε θέλει δυνηθῆναι ἀναστηθῆναι.*

§. 237. Ὁ παρατατικὸς *forem* εἶναι ἐν χρήσει ἀντὶ τοῦ *essem* εἰς ὑποθετικοὺς μάλιστα καὶ τελικοὺς λόγους (*ut foret, ne foret, qui foret*). Ἐν δὲ τοῖς συνθέτοις χρόνοις (*amatus forem καὶ amaturus forem*) ὁ μὲν Σαλλουστίος, ὁ Λίβιος καὶ οἱ ποιηταὶ μεταχειρίζονται τὸν τύπον *forem* ἀπλῶς ἀντὶ τοῦ *essem*, ὁ Κικέρων ὅμως οὐδέποτε, καὶ ἀλλαχοῦ δὲ σπανιώτατα. *Gaudebat consul, quæ parte copiarum alter consul victus foret, se vicisse* (Λιβ. 2), 53)· ἠγάλλετο ὁ ὑπατος, διότι ἐνίκησε μὲ τὸ αὐτὸ μέρος τοῦ στρατοῦ, μὲ τὸ ὅποιον ὁ ἕτερος ἠττήθη.

§. 238. α'. Ἐν τῇ ἐνεργητικῇ φωνῇ ὁ τῆς ὑποτακτικῆς τετελεσμένους μέλλων εἶναι ὁ αὐτὸς τῷ παρακειμένῳ· ἐν δὲ τῇ παθητικῇ φωνῇ ἀναπληροῦ τὴν ἔλλειψιν αὐτοῦ εἰς ἐξαρτωμένας προτάσεις ὁ παρακείμενος, ὥστε διὰ τοῦ τύπου τούτου δηλοῦται ἡ πρᾶξις ὡς παρελθούσα μόνον· πότε δὲ αὕτη εἶναι μέλλουσα, εἰκάζομεν ἐκ τοῦ χρόνου τῆς κυρίας προτάσεως. *Adnitar, ne frustra vos hanc spem de me conceperitis* (μέλ. τετελ. Λιβ. 44, 22), θέλω δοκιμάσειν καὶ μὴ συλλάβητε περὶ ἐμοῦ μάτην τὴν ἐλπίδα ταύτην. *Roscius facile egestatem suam se laturum putat, si hac indigna suspicionem liberatus sit* (Κικ. Ῥωσκ. Ἀμ. 44)· ὁ Ῥώσκιος νομίζει, ὅτι εὐκόλως θέλει ὑποφέρει τὴν ἀπορίαν αὐτοῦ, εἰ ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τῆς ἀδίκου ταύτης ὑποψίας.

β'. Ὅταν δὲ ὁ λόγος ᾗναι περὶ παρεληλυθότος καὶ ἡκυρία πρότασις ἔχη παραφημένον χρόνον, τότε ἡ ἐξαρτωμένη ἔχει κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὑπερσυντελικόν, σημαίνοντα ὅτι ἡ δι' αὐτοῦ δηλουμένη πρᾶξις ἤθελεν εἶσθαι τετελεσμένη πρὸ ἐτέρας. *Promisi me, quum librum perlegissem, sententiam meam dicturum esse, ὑπέσχεθην*

να εκφράσω τὴν γνώμην μου, ἀφοῦ ἤθελον ἔχει ἤδη ἀνεγνωσμένον τὸ βιβλίον. *Divico cum Cæsare agit, Helvetios in eam partem ituros atque ibi futuros, ubi eos Cæsar constituisset* (Καισ. Γ. Πολ. 1, 13). ὁ Διβίκων λέγει εἰς τὸν Καῖσαρα, ὅτι οἱ Ἑλβετοὶ θέλουσι ἀπέλθει εἰς ἐκείνην τὴν χώραν, καὶ θέλουσι μένει ἐκεῖ, ὅπου ἤθελεν διατάξει ὁ Καῖσαρ.

§. 239. Ὁ ἐνεργητικὸς τετελεσμένος μέλλον τῆς ὑποτακτικῆς ὅταν εὐρίσκηται εἰς ὑποθετικούς λόγους ἢ εἰς τοιούτους, δι' ὧν ὁ λέγων ἐκφράζει ἀορίστως τὸ δυνατόν τῆς πράξεως, ἀποβάλλει τὴν ἰδίαν του σημασίαν, ἐπέχων τότε τόπον ὑποθετικοῦ μέλλοντος ἢ ἐνεστῶτος (βλ. §. 229). Ὡς αὐτῶς μεταχειρίζονται αὐτὸν εἰς ἀπαγορεύσεις ἀντὶ ἀπλοῦ μέλλοντος ἢ ἐνεστῶτος. Πρβ. §. 245 καὶ Δ. Γ. §. 380.

§. 240. Ὁ ἐκ τοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς καὶ τοῦ fuerim σχηματιζόμενος σύνθετος χρόνος ἀπαντᾶται εἰς ὑποθετικούς λόγους ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ ὑπερσυντελικοῦ τῆς ὑποτακτικῆς, ὅταν ἡ πρότασις, ἐν ἧ εὐρίσκηται, ἦναι ἐξαρτωμένη, ἥτις καὶ ἄλλως ἐκφέρεται καθ' ὑποτακτικὴν (οἷον διότι ἤθελεν ἔχει *ut* ἢ *quum*, ἢ διότι εἶναι ἐξαρτωμένη ἐρώτησις). *Quum hæc reprehendis, ostendis, qualis tu, si ita forte accidisset, fueris illo tempore consul futurus* (ἐξαρτωμένη ἐρώτησις· Κικ. κατὰ Πεισ. 7), ταῦτα κατηγορῶν, δεικνύεις, ὁποῖος ὑπάτος ἔμελλες *να* ἦσαι τότε, *ἐὰν* τυχὸν συνέβαινε *να* γείνης. Ὡς ἀνεξάρτητος δὲ ἐρώτησις· *Qualis tu, si ita forte accidisset, consul illo tempore fuisses?* — Ἐὰν δὲ ἡ κυρία πρότασις ἔχη παρωχημένον χρόνον, τότε ἡ ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτωμένη ἐρωτηματικὴ πρότασις ἔχει ὑπερσυντελικὸν ὑποτακτικῆς. *Apparuit, quantum excitatione vera fuisset clades, quum vanus rumor tantas procellas excivisset* (Λιβ. 28, 24), ἐγένετο δηλονότι ὁποῖαν ταραχὴν ἤθελε διεγείρει ἀληθῆς συμφορὰ, ἐν ᾧ ματαία φήμη δαίρησε τοσαύτας θύελλας. Ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ, ἥτις δὲν ἔχει τοιοῦτον σύνθετον μελλοντικὸν τύπον τῆς ὑποτακτικῆς, μεταβάλλεται ὁ λόγος ἄλλως, ἵνα δηλωθῇ ἡ τοῦ χρόνου τούτου ἔννοια. Βλ. Δ. Γ. § 381.

Περὶ τῆς τῶν χρόνων ἀκολουθίας ἐν συνδέσει προτάσεων.

§. 241. α. Ὅταν ἡ κυρία πρότασις ἔχη ἐνεστῶτα, παρακείμενον

ἐν σημασίᾳ τοῦ ἑλληνικοῦ παρακειμένου, καὶ μέλλοντα, ἢ ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτωμένη ἔχει ἐνεστώτα ὑποτακτικῆς, μὲ ἐνεστώτος ἢ μέλλοντος σημασίαν, ἢ παρακείμενον. Ὅταν δὲ ἡ κυρία ἔχη ἓνα τῶν παρωχημένων χρόνων (καὶ παρακείμενον μὲ σημασίαν ἑλλ. ἀορίστου), τότε ἢ ἀπ' αὐτῶν ἐξαρτωμένη ἔχει παρατατικὸν τῆς ὑποτακτικῆς ἢ ὑπερσυντελικόν. *Nemo est, qui hoc nesciat, οὐδεὶς ὑπάρχει, ὅστις ἀγροεῖ τοῦτο. Nemo erat (ἢ futurus erat), qui nesciret. Nemo futurus est, qui nesciat. Eo fit, ut milites animos demittant, ἐκ τούτου συμβαίνει, ὥστε οἱ στρατιῶται ἀποβάλλουσι τὸ θάρρος. Eo factum est, ut milites animos demitterent.*

β'. Ἐὰν ὅμως ἡ κυρία πρότασις, ἀφ' ἧς ἐξαρτᾶται ἡ καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερομένη, ἔχη ἐνεστώτα ἀπαρεμφάτου ἢ μετοχῆς, τότε ὀρίζεται ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου ἂν ὁ ἐνεστώσ οὗτος εἶναι ἀληθῶς ἐνεστώσ ἢ παρατατικὸς, καὶ κατ' αὐτοὺς συμφωνεῖ τότε ὁ τῆς ἐξαρτωμένης προτάσεως χρόνος. Εἶναι δὲ κυρίως ἐνεστώσ, ὅτε ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐτέρου ἐνεστώτος, παρατατικὸς δὲ ὅτε ἐξαρτᾶται ἀπὸ παρωχημένου χρόνου. *Indignum te esse judico, qui hæc patiaris: ἀνάξιον σὲ τοιμίζω, διότι ἀρέχεσαι ταῦτα. Tò esse εἶναι ἐνεστώσ, διότι ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ ἐνεστώτος judico. Ἔθεν καὶ ἢ ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτωμένη πρότασις ἔχει ἐνεστώτα patiaris. Indignum te esse judicavi, qui hæc paterere: ἐνταῦθα τὸ esse εἶναι παρατατικὸς, διὸ ἔπεται πάλιν παρατατικὸς paterere (1).*

Σημ. α'. Μετὰ τὸ *ut*, ὥστε, καὶ *quoniam* ἢ *quod non*, εἰς συμπληρωματικὰς ἢ συνεπέας προτάσεις ἔπεται ἐνίοτε ἐν τῇ ἐξαρτωμένη προτάσει παρακείμενος ὑποτακτικῆς ἀντὶ παρατατικοῦ. *Aemilius Paulus tantum in ærarium pecuniae invexit, ut unius imperatoris præda finem attulerit tributorum* (Κικ. περὶ καθ. 2, 22), ὁ Αἰμίλιος Παῦλος τοσαῦτα χρήματα εἰσέγαγεν εἰς τὸ ταμεῖον, ὥστε ἡ λεία ἐνὸς στρατηγοῦ κατέπαυσε τοὺς φόρους. Δυνατὸν δὲ ἦτο νὰ τεθῆ ἐνταῦθα καὶ ὁ παρατατικὸς *afferret* μὲ ση-

(1) Ὡς πρὸς τὴν ἀκολουθίαν τῶν χρόνων τηρεῖ ἡ ἑλληνικὴ τοὺς ἐξῆς κανόνας. Μετὰ ἱστορικὸν χρόνον ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ἔπεται εὐκτικὴ ἐν τῇ ἐξαρτωμένη, μετὰ δὲ ἐνεστώτα, παρακείμενον καὶ μέλλοντα ἐν τῇ κυρίᾳ ἔπεται ὀριστικὴ ἢ ὑποτακτικὴ ἐν τῇ ἐξαρτωμένη. Βλ. πλεῖον παρ' Ἀσωπιῶ Τμ. Β'. Κεφ. ΙΑ'. §. 3 καὶ Τμ. Α'. Κεφ. ΙΓ' §. 14.

μασίαν ἔλλ. ἀορίστου, ἀλλὰ μὲ ἄλλην ἔννοιαν· ἐπειδὴ διὰ μὲν τοῦ παρατατικοῦ ἤθελε σημαυθῆ τὸ ἅπαξ καὶ εὐθὺς τότε γεγονός, ἐν ᾧ διὰ τοῦ παρακειμένου ὅστις ἔχει ἔλλ. παρακειμένου σημασίαν, σημαίνεται, ὅτι ἡ τῶν φόρων παύσις διήρκει καὶ εἰς πάντα τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον, περὶ οὗ λαλεῖ ὁ Κικέρων. *Verres in itineribus eo usque se præbebat patientem atque impigrum, ut cum nemo unquam in eqvo sedentem viderit* (Κικ. Βερ. 5, 10)· ὁ Βέρρης ἐν ταῖς ὁδοιπορίαις τοσοῦτον παρεῖχερ ἑαυτὸν καρτερικὸν καὶ δραστήριον, ὥστε οὐδεὶς εἶδεν αὐτὸν ποτε καθήμενον ἐφ' ἵππου. Ἐν τούτῳ τῷ παραδείγματι διὰ τοῦ παρακειμένου *viderit*, ἔχοντος σημασίαν ἔλλ. ἀορίστου, σημαίνεται τὸ ἅπαξ, διὰ δὲ τοῦ παρατατικοῦ *videret*, ἤθελε σημαυθῆ τὸ πολλακίς καὶ κατ'ἐπανάληψιν γινόμενον.

Σημ. Β'. Ὅταν ὁ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει παρακειμένος ἔχη ἑλληνικοῦ παρακειμένου σημασίαν, οὐχὶ δὲ ἀορίστου, τότε ἡ ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτωμένη ἔχει παρακειμένον ὑποτακτικῆς. *Audistis, quanti decumas acceperit civitas* (Κικ. Βέρρ. 3, 36), ἀκηκόατε, ὅποσα δέκατα εἴληφεν ἡ πόλις.

Σημ. Γ'. Ὁ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ἱστορικὸς ἐνεστὼς ἐκλαμβάνεται ὡς πρὸς τὴν ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτωμένην ποτὲ μὲν ὡς κυρίως ἐνεστὼς, ποτὲ δὲ ὡς ἀόριστος· διὸ καὶ ἡ ἐξαρτωμένη πρότασις ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἔχει ἐνεστῶτα, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ παρωχημένον χρόνον ὑποτακτικῆς. *Tum demum Liscus proponit, esse nonnullos, quorum auctoritas apud plebem plurimum valeat* (Καισ. Γ. Πολ. 1, 17), τότε τέλος λέγει ὁ Λίσκος, ὅτι ὑπάρχουσι τινες, ὧν τὸ παράδειγμα (ἢ τὸ κῦρος) ἰσχύει πλεῖστον παρὰ τῷ λαῷ. *Cæsar ne graviore bello occurreret, maturius quam consuerat ad exercitum proficiscitur* (αὐτόθι 4, 6), ἵνα μὴ ἐμπέσῃ εἰς δευτέρον πόλεμον, πορεύεται εἰς τὸν στρατὸν τάχιον ἢ ὅσον ἐσυνείθιζεν. Πρβ. Δ. Γ. §. 382 μετὰ τῶν σημ.

§. 242. Μετὰ κυρίαν πρότασιν ἔχουσαν παρωχημένον χρόνον, καὶ μετὰ παρατατικὸν καὶ ὑπερσυντελικὸν ὑποτακτικῆς ἐν ὑποθετικοῖς λόγοις, ἔπονται ἐξαρτώμεναι ἐρωτηματικαὶ, τελικαὶ (διὰ τοῦ *ut*, *ne*, *quæ*—*ut* *is*) καὶ συμπληρωματικαὶ προτάσεις μὲ παρατατικὸν ὑποτακτικῆς, συμφωνοῦσαι κατὰ τοῦτο μὲ τὸν χρόνον τῆς κυρίας προτάσεως,

εἰ καὶ ἄλλως τὸ ὑπ' αὐτῶν δηλούμενον δὲν εἶναι παρελθὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐνεστώσως καὶ ἐν παντὶ χρόνῳ ἰσχύον. *Tum subito Catilina scelerē demens, quanta conscientiae vis esset, ostendit* (Κικ. Κατ. 3, 5), τότε αἰφνης ὁ Κατιλίνας, παράφορος ἐκ τοῦ κακουργήματος, ἔδειξεν ὅπως ἦτο (ἀντὶ εἶναι) ἢ τῆς συνειδήσεως ἰσχύς. *Ad eam rem vos delecti estis, ut eos condemnaretis, quos sicarii jugulare non potuissent?* (Κικ. Ρώσκ. Ἀμ. 52)· πρὸς τοῦτο ὑμεῖς ἐξελέχθητε, ἵνα καταδικάσητε τούτους, οὓς οἱ δολοφόνοι δὲν ἠδυνήθησαν γὰρ σφάξωσι; Ὁ παρατατικὸς *condemnaretis* δηλοῖ τὸ ἔτι περιμενόμενον, καθ' ὃν χρόνον λαλεῖ ὁ Κικέρων. *Sic mihi perspicere videor, ita natos esse nos, ut inter omnes esset societas quaedam* (Κικ. Λαίλ. 5)· φρονῶ, ὅτι πρὸς τούτῳ ἐγεννήθημι, ὅπως ὑπάρχει κοινωρία τις μεταξὺ πάντων. Ὁ παρατ. *esset* δηλοῖ ἐνταῦθα τὸ διηγεσῆς.

Σημ. α'. Ἐνίστε ὅμως ἔχει καὶ παρακειμένον ἢ ἐξαρτωμένη πρότασις σημαίνοντα τὸ ἔτι καὶ νῦν διαρκοῦν. *Multos annos in causis publicis ita sum versatus, ut defenderim multos, læserim neminem* (Κικ. Div. in Caec. 1); οὕτως ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἠσχολήθη εἰς δημοσίας δίκας, ὥστε μέχρι τοῦδε πολλοὺς ὑπερασπίσθην οὐδένα δ' ἔβλαψα. Ἄλλοτε δ' ἔχει ἐνεστώτα, σημαίνοντα τὸ ἐνεστώσως. *Siciliam Verres ita vexavit, ac perdidit, ut ea restitui in antiquum statum nullo modo possit* (Κικ. Βεῤῥ. 1, 4)· οὕτως ὁ Βεῤῥῆς διέφθειρε καὶ ἐλυμήνατο τὴν Σικελίαν, ὥστε κατ' οὐδένα τρόπον εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπαρῆθῃ εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς κατάστασιν.

Σημ. β'. Ἡ ἐξαρτωμένη ἐρωτηματικὴ πρότασις καὶ ἡ τελικὴ καὶ συμπληρωματικὴ ἔχει ἐνίστε ἐνεστώτα, ὅταν ἡ κυρία ἔχη παρακειμένον μὲ σημασίαν ἑλλ. παρακειμένου. *Etiamne ad subsellia cum ferro atque telis venistis, ut hic me aut juguletis, aut condemnatis?* (Κικ. Ρώσκ. Ἀμ. 11)· καὶ εἰς τὰς δικαστικὰς ἑδρας ἐληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ βελῶν, ὅπως με ἐνταῦθα ἢ σφάξετε ἢ καταδικάσετε; Πρὸς Δ. Γ. §. 383 μετὰ τῶν σημ.

Σημ. γ'. Ἄλλοτε συμφωνεῖ ὁ τῆς ἐξαρτωμένης προτάσεως χρόνος ὅχι πρὸς τὸν τῆς κυρίας, ἀλλὰ πρὸς τὸν τῆς παρεμβالλομένης με-

ταξὺ αὐτῶν. *Curavit Servius Tullius, quod semper in republica tenendum est, ne plurimum valeant plurimi* (Κικ. Πολ. 2, 22), ἐφρόντισεν ὁ Σέρβιος Τύλλιος, ὅπερ πάντοτε πρέπει νὰ τηρῆται ἐν τῇ πόλει, ἵνα μὴ ισχύωσι πλεῖστον οἱ πλεῖστοι. Τὸ *valeant* συμφωνεῖ πρὸς τὸ *est*, καὶ ὄχι πρὸς τὸ *curavit*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗΣ.

§. 243. Κατὰ προστακτικὴν ἔγκλισιν ἐκφέρεται αἴτησις, διαταγὴ, παράγγελμα καὶ νουθεσία εὐθὺς νῦν ἐκτελεσθησομένη ἢ εἰς ἀόριστον χρόνον. *Vale, ἔρρωσο. O Jupiter, serva, obsecro, hæc nobis bona* (Τερ. Εὐνουχ. 5, 8, 19), ὦ Ζεῦ, σῶζε ἡμῖν, ἱκετεύω, τὰ ἀγαθὰ ταῦτα. *Facite, judices, ut recordemini, quæ sit temeritas multitudinis* (Κικ. ὑπὲρ Φλακ. 24), ἀγαπήσθητε, ὦ δικασταί, ὅποια εἶναι ἡ τοῦ πλήθους θρασύτης. *Cura ut valeas, φρόντιζε ἵνα ὑγιαίνης. Ἐπι δὲ διατάξεων νόμων καὶ ὁμοίων ταύταις μεταχειρίζονται τοὺς τύπους *amato, amatote, amanto* καὶ τοὺς ὁμοίους τούτων ἐν ταῖς λοιπαῖς συζυγίαις, οὓς ἐκλαμβάνουσί τινες ὡς μέλλοντα χρόνον τῆς προστακτικῆς (βλ. §. 46. σελ. 59, ὑποσημ.). *Rem nobis proponam; vos eam suo, non nominis pondere penditote* (Κικ. Βέρρ. 4, 3), θέλω σᾶς ἀναφέρει τὸ πρᾶγμα, ὑμεῖς δὲ σταθμίσατε αὐτὸ κατὰ τὸ ἴδιον καὶ ἀληθές, οὐχὶ δὲ κατὰ λεγόμενον αὐτοῦ βάρους. *Regio imperio duo sunt, iique consules appellantor* (Ὁ αὐτ. Νόμ. 3, 3), μὲ βασιλικὴν ἐξουσίαν ἔστωσαν δύο, καὶ οὗτοι ὀνομαζέσθωσαν ὑπατοί. *Servus meus Stichus liber esto, ἐν διαθήκῃ· Στίχος, ὁ ἐμὸς δοῦλος, ἔστω ἐλεύθερος* (1).*

Σημ. Ἀντὶ τοῦ β'. προσώπου τῆς προστακτικῆς μεταχειρίζονται ἐνίοτε τὸ τοῦ μέλλοντος τῆς ὀριστικῆς, δηλοῦντες ὅτι ἐξάπαντος θέλει εἶσθαι ἢ πρέπει νὰ ἦναι τετελεσμένη ἡ διαταγὴ. *Si quid acciderit novi, facies, ut sciam* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 14, 8), ἂν τι νέον συμβῇ, φρόντισον νὰ μοι τὸ ἀναγγείλῃς.

§. 244. Κατὰ γ' πρόσωπον ὑποτακτικῆς ἐκφέρεται ἐνίοτε συμ-

(1) Περὶ τῆς χρήσεως τῆς προστακτικῆς παρ' Ἑλλήσιν ὄρα Ἀσωπ. μικ. συντ. Τμ. Α'. Κεφ. ις'. §. 14.

βουλῆ, διαταγῆ καὶ παραίνεσις, μετριαζομένου οὕτω τοῦ ἐπαχθοῦς τῆς προσταγῆς. Ὡσαύτως καὶ ὅταν τὸ πρόσωπον ᾖ ναὶ γενικὸν καὶ ἀόριστον (§. 229). Aut bibat, aut abeat (Κικ. Τουσκ., 5, 41), ἢ ἄς πῆ, ἢ ἄς ἀπέλθῃ. Status, incessus, vultus, oculi teneant decōrum (Κικ. περὶ καθ. 1, 35), στάσις, βᾶδισμα, ὄψις, ὀφθαλμοὶ ἄς τηρῶσι τὸ εὐκοσμον.—Injurias fortunae, quas ferre nequeas defugiendo relinqvas (Τουσκ. 5, 41)· τὰς τῆς τύχης ἀδικίας, ἄς ἀδυνατεῖς τὰ ὑποφέρειν, ἐγκατάλιπε φεύγων.

§. 245. Τὸ ὑπὸ νόμων ἀπαγορευόμενον ἐκφέρεται διὰ τῶν ῥηθέντων ἤδη προσώπων τῆς προστακτικῆς μετὰ τοῦ ne (ἢ neve = et ne ἢ vel ne). Εἰς δὲ τὸν πεζὸν λόγον καὶ ἐν τῇ συνθηεῖα μεταχειρίζονται εἰς ἀπαγορεύσεις καὶ παρακλήσεις, ἀποφατικῶς ἐκφερομένης μετὰ τὰς ἀρνήσεις ne, nemo, nihil μετ' ὑποτακτικῆς, ἐν μὲν τῇ ἐνεργητικῇ τὸ γ' πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος αὐτῆς ἢ τοῦ τετελεσμένου μέλλοντος καὶ τὸ β' τούτου, ἐν δὲ τῇ παθητικῇ τὸν παρακείμενον συνήθως, σπανίως δὲ τὸν ἐνεστώτα. Nocturna sacrificia ne sunt (Κικ. Νόμ. 2, 9), ἄς μὴ γίνωται νυκτεριναὶ θυσίαι. Puer telum ne habeat, ὁ παῖς ἄς μὴ ἔχῃ βέλος. Hoc facito, hoc ne feceris (Κικ. περὶ μαντ. 2, 61), τοῦτο μὲν ποιεῖ, τοῦτο δὲ μὴ ποιήσης. Plurimum jocum ne sis aspernatus, τὴν παιδιὰν ἐκείνην μὴ καταφρονήσης. Ne transieris Iberum, ne quid rei tibi sit cum Saguntinis (Λιβ. 21, 44), μὴ διαβῆς τὸν Ἴβηρον, μηδὲ πράξῃς τι κατὰ τῶν Ζαχαρθαίων.

Σημ. Κατὰ τὸ πρόσωπον ὑποτακτικῆς ἐκφέρεται ἐνίοτε ἀπαγορεύσεις εἰς ἀόριστον πρόσωπον ἀπευθυνομένην. Isto bono utare, dum adsit; quum absit, ne requiras (Κικ. Κατ. Πρεσβ. 10), τοῦτο τὸ ἀγαθὸν, παρὸν μὲν, μεταχειρίζου, ἀπὸν δὲ, μὴ ἀναζητεῖ. Ἡ ἀπαγορεύσεις γίνεται ἐνίοτε καὶ διὰ τῶν προστακτικῶν noli, nolito. Noli putare, Brute, quoniam uberio rem ad dicendum fuisse quam C. Gracchum (Κικ. Βρουτ. 31), μὴ νόμιζε, Βροῦττε, ὅτι ἄλλος τις εἶχε μεγαλειέταν εὐροιαρ λόγου ἢ ὁ Γ. Γράκχος. Ἐνίοτε δὲ ἀντὶ προστακτικῆς μεταχειρίζονται τὴν περίφρασιν διὰ τοῦ fac ne, cave ne. Fac attentum te praebes, δεῖξον σαυτὸν προσεχτικόν. Cave ne (καὶ ἄνευ τοῦ ne) existimes, μὴ νόμιζε.

ΚΕΦΑΛΛΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΥ.

§. 246. *Ρήματα, καθ' ἑαυτὰ ἀτελῆ ἔννοιαν ἔχοντα, δέχονται ἀπλοῦν ἀπαρέμφατον, ὡς ἀντικείμενόν των τρόπον τινὰ, πρὸς συμπλήρωσιν τῆς αὐτῶν ἔννοιαις. Τοιαῦτα δὲ εἶναι τὰ δηλοῦντα βούλησιν, γνῶσιν, καθήκον, δύναμιν, ἔθος, ἀρχὴν, ἔφεσιν, ἐξακολούθησιν, παῦσιν, ἀναβολὴν, κττ. ᾧ βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 389. ἔτι δὲ καὶ φράσεις, ἔχουσαι τοιούτων ἀπαρεμφάτων ἔννοιαν, καὶ τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα (§. 64) Vincere scis Hannibal, victoria uti nescis (Λιβ. 22, 51), γινώσκεις μὲν τὰ νικᾶς, Ἀρρίβα, ἀγροεῖς ὅμως τὰ μεταχειρίζουσαι τὴν νίκην (τὰ ὠφελήθης ἐκ τῆς νίκης). Visum est mihi de senectute aliquid ad te scribere (Κικ. Κατ. Πρεσβ. 1), ἔδοξέ μοι τὰ σοι γράψω τι περὶ γήρωις. Pudet me hæc fateri, αἰσχύνουμαι τὰ ὁμολογήσω ταῦτα. Πλεῖω βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. ἀπὸ §. 387. κ. ε. (1).*

Σημ. Τὸ statuo, ἀποφασίζω, καὶ animum induco, πείθω ἑμαυτὸν, συντάσσονται καὶ μετὰ τοῦ ut καὶ ὑποτακτικῆς. Athenienses statuerunt, ut urbe relicta naves conscenderent (Κικ. περὶ καθ. 3, 11), οἱ Ἀθηναῖοι ἀπεφάσισαν, τὰ ἐγκαταλείψουσαι τὴν πόλιν, καὶ τὰ ἀναβῶσαι εἰς τὰ πλοῖα. Μετὰ δὲ τὰ volo, nolo, malo, cupio, opto, studeo ἔπεται καὶ ἐπὶ ταῦτοπροσωπίας ἀπαρεμφατικὴ σύνταξις. Sapientem civem me et esse et numerari volo (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 1, 9), θέλω καὶ τὰ ἦμαι καὶ τὰ λέγωμαι σοφὸς πολιτικῆς. Cupio me esse clementem; cupio in tantis reipublicae periculis me non dissolutum videri (Κικ. Κατιλ. 1, 2), ἐπιθυμῶ τὰ ἦμαι ἐπιεικῆς· ἐπιθυμῶ ἐν τοσοῦτοις τῆς πόλεως κινδύνοις τὰ μὴ φαίρωμαι βέλθυμος. ἔτι δὲ καὶ τὸ licet, ἔξεστι, δέχεται ἐνίοτε ἀπαρεμφατικὴν πρότασιν. Non licet me isto tanto bono uti (Κικ. Βέρβ. 5, 59), δέν μοι εἶναι συγκεχωρημένον τὰ μεταχειρίζουμαι αὐτὸ τὸ τοσοῦτον ἀγαθόν.

§. 247. Τὰ ῥήματα doceo, διδάσκω, jubeo, διατάσσω, veto, κωλύω, sino, συγχωρῶ, arguo, ἐλέγχω, insimulo, προσποιῶμαι,

(1) Περὶ τῆς συντάξεως τῶν αὐτῶν ῥημάτων ἐν τῇ ἑλληνικῇ βλ. Ἀστωπ. Τμ. Α'. Κεφ. ΙΖ'. §. 3.

δέχονται ἐκτὸς τοῦ ἀντικειμένου καὶ ἀπαρέμφατον ὡς δεῦτερον τρόπον τινὰ ἀντικείμενον ὡσαύτως καὶ τὰ *coho*, ἀναγκάζω, *moneo*, συμβουλεύω, *hortor*, προτρέπω, *impedio* καὶ *prohibeo* (ἄτινα δέχονται καὶ συμπληρωματικὴν πρότασιν μὲ τὸ *ut* καὶ ὑποτακτικὴν κατὰ τὸν §. 234). *Docebo Rullum posthac tacere* (Κικ. Νόμ. ἀγρ. 3, 2), θέλω διδάξει τὸν Ρούλλον νὰ σιωπᾷ μετὰ ταῦτα. *Herus me jussit Pamphilum observare*, ὁ δεσπότης μὲ διέταξε νὰ παρατηρῶ τὸν Πάμφιλον. *Nolani muros portasque adire vetiti sunt* (Λιβ. 23, 16), οἱ Νωλιανοὶ ἐκωλύθησαν νὰ πλησιάζωσιν εἰς τὰς πύλεις καὶ τὰ τείχη. *Roscius arguitur patrem occidisse*, ὁ Ρώσκιος κατηγορεῖται, ὅτι ἐφόρευσε τὸν πατέρα αὐτοῦ. *Quid me impedit haec probare? τί με κωλύει νὰ ἐγκρίνω ταῦτα; (1).*

Σημ. Τὸ *jubeo* ἀπαντᾶται ἐνίοτε ἀλλὰ σπανίως μὲ τὸ *ut*, ἢ ἄνευ τούτου, καὶ μὲ ὑποτακτικὴν συντασσόμενον. Ὠσαύτως καὶ τὸ *veto* μὲ τὸ *ne* ἢ *quominus* καὶ ὑποτακτικὴν εἶναι σπάνιον. Παρὰ δὲ τοῖς μεταγενεστέροις εὗρηται καὶ *jubeo alicui, ut faciat*, καὶ ἄνευ *ut*. Βλ. πλείω ἐν τῇ Δ. Γ. 390. καὶ σημ.

§. 248. Εἰς ἱστορικὸν λόγον παρεμβάλλουσιν ἐνίοτε τὸν ἀπαρεμφαιτικὸν ἐνεστῶτα ἀντὶ τοῦ ὀριστικοῦ παρατατικοῦ, διατηροῦντες τὰ λοιπὰ μέρη τῆς προτάσεως ὡς ἂν ἦτο ῥῆμα ὀριστικῆς ἐγκλίσεως. Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦτο καλεῖται ἱστορικὸν (*infinitivus historicus*) διὰ τὴν χρῆσίν του αὐτὴν ταύτην. *Hoc ubi Verres audivit, usque eo commotus est, ut sine ulla dubitatione insanire omnibus videretur. Quia non potuerat eripere argentum, ipse a Diodoro erepta sibi vasa optime facta dicebat; minitari absenti Diodoro, vociferari palam, lacrimas interdum vix tenere* (Κικ. Βέρρ. 4, 18) Ἀμ' ἀκούσας τοῦτο ὁ Βέρρης, τοσοῦτον ἐταράχθη, ὥστε ἐφαίετο εἰς πάντας ἀληθῶς μαινόμενος. Διότι δὲ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀρπάσῃ τὸν ἄργυρον, ἔλεγεν αὐτὸς ὅτι τῷ ἀφῆρηθησαν ὑπὸ τοῦ Διοδώρου ἀγγεῖα, ἄριστα ἐξεργασμένα· ἤρχισε ν' ἀπειλῇ (ἢ ἀπλῶς ἠπειλεῖ) ἀπόντα τὸν Διοδώρον, νὰ φωνάζῃ

(1) Τινὰ τῶν ῥημάτων τούτων ἐν τῇ ἑλληνικῇ συντάσσονται ἢ μετὰ ἀπλοῦ ἀπαρεμφάτου, ἢ μετὰ τοῦ ὥστε, καὶ ὅπως. Βλ. ἀνωτέρω §. 230 ὑποσημ. Πρβ. Ἀσπ. μ.χ. συντ. Τμ. Α'. Κεφ. ΙΖ'. §. 3 καὶ ἐξῆς.

παρρησία, και ἐρίοτε μόλις κατεῖχε τὰ δάκρυα. Ἐρίοτε δὲ και τὰ μόρια *quum, quum interim, quum tamen* συντάσσονται μὲ τοιούτον ἀπαρέμφατον. *Jamque dies consumptus erat, quum tamen barbari nihil remittere atque, uti reges præceperant, acrius instare* (Σαλλ. Ἰουγ. 98), *Και ἤδη εἶχε παρέλθει ἡ ἡμέρα, ὅτε ὄμως οἱ βάρβαροι οὐδαμῶς ἔπαυον, ἀλλ', ὡς οἱ βασιλεῖς εἶχον διατάξει, σφοδρότερον ἐρίστατο.*

Σημ. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου τοῦ λόγου τίθεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἀναγνώστου εἰκὼν σειρᾶς πράξεων, ὧν ἡ μία διαδέχεται ταχέως τὴν ἑτέραν, χωρὶς νὰ ὀρίζηται ἰδιαιτέρως ὁ χρόνος ἐκάστης. Βλ. Δ. Γ. §. 392.

§. 249. Τὸ ἀπαρέμφατον, ὅταν ταῦτοπροσωπῇ μὲ τὸ ῥῆμα, ἀφ' οὗ ἔξαρτᾶται, δέχεται κατ' ὀνομαστικὴν τὸ εἰς αὐτὸ προστιθέμενον οὐσιαστικὸν ἢ ἐπίθετον. *Cupio esse clemens, ἐπιθυμῶ νὰ ἦμαι ἐπιεικής. Bibulus studet fieri consul, ὁ Βίβουλος σπεύδει νὰ γένη ὑπάτος. Ὅταν δὲ ἑτεροπροσωπῇ, δέχεται ταῦτα κατ' αἰτιατικὴν. *Coegerunt eum nudum saltare, ἠνάγκασαν αὐτὸν νὰ χορεύσῃ γυμνός ἢ κατὰ δοτικὴν συμφωνοῦσαν μὲ τὴν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει λέξιν, εἰς ἣν αὐτὰ ἀναφέρονται. *In republica mihi negligenti esse non licet* (Κικ. Ἄττ. 1, 17), δέν μοι συγχωρεῖται ἐν τῇ πόλει νὰ ἦμαι ἀμελής. *Mediocribus esse poetis non homines, non di concessere* (Ὅρατ. ποιητ. τεχν. στίχ. 372), οὔτε θεοὶ, οὔτε ἄνθρωποι συγχωροῦσι νὰ ἦναι μέτριοι οἱ ποιηταί. Πρβ. Δ. Γ. §. 393(1).**

§. 250. Ὀλόκληρον ἀπαρεμφατικὴν πρότασιν δέχονται πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐννοίας των τὰ δοξαστικά καὶ γνωστικά καὶ ἀφηγηματικά ῥήματα (*verba sentiendi et declarandi*), ἃ βλέπε ἐν τῇ Δ. Γ. §. 395. *Sentit animus se sua vi, non aliera moveri, αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ ὅτι ἰδίᾳ δυνάμει οὐχὶ ἀλλοτριᾷ κινεῖται. *Ex multis rebus intelligi potest, mundum providentiā divinā administrari, ἐκ πολλῶν δυνατὸν ἐννοηθῆναι, ὅτι ὁ κόσμος κυβερνᾶται ὑπὸ τῆς θείας προνοίας. Ἔτι δὲ καὶ τὰ τοιαύτην ἐννοιαν ἔχοντα ῥηματικά οὐσιαστικά. *Hunc sermonem mandavi litteris, ut illa***

(1) Ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ. Βλ. Ἀσωπ. Τμ. Α'. Κεφ. ΙΖ'. §. 8 κ. ε.

opinio, quae semper fuisset, tolleretur, Crassum non doctissimum, Antonium plane indoctum fuisse (Κικ. περι ρήτ. 2, 2): τὸν λόγον τοῦτον συνέγραψα, ἵνα ἐκλείψῃ ἡ δόξα ἐκείνη, ἣτις αἰετοῦ ἐπὶ ἄρχων, ὅτι ὁ μὲν Κράσσοσ δὲν ἦτο λίαν πεπαιδευμένος, ὁ δὲ Ἀντώνιοσ ἐντελῶσ ἀπαιδευτοσ (1).

Σημ. α'. Καὶ ῥήματα ἄλλωσ μὴ δοξαστικὰ μὴδὲ ἀφηγηματικὰ, ὅταν μεταφορικῶσ δέχωνται τοιαύτην σημασίαν, συντάσσονται ὡσ τὰ τοιαῦτα ῥήματα· οἷον τὸ mitto, ἐπιστέλλω, ἀγγέλλω, defendo, διύσχυρίζομαι. (Βλ. Δ. Γ. §. 395 σημ. β' καὶ γ'). Ἐπι δὲ καὶ μετὰ δεικτικὴν ἀντωνυμίαν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει καὶ μετὰ τὰ μόρια ita, sic, ἔπεται ἐνίοτε ἀπαρεμφατικὴ σύνταξις ἀντὶ συμπληρωματικῆσ προτάσεωσ μὲ τὸ ut. (Βλ. ἀνωτέρω §. 230 καὶ παραδείγματα ἐν τῇ Δ. Γ. 395 σημ. ζ').

§. 251. Ἐπι δὲ καὶ τὰ βουλήσεωσ, ἀνοχῆσ, συγχωρήσεωσ σημαντικὰ ῥήματα (verba voluntatis) δέχονται ἀπαρεμφατικὴν πρότασιν πρὸσ συμπλήρωσιν τῆσ ἐννοίασ τῶν. (Βλ. ταῦτα ἐν τῇ Δ. Γ. §. 396). Majores corpora juvenum firmari labori voluerunt (Κικ. Τουσ. 2, 15), οἱ πρόγονοι διέταξαν τὰ κρατύνωνται τὰ σώματα τῶν νέων διὰ τῶν πόνων. Senatui placet, Crassum Syriam obtinere (Κικ. Φιλιπ. 11, 12), ἔδοξε τῇ Γερουσίᾳ τὰ λάβῃ ὁ Κράσσοσ τὴν Συρίαν. Nullos honores mihi decerni sino (Κικ. Ἀττ. 5, 24), μηδεμίαν τιμὴν συγχωρῶ τὰ ἐγκρίνωσιν ὑπὲρ ἐμοῦ. Verres hominem corripui jussit, ὁ Βέρρεσ διέταξε τὰ συλλήψῃ ὁ ἄνθρωποσ.

Σημ. α'. Τὰ ῥήματα ταῦτα δέχονται καὶ πρότασιν μὲ τὸ ut. Ἐνίοτε δὲ οἱ συγγραφεῖσ συντάσσουσι τὸ αὐτὸ ῥήμα καὶ κατὰ τοὺσ δύο τοῦτοσ τρόπουσ ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ. Placuit creari decemviros sine provocatione, et ne quis eo anno alius magistratus esset (Λιβ. 3, 32): ἀπεφασίσθη τὰ ἐκλεχθῶσι δέκα ἄνδρεσ, ἄνευ ἐφέσεωσ εἰσ τὴν τοῦ δήμου ἐκκλησίαν τῶν ἀποφάσεωσ αὐτῶν, καὶ μηδεμίαν ἄλλη ἀρχὴν τὰ ὑπάρχη τὸ ἔτοσ ἐκεῖνο. Ἄλλασ τινὰσ συντάξεις βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 396 καὶ σημ.

(2) Τῶν ῥημάτων τούτων τὰ πλεῖστα συντάσσονται ἐν τῇ ἑλληνικῇ μετὰ τῶν συνδέσμων ὡσ καὶ ὅτι καὶ μιᾶσ τῶν παρεμφατικῶν ἐγκλίσεωσ. Βλ. Ἀσωπ. Τμ. Β'. Κεφ. ΙΑ'.

Σημ. β'. Τὸ ῥῆμα *censeo*, νομίζω, συμβουλεύω, δέχεται τὰς ἐξῆς συντάξεις *Censeo Carthaginem esse delendam*, εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι πρέπει νὰ καταστραφῇ ἡ Καρχηδών. *Censeo bona reddi*, ψηφίζω ν' ἀποδοθῶσι τὰ πράγματα. *Censeo ut perumpas* καὶ ἀπλῶς *perumpas*, σὲ συμβουλεύω νὰ διαρῥαγῆς.

§. 252. Καὶ τὰ χαράν, ἀγαλίαςιν, ἀρέσκειαν, δυσἀρέσκειαν, θαυμασμὸν σημαίνοντα ῥήματα (*verba affectuum*) ἀπαιτοῦσι πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐννοίας τῶν ἀπαρεμφατικῆν πρότασιν· οἷον τὰ *gaudeo*, χαίρω, *laetor*, εἶμαι εὐθυμος, *glorior*, καυχῶμαι, *doleo*, λυποῦμαι, *indignor*, δυσχεραίνω, *queror*, παραπονοῦμαι, *miror*, θαυμάζω, *aegre*, *molestē fero*, βαρέως φέρω. Τὰ αὐτὰ ὅμως συντάσσονται καὶ μετὰ τοῦ *quod* καὶ ὀριστικῆς ἢ ὑποτακτικῆς κατὰ τὸν §. 217 α', ὅταν σημαίνηται ἡ αἰτία μᾶλλον τῆς τοιαύτης διαθέσεως ἢ τὸ ἀντικείμενον. *Gaudeo idem mihi svadere, quod ego mea sponte feceram* (Κικ. Ἀττ. 15, 27), χαίρω ὅτι μὲ συμβουλεύεις αὐτὸ τοῦτο, ὅπερ καὶ ἐγὼ ἐκὼν εἶχον πράξει. *Nihil me magis sollicitabat, quam non me, si quæ rindenda essent, ridere tecum* (Αὐτόθι 2, 12)· οὐδὲν μᾶλλον μὲ θορυβεῖ, εἰ μὴ ὅτι δὲν γελῶ μετὰ σοῦ, ἂν τινὰ ἦναι ἄξια γέλωτος. — *Laetor, quod Petilius incolumis vivit in urbe* (Ὀρατ. Σατ. 1, 4, 98)· χαίρω, ἢ εὐχαριστοῦμαι, διότι ὁ Πετίλιος ζῆ ἐν τῇ πόλει ἀβλαβῆς. *Scipio querebatur, quod omnibus in rebus homines diligentiores essent, quam in amicis comparandis* (Κικ. Δαίλ. 17), ὁ Σκηπίων ἐμέμφετο τοὺς ἀνθρώπους, διότι εἰς πάντα τὰλλα εἶναι ἐπιμελέστεροι ἢ εἰς τὴν τῶν φίλων ἀπόκτησιν (1).

§. 253. α'. Μετὰ τὰς κρίσιν τινὰ περιεχοῦσας φράσεις, ὡς τὰς *utile est*, *par est*, *fas est*, *magna laus est* καὶ ἄλλας ὁμοίας φύσεως· ἔτι δὲ καὶ μετὰ τὰ ἀπρόσωπα *oportet*, *decet*, *convenit*, *expedit*, *puget* κττ., ἔπεται ἀπαρεμφατικὴ πρότασις ὡς ὑποκείμενον καὶ συμπληρωτικὸν τῆς ἐννοίας αὐτῶν μέρος. *Accusatores multos esse in civitate utile est, ut metu contineatur audacia* (Κικ. Ρώσκ. Ἀμ. 20)· ὠφέλιμον εἶναι νὰ ὑπάρχωσιν ἐν τῇ πόλει πολλοὶ κατήγοροι,

(1) Βλ. ἄνωτέρω §. 217 α', σελ. 238 ὑποσημ.

ἵνα περιστέλληται διὰ τοῦ φόβου ἢ θρασύτης. *Omnibus bonis expedit, salvam esse rempublicam* (Κικ. Φιλίπ. 13, 8), πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς συμφέρει, σώαν τὴν πολιτείαν εἶναι. *Quos ferro trucidari oportebat, eos nondum voce vulnere* (Κικ. Κατιλ. 1, 4), οὐδὲ διὰ τῆς φωνῆς ἔτι πληγόνω τούτους, ὅτινες διὰ σιδήρου ἔπρεπε γὰ φορευθῶσι.

β'. Ὅταν ὁμοῦ σημαίνηται, ὅτι ἡ τῶν ἀπαρεμφορικῶν τούτων προτάσεων ἔννοια ἢ πράξις γίνεται ἢ ὑπάρχει ἀληθῶς, τότε αὐταὶ ἐκφέρονται διὰ τοῦ *quod* μεθ' ὀριστικῆς, εἰ δὲν ἦναι ἀναγκαῖα κατὰ τὸν §. 217 ἡ ὑποτακτικῆ. *Eumeni inter Macedones viventi multum detraxit, quod alienæ erat civitatis* (Κορν. ἐν βίῳ Εὐμ. 1), πολὺ ἐβλάψε τὸν Εὐμένην, ζῶντα μεταξὺ Μακεδόνων, ὅτι ἦτο ἀλλογενῆς. *Non pigritiā facio, quod non mea manu scribo* (Κικ. Ἄττ. 16, 15), δὲν προέρχεται ἐκ βραθυμίας, ὅτι δὲν γράφω ἰδία χειρὶ. Τὸ δὲ *pigritiā factum est, ut ad te non scriberem* σημαίνει, ἐκ βραθυμίας ἐγένετο, ὥστε γὰ μοί σοι γράψω, κατὰ τὸν §. 231. Ὡςτε διὰ μὲν τοῦ *utile est Gajum adesse* κρίνει τις γενικῶς μόνον, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Γάϊου εἶναι ὠφέλιμος, δὲν λέγει ὁμοῦ καὶ ὅτι ὑπάρχει ἀληθῶς παρῶν ὁ Γάϊος ἢ ὄχι. Διὰ δὲ τοῦ *ad multas res magnæ utilitati erit, quod Gajus adest*, λέγει, ὅτι ὁ Γάϊος εἶναι παρῶν καὶ κρίνει συγχρόνως περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς παρουσίας του.

Σημ. α'. Πολλάκις τὸ *quod* τοῦτο σημαίνει ὅτι, ἢ, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοῦτο, ὅτι. *Quod autem me Agamemnonem æmalari putas falleris* (Κορν. ἐν βίῳ Ἐπαμ. 5), ὅτι δὲ νομίζεις (ἢ καθ' ὅσον νομίζεις, ἢ καὶ ἀπλῶς μόνον, νομίζων), ὅτι ἐγὼ (ζηλῶ ἢ) ἀμιλλῶμαι πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα, ἀπατάσαι.

Σημ. β'. Ἡ λατινικὴ γλῶσσα οὐδέποτε ἀναλύει τὸ μετὰ τὰ δοξαστικά καὶ ἀρηγηματικά ῥήματα ἀπαρέμφοτον εἰς τὸ *quod* μεθ' ὀριστικῆς ἐγκλίσεως ἢ ὑποτακτικῆς, ὡς ἡ ἑλληνικὴ εἰς τὸ ὡς ἢ ὅτι. τοῦτο δὲ κάμνουσιν ἐνίοτε μόνον οἱ Μ. Χ. συγγραφεῖς.

Σημ. γ'. Τὰ ἀπρόσωπα *oportet* καὶ *necesse est* συντάσσονται καὶ ἄνευ *ut* μεθ' ὑποτακτικῆς κατὰ τὸν §. 231 σημ., ὅταν ὁμοῦ τὸ ὑποκείμενον μὲν ὕλως ἀόριστον, μετ' ἀπαρεμφοτάτου μόνον. *Ex malis*

eligere minima oportet (Κικ. περί καθ. 3, 1), ἐκ τῶν κακῶν πρέπει νὰ ἐκλέγη τις τὰ ἐλάχιστα.

§. 254. Ἀπόλυτος, ἦτοι μὴ ἐξαρτωμένη ἀπ' ἄλλου ῥήματος ἀπαρεμφατική πρότασις, ἀπαντᾶται πολλάκις εἰς ἐκφράσεις θαυμασμοῦ, λύπης περί τινος γινομένου ἢ δυνατοῦ γενέσθαι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μετὰ τοῦ ἐρωτηματικοῦ καὶ ἀπορηματικοῦ *ne. Me miserum! Te ista virtute, fide, probitate in tantas ærumnas propter me incidisse!* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 14, 1), *Οἶμοι τῷ ἀθλίῳ! Σὺ μὲ τοιαύτην ἀρετὴν, πίστιν, ἀγαθότητα νὰ ἐμπέσης δι' ἐμὲ εἰς τοσαύτας ταλαιπωρίας! Mene incepto desistere victam?* (Βιργ. Αἰν. Α. 37), *ἐγὼ ἠττηθεῖσα νὰ παύσω (ἀποστῶ) τοῦ ἐπιχειρήματός μου; (1)*

§. 255. ἁ. Ἐνίοτε ἀντὶ νὰ ἐκφέρωσιν ἀπροσώπως ἀφηγηματικὰ καὶ δοξαστικὰ καὶ τὸ *videtur* (δοκεῖ), προσθέτοντες εἰς αὐτὰ ἀπαρεμφατικὴν πρότασιν, ἐκφέρουσιν αὐτὰ προσωπικῶς, τρέποντες τὴν τοῦ ἀπαρεμφάτου αἰτιατικὴν εἰς ὑποκείμενον τῶν ῥημάτων τούτων κατ' ὀνομαστικὴν, ὡς αὐτως καὶ τοὺς λοιποὺς τούτου προσδιορισμοὺς, ὅτε τὸ ἀπαρέμφατον ἔχει τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον. *Aristides unus omnium justissimus fuisse traditur* (*narratur, fertur, creditur*). Ὁ Ἀριστείδης μόνος πάντων λέγεται ὅτι ἦτο δικαιοτάτος ἀντὶ τοῦ *Aristidem unum omnium justissimum fuisse traditur*. *Regnante Tarquinio superbo in Italiam Pythagoras venisse reperitur* (Κικ. πολιτ. 2, 15), *βασιλεύοντος τοῦ Ταρκυνίου, λέγεται ὅτι ἦλθεν ὁ Πυθαγόρας εἰς Ἰταλίαν. Videris mihi satis bene attendere, doxεις μοι, ὅτι ἰκανῶς προσέχεις. Visus sum mihi animos auditorum commovere, δοκῶ (ἐδοξα) ὅτι κινῶ τὰς τῶν ἀκροατῶν ψυχάς.*

β'. Τῶν ἀφηγηματικῶν ὁμῶς καὶ δοξαστικῶν ἐκφέρονται συνηθέστερον ἀπροσώπως οἱ σύνθετοι ἀπὸ τοῦ παρακειμένου τῆς μετοχῆς χρῶ-

(1) Καὶ οἱ Ἕλληνας μεταχειρίζονται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀπαρέμφατον. Τοῦτον ὑβρίζειν; ἀναπνεῖν δέ; ὄν εἴ τις ἐᾷ ζῆν, ἀγαπᾶν ἔδει (Δημ. 21, 209). Τὸ δὲ μὴδὲ κυνῆν ῥέκοθεν ἔλθειν ἐμὲ τὸν κακοδαίμον' ἔχοντα (Ἀριστ. Νεφ. 268). Ἔτι δὲ καὶ εἰς διαταγὰς καὶ εὐχὰς. Τοὺς Θρακκὰς ἀπίνειαι, παρεῖναι δ' εἰς ἔννην (Ἀρφ. Ἀχ. 172). Ἐρμῆ ἴμπολαῖε, τὴν γυναῖκα τὴν ἐμὴν οὕτω μ' ἀποδόσθαι τὴν τ' ἐμαυτοῦ μητέρα (Ἀρφ. Ἀχ. 816).

νοι, μεθ' οὗς ἔπεται δλόκληρος ἀπαρεμφατική πρότασις: *Traditum est, Homerum cæcum fuisse* (Κικ. Τουσκ. 5, 39)· *παρεδόθη ὅτι ὁ Ὅμηρος ἦτο τυφλός*. Ἔτι δὲ καὶ τὸ μετοχικὸν τούτων ἐπίθετον σχεδὸν πάντοτε· *Ubi tyrannus est, ibi dicendum est, plane nullam esse rempublicam* (Κικ. Πολ. 3, 31)· *ὅπου εἶναι τύραννος, ἐκεῖ πρέπει νὰ εἴπωμεν, ὅτι οὐδεμία πόλις ὑπάρχει*(1). Ἀλλὰ πλείω περὶ τούτων βλ. Δ.Γ. §. 400, καὶ περὶ τινῶν ἄλλων ἀπαρεμφατικῶν συντάξεων ἀπὸ §. 401—2.

§. 256. Πολλάκις ἐπιφέρεται ἀπαρεμφατική πρότασις μὴ ἐξαρτωμένη ἀπὸ ἡγουμένου ἀρηρηματικοῦ ἢ δοξαστικοῦ ῥήματος, ἀλλ' ἐμμέσως ἀπὸ ἐτέρου ῥήματος ἢ προτάσεως εἰς ἕτερον, διάφορον τοῦ λέγοντος ἢ τοῦ συγγραφέως, πρόσωπον ἀποδιδουμένης, (ἐξ ἧς δυνατὸν εἶναι ν' ἀναπληρωθῇ τὸ ῥῆμα λέγει, ἢ τι ὅμοιον, ἀφ' οὗ ἐξαρτᾶται τότε ἡ ἀπαρεμφατική πρότασις. *Regulus in senatum venit, mandata exposuit; sententiam ne diceret recusavit, qvamdium jurejurando hostium teneretur, non esse se senatorem* (Κικ. περὶ καθ. 3, 27). *Ὁ Ῥηγύλος ἦλθεν εἰς τὴν Σύγκλητον, ἀνήγγειλε τὰ ἐπιταχθέντα· ἠρνήθη νὰ ἐκφράσῃ γνώμην, (λέγων), ὅτι ἐφ' ὅσον ἐκωλύετο ὑπὸ τοῦ ὄρκου τῶν ἐχθρῶν, δὲν εἶναι Γερουσιαστής. Regulus reddi captivos negavit esse utile; illos enim adolescentes esse et bonos duces, se jam confectum senectute* (Κικ. περὶ καθ. 3, 27· ἐκ τοῦ *negavit* ὑπονοεῖται καταρατικὸν ῥῆμα *dicens*, ἀφ' οὗ ἡ ἀπαρεμφατική πρότασις)· *Ἠρνήθη ὁ Ῥηγύλος, ὅτι εἶναι ὠφέλιμον ν' ἀποδοθῶσιν οἱ αἰχμάλωτοι τῶν Καρχηδονίων*· (λέγων ὅτι), ἐπειδὴ ἐκεῖνοι μὲν εἶναι νέοι καὶ καλοὶ στρατηγοί, αὐτὸς δὲ καταβεβλημένος ἤδη ὑπὸ τοῦ γήρως (2).

(1) Οἱ Ἕλληνες καὶ προσωπικῶς καὶ ἀπροσώπως ἐκφέρουσι τὰ τοιαῦτα ῥήματα. Φῦναι ὁ Κύρος λέγεται καὶ ἄλεται ἔτι καὶ νῦν ὑπὸ τῶν βαρβάρων εἶδος κάλλιστος (Ξ. Κ. Π. 1, 2, 4). Ὁμολόγηται ὁ Ιατρὸς σωματίων εἶναι ἀρχῶν (Πλ. Πολ. 1, 342). Ὁμολογεῖται, τοὺς ἀπὸ Διὸς εὐγενεστάτους τῶν ἡμιθέων εἶναι (Ισοκ. Εὐαγ. 13). Λέγεται, Ἀλκιβιάδην, πρὶν εἰκοσιν ἐτῶν εἶναι, Περικλεῖ τοιαύτε διαλεχθῆναι περὶ νόμων (Ξ. Ἀπμ. 1, 2, 40). Ἔτι δὲ καὶ τὸ δοκῶ (videor) χρῶνται προσωπικῶς.

(2) Ὡσαύτως καὶ παρ' Ἑλλήσιν· Ἄγις τοῦ· πρόσθετις εἰς Λακεδαιμόνα ἐκέλευσεν ἰέναι· οὐ γὰρ εἶναι κύριος αὐτός (Ξ. Ἑλλ. 2, 2, 12). Ὁ Ἄγις παρη-

Σημ. α. Ἡ χρῆσις αὐτῆ τῆς ἀπαρεμφατικῆς συντάξεως καλεῖται ἰδίως πλάγιος λόγος (*oratio obliqua*), ἐν ᾧ ὁ λέγων ἢ ὁ συγγραφεὺς ἀναφέρει ξένον λόγον κατ' ἀπαρέμφατον ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἰδίους λόγους, οὓς ἐκφέρει ἐν ὀρθῷ λόγῳ (*oratio directa*) καθ' ὀριστικὴν (1).

Σημ. β'. Οὕτως εἰσάγονται πολλάκις ὑπὸ τῶν συγγραφέων ξένοι λόγοι, ἐκφερόμενοι διὰ πολλῶν ἐφεξῆς ἀπαρεμφάτων, ὧν τὸ πρῶτον ἐξαρτᾶται ἢ ἀμέσως ἀπὸ ἀφηγηματικοῦ καὶ δοξαστικοῦ ῥήματος ἢ ἐμμέσως κατὰ τὸν ἤδη ῥηθέντα τρόπον. Ὅτε ὁ τοιοῦτος ἀπαρεμφατικὸς λόγος ἐξαρτᾶται ἀπὸ ῥήματος παρωχημένου χρόνου, τότε ἐκφέρεται καὶ οὗτος εἰς τοιοῦτον χρόνον. Ἐνίοτε ὁμως μεταβαίνει ὁ πλάγιος λόγος καὶ εἰς ἐνεστώτα, ὅταν ὁ ἀφ' οὗ οὗτος ἐξαρτᾶται χρόνος ᾗναι ἱστορικὸς ἐνεστώτης. Ὅντος δὲ τούτου τοιοῦτου, ὁ πλάγιος λόγος ἐκφέρεται κατ' ἐνεστώτα ἢ παρωχημένον χρόνον. Παραδείγματα συνεχοῦς πλάγιου λόγου μετὰ τοιούτων χρονικῶν ἐναλλαγῶν ὄρα παρὰ Καίσαρι ἐν Γαλλ. Πολ. 1, 13, 14, 17, 18, 20, 31, 35, 36, 44, 46. Λιβ. 1, 50, 53. 2, 6 καὶ ἐξῆς.

Σημ. γ'. Τὸ ἐν ὀρθῷ λόγῳ κατὰ προστακτικὴν, ἢ ἐπὶ προτροπῆς καὶ ἀπαγορεύσεως καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερόμενον, ἐν τῷ πλάγιῳ λόγῳ ἐκφέρεται καθ' ὑποτακτικὴν ἀλλ' ὁ ἐνεστώτης τοῦ ὀρθοῦ λόγου τρέπεται τότε εἰς παρατατικὸν ἐν τῷ πλάγιῳ. *Sin bello persequi perseveraret, remisceretur pristinae virtutis Helvetiorum. Quare ne committeret, ut is locus ex calamitate populi Romani nomen capere* (Καισ. Γ. Πολ. 1, 13. Οὕτω διηγεῖται ἐν πλάγιῳ λόγῳ ὁ Καῖσαρ τοὺς τῶν Ἑλβετῶν λόγους· οὗτοι ὁμως εἶπον ἐν ὀρθῷ λόγῳ· *Si bello perseveras, remiscitor pristinae virtutis Helvetio-*

τεῖτο (τοὺς Λακεδαιμονίους) μὴ ζημιῶσαι αὐτόν. Ἔργω γὰρ ἀγαθῷ ῥύσσεσθαι τὰς αἰτίας στρατευσάμενος (Θουκ. 5, 63).

(1) Οἱ Ἕλληνες ξένον λόγον, ἐὰν δὲν ᾗναι ἀπλῆ διήγησις, ἐκφέρουσι συνήθως μὲν ἐν ὀρθῷ λόγῳ διὰ τοῦ ὡς ἢ ὅτι, παρεμβάλλοντες καὶ τὸ ῥήμα εἶπεν, ἔφη, εἶρετο κτ., σπανιώτερον δὲ δι' ἀπαρεμφάτου ἐν πλάγιῳ λόγῳ. Κύρος ἀπεκρίνατο, ὅτι ἀκούει, Ἀἰσόκλητος ἐπὶ τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ εἶναι, ἀπέχοντα δώδεκα σταθμούς. Πρὸς τοῦτον οὖν ἔφη βούλεσθαι ἐλθεῖν· κἀν μὲν ἦ ἐκεῖ, τὴν δίκην ἔφη χρῆζειν ἐπιθεῖναι αὐτῷ, ἀν δὲ φεύγη, ἡμεῖς ἐκεῖ πρὸς ταῦτα βουλευόμεθα (Ξ. Ἄν. 1, 3, 20).

rum. Qvare nec commiseris, ut κλπ.)· Ἐὰν ἐμυῖνῃ εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ πολέμου, ἃς ἐνθυμηθῆ τὴν ἀρχαίαν τῶν Ἑλλ-
βετῶν ἀνδρείαν. Διδ ἃς μὴ συντελέσῃ συνάπτων μάχην, τὰ ὀνο-
μασθῆ ὁ τόπος αὐτὸς ἀπὸ τῆς συμφορᾶς τῶν Ῥωμαίων. Ἐνίοτε
ὅμως τηρεῖται καὶ ἐν τῷ πλαγίῳ λόγῳ ὁ ἐνεστῶς, ὁ ἀπὸ ἱστορικοῦ
ἐνεστῶτος ἐξαρτώμενος. Βλ. Δ. Γ. §. 404.

§. 257. Αἰ ἐν ὀρθῷ λόγῳ καθ' ὀριστικὴν καὶ ἀ ἢ γ' πρόσωπον
ἐκφερόμεναι ἐρωτήσεις, ἐν πλαγίῳ λόγῳ τρέπονται εἰς ἀπαρεμφατικὴν
σύνταξιν, καθ' ὑποτακτικὴν δὲ ἐκφέρονται μόνον αἰ τοῦ β' προσώπου
ἐν τῷ ὀρθῷ λόγῳ· ἀλλὰ τότε ὁ τοῦ ὀρθοῦ λόγου ἐνεστῶς ἢ παρακεί-
μενος τρέπεται εἰς παρκατακτικὸν καὶ ὑπερσυντελικὸν ἐν τῷ πλαγίῳ· ἐ-
νίοτε ὅμως τηρεῖται ἀμετάβλητος ὁ ἐνεστῶς καὶ ἐνταῦθα κατὰ τὸν
ἡγούμενον §. Quid se vivere, quid in parte civium ceneri, si,
quod duorum hominum virtute partum sit, id obtinere uni-
versi non possint? (Λιβ. 7, 18. Ἐν ὀρθῷ λόγῳ· quid vivimus, quid
in parte civium censemur?)· διατὶ τὰ ζῶσι, διατὶ τὰ καταλέγωνται
ἐν τῇ τάξει τῶν πολιτῶν, ἐὰν, ὅ,τι διὰ τῆς ἀρετῆς δύο ἀνδρῶν
κατωρθώθη, δὲν δύναται σύμπαρτες τὰ τηρήσωσιν αὐτό; Si ve-
teris contumelie oblivisci vellet, num etiam recentium in-
juriarum memoriam deponere posse? (Καισ. Γ. Πολ. 1. 14.
Ἐν ὀρθῷ λόγῳ· si volo—num—possum κλπ.)· ἐὰν ἠθελε τὰ λη-
σμονήσῃ τὴν παλαιὰν ὕβριν, μήπως ἡδύνατο τ' ἀποβάλλῃ τὴν μνή-
μην καὶ τῶν προσφάτων ἀδικιῶν; Quid de praeda faciendum
censerent? (Λιβ. 5, 20. Ἐν ὀρθῷ λόγῳ censetis)· τί περὶ τῆς λείας
ἐνόμιζον πρέπον τὰ γένη;

Ἐρωτήσεις καθ' ὑποτακτικὴν ἐν ὀρθῷ λόγῳ ἐκφερόμεναι (§. 214),
τηροῦσι καὶ ἐν τῷ πλαγίῳ τὴν αὐτὴν ἐγκλισιν, μεταβάλλουσι δὲ συ-
νήθως μόνον τὸν χρόνον· Qvis sibi hoc persvaderet? (Καισ. Γ. Πολ.
5, 29. Ἐν ὀρθῷ λόγῳ· quis sibi hoc persvadeat?) τίς ἠθελε πεισθῆ
εἰς τοῦτο; Cur fortunam periclitaretur? (ὁ αὐτὸς Ἐμ. Πολ. 1,
72. Ἐν ὀρθῷ λόγῳ· cur fortunam periclitetur?), διατὶ τ' ἀποπειραθῆ
τῆς τύχης;

Περὶ τῶν χρόνων τῆς Ἀπαρεμφάτου.

§. 258. Ἡ ἀπαρέμφατος ἔχει μόνον τοὺς τρεῖς ἀρχικοὺς λεγομέ-

ρους χρόνους, οὔτινες διακρίνονται κατὰ τὴν σημασίαν ἀπ' ἀλλήλων ὡς καὶ ἐν τῇ ὀριστικῇ. *Dico eum venire*, λέγω ὅτι ἔρχεται, *venisse*, ὅτι ἤλθεν, *venturum esse*, ὅτι θέλει ἔλθει· ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ. Τὸ δὲ ἐν τοῖς συνθέτοις χρόνοις *esse* παραλείπεται πολλάκις.

Σημ. Ὁ παρακείμενος ἔχει οὐ μόνον τὴν τοῦ ἐλληνικοῦ παρακειμένου καὶ ἀορίστου σημασίαν, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ τὴν τοῦ τετελεσμένου μέλλοντος. *Poteras dixisse* (Ὄρατ. Ποιητ. στιχ. 328), ἠδύνασο νὰ εἶπῃς. *Bellum ante hiemen perfecisse possumus* (Λιβ. 37, 19. μικρὸν διάφορον τοῦ *perficere poterimus*), *δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν τετελεσμένον τὸν πόλεμον πρὸ τοῦ χειμῶνος*. Ἐν ταύτῃ τῇ σημασίᾳ ἔπεται ἐνίοτε μετὰ τὰς φράσεις *satis est, satis habeo, contentus sum* καὶ μετὰ τὰ ἀπρόσωπα *pænitebit, pudebit, juvabit, melius erit*, παρακείμενος, ὅπου καὶ ὁ ἐνεστῶς ἤθελεν ἔχει καλῶς· *Proinde quiesce erit melius* (Λιβ. 3, 48), *κάλλιον ἔσται ἡσυχάζειν*.

§. 259. α'. Τὴν ἔλλειψιν τοῦ παρατατικοῦ ἀναπληροῖ ὁ παρακείμενος, ὅταν ἡ κυρία πρότασις, ἀφ' ἧς τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται, ἔχῃ ἐνεστῶτα ἢ μέλλοντα. *Narrant illum, quoties filium conspexisset, ingemuisse* (ἐν τῇ ὀριστικῇ *ingemiscebat, quoties filium conspexerat*)· *διηγούνται ὅτι ἐκεῖνος ἐστέναζεν, ὡσάκις ἤθελεν ἰδεῖ τὸν υἱὸν του*. Καὶ ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ ὁ παρακείμενος τῆς ἀπαρεμφάτου μετὰ τοῦ *fuisse* ἐπέχει τὸν παρατατικῶν, σημαίνοντος τὸ συνεχές τῆς πράξεως ἢ διαρκούσαν κατάστασιν, ὡς καὶ ἐν τῇ ὀριστικῇ μετὰ τοῦ *fui* ἢ *eram* (βλ. §. 204). *Dico Luculli adventu maximas Mithridatis copias omnibus rebus ornatas atqve instructas fuisse* (Κικ. ὑπὲρ τοῦ Μαν. νόμ. 8. Ἐν τῇ ὀριστικῇ *copiae ornatae atqve instructae erant*)· *λέγω, ὅτι κατὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Λουκούλλου αἱ τοῦ Μιθριδάτου μέγιστα στρατιωτικαὶ δυνάμεις ἦσαν κεκοσμημέναι καὶ παρεσκευασμέναι μὲ πάντα τὰ ἀναγκαῖα*. Διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου σημαίνεται ἐνίοτε καὶ ἡ τοῦ παθητικοῦ ὑπερσυντελικῶν ἔννοια. *Nego litteras jam tum scriptas fuisse*· *ἀρνούμαι, ὅτι τότε ἤδη ἦτο γεγραμμένη ἢ ἐπιστολή*.

β'. Ἐν ἀπαρεμφατικῇ προτάσει, ἀπὸ παρωχημένου χρόνου ἢ ἱστορικοῦ ἐνεστῶτος ἐξαρτωμένη, τίθεται ὁ ἀπαρεμφατικὸς ἐνεστῶς, πα-

ρακείμενος καὶ μέλλων· ἐξ ὧν ὁ μὲν ἐνεστώσως σημαίνει τὸ ἐν τῷ παρω-
χημένῳ τῆς κυρίας προτάσεως χρόνῳ διαρκοῦν, ὁ δὲ παρακείμενος τὸ
τετελεσμένον ἤδη, καὶ ὁ μέλλων τὸ τότε μέλλον, ἀνθ' ὧν ἐν ὀριστι-
κῇ ἐγκλίσει ἤθελε τεθῆ ὁ παρατατικός, ὁ ὑπερσυντελικὸς καὶ ὁ μέλ-
λων. *Dicebat, dixit, dixerat se timere* (παρατατ. ὅτι φοβηεῖτο),
se timuisse, deceptum esse (ὑπερσυντελικός· ὅτι εἶχε φοβηθῆ, ἀ-
πατηθῆ), *se venturum esse, deceptum iri* (μέλλων· ὅτι ἤθελεν
εἰσεῖ, ἀπατηθῆ).

Σημ. Μετὰ τὸ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει *memini*, ὅπερ ἔχει σημα-
σίαν ἐνεστώσως (βλ. §. 62), ἔπεται ἐν τῇ ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτωμένη ἀ-
παρεμφατικῇ ἐνεστώσως· *Memini Catonem anno ante, quam est
mortuus, mecum et cum Scipione disserere* (Κικ. Λαίλ. 3)· ἐν-
θυμοῦμαι ὅτι ὁ Κάτων, ἐν ἔτος πρὶν ἀποθάνη, διελέχθη μετ' ἐμοῦ καὶ
τοῦ Σκηπίωνος. Ἐνίοτε δὲ καὶ παρακείμενος· *Meministis me ita
initio distribuisse causam* (Κικ. Ῥωσ. Ἀμ. 42)· ἐνθυμεῖσθε ὅτι
οὕτως ἐν ἀρχῇ διήρξασα τὴν ὑπόθεσιν. Πρβ. Δ. Γ. §. 408 σημ. 6'.

§. 260. Ἀντὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ ἀπαρεμφατικοῦ μέλ-
λοντος εὐρηται πολλάκις περιγραφή αὐτοῦ διὰ τοῦ *fore* (καὶ ἐνίοτε
διὰ τοῦ *futurum esse*), *ut(amem ἢ amer)*· οἶον, *clamabant homi-
nes, fore, ut ipsi sese dii immortates ulciscerentur* (Κικ. Βερρ. 4.
40)· ἐφώραζον οἱ ἄνθρωποι, ὅτι αὐτοὶ οἱ ἀθάνατοι θεοὶ θέλουσιν
ἐκδικηθῆ ἑαυτούς· καὶ μάλιξ τῶν ῥημάτων, τῶν μὴ ἐχόντων σουπῖνον
καὶ μέλλοντα μετοχῆς. *Video te velle in caelum migrare. Spero
fore, ut contingat id nobis* (Κικ. Τουσκ. I, 34)· Βλέπω, ὅτι θέλεις ῥ'
ἀπέλθης εἰς οὐρανόν· Ἐλπίζω, ὅτι θέλει συμβῆ τοῦτο ἡμῖν.

Σημ. Τὸ *fore* μετὰ παρακειμένου μετοχῆς παθητικῶν καὶ ἀποθε-
τικῶν ῥημάτων ἔχει σημασίαν τετελεσμένου μέλλοντος· *Carthagi-
nienses debellatum mox fore rebantur* (Λιβ. 23, 13) οἱ Καρ-
χηδόσιοι ἐνόμιζον, ὅτι μετ' ὀλίγον θέλει εἶσθαι τετελεσμένος ὁ
πόλεμος. *Hoc dico, me satis adeptum fore* (Κικ. ὑπὲρ Σύλ. 9),
Τοῦτο λέγω, ὅτι ἰκανόν θέλω ἔχει κατορθώσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΣΟΥΠΙΝΟΥ, ΓΕΡΟΥΝΔΙΟΥ ΚΑΙ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΕΠΙΘΕΤΟΥ.

§. 261. Τὸ πρῶτον ἢ ἐνεργητικὸν σουπίον συντάσσεται μετὰ ῥημάτων κινήσεως σημαντικῶν, καὶ σημαίνει τὸν σκοπὸν τῆς κινήσεως. Fabius Pictor Delphos ad oraculum missus est sciscitatum, quibus precibus deos possent placare (Λιβ. 22, 57). ὁ Φάβιος Πικτωρ ἐστάλη εἰς Δελφοὺς πρὸς τὸ μαντεῖον, ἵνα ἐρωτήσῃ διὰ τίνων δεήσεων ἠδύναντο γὰ ἐξιλεώσῃ τοὺς θεοὺς. Lacedæmonii senem sessum receperunt (Κικ. Κατ. Πρεσβ. 18), οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐδέχθησαν τὸν γέροντα ἵνα καθήσῃ παρ' αὐτοῖς.

Σημ. α'. Τὴν ἔννοιαν τοῦ σουπίου τούτου ἐκφέρουσι συνηθέστερον διὰ τελικῆς προτάσεως μὲ τὸ ut καὶ ὑποτακτικῆς (§. 215), ἢ διὰ τῆς ad μετὰ μετοχικοῦ ἐπιθέτου (ad ludos spectandos, ἵνα θεωρήσῃ τοὺς ἀγῶνας). ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς (spectaturus, θεωρήσων), ἢ διὰ τοῦ causa μετὰ γενικῆς γερουνδίου (spectandi causa, τοῦ θεωρῆσαι ἔνεκα). Οἱ δὲ ποιηταὶ μεταχειρίζονται ἐνίοτε κατὰ μίμησιν τῶν Ἑλλήνων ἀπαρέμφατον ἀντὶ σουπίου. Proteus pecus egit altos visere montes (Ὅρατ. Ὀδ. 1, 2, 7), ὁ Πρωτεύς ὠδήγησε τὸ ποίμνιόν του ἵνα ἰδῇ τὰ ὑψηλὰ ὄρη (1).

Σημ. β'. Λέγουσι πρὸς τούτοις: Dare alicui aliquam nuptum, εἰς γάμον δίδόναι, ὑπανδρεύειν τινα. Τὰ δὲ eo ultum, eo perditum, σημαίνουσιν ὅτι καὶ τὰ perdo, ulciscor.

§. 262. Τὸ δεύτερον ἢ παθητικὸν σουπίον συντάσσεται μετὰ ἐπιθέτων, προσδιορίζον τὴν ἔννοιαν αὐτῶν, ὡς τὸ παθητικὸν καὶ ἐνεργητικὸν ἐνίοτε ἀπαρέμφατον παρ' Ἑλλήσι μετὰ ἐπιθέτων συντασσόμενον. Honestum, turpe factu, καλὸν, αἰσχρὸν πραχθῆναι. Quid est tam jucundum cognitu atqve auditu quam sapientibus sententiis gravibusqve verbis ornata oratio? (Κικ. περὶ ῥητ. 1, 8), τί εἶναι τοσοῦτον τερπνὸν γνωσθῆναι ἢ ἀκουσθῆναι, ὅ-

(1) Ξενοφῶν τὸ ἥμισυ τοῦ στρατεύματος κατέλιπε φυλάττειν τὸ στρατόπεδον (Ξ. Ἄν. 5, 2, 4). Οἱ Ἀθηναῖοι δέκα τῶν νεῶν προὔπεμψαν εἰς τὸν μέγαν λιμένα πλεῦσαι τε καὶ κατασκέψασθαι (= πλευσομένας καὶ κατασκεψομένας), ἢ τι ναυτικὸν ἐστὶ καθελικυσμένων (Θουκ. 6, 50).

σον λόγος κεκοσμημένος με σφάρα γνώμας και σεμνάς λέξεις ; *Mirabile visu, dictu* κττ. θαυμαστόν ιδεῖν, εἰπεῖν (1).

Σημ. α'. Ἐπιθέτα τινὰ καὶ μάλιστα τὰ οὐδέτερα *facile, difficile* καὶ *proclive* συντάσσονται μετὰ σουπίνου, ἀνθ' οὗ ἕλλως ἤθελε τεθῆ ἑνεργητικὸν ἀπαρέμφατον ὡς ὑποκείμενον αὐτῶν. *Difficile dictu est, quantum conciliet homines comitas affabilitasque sermonis* (=dicere. Κικ. περὶ καθ. 2, 15), δύσκολον εἶναι γὰ εἰπῆ τις πόσον συνδέει τοὺς ἀνθρώπους ἢ φιλοφροσύνη καὶ εὐπροσηγορία. Οὕτω συντάσσονται καὶ τὰ *fas, ὅσιον, nefas, ἀνόσιον*. *Nefas est dictu, miseram fuisse Fabii Maximi senectutem* (Κικ. Κατ. Πρεσβ. 5), ἀνόσιον εἶναι γὰ εἰπόμεν, ὅτι τοῦ Φαβίου Μαξιμίου τὸ γῆρας ἦτο ἄθλιον.

Σημ. β'. Σπανίως ἔπεται σουπίνον μετὰ τὰ ἐπιθέτα *dignus* καὶ *indignus*. *Nihil dictu dignum, ἀντι nihil dignum, quod dicatur* (Λιβ. 9, 43), οὐδὲν ἀξίον εἰπεῖν.

Σημ. γ'. Τὴν ἔννοιαν τοῦ σουπίνου τούτου δηλοῦσι πολλάκις διὰ τῆς προθέσεως *ad* μετὰ γερουνδίου καὶ μάλιστα μετὰ τὰ ἐπιθέτα *facilis, difficilis, jucundus*. *Res facilis ad intelligendum*, πρᾶγμα εὐκόλον πρὸς τὸ ἐννοηθῆναι. Περβ. Δ. Γ. §. 412.

§. 263. Τὸ γερουνδίον ἐπέχει τάπον ὀνομαστικοῦ ἑνεργητικοῦ ἀπαρεμφοτικοῦ ἐνεστῶτος ἐν ταῖς πλαγαῖς πτώσεσι· διότι ἡ λατινικὴ γλῶσσα μὴ ἔχουσα ἄρθρον σημαίνει τὰς μὲν πλαγίας πτώσεις τούτου διὰ τοῦ γερουνδίου, τὴν δὲ ὀνομαστικὴν διὰ τοῦ ἀπαρεμφοτικοῦ ἐνεστῶτος τοῦ ῥήματος. Ὅταν ὁμως τὸ γερουνδίον ἦναι ῥήματος ἑνεργητικοῦ, καὶ ὡς τοιοῦτο ἔπρεπε νὰ συνταχθῆ μετὰ αἰτιατικῆς, μεταχειρίζονται ἀντ' αὐτοῦ τὸ μετοχικὸν ἐπίθετον, τὴν δὲ αἰτιατικὴν ἐκείνου τρέπουσιν εἰς τὴν αὐτὴν τοῦ ἐπιθέτου τούτου πτώσιν, ἣν ἀπαιτεῖ ἡ

(1) Τὸ σουπίνον τούτου εἶναι κυρίως ἀφααιρετικὴ πτώσις ῥηματικοῦ ὀνόματος τῆς δ' κλίσεως, τὸ κατὰ τι σημαίνουσα (ὄρα §. 142). Οἱ Ἕλληνες μεταχειρίζονται ἀντ' αὐτοῦ μετὰ ἐπιθέτων ἀπαρέμφατον. Λόγοι ἐμοὶ μὲν ἀναγκαϊότατοι προσιπεῖν, ὑμῖν δὲ χρησιμώτατοι ἀκοῦσαι (Δημ. 21, 24). Λόγος δυνατὸς κατανοῆσαι (Πλ. Φαῖδ. 90). Κόνες ἄμορφοι καὶ αἰσχυρὰ ὄρασθαι (Ξ. Κυνηγ. 3, 3)

συντακτικῇ αὐτῶν λέξις Διὸ ἀντὶ νὰ εἴπωσι *consilium capiendi urbem*, τὸ σχέδιον τοῦ κυριεῦσαι τὴν πόλιν, καὶ *persequendo hostes*, διὰ τοῦ καταδιώκειν τοὺς ἐχθροὺς, λέγουσι *consilium urbis capiendæ, persequendis hostibus*. Ὡσαύτως προτιμῶσι πάντοτε ἀντὶ τῆς αἰτιατικῆς καὶ ἐνίοτε ἀντὶ τῆς ἀφαιρετικῆς τοῦ γερουνδίου ἐνεργητικῶν ῥημάτων μετὰ προθέσεων συνημμένων τὰς αὐτὰς τοῦ μετοχικοῦ ἐπιθέτου πτώσεις. Ὅθεν ἀντὶ νὰ εἴπωσιν *ad placandum deos*, πρὸς τὸ ἐξιλεῶσαι τοὺς θεοὺς, καὶ *in laudando victorem*, ἐν τῷ ἐπαιεῖν τὸν νικητὴν, λέγουσιν *ad placandos deos, in victore laudando*. Ἔτι δὲ καὶ ἡ δοτικὴ τοῦ γερουνδίου μετ' αἰτιατικῆς εἶναι σχεδὸν ἄχρηστος.

Σημ. Εἰς τὰς λοιπὰς δὲ περιπτώσεις, ὅπου πρέπει νὰ τεθῆ γενικὴ ἢ ἀφαιρετικὴ ἄνευ προθέσεως, εἶναι ἀδιάφορος ἡ ἐκλογή τοῦ γερουνδίου μετὰ αἰτιατικῆς ἢ τοῦ μετοχικοῦ ἐπιθέτου. Ὅθεν τινὲς μὲν μεταχειρίζονται ἐν ταῖς περιπτώσεσι ταύταις συχνότερον τὸ γερούνδιον ἢ τὸ μετοχικὸν ἐπίθετον, ὃ δὲ Κικέρων καὶ Καῖσαρ τὸ ἐπίθετον τοῦτο. Ὅπου ὅμως τὸ ἀντικείμενον εἶναι οὐδέτερον ἐπίθετον ἢ ἀντωνυμία, προτιμᾶται συνήθως τὸ γερούνδιον· ὅθεν λέγουσι *studium aliquid agendi*, σπουδὴ πρὸς τὸ πρᾶξαι τι. *falsum fatendo*, διὰ τοῦ λέγειν ψεῦδος· ἐκτὸς ὅπου τὸ ἐπίθετον ἔχει καθολικὴν ἔννοιαν· ὡς *studium veri inveniendi*, ἡ σπουδὴ πρὸς τὸ ἀνευρίσκειν τὴν ἀλήθειαν. Πρβ. Δ. Γ. §. 413.

§. 264. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν ἡ μὲν γενικὴ τοῦ γερουνδίου μόρου καὶ ἡ τοῦ μετοχικοῦ ἐπιθέτου τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων μετὰ τοῦ ἀντικειμένου του ἔπεται ὡς γενικὴ ἀντικειμένου μετὰ τὰ ἐν §. 106 οὐσιαστικά καὶ ἐπίθετα, καὶ ὡς γενικὴ διοριστικὴ μετὰ τὰ ἐν §. 109 οὐσιαστικά. *Cum spe vincendi abjecisti etiam pugnandi cupiditatem* (Κικ. πρὸς τοὺς Οἰκ. 4, 7), μετὰ τῆς ἐλπίδος τοῦ νικᾶν ἀπέβαλες καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ μάχεσθαι. *Potestas mihi data est augendæ dignitatis tuæ* (αὐτόθι 10, 13), μοι ἐδόθη ἐξουσία τοῦ ἀυξῆσαι τὸ σὸν ἀξίωμα. *Peritus nandi*, ἔμπειρος τοῦ κολυμβᾶν. *Neuter sui protegendî corporis memor erat* (Λιβ. 2, 6), οὐδέτερος ἐνεθυμεῖτο νὰ καλύψῃ τὸ σῶμά του. Μετὰ τοῦ μετοχικοῦ ἐπιθέτου τίθεται πάντοτε ἀντὶ τῆς αἰτιατικῆς *se* ἢ γενικὴ τοῦ οὐδέ-

τέρου sui, κατὰ τὰ ἐν §. 118 ῥηθέντα, ἐπὶ ἐνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ ἀδιαφόρως. *Principes civitatis non tam sui conservandi quam tuorum consiliorum reprimendorum causa Roma profugerunt* (Κικ. Κατ. 1, 3): οἱ τῆς πόλεως πρῶτοι ἀπῆλθον ἐκ Ῥώμης ὅμι τοσοῦτον ἵνα σώσωσι ἑαυτοὺς, ὅσον ἵνα περιστείλωσι τὰ σὰ σχέδια.

Σημ. Οὐσιαστικά ἄλλως μετὰ γενικῆς συντασσόμενα, ὅταν εὐρίσκωνται μετὰ τοῦ est, δέχονται ἀπαρέμφατον συνηθέστερον. *Tempus est abire, εἶναι καιρὸς τοῦ ἀπέρχεσθαι. Consilium est (= decrevi) exitum exspectare, ἡ ἐμὴ γνώμη εἶναι τὰ περιμεῖναι τὸ τέλος.* Ὡσαύτως καὶ τὸ *consilium capio* συντάσσεται συνήθως μετ' ἀπαρεμφάτου. *Galli consilium ceperunt ex oppido profugere* (Καισ. Γ. Π. 6, 26), οἱ Γάλλοι ἀπεγάσισαν τὰ φύγωσιν ἐκ τῆς πόλεως. Ἔτεραί τινα βλ. ἐν τῇ Δ. Γ. §. 417 μετὰ τῶν σημ.

§. 265. Δοτικῆ γερουνδίου ἢ μετοχικοῦ ἐπιθέτου τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων (§. 263) συντάσσονται φράσεις καὶ ῥήματα, ἅτινα δέχονται τὸ δεύτερον ἀντικείμενον κατὰ δοτικὴν (ὡς τὰ *operam dare alicui, diem dicere, locum capere*) καὶ ἐπίθετα, σημαίνοντα πρόσφορον, κατάλληλον πρὸς τι. *Consul placandis dis dat operam* (Λιβ. 22, 2), ὁ ἕπατος ἀσχολεῖται πρὸς ἐξιλέωσιν τῶν θεῶν. *Genus armorum aptum tegendis corporibus* (Λιβ. 32, 10), κατάλληλον εἶδος ὀπλῶν εἰς τὸ καλύπτειν τὰ σώματα. Ἀλλὰ μετὰ τοιαῦτα ἐπίθετα ἔπεται συνηθέστερον ἢ πρόθεσις ad μετὰ αἰτιατικῆς γερουνδίου. Σκοπὸν ἢ προορισμὸν σημαίνει ἡ δοτικὴ τοῦ γερουνδίου ἢ μετοχικοῦ ἐπιθέτου μετὰ ἐνομάτων λειτουργίας ἢ ἀρχῆς σημαντικῶν, καὶ μάλιστα μετὰ τῶν συνθέτων ἐκ τοῦ *vir. Curator muris reficiendis, ἐπιμελητῆς τῆς τῶν τειχῶν ἐπισκευῆς*. Βλέπε καὶ τινὰς ἄλλας συντάξεις ἐν τῇ Δ. Γ. §. 415 μετὰ τῶν σημ.

§. 266. Αἰτιατικὴ γερουνδίου ἢ μετοχικοῦ ἐπιθέτου, μετὰ οὐσιαστικοῦ συνημμένου, εὐρηται μόνον μετὰ προθέσεων καὶ μάλιστα μετὰ τῆς ad καὶ σπανιώτερον μετὰ τῆς inter, ἐν φ, καὶ ob. *Breve tempus ætatis satis longum est ad bene honesteque vivendum* (Κικ. Κατ. Πρεσβ. 19), βραχὺς χρόνος βίου εἶναι ἀρκετὰ μακρὸς πρὸς τὸ καλῶς καὶ ἐναρέτως ζῆν. *Cicero inter agendum nun-*

quam est destitutus scientiā juris (Κυντιλ. 12, 3, 10), οὐδέποτε ὁ Κικέρων ἐν τῷ πράττειν τὰ πολιτικὰ ἀπεμακρύνθη τῆς τοῦ δικαίου ἐπιστήμης. *Flagitiosum est ob rem judicandam pecuniam accipere* (Κικ. Βερρ. 2, 32), αἰσχρὸν τὸ ἐνεκα δίκης λαμβάνειν χρήματα.

§. 267. Ἀφαιρετικὴ γερουνδίου ἢ μετοχικοῦ ἐπιθέτου εὐρηται ἢ καθ' ἑαυτὴν, μέσον ὄργανον καὶ τρόπον σημαίνουσα, ἢ μετὰ τῶν προθέσεων *in, ab, de, ex*. *Omnis loquendi elegantia augetur legendis oratoribus et poetis* (Κικ. περὶ Ῥητ. 3, 10), ἅπασα ἡ τοῦ λόγου χάρις αὐξάνει διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ῥητόρων καὶ ποιητῶν. *In voluptate spernenda virtus vel maxime cernitur* (Κικ. Νόμ. 1, 19), ἐν τῇ καταφροσύνῃ τῶν ἡδονῶν καθορᾶται μάλιστα ἡ ἀρετὴ. *Summa voluptas ex discendo capitur* (Ὁ αὐτὸς περὶ Τελ. 5, 18), μεγίστην ἡδονὴν αἰσθανόμεθα ἐκ τοῦ μαθῆναι. *L. Cornelius, complexus Appium, non, cui simulabat, consulendo, diremit certamen* (Λιβ. 3, 41) ὁ Λεύκιος Κόρνηλιος, ἐναγκαλισθεὶς τὸν Ἀππίου, ἔπαυσε τὸν ἀγῶνα, μὴ μεριμνῶν περὶ οὗ ἔδεικνυεν ὅτι μεριμνᾷ. Βλ. Δ. Γ. §. 416 μετὰ τῶν σημ.

Σημ. Οἱ Λατῖνοι ποιηταὶ κατὰ μίμησιν τῶν Ἑλλήνων συνάπτουσιν ἐνίοτε ἀπαρέμφατον μετὰ οὐσιαστικῶν καὶ τοῦ *est*, μετὰ ἐπιθέτων καὶ ἐνίοτε μετὰ ῥημάτων, ἀνθ' οὗ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ τίθεται τὸ γερουνδίου κατὰ γενικὴν ἢ ἑτέραν πτώσιν μετὰ τῶν προθέσεων *ad* καὶ *in*. Ὅρα τὰ παραδείγματα ἐν τῇ Δ. Γ. §. 419.

§. 268. Τὸ ἐκ μεταβατικῶν ῥημάτων μετοχικὸν ἐπιθετὸν ἀντιστοιχεῖ τοῖς εἰς τέλος ἐπιθέτοις τῆς ἑλληνικῆς κατὰ τε τὴν σημασίαν καὶ τὴν σύνταξιν· ἐπειδὴ δηλοῖ τὸ πρέπον, δεῖον καὶ ὀφειλόμενον γενέσθαι, τὸ δὲ ὑποκείμενόν του δέχεται κατὰ δοτικὴν (1). *Ager colendus, ut fruges ferat*, ὁ ἀγρὸς πρέπει νὰ καλλιεργῆται, ἵνα φέρῃ καρπούς. *Tria videnda sunt oratori, quid dicat et quo quidque loco et quomodo* (Κικ. ῥητ. 14), εἰς τρία ὀφείλει ν' ἀποβλέπῃ ὁ ῥήτωρ, τί θέλει εἰπεῖ ποῦ ἕκαστον καὶ πότε. *Video rem omnittendam esse*, βλέπω ὅτι πρέπει νὰ παραλείψω τὸ πρᾶγμα.

(1) Ὅρα Ἀσωπ. μικ. συντ. Τμ. Α'. Κεφ. ΙΗ'. §. 25.

§. 269. Ἀμεταβάτων ῥημάτων, ὧν τὸ ἐπίθετον τοῦτο εἶναι ἄλλως ἄχρηστον, ἀπαντᾶται αὐτὸ ἐνίοτε κατ' οὐδέτερον μόνον γένος μετὰ τοῦ est, ὡς ἀπρόσωπος ἔκφρασις (οἷαι εἶναι καὶ αἱ τριτοπρόσωποι τῶν αὐτῶν ῥημάτων, *venitur, ventum est* κτλ. βλ. §. 98), σημαίνουσα ἀπλῶς ὅτι πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ τὸ περὶ οὗ λόγος. *Proficiscendum mihi erat illo ipso die, ὤφειλον γ' ἀπέλθω κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἡμέραν. Utendum erit viribus, πρέπει νὰ γείνη χρῆσις τῶν δυνάμεων. Obliviscendum tibi injuriarum esse censeo, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ λησμορήσῃς τὰς ἀδικίας* (1).

Σημ. α'. Οἱ ἀρχαιότεροι σχηματίζουσιν ἐνίοτε καὶ ἀπὸ μεταβατικῶν ῥημάτων τοιαύτας ἀπρόσωπους φράσεις, προσθέτοντες καὶ αἰτιατικὴν ἀντικειμένον. *Mihi hac nocte agitandum est vigiliis* (Πλαυτ. *Trin.* 4, 2, 27), ἀντὶ *mihi hac nocte agitandae sunt vigiliae, τὴν νύκτα ταύτην πρέπει νὰ φυλάξω φυλακῆν*.

Σημ. β'. Ὄταν τὸ ῥῆμα συντάσσῃται μετὰ δοτικῆς, τότε συμπίπτουσι δύο δοτικαὶ μία τοῦ ὑποκειμένου καὶ ἑτέρα τοῦ ἀντικειμένου. Πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως ὅμως ἀποφεύγουσιν ὅσον οἶόν τε τὴν σύμπτωσιν ταύτην, τρέποντες ἄλλως τὸν λόγον.

§. 270. Τὸ αὐτὸ ἐπίθετον προστιθέμενον εἰς τὰ ῥήματα *do, δίδω, mando, trando, παραδίδω, impono, ἐπιβάλλω, relinquo, παραλείπω, propono, προτείνω*, καὶ λοιπὰ τοιαῦτα, σημαίνει τὸν σκοπὸν πρὸς ὃν δίδεται τι. *Antigonus Eumenem mortuum propinquis sepeliendum tradidit* (Κορν. *Eūm.* 13)· ὁ Ἀντίγονος παρέδωκεν εἰς τοὺς συγγενεῖς τὸν Εὐμένη νεκρὸν, ἵνα ἐνταφιάσωσιν. Οὕτω καὶ τὸ μετὰ τοῦ *curo, ἐπιμελοῦμαι*. *Cæsar pontem in Arari faciendum curat* (Καισ. Γ. Πολ. 1, 13), ὁ Καῖσαρ ἐπιμελεῖται νὰ κα-

(1) Οὐ μόνον ἀπὸ ἀμεταβάτων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ μεταβατικῶν ῥημάτων σχηματίζουσιν οἱ Ἕλληνες τοιαύτας ἀπρόσωπους φράσεις μὲ τὸ ἐπίθετον τοῦτο κατ' οὐδέτερον γένος ἔκφερόμενον. Ἰτέον ἐστίν. Ἰητέα ἐστίν. — Ἐπιχειρητέον τῷ ἔργῳ. Ἐπιμελητέον τῶν βουσκημάτων. Ἀσκητέον τὴν σοφίαν. Τοὺς παῖδας εἰς τὸν πόλεμον ἀκτέον καὶ γευστέον αἵματος (Πλ. Πολ. 537). Πρβ. Ἀσων. Κεφ. ΙΗ'. §. 26.

τασκευασθῆ γέφυρα ἐπὶ τοῦ Ἄραρος. Βλ. καὶ τινὰς ἄλλας συντάξεις τούτου ἐν τῇ Δ. Γ. §. 422 μετὰ τῶν σημ. (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΕΤΟΧΗΣ.

§. 271. Ἡ λατινικὴ γλῶσσα ἔχει τρεῖς μόνον μετοχάς. Ἐπειδὴ ἐν μὲν τῇ ἐνεργητικῇ φωνῇ ἔχει ἐνεστώτα καὶ μέλλοντα, ἐν δὲ τῇ παθητικῇ μόνον παρακείμενον. Ἀλλὰ καὶ τὰς ὀλίγας ταύτας δὲν μεταχειρίζεται τοσοῦτον συχνά, ὅσον ἡ Ἑλληνικὴ τὰς ἰδίας, διότι, σαφῆνειαν θηρεύουσα, ἐκφράζει τὴν ἔννοιαν αὐτῶν δι' ἀναφορικῶν προτάσεων ἢ δι' ἄλλων περιφράσεων. Πολλάκις ὅμως εἶναι ἐν χρήσει καὶ αἱ μετοχαὶ αὐταί, σημαίνουσαι, ὡς καὶ αἱ ἑλληνικαί, χρόνον, τρόπον καὶ ἄλλους προσδιορισμούς τῆς κυρίας προτάσεως, οἷον, αἰτίαν, ἀφορμὴν, ἐναντίωσιν, ὑπόθεσιν, σκοπόν. *Omne malum nascens facile opprimitur; inveteratum fit plerumque robustius* (Κικ. Φιλιπ. 5, 11)· πᾶν κακὸν γεννώμενον μὲν εὐκόλως περιστέλλεται, παλαιωθὲν δὲ γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἰσχυρότερον. *Miserum est nihil proficientem angere* (Κικ. περὶ φύσ. θ. 3, 6), δεινὸν εἶναι γὰρ θλίβεσθαι τις μὴδὲν προκόπτων. *Dionysius tyrannus cultros metuens (αἰτίαν) tonsorios candenti carbone sibi adurebat capillum* (ὁ αὐτ. περὶ καθ. 2, 7)· Διονύσιος ὁ τύραννος, φοβούμενος τὰ τῶν κουρέων μαχαίρια, κατέκαιε τὴν κόμην του μὲ διάπυρον ἄνθρακα. *Risus saepe ita repente erumpit, ut eum cupientes (καίτοι) tenere nequeamus* (ὁ αὐτ. περὶ Ῥήτ. 2, 58), ὁ γέλως πολλάκις οὕτως αἴφνης ἐγείρεται, ὥστε καὶ ἂν θέλωμεν, δὲν δυνάμεθα

(1) Οἱ Ἕλληνες ἐπιφέρουσι μετὰ τοιαῦτα ῥήματα ἀπαρέμφατον ἢ μέλλοντα μετοχῆς. Βοιωτοὶ τοὺς ἱππέας παρείχοντο τοῖς Πελοποννησίοις ζυστρατεύειν (Θουκ. 2, 12) ἢ ζυστρατεύοντας. Παρέχω ἑμαυτὸν τέμνειν καὶ καίειν (Πλ. Γοργ. 480). Εἰ βουλοίμεθα τῷ ἐπιτρέψαι παῖδας παιδεῦσαι, ἄρ' ἀξιοπίστον εἰς αὐτὰ ἡγησάμεθ' ἂν τὸν ἀκρατῆ (Ξ. Ἄπμ. 1, 5, 2).

ὅμως τὰ καθέξωμεν αὐτόν. Dionysius tyrannus Syracusis expulsus Corinthi pueros docebat (Ὁ αὐτὸς Τουσκ. 3, 12), Διονύσιος ὁ τύραννος, ἀφοῦ ἐξελήθη τῶν Συρακουσῶν, ἐδίδασκεν ἐν Κορίνθῳ παῖδας. Βλ. Δ. Γ. §. 424 (1).

Σημ. α'. Ἐκ δύο πράξεων συγχρόνως γινομένων, ἡ μὲν ἐκφέρεται ἐνίοτε μετοχικῶς ἢ δὲ εἰς ὀρθὸν ῥῆμα. Caesar celeriter aggressus Pompejanos ex vallo deturbavit (Καισ. Ἐμφ. Πολ. 3, 57), ὁ Κᾶϊσαρ προβαλὼν ταχέως τοὺς τοῦ Πομπηίου, ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ χαρακώματος αὐτούς.

Σημ. β'. Πρὸς σαφεστέραν δῆλωσιν τῆς σημασίας τῆς μετοχῆς προστίθενται πολλάκις (οὐχὶ ὅμως παρὰ Κικέρωνι) εἰς αὐτὴν τὰ μόρια *quamquam, quamvis, quasi, tanquam, velut, non ante (prius) quam*, δι' ὧν δηλοῦται ἀντίθεσις, σύγκρισις καὶ χρονικὸς διορισμός. *Cæsarem milites, quamvis recusantem, ultro in Africam sunt secuti* (Συετ. Ἰουλ. 70), τὸν Καίσαρα, καίτοι μὴ θέλοντα, ἤκολούθησαν οἱ στρατιῶται αὐτόκλητοι εἰς τὴν Ἀφρικὴν (2).

§. 272. Ὁ ἐνεργητικὸς ἐνεστῶς καὶ ὁ παθητικὸς παρακείμενος τῆς μετοχῆς ἔχει πολλάκις ἀπλοῦ ἐπιθέτου σημασίαν ὡς *carbo ardens*, διάπυρος ἄνθραξ. *Ordo est recta quædam collocatio, prioribus sequentia annectens* (Κυντ. 7, 1, 1), τάξεις εἶναι ὀρθή τις σύνθεσις, τοῖς προτέροις τὰ ἐπόμενα συνδέουσα. Ὅθεν αἱ τοιαῦται μετοχαὶ δέχονται καὶ βαθμοὺς παραθέσεως (βλ. §. 28), καὶ ὁ ἐνεργητικὸς ἐνεστῶς συντάσσεται τότε ὡς ἀπλοῦν ἐπίθετον μετὰ γενικῆς, οὐχὶ δὲ μετὰ αἰτιατικῆς ὅπως συντάσσεται τὸ ῥῆμα. Ὁ δὲ παρακείμενος πολλῶν ῥημάτων, κατ' οὐδέτερον γένος ἀπαντῶμενος, ἔχει ἔλως οὐσιαστικοῦ σημασίαν οἷον, *peccatum*, ἀμάρτημα, *factum*, συνθήκη, *votum*, ἐνχρῆ· οἱ δὲ *dictum*, ῥῆσις, *factum*, πράξις, *responsum*, ἀπόκρισις, ἀπαντῶνται πεῦ μὲν ἀπλῶς ὡς οὐσιαστικά,

(1) Βλ. Ἀσωπ. μικ. συντ. Τμ. Α'. Κεφ. ΙΗ'.

(2) Οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες συνάπτουσι μετὰ μετοχῶν τὰ μόρια ἄτε, ἄτε δὴ, οἶον, οἶα δὴ, ὡς, καίπερ, καίτοι, πρὸς σαφεστέραν δῆλωσιν τῆς σημασίας αὐτῶν.

ποῦ δὲ ὡς μετοχαὶ μετὰ ἐπιρρήμάτων ὡς *præclare factum*, λαμπρὰ πράξεις, καὶ *recte facta*, ὀρθῶςπραχθέντα· *fortia facta*, γενναῖα ἔργα, καὶ *facete dictum*, ἀστεῖως ρηθέν.

§. 273. Ὁ παρακείμενος τῆς μετοχῆς μετὰ οὐσιαστικοῦ συντασσόμενος σημαίνει πολλάκις ὄχι ποιότητα ἢ κατάστασιν τοῦ οὐσιαστικοῦ, ἀλλ' ἐπέχει τόπον ἀπλοῦ ρηματικοῦ οὐσιαστικοῦ. *L. Targvinus missum se dicebat, qvi Catilinae nuntiaret, ne eum Lentulus et Cethegus deprehensi terrerent* (Σαλλ. Κατ. 48)· ὁ Λεύκιος Ταρκύνιος ἔλεγε, ὅτι ἐπέμφθη ἵνα γέρη τὴν εἴδησιν εἰς τὸν Κατιλίαν, διὰ τὰ μὴ ταραξῆ αὐτὸν ἢ τοῦ Λέντουλου καὶ Κεθήγου φυλάκισις. *Regnatum est Romae ab condita urbe ad liberatam annos ducentos quadraginta quattuor* (Λιβ. I, 60)· ἡ Ῥώμη ἐβασιλεύθη ἀπὸ τῆς κτίσεως τῆς πόλεως μέχρι τῆς ἀπὸ τῶν βασιλέων ἐλευθερώσεως 244 ἔτη. *Ante, Post Christum natum*, πρὸ, ἢ μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ.

Σημ. α'. Τοιούτων μάλιστα ρημάτων ὁ παθητικὸς παρακείμενος ἔχει τὴν σημασίαν ταύτην, ὣν τὸ σύστοιχον ρηματικὸν οὐσιαστικὸν δὲν εἶναι ἐν χρῆσει· ὡς τὸ τῶν ρημάτων *condere*, κτίζειν, *interficere*, φορεῦν, *nasci*, γεννᾶν.

Σημ. β'. Τὸ ῥῆμα *habeo* μετὰ τοῦ μετοχικοῦ παρακειμένου ἐπέχει πολλάκις τόπον ἐνεργητικοῦ παρακειμένου· δηλοῖ ὁμως συνάμα καὶ διαρκούσαν κατάστασιν. Ἐπειδὴ τὸ *habeo aliquid perspectum* σημαίνει οὐ μόνον *perspexi*, εἶδον ἢ ἐώρακα, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἔχω ἔτι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν, καθορῶ ἔτι τὸ πρᾶγμα. *Verres deorum templis bellum semper habuit indictum* (Κικ. Βέρρ. 5, 72), ὁ Βέρρης εἶχεν ἀείποτε κεκηρυγμένον πόλεμον κατὰ τῶν ναῶν τῶν θεῶν.

§. 274. Μετοχῆ, χρόνον σημαίνουσα, αἰτίαν, τρόπον, ὑπόθεσιν ἢ ἄλλον τινὰ τοιοῦτον προσδιορισμὸν τῆς κυρίας προτάσεως, ἐκφέρεται αὐτὴ τε καὶ τὸ ὑποκείμενον αὐτῆς κατ' ἀφαιρετικὴν ἀπόλυτον λεγομένην, μάλιστα ὅταν τὸ ὑποκείμενον αὐτῆς ᾖναι διάφορον τοῦ τῆς κυρίας προτάσεως (1). *Homerus fuit et Hesiodus ante Romam*

(1) Ἀντίστοιχος τῆς ἀπόλυτου ταύτης ἀφαιρετικῆς εἶναι ἢ παρ' Ἑλλῆσι γε-

conditam, Archilochus regnante Romulo (Κικ. Τουσκ. ἐν ἀρχῇ)· ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Ἡσίοδος ἐξήσαν πρὸ τῆς κτίσεως τῆς Ῥώμης, ὁ δὲ Ἀρχιλόχος βασιλεύοντος τοῦ Ῥωμύλου. *Quæritur utrum mundus terra stante circumeat, an mundo stante terra vertatur* (Σενέκ. φυσ. ζητήμ. 7, 2)· ζητεῖται, πότερον περιστρέφεται ὁ κόσμος ἡρεμύσεως τῆς γῆς, ἢ ἡ γῆ στρέφεται ἀκινήτου μένοντος τοῦ κόσμου. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ταῦτοπροσωπίας μεταχειρίζονται πολλάκις τὰς ἀπολύτους αὐτὰς ἀφαιρετικὰς, καὶ μάλιστα ὅταν ἡ μετοχὴ σημαίνῃ πράξιν προγενεστέραν τῆς ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει μνημονευομένης· ἐπειδὴ ἀντὶ τοῦ ἐλλείποντος ἐνεργητικοῦ παρακειμένου καὶ ἀορίστου τῆς μετοχῆς τρέπουσι τὸν λόγον εἰς παθητικὴν φωνήν, θέτοντες τὸν παθητικὸν παρακείμενον τῆς μετοχῆς καὶ ἀλλάσσοντες τὸ ὑποκείμενον. *Vercingetōrix, convocatis suis clientibus, facile incendit eos* (Καισ. Γ. Πολ. 7, 4)· ὁ Βερκιγγέτοριξ, συγκαλέσας τοὺς ἰδίους πελάτας, εὐκόλως ἐρεθίζει αὐτούς. *Cognito Cæsaris adventu, Ariovistus legatos ad eum mittit*, γινούσ τὴν τοῦ Καίσαρος ἔλευσιν, πέμπει πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀριόβιστος πρεσβευτὰς. Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἀναπληροῦσι πολλάκις τὴν ἔλλειψιν τῶν χρόνων τούτων τῆς μετοχῆς. Ὅταν ὁμοῦ τῶν τοιούτων ἀφαιρετικῶν τὸ ὑποκείμενον ἦναι διάφορον τοῦ τῆς κυρίας προτάσεως, τότε προστίθεται αὐτὸ κατ' ἀφαιρετικὴν μετὰ τῆς *ab*. Ἐὰν δὲ ἦναι αὐτὸ τὸ τῆς κυρίας, τότε παραλείπεται ὅλως, ὡς ἐν τῷ ἡγουμένῳ παραδείγματι, ἢ παρεντίθεται μετὰ τῶν ἀφαιρετικῶν. *His Cæsar cognitis milites aggerem comportare jubet* (Καισ. Ἐμφ. Πολ. 3, 62), ταῦτα γινούσ ὁ Καῖσαρ (ἢ πρὸς λέξιν, τούτων γνωσθέντων), διατάσσει τοὺς στρατιώτας νὰ συγκομίσωσι χῶμα.

Σημ. α'. Ἐνίοτε ἐπιφέρουσι μετὰ τὴν ἀπόλυτον ἀφαιρετικὴν τὰ μόρια *tum*, τότε, *tum vero*, τότε δὴ, *tum denique*, τότε τέλος, ἵνα σημάνωσιν ἐμφαντικώτερον, ὅτι ἡ δι' αὐτῆς δηλουμένη ἔννοια προηγεῖται τῆς ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει. *Sed confecto prælio, tum vero cerneret, quanta vis animi fuisset in exercitu Catilinae* (Σαλλ. Κατ. 61), ἀλλὰ τελεσθεισῆς τῆς μάχης, τότε δὴ ἡ-

νικῆ ἀπόλυτος λεγομένη, περὶ ἧς ὄρα Ἀσωπ. Τμ. Α'. Κεφ. ΙΗ'. §. 16.

δύνασο γὰ ἴδης, ὅποση τέλιμη ἦτο ἐν τῷ τοῦ Κατιλίνα στρατῷ.

Σημ. β'. Ἐνίοτε εὔρηται καὶ μετοχὴ μόνη κατ' ἀφαιρετικὴν ἄνευ ὑποκειμένου ὡς ἀπρόσωπος ἔκφρασις, μεθ' ἣν ἔπεται ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτωμένη πρότασις, συμπληροῦσα τὴν ἔννοιαν αὐτῆς. Οὕτως ἀπαντῶνται κατ' ἐξοχὴν αἱ μετοχαὶ αὐταὶ: *audito*, ἀκουσθέντος, *cognito*, γνωσθέντος, *comperito*, ἀνακαλυφθέντος, *intellecto*, ἐννοηθέντος, *nuntiatio*, ἀγγελλέντος, *permissio*, συγχωρηθέντος καὶ ἄλλαι τινές. *Alexander audito, Darium movisse ab Ecbatanis, fugientem insequi pergit* (Κουρτ. 5, 34), ὁ Ἀλέξανδρος ἀκούσας, ὅτι ὁ Δαρεῖος ἀρέξυξεν ἀπὸ τῶν Ἐκβατάνων, ἐξακολουθεῖ γὰ διώκῃ αὐτὸν φεύγοντα. Τὸ ὑποκείμενον τῶν τοιούτων μετοχῶν ἢ μένει ὄλως ἀόριστον, ἢ ὀρίζεται ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου. Πρὸς Δ.Γ. §. 428 καὶ ἐξῆς μετὰ τῶν σημ.

Σημ. γ'. Ἐπειδὴ δὲ ἡ μετοχὴ (*ens, ὦν*) τοῦ ῥήματος *sum* εἶναι ἄχρηστος, ἐκφέρουσι καὶ μόνα οὐσιαστικὰ ὀνόματα καὶ ἐπίθετα κατ' ἀφαιρετικὴν ἀπόλυτον, ἔνθα ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα προσθέτει τὰς μετοχὰς ὄντος, οὔσης, κτλ. *Sereno quoque caelo, aliquando donat, καὶ αἰθρίου τοῦ οὐρανοῦ ὄντος, βροντᾷ ἐρίοτε. Natus est Augustus Cicerone et Antonio consulibus, ἐγεννήθη ὁ Αὐγουστος ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ Κικέρωνος καὶ Ἀντωνίου. Ἀπαντᾷται δὲ ἡ τοιαύτη ἀφαιρετικὴ ἄνευ μετοχῆς εἰς χρονικοὺς μάλιστα διορισμοὺς, οἷοι εἶναι οἱ ἡδὴ εἰρημένοι. Ὅρα ἀνωτέρω §. 162.*

§. 275. *Περὶ τῶν ἐλλειπόντων χρόνων τῆς μετοχῆς σημειωτέον, ὅτι ὁ ἐνεστώς ἐπέχει τόπον παρατατικοῦ, ὁ παρακείμενος ὑπερσυντελικοῦ καὶ ὁ ἀπλοῦς μέλλον μέλλοντος ἐν παρεληλυθότι χρόνῳ, ὅταν τὸ τῆς προτάσεως, ἦν προσδιορίζει ἡ μετοχὴ, ῥήμα ἦναι παρωχημένου χρόνου. Haec omnia Titius mutavit me probante, ταῦτα πάντα μετέβαλεν ὁ Τίτιος ἐμοῦ συναινοῦντος, ἔνθα τὸ probante εἶναι παρατατικός.*

Ὁ παρακείμενος τῆς μετοχῆς ἀποθετικῶν καὶ ἡμιαποθετικῶν ῥημάτων ἔχει σημασίαν πολλάκις μετοχικοῦ ἐνεστώτος ἢ παρατατικοῦ, αἰτίαν, τρόπον κ. ἄ. σημαίνων. *Caesar, iisdem ducibus usus, qui nuntii venerant, Numidas et Cretas sagittarios subsidio*

oppidanis mittit (Καισ Γ. Πολ. 2, 7), ὁ Καῖσαρ, ἡγεμόνας ἔχων τοὺς αὐτοὺς, οὔτινες εἶχον ἐλθεῖ ἀγγελοῖ, πέμπει Νομάδας καὶ Κρήτας τοξότας πρὸς ἐπικουρίαν τῶν ἐν τῇ πόλει. Ἀλλὰ τοῦτο γίνεται συνήθως, ὅτε ἡ κυρία πρότασις ἔχει ἱστορικὸν ἐνεστῶτα, καὶ ὅτε ὁ ἐνεστῶς τῆς μετοχῆς τῶν τοιοῦτων ῥημάτων εἶναι ἄχρηστος, ὡς ὁ τοῦ reor καὶ soleo. Πρβ. Δ. Γ. §. 341 μετὰ τῶν σημ.

Τ Ε Λ Ο Σ.

Αραγορ 246 - 249

Τρογορδ. 263

Ταυρ. 108

Αραγορ - 88

Αραγορ 176

Αραγορ. ατ. 231

Αραγορ - 218

Ευρω 261

Αραγορ 256 αβ

Αραγορ 162

Αραγορ - 274 - 88

Αραγορ 150

Αραγορ 118

Αραγορ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000079586

